KÚRIAI DÖNTÉSEK

BÍRÓSÁGI HATÁROZATOK

2026/10
74. évfolyam

2026. október

KÚRIA

TARTALOM

JOGEGYSÉGI PANASZ TANÁCS

A Kúria Jogegységi Tanácsának 5/2026. Jogegységi határozat (Jpe.IV.60.066/2025/13. szám) a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény hatálybalépése után alapított társasház alapító okiratának tartalmi elemeiről és e törvény hatálybalépése előtt bejegyzett társasházak alapító okiratának és szervezeti-működési szabályzatának egymáshoz való viszonyáról 1545
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.I.60.061/2025/11. számú határozat..... 1551
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.II.60.006/2026/9. számú határozat..... 1555
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.II.60.028/2026/4. számú végzés 1561
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.II.60.030/2026/4. számú végzés 1561

BÜNTETŐ KOLLÉGIUM

184 Ha az ítéleti tényállás nem tartalmaz olyan adatot, amelyből következően a gépkocsi adásvételi szerződést vevőként aláíró terhelt, az eladó személye (aláírása) tekintetében ténylegesen az okirat valótlan tartalmáról tudomással bírt volna, ez a magatartása a közokirat-hamisítás bűntette megvalósításához szándékos segítségnyújtásként nem értékelhető..... 1563

185 Ha a fiatalkorút a javítóintézeti nevelésre ítélés után elkövetett bűncselekmény miatt a javítóintézeti nevelés vagy az ideiglenes elbocsátás alatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik, a szabadságvesztés-büntetést kell végrehajtani. A javítóintézeti nevelés hátralévő részének szabadságvesztésre történő átváltoztatása ebben az esetben a büntetés-végrehajtási bíró hatáskörébe tartozik..... 1566

186 A kapcsolati erőszak bűntettének a Btk. 212/A. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti minősítését nem alapozza meg az, ha a terhelt ugyan rendszeresen követ el a Btk. 164. § (2) bekezdése szerinti testi sértést a sértett sérelmére, és ezek sorában egy alkalommal a Btk. 164. § (3) bekezdése szerinti testi sértés bűntette kísérletét valósítja meg. A Btk. 212/A. § (2) bekezdés *a)* pontja szerint minősülő kapcsolati erőszak bűntette állhat halmazatban a Btk. 164. § (3) bekezdése szerint minősülő testi sértés bűntettével 1568

187 A Btk. 197. § (1) és (2) bekezdésében írt alaptényállások a védett jogi tárgyat, az elkövetési magatartást és módot, illetve a sértett személyét tekintve alapvetően különböznek egymástól. A Btk. 2018. január 1. napjától hatályos módosítását követően ez tetten érhető az ezeken az alaptényállásokon alapuló, egyértelműen elkülönülő minősítési rendszer különbözőségében is. A szexuális erőszak Btk. 197. § (1) bekezdésében írt alapesetének jogi tárgya a szexuális önrendelkezés, ezzel szemben a Btk. 197. § (2) bekezdésében írt alapeset a tizenkét év alatti gyermek zavartalan szexuális fejlődését védi. Meghatározó különbség, hogy a Btk. 197. § (2) bekezdésében rögzített bűncselekménynek speciális passzív alanya van, a tizenkettedik életévét be nem töltött személy. Az elkövetési magatartás és az elkövetés módja tekintetében alapvető eltérés a két alapeset között, hogy a Btk. 197. § (2) bekezdése esetében a szexuális cselekmény végzése vagy végeztetése önmagában bűncselekmény. Ezzel szemben a Btk. 197. § (1) bekezdés *a)* pontja szerint az elkövetési magatartás a szexuális kényszerítés (szexuális cselekményre vagy annak eltűrésére kényszerítés), amely akkor tényállásszerű, ha erőszakkal, illetve az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetéssel (ún. kvalifikált fenyegetéssel) követik el. A Btk. 197. § (1) bekezdés *b)* pontjában írt esetben az elkövetési magatartás a szexuális cselekményre való felhasználás, ilyenkor a speciális passzív alany a védekezésre vagy akaratnyilvánításra képtelen személy.
A passzív alanyok különbözősége, és ebből adódóan (ehhez kapcsolódóan) az eltérő jogi tárgy, eltérő elkövetési magatartás és eltérő elkövetési mód nyilvánvalóvá teszik, hogy a Btk. 197. § (1) és (2) bekezdésében írt két alapeset és a következetesen külön-külön rájuk épülő minősített esetek a folytatólagosság megállapítása szempontjából ugyanolyan bűncselekménynek nem tekinthetők. Következésképpen ezen időponttól (2018. január 1.) nem kétséges, hogy függetlenül a bűncselekmények azonos megnevezésétől (szexuális erőszak) és az azonos törvényi tényálláson (Btk. 197. §) belüli szabályozásától, valójában két, a normavilágosságnak megfelelő módon elkülönült bűncselekményről van szó. Ebből adódóan az ugyanazon sértett tizenkettedik életévének betöltése előtt, illetve az után is megvalósított, hosszabb időn keresztül, rövid időközökben elkövetett részcselekmények nem tartoznak egyetlen folytatólagos egységbe, hanem a Btk. 197. § (1) és (2) bekezdésében írt alapesetekre – illetve az ezekre alapított minősített esetekre – figyelemmel bűnhalmazatot kell megállapítani.
A folytatólagosság egységét a kiskorú sértett életkorában bekövetkezett változás, a

tizenkettedik életév betöltése zárja le és kezdi meg, a szexuális erőszak bűntettének két eltérő – nem ugyanolyan – alapesete megvalósulásának megfelelően..... 1572

188 Annak eldöntése során, hogy az adott személy hivatalos személy-e, nem elegendő a személy által folytatott tevékenység, ezen belül a tevékenység lehetséges jogi és/vagy társadalmi hatásának vizsgálata, hanem mindenekelőtt azt kell feltárni, hogy van-e olyan, a Btk. 459. § (1) bekezdés 11. pont *k)* alpontjában tételesen felsorolt szerv, avagy ilyen szervtől származó, jogszabályi rendelkezésből fakadó telepített hatósági hatáskör, amelynek keretében a vizsgált személy közhatalmi feladatot lát el vagy szolgálatot teljesít. Ennek hiányában a hivatalos személyi minőség megállapítása a *nullum crimen sine lege* elvébe ütközik.
A sportorvos a sportorvosi engedélyek kiállítása során nem hivatalos személyként jár el, nem gyakorol hatósági jogkört, ekként az általa kiállított sportorvosi engedély nem közokirat, hanem magánokirat..... 1573

189 I. A bíróság hatáskörét a vád tárgyát képező bűncselekmények büntetési tétele határozza meg, míg a hatáskör szempontjából a Btk. Általános Részében foglalt, az irányadó büntetési tételkeret felső határát emelő rendelkezések közömbösek.
II. A Btk. 85. § (4) bekezdése a büntetési tételkeret kétszeres emelését teszi lehetővé, elsőként a különös, a többszörös és az erőszakos többszörös visszaesőkre, továbbá a bűnszervezetben történő elkövetésre vonatkozó rendelkezések, majd a halmazati büntetéskiszabás szabályai alapján; a visszaesésre és a bűnszervezetre vonatkozó büntetési tételemelő szabályok kumulatív alkalmazására azonban nincs törvényi lehetőség. Amennyiben ugyanazon terhelttel szemben a büntetési tételkeret felső határa az előéletére és a bűnszervezeti elkövetésre figyelemmel is emelkedik, azt kell alapul venni, amelyik a nagyobb mérvű emelést eredményezi..... 1585

190 A Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontja szerinti feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés nem valósul meg, ha a bíróság a több vádlott ellen folyamatban lévő eljárásban a tárgyalást a jelenlét jogáról le nem mondott azon a terhelt(ek) távollétében tartja meg, aki(ke)t a tárgyalásnak az a része nem érinti.
A több terhelt részvételével folytatott tárgyalás valamely terheltet nem érintő részének elsősorban az olyan bizonyítás felvétele tekintendő, amely nem az adott terhelttel szemben emelt vád tárgyát képező cselekmény bizonyítására szolgál..... 1588

POLGÁRI KOLLÉGIUM
POLGÁRI SZAKÁG

191 I. A Ptk. 6:161. §-a nem a kereseti kérelem eljárásjogi, hanem az igényérvényesítés anyagi jogi hibájának a bíróság általi kiküszöbölhetőségére szolgál. Alkalmazására csak akkor van lehetősége a bíróságnak, amikor az eljárási szabályoknak megfelelően előterjesztett kereset alapján a hibás teljesítés tényét a lefolytatott bizonyítás alapján megállapítja, de arra a jogkövetkeztetésre jut, hogy a keresettel érvényesített (választott) szavatossági jog anyagi jogi előfeltételei hiányoznak.
II. Amennyiben a felperes keresetében eshetőleges halmazatban több szavatossági jogot is érvényesít, a Ptk. 6:161. §-ának az alkalmazására kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha az érvényesített szavatossági jogok egyikének sem állnak fenn a törvényi feltételei, hiszen csak ekkor merülhet fel a keresethez kötöttség perjogi szabályai [Pp. 2. § (2) bekezdés, 342. §] a Ptk.-ban biztosított áttörésének szükségessége..... 1594

192 I. A közérdekű adat kiadása iránti perek esetében az ellenkérelem előadására rendelkezésre álló határidő betartását az Infotv. 31/A. § (3) bekezdésének mindkét fordulata alapján, az összefüggésekre figyelemmel kell elbírálni. Joghatályos az érdemi ellenkérelem, ha azt legkésőbb a kitűzött perfelvételi tárgyalást megelőzően 3 nappal az alperes előterjeszti, és ellenkérelmét az ellenérdekű félnek igazolható módon megküldi.
II. A közérdekű adatként történő minősítéshez az Infotv. 3. § 5. pontjának teljesülése mellett szükséges az is, hogy az igényelt adat az Infotv. 1. §-a szerinti célnak megfelelő közérdekű adattartalommalbírjon 1598

POLGÁRI KOLLÉGIUM
GAZDASÁGI SZAKÁG

193 I. A felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható olyan jogszabálysértés, amelyre a fél korábban nem hivatkozott, és amelyre vonatkozóan a jogerős határozat nem tartalmaz döntést.
II. A Pp. 373. § (2) bekezdésének alkalmazása esetén az önhiba hiánya nem csak akkor állapítható meg, ha az állított új tényről a fellebbező korábban nem tudott vagy eleve utóbb következett be, de abban az esetben is, amennyiben a fellebbező alappal feltételezhette, hogy annak nincs jelentősége, így arra ezért nem hivatkozott. 1602

194 I. Ha a csőd- és felszámolási nemperes ügyekben a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálására a felülvizsgálat engedélyezése szükséges, a Cstv. 6. § (4a) bekezdésében írt 30 napos határidő a 2026. január 1. napja után előterjesztett felülvizsgálati kérelmeknél is irányadó.

II. A joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítására alapított engedélyezési kérelem esetén be kell mutatni a meghaladni kívánt egységes gyakorlatot, a kérelem alapjául szolgáló bírói döntések azonosítható megjelölésével.
III. Nem engedélyezhető a Pp. 409. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján a felülvizsgálat, ha a megjelölt jogkérdésnek nincs az egyedi ügyön túlmutató különleges súlya vagy társadalmi jelentősége..... 1604

POLGÁRI KOLLÉGIUM MUNKAÜGYI SZAKÁG

195 A Bjt. 173. §-a értelmében a beosztási pótlék mértéke a bírósági szervezeti szinten ellátott ítélkezési tevékenység szerint meghatározott. Magasabb ítélkezési szintre történő kirendelés idejére, kizárólag felsőbb bírósági szinthez tartozó ítélkezési feladatokat teljes körben ellátó bíró jogosult lehet az eredeti beosztása és a magasabb bírói beosztásra irányadó pótlék különbözetére az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt..... 1611

KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUM

196 Fogyasztóvédelmi eljárásban a díjtájékoztatási kötelezettség teljesítése kapcsán vizsgált fogyasztóvédelmi rendelkezés megtartását a speciális ágazati szabályokkal összhangban kell értelmezni, így amennyiben az adott ágazatra EK rendeleti szabályozás van, annak a konkrét tényállás tekintetében való alkalmazhatóságát és a fogyasztóvédelmi jogszabályi rendelkezéssel való viszonyát is értékelni kell..... 1617

197 A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságot a Kúria hatályon kívül helyező végzésében adott iránymutatása köti. Attól akkor térhet el, ha a kúriai jogértelmezés az Európai Unió Bírósága által adott kötelező jogértelmezéssel ellentétes. Ennek hiányában a kúriai iránymutatástól való eltérés az ügy érdemére kiható eljárásjogi szabálysértésnek minősül és a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését eredményezi..... 1619

198 Az Air. 91. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján az adóhatóság a transzferár nyilvántartási kötelezettség teljesítését jogkövetési vizsgálat keretében 2025. január 1. napját megelőzően is vizsgálhatta..... 1624

199 A bíróságok hivatalból kötelesek az Alaptörvény rendelkezéseinek alkalmazására. Nem jelenti a kereset korlátainak túllépését, ha a bíróság a jogértelmezését a fél által nem hivatkozott alaptörvényi értelmezésre alapítja, azonban a feleket a jogvita lényegéről ebben az esetben is tájékoztatni köteles és lehetőséget kell biztosítania a nyilatkozataik megtételére..... 1627

200 A konkrét jogszabályban foglalt rendelkezések megsértéséhez kapcsolódó jogkövetkezményekről való döntésre hatáskörrel rendelkező hatóságnak a jogszabályi követelmények ellenőrzésére, azaz hatósági ellenőrzés végzésére is van hatásköre..... 1632

201 A közigazgatási perben a hatóság részéről meghozott határozat jogszerűségének vizsgálata – főszabály szerint – a közigazgatási cselekmény megvalósításakor hatályos jogszabályok alapján történik..... 1636

202 A szolgálati panasszal támadott munkáltatói intézkedés (állományparancs) és a szolgálati panasz alapján meghozott panaszhatározat együttesen alkotják azt a közigazgatási cselekményt, amelyet a hivatásos állomány tagja a bíróság előtt vitathat; ilyen esetben keresettel a panaszhatározat támadható..... 1639

203 A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvízről szóló helyi önkormányzati rendelet személyi hatálya nem szűkíthető le csupán a vezetékes ivóvízellátással rendelkező ingatlantulajdonosokra a Vgtv. 4. § (2) bekezdés *d)* pontjában meghatározottakhoz képest..... 1645

EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA HATÁROZATAI

I C-196/24 - Aucrinde ügyben 2026. július 16-án hozott ítélet..... 1651

II C-224/24 - Società Eredi Raimondo Bufarini - II ügyben 2026. július 9-én hozott ítélet..... 1655

III C-474/24 - NADA Austria és társai ügyben 2026. július 14-én hozott ítélet..... 1660

IV C-523/24 - Sociedad Civil Catalana ügyben 2026. július 16-án hozott ítélet..... 1670

V C-768/24 - Hortis ügyben 2026. július 9-én hozott ítélet..... 1681

FÓRUM

Varga Zs. András: A jogértelmezés határai 1686

CONTENTS

UNIFORMITY PANEL

Decision No. 5/2026 on the substantive elements of the articles of incorporation of condominiums established after the entry into force of Act CXXXIII of 2003 on Condominiums, and on the relationship between the articles of incorporation and the bylaws of condominiums registered prior to the entry into force of said Act 1545

Decision Jpe.I.60.061/2025/11 of the Uniformity Panel of the Curia 1551

Decision Jpe.II.60.006/2026/9 of the Uniformity Panel of the Curia 1555

Order Jpe.II.60.028/2026/4 of the Uniformity Panel of the Curia 1561

Order Jpe.II.60.028/2026/4 of the Uniformity Panel of the Curia 1561

CRIMINAL CHAMBER

184 If the facts of the judgment do not contain any information from which it could be concluded that the defendant, who signed the contract for the sale of the automobile as the buyer, was in fact aware of the false content of the document with respect to the identity (signature) of the seller, his conduct cannot be characterized as intentional aiding in the commission of the crime of forgery of an administrative document..... 1563

185 If a juvenile offender is sentenced to imprisonment - to be served during placement in a reformatory institution or during temporary release - for a crime committed after being sentenced to placement in a reformatory institution, the prison sentence must be enforced. In this case, the sentencing court has jurisdiction to convert the remaining portion of placement in a reformatory institution into a prison sentence falls within the jurisdiction of the sentencing judge 1566

186 The classification of the crime of domestic violence under Section 212/A(2)(b) of the Criminal Code is not established merely because the defendant regularly commits the offense of bodily injury against the victim as defined in Section 164(2) of the Criminal Code, and does so on one occasion in the course of such conduct. against the victim and, on one occasion among these, attempts to commit the crime of bodily injury under Section 164(3) of the Criminal Code. The crime of domestic violence, as defined in Section 212/A(2)(a) of the Criminal Code, may be committed in conjunction with the crime of battery as defined in Section 164(3) of the Criminal Code 1568

187 The statutory elements of the offenses set forth in Section 197(1) and (2) of the Criminal Code differ fundamentally from one another in terms of the protected legal interest, the conduct and manner of committing the offense, and the identity of the victim. Following the amendment to the Criminal Code effective as of 1 January 2018, this is also evident in the differences between the clearly distinct classification systems based on these elements. The legal object of the basic form of sexual assault described in Section 197(1) of the Criminal Code is sexual self-determination; in contrast, the basic form described in Section 197(2) of the Criminal Code protects the undisturbed sexual development of children under the age of twelve. A key difference is that the offense set forth in Section 197(2) of the Criminal Code has a specific passive subject: a person who has not yet reached the age of twelve. A fundamental difference between the two basic cases regarding the conduct and manner of commission is that, in the case of Section 197(2) of the Criminal Code, the performance or causing of a sexual act constitutes a criminal offense in and of itself.
In contrast, according to Section 197(1)(a) of the Criminal Code, the criminal conduct constitutes sexual coercion (coercion to engage in or tolerate a sexual act), which is established as a criminal offense if it is committed through the use of force or an immediate threat against life or physical integrity (a so-called "aggravated threat"). In the case described in Section 197(1)(b) of the Criminal Code, the criminal conduct consists of exploitation for the purpose of a sexual act; in such cases, the passive subject is a person incapable of defending themselves or expressing their will.
The offense is concluded and begins with a change in the age of the minor victim - namely, reaching the age of twelve - in accordance with the fulfilment of two distinct - not identical - elements of the crime of sexual assault 1572

188 In determining whether a given person is a public official, it is not sufficient to examine the activities carried out by that person - including the potential legal and/or social impact of those activities - but, above all, it must be ascertained whether there is a body specifically listed in under which the person in question performs a public authority function or carries out a public service. In the absence of such authority, the determination of official status would violate the principle of nullum crimen sine lege.

When issuing sports medical certificates, a sports physician does not act in an official capacity and does not exercise official authority; thus, the sports medical certificate issued by the sports physician is not a public document but a private document 1573

189 I. The court's jurisdiction is determined by the sentence applicable to the criminal offenses that are the subject of the indictment, while the provisions in the General Part of the Criminal Code that raise the upper limit of the applicable sentence are irrelevant for purposes of jurisdiction.
II. Section 85(4) of the Criminal Code allows for a twofold increase in the sentencing range: first, based on provisions concerning special, repeat offender or a repeat offenders with a history of violence, as well as offenses committed within a criminal organization; and second, based on the rules governing the imposition of cumulative sentences. However, there is no legal provision allowing for the cumulative application of the sentencing guidelines for recidivism and organized crime. If, with respect to the same defendant, the upper limit of the sentencing range is increased both due to prior convictions and due to the commission of the offense as part of a criminal organization, the limit resulting in the greater increase must be applied 1585

190 Procedural violation under Section 608 (1)(d) of the Criminal Procedure Code does not constitute a violation resulting in automatic nullification if, in proceedings involving multiple defendants, the court conducts the hearing in the absence of the defendant(s) who have not waived their right to be present and who are not affected by that part of the hearing.
The part of a trial involving multiple defendants that does not concern a particular defendant is primarily considered to be the presentation of evidence that does not serve to prove the act constituting the charge against that defendant 1588

CIVIL CHAMBER
CIVIL DIVISION

191 I. Section 6:161 of the Civil Code is intended to enable the court to remedy not a procedural, but a substantive legal defect in the assertion of the claim. The court may apply this provision only when, based on a complaint filed in accordance with procedural rules and the evidence presented, it finds that there has been defective performance but concludes that the substantive legal prerequisites for the (chosen) warranty right asserted in the complaint are lacking.
II. If the plaintiff asserts multiple warranty rights in a complaint, Section 6:161 of the Civil Code may be applied only if none of the asserted warranty rights meets the statutory conditions, since only then may the procedural rules regarding the binding nature of the complaint [Civil Procedure Code, Section 2(2), Section 342] to override the provisions of the Civil Code 1594

192 I. In cases involving lawsuits for the disclosure of data of public interest, compliance with the deadline for filing a counterclaim must be assessed in light of the context, based on Section 31/A(3) of the Information Act. A substantive counterclaim is legally valid if the defendant files it no later than 3 days prior to the scheduled hearing and sends the counterclaim to the opposing party in a verifiable manner.
II. In order for data to be classified as data of public interest, in addition to satisfying the requirements of Section 3(5) of the Information Act, the requested data must also contain information of public interest that is consistent with the purpose set forth in Section 1 of the Information Act 1598

CIVIL CHAMBER
COMMERCIAL DIVISION

193 I. A violation of law that a party has not previously invoked and on which the final decision does not contain a ruling cannot be examined in the review proceedings.
II. When applying Section 373(2) of the Code of Civil Procedure, the absence of fault on the part of the appellant may be established not only if the appellant was previously unaware of the alleged new fact or if it arose only subsequently, but also if the appellant had reasonable grounds to believe that it was irrelevant and therefore did not raise it 1602

194 I. If, in non-contentious bankruptcy and liquidation matters, authorization for review is required for a review request to be considered on its merits, the 30-day deadline set forth in Section 6 (4a) of the Bankruptcy Act shall also apply to review requests filed after 1 January 2026.
II. In the case of an application for authorization filed to ensure the further development of legal practice, the uniform practice intended to be superseded must be presented, with the judicial decisions serving as the basis for the application clearly identified.
III. A review may not be granted pursuant to Section 409(1)(b) of the Civil Procedure Code if the legal issue raised does not have special weight or social significance beyond the specific case..... 1604

CIVIL CHAMBER
LABOUR DIVISION

195 Pursuant to Section 173 of the Act CLXII of 2011 on the Legal Status and Remuneration of Judges the amount of the position allowance is determined based on the adjudicative activities performed at the organizational level of the court. During a

temporary assignment to a higher judicial level, only a judge who fully performs judicial duties belonging exclusively to a higher court level may be entitled to the difference between the allowance applicable to their original position and that applicable to the higher judicial position, on the grounds of a violation of the requirement of equal treatment 1611

ADMINISTRATIVE DIVISION

196 In consumer protection proceedings, compliance with the consumer protection provision examined in connection with the obligation to provide fee information must be interpreted in accordance with specific sectoral rules; thus, if there is an EC regulation governing the sector in question, its applicability to the specific facts of the case and its relationship to the consumer protection provision must also be assessed. 1617

197 In a retrial, the court of first instance is bound by the guidance provided in the order of the Curia setting aside the original judgment. It may deviate from this guidance only if the Curia's interpretation of the law conflicts with a binding interpretation issued by the Court of Justice of the European Union. In the absence of such a conflict, a deviation from the Curia's guidance constitutes a procedural violation affecting the merits of the case and results in the annulment of the final judgment 1619

198 Pursuant to Section 91(1)(a) of the Act CLI of 2017 on Tax Administration and the Regulation of Tax Administration, the tax authority was authorized to examine compliance with the transfer pricing documentation requirement as part of a compliance audit even prior to 1 January 2025 1624

199 Courts are required ex officio to apply the provisions of the Fundamental Law. It does not constitute exceeding the scope of the claim if the court bases its interpretation of the law on an interpretation of the Fundamental Law not invoked by a party; however, the court must still inform the parties of the substance of the legal dispute in such cases and must provide them with an opportunity to present their statements 1627

200 The authority empowered to decide on the legal consequences of violations of the provisions set forth in the specific legislation also has the authority to verify compliance with statutory requirements, that is, to conduct official inspections 1632

201 In administrative litigation, the legality of a decision issued by an administrative authority is generally reviewed based on the laws in effect at the time the administrative act was carried out 1636

202 The employer's action (personnel order) challenged by the service complaint and the decision on the complaint issued on the basis of the service complaint together constitute the administrative act that a member of the professional staff may challenge in court; in such cases, the decision on the complaint may be challenged by filing a lawsuit 1639

203 The personal scope of application of a local government ordinance on household wastewater not collected through a public sewer system may not be limited solely to property owners with a piped drinking water supply, as defined in Section 4(2)(d) of the Act 1645

JUDGMENTS OF THE COURT OF JUSTICE THE EUROPEAN UNION

I Judgment of 16 July 2026 in delivered case C-196/24 - Aucrinde 1651

II Judgment of 9 July 2026 in delivered in case C-224/24 - Società Eredi Raimondo Bufarini 1655

III Judgment of 14 July 2026 in delivered in case C-474/24 - NADA Austria and Others 1660

IV Judgment of 16 July 2026 in delivered in case C-523/24 - Sociedad Civil Catalana 1670

V Judgment of 19 July 2026 delivered in case C-768/24 - Hortis 1681

FORUM

Dr. András Zs. Varga: Limits of legal interpretation 1686

JOGEGYSÉGI PANASZ TANÁCS

A Kúria
Jogegységi Tanácsa
5/2026. Jogegységi határozat
(Jpe.IV.60.066/2025/13. szám)

a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény hatálybalépése után alapított társasház alapító okiratának tartalmi elemeiről és e törvény hatálybalépése előtt bejegyzett társasházak alapító okiratának és szervezeti-működési szabályzatának egymáshoz való viszonyáról

A Kúria Jogegységi Tanácsa a Kúria P.I. tanácsának előzetes döntéshozatali indítványa alapján meghozta a következő

jogegységi határozatot:

1. A társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Tht.) hatálybalépése után alapított társasház alapító okirata – annak kötelező tartalmi elemein túl – nem tartalmazhat olyan rendelkezéseket, amelyeket kizárólag a közgyűlés által elfogadott szervezeti-működési szabályzatban lehet szabályozni.
2. A Tht. hatálybalépése előtt bejegyzett társasház alapító okiratának olyan rendelkezése, amely a Tht. kötelező rendelkezésével ellentétes, a Tht. hatálybalépésével hatályát veszti, helyébe a Tht. kötelező rendelkezése lép.
3. Ha a Tht. hatálybalépése előtt bejegyzett társasház alapító okirata olyan kérdést rendez, amely a Tht. értelmében a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik vagy kötelező jelleggel szervezeti-működési szabályzatban szabályozandó, az alapító okirat e rendelkezése a helyébe lépő (e kérdést szabályozó) közgyűlési határozat meghozatalával vagy a szervezeti-működési szabályzat elfogadásával veszti hatályát, feltéve, hogy nem ütközik a Tht. egyéb kötelező rendelkezésébe.
4. A Kúria indítványozó tanácsa a Kúria Pfv.20.026/2019/10. számú határozatától az 1–3. pontokban érintett jogértelmezési kérdésekben eltérhet.
5. A Kúria Pfv.20.026/2019/10. számú határozata és más azonos tartalmú határozatai az 1–3. pontokban érintett jogértelmezési kérdésekben a továbbiakban kötelező erejűként nem hivatkozhatók.

Indokolás

I

[1] A Kúria előtt Pfv.20.221/2025. számon folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásban eljáró tanács (a továbbiakban: indítványozó tanács) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 33. § (1) bekezdés *b)* pontjában biztosított jogkörében eljárva, a Bszi. 32. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő a jogegység érdekében, mert el kívánt térni a Kúria Pfv.20.026/2019/10. számon meghozott, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától (a továbbiakban: referenciahatározat).

[2] Az indítványozó tanács a következő kérdésekben kérte a Kúria Jogegységi Tanácsának állásfoglalását.

[3] A Tht. hatálybalépése után alapított társasház esetében az alapító okirat – annak kötelező tartalmi elemein túl – tartalmazhat-e olyan rendelkezéseket, amelyeket kizárólag a közgyűlés által elfogadott szervezeti-működési szabályzatban lehet szabályozni, vagy az alapító okiratnak az ilyen kikötése a Tht. kötelező szabályába ütközik, ezért érvénytelen. Ha ilyen rendelkezést a Tht. hatálybalépése előtt bejegyzett társasház alapító okirata tartalmaz, akkor az a Tht. hatálybalépésével vagy azt követően, az eltérő rendelkezéseket tartalmazó szervezeti-működési szabályzat elfogadásával hatályát veszti vagy a szervezeti-működési szabályzattal szemben az alapító okirat rendelkezése az irányadó.

II

[4] Az indítványozó tanács előtt folyamatban lévő ügy tényállása szerint a felperes az alperes társasházban lévő lakásingatlan tulajdonosa. Az alperes 2000. július 22-én elfogadott alapító okiratának V/III. pontja szerint a tulajdonosok a közös tulajdon költségeit tulajdoni hányaduk arányában viselik. A 2011. augusztus 20-án elfogadott szervezeti-működési szabályzat II/1. pontja értelmében a közös költség megfizetéséhez a tulajdonostársak tulajdoni hányaduk arányában kötelesek hozzájárulni.

[5] Az alperes 2023. augusztus 26-án közgyűlést tartott, amelyen – más határozat mellett – 6980/10000 tulajdoni hányad igen, 522/10000 tulajdoni hányad nem szavazat mellett elfogadta a 10/2023. számú közgyűlési határozatot, amellyel a szervezeti-működési szabályzat II/2.1. pontját úgy módosította, hogy a tulajdonostársak a közös költség megfizetéséhez a külön tulajdonukba tartozó lakások négyzetméterben megállapított hasznos alapterülete arányában kötelesek hozzájárulni.

[6] A felperes keresetében az alapító okiratba ütköző közgyűlési határozat érvénytelenségének a megállapítását kérte. A Kúria referenciahatározatán alapuló álláspontja szerint nem kizárt, hogy egy adott kérdést az alapító okirat és a szervezeti-működési szabályzat egyaránt szabályozzon. Ha a két szabályozás között ellentmondás van, akkor az alapító okirat rendelkezéseit kell alkalmazni.

[7] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hangsúlyozta, hogy a közös költség viselésének a szabályait csak a szervezeti-működési szabályzat tartalmazhatja, ezért az alapító okiratnak az a rendelkezése, amely azzal ellentétes, a Tht. hatálybalépésével 2004. január 1-jén hatályát vesztette.

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A Kúria Pfv.21.621/2017/4. számú határozatával azonos jogi álláspontja szerint a Tht. 13. § (1)

bekezdése értelmében a közös költség viselésének szabályait a szervezeti-működési szabályzatban kell megállapítani. A Tht. 63. § (2) bekezdése értelmében a törvény hatálybalépésekor bejegyzett társasház alapító okiratának a törvény kötelező jellegű rendelkezéseivel ellentétes rendelkezése hatályát veszti, helyébe a törvény rendelkezése lép. A Tht. 24. § (1) bekezdése pedig azt tartalmazza, hogy a közös költség a tulajdonostársakat tulajdoni hányaduk szerint terheli, ha a szervezeti-működési szabályzat másképp nem rendelkezik.

[9] A Kúria referenciahatározatában foglaltakat azért nem tekintette irányadónak, mert a közös költség szabályozása a szervezeti-működési szabályzat kötelező tartalmi eleme, a közös tulajdon használatának a rendezése azonban nem.

[10] A felperes fellebbezése folytán eljárt másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és megállapította a közgyűlési határozat alapító okiratba ütközése miatti érvénytelenségét. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a referenciahatározatban kifejtettekkel azonosan úgy ítélte meg, nincs akadálya annak, hogy a használatra – vagy a közös költségre – vonatkozó szabályokat a tulajdonostársak az alapító okiratba foglalják. Valamely társasházi kötelezettség vagy jogosultság párhuzamos szabályozása esetén az alapító okirat rendelkezéseit kell alkalmazni, közgyűlési határozattal az alapító okiratot nem lehet figyelmen kívül hagyni vagy módosítani. Eltérő rendelkezés esetén az alapító okirat szabályait kell alkalmazni a Tht. 42. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel.

[11] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Érvelése szerint a jogerős ítélet sérti a Tht. 13. §-át, továbbá jogkérdésben eltér a Kúria Pfv.20.352/2010/6., aPfv.21.621/2017/4., továbbá a Pfv.20.635/2020/13. számú határozatától.

III.

[12] A Kúria referenciahatározatának alapjául szolgáló tényállás szerint a 2014. április 7-i alapító okirat alapján bejegyzett hat „albetétből" álló társasházban az I. rendű felperes 2014 májusában, míg a II. rendű felperes 2015 januárjában vásárolta a külön tulajdonú ingatlanát. Az adásvétellel egyidejűleg általuk kézhez vett alapító okirat meghatározta a közös ingatlanrészek használati rendjét és utalt arra, hogy a tetőtér beépítése után az alapító okirat módosítására kerül sor. A tetőtér kialakítását követően 2016. február 26-án módosított alapító okirat a közös részek használatát az E/2.b. pontban az eredeti okirattal azonosan tartalmazta, nem tüntette azonban fel a tetőtérben kialakított új ingatlanokat. A felperesek keresete a módosított alapító okirat részbeni érvénytelenségének megállapítására irányult, álláspontjuk szerint ugyanis annak a közös használatot szabályozó E/2.b. pontja és melléklete: a használati megosztást tartalmazó vázrajz a Tht. 9. §-át és a 26. § (2) bekezdését sértő módon semmis, mert az alapító okirat nem tartalmazhat a közös részek használatára vonatkozó rendelkezést.

[13] A Kúria referenciahatározatával a felperesek keresetét elutasító elsőfokú ítéletet helybenhagyó jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Jogi álláspontja az volt: nincs akadálya annak, hogy a tulajdonostársak az alapító okiratba a Tht. 9. §-a szerinti tartalmi elemeket meghaladó rendelkezéseket is felvegyenek, ez a gyakorlat nem ellentétes a Tht. szabályaival. Amennyiben azonban valamely kérdést a tulajdonostársak az alapító okirat keretei között megállapodással rendeztek, abban a kérdésben módosítás is csak a kötelmi jog szabályai szerint: valamennyi fél egybehangzó akaratnyilatkozatával vagy bírósági szerződésmódosítás útján lehetséges. A Tht. 63. § (2) bekezdése értelmében a Tht. hatálybalépésekor bejegyzett alapító okiratok használatra vonatkozó rendelkezései nem veszítik el automatikusan a hatályukat, mindaddig fennmaradnak, amíg a tulajdonostársak az alapító okiratot e tekintetben nem módosítják. A Tht. 63. § (2) bekezdése kizárólag a Tht. 9. §-ában előírt kötelező rendelkezéssel kapcsolatos hiányosság vagy a Tht. kötelező rendelkezésével ellentétes szabályozás esetére irányadó. Párhuzamos szabályozás – alapító okirat és szervezeti-működési szabályzat – esetén is az alapító okirat rendelkezéseit kell alkalmazni, közgyűlési határozattal ugyanis az alapító okiratot sem módosítani, sem félretenni nem lehet.

IV.

[14] Az indítványozó tanácsnak az általa felvetett jogkérdésben az az álláspontja, hogy az alperes által is hivatkozott referenciahatározatban kifejtett jogértelmezés nem tartható fenn. A társasház alapító okirata nem tartalmazhat olyan rendelkezést, amely a Tht. kötelező jellegű rendelkezésébe ütközik. Ilyen kötelező erejű rendelkezésnek minősülnek a társasház közgyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozó, továbbá a szervezeti-működési szabályzatban szabályozható kérdések felsorolása, ideértve a Tht. 24. § (2) bekezdés *a)* pontját, amely szerint a szervezeti-működési szabályzatban kell meghatározni a közös költség tulajdoni hányadtól eltérő megfizetése esetén az érintett költségnemeket és a számítás módját.

[15] A Tht. a korábbi, a társasházról szóló 1997. évi CLVII. törvény (a továbbiakban: régi Tht.) szabályozásához képest – a társasháztulajdon intézményének érintetlenül hagyása mellett – változtatott a társasház mint szervezet működésének a szabályain. A szabályozás bizonyos kérdések eldöntését a társasház szerveinek a kizárólagos hatáskörébe utalta. Az alapító okiratban kizárólag a tulajdonjogi helyzetet kell szabályozni, minden más közös kérdésről a szervezeti-működési szabályzatban kell rendelkezni. A Tht. a közösség szerveinek, azok hatáskörének, a közös költség viselésének megállapítására a szervezeti-működési szabályzat létrehozását kötelező jelleggel előírja. Egyidejűleg tételesen felsorolja azokat a tulajdonjogi helyzeteket nem érintő konkrét témaköröket, amelyekről – a törvény keretei között – a szabályzatban kell rendelkezni. Az ilyen kérdések az alapító okiratban már nem szabályozhatók (Tht. 12–15. §-aihoz fűződő indokolás).

[16] A Tht. 13. § (1) bekezdése, 13. § (2) bekezdés *b)* pontja, 24. § (1) bekezdése, 24. § (2) bekezdés *a)* pontja és 28. § (1) bekezdése kógens, eltérést nem engedő szabályok, ezért a tulajdonostársak ezekről sem az alapító okiratban, sem más szerződésben érvényesen nem rendelkezhetnek. Az alapító okirat kizárólag a társasház tulajdonjogi helyzetéhez

tartozó rendelkezéseket tartalmazhatja, míg a társasház működésének szabályait a szervezeti-működési szabályzat mint szervezeti jogi aktus rendezi. Ez az értelmezés a referenciahatározatban kifejtett érvekkel szemben a tulajdonostársak szerződési szabadságának korlátozását jelenti. A korlátozás célja a társasház folyamatos működésének biztosítása úgy, hogy a Tht. az ilyen kérdésekben való döntéshozatalhoz a tulajdonostársak egyhangú határozata helyett a szótöbbséggel történő határozathozatalt írja elő.

[17] A Kúria a referenciahatározatában nem csak abban foglalt állást, hogy a Tht. 2004. január 1-jei hatálybalépése után alkotott alapító okirat tartalmazhat-e a Tht. 9. § *a)–e)* pontjaiban foglaltakon kívül további tartalmi elemeket, hanem a kifejtett jogi álláspontjából az is következik, hogy a Tht. hatálybalépése előtt bejegyzett társasházak alapító okiratának azok a rendelkezései sem veszítik hatályukat, amelyek a Tht.-nak az alapító okirat kötelező elemeire vonatkozó rendelkezésein túlmutatnak, vagyis a társasház működését érintő egyéb kérdéseket rendeznek (közös tulajdon használata, költségviselés stb.). A Tht. 63. § (2) bekezdése azonban csak a Tht. 9. §-ában előírt kötelező rendelkezésekkel kapcsolatos „hiányosság" esetén irányadó. A Tht. átmeneti rendelkezései között a Tht. 63. § (2) bekezdése rendelkezik arról, hogy a törvény hatálybalépésekor bejegyzett társasház alapító okiratának a Tht. kötelező jellegű rendelkezéseivel ellentétes rendelkezése hatályát veszti, és helyébe e törvény rendelkezése lép. Az alapító okirat ennek megfelelő kijavítását az alapító okiratnak egyéb okból első ízben történő módosítása során kell elvégezni.

[18] Lényegében így foglalt állást a Kúria a Pfv.21.621/2017/4. számú határozatában is, amelynek [13] bekezdésében kifejtette: a Tht. 63. § (2) bekezdése csak az alapító okirat kötelező szabállyal ellentétes rendelkezéseinek hatályát szüntette meg, a 24. § (1) bekezdése pedig nem ilyen, ezért az alapító okirat ellentétes tartalmú rendelkezése hatályban maradt. Számításba kell venni azonban ebből a szempontból a Tht. 9. §-át az alapító okirat kötelező tartalmi elemeiről, amely viszont az alapító okirat tartalmi elemeit kógens módon szűkíti le a dologi jogi rendelkezésekre. Ez a kógencia azonban egyirányú: meghatározza az alapító okirat kötelező tartalmi elemeit, de nem zárja ki, hogy egyéb rendelkezések is szerepeljenek benne, a tilalom csupán a törvény további, a szervezeti-működési szabályzat tartalmi kereteit rögzítő szabályokból vezethető le. Amennyiben azonban az adott kérdésben érvényes szervezeti-működési szabályzatba foglalt rendelkezés nincs, a törvény hatálybalépésekor érvényben lévő alapító okirat azonban szabályozza azt, nincs jogszabályi akadálya az utóbbi alkalmazásának. Az indítványozó tanács ebből is arra következtetett, hogy ha van a szervezeti-működési szabályzatban rendelkezés, akkor az az irányadó és nem az alapító okirat rendelkezése.

V.

[19] A legfőbb ügyész a Bszi. 37. § (2) bekezdése alapján tett nyilatkozatában úgy foglalt állást, hogy a Tht. hatálybalépése után alapított társasházak esetében az alapító okirat érvényesen nem tartalmazhat olyan rendelkezést, amelyet a Tht. a társasház közgyűlésének kizárólagos hatáskörébe utal, vagy amely kérdést csak a közgyűlés által elfogadott szervezeti-működési szabályzatban lehet szabályozni. A Tht. hatálybalépése előtt bejegyzett társasház alapító okiratának az a rendelkezése, amely a Tht. értelmében a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik vagy kötelező jelleggel szervezeti-működési szabályzatban szabályozandó, a közgyűlési határozat meghozatalával vagy a szervezeti-működési szabályzat elfogadásával hatályát veszti.

[20] A felperes a jogegységi eljárásban előterjesztett nyilatkozatában a referenciahatározatban kifejtett jogi álláspont helyességét hangsúlyozta az indítvány szerinti jogkérdésben.

[21] Az alperes egyetértve az indítványozó tanács álláspontjával úgy nyilatkozott, hogy a referenciahatározatban kifejtett jogértelmezés nem elfogadható, a társasház alapító okirata nem tartalmazhat olyan rendelkezéseket, amelyek a Tht. kógens szabályaival ellentétesek.

VI.

[22] A Kúria Jogegységi Tanácsának álláspontja az indítványban meghatározott jogkérdéssel kapcsolatban a következő.

[23] Az ügyazonosság, amelynek különböző aspektusait a Kúria Jogegységi Tanácsa már több határozatában tisztázta (például Jpe.I.60.002/2021/7., Indokolás [20]–[23]; Jpe.II.60.030/2023/11., Indokolás [27]–[28]), jelen ügyben kétségmentesen megállapítható módon fennáll az indítványozó tanács előtti és a referenciahatározat alapját képező ügyek között. Mindkét ügy a társasház alapító okirata Tht. szerinti kötelező tartalmi elemeivel, valamint a Tht. hatálybalépése előtt bejegyzett társasház alapító okiratára vonatkozó átmeneti rendelkezés [Tht. 63. § (2) bekezdés] értelmezésével kapcsolatos.

[24] A Kúria Jogegységi Tanácsának – a Kúria határozataiban adott eltérő jogértelmezésekre tekintettel – azokban a jogkérdésekben kellett állást foglalnia, hogy a Tht. hatálybalépése után alapított társasház esetében az alapító okirat tartalmazhat-e a Tht.-ben meghatározott kötelező tartalmi elemein túl olyan rendelkezéseket, amelyeket kizárólag a közgyűlés által elfogadott szervezeti-működési szabályzatban lehet szabályozni; továbbá ha ilyen rendelkezést a Tht. hatálybalépése előtt bejegyzett társasház alapító okirata tartalmaz, az a Tht. hatálybalépésével vagy azt követően, az eltérő rendelkezéseket tartalmazó szervezeti-működési szabályzat elfogadásával veszti hatályát.

[25] A társasházak belső szabályai három szintűek. A csak valamennyi tulajdonostárs hozzájárulásával módosítható [Tht. 10. § (1) bekezdés] alapító okirat – mint a társasház „státus" aktusa – a tulajdonostársak olyan szerződése, amelyre a speciális szabályozás folytán kötelező tartalmi előírások vonatkoznak, ezért e szerződésre nem érvényesül teljeskörűen a szerződéses szabadság polgári jogi alapelve. A kötelező tartalmi elemeket a Tht. 9. §-a határozza meg [az egyéb adat, jog és tény tekintetében a Tht. 9. § *d)* pontjának utaló szabálya alapján ebbe beletartoznak ingatlan-nyilvántartás szabályai által megkívánt kötelező elemek is]. Ezek alapján – a jelen ügyben releváns értelmezendő

jogkérdés tekintetében – megállapítható, hogy az alapító okirat csak a tulajdonjogi helyzet szabályozását, az ehhez kapcsolódó ingatlan-nyilvántartási adatot, jogot, tényt, valamint a közösség közös nevét szabályozhatja. A kötelező elemeken kívül azt, hogy alapító okiratnak mi lehet még az eshetőlegesen megengedett további tartalma, szintén jogszabály határozza meg [ilyenek a Tht. 10. § (2) bekezdése alapján a tulajdonostársak erre irányuló megállapodása esetén a közös tulajdon átruházására az összes tulajdoni hányad legalább kétharmadát képviselő tulajdonostársakat feljogosító rendelkezések, valamint a Tht. 5. § (3) bekezdése alapján a tulajdonostársak javára létesített elővásárlási vagy előbérleti jogok]. A tulajdonjogi viszonyokat nem érintő minden más közös kérdésről a szervezeti-működési szabályzatban kell rendelkezni.

[26] A szervezeti-működési szabályzat a társasházközösség működésének szabályait tartalmazó, a tulajdonostársak belső jogviszonyát szabályozó okirat (szervezeti jogi aktus), amelyet a közösség az alakuló közgyűlésen – de legkésőbb az azt követő 60 napon belül megtartott közgyűlésen – az összes tulajdoni hányad szerinti legalább egyszerű szavazattöbbségű határozatával állapít meg [Tht. 14. § (1) bekezdés]. A szervezeti-működési szabályzat lényegét tekintve a tulajdonostársak életviszonyait hosszabb távon meghatározó, a közgyűlés határozatával elfogadott szabálygyűjtemény (Pfv.20.307/2013/5., megjelent BH 2014.142. számon is). A Tht. 15. §-ának első mondata szerint a közösség – a 14. §-ban meghatározottak szerint – a szervezeti-működési szabályzatot bármikor módosíthatja. A Tht. 28. § (1) bekezdés *a)–i)* pontjaiban írt esetekben a közgyűlés kizárólagos hatáskörében hoz határozatot.

[27] A társasházak harmadik szabályozási szintje a szervezeti-működési szabályzat részeként elfogadandó házirend, amely a közös és a külön tulajdon használatára vonatkozó előírásokat, részletes szabályokat tartalmazza a Tht. szabályaival összhangban.

[28] Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) 28. cikke meghatározza, hogy egy jogi norma értelmezésénél szükséges figyelembe venni a jogszabály célját és annak indokolását is. A teleologikus és a jogalkotói akaratot kutató jogértelmezési módszereknek különösen akkor kell elsőbbséget biztosítani, ha koncepcionális elvek alapján kidolgozott törvényi rendelkezéseket szükséges a jogalkalmazás során interpretálni. Azt a szemléletváltást, amelyet a Tht. vezetett be az alapító okirat és a szervezeti-működési szabályzat egymáshoz való viszonyulása, a bennük szabályozható tárgykörök tekintetében, jól példázza a Tht. indítványozó tanács által is hivatkozott jogalkotói indokolása. E szerint: a Tht. „[ú]j rendelkezés[e], hogy a törvény alapján az alapító okirat már kizárólag a tulajdonjogi helyzet szabályozását, az ehhez kapcsolódó ingatlan-nyilvántartási adatot, jogot, tényt, valamint a közösség közös nevét tartalmazza. Ebből következik a további […] új rendelkezés, amely szerint a tulajdonjogi viszonyokat nem érintő minden más közös kérdésről a közösség szervezeti-működési szabályzatában kell rendelkezni.”

[29] A Tht. új szemléletű szabályai bevezetésének indoka az volt, hogy a Tht. rendelkezései a társasház biztonságos, szakszerű és szabályszerű működését, valamint a tulajdonosok érdekei védelmének követelményeit szolgálják. A jogalkotó célja a társasház szervezeti jellegének megerősítése volt. A Tht. e célt szolgáló újítása az, hogy az alapító okirat már kizárólag a tulajdonjogi helyzet szabályozását, az ehhez kapcsolódó ingatlan-nyilvántartási adatot, jogot tényt, valamint a közösség közös nevét tartalmazza, minden más közös kérdésről a közösség szervezeti-működési szabályzata rendelkezzen. E tekintetben a törvény a választás, eltérés lehetőségét – a jelen ügyben nem releváns, legfeljebb hatlakásos közösségek kivételével – már nem adja meg, kifejezetten azzal az indokkal, hogy régi Tht. alkalmazásának joggyakorlati tapasztalatai azt igazolták, hogy a szervezeti-működési szabályzattal nem rendelkező társasházak nem képesek biztonságosan működni. Ezért választotta a Tht. azt a szabályozási módszert, hogy a szervezeti-működési szabályzat létrehozását kötelező jelleggel előírta, továbbá tételesen felsorolta azokat a tulajdonjogi helyzetet nem érintő konkrét témaköröket, amelyekről a szabályzatban rendelkezni kell [Tht. 13. § (2) bekezdés]. Ez az értelmezés olvasható ki abból a törvényi rendelkezésből, amely szerint a szervezeti-működési szabályzatnak – a törvény keretei között – kell tartalmaznia a törvényben felsorolt területekre vonatkozó szabályokat. Annak, hogy a szabályozás alapvetően kógens jellegű, kétirányú következménye van. Egyrészt a szervezeti-működési szabályzat szabályozási tárgykörébe tartozó (tárgyi hatálya alá utalt) kérdések az alapító okiratban már nem szabályozhatók, másrészt a szervezeti-működési szabályzat hatálya alá tartozó kérdésekben a Tht. eltérést engedő diszpozitív szabálya [a Tht. 3. § (3) bekezdése (tulajdonostársak kezesi felelősségének mértéke a közösség egészét terhelő kötelezettségekért), a Tht. 24. § (1) bekezdése (közös költség viselése) és a Tht. 26. § (4) bekezdése (dohányzás engedélyezése a zárt légterű közös tulajdonú részeken, területeken)] alapján nyílik lehetősége a társasházközösségnek a törvényi szabályoktól eltérő szabályokat meghatározni.

[30] A Tht. szabályozásának szerkezetéből, a megváltozott szabályozási koncepció indokaiból, a jogalkotó céljából és ezeknek az értelmező joggyakorlatban való megjelenéséből is az következik, hogy a tulajdonostársak sem az alapító okiratban, sem más szerződésben nem rendelkezhetnek a társasház közgyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozó kérdésekben, továbbá a szervezeti-működési szabályzat kötelező tartalmi elemeiről sem. Az alapító okirat olyan sajátos polgári jogi szerződés, amely kizárólag a társasháztulajdon jogi helyzetéhez tartozó kérdéseket rendezheti. E szerződés tartalma szabadon nem alakítható, így a speciális rendelkezések bár korlátozást jelentenek a tulajdonostársak szerződési szabadságára vonatkozóan, azonban mivel ezzel a jogalkotó az egyhangú döntést igénylő tulajdonjogi kérdések szabályozására szűkítette az alapító okirat kötelező tartalmi elemeit, ez a korlátozás a szabályozott kérdés társadalmi jelentőségéhez mérten arányos. Ezzel biztosítható a társasház biztonságos folyamatos, szakszerű és szabályszerű

működése, valamint pozitív hatásaként megakadályozható a visszaélésszerű joggyakorlás. A szervezeti-működési szabályzat pedig az új szabályozással olyan, az alapító okirattól jogi jellegében is eltérő, a társasház működésére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó szervezeti jogi aktusnak tekinthető, amelyre nem irányadóak a szerződések általános szabályai. Ugyanakkor miután garanciális elemként a szervezeti-működési szabályzat kötelező elemeit is meghatározza a Tht., a szervezeti és működési feltételeket meghatározó ügyekben gyorsan, szakszerűen, folyamatosan és a tulajdonostársak döntési autonómiáját a demokratikus döntéshozatal elveinek megfelelően megjelenítő módszerrel, az összes tulajdoni hányad szerinti egyszerű szavazattöbbséggel eldönthetőek a társasház működéséhez elengedhetetlenül szükséges kérdések.

[31] A fenti jogértelmezést erősíti meg ebben a kérdésben a Kúria a Pfv.21.621/2017/4. számú határozatában is, amelyben úgy foglalt állást, hogy a Tht. hatályba lépését követően a közös költség viselésére vonatkozó szabályokat a szervezeti-működési szabályzatban kell szabályozni.

[32] A Tht. 9. és 13. §-ának együttes értelmezéséből és a két normatív szabály egymáshoz viszonyított kontextusából logikailag csak az a következtetés adódik, hogy a Tht. szabályozás lezáró és elhatároló hatású. A leírt normatív szabály ugyanis legpontosabban a zárt taxáció és a kizáró reláció kombinációjaként formalizálható. Ennek két rétege van: egyrészt a kötelező tartalom kimerítő meghatározása, másrészt (az egyértelmű hatásköri, hatáskör-elhatárolási szabályok miatt) a két jogintézmény tartalmi halmazai közötti diszjunktivitás (átfedés tilalma). A Tht. szerint a 9. §-ban meghatározottak az alapító okirat törvény által kötelezően meghatározott tartalmi elemei. A Tht. 13. § (2) bekezdésében meghatározottak a szervezeti-működési szabályzat törvény által kötelezően meghatározott tartalmi elemei (erre utalnak a „meg kell határozni” és a „tartalmaznia kell” formulák). E tartalmi elemek felek által nem bővíthető jellege a következő kétirányú ekvivalenciával ragadható meg: minden kötelező elemnek szerepelnie kell a dokumentumban; csak törvényben meghatározott elemek szerepelhetnek a dokumentumban (ez adja a lezáró hatást). A két tartalmi kör egymást kizáró jellege így formalizálható: egy tartalmi elem nem tartozhat egyszerre mindkét jogintézmény törvényileg kötelező körébe. Ebből – a fentiekkel együtt – következik a gyakorlati tilalom: ami az alapító okirat része, az nem lehet olyan elem, amelyet a törvény a szervezeti-működési szabályzat kötelező tartalmaként határoz meg. Ha a „nem megengedett” dimenziót is explicitté tesszük (valamely tartalmi elem szerepeltetése az alapító okiratban kötelező; valamely tartalmi elem szerepeltetése az alapító okiratban tilos), ez utóbbi formula fejezi ki a speciális kizárást: a szervezeti-működési szabályzat kötelező tartalmi elemei az alapító okiratban tiltottak.

[33] A szabályozás joglogikai konstrukciójának lényege tehát a hatáskör-elhatároláson alapuló normameghatározás, és a normahalmazok oldaláról közelítve is ugyanarra vezet, ennek következménye pedig az, hogy jogértelmezési úton nincs átjárás a két jogintézmény között. A formulák alapján a jogdogmatikai tétel úgy adható vissza, hogy a Tht. nemcsak pozitívan kijelöli a kötelező tartalmat, hanem negatív kompetenciahatárt is húz: kizárja más – különösen a másik jogintézményhez rendelt – elemek beemelését, azaz a Tht. az alapító okirat kötelező elemeit nemcsak meghatározza, hanem ki is zárja azt, hogy az alapító okirat olyan rendelkezéseket tartalmazzon, amelyeket e törvény a szervezeti-működési szabályzat kötelezően meghatározott tartalmi elemeként sorol fel. Ezt a következtetést tartalmazza a jogalkotói indokolás is, amikor megerősíti azt, hogy a szervezeti-működési szabályzatra vonatkozó kérdések az alapító okiratban már nem szabályozhatók.

[34] A referenciahatározat – amely a Kúria Pfv.21.621/2017/4. számú határozatától eltérően úgy foglalt állást, hogy ha egy adott kérdést az alapító okirat és a szervezeti-működési szabályzat is szabályoz, ellentmondás esetén az alapító okirat az irányadó – a fentiekkel ellentétesen értelmezi a Tht. 9. §-át. E jogi álláspontnak az egyik kiinduló tétele az, hogy a Tht. 9. §-a minimum tartalmi követelményeket határoz meg, így nincs akadálya annak, hogy az alapító okirat más, egyebek mellett a szervezeti-működési szabályzatra tartozó kérdéseket is szabályozzon. Ennek a tételnek a kiindulópontját azonban a Tht. normaszövege *expressis verbis* kérdésessé teszi. Az a követelmény ugyanis, hogy a jogalkotó minimum követelményeket határoz meg, azzal a nyelvi formulával írható le (vagy hasonló jelentéstartalmat hordozó módon fogalmazható meg), hogy „tartalmaznia kell legalább”. A Tht. megfogalmazása a kötelező tartalmi követelményeket illetően nem ilyen, hanem a fentebb kifejtettek szerint lezáró hatású, pozitívan kötelező tartalmat kijelölő, egyben negatíve a másik jogintézményhez rendelt kötelező tartalmi elemek beemelését kizáró hatású.

[35] Azt a kógens rendelkezést, hogy az alapító okiratban csak a tulajdoni viszonyokkal kapcsolatos szabályokat lehet rendezni, a Tht. vezette be, így szükséges volt azoknak a régi Tht.-nek megfelelő alapító okirattal rendelkező társasházaknak a jogi helyzetét is szabályozni, amelyeket 2004. január 1-jét megelőzően már az ingatlan-nyilvántartásba bejegyeztek. A Tht. 63. § (2) bekezdése ezért vezetett be átmeneti rendelkezést, amely szerint: „[a] törvény hatálybalépésekor bejegyzett társasház alapító okiratának az e törvény kötelező jellegű rendelkezéseivel ellentétes rendelkezése hatályát veszti, és helyébe e törvény rendelkezése lép. Az alapító okirat ennek megfelelő kijavítását az alapító okiratnak egyéb okból első ízben történő módosítása során kell elvégezni.” Ezt a szabályt önmagában és a Tht. egyéb rendelkezéseivel összhangban is szükséges értelmezni. A Tht. rendelkezés első mondata az alapító okiratra vonatkozó, önállóan értelmezhető szabálya észszerű kétség nélkül azt a jelentéstartalmat hordozza, hogy az alapító okiratnak a Tht. kógens előírásaival ellentétes rendelkezései 2004. január 1-től hatálytalanok, azaz a 2004. január 1-jén már az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett társasház alapító okiratának a Tht. kötelező jellegű szabályával ellentétes rendelkezése a törvény hatálybalépésével *ex lege* hatálytalanná válik, és helyébe a kógens norma lép, az alapító okiratot pedig az egyéb okból történő első módosításkor hozzá kell

igazítani a Tht. rendelkezéseihez (a Tht. szóhasználatával: ki kell javítani).

[36] A Tht. átmeneti rendelkezését azonban szükséges együtt értelmezni a Tht. egyéb rendelkezéseivel is (különösen a régi Tht. szabályától eltérő hatásköri és a társasház közösség normatív belső, többszintű szabályozói egymáshoz való viszonyára tekintettel). Ennek során indokolt figyelembe venni azt az indítványozó tanács által is követendőnek ítélt bírói gyakorlatot, amely azt az Alaptörvény 28. cikkében is előírt értelmezési segédszabályt kívánja érvényre juttatni, hogy csak a józan észnek és a közjónak megfelelően, gazdaságos célt szolgálva lehetséges a helyes jogértelmezés. Ez a Tht. szabályaira vetítve azt eredményezi, hogy olyan jogértelmezés felel meg ezeknek a kritériumoknak, amely biztosítja azt, hogy a Tht. hatálybalépése előtt bejegyzett társasházak működőképessége megőrizhető és folyamatos legyen (Gfv.30.047/2007/6., Gfv.30.197/2008/4., Pfv.21.388/2009/9. és lényegileg a Pfv.21.621/2017/4. számú határozat is). Mindezért a Tht. 63. § (2) bekezdése az egyéb Tht. rendelkezésekkel együtt úgy értelmezendő, hogy ha a közösség tagjai a régi Tht. szabályainak megfelelve az alapító okiratban olyan kérdéseket rendeztek, amelyek a Tht. alapján a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartoznak, vagy amelyeket a jövőben csak a szervezeti-működési szabályzatban lehet szabályozni, akkor azok mindaddig hatályban maradnak, amíg a közgyűlés vagy a közgyűlés által elfogadott szervezeti-működési szabályzat másképp nem rendelkezik, feltéve, hogy az adott rendelkezés egyéb okból nem ütközik a Tht. kötelező rendelkezéseibe.

[37] A referenciahatározatban a fentieknek megfelelő helyes tétel úgy jelenik meg, hogy a korábban hatályos szabályoknak megfelelően létrejött alapító okiratnak csak azok a rendelkezései alkalmazhatók továbbra is, amelyek összhangban vannak a Tht.-vel. Az alapító okirat és a Tht. kógens rendelkezései közötti eltérések tehát a Tht. kötelező rendelkezéseinek alkalmazásával oldhatók fel.

[38] A referenciahatározat azonban a Tht. 9. és 13. §-ának egymáshoz való viszonyában azt is tartalmazza, hogy amennyiben az adott kérdésben szervezeti-működési szabályzatban foglalt rendelkezés nincs, a Tht. hatálybalépésekor hatályos alapító okirat (mint magasabb szintű szabályozás) azonban szabályozza azt, nincs akadálya az alkalmazásának. Ebből arra is következtet, hogy párhuzamos szabályozás esetén az alapító okiratnak van alkalmazási elsőbbsége, továbbá arra is, hogy az így szabályozott kérdésben módosítás is csak a kötelmi jog szabályai szerint: valamennyi fél egybehangzó akaratnyilatkozatával vagy bírósági szerződésmódosítás útján lehetséges.

[39] Ez az értelmezés csak részben támogatható és az abból levont következtetés felülvizsgálatára van szükség. A fentebb kifejtettek szerint a társasházközösség belső normarendszerének elemei – az alapító okirat, a szervezeti-működési szabályzat és a házirend – eltérő jogi jellemzőik miatt nem sorolhatók egymással alá-fölé rendeltségi viszonyba. E szabályozók egymásra épülnek, de jogi jellemzőikben egymástól lényegesen eltérőek. Más eljárási rend irányadó az elfogadásukra és a Tht. világos hatáskör-elhatárolási szabályokat is megfogalmaz. Ebből következően az alapító okirat és a szervezeti-működési szabályzat nem hierachikus viszonyban állnak egymással, az a jogértelmezés tehát – a Tht. új célrendszerére is figyelemmel –, amely az alapító okiratra mint magasabb szintű szabályozásra tekint, nem követhető. Ennek megfelelően ebből a kiinduló tételből nem lehet következtetést levonni ellentétes szabályozás esetén az alapító okirat alkalmazási elsőbbségére.

[40] Nem lehet azonosítani valóságos párhuzamos szabályozási helyzeteket sem. A Tht. 9. és 13. §-ának egymáshoz való – a fentiekben kifejtett – viszonyára tekintettel a két szabály együttesen úgy értelmezendő, hogy ha a Tht. hatálybalépése előtt keletkezett alapító okiratban olyan kérdéseket rendeztek, amelyek egyéb okból nem ütköznek a Tht. kötelező rendelkezésébe, ugyanakkor a Tht. alapján a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartoznak, vagy a Tht. hatálybalépését követően e kérdéseket már kizárólag a szervezeti-működési szabályzatban lehet szabályozni, a társasházak biztonságos és folyamatos működése érdekében az alapító okiratnak ezek a rendelkezései mindaddig hatályban maradnak, amíg a közgyűlés vagy az általa elfogadott szervezeti-működési szabályzat arról nem rendelkezik. Másként megfogalmazva: a Tht. 63. § (2) bekezdése *ex lege* csak az alapító okirat kógens törvényi szabállyal ellentétes rendelkezésének hatályát szünteti meg. Amennyiben tehát az adott kérdésben szervezeti-működési szabályzatban foglalt rendelkezés nincs a Tht. hatálybalépésekor, de az ekkor hatályos alapító okirat szabályozza ezt kérdést, a Tht. kötelező hatásköri szabályainak érvényesülése érdekében csak addig nincs akadálya az alapító okirati szabály alkalmazásának, amíg közgyűlési határozatot nem hoznak vagy szervezeti-működési szabályzatot nem fogadnak el.

[41] A fenti megállapítás indoka – a referenciahatározatban foglalt e kérdésben kifejtett második tétellel ellentétben – ugyanis az, hogy a Tht. 63. § (2) bekezdésében írtakból az is következik, hogy ha a Tht. alapján a szabályozási tárgykör eldöntése a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik (a hozzá tartozó szavazati renddel), azonban a kérdésről a szervezeti-működési szabályzat és az alapító okirat is rendelkezik, akkor a hatáskörök világos elhatárolása (az ebből következő hatáskör transzfer tilalma), továbbá a szabályozás kizáró hatása miatt nem lehetséges az alapító okirat szabályait tovább alkalmazni. Ez dogmatikailag egyfajta *pre emption* modellel írható le: a régi Tht. és a Tht. eltérő szabályaiból ugyanis versengő hatáskörök adódnak. Ilyen esetben – a működőképesség folyamatosságának biztosításához fűződő érdek miatt – a *pre emption* modell azt biztosítja, hogy amíg a közgyűlés nem gyakorolja a számára a Tht. által biztosított hatáskört, addig az alapító okiratnak az e tárgykörre vonatkozó, korábbi jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően megalkotott (és a Tht. kötelező rendelkezésébe nem ütköző) rendelkezése érvényesül, azonban valóságos párhuzamosság fogalmilag nem állhat fenn, mert a Tht. szerinti hatáskör gyakorlásával a létrejött új szabályozás elfoglalja (előfoglalja) ezt a szabályozási tárgykört, annak eredményeként a közgyűlés határozatával, vagy a szervezeti-működési szabályzat kötelező megalkotásával áll be a Tht. szerint megkívánt jogi helyzet. Erre tekintettel nem

támasztható alá a referenciahatározatban szereplő azon érvelés sem, hogy ebben a kérdésben az alapító okirat csak a kötelmi jog szabályai szerint, valamennyi fél egybehangzó akaratnyilatkozatával vagy bírósági szerződésmódosítás útján módosítható.

[42] Azt, hogy a Tht. hatálybalépése előtt bejegyzett társasház alapító okiratának valamely rendelkezése a Tht. kötelező rendelkezésébe ütközik-e vagy sem, és e kérdés megítéléstől függően a Tht. hatályba lépésével, vagy az alapító okirat e rendelkezése helyébe lépő közgyűlési határozat meghozatalával vagy a szervezeti-működési szabályzat elfogadásával veszti hatályát, az egyedi ügyekben külön-külön, az adott tényállás mellett szükséges vizsgálni.

[43] A fentiek összegzéseként megállapítható, hogy a referenciahatározattól részben, a jogegységi határozat rendelkező részének 1-3. pontjaiban érintett jogértelmezési kérdésekben való eltérés indokolt, az indítványozó tanács a Kúria Pfv.20.026/2019/10. számú határozatától ezekben a jogértelmezési kérdésekben eltérhet. A Kúria Pfv.20.026/2019/10. számú határozata és más azonos tartalmú határozatai pedig a rendelkező rész 1-3. pontjaiban érintett jogértelmezési kérdésekben a továbbiakban kötelező erejűként nem hivatkozhatók.

VII.

[44] Mindezekre tekintettel a Kúria Jogegységi Tanácsa a Bszi. 24. § (1) bekezdés *c)* pontja, 25. §-a, 32. § (1) bekezdés *b)* pontja, 33. § (1) bekezdés *b)* pontja, valamint a 40. § (1) és (2) bekezdései alapján, a bíróságok jogalkalmazása egységének biztosítása érdekében [Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdés] a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

[45] A Kúria Jogegységi Tanácsa a Bszi. 42. § (1) bekezdése alapján a jogegységi határozatot a Magyar Közlönyben, a BHGY-ban, a bíróságok központi internetes honlapján és a Kúria honlapján közzéteszi. A jogegységi határozat a bíróságokra – az indítványozó tanács kivételével – a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező.

Budapest, 2026. június 22.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Nyírőné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Vitál-Eigner Beáta bíró helyett

A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.I.60.061/2025/11. számú határozata

Rendelkező rész

A Kúria az alperes jogegységi panaszait elutasítja.

Indokolás

[1] Mindenekelőtt a Kúria Jogegységi Tanácsa utal a Jpe.I.60.062/2025/7. számon hozott végzésére, amelyben a Jpe.I.60.062/2025. számú ügyet ehhez az ügyhöz egyesítette, mivel az eljárások tárgya összefügg, valamint az alapul szolgáló ügyekben résztvevő felek (a felperes és az alperes is) azonosak. Figyelemmel arra, hogy a jogegységi panaszokkal támadott határozatok rendelkező része és indokolása is gyakorlatilag megegyezik, a Kúria Jogegységi Tanácsa az alábbiakban a jogegységi panaszok alapját képező ügyek tényállásait, valamint az ügyek releváns iratanyagait összevontan ismerteti.

A jogegységi panaszok alapjául szolgáló tényállás

[2] Az alperes ajánlásaiban arra hívta fel a felperest, hogy a kérelmező részére fizesse meg a kérelmező által jóvá nem hagyott fizetési művelet összegét.

[3] A felperes kereseteiben az ajánlások hatályon kívül helyezését kérte a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNBtv.) 116. § (4) bekezdése alapján, figyelemmel arra, hogy az ajánlások tartalma nem felel meg a jogszabályoknak. Az elsőfokú bíróságok az ajánlásokat hatályon kívül helyezték. Az alperes fellebbezései folytán eljárt másodfokú bíróságok a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróságok ítéleteit helybenhagyták.

[4] A jogerős ítéletek ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmeket, amelyekben jogszabálysértésre hivatkozással kérte a jogerős ítéletek hatályon kívül helyezése mellett a keresetek elutasítását. Az alperes felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmeket nem terjesztett elő.

A Kúria jogegységi panaszokkal támadott határozatai

[5] A Kúria a felülvizsgálati kérelmeket a Pfv.20.523/2025/2. és Pfv.20.571/2025/2. számú végzésekkel (a továbbiakban együtt: támadott határozatok) visszautasította. A támadott határozatokban kifejtette, hogy a Pp. 408. § (2) bekezdése alapján nincs helye felülvizsgálatnak vagyonjogi perben, ha az elsőfokú bíróság határozatát a másodfokú bíróság azonos jogszabályi hivatkozással és azonos jogi indokolásra utalással hagyta helyben. Ha a felülvizsgálatnak a Pp. 408. §-a alapján nem lenne helye – ugyanakkor törvény a felülvizsgálatot más okból nem zárja ki – a felülvizsgálatot a Kúria kivételesen, a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)–c)* pontjaiban megjelölt okból engedélyezheti, illetve a Pp. 409. § (3) bekezdésében megjelölt okból engedélyezi.

[6] A Kúria támadott határozataiban megállapította, hogy a másodfokú bíróságok azonos jogszabályi rendelkezésekre és jogi indokolásra utalással hagyták

helyben az elsőfokú bíróságok ítéleteit. Az a körülmény, hogy a másodfokú bíróságok a fellebbezésekben felhozott érvekre is reagáltak határozataikban, nem változtat azon, hogy az első- és másodfokú döntések – mint az tartalmuk egybevetése alapján egyértelműen megállapítható – azonos jogszabályi rendelkezéseken és indokokon alapulnak.

[7] Végül a Kúria utalt arra, hogy az adott esetekben az alperesnek felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmeket kellett volna előterjesztenie, és mivel ezt elmulasztotta, a Kúria a felülvizsgálati kérelmeket érdemben nem vizsgálhatta, így azokat a Pp. 415. § (1) bekezdés *e)* pontja alapján visszautasította.

A jogegységi panaszok és az ellenérdekű fél nyilatkozata

[8] A Kúria támadott határozatai ellen az alperes (a továbbiakban: panaszos) terjesztett elő jogegységi panaszokat a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (2) bekezdése alapján, amelyekben kérte a támadott határozatok hatályon kívül helyezését, és a Kúria új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A panaszos arra hivatkozott, hogy a Kúria a támadott határozatokban jogkérdésben indokolatlanul eltért a Kúria Gfv.30.225/2020/6. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett határozatától (a továbbiakban: referenciahatározat).

[9] A panaszos álláspontja szerint a támadott határozatokban a Kúria tévesen abból indult ki, hogy a felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős határozatok vagyonjogi perben születtek, és ezzel indokolatlanul tért el a referenciahatározattól. Idézte annak [37] bekezdését, amelyből kiemelte, hogy „a bíróság nem a peres felek közötti, a választottbírósági eljárás tárgyát képező anyagi jogi jogviszonyt bírálja el, hanem a felek és a választottbíróság közötti eljárásjogi jogviszonyt. A választottbírósági ítélet érvénytelenítése iránti perek ezért a Pp. 408. §-ának alkalmazásában nem tartoznak a vagyonjogi perek körébe”.

[10] A panaszos érvelése szerint a támadott határozatok és a referenciahatározat között fennáll az ügyazonosság. Az irányadó norma szempontjából kifejtette, hogy a Kúria mindkét határozatában vizsgálta a Pp. 408. §-ának rendelkezésével összefüggésben azt, hogy van-e helye felülvizsgálatnak. E körben a jogkérdés tehát az, hogy az alapul fekvő peres eljárások vagyonjogi pernek minősülnek-e, amelyeknek alapját a Pp. 7. § (1) bekezdés 18. pontjában szereplő definíció képezi.

[11] Az ügyek tartalmi összevethetősége szempontjából álláspontja szerint nincs jelentősége annak, hogy az ajánlások fogyasztói jogvitában, a referenciahatározat pedig választottbírósági ítélet érvénytelenítése iránti perben született, illetve annak, hogy az egyes ügyekben érdemben hogyan döntöttek. Csak annak a kérdésnek van szerepe, és álláspontja szerint azt kell vizsgálni, hogy valamennyi határozat vagyonjogi perben született-e. E kérdésben a támadott határozatok arra a következtetésre jutottak, hogy a jogerős határozatok vagyonjogi perben születtek, míg a referenciahatározat azt tartalmazza, hogy a választottbírósági ítélet érvénytelenítése iránti perek nem tartoznak e körbe.

[12] Érvelése szerint a Kúria indokolatlanul tért el a referenciahatározattól, hiszen a bíróság az ajánlás hatályon kívül helyezése iránti perben sem a pénzügyi fogyasztói jogvita tárgyát képező, a pénzügyi intézmény és a kérelmező (fogyasztó) közötti anyagi jogi jogviszonyt bírálja el, hanem az MNBtv. 116. §-a szerint azt, hogy eljárási okokból, illetve a jogszabályoknak meg nem felelő tartalom miatt van-e helye az ajánlás hatályon kívül helyezésének.

[13] A panaszos álláspontja szerint a következő szempontok teszik nyilvánvalóvá, hogy az ajánlás hatályon kívül helyezése iránti per nem a fél vagyoni jogain alapul. Elsőként arra a körülményre hivatkozott, hogy ha a felperes az ajánlásnak nem tesz eleget, annak egyetlen következménye az MNBtv. 119. § (1) bekezdése szerint az, hogy nyilvánosságra hozhatják a jogvita tartalmának rövid leírását és az eljárás eredményét, tehát a felperes vagyoni hátrányt nem szenved. Következőként azzal érvelt, hogy az ajánlás nem minősül végrehajtási záradékkal ellátható végrehajtható okiratnak. Hivatkozott továbbá arra is, hogy az MNBtv. 116. § (1) bekezdése alapján az ajánlás nem érinti a fogyasztónak azt a jogát, hogy igényét bírósági eljárás keretében érvényesítse. Kifejtette azt is, hogy az ajánlás hatályon kívül helyezése iránti per tárgya lehet csupán az MNBtv. 116. § (3) bekezdése szerinti eljárási jogsértés is. Végül azzal érvelt, hogy mivel a pert velük szemben kell megindítani, a felperes által velük szemben érvényesített igény értéke nem fejezhető ki pénzben; mivel a felperes nem vagyonjogi követelést érvényesít. Szintén a panaszos álláspontját támasztja alá az a tény, hogy maga a felperes a keresetleveleiben meg nem állapítható pertárgyértéket jelölt meg az illeték alapjaként, amit a bíróságok nem kifogásoltak.

[14] Végül megjegyezte azt is, hogy a jogegységi panaszok alapját képező ügyekben azért nem terjesztett elő a felülvizsgálati kérelemmel együtt felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet, mivel a Kúria korábban két azonos tárgyú perében már arról tájékoztatta a feleket, hogy a konkrét ügyben a felülvizsgálati eljárás lefolytatásához a felülvizsgálat engedélyezése nem szükséges (Pfv.20.062/2025/2. és Pfv.21.067/2024/2.). Hivatkozott arra is, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 271. § (2) bekezdése alapján a Pfv.21.699/2018. számú ügyben sem utasította vissza a Kúria a felülvizsgálati kérelmét arra hivatkozva, hogy azt olyan vagyonjogi perben terjesztették elő, ahol a vitatott érték a 3 000 000 forintot nem haladta meg, tehát az ajánlás hatályon kívül helyezése a régi Pp. alapján sem minősült vagyonjogi pernek.

[15] Az ellenérdekű fél nyilatkozataiban azt az álláspontot képviselte, hogy a támadott határozatok nem térnek el jogkérdésben a Kúria referenciahatározatától, és a panaszos tévesen hivatkozott arra, hogy a támadott határozatok és a referenciahatározat alapjául szolgáló ügy között párhuzam vonható és fennáll az ügyazonosság. Kifejtette, hogy a panaszos érvelésével szemben jelentősége van az ügyek tényállásának, ugyanis a referenciahatározat elvi tartalma anyagi jogi jogszabály értelmezésére irányult és nem a vagyonjogi per kérdésében foglalt állást.

[16] Erre tekintettel álláspontja szerint a támadott határozatok és a referenciahatározat között sem ténybeli, sem jogi azonosság nem lelhető fel. Hangsúlyozta azt is, hogy a véleménye szerint a panaszos nem fejtette ki részletesen, miként állíthatóak párhuzamba az ügyek a releváns tények, az alkalmazandó jogszabályok és a kérelmi elemek tekintetében.

[17] Kifejtette továbbá, hogy a Pénzügyi Békéltető Testület (a továbbiakban: PBT) ajánlásának hatályon kívül helyezése iránti perben érvényesített igény a bank vagyoni jogain alapul és a Pp. által megkülönböztetett három pertípus (személyi állapoti, személyiségi jogi és vagyoni jogi perek) közül a vagyonjogi per kategóriájába sorolható. E körben aggályosnak tartotta a jogegységi panaszokban kifejtett álláspontot. Állította, hogy az ajánlásban foglaltak teljesítésének elmulasztásával járó következmények vagyoni hátrányt okoznak a banknak. Vitatta, hogy a vagyonjogi per fogalmának eleme lenne a kikényszeríthetőség, és nem tulajdonított elvi jelentőséget annak, hogy eljárási jogsértés is lehet adott esetben a per tárgya. Kifejtette továbbá, hogy a pertárgyérték meg nem határozhatósága és a per vagyoni jellege egymástól független fogalmak. Álláspontja alátámasztásaként hivatkozott a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2021. (VII. 12.) PK vélemény 12. pontjában foglaltakra is.

[18] Ezen túl vitatta a panaszos képviseletében eljáró kamarai jogtanácsos képviseleti jogát. Előadta, hogy az MNBtv. 117. § (1) bekezdése szerint az ajánlás hatályon kívül helyezése iránti pert a PBT-vel szemben kell megindítani. Állította, hogy a panaszos képviseletében eljáró kamarai jogtanácsos munkáltatója a kamarai nyilvántartás szerint a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) és nem a PBT mint a munkáltatóval (MNB) irányítási vagy felügyeleti viszonyban álló nyilvántartásba bejelentett szerv, így álláspontja szerint a panaszokat benyújtó kamarai jogtanácsos nem rendelkezik az ügyben képviseleti joggal.

A Kúria Jogegységi Tanácsának döntése és annak jogi indokai

[19] A jogegységi panaszok nem alaposak.

[20] A Kúria Jogegységi Tanácsa mindenekelőtt a Bszi. 41/C. § (10) bekezdése alapján vizsgálta a panaszos jogi képviselőjének képviseleti jogát, különös tekintettel arra, hogy annak fennállását az ellenérdekű fél vitatta. Ezzel összefüggésben a Kúria Jogegységi Tanácsa megállapítja, hogy egyrészt a jogegységi panaszok előterjesztője benyújtotta a Fővárosi Törvényszék 75.Pk.22.480/2022/2. számú végzését, amellyel a meghatalmazó MNB által a jogegységi panaszt előterjesztő kamarai jogtanácsos számára jogi képviseletre adott általános meghatalmazását vették nyilvántartásba, és az általános meghatalmazás terjedelme nem korlátozott. Másrészt a panaszos csatolt egy 2025. október 6-án kelt meghatalmazást is, amelyben a PBT elnöke meghatalmazta a jogegységi panaszt előterjesztő kamarai jogtanácsost a jogegységi panasz előterjesztésére és az eljárásban való képviseletre. A meghatalmazás a tartami és formai követelményeknek megfelelt. Megjegyzi továbbá a Kúria Jogegységi Tanácsa, hogy az MNBtv. 96. § (2) bekezdése értelmében a PBT az MNB által működtetett szakmailag független testület és annak (3) bekezdése szerint azt az MNB szervezeti rendjében közvetlenül az MNB elnökéhez kell besorolni. Ennek megfelelően a hatályos meghatalmazással rendelkező kamarai jogtanácsos jogosult volt az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 66. § (1) bekezdés *c)* pontja alapján az alperes képviseletében a jogegységi panaszok előterjesztésére.

[21] A Bszi. 41/B. § (1) bekezdése alapján jogegységi panasznak van helye a Kúriának az eljárási törvény alapján további felülvizsgálati kérelemmel nem támadható határozata ellen, ha a felülvizsgálati kérelemben a Kúria 2012. január 1. után hozott és a BHGY-ban közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre már hivatkoztak, és a Kúria az eltéréssel okozott jogsértést határozatában nem orvosolta. E § (2) bekezdése alapján jogegységi panasznak van helye akkor is, ha a Kúria ítélkező tanácsa jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tér el a Kúria közzétett határozatától, hogy az adott eltérésre az alsóbb fokú bíróságok határozatában nem került sor.

[22] A Kúria Jogegységi Tanácsa elöljáróban utal arra, hogy a jogegység követelményét Magyarország Alaptörvénye 25. cikk (3) bekezdése mondja ki azzal, hogy „[a] Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét.” A Kúria e feladatát az ítélkezése során akkor teljesíti, ha a közzétett kúriai döntéseiben elfogadott jogértelmezés elvi tartalmát (ún. *ratio decidendi*) az azonos ügyekben követi (Jpe.I.60.043/2025/8.).

[23] A jogegységi panasz eljárás egy rendkívüli, a jogerő utáni, a jogegységet célzó, a Bszi. külön szabályozásán alapuló *sui generis* eljárás, amely nem a per folytatása, hanem a jogrendszer belső koherenciájának a megteremtését szolgálja (Jpe.I.60.005/2021/5.). A jogegységi panasz eljárásban ezért a Kúria Jogegységi Tanácsa nem bírálja felül a jogerős határozatot, hanem kizárólag azt vizsgálja, hogy a jogegységi panasz beadványban kifejezetten megjelölt, közzétett kúriai határozatoktól való eltérés bekövetkezett-e, és ha igen, akkor az eltérés indokolt volt-e vagy sem. A jogegységi panasz eljárás során a Kúria tehát a fél által megjelölt keretben, az általa hivatkozott eltérések tekintetében vizsgálja a panasz megalapozottságát (Jpe.II.60.038/2025/6.). A jogegységi panasz eljárás előzőekben említett kereteit kijelölik egyfelől azok a közzétett kúriai határozatok, amelyektől való eltérésre a panasz előterjesztője a jogegységi panaszában hivatkozott, másrészről az a jogkérdés, amelyben a panaszos eltérést állít (Jpe.II.60.060/2023/7.).

[24] A panaszos a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésére alapítva kérte a támadott határozatok hatályon kívül helyezését, és a Kúria új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A jogegységi panaszokban a Kúria egyetlen olyan, a BHGY-ban közzétett határozatát jelölte meg, amelytől álláspontja szerint a támadott határozatok jogkérdésben indokolatlanul eltértek: a Gfv.30.225/2020/6. számú határozatot. A panaszos által megjelölt jogkérdés az, hogy az ajánlás felülvizsgálata iránti per a Pp. 408. §-ának alkalmazása szempontjából vagyonjogi pernek minősül-e.

[25] A Kúria Jogegységi Tanácsának gyakorlata következetes a tekintetben, hogy a jogegységi panasz eljárásban eljárási kérdésekben is lehet jogegységi panasszal élni. Nyilvánvalóan eltérően kell vizsgálni az ügyazonosság fennállásának feltételeit eljárásjogi kérdések esetén, figyelemmel arra, hogy előfordulhat, hogy ugyanazon eljárásjogi rendelkezéseket eltérő ténybeli és anyagi jogi alapon elbírálandó ügyekben kell azonosan alkalmazni. E körben tehát annak kell jelentőséget tulajdonítani, hogy az alkalmazott eljárási rendelkezés azonos-e, és az összehasonlítandó ügyekben az alkalmazott normával összefüggésben felvetett absztrakt jogkérdés azonos vagy eltérő módon került megválaszolásra. (Jpe.II.60.038/2025/6.)

[26] A panaszos állításával szemben a Kúria Jogegységi Tanácsa a támadott határozatok és a referenciahatározat közötti ügyazonosságot nem találta megállapíthatónak. A panaszos érvelésével ellentétben a Kúria Jogegységi Tanácsának álláspontja szerint az ügyazonosságot önmagában nem alapozza meg az, hogy mindhárom határozat esetén vizsgálta a Kúria, hogy az adott ügy vagyonjogi pernek minősül-e.

[27] Mindenekelőtt utal arra a Kúria Jogegységi Tanácsa, hogy mind a támadott határozatok, mind a referenciahatározat esetén a Pp. 2025. december 31-ig hatályban volt rendelkezéseit kellett alkalmazni. Ebben az időállapotban a Pp. 408. §-a az alábbi két rendelkezést tartalmazta:

„(1) Nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyonjogi perben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték, illetve annak a 21. § (1)–(4) bekezdése alapján, továbbá a 21. § (5) bekezdésének az egyesített perekre történő megfelelő alkalmazásával megállapított értéke az ötmillió forintot nem haladja meg. Ez az értékhatártól függő kizárás nem vonatkozik a közhatalom gyakorlásával kapcsolatos kártérítés, illetve sérelemdíj megfizetése iránt indított perekre, valamint a tartási vagy élelmezési követelés, egyéb járadék iránt indított perekre.

(2) Nincs helye felülvizsgálatnak vagyonjogi perben, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben.”

A vagyonjogi per fogalma pedig az értelmező rendelkezések között található, a Pp. 7. § 18. pontjában: vagyonjogi pernek minősül „az a per, amelyben az érvényesített igény a fél vagyoni jogain alapul vagy értéke pénzösszegben kifejezhető”.

[28] Tekintettel arra, hogy a Pp. a vagyonjogi per fogalmát az érvényesített igényhez köti, a Kúria Jogegységi Tanácsának megítélése szerint – a panaszos érvelésével szemben – jelentősége van annak, hogy az ajánlások milyen fogyasztói jogvitában születtek és annak, hogy a felperes kereseteit mire alapította. A PBT ugyanis az MNBtv. 113. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján tett ajánlásokat, kiemelve, hogy az MNBtv. 39. §-ában meghatározott törvények hatálya alá tartozó személy vagy szervezet az eljárás kezdetekor úgy nyilatkozott, hogy a tanács döntését kötelezésként nem ismeri el, alávetési nyilatkozatot nem tett. A felperes kereseteit az MNBtv. 116. § (4) bekezdésére alapította, amely lehetőséget ad az MNBtv. 39. §-ában meghatározott törvények hatálya alá tartozó személy vagy szervezet számára, hogy az ajánlás hatályon kívül helyezését a (3) bekezdésben foglaltakon túl akkor is kérhesse, ha az ajánlás tartalma nem felel meg a jogszabályoknak. Ilyen esetben a bíróság szükségképpen túllép a pusztán eljárásjogi kontroll keretein, és vizsgálja az ajánlás alapjául szolgáló anyagi jogi kérdéseket is. A per tárgya tehát formálisan ugyan az ajánlás hatályon kívül helyezése, azonban a bírósági felülvizsgálat tartalma szorosan összekapcsolódik az alapul fekvő vagyoni jogviszonnyal.

[29] Ehhez képest a választottbírósági eljárásra akkor kerülhet sor, ha a felek a választottbírósági szerződésben valamely meghatározott jogviszonyukból keletkező vitájukat választottbíróság elé utalják a rendes bíróság helyett. A választottbírósági eljárás a felek autonómiáján alapul azzal, hogy a jogvitájuk érdemi eldöntését a választottbíróságra bízzák. A választottbíróság a PBT hivatkozott eljárásával szemben nem ajánlást, hanem ítéletet hoz, amely a felekre kötelező. Ebből következik a választottbírósági ítélet érvénytelenítése iránti per egyik sajátossága, miszerint a rendes bíróság felülvizsgálati jogköre a választottbíráskodás intézményi autonómiájára tekintettel rendkívül szűk körben érvényesül. A választottbíráskodásról szóló 2017. évi LX. törvény (a továbbiakban: Vbt.) 47. § (1) és (2) bekezdése alapján a választottbírósági ítélet rendes bírói úton csak a választottbírósági ítélet érvénytelenítése iránt indított perben vizsgálható felül. Ebben a perben viszont a rendes bíróság érdemben nem vizsgálhatja felül a választottbíróság ítéletét, a felek közötti anyagi jogvitáról nem nyilváníthat véleményt, lényegében csak garanciális funkcióval bír: a felek és a választottbíróság között létrejött alaki, eljárásjogi jogviszonyt vizsgálja.

[30] Mindezek alapján tehát szembetűnő a különbség a támadott határozatok és a referenciahatározat között a panaszos által megjelölt jogkérdéssel összefüggésben: míg a választottbírósági ítélet érvénytelenítése iránti perben az alapjogviszony anyagi jogi tartalma a bírósági felülvizsgálat szempontjából lényegében irreleváns, addig a PBT ajánlása hatályon kívül helyezése iránti perben az alapul szolgáló vagyoni jogviszony érdemi vizsgálata a jogszabálysértő tartalom fennállásának megítéléséhez elengedhetetlenné válhat. A Kúria Jogegységi Tanácsának megítélése szerint mivel a Pp. a vagyonjogi per fogalmát az érvényesített igényhez köti, az érvényesített igény tartalma nem függetleníthető attól, hogy a bíróság konkrétan milyen perben és milyen terjedelemben jogosult felülvizsgálni az alapul fekvő jogviszonyt. Azáltal, hogy a választottbírósági ítélet érvénytelenítése iránti perben a bíróság kizárólag a Vbt.-ben meghatározott érvénytelenítési okokat vizsgálhatja, az alapjogviszony érdemét nem, ezért a felek vagyoni jogvitája teljes mértékben háttérbe szorul.

[31] Ezzel szemben a PBT ajánlása hatályon kívül helyezése iránti perben az MNBtv. 116. § (4) bekezdése alapján a bíróság az ajánlás tartalmi jogszerűségét is vizsgálhatja, ami szükségképpen érinti a mögöttes vagyoni jogviszony anyagi jogi kérdéseit. Ennek alapján a két eljárásban eltérően ítélendő meg, hogy az adott per vagyonjogi pernek minősül-e.

[32] A panaszos előadta azt is, hogy a Kúrián több azonos tárgyú ügyben terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet

és két esetben is olyan végzést kapott (Pfv.20.062/2025/2. és Pfv.21.067/2024/2.), amelyben „a Kúria tájékoztatja a feleket, hogy a Pp. rendelkezései szerint a konkrét ügyben a felülvizsgálati eljárás lefolytatásához a felülvizsgálat engedélyezése nem szükséges”, amely megerősítette abban, hogy egyrészt e perek nem vagyonjogi perek, másrészt a Pp. 408. § (2) bekezdésében foglalt feltétel nem vizsgálandó. Ezzel összefüggésben a Kúria Jogegységi Tanácsa mindenekelőtt utal arra, hogy a hivatkozott határozatok nem a BHGY-ban közzétett határozatok. A Kúria ezeket a határozatokat nem az ügy érdemében hozta, azok ún. pervezető végzésnek minősülnek, abból általános jellegű következtetést nem lehet levonni. E határozatokat tehát az adott ügyben hozta a Kúria, erre mindkét végzésben kifejezetten utalt is azzal, hogy külön megállapította azt, hogy a tájékoztatás a „konkrét ügyre” vonatkozik. Másrészről megjegyzi a Kúria Jogegységi Tanácsa azt is, hogy mindkét hivatkozott ügyben eltérő volt az ügy megítélése a felülvizsgálati kérelem befogadása szempontjából a támadott határozatokhoz képest, mivel ezekben az ügyekben az első- és másodfokú bíróságok határozatai eltérőek voltak és a Pfv.20.062/2025. számú ügyben a felülvizsgálati értékhatár meghaladta az ötmillió forintot.

[33] A fentiekből tehát az következik, hogy a támadott határozatok és a panaszos által megjelölt referenciahatározat között ügyazonosság nem áll fenn, így értelemszerűen nem állapítható meg, hogy a támadott határozatok jogkérdésben eltértek a referenciahatározattól, és emiatt nem vizsgálható az eltérés indokoltsága sem. Erre figyelemmel a panaszos e körben előadott hivatkozásait a Kúria Jogegységi Tanácsa nem vizsgálhatta.

[34] Mindezekre tekintettel a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszokat – mint alaptalant – a Bszi. 41/D. § (3) bekezdése alapján elutasította.

Elvi tartalom

[35] A Pp. a vagyonjogi per fogalmát az érvényesített igényhez köti, így jelentősége van annak, hogy az ajánlások milyen jogvitában születtek, illetve a felperes mire alapította az igényét.

[36] A választottbírósági ítélet érvénytelenítése és a PBT ajánlás hatályon kívül helyezése iránti perben a bíróság felülvizsgálati jogköre eltérő, így a két perben eltérően ítélendő meg, hogy az adott per vagyonjoginak minősül-e, ezért azok nem hasonlíthatók össze.

Záró rész

[37] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (1) bekezdésében meghatározott jogegységi panasz eljárási illeték – figyelemmel a panaszos részére az Itv. 5. § (1) bekezdés *i)* pontjában biztosított teljes személyes illetékmentességre – a Bszi. 41/C. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[38] A jogegységi panaszok elbírálásával összefüggésben költség nem merült fel, ezért arról rendelkezni nem kellett.

[39] A Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszokat a Bszi. 41/C. § (8) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[40] A határozat ellen sem a Bszi, sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. június 29.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Tánczos Rita s.k. előadó bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. bíró, Dr. Balogh Zsolt Péter s.k. bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró, Dr. Darák Péter s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Kurucz Krisztina s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Dr. Remes Gábor s.k. bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró

A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.II.60.006/2026/9. számú
határozata

Rendelkező rész

A Kúria a felperes jogegységi panaszát elutasítja.

Indokolás

A jogegységi panasz alapjául szolgáló tényállás

[1] Egy, a perben nem álló egyesület ifjúsági szállóépület és kültéri medence építési munkáira építési engedélyt kapott. Az alperes az ingatlanon 2023. március 21. napján tartott helyszíni ellenőrzés alapján megállapította, hogy a perbeli ingatlannak a szomszédos ingatlannal közös telekhatárán építési engedély nélkül 1,27–a 5,5 méter közötti magasságú, részben támfalként, részben tömör kerítésként funkcionáló zsalukő betonfal épült. Az alperes a 2023. április 12. napján kelt NO/ETDR-EPFO/350-6/2023. számú végzésével (a továbbiakban: közigazgatási végzés) a felperest mint az ingatlan tulajdonosát a zsalukőfalra vonatkozóan fennmaradási engedély iránti kérelem, valamint a támfalhoz készült statikai vélemény benyújtására hívta fel. A végzés rendelkező része tartalmazta azt a tájékoztatást is, hogy ha a felperes a szabálytalan állapotot megszünteti, a fennmaradási engedélyezési eljárás lefolytatására okot adó körülmény megszűnik, továbbá, hogy ha az építtető a megállapított teljesítési határidőig az építési engedély nélkül épített építményre vonatkozó fennmaradás iránti kérelmét az építésügyi hatósághoz nem nyújtja be, a szabálytalan állapot megszüntetése érdekében az építtetőt a szabálytalanul megépített építmény elbontására kötelezi. A felperes a közigazgatási végzés ellen pert indított. Keresetét a Budapest Környéki Törvényszék a 2024. február 19. napján kelt, 2.K.701.088/2023/29. számú ítéletével elutasította. A felperes felülvizsgálati kérelmének befogadását a Kúria a Kfv.37.298/2024/2. számú végzésével megtagadta.

[2] Az alperes 2024. június 11. napján és 2024. augusztus 6. napján helyszíni szemlét tartott, amelyeken azt állapította meg, hogy a zsalukőfalak továbbra is a felmérési helyen, hosszban, magasságban állnak, fennmaradási engedély iránti kérelmet az előírt határidőben nem nyújtottak be,

ezért a 2024. augusztus 13. napján kelt, NO/ETDR-EPFO/39-30/2024. számú határozatával a felperest mint az ingatlan tulajdonosát – a határozat véglegessé válásától számított három hónapos határidővel – a jogszerűtlenül és szabálytalanul kivitelezett zsalukőfalak lebontására kötelezte.

[3] A felperes keresetében elsődlegesen az alperes határozata jogszabálysértő voltának megállapítását és annak megsemmisítését, másodlagosan a határozat megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Azt állította – többek között –, hogy az alperes megsértette a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 96. §-át és az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 82. § (1) bekezdését, mert ugyanazon közigazgatási tevékenység jogszerűségének a vizsgálatára nem indíthatott volna új eljárást. Hivatkozott a *ne bis in idem* elvére, mert álláspontja szerint az alperes ugyanazon jogalapon indított új eljárást vele szemben, mint amelyben korábban érdemben döntött.

[4] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte. A támfal jogszerűségének kérdésében a Budapest Környéki Törvényszék 2.K.701.088/2023/29. számú ítéletével döntött. Előadta, hogy jelen ügyben nem kettős szankcióról van szó, hanem most került abba helyzetbe, hogy az önkéntes teljesítés elmaradása miatt bontásra kötelezze a felperest.

[5] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította. Nem fogadta el a felperes *ne bis in idem* elvének és a Kp. 96. §-ának (anyagi jogerőhatás) megsértésére vonatkozó előadását, mert az alperes külön rendelkezett a fennmaradási engedély iránti kérelem benyújtására való felhívásról, amelynek a felperes nem tett eleget, és ezt követően a perbeli határozatban rendelkezett a bontásról. Ez nem jelent kétszeres értékelést, mivel a perbeli határozatban az alperes azt „értékelte", hogy a felperes nem tett eleget a kérelem benyújtásának. Rámutatott, hogy a felperes a támfal jogszerűségét ebben az eljárásban már nem vitathatta. A jogerős ítélet szerint az alperes a bontást elrendelő határozat meghozatala során nem a zsalukőfal jogszerűségét, hanem csak azt vizsgálta, hogy a felperes benyújtotta-e a fennmaradási engedély iránti kérelmét, ezért a felperesnek a támfal jogszerűsége körében előadott érveit az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, mert azt a korábbi bírósági eljárásban már elbírálták.

[6] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az alperes határozatának megsemmisítését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az alperes határozatának hatályon kívül helyezését, harmadlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasítását, negyedlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását, az alperes határozatának megsemmisítését, ötödlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását és az alperes határozatának megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte.

[7] Felülvizsgálati kérelmében többek között állította, hogy a bíróság két szankciós jellegű döntést hozott, amely a *ne bis in idem* elvét és az anyagi jogerőhatást sérti, mert álláspontja szerint az alperesnek csak akkor lett volna lehetősége a bontásról külön döntést hozni, ha nem hívja fel őt fennmaradási kérelem és statikai terv benyújtására, és nem állapítja meg a támfalépítés jogszerűtlenségét. A hatóság azzal, hogy jogkövetkezményként fennmaradási engedély benyújtására hívta fel a felperest, lezárta az ügyet, ezért az alperesnek az Ákr. 82. § (1) bekezdése és a Kp. 96. §-a alapján nincs lehetősége az ügyben új eljárást kezdeményezni és a bontásról dönteni. E körben hivatkozott a Kúria Kfv.38.417/2019/7. számú, valamint Kfv.37.983/2019/10. számú határozataira is, amelyekkel az ügyazonosságot abban látta, hogy mindkét ügyben az ügydöntő határozat (döntés) meghozatala után hoztak egy második határozatot is, vagyis mindkét ügyben két szankciót tartalmazó határozat született ugyanazon ügyben, illetve hogy a jogerős (bírósági) döntés nem vizsgálható felül egy új eljárás keretében a *ne bis in idem* elv alapján, mivel a jogerős döntés *res iudicatá*t eredményez. Jelen ügyben pedig az alperes egy végleges (jogerős) hatósági döntést és bírósági ítéletet vizsgált felül, illetve egészített ki egy új eljárás keretében.

[8] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében – annak ténybeli és jogi megalapozottságára hivatkozva – a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Értelmezhetetlennek tartotta a felperes *ne bis in idem* elvre vonatkozó hivatkozásait. A megépült zsalukőfalak fennmaradásának feltételei nem állnak fenn, a felperes arra fennmaradási engedélyt nem kért, és a szabálytalan állapotot sem szüntette meg, ennek jogkövetkezményeit kellett levonnia.

A Kúria jogegységi panasszal támadott határozata

[9] A Kúria a Kfv.37.499/2025/7. számú ítéletével (a továbbiakban: támadott határozat) a Budapest Környéki Törvényszék 107.K.701.761/2024/9. számú ítéletét hatályában fenntartotta.

[10] Hangsúlyozta, hogy a közigazgatási jogvita tárgyát a bontást elrendelő határozat jogszerűsége képezte, így a felperes azon előadásait, amelyek a zsalukőfalra vonatkozó fennmaradási engedély iránti kérelem, valamint a támfalhoz készült statikai vélemény benyújtására kötelező döntésre vonatkoztak, nem értékelhette. Kifejtette a felperes anyagi jogerőhatással és a kétszeres értékelés tilalmával összefüggő hivatkozásaival kapcsolatban, hogy az Alkotmánybíróság a 8/2017. (IV. 18.) AB határozatában (a továbbiakban: AB határozat) részletesen vizsgálta Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) B) cikk (1) bekezdéséből, a XXVIII. cikk (6) bekezdéséből, a jogbiztonság elvéből, valamint a kétszeres eljárás alá vonás és büntetés tilalmából eredő alkotmányos követelményt. Kiemelte, hogy a következetes gyakorlata szerint a büntetőjogi gyökerű alkotmányos alapelveknek érvényesülniük kell az olyan – más jogágba sorolt – eljárások tekintetében is, amelyek valamely jogellenes magatartás szankcionálására irányulnak és preventív, valamint represszív jellegű jogkövetkezmény alkalmazásával zárulnak (Indokolás [26]). Továbbá arra is rámutatott, hogy a *ne bis in idem* elve egyfelől alapjogi rendelkezés az állami büntetőhatalom visszaélésszerű gyakorlásával szemben, másfelől

pedig a jogbiztonság érvényesülésének érdekében működő szabály, hiszen garantálja az érdemi bírósági döntések végleges jellegét. Az Alkotmánybíróság a határozata [28]–[30] bekezdéseiben az Emberi Jogok Európai Bírósága és az Európai Unió Bírósága döntései nyomán azt is leszögezte, hogy az ugyanazon cselekmény fogalma alatt a történeti tényállás azonosságát kell érteni, függetlenül a jogi minősítéstől és a védett jogi tárgytól. Végül összefoglalóan azt is kimondta, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (6) bekezdése tekintetében egy eljárás abban az esetben büntető jellegű, ha valamely természetes személy által megvalósított cselekmény miatti felelősségre vonásra irányul, amennyiben az eljárás során alkalmazandó jogkövetkezmény büntetésnek minősül, azaz – célját és hatását tekintve – megtorló jellegű és prevenciót szolgáló joghátrány (Összefoglalóan Kfv.38.417/2019/7., Indokolás [15]–[17]).

[11] A jelen perben a felülvizsgálat tárgyát képező bontásra kötelező határozat nem olyan büntetőjogi szankció jellegű jogkövetkezmény, amely esetén a *ne bis in idem* elve alkalmazandó és figyelembe veendő volna, mert az alperes perbeli határozatában kizárólag azt értékelte, hogy a felperes eleget tett-e a telekhatárhoz létesített jogszerűtlenül és szabálytalanul kivitelezett zsalukőfalra vonatkozóan fennmaradási engedély iránti kérelem, illetőleg a támfalhoz készült statikai vélemény benyújtására vonatkozó felhívásának vagy sem.

[12] A jelen pert megelőző eljárásnak nem volt tárgya a támfal építésének jogszerűsége, e körben az alperes határozata megállapítást sem tartalmazott. Vagyis az alperes határozatában nem az építési tevékenység jogszerűsége kérdésében foglalt állást, hanem kizárólag annak következményét vonta le, hogy a felperes nem terjesztett elő fennmaradási engedélyt és az építményt más módon sem tette szabályossá (a támfalat nem bontotta el). Ez pedig azt is jelenti, hogy a két hatósági döntés tárgya is más volt, fel sem merülhet, hogy ugyanazt a felperesi cselekvőséget értékelte volna az alperes vagy éppen az elsőfokú bíróság.

[13] Valótlanul állította a felperes azt is, hogy az ügyben már hoztak érdemi döntést, mert az alperes korábbi fennmaradási engedély iránti kérelem benyújtására felhívó végzése nem volt érdemi döntés, arra csak a perbeli, szabálytalan építési tevékenységgel létesített támfal elbontását elrendelő határozattal került sor. Ha a felperes eleget tett volna az alperes végzésének és előterjesztette volna a fennmaradási engedély iránti kérelmét, akkor az alperesnek arról is érdemben kellett volna döntenie. Rámutatott, hogy az alperes fennmaradási engedély iránti kérelem benyújtására felhívó végzése szankciót és más jogkövetkezményt nem tartalmazott, de rendelkező részében már figyelmeztette a felperest, hogy ha a felhívásának nem tesz eleget, akkor a támfal elbontását el fogja rendelni. Ezzel a közigazgatási végzéssel szemben indított közigazgatási perben a bíróság a felperes keresetét jogerősen elutasította, vagyis a felperesnek alappal kellett arra számítania, hogy a kilátásba helyezett jogkövetkezményről az alperes rendelkezni fog.

[14] Mindezekre figyelemmel úgy foglalt állást, hogy az építési hatóság fennmaradási engedély iránti kérelem benyújtására felhívó végzése és az alperes támfal bontását elrendelő határozata nem ugyanazon cselekményre vonatkozott, ezért a felperes alaptalanul hivatkozott a *ne bis in idem* elv megsértésére.

[15] A Kp. 96. §-át állító jogsértés kapcsán kifejtette, hogy a bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy az építési hatóság fennmaradási engedély iránti kérelem benyújtására felhívó végzése és az alperes határozata ugyanaz a közigazgatási cselekmény-e. Ennek eredményeként megállapította, hogy a felperes hivatkozásával ellentétben a jelen közigazgatási per és a Budapest Környéki Törvényszék 2024. február 19. napján kelt 2.K.701.088/2023/29. számú ítéletével elbírált közigazgatási jogvita tárgya más egyedi döntés volt.

A jogegységi panasz és az ellenérdekű fél nyilatkozata

[16] A felperes (a továbbiakban: panaszos) a jogegységi panaszát a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (1) és (2) bekezdésére, a Kúria közzétett joggyakorlatától – azaz a felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott Kfv.38.417/2019/7. és Kfv.37.983/2019/10. számú határozataitól, valamint először csak a jogegységi panaszban megjelölt Kfv.37.366/2023/7. számú határozattól – való eltérésre hivatkozva terjesztette elő, kérve elsődlegesen a támadott határozat hatályon kívül helyezését, és a Kúria új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a támadott határozat és a jogerős ítélet – az alperes határozatára is kiterjedő – hatályon kívül helyezését.

[17] A Kúria Kfv.38.417/2019/7. számú határozatával összefüggésben – idézve annak [19]–[20], [23], [27]–[28] bekezdéseit – állította, hogy a referenciahatározatban foglaltak szerint, ha a bíróság a közigazgatási döntést megsemmisíti, ugyanazon jogsértésért nem lehetséges újabb eljárás megindításával jogkövetkezményt alkalmazni, ebből pedig – álláspontja szerint – egyenesen következik, hogy a *ne bis in idem* elv szempontjából nem az egyedi döntésnek van jelentősége, szemben a Kúriának a támadott határozatban megjelenő álláspontjával. A *ne bis in idem* elv tekintetében ugyanis annak van jelentősége, hogy büntető jellegű jogkövetkezmény kiszabására azonos jogsértővel szemben ugyanazon jogellenes cselekmény miatt kerül sor. A referenciahatározatban foglaltak alapján arra hivatkozott, hogy nem annak van tehát jelentősége, hogy az alperes ugyanazért a jogellenességért egy másik határozatban állapít meg jogkövetkezményt, hanem a jogellenes cselekménynek. Kifejtette, hogy abban is eltérés van ettől a referenciahatározattól, hogy a Kúria támadott határozata szerint nem sérül a felperes tisztességes eljáráshoz való joga és jogbiztonság elve annak következtében, hogy az alperes két külön határozatban állapította meg a jogszerűtlenséget és a bontást, illetve, hogy egy ügyben a jogalapról és a további jogkövetkezményről két külön döntést hoztak, illetve hogy a gyakorlatban a felperessel szemben két jogkövetkezményt (a támfal jogszerűtlenségét, illetve bontást) állapítottak meg két külön döntésben. Ugyanakkor kifejtette azt is, hogy a közigazgatási végzés az ügy érdemében hozott döntésnek minősült, mivel hátrányos

jogkövetkezményt tartalmazott a támfal jogszerűtlenségének megállapításával. Ezért mivel „a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűsége tárgyában jogerős döntést hozott, úgy az ítélet jogereje kizárja, hogy a hatóság ugyanezen jogsértésért hivatalból újabb eljárást indítson és jogkövetkezményeket alkalmazzon” (Kfv.38.417/2019/7., Indokolás [28]).

[18] A Kfv.38.417/2019/7. számú határozat kapcsán az ügyazonosság – álláspontja szerint – abban áll, hogy mind a referenciahatározat, mind a támadott határozat alapjául szolgáló ügyben az első határozatban megállapították a jogalapot és jogkövetkezményt (tiltás, illetve fennmaradási engedély benyújtására való felhívás), és ezt követően ugyanezen jogalap alapján hozták meg a következő, második represszív jogkövetkezményt tartalmazó határozatot.

[19] A Kúria Kfv.37.983/2019/10. számú határozatából részletesen idézte annak [13], [15], [24]–[36] bekezdéseit. A panaszos a referenciahatározattól való eltérést mindezek alapján abban látta, hogy szerinte a támadott határozatban a Kúria úgy foglalt állást, hogy egy ügyben az ügydöntő szankciót tartalmazó határozat (döntés) meghozatala után születhet még egy represszív jogkövetkezményeket tartalmazó határozat, vagyis nemcsak két érdemi határozat, hanem két szankciót tartalmazó érdemi közigazgatási határozat is születhet ugyanazon ügyben, és az első határozat nem szünteti meg az adott ügyben a közigazgatási hatóság hatáskörét, illetve a második határozat nem sérti a *ne bis in idem* elvet. Továbbá a panaszos szerint ez azt is jelenti, hogy a támadott határozatban foglaltak alapján az alaphatározat tartalma kiegészíthető, illetve felülírható egy következő határozattal. Ennek alapján a panaszos úgy látta, hogy a Kúria a támadott határozatban az anyagi jogerő intézményét figyelmen kívül hagyta – szemben a referenciahatározat [35] bekezdésével, amely szerint „ugyanazon végleges határozattal lezárt ügyben, változatlan tényállás és jogi szabályozás mellett nem lehet újabb – más jogkövetkezményt is alkalmazó – határozatot hozni”. Eltérés van abban is – érvelése szerint –, hogy a támadott határozat szerint lehetséges oly módon meghozni egy határozatot, hogy az első határozat tartalmazza a jogalapot, és ezután ezen véglegesen megállapított jogalap alapján az alperes a második határozatban további jogkövetkezményt alkalmaz – holott ezt a referenciahatározat [35] bekezdésében kifejtett elvi tartalom tilalmazza.

[20] A Kfv.37.983/2019/10. számú határozat kapcsán arra hivatkozott, hogy ügyazonosság annak okán áll fenn a két ügy között, hogy mindkét ügyben az ügydöntő határozat (döntés) meghozatala után született egy második határozat is, vagyis mindkét ügyben két szankciót tartalmazó határozat született ugyanazon ügyben, illetve mindkét döntésnek ugyanaz a jogalapja. Továbbá amiatt, hogy az alperes az első határozatban megállapította a jogellenességet, és ezért a második határozatban megállapított jogkövetkezmény jogosságát a felperes nem tudja vitatni.

[21] A Kfv.37.366/2023/7. számú határozatból részletesen idézte annak [36]-[58] bekezdéseit, majd különösen az [55] bekezdésből levont következtetése szerint a referenciahatározattól való eltérés abban áll, hogy a Kúria a támadott határozatban úgy ítélte meg, hogy a *ne bis in idem* elv szempontjából annak van jelentősége, hogy egy külön egyedi döntés született, és nem annak, hogy ezen egyedi döntés ugyanazon a tényálláson alapult.

[22] Érvelése szerint a Kfv.37.366/2023/7. számú határozathoz képest abban is eltérés van, hogy míg a támadott határozatban foglaltak szerint nem büntetőjogi szankció jellegű jogkövetkezmény a bontásra kötelezés, mert annak van jelentősége, hogy a felperes eleget tett-e egy felhívásnak vagy sem, addig a referenciahatározat szerint annak megítélése során, hogy egy jogkövetkezmény szankciós jellegű-e vagy sem, annak van jelentősége, hogy a szankció büntetésként és/vagy elrettentésként szolgál-e, így a Kúria a represszív jogkövetkezmény fogalmát eltérően értelmezte.

[23] A panaszos szerint az is eltérés, hogy a Kúria a támadott határozatban és a Kfv.37.366/2023/7. számú határozatban más kritériumok alapján minősítette, hogy mit tekint büntetőjogi szankciónak.

[24] A Kfv.37.366/2023/7. számú határozat kapcsán az ügyazonosság – álláspontja szerint – egyrészt abban áll, hogy „a Kúria más kritériumok alapján minősíti, hogy mit tekint büntetőjogi szankciónak, mint a Kfv.III.37.366/2023/7. számú végzésben”. Másrészt arra is hivatkozott, hogy a fennmaradási engedély benyújtására felhívó végzés is jogellenes állapot kiküszöbölésére szolgál, mellyel kapcsolatban kiemelte, hogy a fennmaradási engedély megadásával egyidejűleg bírságot kell kiszabni kötelezően, a bontás pedig szintén egy jogellenes állapot kiküszöbölésére szolgál, ezért mindkettő represszív jellegűnek minősül, hiszen mindkét jogkövetkezmény büntetésként és elrettentésként funkcionál.

[25] A panaszos részletesen kifejtette, hogy a kúriai határozatoktól való eltérés miatt a támadott határozat megsértette az Ákr. 82. § (1) bekezdését, a Kp. 96. §-át, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1), (6) és (7) bekezdését, az Ákr. 1. §-át, 2. § (1)–(2) bekezdéseit, 112. § (1) bekezdését és 114. § (1) bekezdését.

[26] Az alperes a jogegységi panaszra tett nyilatkozatában annak elutasítását indítványozta. Hangsúlyozta, hogy a fennmaradási engedélykérelem benyújtására való felhívás egy lehetőség volt a felperes számára, hogy az általa elkövetett építési szabálytalanságot legalizálhassa a szabálytalanság megszüntetésével, és akkor nem lett volna szükség a kötelezési eljárás megindítására és a bontás elrendelésére. A felperes a két közigazgatási cselekményt (a felhívó végzést és a bontást elrendelő határozatot) tévesen értelmezte, ezért tévesen hivatkozott a *ne bis in idem* elv megsértésére, mert a felhívás nem tekinthető szankciónak, az jogkövetkezményt nem tartalmazott, csak figyelmeztetést a nem teljesítés esetére. Szankció alkalmazására a felhívás nem teljesítéseként indult kötelezési eljárásban került sor. Ekként foglalt állást a Kúria a Kfv.37.499/2025/7. számú határozatában. Álláspontja az volt, hogy a felperes által hivatkozott határozatok és a támadott határozat között nem áll fenn ügyazonosság.

A Kúria Jogegységi Tanácsának döntése és annak jogi indokai

[27] A jogegységi panasz nem alapos.

[28] A jogegységi panasznak a Bszi. 41/B. § (2) bekezdése alapján akkor van helye, ha a Kúria ítélkező tanácsa jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tér el a Kúria közzétett határozatától, hogy az adott eltérésre az alsóbb fokú bíróságok határozatában nem került sor. E rendelkezés akkor alkalmazható, ha az eltérésre először a Kúria határozatában kerül sor. Amennyiben azonban a Kúria a támadott határozatában az alsóbb fokú bíróság ítéletét lényegében annak helyes indokainál fogva tartja fenn hatályában, abban az esetben a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésére alapított jogegységi panasz nem értelmezhető. A Kúria Jogegységi Tanácsa a panaszos által e körben a Kfv.37.366/2023/7. számú határozattól állított eltérést érdemben ezért nem vizsgálhatta.

[29] A jogegységi panasznak a Bszi. 41/B. § (1) bekezdése alapján pedig abban az esetben van helye, ha a felülvizsgálati kérelemben a Kúria 2012. január 1. után hozott és a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától (a továbbiakban: a Kúria közzétett határozata) jogkérdésben való eltérésre már hivatkoztak, és a Kúria az eltéréssel okozott jogsértést – lehetőség ellenére – határozatában nem orvosolta.

[30] A panaszos a felülvizsgálati kérelmében a Kúria közzétett határozataként hivatkozott a Kfv.38.417/2019/7. és a Kfv.37.983/2019/10. számú határozatokra, ezért e rendelkezés alapján a jogegységi panasz érdemben vizsgálható volt e két referenciahatározat kapcsán állított eltérés kérdésében.

[31] E vizsgálat kritériuma, hogy a panaszos bemutassa a referenciahatározatok és a támadott határozat közötti ügyazonosságot és a döntések közötti jogkérdésben való eltérést. Az eltérésnek konkrét jogkérdéshez kell kapcsolódnia, a Kúria Jogegységi Tanácsa a vizsgálatot az eltéréssel érintett jogkérdésben folytatja le, egyéb, a jogegységi panaszban állított jogsértéseket nem vizsgálja és nem bírálja el, a jogegységi panasz eljárás ugyanis nem törvényességi, hanem jogegységi szempontok érvényesítését szolgálja (Jpe.II.60.004/2025/10., Indokolás [43]).

[32] A panaszos a jogkérdésben való eltérést akként azonosította, hogy a Kúria támadott határozata eltért a *ne bis in idem* elvétől az Ákr. 82. §-ában szabályozott határozat véglegességét kimondó szabályába, továbbá a Kp. 96. §-ában szabályozott jogerő fogalmába ütközően. A Kúria Jogegységi Tanácsa mindebből következően a jogegységi panaszban hivatkozott további jogsértéseket a Bszi. 41/B. § (1) bekezdéséből fakadóan nem vizsgálhatta.

[33] A Kúria Jogegységi Tanácsa a Jpe.I.60.002/2021/7. és a Jpe.I.60.005/2021/5. számú határozataiban rámutatott: a jogegység fogalmát az egyes eljárási törvények nem definiálják, a Bszi. jogegységi eljárásra és jogegységi panasz eljárásra vonatkozó rendelkezéseiből, annak egyes eseteire vonható le – negatív oldalról – következtetés, amelynek értelmében a jogegység hiányát egy másik kúriai döntéstől való indokolatlan eltérés okozza. A jogegység követelménye tehát sohasem absztrakt, hanem mindig konkrét ügyekhez, jogértelmezéshez köthető, az csak meghatározott és megjelölt bírói döntések tekintetében merülhet fel. Következésképpen – a jogegységi panasz eljárásokban eddig kialakult gyakorlatot követve – a jogegység követelményén belül az az elvárás, hogy ugyanazon jogkérdést felvető ügyekben (ügyazonosság) a jogértelmezés is azonos legyen. Ha nincs meg az ügyek közötti azonosság, mert eltérő hátterűek a bírói döntések, akkor sem jogilag, sem tágabb értelemben nem értelmezhető a jogegység.

[34] A Kúria Jogegységi Tanácsa a Jpe.II.60.030/2022/8. számú határozata [66] bekezdésében arra is rámutatott, hogy „az ügyazonosság nem igazolható a közzétett eseti döntések indokolásában megjelenő általános, iránymutató jogértelmezési elvek, gyakorlat bemutatásával, mert e kérdés az egyedi ügyekre vonatkozó tételes megállapítások tükrében ítélhető meg. Ha a felperesek érvelése a döntés elvi tartalmára és nem a döntés lényegi magvára épül, holott az egyedi tényállási elemeknek kiemelt jelentősége van az adójogi jogkövetkezmények szempontjából, akkor a jogegység megbomlását kellően nem igazolják.”

[35] A panaszos által hivatkozott Kfv.38.417/2019/7. számú határozatban a Kúria a [27] bekezdésben azt mondta ki, hogy „amennyiben a hatóság bírság tárgyában meghozott döntését a közigazgatási perben meghozott ítéletével a bíróság megsemmisíti, és új eljárást nem rendel el, ugyanazon jogsértő cselekmény alapján újabb eljárás megindítására és élelmiszerlánc-felügyeleti bírság kiszabására nem kerülhet sor, mert az a *ne bis in idem* elvébe ütközik, de sértheti az Ákr. 103. § (4) bekezdését is”. Ebben az ügyben a felperes az élelmiszer forgalomba hozatala és előállítása tevékenységét engedély nélkül végezte, a hatóság a jogsértő tevékenység végzését azonnali hatállyal megtiltotta. A tiltó határozatot a bíróság megsemmisítette. Az alperes ezt követően hivatalból eljárást indított a felperessel szemben és a felperest élelmiszerlánc-felügyeleti bírság megfizetésére kötelezte. A tiltó határozat megsemmisítését elrendelő ítélet ellen a felülvizsgálati eljárás a Kúrián Kfv.37.983/2019. számon volt folyamatban.

[36] A panaszos e referenciahatározat [28] bekezdésére („Ha a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűsége tárgyában jogerős döntést hozott, úgy az ítélet jogereje kizárja, hogy a hatóság ugyanezen jogsértésért hivatalból újabb eljárást indítson és jogkövetkezményeket alkalmazzon”.) hivatkozással állította, hogy anyagi jogerőhatás is beállt, e bekezdés értelmében új eljárás a bontás elrendelésére nem volt indítható. Ezzel összefüggésben állította azt is, hogy a támfalépítés jogszerűtlenségét megállapító és fennmaradási engedély benyújtására felhívó végzés az ügy érdemében hozott döntés volt, mind a referenciahatározat, mind a támadott határozat alapjául szolgáló ügyben az első határozatban megállapították a jogalapot és jogkövetkezményt (tiltás, illetve fennmaradási engedély benyújtására való felhívás), és ezt követően ugyanezen jogalap alapján hozták meg a következő, második represszív jogkövetkezményt tartalmazó határozatot.

[37] A panaszos a Kfv.37.983/2019/10. számú referenciahatározat kapcsán arra hivatkozott, hogy ügyazonosság áll fenn a két ügy között, mert mindkét ügyben az ügydöntő határozat (döntés) meghozatala után született egy második határozat is, vagyis mindkét ügyben két szankciót tartalmazó határozat született ugyanazon ügyben, illetve mindkét

döntésnek ugyanaz a jogalapja. Ez utóbbi ügyben a [34] bekezdésben foglaltak szerint „ha a közigazgatósági szerv az eljárás eredményeként az ügy érdemében alaki jogerővel bíró anyagi jogerőhatást kiváltó érdemi döntést (végleges határozatot) hozott, akkor az egyben a hatóság eljárásjogi értelemben vett hatáskörét a konkrét ügyben megszünteti". A [35] bekezdés szerint pedig „ugyanazon végleges határozattal lezárt ügyben, változatlan tényállás és jogi szabályozás mellett nem lehet újabb – más jogkövetkezményt is alkalmazó – határozatot hozni". Ebben az ügyben a hatóság tiltó határozatot hozott, engedélyköteles élelmiszerek kiskereskedelmi forgalmazásával kapcsolatos tevékenységének végzését azonnali hatállyal megtiltotta, majd külön határozattal a jogsértőt élelmiszerlánc-felügyeleti bírság megfizetésére kötelezte. A Kúria azt fejtette ki az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) rendszerét értelmezve, hogy a hatóságnak a tiltó határozatban kellett volna az egyéb jogkövetkezményt is alkalmaznia, mivel a hatóság tiltó határozatot hozott, újabb határozatot nem hozhatott immár más jogkövetkezményeket (is) alkalmazva (Indokolás [22], [24]–[25]).

[38] A jogegységi panasz kapcsán megállapítható, hogy a panaszos egymással összefüggő, ugyanazon jogsértéshez kapcsolódó élelmiszerfelügyeleti ügyben hozott döntésekre hivatkozott referenciahatározatként.

[39] A jogegységi panasz alapjául szolgáló esetben a Kfv.38.417/2019/7. számú határozathoz képest egyrészt a tényállás eltérő, mert a bíróság nem semmisítette meg a korábbi építésfelügyeleti döntést, a Budapest Környéki Törvényszék a 2.K.701.088/2023/29. számú ítéletével a támfal jogszerűtlen, építési engedély nélküli építését vitató keresetet elutasította, tehát nem megsemmisítő bírósági döntés után indult újabb hatósági eljárás.

[40] Másrészt megállapítható, hogy a Kfv.37.983/2019/10. számú ügyben annak kapcsán, hogy a hatóság tiltó határozatot hozott, engedélyköteles élelmiszerek kiskereskedelmi forgalmazásával kapcsolatos tevékenységének végzését azonnali hatállyal megtiltotta, majd külön határozattal a jogsértőt élelmiszerlánc-felügyeleti bírság megfizetésére kötelezte, a Kúria azt fejtette ki az Éltv. rendszerét értelmezve, hogy a hatóságnak a tiltó határozatban kellett volna az egyéb jogkövetkezményt is alkalmaznia. Mivel a hatóság tiltó határozatot hozott, újabb határozatot nem hozhatott immár más jogkövetkezményeket (is) alkalmazva (Indokolás [22], [24]–[25]).

[41] A jelen ügyben nem az Éltv.-t kell alkalmazni, más a jogszabályi környezet, ezért ügyazonosság nem állapítható meg a referenciahatározatokkal.

[42] A Kúria Jogegységi Tanácsa szükségesnek tartja kiemelni, hogy a közigazgatási eljárás nem más, mint a közigazgatási szervek cselekvéseinek meghatározott rendben végzett sorozata, amit az aktusok előkészítése érdekében, azok meghozatala és végrehajtása során végeznek. A hatósági eljárásban jogi hatással bíró aktusok a döntések, melyek lehetnek határozatok és végzések. A hatóság az ügy érdemében, a közigazgatási anyagi jog alkalmazásával határozattal dönt. A határozat az ügyet befejező döntés, az eljárás során döntést igénylő egyéb kérdésekben végzés születik [Ákr. 80. § (1) bekezdés]. A jelen ügyben alkalmazandó speciális, az ügyre vonatkozó és alkalmazandó hatályos szabályok, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 48/A. § (1) bekezdése, az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Engr.) 67. § (3a) bekezdése szerint – az építési engedélyköteles tevékenységre az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 44. § (1) bekezdésébe ütköző –, az 1,5 m-es magasságot meghaladó kerítésként funkcionáló támfalakra fennmaradási engedély benyújtása szükséges, ezért felhívja az építtetőt, illetve az ingatlantulajdonost a szabályossá tétel érdekében fennmaradási engedély kérelem benyújtására. Amennyiben a szabályossá tétel nem történik meg, fennmaradási engedélykérelmet sem nyújtanak be, a jogkövetkezmény az Étv. 51. § (1) bekezdése, az Engr. 67. § (7) bekezdése alapján a szabálytalan építmény bontásának elrendelése. A vonatkozó rendelkezések alapján nem kétszeres szankcionálásról van szó, hanem egymásra épülő eljárásokról, különböző jogkövetkezményekkel. A támfal szabálytalan építménynek minősítése kérdésében hozott jogerős döntés nem akadálya új eljárás (kötelezési eljárás) lefolytatásának, a szabálytalanság jogkövetkezménye levonásának.

[43] Mindezek alapján a Kúria Jogegységi Tanácsa megállapította, hogy a Kúria közzétett határozataitól jogkérdésben nem történt eltérés, ezért a jogegységi panaszt a Bszi. 41/D. § (3) bekezdése alapján elutasította.

Elvi tartalom

[44] A kétszeres értékelés tilalma elvétől mint jogkérdéstől való eltérés nem állapítható meg eltérő jogszabályi környezetben lefolytatott eljárások kapcsán.

Záró rész

[45] Az alperes a jogegységi eljárásban perköltséget igényelt, azonban azt csupán a 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 3. §-ának közelebbről meg nem jelölt bekezdésére hivatkozással nem számította fel jogszerűen, ezért a perköltségviselésről a Kúria Jogegységi Tanácsa nem határozott.

[46] A panaszos a jogegységi panasz eljárás illetékét megfizette, azt a jogegységi panasz elutasítására figyelemmel viselni köteles.

[47] A Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (8) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[48] A határozat ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. június 22.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Márton Gizella s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr.

Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Nyírőné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró

A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.II.60.028/2026/4. számú
végzése

Rendelkező rész

A Kúria a perújító alperes jogegységi panaszát visszautasítja.

Indokolás

[1] A perújító alperes (a továbbiakban: panaszos) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. §-ára utalva a Kúria Pkk.24.570/2026/2. számú, a Szegedi Ítélőtábla perújítási ügy elintézéséből történő kizárását megtagadó végzésével (a továbbiakban: támadott határozat) szemben nyújtott be jogegységi panaszt.

[2] A jogegységi panasz érdemben nem bírálható el.

[3] A Bszi. 41/C. § (6) bekezdés *b)* pontja szerint a Kúria Jogegységi Tanácsa – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – a jogegységi panaszt visszautasítja, ha azt jogi képviselő közreműködése nélkül nyújtották be.

[4] A panaszos a jogegységi panaszt jogi képviselő közreműködése nélkül, személyesen, papír alapon nyújtotta be. A jogegységi panasz előterjesztésére és a jogegységi panasz eljárásban való képviseletre vonatkozó meghatalmazást a jogegységi panaszhoz nem csatolt.

[5] A jogegységi panasz eljárásban a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti jogi képviselet kötelező [Bszi. 41/C. § (4) bekezdés]. A Kúria Jogegységi Tanácsa korábbi határozataiban kimondta, hogy a jogegységi panasz eljárás olyan rendkívüli, a jogerő utáni, a jogegységet célzó *sui generis* eljárás, amely a jogrendszer belső koherenciájának megteremtését szolgálja, jogorvoslati eljárás ugyan, de nem a per folytatása. Az alapeljárás során adott meghatalmazás hatálya ezért önmagában, automatikusan nem terjed ki a jogegységi panasz eljárásra. A jogegységi panasz eljárásban való képviselethez megfelelő meghatalmazást csatolni kell a jogegységi panaszhoz. A jogegységi panasz eljárásban a meghatalmazás hiánya, hiányossága miatt hiánypótlásnak nincs helye. (Jpe.I.60.019/2026/4., Indokolás [5])

[6] A fentiekre tekintettel a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés *b)* pontja alapján visszautasította.

[7] A Kúria Jogegységi Tanácsa rámutat arra, hogy a jogegységi panasz visszautasítását egyetlen, törvényben rögzített visszautasítási ok is indokolttá teszi (Jpe.I.60.019/2026/4., Indokolás [7]), így a jogegységi panasz érdemi elbírálásának akadályát képező további visszautasítási okok vizsgálatát mellőzte.

Elvi tartalom

[8] A jogegységi panasz eljárásban a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti jogi képviselet kötelező. Jogi képviselő közreműködésének hiányában a jogegységi panasz visszautasításának van helye a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés *b)* pontja alapján.

Záró rész

[9] Az eljárás a jogegységi panasz visszautasítására tekintettel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 57. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján illetékmentes.

[10] A végzés ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. június 22.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Nyírőné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Vitál-Eigner Beáta bíró helyett

A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.II.60.030/2026/4. számú
végzése

Rendelkező rész

A Kúria a II. rendű alperes jogegységi panaszát visszautasítja.

Indokolás

[1] A II. rendű alperes (a továbbiakban: panaszos) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (1) bekezdését megjelölve jogegységi panaszt terjesztett elő a Kúria Pfv.20.972/2025/4. számú (helyesen: Pfv.20.972/2025/6. számú) ítéletével (a továbbiakban: támadott határozat) szemben, amelyben a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A panaszos a támadott határozat hatályon kívül helyezését, és a Kúria új felülvizsgálati eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint a támadott határozat jogkérdésben eltér a Kúria Pfv.20.186/2015/7., Pfv.20.348/2025/5., Pfv.20.654/2025/5., Pfv.20.702/2018/2. és Pfv.21.377/2015/1. (helyesen: Pfv.21.377/2015/11.) számú határozataitól. A panaszos emellett utalt a Kúria Pfv.20.426/2015/7. számú határozatára, és állította azt is, hogy a támadott határozat „ellentétes" a Győri Ítélőtábla Pf.III.20.001/2025/4/I. számú ítéletével.

[2] A jogegységi panasz érdemben nem bírálható el.

[3] A Bszi. 41/C. § (6) bekezdés *b)* pontja szerint a Kúria Jogegységi Tanácsa – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – a jogegységi panaszt visszautasítja, ha azt jogi képviselő közreműködése nélkül nyújtották be.

[4] A panaszos a jogegységi panaszt jogi képviselő közreműködése nélkül, személyesen, ügyfélkapun keresztül nyújtotta be. A jogegységi panasz előterjesztésére és a jogegységi panasz eljárásban való képviseletre vonatkozó meghatalmazást a jogegységi panaszhoz nem csatolt.

[5] A jogegységi panasz eljárásban a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti jogi képviselet kötelező [Bszi. 41/C. § (4) bekezdés]. A Kúria Jogegységi Tanácsa korábbi határozataiban már kimondta, hogy a jogegységi panasz eljárás olyan rendkívüli, a jogerő utáni, a jogegységet célzó *sui generis* eljárás, amely a jogrendszer belső koherenciájának megteremtését szolgálja, jogorvoslati eljárás ugyan, de nem a per folytatása. A jogegységi panasz eljárásban való képviselethez megfelelő meghatalmazást csatolni kell a jogegységi panaszhoz. A jogegységi panasz eljárásban a meghatalmazás hiánya, hiányossága miatt hiánypótlásnak nincs helye. (Jpe.II.60.060/2025/3., Indokolás [5])

[6] A fentiekre tekintettel a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés *b)* pontja alapján visszautasította.

[7] A Kúria Jogegységi Tanácsa rámutat arra, hogy a jogegységi panasz visszautasítását egyetlen, törvényben rögzített visszautasítási ok is indokolttá teszi (Jpe.II.60.060/2025/3., Indokolás [7]), így a jogegységi panasz érdemi elbírálásának akadályát képező további visszautasítási okok vizsgálatát mellőzte.

Elvi tartalom

[8] A jogegységi panasz eljárásban a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti jogi képviselet kötelező. Jogi képviselő közreműködésének hiányában a jogegységi panasz visszautasításának van helye a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés *b)* pontja alapján.

Záró rész

[9] Az eljárás a jogegységi panasz visszautasítására tekintettel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 57. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján illetékmentes.

[10] A végzés ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. június 22.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Nyírőné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Vitál-Eigner Beáta bíró helyett

BÜNTETŐ KOLLÉGIUM

184 Ha az ítéleti tényállás nem tartalmaz olyan adatot, amelyből következően a gépkocsi adásvételi szerződést vevőként aláíró terhelt, az eladó személye (aláírása) tekintetében ténylegesen az okirat valótlan tartalmáról tudomással bírt volna, ez a magatartása a közokirat-hamisítás bűntette megvalósításához szándékos segítségnyújtásként nem értékelhető [Btk. 14. § (2) bek., 342. § (1) bek. c) pont; Be. 566. § (1) bek. a) pont].

[1] A járásbíróság ítéletével a II. r. terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bek. *c)* pont]. Ezért őt 1 év 5 hónap, börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre ítélte, amelynek végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a II. r. terhelt legkorábban szabadságvesztés-büntetése kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[2] Az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezésre jogosultak tudomásul vették, így az jogerőssé vált.

[3] A járásbíróság ítéletével kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtását a bíróság – más ügyben meghozott – jogerős ítéletével utóbb elrendelte. A II. r. terhelt a büntetés letöltését még nem kezdte meg.

[4] A bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozatával szemben a II. r. terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt, amelyben a Be. 649. §-a szerinti konkrét felülvizsgálati okot nem jelölt meg.

[5] Ebben előadta, hogy a bíróság a büntető anyagi jog megsértésével állapította meg bűnösségét, kifejtette, hogy a cselekményt gondatlanságból követte el, így az a Btk. 342. § (3) bekezdése szerint, gondatlanságból elkövetett közokirat-hamisítás vétségeként minősül. Ezért a vele szemben kiszabott büntetést törvénysértően súlyosnak tartotta.

[6] A terhelt szerint a gépjármű eladója, a tulajdonos rokonai követték el a bűncselekményt, amelyet be is ismertek. Hangsúlyozta, hogy nem tudott arról, hogy a gépjárművet nem a tulajdonostól vásárolta meg, ő maga jóhiszeműen járt el, nem gondolt arra, hogy az eladó és a szerződés tanújának személyazonosságát ellenőriznie kellett volna.

[7] Mindezek alapján a jogerős ítélet felülvizsgálatát, és cselekménye valós tárgyi súlyának megfelelő enyhébb büntetés – elzárás, közérdekű munka vagy pénzbüntetés – kiszabását indítványozta.

[8] A Legfőbb Ügyészség átiratában a terhelt felülvizsgálati indítványát eltérő okból alaposnak tartotta.

[9] Álláspontja szerint az irányadó tényállásból a II. r. terhelt tudattartalmával kapcsolatos lényeges tények hiánya miatt nem állapítható meg, hogy a bíróság törvényesen állapította-e meg a II. r. terhelt bűnösségét, valamint az sem, hogy miként minősül a II. r. terhelt terhére rótt cselekmény. Utalt arra is, hogy a II. r. terhelttel kapcsolatos tudati tények sem kifejezetten, de olyan módon sem szerepelnek a tényállásban, hogy alapot adnának a tudattartalom megállapítására. A tényállásban nem szerepel, hogy a hamis adásvételi szerződés, valamint a hamis meghatalmazás elkészítésére hol, mikor és milyen körülmények között, kinek a jelenlétében került sor, és hiányolta az eladóként, vevőként, tanúként történő aláírás tényszerű részleteit is.

[10] A Legfőbb Ügyészség szerint a tényállásból nem állapítható meg, hogy az adásvételi szerződésben az eladó személyét illetően, a nevén kívül milyen lényeges adatok kerültek feltüntetésre, a II. r. terhelt tudott-e egyáltalán az átírással kapcsolatos ügyintézés során felhasznált hamis meghatalmazás elkészítéséről, felhasználásáról, és mi volt a II. r. terhelt tudattartalma az I. r. terhelt által az átírás érdekében folytatott tevékenységet illetően. Utalt arra is, hogy a tényállás nem tartalmazza a gépkocsi vételárát, a továbbértékesítési árat, de még azt sem, hogy a hamis adásvételi szerződés benyújtásának eredményeként mikor került sor a tulajdonosváltozás gépjármű-nyilvántartásba történő bejegyzésére.

[11] A BH 2021.8. számú és a BH 2014.103. számú eseti döntésekre hivatkozással arra is utalt, hogy a II. r. terhelt elkövetéssel kapcsolatos tudattartalmát érintő hiányosságok miatt nem lehet állást foglalni a tekintetben, hogy a II. r. terhelt bűnösségére és bűnösségének fokára vont jogkövetkeztetés helyes-e, a bűnösség és a bűnösség fokának törvényes megállapítása esetén a megállapított jogi minősítés és a kiszabott büntetés törvényes-e.

[12] Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a Be. 663. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a II. r. terhelt tekintetében helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására.

[13] A II. r. terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében kifejtette, hogy a II. r. terhelt internetes keresés eredményeképpen találta a számára ismeretlen személyek által eladásra kínált gépkocsit, így nem volt és nem is lehetett tudomása arról, hogy a gépjármű tulajdonosa elhunyt. Álláspontja szerint, amennyiben erről tudomása lett volna, nyilvánvalóan nem írja alá a szerződést, hiszen „köztudomású tény", hogy azzal bűncselekményt követ el.

[14] Ezért elsődlegesen arra tett indítványt, hogy a Kúria a II. r. terheltet mentse fel az ellene emelt vád alól, másodlagosan – a Legfőbb Ügyészség indítványával egyetértve – maga is azt indítványozta, hogy a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a II. r. terhelt tekintetében helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására.

[15] A felülvizsgálati indítvány az alábbiak szerint alapos.

[16] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[17] A Kúria a megtámadott határozatot a Be. 659. § (5) bekezdésének megfelelően, a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján bírálta felül, emellett, a Be. 659. § (6) bekezdése alapján vizsgálta az esetleges további, a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott (abszolút hatályon kívül helyezést eredményező) eljárási szabálysértéseket is.

[18] A felülvizsgálati indítvány a felülvizsgálat okának megjelölése nélkül, eltérő minősítést célzott azzal, hogy az indítványozó terhelt szerint a magatartása nem szándékos, hanem gondatlan volt. Ugyanakkor a II. r. terhelt terhére rótt bűnsegély kizárólag szándékosan követhető el [Btk. 14. § (2) bek.], vagyis amennyiben a II. r. terheltet csupán gondatlanság terhelte, a cselekménye nem bűncselekmény. Ebből következően a felülvizsgálati indítvány valójában tartalmilag a bűnösség megállapítását támadta. A Kúria pedig a felülvizsgálati indítványokat a tartalmuk szerint bírálja el.

[19] A Be. 649. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja értelmében a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a terhelt büntetőjogi felelősségét a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével állapította meg.

[20] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. Ennek megfelelően a Be. 659. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[21] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Következésképp a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható, az eljárt bíróságok által levont jogi következtetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el. E szabály szerint a Kúria még a hiányos vagy megalapozatlan tényállás alapján is felülvizsgálja a jogerős ítéletet.

[22] A felülvizsgálati eljárásban ugyanis az irányadó tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján elbírálandó abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített, és ellentétes az iratok tartalmával (Kúria Bfv.II.1.441/2022/7. [48] bekezdés, BH 2004.102.).

[23] A védő észrevételében foglaltakra tekintettel a Kúria utal arra is, hogy a tényálláshoz kötöttség miatt az észrevétele azon tényállítása sem vehető figyelembe, amely szerint a II. r. terhelt internetes keresés eredményeképpen találta volna a gépkocsit, illetve számára az I. r. terhelt ismeretlen lett volna. Ilyen megállapításokat ugyanis az irányadó tényállás nem tartalmaz.

[24] A Kúria tehát a felülvizsgálatot az irányadó, a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás alapján végezte el.

[25] A bíróság által megállapított történeti tényállás a következő.

[26] Az Opel típusú személygépkocsi gépjármű-nyilvántartás szerinti tulajdonosa, végintézkedés hátra hagyása nélkül elhunyt és e gépjármű nem került feltüntetésre a hagyatékátadó végzésben.

[27] Ezen, anyósa nevén nyilvántartott személygépkocsit az I. r. terhelt eladta a II. r. terheltnek, amelyről készült tulajdonjog-átruházási szerződést az I. r. terhelt töltötte ki és írta alá jogosulatlanul az elhunyt nevében eladóként.

[28] A valótlan adatot tartalmazó adásvételi szerződést vevőként a II. r. terhelt írta alá, míg tanúként a testvére, és emellett az I. r. terhelt kérésére annak lánya.

[29] Ezt követően az I. r. terhelt kitöltött egy írásbeli meghatalmazást, amely szerint a már elhunyt anyósa meghatalmazza őt a gépjármű adásvételével kapcsolatos teljes körű eljárásra, melyen a meghatalmazó nevét az I. r. terhelt írta alá, akinek kérésére a meghatalmazást tanúként aláírta a lánya és az I. r. terhelt sógora is.

[30] Ezen, valótlan adatot tartalmazó adásvételi szerződést és írásbeli meghatalmazást az I. r. terhelt a járási hivatal kormányablakánál nyújtotta be, amelyek felhasználását követően a tulajdonosváltozás átvezetésre került a közhiteles nyilvántartásban, majd, a II. r. terhelt a gépjárművet továbbértékesítette.

[31] A Btk. 342. § (1) bekezdés *c)* pontja szerint az ún. intellektuális közokirat-hamisítás bűntettét az követi el, aki közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba.

[32] Az intellektuális közokirat-hamisítás elkövetési magatartása tehát a közreműködés abban, hogy valamely jogilag jelentős, de valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba. Az ítélkezési gyakorlat szerint a közreműködés mint elkövetési magatartás minden olyan értelmi-fizikai cselekvőség, amely alkalmas arra, hogy annak következményeként a közokirat kiállítására illetékes személy a közokiratban a törvényi tényállásban meghatározott joghatással bíró valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot rögzítsen. E közreműködés tulajdonképpen speciális közvetett tettesség, mivel a közokiratot létrehozó (abban bejegyzést eszközlő) ügyintéző tévedésben van az elkövető szándékát illetően.

[33] Ha a jármű átírásával kapcsolatos ügyintézés során olyan adásvételi szerződést nyújtanak be az illetékes okmányirodához (kormányhivatalhoz), amely a jármű korábbi tulajdonosát nem a valóságnak megfelelően tünteti fel, és ennek következtében a járműnyilvántartásba is a valóságnak meg nem felelő adat kerül, az egyéb törvényi feltételek megléte esetén közokirat-hamisítás bűntette megvalósul [5/2000. Büntető jogegységi határozat]. Hasonlóan, amennyiben más (így akár elhunyt) személy helyett az adásvételi szerződést eladóként aláíró elkövető nyújtja be a hamis adásvételi szerződést, e bűncselekményt – tettesként – elköveti. A tényállás szerint az I. r. terhelt magatartása ennek megfelelt, vagyis a bűncselekmény tettese, így ehhez a magatartásához bűnsegély is kapcsolódhat.

[34] A Btk. 14. § (2) bekezdése alapján bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez szándékosan segítséget nyújt. A bűnsegéd cselekvősége az

alapcselekmény megvalósításához értelemszerűen kívülről kapcsolódik, járulékos, tehát szükségképpen tettesi alapcselekményt feltételez, mely pedig csak szándékos bűncselekmény lehet. Ha a segítő (részes) magatartására a tettesi alapcselekmény elkövetése előtt kerül sor, akkor egészen addig, amíg a tettesi alapcselekmény elkövetése meg nem kezdődik, bűnsegélyről nem lehet szó. Ez a segítség ekkor még csak előkészületi cselekmény és büntetőjogilag az előkészületre vonatkozó szabályok szerint nyerhet értékelést. Az ilyen előkészületi magatartás azáltal válik bűnsegéllyé, hogy a tettes az alapcselekményt elköveti, vagy azt legalább megkísérli.

[35] Szándékosan követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja, vagy e következményekbe belenyugszik (Btk. 7. §). A szándékosság (és a gondatlanság is) a bűnösség jogi fogalmát alkotják, ezért eldöntésük jogkérdés. Megállapításához az elkövető tudattartalmát – az alanyi okozatosságot – kell tisztázni, amelyre a tárgyi oldal ismérveinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) vizsgálata alapján lehet következtetni [Kúria Bfv.III.629/2019/5. (BH 2020.257.I.)].

[36] A bűncselekmény bűnsegédjének fel kell ismernie, hogy magatartása – amit még a tettesi alapcselekmény előtt fejt ki – segíti a tettesi alapcselekményt. Fel kell továbbá ismernie, hogy amit a tettes (közvetett tettes) a segítségével véghez fog vinni, az legalább eshetőleges szándékkal elkövetett bűncselekmény. A részesi szándék ugyanakkor nem feltétlenül alapul előzetes megállapodáson, mert a tettesi cselekmény végrehajtásának előmozdításában megmutatkozó egyetértés a tett helyszínén is létrejöhet (a részes becsatlakozása).

[37] Ahogy arra a Legfőbb Ügyészség is utalt, mindennek a részest illetően is az irányadó tényállásból is felismerhetőnek kell lennie. Vagy akként, hogy a bíróság az elkövető tekintetében tudati tényt állapít meg (például, hogy a bűnsegéd tisztában volt az adásvételi szerződés hamis voltával vagy azzal, hogy az eladó személye nem egyezik az ekként aláíró személlyel), vagy pedig a tényállás olyan külső tényeket (körülményeket) rögzít, amiből csakis a részes tudatos segítő szándékára vonható le jogi következtetés. Utóbbi tények köre változatos, kimerítő felsorolás nem adható, közös sajátjuk azonban, hogy a részes bűncselekményhez való tudatos hozzájárulását kétségtelenül igazolják.

[38] A jelen ügyben a tényállás a II. r. terhelt vonatozásában tudati tényt nem rögzít, a magatartását illetően pedig azt tartalmazza, hogy a valótlan adatot (hamis eladói aláírást) tartalmazó adásvételi szerződést vevőként, a testvére pedig tanúként aláírta, majd pedig néhány nappal később, a tulajdonosváltást követően a gépkocsit a II. r. terhelt maga is értékesítette.

[39] Mindebből azonban – ahogy a Legfőbb Ügyészség is helyesen mutatott rá – még nem következik, hogy a II. r. terhelt tudatában volt az eladó személyét illetően valótlan tartalmú szerződés készítésének. Önmagában nem lehet erre következtetni a szerződés megkötésének – a tényállásban szűkszavúan, a vádirati tényállással egyezően rögzített – előzményei és körülményei alapján; sem pedig abból, hogy a II. r. terhelt a megvásárolt gépkocsit rövid időn belül továbbértékesítette.

[40] A részesi minőségre következtetést, a szándékra utaló tények meglétét nem helyettesíti az a feltételezés, hogy a II. r. terheltnek nyilvánvalóan ellenőriznie kellett az eladóként fellépő I. r. terhelt személyazonosságát, és ekkor a személyeltérés előtte világossá vált. Ezt ugyanis a tényállás nem tartalmazza, másrészt nem zárható ki, hogy a II. r. terhelt az eladó személyazonosságát nem ellenőrizte. Ez utóbbi pedig – a felülvizsgálati indítványban foglaltak szerint – legfeljebb a gondatlan elkövetést alapozhatná meg, amely azonban a bűnsegélyt fogalmilag kizárja.

[41] A minősítés alapja nem lehet olyan tény, aminek leírása a jogerős ítéleti tényállásból hiányzik; akkor sem, ha az ítéleti tényállásban foglalt tényekből arra következtetést lehet vonni [Kúria Bfv.II.1.441/2022/7. (BH 2024.77.I.)]. Ezért a Kúria tényről tényre következtetést sem alkalmazhat annak érdekében, hogy az egyébként hiányos tényállás alapján valamely bűncselekmény megállapíthatóvá váljon.

[42] A Kúria arra is utal, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállás, illetve a bűnösség megállapítása és a cselekmény minősítése közötti összhang vizsgálandó. Ha a tényállásból nem tűnik ki a bűnösség (vagy a felmentés, eljárás megszüntetés) és/vagy a minősítés ténybeli alapja, úgy a jogi következtetést kell a tényálláshoz igazítani. Az egymásnak ellentmondó, egymást kizáró ténymegállapítások azonban a büntetőjogi megítélést, a bűnösségre és/vagy a cselekmény jogi minősítésére vonatkozó jogkövetkeztetés érdemi felülbírálatát kizárják, így azok csak a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével orvosolhatók [Kúria Bfv.II.543/2024/13. (BH 2025.106.I.)]. A jelen ügyben az előbbi esetkör áll fenn, a ténybeli hiányosság jogkövetkezménye pedig az, hogy a bűncselekmény nem állapítható meg.

[43] Minthogy tehát a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás nem tartalmaz olyan adatot, amelyből következően a gépkocsi adásvételi szerződést vevőként aláíró II. r. terhelt, az eladó személye (aláírása) tekintetében ténylegesen az okirat valótlan tartalmáról tudomással bírt volna, ezen magatartása a közokirat-hamisítás bűntette megvalósításához szándékos segítségnyújtásként sem értékelhető.

[44] Mindezek miatt a II. r. terhelt bűnösségének a megállapítása törvénysértő.

[45] A Kúria nem értett egyet a Legfőbb Ügyészség azon álláspontjával, amely szerint a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása lenne a hiányos tényállás – eljárásjogi – következménye. Önmagában a tényállás hiányossága ugyanis nem ad erre alapot.

[46] Ahogy arra a Kúria már utalt, a felülvizsgálatot a büntetőjogi főkérdések szempontjából hiányos tényállás alapján is le kell folytatnia. Kasszációra akkor kerülhet sor, amennyiben a jogerős ítélet ellentmondásai (és emellett esetlegesen a hiányosságai) folytán alkalmatlan a felülvizsgálatra, mert nem állapítható meg, hogy a bíróság valójában milyen tényállást állapított meg, és mire alapította a jogi következtetéseit [Kúria Bfv.III.1098/2021/12. (BH 2023.31.)]. Ez fennállhat egyrészt akkor, ha a tényálláson belül található egymással ellentétes jogi következtetésre lehetőséget adó ténymegállapítás, de akkor is, ha a tényállás és az ítélet jogi indokolásában

lévő tény vagy ténybeli következtetés mond egymásnak ellent. A Legfőbb Ügyészség által hivatkozott eseti döntésekben (BH 2021.8., BH 2014.103.) a Kúria valójában ezen helyzetet állapította meg, és emiatt a – szintén anyagi jogi – sérelem miatt vezetett a felülvizsgálati eljárás a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére.

[47] A jelen ügyben azonban a jogerős ítéleti tényállás ilyen ellentmondást nem tartalmaz, a tényállás alapján pedig a szándékos részesi magatartás nem állapítható meg.

[48] A Kúria a hivatalból lefolytatott vizsgálata [Be. 659. § (6) bek.] alapján a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértést [Be. 649. § (2) bek.] nem észlelt.

[50] A kifejtettek értelmében a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva a megtámadott határozatot a Be. 662. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján megváltoztatta, és a II. r. terheltet az ellene bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntette miatt emelt vád alól – bűncselekmény hiányában [Be. 566. § (1) bek. *a)* pont] – felmentette.

[51] A kirendelt védői díjból álló bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés a Be. 664. § (1) bekezdésén alapul.

(Kúria Bfv.I.1.035/2025/13.)

185 Ha a fiatalkorút a javítóintézeti nevelésre ítélés után elkövetett bűncselekmény miatt a javítóintézeti nevelés vagy az ideiglenes elbocsátás alatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik, a szabadságvesztés-büntetést kell végrehajtani. A javítóintézeti nevelés hátralévő részének szabadságvesztésre történő átváltoztatása ebben az esetben a büntetés-végrehajtási bíró hatáskörébe tartozik [Btk.122. § (1) bek.; 2013. évi CCXL. tv. (Bv. tv.) 68/A. § (1) bek., 382. § (2) bek.].

[1] A járásbíróság mint fiatalkorúak bírósága ítéletével a IV. r. terhelt vonatkozásában korábban jogerőre emelkedett büntetővégzésnek a IV. r. terhelt próbára bocsátásáról szóló rendelkezését hatályon kívül helyezte és a próbára bocsátást megszüntette. A IV. r. terheltet bűnösnek mondta ki rablás bűntettében [Btk. 365. § (1) bek. *a)* pont], 2 rendbeli társtettesként elkövetett lopás bűntettében [Btk. 370. § (1) bek., (2) bek. *b)* pont *bb)* és *bc)* alpont, (4) bek. *b)* pont], társtettesként elkövetett lopás bűntettében [Btk. 370. § (1) bek., (2) bek. *b)* pont *bb)* és *bc)* alpont, (3) bek. *b)* pont *ba)* alpont], társtettesként elkövetett lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bek., (2) bek. *b)* pont *bb)* és *bc)* alpont], 2 rendbeli társtettesként elkövetett lopás bűntettében [Btk. 370. § (1) bek., (2) bek. *b)* pont *bb)* alpont, (3) bek. *b)* pont *ba)* alpont], társtettesként elkövetett jármű önkényes elvételének bűntettében [Btk. 380. § (1) bek.], 2 rendbeli társtettesként elkövetett lopás vétségének kísérletében [Btk. 370. § (1) bek., (2) bek. *b)* pont *bb)* alpont], társtettesként elkövetett lopás vétségének kísérletében [Btk. 370. § (1) bek., (2) bek. *b)* pont *bb)* és *bc)* alpont]. Ezért – valamint a büntetővégzésében foglalt közokirat-hamisítás bűntette miatt – a IV. r. terheltet halmazati büntetésül 5 év börtön fokozatban végrehajtandó szabadságvesztésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról és a IV. r. terhelttel szemben 79 900 forint erejéig vagyonelkobzást rendelt el. A 2. számú járásbíróság ítéletében egységes intézkedésbe foglalt javítóintézeti nevelés hátralévő részét szabadságvesztésre változtatta át úgy, hogy kétnapi javítóintézeti nevelés helyébe egy napi szabadságvesztés lép. A magánfelek által bejelentett polgári jogi igényeket részben érdemben elbírálta, részben érvényesítésüket egyéb törvényes útra utasította. Döntött az eljárási illeték megfizetéséről, a IV. r. terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a lefoglalt dolgokról, valamint a bűnügyi költség viseléséről.

[2] A járásbíróság ítélete a IV. r. vádlott tekintetében jogerőre emelkedett.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a legfőbb ügyész terjesztett elő jogorvoslati indítványt a törvényesség érdekében a Be. 667. § (1) bekezdése alapján.

[4] Az indítvány indokolásában kifejtette, hogy IV. r. terhelt releváns előéleti adatai alapján a járásbíróság a IV. r. terhelt olyan cselekményeit is elbírálta, amelyeket a javítóintézeti nevelésre ítélését követően, felnőttkorúként valósított meg, és amelyek miatt vele szemben a végrehajtandó szabadságvesztés jogerős kiszabására a javítóintézeti nevelés tartama alatt került sor.

[5] Kiemelte, hogy a Bv.tv. 382. § (1) és (2) bekezdése alapján a fiatalkorú a javítóintézeti nevelés végrehajtásának hatálya alatt áll az ideiglenes elbocsátás tartamának lejártáig, és azokban az esetekben is, amikor az ideiglenes elbocsátás megszüntetését követően a javítóintézeti nevelés folytatását rendelték el, vagy ha a javítóintézeti nevelés végrehajtása alatt előzetes fogvatartást vesznek foganatba.

[6] Rámutatott arra, hogy a Btk. 122. §-ában meghatározott, a javítóintézeti nevelés le nem töltött részének szabadságvesztésre történő átváltoztatására irányuló eljárást, a feltételek fennállásának vizsgálatát a Bv.tv. 68/A. §-a alapján kizárólag a büntetés-végrehajtási bíró folytathatja le, a perbíróságnak ilyen tárgyú döntés meghozatalára sem a Btk., sem a Be. nem biztosít jogkört.

[7] Erre figyelemmel álláspontja szerint a járásbíróság ítéletének a IV. r. terhelt javítóintézeti nevelése hátralévő részét szabadságvesztésre átváltoztató rendelkezése törvénysértő.

[8] Kitért arra is, hogy a járásbíróság hatáskör hiányában meghozott rendelkezést tartalmazó törvénysértő ügydöntő határozatának orvoslására a felülvizsgálat nem vehető igénybe, mivel a Be. 608. § (1) bekezdésében kimerítően meghatározott feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések között nem szerepel, ha a perbíróság a rendes eljárásban a vád tárgyává tett cselekményt elbíráló ítéletében a büntetés-végrehajtási bíró hatáskörébe tartozó kérdésben hoz döntést.

[9] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a Be. 669. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg, hogy e rendelkezés törvénysértő, egyúttal a Be. 669. § (2) bekezdése alapján a megtámadott határozatot változtassa meg, és IV. r. terhelt tekintetében a javítóintézeti nevelés hátra lévő részét szabadságvesztésre átváltoztató rendelkezést mellőzze.

[10] A legfőbb ügyész törvényesség érdekében előterjesztett jogorvoslati indítványa alapos.

[11] A legfőbb ügyész a törvényesség érdekében jogorvoslatot jelenthet be a bíróság törvénysértő jogerős ügydöntő határozata és végleges nem ügydöntő végzése ellen, ha a határozatot nem a Kúria hozta, és a törvénysértés perújítás, felülvizsgálat vagy egyszerűsített felülvizsgálati eljárás útján nem orvosolható [Be. 667. § (1) bek., (2) bek. *a)–b)* pont].

[12] A járásbíróság ítélete jogerőre emelkedett, ezért az ügydöntő határozat ellen rendkívüli jogorvoslati indítvány terjeszthető elő.

[13] A legfőbb ügyész indítványa szerint a járásbíróság a IV. r. terhelt javítóintézeti nevelésének hátralévő részét szabadságvesztésre átváltoztató rendelkezése törvénysértő, mert a Bv.tv. 68/A. §-a alapján e tárgyban a határozat meghozatala a büntetés-végrehajtási bíró hatáskörébe tartozik.

[14] Megállapítható, hogy az indítványban megjelölt törvénysértés perújítási vagy egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatására nem szolgálhat alapul.

[15] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 648. § *b)* pontja szerint, a Be. 649. § (2) bekezdésében tételesen meghatározott esetekben eljárási szabálysértés miatt is felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő.

[16] A Be. 649. § (2) bekezdés *d)* pontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozatát a Be. 607. § (1) bekezdés *b)* pontjában vagy a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[17] Ez utóbbi törvényhely *c)* pontja ilyen eljárási szabálysértésként határozza meg, ha a bíróság a hatáskörét túllépte, katonai büntetőeljárásra vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el.

[18] A hatásköri szabályokat a Be. 19–20. §-a tartalmazza, a katonai büntetőeljárás hatályát a Be. 696. § szabályozza, míg a kizárólagos illetékességről pedig a Be. 21. § (5) és (6) bekezdése rendelkezik.

[19] Jelen ügyben azonban nem a rendes eljárásra irányadó hatásköri szabályok megsértéséről van szó, hanem arról, hogy az ügy elbírálására egyébként hatáskörrel rendelkező járásbíróság az ügydöntő határozatában elvonta-e a büntetés-végrehajtási bíró hatáskörét, amikor a javítóintézeti nevelés hátra lévő részének szabadságvesztésre történő átváltoztatása tárgyában döntést hozott.

[20] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy az indítványban megjelölt törvénysértés felülvizsgálati eljárásban sem orvosolható, ebből következően a Be. 667. § (2) bekezdésében foglalt egyik kizáró ok sem áll fenn, így a legfőbb ügyész által bejelentett indítvány alapján törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat elbírálásának akadálya nincs.

[21] Az iratokból, valamint a bírósági integrált információs rendszer (BIIR) adataiból megállapítható, hogy fiatalkorú IV. r. terheltet a 2. számú járásbíróság a legkorábban jogerőre emelkedett ítéletével új pszichoaktív anyaggal visszaélés bűntette [Btk. 184. § (1) bek. *a)* pont] miatt 2 év javítóintézeti nevelésre, majd az ezt követően jogerőre emelkedett másik ítéletével testi sértés bűntette [Btk. 164. § (1) bek. és (3) bek.] és testi sértés bűntettének kísérlete [Btk. 164. § (1) bek. és (3) bek.] miatt 2 év javítóintézeti nevelésre, az ezt követően meghozott harmadik jogerős ítéletével társtettesként elkövetett lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bek. és (2) bek. *a)* pont] miatt 1 év javítóintézeti nevelésre ítélte.

[22] Ezt követően a 2. számú járásbíróság ítéletével a felsorolt javítóintézeti neveléseket egységes intézkedésbe foglalta, és az egységes intézkedésként elrendelt javítóintézeti nevelés tartamát 4 évben állapította meg.

[23] A IV. r. terheltet a 2. számú törvényszék büntetés-végrehajtási csoportja a végzésével a javítóintézeti nevelésből ideiglenesen elbocsátotta 2024. február 1. napjával azzal, hogy az ideiglenes elbocsátás próbaideje alatt pártfogó felügyelet alatt áll. A határozat az ideiglenes elbocsátás befejező napját 2025. február 7. napjában jelölte meg.

[24] A IV. r. terheltet jelen büntetőügy nyomozási szakaszában, 2024. április 7. napján őrizetbe vették, majd a járásbíróság a 2024. április 10. napján kihirdetett 3. számú végzésével elrendelte a letartóztatását. A kényszerintézkedés az ügydöntő határozat kihirdetéséig, 2025. január 13. napjáig tartott, azóta a IV. r. terhelt a járásbíróság jogerős ítéletével kiszabott szabadságvesztést tölti. Az elbírált bűncselekmények elkövetési ideje 2022. szeptember 2. és november 6. közötti időszak.

[25] Ez idő alatt a 2. számú törvényszék büntetés-végrehajtási csoportja a végzésével – mely a 2. számú törvényszék mint másodfokú bíróság végzése folytán 2024. november 13. napján véglegessé – a IV. r. terhelt tekintetében a 2. számú járásbíróság ítéletével az egységes intézkedésként elrendelt 4 év javítóintézeti nevelésből engedélyezett ideiglenes elbocsátást megszüntette és elrendelte a javítóintézeti nevelés hátralévő részének végrehajtását.

[26] A Btk. 122. §-a szerint, ha a fiatalkorút a javítóintézeti nevelésre ítélés után elkövetett bűncselekmény miatt a javítóintézeti nevelés vagy az ideiglenes elbocsátás alatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik, a szabadságvesztés büntetést kell végrehajtani. Ebben az esetben a javítóintézeti nevelés hátralévő részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni úgy, hogy kétnapi javítóintézeti nevelés helyébe egynapi szabadságvesztés lép.

[27] A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv.tv.) 382. § (1) bekezdése szerint, ha a fiatalkorú a huszonegyedik életévét betöltötte, a nevelési vezető a javítóintézetből elbocsátja. Ezen kívül a javítóintézeti nevelés megszűnik, ha a bíróság által meghatározott tartama letelt, vagy a fiatalkorút a javítóintézeti nevelés tartama alatt szabadságvesztésre ítélik [Bv.tv. 382. § (2) bek. *a)* és *b)* pont].

[28] A Bv.tv. 68/A. § (1) bekezdése alapján büntetés-végrehajtási bíró hivatalból vagy az ügyészség indítványára a Btk. 122. §-ában meghatározott feltételek fennállása esetén – az iratok alapján – a javítóintézeti nevelést vagy annak hátralévő részét szabadságvesztésre változtatja át.

[29] E rendelkezés a javítóintézeti nevelés hátralévő részének szabadságvesztésre történő átváltoztatását a büntetés-végrehajtási bírói eljárások közé utalja, így amennyiben a Btk. 122. §-ában meghatározott anyagi

jogi feltételek fennállnak, a döntés meghozatalára a rendes eljárásban nem kerülhet sor, az ugyanis a büntetés-végrehajtási bíró hatáskörébe tartozik, aki e tárgyban hivatalból vagy az ügyészség indítványára határoz.

[30] Mindezek alapján megállapítható, hogy a járásbíróság IV. r. terhelt tekintetében törvénysértő rendelkezést hozott, amikor – a Bv.tv. 68/A. § (1) bekezdése szerinti büntetés-végrehajtási bírói hatáskört elvonva – az egységes intézkedésbe foglalt javítóintézeti nevelés hátra lévő részét szabadságvesztésre változtatta át.

[31] Fentiek alapján a Kúria a legfőbb ügyész törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványát alaposnak találta és a Be. 669. § (1) bekezdés első fordulata alapján megállapította, hogy a megtámadott határozatnak a 2. számú járásbíróság ítéletével egységes intézkedésbe foglalt javítóintézeti nevelés hátra lévő részét szabadságvesztésre átváltoztató rendelkezése törvénysértő.

[32] A törvénysértést a Kúria a Be. 669. § (2) bekezdése értelmében akként orvosolta, hogy az elsőfokú ítélet ezen rendelkezését megváltoztatta és a IV. r. terhelt tekintetében a javítóintézeti nevelés hátra lévő részét szabadságvesztésre átváltoztató rendelkezését mellőzte.

(Kúria Bt.I.169/2026/7.)

186 A kapcsolati erőszak bűntettének a Btk. 212/A. § (2) bekezdés b) pontja szerinti minősítését nem alapozza meg az, ha a terhelt ugyan rendszeresen követ el Btk. 164. § (2) bekezdése szerinti testi sértést a sértett sérelmére, és ezek sorában egy alkalommal a Btk. 164. § (3) bekezdése szerinti testi sértés bűntette kísérletét valósítja meg. A Btk. 212/A. § (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő kapcsolati erőszak bűntette állhat halmazatban a Btk. 164. § (3) bekezdése szerint minősülő testi sértés bűntettével [Btk. 164. § (1) és (3) bek., 212/A. § (2) bek. a) és b) pont].

[1] A járásbíróság ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki kapcsolati erőszak bűntettében [Btk. 212/A. § (2) bek. *b)* pont], ezért őt mint erőszakos többszörös visszaesőt 3 év fegyház fokozatú szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Ezen túlmenően rendelkezett a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött időnek a kiszabott szabadságvesztésbe történő beszámításáról, valamint a bűnügyi költségről.

[2] A védelmi fellebbezéseket elbírálva a törvényszék mint másodfokú bíróság végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] A jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés *b)* pont *ba)* alpontjában meghatározott okból.

[4] Indokai szerint az elsőfokú bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével törvénysértően minősítette a bűncselekményt, emiatt törvénysértő büntetést szabott ki, amelyet a másodfokú bíróság szintén törvénysértően fogadott el.

[5] Kifejtette, hogy az eljáró bíróságok a bűncselekményt tévesen minősítették a Btk. 212/A. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti kapcsolati erőszak bűntettének. Ugyanakkor a sértett valós vagy vélt sérüléseinek a gyógyulási időtartama soha nem haladta meg a 8 napot, ezáltal a testi sértéssel történő elkövetési magatartást – amely legfeljebb a Btk. 164. § (2) bekezdésének megállapítására adott alapot – helyesen a Btk. 212/A. § (2) bekezdés *a)* pontjába ütköző kapcsolati erőszak bűntettének kellett volna minősíteni.

[6] Rámutatott, hogy a kapcsolati erőszak harmadik alapesetét a Btk. 212/A. § (2) bekezdése határozza meg. Az alapbűncselekmény súlyát differenciáltan figyelembe véve a tényállás két eltérő büntetési tételt határoz meg [Btk. 212/A. § (2) bek. *a)* és *b)* pont] attól függően, hogy a rendszeresen elkövetett cselekmény melyik testi sértés törvényi tényállását merítette ki. Ha az elkövető nem valósít meg súlyos testi sértést, azaz nem volt egy alkalommal sem olyan, hogy a sérülés 8 napon túl gyógyult és az aljas indokból történt elkövetési magatartás sem állapítható meg, az esetben a (2) bekezdés *b)* pontja szerinti, súlyosabb minősülés megállapításának nem lehet helye.

[7] Álláspontja szerint mivel jelen esetben kizárólag 8 napon belül gyógyuló cselekmény történt valósan és vélten is, ezáltal a Btk. 164. § (2) bekezdésére figyelemmel, a Btk. 212/A. § (2) bekezdés *a)* pontja szerint kellett volna a bűncselekményt minősíteni. A Btk. 212/A. § (2) bekezdés *b)* pontja szerint minősülő kapcsolati erőszak bűntette 1 évtől 5 évig terjedő, még a Btk. 212/A. § (2) bekezdés *a)* pontja szerint minősülő kapcsolati erőszak bűntette 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Az erőszakos többszörös visszaesői minőségre figyelemmel az ítélet szerinti büntetési tételkeret 1 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztés, azonban a helyes minősítés mellett 3 hónaptól 6 évig terjedő szabadságvesztés szabható ki.

[8] Arra is hivatkozott, hogy a jogerősen kiszabott büntetés ugyan nem sért törvényt, azonban a külső arányosság és a közvetlenség elvének figyelembevételével – az irányadó középmértéket, az enyhítő körülményeket és az elmeorvos által is megállapított személyiségzavart is tekintve – mindenképp eltúlzóan súlyosnak tekinthető.

[9] Mindezek alapján arra tett indítványt, hogy a Kúria helyezze hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletét és a másodfokú bíróság jogerős határozatát, utasítsa új eljárásra az elsőfokú bíróságot, vagy a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot változtassa meg akként, hogy állapítsa meg a bűncselekmény helyes minősítését, és a törvénynek megfelelő mértékű, jóval enyhébb büntetés kiszabásáról rendelkezzen.

[10] A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt részben alaptalannak, részben törvényben kizártnak tartotta.

[11] Indokai szerint a terhelt a téves minősítés alapján kiszabott, de a helyes minősítés alapulvételével is kiszabható büntetést sérelmezte, így a terhelt felülvizsgálati indítványa a tartalma szerint a jenleg hatályos Be. 649. § (1) bekezdés *c)* pontján alapul. A terhelt elmarasztalásának törvénysértő jellegét abból eredeztette, hogy állítása szerint a sértett sérüléseinek a gyógytartama soha nem haladta meg a nyolc napot, ezáltal a testi sértéssel elkövetett magatartás legfeljebb a Btk. 164. § (2) bekezdése szerinti cselekményre figyelemmel kerülhetett volna

megállapításra, így a Btk. 212/A. § (2) bekezdés *a)* pontjaként minősül.

[12] Kifejtette, hogy a felülvizsgálati eljárás azonban a jogerős tényálláshoz kötött, amely – többek között – azt tartalmazza, hogy 2020. február 6-án a sértett és a terhelt között történt szóváltás során a terhelt magatartása alkalmas volt súlyosabb, nyolc napon túl gyógyuló sérülés okozására, azaz a Btk. 164. § (3) bekezdésében írt nyolc napon túl gyógyuló sérülést okozó testi sértés bűntettének kísérlete is megvalósult.

[13] Rámutatott, hogy a kapcsolati erőszak bűntettének tényállásszerűségéhez a rendszeresség is feltétel, ezért egyetlen, a Btk. 164. § (3), illetve (4) bekezdése szerinti testi sértés alkalomszerű elkövetése nem a *b)* pont szerinti minősített esetet, hanem e bűncselekménynek a (2) bekezdés *a)* pontja szerinti minősített eset mellett, azzal valóságos anyagi halmazatban történő megállapítását alapozza meg. A terhelt cselekményei helyesen a Btk. 212/A. § (2) bekezdés *a)* pontja szerinti kapcsolati erőszak bűntettének, valamint azzal halmazatban a Btk. 164. § (3) bekezdése szerinti súlyos testi sértés bűntette kísérletének minősülnek.

[14] Szerinte a helyes halmazati tételkeret megállapításakor nem hagyható figyelmen kívül, hogy a terhelt a súlyos testi sértés bűntettének kísérlete tekintetében erőszakos többszörös visszaesőnek minősül, így a vele szemben irányadó büntetési tételkeret a generális törvényi minimumtól: 3 hónaptól 9 évig terjedő szabadságvesztés. A helyes minősítéshez igazodó, a terhelt többszörös, illetve erőszakos többszörös visszaesői minőségének figyelembevételével megállapított büntetési tételkerethez képest azonban a kiszabott büntetés nem tekinthető aránytalanul enyhének, az még így is a középmértéken aluli.

[15] Kitért arra is, hogy a terhelt által a közvetett bizonyítékokkal kapcsolatos bírói téves mérlegelés sérelmezése a felülvizsgálati eljárásban törvényileg kizárt, az nem képezheti felülvizsgálati eljárás alapját.

[16] Erre tekintettel azt indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdése szerint hatályában tartsa fenn.

[17] A terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében lényegileg a felülvizsgálati indítvány érvelését ismételte meg, fenntartva az abban tett indítványát.

[18] A felülvizsgálati indítvány alaptalan.

[19] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen és a jogerős bírósági határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[20] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. Ennek megfelelően a Be. 659. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye.

[21] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Következésképp a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható.

[22] A felülvizsgálat során tehát a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljárt bíróságok által levont jogi következtetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el.

[23] Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a – minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

[24] Ebből következően a felülvizsgálat során a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem bírálható felül. A jogerős ítéletben rögzített tényállás nem változtatható meg.

[25] Az irányadó tényállás a következőket rögzíti:

− a terhelt 2018. júniusától közös háztartásban, élettársi kapcsolatban élt a sértettel közös ingatlanban, kapcsolatuk azonban 2019. júliusára megromlott, a szóváltások, viták napi rendszerességűvé váltak.

− A terhelt 2019. július hónaptól otthonukban a sértettel magánéleti problémák miatt rendszeresen szóváltásba került, melyek során több alkalommal tettleg is bántalmazta a sértettet.

− A terhelt 2019. július 11-én a reggeli órákban szóváltásba került a sértettel, majd egy alkalommal, vaslapáttal kisebb erővel fejen ütötte, továbbá ismeretlen tárggyal egy alkalommal a karján és a lábán is megütötte a sértettet, amitől a sértett felületi hámsérüléseket szenvedett.

− A terhelt 2019. július 14-én a reggeli órákban vitába került a sértettel, melynek során tettleg bántalmazta, majd fehér színű festékkel leöntötte a sértettet, ezután távozott az ingatlanból.

− A terhelt 2019. július 25-én a délutáni órákban szóváltásba került a sértettel, melynek során a terhelt „kikelve magából” több, a lakásban lévő, tulajdonát képező bútort is összetört, ezért a sértett értesítette a rendőrséget.

− A terhelt 2019. augusztus 28-án a hajnali órákban ismét szóváltásba került a sértettel, melynek során mindketten az utcára mentek, ahol a terhelt ököllel arcon ütötte és több alkalommal lábon rúgta a sértettet, aki 8 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett. A terhelt e cselekményei miatt rendőri intézkedésekre került sor.

− A terhelt és a sértett a közöttük kialakult magánéleti problémák miatt 2019 második félévében is több alkalommal került vitába, melyek során trágár szavakkal szidalmazták egymást, az év végi időszakban a terhelt tettleg is bántalmazta a sértettet, aki a szomszédos boltban kért segítséget.

− A terhelt 2020. február 4-én a lakás felújítása miatt szóváltásba került a sértettel, majd a veszekedés során a terhelt tört-zúzott a lakásban,

kiborította a festéket és üvöltött a sértettel, aki a bántalmazás elkerülése érdekében távozott a lakásból és csak a következő napon tért haza.

− A terhelt és élettársa 2020. február 6-án közös otthonukban 22.00 óra körüli időben ismét szóváltásba került egymással, melynek során a terhelt egy alkalommal szájon ütötte a sértettet, amitől a sértett szája vérezni kezdett, ezért a sértett értesítette a rendőrséget.

− Ezután a terhelt ököllel arcon, a jobb szem környékén megütötte a sértettet, aki menekülni próbált a további bántalmazás elől, azonban a terhelt megragadta a sértett haját és a földre rántotta, majd a sértett fejét a hajánál fogva a padlónak ütötte. Ezt követően a terhelt több alkalommal, ököllel és tenyérrel arcon ütötte a sértettet, aki az őt érő ütéseket alkarját feje elé tartva próbálta meg kivédeni, tompítani, azonban az ütések hatására a földre esett.

− A terhelt bántalmazó magatartásával akkor hagyott fel, amikor a nyomozó hatóság tagjai a helyszínre érkeztek. A bántalmazás következtében a sértett szája felrepedt, jobb arcfele erősen felduzzadt, jobb szeme bedagadt, mely sérülések nyolc napon belül gyógyulnak.

− A terhelt magatartása – figyelemmel a bántalmazás módjára, a támadott testrészre – alkalmas volt súlyosabb, nyolc napon túl gyógyuló sérülés okozására, a súlyosabb eredmény bekövetkezése a sértett védekezése miatt maradt el.

− A terhelt nem elmebeteg, nem gyengeelméjű, tudatzavarban, szellemi leépülésben nem szenved, a cselekménykori időben sem szenvedett. Személyiségzavara van (kevert személyiségzavar a hangulat, indulati élet zavarával, valamint amorális vonásokkal és a szociális beilleszkedés zavarával). Ezen állapota a cselekmény vonatkozásában elmeszakértői szempontból nem korlátozta és képtelenné sem tette arra, hogy felismerje cselekménye következményeit és a felismerésnek megfelelően cselekedjék.

[26] A terhelt felülvizsgálati indítványában törvénysértő minősítés okán a Be. 649. § (1) bekezdés *b)* pont *ba)* alpontjának sérelmére hivatkozott.

[27] A Be. 659. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt – a törvény által meghatározott kivételektől eltekintve – a megtámadott határozat meghozatalakor hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. E rendelkezés azonban a megtámadott határozat meghozatala idején irányadó büntető anyagi jogi szabályok alkalmazásának felülvizsgálati eljárásban történő felülbírálatát, valamint az eljárási cselekmény foganatosítása idején hatályos eljárási szabályok betartásának felülvizsgálatát jelenti, írja elő; azaz e szabály alapján azt kell vizsgálni, hogy az eljárt bíróságok betartották-e eljárásukban az elbíráláskor irányadó anyagi és eljárásjogi szabályokat. Azonban magában a felülvizsgálati eljárásban a hatályos Be. szabályai az irányadók. A felülvizsgálati eljárás ugyanis a büntetőeljárás része. A büntetőeljárást pedig mindenkor a hatályos eljárásjogi törvény szabályai mentén kell lefolytatni (Bfv.II.469/2025/9. [46]–[47] bekezdés).

[28] A törvénysértő minősítés a Be. 649. § (1) bekezdése *b)* pontjának első fordulata, illetve *c)* pontja szerint képezhet felülvizsgálati okot. A Be. 649. § (1) bekezdés *b)* pont *ba),* illetve *bb)* alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki törvénysértő büntetést, illetve alkalmazott törvénysértő intézkedést, míg a – 2025. szeptember 1-jétől hatályos – *c)* pont szerinti felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki olyan büntetést, illetve alkalmazott olyan intézkedést, amely a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe.

[29] A Be. 649. § (1) bekezdés *c)* pontját az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XLIX. törvény 211. §-a iktatta be 2025. szeptember 1-jei hatállyal. Az ehhez fűzött végső előterjesztői indokolás szerint „a módosítás egyértelművé teszi, hogy a hatályos *b)* pont szerinti esetben, a továbbiakban felülvizsgálatra csak akkor kerülhet sor, ha a törvénysértő büntetés objektív törvénysértő, tehát a bűncselekmény tételkereteire figyelemmel törvényesen kiszabható büntetésen kívüli, attól törvénysértő módon lefelé vagy felfelé eltérő büntetés kiszabását eredményezték".

[30] Indítványában a terhelt azt panaszolta, hogy a terhére megállapított család elleni bűncselekmény a Btk. 212/A. § (2) bekezdés *a)* pontjában meghatározott és nem a jogerős ítéletben írt 212/A. § (2) bekezdés *b)* pontjában írt kapcsolati erőszak bűntette, és ezért a vele szemben kiszabott büntetés bár az indítvány szerinti helyes minősítés alapulvételével megállapítható halmazati tételkereten belüli, azonban törvénysértően súlyos. Ebből következően a terhelt felülvizsgálati indítványát ténylegesen a Be. 649. § (1) bekezdés *c)* pontjára alapította.

[31] A minősítés pedig azért téves a terhelt szerint, mert a sértett sérüléseinek gyógytartama egyetlen esetben sem haladta meg a 8 napot, így a testi sértéssel történő elkövetési magatartás legfeljebb csak a Btk. 164. § (2) bekezdése szerinti cselekmény alapján minősülhetett volna.

[32] A Kúria terhelt téves minősítésre irányuló érvelését más okból találta alaposnak.

[33] A Btk. 212/A. § (1) bekezdése szerint: aki gyermekének szülője, továbbá az elkövetéskor vagy korábban vele közös háztartásban vagy egy lakásban élő hozzátartozója, volt házastársa, volt élettársa, gondnoka, gondnokoltja, gyámja vagy gyámoltja sérelmére rendszeresen

a) az emberi méltóságot súlyosan sértő, megalázó és erőszakos magatartást tanúsít,

b) a közös gazdálkodás körébe vagy közös vagyonba tartozó anyagi javakat von el és ezzel a sértettet súlyos nélkülözésnek tesz ki, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[34] A (2) bekezdés kimondja, hogy aki az (1) bekezdésben meghatározott személy sérelmére rendszeresen követ el

a) a 164. § (2) bekezdése szerinti testi sértést vagy a 227. § (2) bekezdése szerinti becsületsértést, bűntett miatt három évig,

b) a 164. § (3) és (4) bekezdése szerinti testi sértést, a 194. § (1) bekezdése szerinti személyi szabadság megsértését vagy kényszerítést, egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[35] A Kúria teljesség érdekében a következőkre mutat rá. A kapcsolati erőszakot a 2013. évi LXXVIII. törvény 19. § (5) bekezdése 2013. június 30-i hatállyal új tényállásként mint a „családon belüli erőszak” elleni hatékonyabb fellépés eszközét iktatta be a büntető törvénykönyvbe.

[36] A törvény miniszteri indokolása szerint a „családon belüli erőszak” alapvetően egy kriminológiai fogalom, az e körbe vonható cselekmények igen széles skálán mozognak, kezdve a becsületsértés szabálysértési tényállásától egészen az akár többszörösen minősülő emberölés bűntettéig. Az emberi méltóságot súlyosan sértő, megalázó és erőszakos magatartás fogalom használata könnyebben bizonyíthatóvá teszi a tényállást, mintha a kizárólag szubjektív vizsgálatok alapján bizonyítható lelki sérelemmel, lelki bántalmazással próbálnánk a háztartáson belüli erőszak hasonló megnyilvánulási formáit szabályozni.

[37] A törvényi szabályozás indokolása szerint a Btk.-nak a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekményekről szóló XIX. Fejezete, a gyermekek érdekét sértő és család elleni bűncselekményekről szóló XX. Fejezete és a törvényben meghatározott új büntetőjogi tényállás is a nőkkel szembeni erőszak és a háztartáson belüli erőszak elleni küzdelemről és azok megelőzéséről szóló európa tanácsi egyezmény (CAHVIO) rendelkezéseinek figyelembevételével került megalkotásra, így a Btk. – más büntetőjogi tárgyú jogszabályokkal kiegészítve – megfelel a nemzetközi elvárásoknak.

[38] A törvény a hozzátartozó bántalmazását új elkövetési magatartásokkal egészítette ki, és erre figyelemmel meg is változtatta a bűncselekmény megnevezését, mivel az új elkövetési magatartásokkal a tényállás már nem csupán bántalmazásról rendelkezik. A kapcsolati erőszak önálló, új tényállás jellegét tovább erősíti, hogy a már meglévő tényállásokhoz képest – a sértettek speciális jellegére, és a rendszeres elkövetésre tekintettel – az új tényálláshoz kapcsolódó szigorúbb büntetési tételek mellett abban olyan új magatartások kriminalizálása is megjelenik, amelyek eddig nem szerepeltek a Btk.-ban. A törvény ennek megfelelően a testi sértés szintjét el nem érő, de – többek között – a sértett emberi méltóságát súlyosan sértő erőszakos magatartásokat is büntetni rendeli.

[39] A törvényben nem szerepel a magánindítvány annak ellenére, hogy a tényállás alapjául szolgáló cselekmények közül egyesek (könnyű testi sértés, tettleges becsületsértés) alapesetben magánindítványhoz kötöttek, az új tényállás esetén annak speciális és súlyosabb jellegére tekintettel (hozzátartozói viszony, rendszeresség, elkövetéskori vagy korábbi együttélés) már anélkül is elindulhat az eljárás.

[40] A törvény a bűncselekmény elkövetési magatartásait a Btk.-ban korábban már szereplő büntetőjogi tényállásokra történő hivatkozással határozza meg. A Btk. az összefoglalóan családon belüli erőszak körében elkövetett cselekményeket külön-külön tényállásokban egyébként is szigorúan bünteti. Mindazonáltal a törvényhozó szándéka – a miniszteri indokolásból kitűnően – az elkövető elrettentése, és erre figyelemmel egyes kevésbé súlyos szabadságvesztéssel fenyegetett, a családon belüli erőszak körébe vonható bűncselekményeket (a testi sértés egyes alakzatait, a becsületsértést, a személyi szabadság megsértését és a kényszerítést) súlyosabban rendeli büntetni. A bűncselekmény megvalósulásának feltétele a rendszeres elkövetés.

[41] A tényállás szerint a terhelt 2019 júliusától 2020. február 6-ig a sértettet tettleg rendszeresen bántalmazta, egy alkalommal pedig becsületsértést követett el a sérelmére. A sértett sérüléseinek gyógytartama valamennyi esetben 8 napon belüli volt, azonban a terhelt 2020. február 6-án olyan módon bántalmazta a sértettet, hogy annak módjára, a támadott testrészre figyelemmel a bántalmazás alkalmas volt súlyosabb, 8 napon túl gyógyuló sérülés okozására, a súlyosabb eredmény bekövetkezése a sértett védekezése miatt maradt el.

[42] A Btk. 212/A. § (2) bekezdés *a)*, illetve *b)* pontja szerinti minősített eset megvalósulásához megkívánt rendszeres elkövetés legalább két, rövid időközönkénti, azonos sértett sérelmére megvalósított elkövetést takar. A rendszeresség nem a köztes időtartam hosszát, hanem az alkalomszerűség kizártságát feltételező fogalom. Jelentéstartalma több, mint ismétlődés, magában hordja ugyanis az elkövetőnek az egyes alkalmakat összekapcsoló tudatállapotát: az elkövető „rendszert csinál” magatartásából, magatartása nem rendkívüli, tehát legalább két elkövetést feltételez (EBH 2017.B.17.).

[43] Ebben az esetben a Btk. 164. § (3) bekezdése szerint testi sértés bűntettének egyetlen kísérlete valósult meg, ami nem feleltethető meg a Btk. 212/A. § (2) bekezdés *b)* pontjának megállapításához szükséges rendszeres elkövetés fogalmának. A Btk. 212/A. § (2) bekezdés *b)* pontjában megjelölt testi sértés a (2) bekezdés *a)* pontja szerinti feltételek megvalósulása esetén sem alapozza meg a (2) bekezdés *b)* pontja szerinti minősített eset megállapítását. Az ügyben eljáró első- és másodfokú bíróság álláspontjával ellentétben egyetlen testi sértés bűntettének [Btk. 164. § (3) bek.] kísérlete nem teszi lehetővé a kapcsolati erőszak súlyosabban minősülő esete [Btk. 212/A. § (2) bek. *b)* pont] befejezett alakzatának megállapítását. Az elsőfokú bíróság által kifejtett álláspont – mely szerint az alapul fekvő bűncselekmények kísérlete is a kapcsolati erőszak befejezett alakzatát hozza létre –, akkor igaz, ha a rendszeresség követelményéből indulunk ki. A befejezettség szempontjából közömbös, ha a rendszeresen megvalósult, nagyobb számú cselekmény esetén néhány, a folytatólagosság egységébe tartozó cselekmény kísérleti szakban reked.

[44] Jelen esetben valójában arról van szó, hogy a (2) bekezdés *a)* pontja szerinti minősített eset az (1) bekezdésben meghatározott személy sérelmére maradéktalanul megvalósult. A (2) bekezdés *b)* pontjában megjelölt, a Btk. 164. § (3), illetve (4) bekezdése szerinti testi sértés alkalomszerű elkövetése nem a *b)* pont szerinti minősített eset, hanem e bűncselekménynek a (2) bekezdés *a)* pontja szerinti minősített esete mellett, azzal valóságos anyagi halmazatban történő megállapítását alapozza meg.

[45] A Btk. 212/A. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti minősített esetnél a tényállás törvényi egység jellegéből fakadóan a rendszerességhez elegendő

legalább két, rövid idő alatt, azonos sértett sérelmére megvalósított aljas indokból vagy célból elkövetett könnyű testi sértés és súlyos testi sértés, személyi szabadság megsértése vagy kényszerítés; a testi sértéseknél tehát e feltétel nem külön-külön vizsgálandó (Bfv.III.321/2018/5. [42], [BH 2019.4.]). Ebből fakadóan a Btk. 212/A. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti minősített esethez elegendő az ott felsorolt bűncselekmények közül legalább kettő megvalósítása – rövid időn belül, azonos sértett sérelmére –, így elégséges például egy súlyos testi sértés és egy személyi szabadság megsértése, ezeknek külön-külön nem kell tehát rendszeresnek lennie. Másfelől ugyanakkor feltétel, hogy az elkövető az ott felsorolt bűncselekményeket kövesse el rendszeresen, azaz legalább két alkalommal tanúsítsa a felsorolt bűncselekmények valamelyikét. Másként szólva: amennyiben a felsorolt bűncselekmények közül csak az egyiket és csak egy alkalommal tanúsítja az elkövető, a Btk. 212/A. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti kapcsolati erőszak bűntette megállapítására nem kerülhet sor.

[46] Tekintettel arra, hogy a terhelt által a 2019. év második felében rendszeresen megvalósított könnyű testi sértések kapcsán az aljas indokból vagy célból történő elkövetés nem állt fenn, így azok nem minősültek a Btk. 164. § (4) bekezdése szerint, továbbá személyi szabadság megsértése illetve kényszerítés elkövetése az irányadó tényállás alapján nem jön szóba, így a terhelt cselekményei helyesen a Btk. 212/A. § (2) bekezdés *a)* pontja szerinti kapcsolati erőszak bűntettének, valamint azzal halmazatban a Btk. 164. § (3) bekezdése szerinti súlyos testi sértés bűntette kísérletének minősülnek.

[47] A helyes halmazati tételkeret megállapításakor nem hagyható figyelmen kívül a terhelt visszaesői minősége. A terhelt a súlyos testi sértés bűntettének kísérlete tekintetében erőszakos többszörös visszaesőnek minősül.

[50] A Btk. 212/A. § (2) bekezdés *a)* pontja szerinti kapcsolati erőszak bűntette tekintetében – mivel az az elkövetéskor hatályos Btk. 459. § (1) bekezdés 26. pontjában írt, a személy elleni erőszakos bűncselekmények körét meghatározó taxációban nem szerepel – a terhelt többszörös visszaesőnek minősül. A Btk. 81. § (4) bekezdése, a 89. § (1) bekezdése és a 90. § (2) bekezdése alapján a terhelttel szemben irányadó büntetési tételkeret ekként a generális törvényi minimumtól: 3 hónaptól 9 évig terjedő szabadságvesztés. Az elsőfokú ítélet [55] bekezdéséből és a másodfokú ítélet [10] bekezdéséből következően az eljárt bíróságok a büntetési tételkeretet 1 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztésben határozták meg.

[51] A minősítés változása a tételkeret változását is eredményezte, a helyes minősítés mellett halmazati büntetést kellett volna kiszabni, így a Be. 649. § (1) bekezdés *c)* pontja szerinti felülvizsgálatnak van alapja, azonban a helyes minősítéshez igazodó, a terhelt többszörös, illetve erőszakos többszörös visszaesői minőségének figyelembevételével megállapított büntetési tételkeretben kiszabott büntetés nem tekinthető sem aránytalanul enyhének, sem aránytalanul súlyosnak, az a középmértéket nem éri el.

[52] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[53] A Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, aminek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdésének megfelelően tartott tanácsülésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

(Kúria Bfv.II.1.042/2025/11.)

187 A Btk. 197. § (1) és (2) bekezdésben írt alaptényállások a védett jogi tárgyat, az elkövetési magatartást és módot, illetve a sértett személyét tekintve alapvetően különböznek egymástól. A Btk. 2018. január 1. napjától hatályos módosítását követően ez tetten érhető az ezen alaptényállásokon alapuló, egyértelműen elkülönülő minősítési rendszer különbözőségében is. A szexuális erőszak Btk. 197. § (1) bekezdésében írt alapesetének jogi tárgya a szexuális önrendelkezés, ezzel szemben a Btk. 197. § (2) bekezdésében írt alapeset a tizenkét év alatti gyermek zavartalan szexuális fejlődését védi. Meghatározó különbség, hogy a Btk. 197. § (2) bekezdésében rögzített bűncselekménynek speciális passzív alanya van, a tizenkettedik életévét be nem töltött személy. Az elkövetési magatartás és az elkövetés módja tekintetében alapvető eltérés a két alapeset között, hogy a Btk. 197. § (2) bekezdése esetében a szexuális cselekmény végzése vagy végeztetése önmagában bűncselekmény. Ezzel szemben a Btk. 197. § (1) bekezdés a) pontja szerint az elkövetési magatartás a szexuális kényszerítés (szexuális cselekményre vagy annak eltűrésére kényszerítés), amely akkor tényállásszerű, ha erőszakkal, illetve az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetéssel (ún. kvalifikált fenyegetéssel) követik el. A Btk. 197. § (1) bekezdés b) pontjában írt esetben az elkövetési magatartás a szexuális cselekményre való felhasználás, ilyenkor a speciális passzív alany a védekezésre vagy akaratnyilvánításra képtelen személy.

A passzív alanyok különbözősége, és ebből adódóan (ehhez kapcsolódóan) az eltérő jogi tárgy, eltérő elkövetési magatartás és eltérő elkövetési mód nyilvánvalóvá teszik, hogy a Btk. 197. § (1) és (2) bekezdésében írt két alapeset és a következetesen külön-külön rájuk épülő minősített esetek a folytatólagosság megállapítása szempontjából ugyanolyan bűncselekménynek nem tekinthetők. Következésképpen ezen időponttól (2018. január 1.) nem kétséges, hogy függetlenül a bűncselekmények azonos megnevezésétől (szexuális erőszak), és az azonos törvényi tényálláson (Btk. 197. §) belüli szabályozásától, valójában két, a normavilágosságnak megfelelő módon elkülönült bűncselekményről van szó. Ebből adódóan az ugyanazon sértett tizenkettedik életévének betöltése előtt, illetve az után is megvalósított, hosszabb időn keresztül, rövid időközökben elkövetett részcselekmények nem tartoznak egyetlen folytatólagos egységbe, hanem a Btk. 197. § (1) és (2) bekezdésében írt alapesetekre – illetve az ezekre alapított minősített esetekre – figyelemmel bűnhalmazatot kell megállapítani.

A folytatólagosság egységét a kiskorú sértett

életkorában bekövetkezett változás, a tizenkettedik életév betöltése zárja le és kezdi meg, a szexuális erőszak bűntettének két eltérő – nem ugyanolyan – alapesete megvalósulásának megfelelően [Btk. 197. § (1) és (2) bek., 6. § (2) bek.].

(Kúria Bfv.III.213/2025/23.)

188 Annak eldöntése során, hogy az adott személy hivatalos személy-e, nem elegendő a személy által folytatott tevékenység, ezen belül a tevékenység lehetséges jogi és/vagy társadalmi hatásának vizsgálata, hanem mindenekelőtt azt kell feltárni, hogy van-e olyan, a Btk. 459. § (1) bekezdés 11. pont k) alpontjában tételesen felsorolt szerv, avagy ilyen szervtől származó, jogszabályi rendelkezésből fakadó telepített hatósági hatáskör, amelynek keretében a vizsgált személy közhatalmi feladatot lát el vagy szolgálatot teljesít. Ennek hiányában a hivatalos személyi minőség megállapítása a nullum crimen sine lege elvébe ütközik.
A sportorvos a sportorvosi engedélyek kiállítása során nem hivatalos személyként jár el, nem gyakorol hatósági jogkört, ekként az általa kiállított sportorvosi engedély nem közokirat, hanem magánokirat [Btk. 291. § (1) bek. 3. ford., (2) bek. b) pont, (3) bek. c) pont, 294. § (2) bek. 2. ford., (3) bek. a) pont, 459. § (1) bek. 11. pont k) alpont, 345. §, 342. § (1) bek. a) pont].

[1] A törvényszék ítéletével bűnösnek mondta ki
− az I. r. vádlottat 453 rendbeli vesztegetés elfogadásának bűntettében [Btk. 291. § (1) bek. 3. ford., (2) bek. *b)* pont, (3) bek. *c)* pont], vesztegetés elfogadásának bűntettében [Btk. 291. § (1) bek. 1. ford., (2) bek. *b)* pont, (3) bek. *c)* pont] és 306 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §);
− a II. r. vádlottat pedig 453 rendbeli bűnsegédként elkövetett vesztegetés elfogadásának bűntettében [Btk. 291. § (1) bek. 3. ford., (2) bek. *b)* pont, (3) bek. *c)* pont] és 306 rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §).

[2] Ezért az I. r. vádlottat – halmazati büntetésül – 2 év szabadságvesztésre, 300 napi tétel, napi tételenként 10 000 forint, így összesen 3 000 000 forint pénzbüntetésre, valamint 5 év időtartamra a sportorvosi munkakör betöltésével járó foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette. A II. r. vádlottat – szintén halmazati büntetésül – 2 év szabadságvesztésre, 200 napi tétel, napi tételenként 1000 forint, így összesen 200 000 forint pénzbüntetésre, valamint 5 év időtartamra minden olyan foglalkozás gyakorlásától eltiltásra ítélte, melynek keretében egészségügyi szolgáltatáshoz kapcsolódó adminisztratív tevékenységet végezne. A szabadságvesztés végrehajtását 4 év próbaidőre felfüggesztette. A vádlottakkal szemben külön-külön 1 337 000 forint vagyonelkobzást is elrendelt. Mindkét vádlottra vonatkozóan megállapította továbbá, hogy a szabadságvesztést a végrehajtás utólagos elrendelése esetén börtönben kell végrehajtani, és ebben az esetben legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra. Rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

[3] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva az ítélőtábla mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét mindkét vádlott vonatkozásában megváltoztatta.

[4] Az I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki további 7 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 343. § (1) bek. *c)* pont]. Ellenben az I. r. és a II. r. vádlottat 51 rendbeli – az I. r. vádlott esetében bűnsegédként elkövetett – közokirat-hamisítás bűntettének [Btk. 342. § (1) bek. *a)* pont] vádja alól felmentette. Az I. r. vádlott vesztegetés elfogadása bűntetteként értékelt cselekményeit egységesen hivatali vesztegetés elfogadása bűntettének [Btk. 294. § (1) bek. 2. ford., (3) bek. *a)* pont *aa)* alpont és *b)* pont], a hamis magánokirat felhasználása vétségeként értékelt cselekményeit 495 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettének [Btk. 342. § (1) bek. *a)* pont] minősítette. A II. r. vádlott vesztegetés elfogadása bűntetteként értékelt cselekményeit bűnsegédként elkövetett hivatali vesztegetés elfogadása bűntettének [Btk. 294. § (1) bek. 2. ford., (3) bek. *a)* pont *aa)* alpont és *b)* pont), a hamis magánokirat felhasználása vétségeként értékelt cselekményeit 495 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettének [Btk. 342. § (1) bek. *a)* pont] minősítette. A szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejét az I. r. vádlott esetében 4 évre, a II. r. vádlott esetében 3 évre enyhítette. A II. r. vádlott tekintetében az eltiltással érintett foglalkozást a sportorvosi munkakörhöz kapcsolódó adminisztratív tevékenységben határozta meg. A vádlottakkal szemben elrendelt vagyonelkobzást mellőzte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét – további pontosításokkal – mindkét vádlott tekintetében helybenhagyta.

[5] A másodfokú bíróság ítélete ellen a fellebbviteli főügyészség a felmentéssel érintett cselekmények vonatkozásában a vádlottak bűnösségének megállapítása, az I. r. vádlott további bűnösségének megállapítása tekintetében e rendelkezés mellőzése, illetve mindkét vádlottat érintően a büntetés súlyosítása érdekében, az I. r. vádlott védője és a II. r. vádlott védője pedig elsődlegesen a vádlottak felmentése, másodlagosan pedig a velük szemben kiszabott büntetés enyhítése érdekében jelentett be másodfellebbezést. A II. r. vádlott védője a fellebbezését visszavonta, amelyhez a II. r. vádlott a harmadfokú nyilvános ülésen hozzájárult.

[6] A fellebbviteli főügyészség kifogásolta, hogy az ítélőtábla az általa az I. r. vádlott terhére rótt 7 rendbeli közokirat-hamisítás bűntette kapcsán is biztosított fellebbezési jogot.

[7] Álláspontja szerint tévedett a másodfokú bíróság, amikor e bűncselekmények mikénti megítélését bűnösségi, és nem minősítési kérdésnek tekintette, és erre figyelemmel tévesen azt állapította meg, hogy emiatt is megnyílt a harmadfokú eljárás lehetősége.

[8] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a vádiratban az I. r. vádlott terhére rótt közbizalom elleni bűncselekményeket teljes mértékben elbírálta, valamennyit az értékelése körébe vonta, így a vádat e cselekmények vonatkozásában is maradéktalanul kimerítette. A törvényszék ugyanis a szóban forgó sportorvosi engedélyeket magánokiratnak tekintette, a hamis magánokirat felhasználása vétségének pedig kizárólag a felhasználás az elkövetési magatartása. Az érintett hét hamis engedély azonban nem került

felhasználásra, így tényállási elem hiányában az elsőfokú bíróság helyesen vonta le azt a következtetést, hogy kiállításukkal bűncselekmény nem valósult meg, és ekként rendelkezett is róluk, de ezt a rendelkezést az ítélet rendelkező részében, jogszabályi lehetőség hiányában – mint szükségtelent – nem tüntette fel.

[9] Mindez pedig azt jelenti, hogy a harmadfokú eljárás valójában csak az 51 rendbeli felmentő rendelkezés kapcsán nyílt meg, míg a további 7 rendbeli közokirat hamisítás bűntette miatt a bűnösség megállapítása valójában minősítési kérdés, amely így önmagában a harmadfokú eljárás megnyitására nem lenne alkalmas.

[10] Indokai szerint tévedett az ítélőtábla abban is, hogy az elsőfokú ítélet általa pontosított, illetőleg részben eltérően megállapított III/1. tényállási pont [18] bekezdésében körülírt cselekvőség tekintetében egyik vádlott esetében sem látta kétséget kizáróan bizonyítottnak a vád tárgyává tett 51 rendbeli közbizalom elleni bűncselekmény elkövetését, és ezért mindkét vádlottat felmentette.

[11] Az ítélőtábla tényjavító tevékenységével kapcsolatban azzal érvelt, hogy a másodfokú bíróság által megállapított tényállás továbbra is részben megalapozatlan, mert kismértékben hiányos, illetve ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával. E tényállás ugyanis iratellenesen rögzíti, hogy a II. r. vádlott és az eljárás során be nem azonosított személy végezte el a vizsgálatokat, ahogyan azt is, hogy nem volt megállapítható, hogy az engedélyeket ki állította ki és látta el aláírással. Emellett a tényállás hiányos, mert nem tartalmaz utalást a sportorvosi igazolások tartalmának, azaz a vizsgálat eredményének az OSEI elektronikus rendszerébe történő feltöltésére vonatkozóan.

[12] Egyetértett azzal, hogy a másodfokon felvett bizonyítás alapján nem állapítható meg az, hogy a 2021. február 14-i helyszíni vizsgálat alkalmával a II. r. vádlott írta alá, és pecsételte le a sportorvosi engedélyeket az I. r. vádlott nevében.

[13] Azokból a tényekből ugyanis, hogy a rendelőben kizárólag az I. r. és a II. r. vádlott dolgozott együtt, illetve csak ők fértek hozzá a pecséthez és az elektronikus rendszerhez, valamint, hogy a szabálytalanul elvégzett vizsgálat eredményeként a vizsgált személyek utóbb kapták meg az engedélyeket, valóban nem lehet megállapítani, hogy a két vádlott közül bizonyosan a II. r. volt az aláíró és a feltöltő, azt azonban igen, hogy valaki kettejük közül, aki így a közbizalom elleni bűncselekményt tettesként valósította meg, míg a másik vádlott pedig ennek a bűnsegédje. Ebből következően mindkettőjük bűnösségét legalább bűnsegédként indokolt megállapítani.

[14] Az ügyészség kifogásolta azt is, hogy a másodfokú bíróság a sportorvosi engedélyeket közokiratnak tekintette. Álláspontja szerint egyik vonatkozó jogszabály sem tartalmaz rendelkezést a sportorvosi engedély közokirat jellegére. A jogszabályi előírásokból nem következik az a megállapítás, hogy a sportorvosok hatósági hatáskört jelentő tevékenységet végeznek, hiszen a közfeladatként végzett, igazgatási jellegű és nyilvántartási tevékenység valójában nem teremt hatósági jogkört.

[15] Kifejtette, hogy a vonatkozó jogszabályok alapján az Országos Sportegészségügyi Intézet (a továbbiakban: OSEI) közszolgáltató költségvetési szerv, közintézmény, de nem köztestület. Közfeladatot lát el azzal, hogy a sportolók sportági versenyzési alkalmassági vizsgálatát végzi. E közfeladat ellátása során a vele jogviszonyban álló sportorvos útján kétségtelenül joghatással bíró cselekményt végez, ám ettől nem válik közigazgatási szervvé.

[16] Ebből következően a sportorvos nem hivatalos személy, a sportorvosi engedély pedig nem minősül közokiratnak. Mindez pedig azt jelenti, hogy a hamisított sportorvosi engedély a Btk. 345. §-ában szabályozott hamis magánokirat felhasználása elkövetési tárgya lehet.

[17] Utalt rá, hogy a közokirat-hamisítás bűntettének esetleges megállapítása esetén sem lenne helytálló az az álláspont, hogy az OSEI rendszerébe történő feltöltés büntetlen utócselekmény, hiszen ebből egyben az is következne, hogy az elektronikus nyilvántartás szintén közokirat, így az abba a hamis közokiratok alapján bevitt adatok szintén további közokirat-hamisításként lennének értékelhetőek.

[18] Mindez azt jelenti, hogy a korrupciós bűncselekmény és a közbizalom elleni bűncselekmény tekintetében is az elsőfokú bíróság jogi álláspontja volt a helyes.

[19] Ekként a másodfokú bíróság által további 7 rendbeli közokirat-hamisításnak tekintett bűncselekmény tekintetében is valójában hamis magánokiratokról van szó, amelyek esetében csak a felhasználás minősülne bűncselekménynek. Mivel az OSEI rendszerébe történő feltöltésükre nem került sor, és más olyan magatartás sem valósult meg, ami a tényállásszerű felhasználás körébe vonható, a helyes jogi értékelés alapján e cselekményt, vagyis a felhasználás hiányát az elsőfokú bíróság az értékelési körébe vonta.

[20] A büntetés kiszabását illetően álláspontja szerint mindkét vádlott büntetésének súlyosítása indokolt, az eljárt bíróságok ugyanis eltúlzott jelentőséget tulajdonítottak az enyhítő körülményeknek, így a kiszabott büntetés nem megfelelően tükrözi a vádlottak terhére rótt bűncselekmények tárgyi súlyát.

[21] A vádlottak korrupciós cselekménye ugyanis nagy tárgyi súlyú, a helyes minősítésnek megfelelően a törvényi fenyegetettsége 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztés, a halmazati büntetés kiszabására vonatkozó szabályok értelmében a vádlottakkal szemben akár 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztés is kiszabható, amelynek középmértéke 10 év.

[22] Kiemelte, hogy a koronavírus okozta speciális helyzetben a vádlottak nagyszámú olyan bűncselekményt követtek el, ami éppen a járvány terjedésének megakadályozását célzó intézkedés, az edzőtermek látogatását tiltó jogszabályi rendelkezés kijátszásának a lehetőségét teremtette meg. Mindezt annak ellenére, hogy egészségügyi dolgozóként inkább példát kellett volna mutatniuk az intézkedések maradéktalan betartásával.

[23] Ezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a vádlottak bűnösségét állapítsa meg 51 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében, az I. r. vádlott további bűnösségét megállapító 7 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettére vonatkozó másodfokú bíróság általi

rendelkezést mellőzze. Az I. r. vádlott korrupciós cselekményeit minősítse 453 rendbeli vesztegetés elfogadása bűntettének, továbbá a III/3. tényállási pontban írt cselekményt vesztegetés elfogadása bűntettének, a II. r. vádlott korrupciós bűncselekményeit minősítse 453 rendbeli bűnsegédként elkövetett vesztegetés elfogadása bűntettének. A vádlottak felmentéssel nem érintett közbizalom elleni cselekményeit minősítse 255 rendbeli – az I. r. vádlott esetében bűnsegédként elkövetett – hamis magánokirat felhasználása vétségének. Súlyosítsa a vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését mellőzze, és a vádlottakkal szemben a szabadságvesztés tartamához igazodóan szabjon ki közügyektől eltiltás mellékbüntetést.

[24] A Legfőbb Ügyészség átiratában a fellebbviteli főügyészség másodfellebbezését kiegészítésekkel tartotta fenn.

[25] Az ügyészség másodfellebbezés lehetőségét részben vitató álláspontjával összefüggésben kifejtette, hogy a vizsgált III/3. tényállási pontban írt magatartás több mozzanatból, így a sportorvosi kérdőív átvételéből, kitöltéséből, majd pecsételéséből és átadásából álló cselekvőség volt, amely az I. r. vádlott sportorvosi működésének keretei között történt, mely minősítő körülményt, kötelességszegésként értékelhető magatartást is kimerít.

[26] Mivel az I. r. vádlott tettesként elkövetett korrupciós bűncselekményének és a közbizalom elleni bűncselekményének elkövetési ideje és magatartása egybeesik, az I. r. vádlott ugyanazzal a cselekményével valósította meg a két bűncselekmény törvényi tényállását, így a két cselekmény valódi alaki halmazatban áll egymással. A két bűncselekmény közül azonban az elsőfokú bíróság a korrupciós bűncselekmény miatt megállapította az I. r. vádlott bűnösségét. A bírói gyakorlat szerint nem nyílik meg a harmadfokú eljárás lehetősége, ha a másodfokú bíróság a bűnösség kérdésében az elsőfokú bírósággal azonos döntést hoz, a másodfokú ítélet azonban csak a vádlott bűnössége alapjául szolgáló cselekmény minősítését érinti.

[27] Kifejtette, hogy az ítélőtábla ítélete kis mértékben megalapozatlan. A megállapítható tényállás alapján, a tényállás egészének figyelembevételével a vádlottak terhére maradéktalanul megállapíthatóak a hamis magánokirat felhasználása vétségének tényállási elemei.

[28] Egyetértett az ügyészi másodfellebbezésben írtakkal abban a tekintetben is, hogy a sportorvos a tevékenysége során nem hatóságként jár el, nem államigazgatási feladatot lát el. A sportorvosi tevékenység hatósági hatáskörének hiányában a sportorvos által kiállított engedély nem tekintendő közokiratnak, a sportorvos pedig nem hivatalos személy.

[29] Ehhez kapcsolódóan utalt a bírói gyakorlatra, amely szerint az orvos hivatalos személyi minősége egyfelől az őt alkalmazó szervhez, másfelől pedig bizonyos feladatellátáshoz igazodik. Az orvos akkor tekintendő hivatalos személynek, ha államigazgatási szervnél, annak rendeltetésszerű működéséhez tartozó munkakörben dolgozik, illetve, ha más szervnél államigazgatási feladatokat lát el.

[30] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét akként változtassa meg, hogy mindkét vádlottat mondja ki bűnösnek 51 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében, a korrupciós bűncselekményeket minősítse vesztegetés elfogadása bűntettének, a közbizalom elleni bűncselekményeket pedig minősítse hamis magánokirat felhasználása vétségének. Az I. r. vádlott tekintetében 7 rendbeli közokirat-hamisítás bűntette miatti bűnösség megállapítását mellőzze, a vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát súlyosítsa, mellőzze a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését, egyben a vádlottakkal szemben szabjon ki közügyektől eltiltás mellékbüntetést.

[31] Az I. r. vádlott védője a másodfellebbezésében kifejtette, hogy a megállapított tényállás mind az elkövetési magatartás, azaz az I. r. vádlott sok száz rendbeli bűncselekményben való közreműködése, mind pedig bűnössége, tudatállapota tekintetében megalapozatlan.

[32] Kétséget kizáróan nem állapítható meg ugyanis, hogy a külső helyszíneken folytatott vizsgálatokon az I. r. vádlott nem vett részt, valamint, hogy azok jogsértőek voltak, és az sem, hogy az okiratokat nem ő írta alá, illetve erről minden esetben tudott. Az OSEI rendszerébe történő feltöltés kapcsán semmilyen tény nem merült fel az eljárás során, az OSEI által becsatolt, számos nevet tartalmazó listából a bíróság nem jelölte meg, hogy kire és mire vonatkozóan mit tekint bizonyítéknak.

[33] Nem igazolt az sem, hogy az I. r. vádlott valamennyi korrupciós bűncselekményről tudott, illetve, hogy ezek ellenértékében minden esetben részesült. Az sem került megállapításra, hogy mely vizsgálatok voltak helytelenek, jogsértőek, és melyek nem.

[34] Álláspontja szerint a megbízhatósági vizsgálat jogszerűsége, és az annak mentén keletkezett bizonyítékok felhasználhatósága is további vizsgálat tárgyát kellene, hogy képezze.

[35] Ennek alapján azt kérte, hogy a Kúria az eljárási szabályok kiterjesztő értelmezésével minél szélesebb körben mentse fel az I. r. vádlottat, a másodfokú bíróság felmentő rendelkezését pedig hagyja helyben.

[36] A kiszabott büntetést illetően rámutatott, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság helyesen látta, hogy az I. r. vádlottal szemben nem szükséges letöltendő szabadságvesztés kiszabása, azonban az enyhítő körülményeket nem kellő súllyal vették figyelembe.

[37] Ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy a bűncselekményeknek semmilyen ismert káros következménye nem volt, a jogalkotó pedig a jogszabályokat nyilvánvalóan a társadalmi elvárásoknak megfelelő kiskapu, azaz a koronavírus járvány alatti sportolási lehetőség meghagyásával alkotta meg. Az I. r. vádlott cselekménye következtében senki élete vagy egészsége nem került veszélybe, a cselekmény pedig nem is az egészségügyi korrupcióban szokásos módon beteg, kiszolgáltatott emberektől vont el pénzt.

[38] Emellett a járvány alatt nem volt szükség személyes orvos–beteg találkozásra, az orvosi vizsgálat az anamnézis felvételével is elvégezhető volt.

[39] Utalt rá, hogy az ügyészség több, a korrupciós cselekményekben részt vevő személlyel szemben egy év feltételes ügyészi felfüggesztést alkalmazott, amely felborította a belső arányosságot.

[40] Az I. r. vádlott támogatja nagykorú gyermekeit, kiskorú gyermekét eltartja, idős, beteg, özvegy édesapját támogatja.

[41] Nyomatékos enyhítő körülmény továbbá, hogy több évtizeden keresztül és kiemelkedően a köz érdekében végzett áldozatos és életmentő munkát, ez idő alatt több ezer ember egészségét és életét mentette meg. A hivatásán felül a mai napig rendszeresen ingyen tevékenykedik hajléktalanszállón. Ő maga és családja, de főként idős édesapja is pszichésen súlyosan megroppant az eljárás alatt. A bűncselekmény elkövetése miatt elvesztette a munkáját, hivatásának célját, barátait és kollégáit, egészségi állapota a büntetőeljárás alatt, illetőleg amiatt jelentősen megromlott.

[42] A védő álláspontja szerint a további fel nem róható időmúlás miatt az I. r. vádlott büntetésének enyhítése indokolt. Emellett helye van az előzetes mentesítésnek is, mert az I. r. vádlott kiemelkedő munkavégzése miatt nagyobb társadalmi érdek fűződik a szolgálatban tartásához, mint az eltávolításához.

[43] Mindezek alapján elsődlegesen azt indítványozta, hogy a Kúria az I. r. vádlottat mentse fel, másodlagosan pedig azt, hogy a vele szemben kiszabott büntetést enyhítse, és az I. r. vádlottat részesítse előzetes mentesítésben.

[44] A Kúria a másodfellebbezéseket a Be. 620. § (1) bekezdésének zárófordulata szerint nyilvános ülésen bírálta el.

[45] A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a fellebbezés írásbeli indokolásában írtakkal egyezően szólalt fel.

[46] Az I. r. vádlott védőjének álláspontjával szemben hangsúlyozta, hogy a tényállásokban rögzített esetekben a veszélyhelyzet idején is ténylegesen szükség volt a vizsgálaton való személyes megjelenésre, ugyanis csak így kerülhetett sor a vérnyomás rögzítésére, illetve az EKG-vizsgálatra és eredmény rögzítésére.

[47] Indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a vádlottakat mondja ki bűnösnek 51 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében, a korrupciós bűncselekményeiket minősítse vesztegetés elfogadása bűntettének, a közbizalom elleni cselekményeket minősítse hamis magánokirat felhasználása vétségének, az I. r. vádlott esetében mellőzze a 7 rendbeli közokirat-hamisítás bűntette miatti bűnösség megállapítását, a vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés-büntetés tartamát súlyosítsa, és mellőzze a végrehajtás felfüggesztését, egyben a vádlottakat tiltsa el a közügyek gyakorlásától.

[48] Az I. r. vádlott védője a perbeszédében a fellebbezésében írtaknak megfelelően nyilatkozott.

[49] Kiemelte, hogy közismert volt, hogy a Covid-járvány idején az orvosok telefonon, illetve egyéb távkapcsolat útján állapítottak meg betegségeket, írtak fel súlyos betegségekre való gyógyszereket.

[50] Kifejtette, hogy az I. r. vádlott terhére rótt cselekménynek semmilyen káros következménye nem volt, és a cselekmény sem hasonlít a gyakorlatban felmerülő szokásos orvosi korrupciós esetekhez, társadalomra veszélyessége csekély. Az I. r. vádlott közel negyven éve tevékenykedik a társadalom szolgálatában, több ezer ember életét mentette meg, jelenleg is végez karitatív gyógyító munkát.

[51] Elsődlegesen azt indítványozta, hogy a Kúria az I. r. vádlottat mentse fel az ellene emelt vád alól, illetve a másodfokú bíróság felmentő rendelkezését hagyja helyben. Másodlagosan a büntetés enyhítését, illetve azt kérte, hogy a Kúria részesítse az I. r. vádlottat előzetes mentesítésben.

[52] A II. r. vádlott védője a perbeszédében a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta. Az ügyészi fellebbezésre reagálva utalt arra, hogy ha nem állapítható meg az, hogy ki volt az elkövető és ki volt a bűnsegéd, akkor nem lehet mindkét elkövetőt bűnsegédként marasztalni. Kifejtette továbbá, hogy a mai napig lehetőség van arra, hogy valaki elektronikus úton, írásban kérjen magának gyógyszert az orvostól, anélkül, hogy kivizsgálnák. Kérte, hogy a Kúria részesítse előzetes mentesítésben a II. r. vádlottat.

[53] Az I. r. vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában elmondta, hogy a korábban hosszú évtizedek alatt felépített szakmai élete semmivé vált az eljárás megindulásakor, azóta számos megaláztatás érte. Az eljárás nagy terhet rótt a családjára, és az egészségi állapotára is kihatással volt. Kérte, hogy a hivatását és a családját ne vegyék el tőle.

[54] A II. r. vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában szintén arra utalt, hogy az eljárás miatt elveszítette a munkáját, megélhetését. Tavaly helyezkedett el egy idősotthonban, amelyet nagyon szeret csinálni, és továbbra is ott szeretne dolgozni.

[55] A fellebbviteli főügyészség és az I. r. vádlott védőjének fellebbezése részben alapos.

[56] A másodfellebbezés alapján harmadfokú eljárásnak van helye. Az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés jogát a Be. 579. § (1) bekezdése általánosságban – a Be. 580. §-ában foglalt szűk körű kivételekkel, további feltétel előírása nélkül – biztosítja. Ezzel szemben a Be. 615. § (1) bekezdése a másodfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés lehetőségét kizárólag a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén biztosítja.

[57] A jogorvoslati, felülbírálati és a döntési jogkör összefügg. A jogorvoslat terjedelmének korlátozottsága kihat a felülbírálat terjedelmére, és maga után vonja a döntési jogkör meghatározottságát. Ugyanakkor a döntési jogkör fogalmilag nem lehetséges felülbírálati jogkör nélkül.

[58] A Be. 615. § (1) bekezdése és (2) bekezdése – a (2a) bekezdésben írt korlátok között – meghatározza a másodfellebbezés törvényi okát, a (3) bekezdése pedig a másodfellebbezés törvényi jogát.

[59] A Kúria mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bejelentett fellebbezések alapján helye van-e harmadfokú eljárásnak.

[60] A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú ítélet ellen (másod)fellebbezésnek van helye, ha a másodfokú bíróság döntése az elsőfokú bíróságéval ellentétes.

[61] A Be. 615. § (2) bekezdése értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság
a) olyan vádlott bűnösségét állapította meg, vagy olyan vádlott kényszergyógykezelését rendelte el, akit az elsőfokú bíróság felmentett, vagy vele szemben az eljárást megszüntette,
b) az első fokon elítélt vádlottat felmentette, vagy vele szemben az eljárást megszüntette,
c) a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.

[62] Az ellentétes rendelkezés mint a másodfellebbezés törvényi okának rendeltetése nyilvánvalóan az, hogy lehetőség nyíljon az ellentétet, illetve eltérést eldöntő – így az első bűnösségmegállapítás, illetve a felmentés ellenében igénybe vehető – új eljárási fokra.

[63] Jelen ügyben az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényállás alapján az I. r. vádlottat 453 rendbeli vesztegetés elfogadásának bűntette [Btk. 291. § (1) bek. 3. ford., (2) bek. *b)* pont, (3) bek. *c)* pont], vesztegetés elfogadásának bűntette [Btk. 291. § (1) bek. 1. ford., (2) bek. *b)* pont, (3) bek. *c)* pont] és 306 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétsége (Btk. 345. §) miatt, a II. r. vádlottat pedig 453 rendbeli bűnsegédként elkövetett vesztegetés elfogadásának bűntette [Btk. 291. § (1) bek. 3. ford., (2) bek. *b)* pont, (3) bek. *c)* pont], vesztegetés elfogadásának bűntette [Btk. 291. § (1) bek. 1. ford., (2) bek. *b)* pont, (3) bek. *c)* pont] és 306 rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétsége (Btk. 345. §) miatt ítélte el.

[64] Ezzel szemben a másodfokú bíróság a megállapított tényállás III/1. pontjában rögzített cselekmények (elsőfokú ítélet [18] bekezdés) vonatkozásában az I. r. vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntette [Btk. 342. § (1) bek. *a)* pont], a II. r. vádlottat pedig az ellene közokirat-hamisítás bűntette [Btk. 342. § (1) bek. *a)* pont] miatt emelt vád alól felmentette. Ugyanakkor a tényállás III/3. pontjában írt cselekmények miatt az I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki további 7 rendbeli közokirat-hamisítás bűntette [Btk. 342. § (1) bek. *a)* pont] miatt.

[65] A fellebbviteli főügyészség és a Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint ez utóbbi ítéleti rendelkezés, azaz az I. r. vádlott bűnösségének további 7 rendbeli közokirat-hamisításban történt másodfokú bíróság általi megállapítása valójában nem ellentétes az elsőfokú bíróság ítéletével, ezért az ítélőtábla tévesen állapította meg, hogy e tekintetben megnyílt a harmadfokú eljárás lehetősége. Az ügyészség indoka szerint a törvényszék a minősítés során teljeskörűen vonta az értékelése alá a III/3. tényállási pontban rögzített cselekményeket, ekként valamennyi közbizalom elleni bűncselekményt is elbírálta. Ebből azt a jogkövetkeztetést vonta le, hogy tényállási elem hiányában (a hamis magánokiratok felhasználása) nem valósult meg bűncselekmény, de jogszabályi lehetőség hiányában ezt a jogi értékelést – mint szükségtelent – nem tüntette fel. Az ítélőtábla ezzel szemben tévedett, amikor mindezt bűnösségi, és nem minősítési kérdésnek tekintette, és a jogi álláspontjának megfelelően a III/3. tényállási pontban írt cselekmények vonatkozásában további 7 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettében is megállapította az I. r. vádlott büntetőjogi felelősségét.

[66] A Legfőbb Ügyészség ennek kapcsán azzal is érvelt, hogy a III/3. tényállási pont szerinti korrupciós bűncselekmény, valamint a közbizalom elleni bűncselekmény elkövetési magatartása és elkövetési ideje egybeesik, és mivel az I. r. vádlott ugyanazzal a cselekményével valósította meg mindkét bűncselekmény törvényi tényállását, így ezek valódi alaki halmazatban állnak egymással.

[67] Az ügyészség álláspontja e körben nem helytálló.

[68] A Be. 615. § (2) bekezdés *c)* pontja szerinti ellentétes döntés ugyanis – a vádlott bűnösségét a másodfokú bíróság olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett – valójában azt jelenti, hogy a bíróság lefolytatta a bizonyítást, azonban a vádat nem merítette ki. A tényállást a váddal egyező ténybeli keretek között állapította meg az elsőfokú bíróság, de nem látta el mindegyiket rendelkezéssel. Ebből következik az, hogy ez a vád ki nem merítése, mert nem rendelkezett valamiről a bíróság.

[69] Jelen ügyben az ítélőtábla a III/3. tényállási pont vonatkozásában az elsőfokú bíróság által megállapított tények alapján további bűnösséget állapított meg.

[70] Kétségtelen, hogy mindez arra vezethető vissza, hogy az e tényállási pontban rögzített cselekmények értékelésekor az ítélőtábla eltérő jogi álláspontot alakított ki. Ennek lényege, hogy az I. r. vádlott hivatalos személyként járt el a sportorvosi engedélyek kiadása során, ekként az általa kiállított engedélyek közokiratnak tekintendők, így az I. r. vádlott már azok aláírásával bűncselekményt követett el [Btk. 343. § (1) bek. *c)* pont], mert hivatalos személyként, hivatali hatáskörével visszaélve, lényeges tényt (az orvosi vizsgálat megtörténtét) hamisan foglalt közokiratba.

[71] Az ítélőtábla e jogi állásfoglalás alapján – függetlenül annak helyességétől – következetesen járt el, amikor az I. r. vádlottat további 7 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettében is bűnösnek mondta ki. Ezzel – az ítélőtábla jogi értékelésének szempontjából – másodfokon helyreállt a tény és a rá vonatkozó bűnösségi rendelkezésnek az összhangja, a másodfokú bíróság a jogi álláspontja okán más döntést jogszerűen nem is hozhatott volna. Következésképpen a másodfokú bíróság nem egyszerűen átminősítette az elsőfokú bíróság által elbírált (valójában el nem bírált) cselekményt, hanem az okiratokra vonatkozóan további bűnösséget állapított meg. Ekként lett e körben másodfokon először elbírált az okiratra elkövetett cselekmény, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett. Az is kétségtelen, hogy ily módon a Be. 615. § (2) bekezdés *c)* pontja szerinti ellentétes döntést hozott a másodfokú bíróság.

[72] Így jelen ügyben az I. r. vádlott tekintetében a másodfellebbezési jog e vonatkozásban is megnyílt. Értelemszerűen a harmadfokú eljárásban vizsgálandó, hogy a másodfokú bíróság jogi értékelése helytálló-e.

[73] A Kúria a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában írtakra figyelemmel megjegyzi, hogy jelen ügyben nem alkalmazható a Be. 615. § (2a) bekezdésének szabálya, mely szerint nem tekinthető ellentétes döntésnek, ha a vádlott egy cselekménye több

bűncselekményt valósít meg, és erre figyelemmel a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság által megállapított minősítés megváltoztatásának lett volna helye.

[74] E törvényi szabály alapján valóban nincs helye harmadfokú felülbírálatnak a másodfokú ítéletben megállapított bűncselekmény kapcsán, ha az a vádlott terhére az elsőfokú bíróság által megállapított bűncselekménnyel alaki halmazatban áll.

[75] Jelen ügyben azonban a III/3. tényállási pontban írt – és a másodfokú bíróság által értékelési körébe vont – bűncselekmények a szoros időbeli kapcsolat ellenére sem alaki halmazatban állnak egymással, hiszen nem egy, hanem két cselekmény történt: a hivatali vesztegetés elfogadása az I. r. vádlott által kért 40 000 forint átvételével, a közokirat-hamisítás pedig az engedélyek kiállításával történt meg.

[76] Mindezek alapján jelen ügyben a másodfokú bíróság döntése mind az I. r. és a II. r. vádlottat érintő felmentő rendelkezéseket illetően, mind pedig a II. r. vádlott további bűnösségének megállapítása kapcsán ellentétes az elsőfokú bíróság ítéletével.

[77] Ekként lehetőség nyílt az ellentétet, illetve eltérést engedő új eljárási fokra.

[78] Azonban nem önmagában az eltérés, ellentét (objektíve), hanem annak sérelmezése (szubjektíve) adja ki együtt a harmadfokú eljárás megnyitását.

[79] Utóbbiról rendelkezik a Be. 615. § (3) bekezdése, ami a másodfellebbezés törvényi joga, s ehhez kötődik a felülbírálat Be. 618. § szerinti szabályozása.

[80] Ennek lényege, hogy az ellentétes döntés elengedhetetlen, de nem eleve, feltétlen (hivatalból), hanem csak akkor jelent harmadfokú eljárásra jogot, ha az ilyen, avagy azzal összefüggő rendelkezést a jogosult sérelmezi. Tehát nem automatikusan van helye harmadfokú eljárásnak, hanem csak akkor, ha a jogosult (Be. 616. §) a törvény adta jogával élve, valamely törvényi okból sérelmezi a másodfokú határozatot.

[81] Jelen ügyben a másodfellebbezés törvényi jogával az ügyészség, illetve az I. r. vádlott védője egyaránt élt, a II. r. vádlott védője a II. r. vádlott hozzájárulásával visszavonta a másodfellebbezését.

[82] A Be. 615. § (3) bekezdés *a)* pontja alapján a fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve – a Be. 2021. január 1. napjától hatályos szövegének – *b)* pontja szerint kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, az 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést vagy indokolást.

[83] Az ügyészség és az I. r. vádlott védőjének fellebbezése egyaránt a Be. 615. § (3) bekezdés *a)* és *b)* pontja szerinti. Az ügyészség sérelmezte az I. r. és a II. r. vádlottat 51 rendbeli közbizalom elleni bűncselekmény vádja alól felmentő (III/1. tényállási pont [18] bekezdés) és az I. r. vádlott bűnösségét további 7 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettében megállapító (III/3. tényállási pont) rendelkezést, kifogásolta a vádlottak terhére rótt többi bűncselekmény minősítését, továbbmenően a velük szemben kiszabott büntetés súlyosítását célozta. Az I. r. vádlott védőjének másodfellebbezése a III/3. tényállási pontban írt cselekményekkel összefüggésben hozott ellentétes döntést is kifogásolva az I. r. vádlott felmentését célozta, másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében bejelentett. A II. r. vádlott védője a nyilvános ülésen a felszólalásában a II. r. vádlott előzetes mentesítését kérte.

[84] Ebből következően a felülbírálat a tényállás III/1. pontjában írt {elsőfokú ítélet [18] bekezdés} cselekmények tekintetében, valamint a tényállás III/3. pontja vonatkozásában – és kizárólag ezen tényállásokat érintően – teljes körű. Ez jelenti a tényállás megalapozottságának vizsgálatát, a felülbírálat tehát itt tény- és jogkérdést is érintő.

[85] Az I. r. vádlott védője a vádlott teljes körű felmentését kérve vitatta azt is, hogy az I. r. vádlott elkövette a többi terhére rótt bűncselekményt. E bűncselekményekben azonban az I. r. vádlott bűnösségét az első- és a másodfokú bíróság egyezően ítélte meg, abban ellentét nem volt, emiatt másodfellebbezésnek nincs helye, értelemszerűen a megállapított tényállás megalapozottságának vizsgálatára sem kerülhet sor.

[86] Mindez azonban nem érinti a harmadfokú bíróság Be. 618. § (1) és (3) bekezdésében írt törvényi kötelezettségét.

[87] A Be. 618. § (3) bekezdése alapján a harmadfokú eljárásban 2021. január 1. napját követően minden esetben alkalmazni kell a Be. 590. § (5) bekezdés *a)–c)* pontját, miszerint a harmadfokú bíróság az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja (egyebek mellett)

− a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezést, ha a terheltet fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni, továbbá

− a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést.

[88] Ez tehát jelen ügyben a harmadfokú fellebbezési jogból és felülbírálati okból következő döntési jogkör levezetése, és annak elvi tartalma. Ekként biztosított a jogosultak jogorvoslati jogának érvényesítése [amit az Alaptörvény 28. cikk (7) bekezdése garantál, s egyben a Be. 2. § (3) bekezdése által védett].

[89] A joghatályos fellebbezések alapján a Kúria – első körben – a Be. 618. §-a szerinti terjedelemben felülbírálta a megtámadott másodfokú ítéletet, valamint az azt megelőző első- és másodfokú eljárást.

[90] A felülbírálat tárgya főszabályként először az eljárási szabályok – azon belül a feltétlen, majd az ún. relatív hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályok – megtartása, ezt követően pedig a tényállás megalapozottsága.

[91] Mindezek előrebocsátásával (és sorrendjében) a Kúria a felülbírálat során nem észlelt olyan – a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti – eljárási szabálysértést, amely feltétlen hatályon kívül helyezési okot képez, az ügy érdemi elbírálását kizárná [Be. 625. § (1) bek. és (2) bek.]. Ilyenre egyébként a felek sem hivatkoztak.

[92] Az első- és a másodfokú bíróság tehát az eljárást a perjogi szabályokat betartva folytatta le.

[93] A felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállása megalapozott-e. A fentiekben kifejtetteknek megfelelően a Kúria ezt kizárólag az ellentétes döntések, azaz a tényállás III/1. pontjában írt (elsőfokú ítélet [18] bekezdés) cselekmények tekintetében, valamint a tényállás III/3. pontja vonatkozásában vizsgálta (vizsgálhatta).

[94] A harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra, ha az

további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott, vagy az iratok alapján azzá tehető, ekként a helyes tényállás megállapítható, avagy a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető (Be. 619. §).

[95] A harmadfokú bíróság e körben értelemszerűen azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság által – az általa tett kiegészítésekkel és helyesbítésekkel – irányadónak tartott tényállás megalapozott-e. Ezalatt értendő az elsőfokú ítélettel megállapított, és a másodfokú bíróság által módosítás nélkül is megalapozottnak tartott tényállás, valamint a másodfokú bíróság általi módosítás.

[96] Főszabályként a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú ítélettel megállapított tényállásra alapítja [Be. 591. § (1) bek.].

[97] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát változatlanul a bizonyítás főszabálya adja, miszerint a Be. 167. § (3) bekezdése és (4) bekezdése értelmében a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje; a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben, szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése alapján állapítja meg.

[98] Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése, és védett a mikénti mérlegelése, ami a bizonyíték bizonyító ereje felülmérlegelésének főszabály szerinti tilalmát, a közvetlen bizonyítékvizsgálat, bizonyítékkal szembesülés tiszteletben tartását jelenti.

[99] Ugyanakkor a másodfokú bíróságnak lehetősége van arra, hogy

- – a tényállást kiegészítse vagy helyesbítse, vagy
- – eltérő tényállást állapítson meg, és ez alapján határozzon (Be. 593. §).

[100] Ennek elsődleges és általános feltétele, hogy a tényállás nem megalapozott, ezért e kérdésben a bíróságnak egyértelműen rögzítenie kell az álláspontját.

[101] Jelen ügyben a másodfokú bíróság azt rögzítette, hogy a tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés *a), c)* és *d)* pontjában írt okból részben megalapozatlan, azaz az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás hiányos, ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, illetve az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.

[102] A Kúria megjegyzi, hogy a III/3. tényállási pontot a másodfokú bíróság megalapozottnak tekintette, abban változást nem is eszközölt.

[103] A másodfokú bíróság a részbeni megalapozatlanságot kiküszöbölendő tárgyalást tartott, amelyen a III/1. tényállási pontban rögzített, 2021. február 14-én történt cselekményekkel kapcsolatban is bizonyítást vett fel, és ennek alapján – figyelemmel az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmára is – a megítélése szerint a tényállásba nem tartozó részeket onnan mellőzte, egyúttal a tényállást az általa helyesnek tartott megállapításokkal kiegészítette, ekként részben eltérő tényállást állapított meg, amivel a vádlottak bűnösségének kérdésére is kiható változtatást eszközölt.

[104] Eltérő a tényállás, ha olyan lényeges elemében van eltérés, amely az ügy megítélését megfordíthatja [Be. 593. § (5) bek.].

[105] A másodfokú bíróság tényállást javító tevékenysége az volt, hogy a tényállásból mellőzte azt a megállapítást (elsőfokú ítélet [18] bekezdés), hogy a 2021. február 14-én megvizsgált 51 játékos mindegyikének átadásra került az I. r. vádlott pecsétjével és hamis szignójával ellátott sportorvosi igazolás, és adataik bevitelre kerültek az OSEI rendszerébe az I. r. vádlottat feltüntetve vizsgáló orvosként.

[106] Egyúttal e tényállást azzal a megállapítással helyesbítette, hogy a helyszínen nem került átadásra sportorvosi engedély, azt a játékosok később kapták meg, az nem volt megállapítható, hogy az engedélyeket ki állította ki, és látta el aláírással. A fenti vizsgálatok díja az OSEI által az I. r. vádlott kérésére 2021. március 3. napján kibocsátott számla alapján, más, ugyanezen egyesület tagjai részére elvégzett vizsgálatok díjával együtt átutalásra került az OSEI részére.

[107] Ezt zárta le az a megállapítás, hogy az ekként megváltoztatott tényállás megalapozott, és azt az ítélőtábla a felülbírálat alapjául elfogadta.

[108] A másodfokú bíróság a III/1. tényállási pontban rögzített, 2021. február 14-én történt cselekményekkel kapcsolatban eltérő jogi következtetésre jutott.

[109] Ekként az egyik ítélet szerint a vádlottak – az I. r. vádlott bűnsegédként – elkövették az 51 rendbeli közbizalom elleni bűncselekményt, a másik szerint viszont nem.

[110] A másodfokú ítélet felülbírálata kapcsán a kérdés, hogy a másodfokú bíróság megtehette-e eljárásjogilag azt, amit tett, illetve helyesen tette-e azt, amit egyébként megtehetett.

[111] A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az elsőfokú ítélet részben megalapozatlan.

[112] Helytállóan ismerte fel, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás e része ellentétes a bizonyítást érintő iratok tartalmával, hiszen a 2021. február 14-én tartott vizsgálaton részt vevő sportolók közül egyedüliként kihallgatott tanú következetesen azt vallotta, hogy a sportorvosi engedélyt nem a vizsgálat helyszínén állították ki, hanem azt később kapták meg. Helyesen utalt arra is, hogy ez nem áll ellentétben a II. r. vádlott másodfokú tárgyaláson ismertetett írásbeli vallomásával, melynek lényege szerint az I. r. vádlott a vizsgálati lapokat később átnézhette, az engedélyeket aláírhatta.

[113] Ekként a másodfokú bíróság törvényesen járt el akkor, amikor a III/1. tényállási pontban rögzített, 2021. február 14-én történt cselekményekkel összefüggő tényállás részbeni megalapozatlanságának kiküszöbölése érdekében a megalapozatlan tényállást javította, hiszen, ha nincs teljes megalapozatlanság, azt meg is kell tennie. Helytelen ténybeli alapokra helyezve nincs megnyugtató jogkövetkeztetés.

[114] Az iratoknak megfelelő, a rendelkezésre álló bizonyítékokon nyugvó megalapozott tényállás nélkül a büntetőjogi felelősségre vonatkozó eltérő jogi értékelésnek nincs meg a ténybeli alapja.

[115] Ez valójában nem más, mint a megalapozott, valósághű tényállás iránti igény, mely alapján a megfelelő jogkövetkeztetések levonhatók. A bíróság ítélete pedig akkor törvényes és igazságos, ha a tényállás megállapítása igaz.

[116]Az ügyészség másodfellebbezése mind ténybeli, mind jogi kérdésben kifogásolta a másodfokú bíróság ítéletét. Lényegében arra hivatkozott, hogy éppen a másodfokú bíróság tényjavító tevékenysége által vált a megállapított tényállás e részében megalapozatlanná akként, hogy az kis mértékben hiányos, illetve ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával.

[117]Álláspontja szerint a másodfokon megállapított tényállás iratellenesen rögzíti, hogy a vádbeli napon a II. r. vádlott és az eljárás során be nem azonosított személy (érvelésük alapján valójában egy be nem azonosított nő) végezte el a vizsgálatokat, ahogyan azt is, hogy az nem volt megállapítható, hogy az engedélyeket ki állította ki és látta el aláírással. Emellett a tényállás hiányos, mert nem tartalmaz utalást a sportorvosi igazolások tartalmának, azaz a vizsgálat eredményének az OSEI elektronikus rendszerébe történő feltöltésére vonatkozóan.

[118]Következésképpen a másodfokú bíróság ítélete részbeni megalapozatlanságának iratok tartalma alapján történő ténybeli javítását, ezt követően pedig az ennek megfelelő jogkövetkeztetés levonását indítványozta.

[119]Az ügyészség kifogásait illetően az első- és a másodfokú bíróság azt egyezően állapította meg, hogy 2021. február 14-én a II. r. vádlott és az eljárás során be nem azonosított személy – az I. r. vádlott távollétében – a sportcsarnokban a sportklub legalább 51 játékosát, köztük a tanút vizsgálták meg. E ténymegállapítást az ítélőtábla ugyanis nem javította, elfogadta. Ezzel összefüggésben annak van jelentősége, hogy az I. r. vádlott nem volt jelen a vizsgálatkor, annak azonban nincs, hogy a II. r. vádlott mellett valójában ki (esetlegesen egy másik nő) volt jelen.

[120]Helytálló a másodfokú bíróság azon ténybeli következtetése, hogy az nem volt megállapítható, hogy az engedélyeket ki állította ki, és látta el aláírással.

[121]Az ügyészség azonban helyesen utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság által rögzített tényálláshoz képest a másodfokú bíróság tényjavító tevékenysége eredményeképpen hiányzik a tényállásból az a megállapítás, hogy a sportorvosi vizsgálat eredménye az OSEI elektronikus rendszerében rögzítésre került.

[122]A Kúria megjegyzi, hogy e ténymegállapítás mellőzését az ítélőtábla nem is indokolta.

[123]Kétségtelen, hogy a Be. 619. § (3) bekezdése szerint, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan, akkor ennek korrekcióját, a tényállás kiegészítését, illetve helyesbítését a helyes tényállás megállapítása érdekében – miként a másodfokú bíróság – a harmadfokú bíróság is megteheti.

[124]A harmadfokú bíróság reformációs jogkörének nyilvánvaló korlátja, hogy a harmadfokú bírósági eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 619. § (2) bek.].

[125]Ekként a javítás kizárólag az első-, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján lehetséges.

[126]Ehhez képest a tényállás megalapozottságának vizsgálata során a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a tényállás hiányos maradt, további kiegészítése szükséges, ezért a Be. 619. § (3) bekezdésére figyelemmel a rendelkezésre álló okiratok tartalma alapján az elsőfokú bíróság ítélete III/1. tényállási pontját, az ítélet [18] bekezdését érintően – a másodfokú bíróság által megállapított szövegrészt követően – akként pontosítja, egészíti ki, hogy a sportorvosi igazolások adatai bevitelre kerültek az OSEI rendszerébe, az I. r. vádlottat feltüntetve vizsgáló orvosként.

[127]E megállapítás az elsőfokú bíróság által tett ténymegállapítással egyező, az elsőfokú bíróság által megvizsgált és értékelt bizonyítékokon alapszik.

[128]Ez a kiegészítés a másodfokú bíróság által megállapított tényállásba illeszkedő, attól nem eltérő, amely kiegészítéssel a másodfokú bíróság által ítélkezése alapjául elfogadott tényállás megalapozott és irányadó volt a harmadfokú eljárásban is [Be. 619. § (1) bek.].

[129]Ekként az érintett tényállási rész a következők szerinti:

2021. február 14-én a II. r. vádlott és az eljárás során be nem azonosított személy – szintén az I. r. vádlott távollétében – a sportcsarnokban a sportklub legalább 51 játékosát, köztük a tanút vizsgálták meg. A helyszínen nem került átadásra sportorvosi engedély, azt a játékosok később kapták meg, az nem volt megállapítható, hogy az engedélyeket ki állította ki, és látta el aláírással. A fenti vizsgálatok díja az OSEI által az I. r. vádlott kérésére 2021. március 3. napján kibocsátott számla alapján, más, ugyanezen egyesület tagjai részére elvégzett vizsgálatok díjával együtt átutalásra került az OSEI részére. A sportorvosi igazolások adatai bevitelre kerültek az OSEI rendszerébe, az I. r. vádlottat feltüntetve vizsgáló orvosként.

[130]A vádlottak bűnösségére vont következtetés alapját nyilvánvalóan az irányadónak tekintett tényállás képezi.

[131]Ezt követően az eldöntendő kérdés az irányadó tényállás szerinti vádlotti magatartások minősítése, ami anyagi jogi kérdés.

[132]Az I. r. és a II. r. vádlott terhére rótt cselekmények minősítése szorosan egybefonódik, és annak – a másodfokú bíróság jogi álláspontja okán – központi kérdése, hogy az I. r. vádlott hivatalos személynek minősül-e.

[133]Az elsőfokú bíróság ugyanis a vádlottak terhére rótt korrupciós bűncselekményeket vesztegetés elfogadása bűntettének, a közbizalom elleni bűncselekményeket pedig hamis magánokirat felhasználása vétségének minősítette.

[134]Ennek megfelelően az I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 453 rendbeli vesztegetés elfogadásának bűntettében [Btk. 291. § (1) bek. 3. ford., (2) bek. *b)* pont, (3) bek. *c)* pont], vesztegetés elfogadásának bűntettében [Btk. 291. § (1) bek. 1. ford., (2) bek. *b)* pont, (3) bek. *c)* pont] és 306 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §). A II. r. vádlottat pedig bűnösnek mondta ki 453 rendbeli bűnsegédként elkövetett vesztegetés elfogadásának bűntettében [Btk. 291. § (1) bek. 3. ford., (2) bek. *b)* pont, (3) bek. *c)* pont] és 306 rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §).

[135]Ezzel szemben a másodfokú bíróság álláspontja szerint sportorvosként az I. r. vádlott hatósági hatáskört jelentő tevékenységet végzett. A

sportorvosi engedély kiadása ugyanis az egészségügyi igazgatás körébe tartozó tevékenység, hasonlóan az orvosnak az igazolások, bizonyítványok kiadásával kapcsolatos tevékenységéhez. Ekként az I. r. vádlott hatósági jogkörben eljárva hivatalos személynek tekintendő, így az általa megvalósított korrupciós bűncselekmény hivatali vesztegetés elfogadásának minősül.

[136] Továbbmenően, a hivatalos személyi minőségből adódóan az általa kiállított igazolás közokirat. Ezért azokban az esetekben, ahol az I. r. vádlott helyett a II. r. vádlott írta alá a sportorvosi engedélyeket, a közokirat formailag hamis, hiszen azt nem a kiállítóként feltüntetett személy írta alá, míg abban az esetben (III/3. tényállási pont), amikor az I. r. vádlott maga írta alá a közokiratot, a bűncselekmény megvalósulása abban áll, hogy a hivatalos személy hatáskörével visszaélve lényeges tényt hamisan foglalt közokiratba.

[137] E jogi álláspontból következik, hogy az ítélőtábla a vádlottak terhére rótt bűncselekmények minősítése során nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az engedélyek tartalma rögzítésre került-e az OSEI rendszerébe, hiszen – a hamis magánokirat felhasználásával ellentétben – a közokirat-hamisítás már a hamis okirat elkészítésével megvalósul, annak felhasználása büntetlen utócselekmény.

[138] Mindezek tükrében jutott arra a következtetésre, hogy abban az 51 esetben, amikor nem állapítható meg minden kétséget kizáróan, hogy ki állította ki (ki írta alá) a sportorvosi engedélyeket, a vádlottakat fel kell menteni. Ezzel szemben abban a hét esetben, amikor az I. r. vádlott által aláírt engedélyek tartalma a hatóság közbelépése miatt nem került feltöltésre az OSEI rendszerébe, a bűncselekmény valójában már megvalósult azzal, hogy mint hivatalos személy lényeges tényt hamisan foglalt közokiratba.

[139] Ezért a vádlottakat 51 rendbeli – az I. r. vádlott esetében bűnsegédként elkövetett – közokirat-hamisítás bűntette miatt emelt vád alól felmentette, ugyanakkor az I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki további 7 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettében.

[140] Egyúttal az I. r. vádlott vesztegetés elfogadásának bűntetteként értékelt cselekményeit egységesen hivatali vesztegetés elfogadása bűntettének, a magánokirat felhasználása vétségeként értékelt cselekményeit – a kiállított hamis közokiratok számának megfelelően – 495 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettének minősítette. A II. r. vádlott vesztegetés elfogadásának bűntetteként értékelt cselekményeit bűnsegédként elkövetett hivatali vesztegetés elfogadása bűntettének, a magánokirat felhasználása vétségeként értékelt cselekményeit pedig – szintén a kiállított hamis közokiratok számának megfelelően – 495 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettének minősítette.

[141] Eldöntendő kérdés tehát, hogy a sportorvos hivatalos személyként, hatósági jogkörében eljárva állítja-e ki a sportorvosi engedélyt, amely a sportorvoslás szabályairól és a sportegészségügyi hálózatról szóló 215/2004. (VII. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 6. § (2) bekezdése alapján bizonyos kivételektől eltekintve a versenyzés feltétele.

[142] Amennyiben igen, a sportorvosi engedély valóban közokiratnak minősül, hiszen a Pp. 323. § (1) bekezdése szerint közokirat az olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő módon állított ki.

[143] Továbbmenően, ez esetben a sportorvosi engedély orvosi vizsgálat nélküli, vagy a vizsgálati eredmények ellenőrzése nélküli, pénzért történt kiállítása a hivatali vesztegetés elfogadásának minősül.

[144] A Btk. 294. § (1) bekezdése szerint az a hivatalos személy, aki a működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kér, a jogtalan előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személy által kért vagy harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, hivatali vesztegetés elfogadásának bűntettét követi el, és egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[145] A Btk. XXVII. Fejezetében szabályozott korrupciós bűncselekmények védett jogi tárgya a közélet tisztasága, s ezen belül a gazdasági szféra, hivatali szféra, hatósági eljárás, valamint a bűncselekmény súlyára tekintettel tartalmazza az egyes tényállások sorrendjét. A hivatali passzív vesztegetés elkövetési magatartása a (jogtalan) előny kérése, illetve annak vagy az előny ígéretének elfogadása. A bűncselekmény megvalósulásának feltétele, hogy ennek a hivatali működéssel összefüggésben kell történnie. A bűncselekmény elkövetője kizárólag hivatalos személy lehet [Btk. 459. § (1) bek. 11. pont].

[146] A hivatali vesztegetés elfogadása bűncselekményének változatlan alapállása, kiinduló pontja, hogy a hivatalos személy a közhatalom részese. Működésével szemben alapvető követelmény, hogy a közhatalmat az őt terhelő közfeladat végzésére használja. Ennek elengedhetetlen feltétele, hogy hatáskörében marad, és a hatáskörébe tartozó feladatkört, az egyes ügyeket részrehajlás nélkül intézi.

[147] A hivatalos személy mivoltot, a hivatalos személy hatáskörét és feladatkörét a jogszabály meghatározza, az a *nullum crimen sine lege* elvének sérelme nélkül jogértelmezéssel nem bővíthető.

[148] Jelen ügyben azonban ez történt.

[149] A Btk. ítélőtábla által is hivatkozott 459. § (1) bekezdés 11. pont *k)* alpontja szerint hivatalos személy az Alkotmánybíróságnál, a Köztársasági Elnök Hivatalánál, az Országgyűlés Hivatalánál, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalánál, a Magyar Nemzeti Banknál, az Állami Számvevőszéknél, bíróságnál, ügyészségnél, központi államigazgatási szervnél, az Országgyűlési Őrségnél, fővárosi vagy megyei kormányhivatalnál, önkormányzati igazgatási szervnél, megyei intézményfenntartó központnál vagy köztestületnél közhatalmi feladatot ellátó vagy szolgálatot teljesítő személy, akinek a tevékenysége a szerv rendeltetésszerű működéséhez tartozik.

[150] E kimerítő felsorolás alapján eldöntendő kérdés, hogy van-e olyan központi államigazgatási szerv, amelynek hatáskörébe tartozik a sportorvosi engedély kiadása, s ekként a sportorvos az erre vonatkozó hatósági hatáskört gyakorolva, hivatalos személyként jár el az engedély kiállítása során.

[151]A Kúria ezzel összefüggésben rámutat a következőkre.

[152]A Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az országos sportegészségügyi hálózat központja és működtetője az OSEI, melynek szervezetére és működésére vonatkozó részletes rendelkezéseket az OSEI Alapító Okirata tartalmazza.

[153]A Korm. rendelet 6. § (1) bekezdése szerint a versenyző – a (3) és (4) bekezdésben foglaltak kivételével – a rendszeres edzések megkezdése, valamint a sportorvosi engedély – e rendelet szerinti – érvényességi idejének lejárta előtt sportorvosi vizsgálaton köteles részt venni. Ugyanezen § fentebb már idézett (2) bekezdése alapján versenyezni – a (3) és (4) bekezdésben foglaltak kivételével – csak érvényes sportorvosi engedéllyel lehet.

[154]A Korm. rendelet 7. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a sportorvosi vizsgálatot – a (4) bekezdésben foglalt kivétellel – az OSEI sportegészségügyi szakrendelésének sportorvosai, valamint az országos sportegészségügyi hálózat területileg, illetve a fővárosban a kerületileg illetékes sportorvosai végzik az OSEI szakmai irányelvei alapján. A (4) bekezdésben írt kivétel ez alól, hogy az amatőr sportoló sportorvosi vizsgálatát a sportoló háziorvosa vagy házi gyermekorvosa is végezheti az OSEI szakmai irányelveiben és módszertani leveleiben meghatározott protokoll szerint.

[155]A Korm. rendelet 9. § (1) bekezdése előírja, hogy a sportorvosi vizsgálat eredményét a sportszövetség által külön e célra – az OSEI konzultatív hátterével – készített nyomtatványon vagy az OSEI elektronikus nyilvántartásából, technikai adatkapcsolat útján, közvetlenül a sportszövetség, illetve a Nemzeti Sportinformációs Rendszer részére átadott adattartalommal, digitális formában kell nyilvántartani.

[156]Az OSEI a Magyar Államkincstár által vezetett Törzskönyvi Nyilvántartás alapadatai szerint költségvetési szerv.

[157]Az OSEI Alapító Okiratának elkövetéskor hatályos szövege értelmében a költségvetési szerv közfeladata többek között, hogy az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 150. § (3) bekezdése alapján egészségfejlesztési, népegészségügyi és sportegészségügyi tevékenységgel kapcsolatos szakértői feladatokat lát el, a Korm. rendelet alapján végzi kiterjedt sportegészségügyi tevékenységét.

[158]Az Alapító Okirat szerint az Emberi Erőforrások Minisztériuma által fenntartott költségvetési szerv alaptevékenységének körébe tartozik, hogy működteti az Országos Sportegészségügyi Hálózatot, melynek keretében végzi a sportolók sportági versenyzési alkalmassági vizsgálatát, és kiadja a sportolók és igényjogosultak körében az alkalmassági és versenyzési engedélyeket. Szakmai módszertani központként irányítja továbbá az Országos Sportegészségügyi Hálózat valamennyi sportorvosi szakrendelését és sportszakorvosát.

[159]Mindezek alapján kétségtelen, hogy a sportorvosi engedélyek kiállítása állami feladat, amelyet az állam egy erre a célra (is) létrehozott költségvetési szerv feladatkörébe utal.

[160]Ez azonban nem jelenti automatikusan azt, hogy ez a költségvetési szerv központi államigazgatási szerv volna.

[161]A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Ksztv.) elkövetéskor hatályos 1. § (2) bekezdése alapján központi államigazgatási szerv

a) a központi kormányzati igazgatási szerv,

b) az önálló szabályozó szerv,

c) az autonóm államigazgatási szerv, és

d) a rendvédelmi szerv és a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat.

[162]A (3) bekezdés szerint önálló szabályozó szerv a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, és a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal, a (4) bekezdés alapján autonóm államigazgatási szerv a Közbeszerzési Hatóság, a Gazdasági Versenyhivatal, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, és a Nemzeti Választási Iroda.

[163]Az (5) bekezdés úgy rendelkezik, hogy rendvédelmi szerv a rendőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok.

[164]A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (a továbbiakban Kit.) elkövetéskor hatályos 2. § (2) bekezdése alapján központi kormányzati igazgatási szerv:

a) a Kormány,

b) a Miniszterelnöki Kormányiroda,

c) a minisztérium,

d) a kormányzati főhivatal, és

e) a központi hivatal.

[165]A (3) bekezdés szerint kormányzati főhivatal: a Központi Statisztikai Hivatal, az Országos Atomenergia Hivatal, és a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala.

[166]Mindezen jogszabályok alapján egyértelmű, hogy az OSEI nem központi államigazgatási szerv, a feladatainak ellátása során nem gyakorol hatósági jogkört. Ebből adódóan nem gyakorolnak hatósági jogkört a sportorvosok sem, akik így nem minősülnek hivatalos személynek.

[167]Annak eldöntése során tehát, hogy az adott személy hivatalos személy-e, nem elegendő a személy által folytatott tevékenység, ezen belül a tevékenység lehetséges jogi és/vagy társadalmi hatásának vizsgálata (miként azt az ítélőtábla tette), hanem mindenekelőtt azt kell feltárni, hogy van-e olyan, a Btk. 459. § (1) bekezdés *k)* pontjában tételesen felsorolt szerv, avagy ilyen szervtől származó, jogszabályi rendelkezésből fakadó telepített hatósági hatáskör, amelynek keretében a vizsgált személy közhatalmi feladatot lát el vagy szolgálatot teljesít. Ennek hiányában a hivatalos személyi minőség megállapítása a *nullum crimen sine lege* elvébe ütközik.

[168]Ebből következően az I. r. vádlott a sportorvosi engedélyek kiállítása során nem hivatalos személyként járt el, nem gyakorolt hatósági jogkört, ekként az általa kiállított sportorvosi engedély sem minősülhet közokiratnak.

[169]Mindez pedig azt jelenti, hogy tévedett az ítélőtábla, amikor

– a vádlottakat 51 rendbeli – az I. r. vádlott esetében bűnsegédként elkövetett – közokirat-hamisítás bűntette [Btk. 342. § (1) bek. *a)* pont] vádja alól felmentette,

− az I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki további 7 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 343. § (1) bek. *c)* pont], továbbá

− az I. r. vádlott vesztegetés elfogadásának bűntetteként értékelt cselekményeit egységesen hivatali vesztegetés elfogadása bűntettének [Btk. 294. (1) bek. 2. ford., (3) bek. *a)* pont *aa)* alpont, *b)* pont], a magánokirat felhasználása vétségeként értékelt cselekményeit 495 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettének [Btk. 342. § (1) bek. *a)* pont] minősítette;

− a II. r. vádlott vesztegetés elfogadása bűntetteként értékelt cselekményeit bűnsegédként elkövetett hivatali vesztegetés elfogadása bűntettének [Btk. 294. (1) bek. 2. ford., (3) bek. *a)* pont *aa)* alpont, *b)* pont], a magánokirat felhasználása vétségeként értékelt cselekményeit pedig 495 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettének [Btk. 342. § (1) bek. *a)* pont] minősítette.

[170]Az ügyészség álláspontja szerint a másodfokon felvett bizonyítás eredményeként valóban nem állapítható meg kétséget kizáróan az, hogy a 2021. február 14-i helyszíni vizsgálat alkalmával (III/1. tényállási pont, elsőfokú ítélet [18] bekezdés) a II. r. vádlott írta alá, és pecsételte le a sportorvosi engedélyeket az I. r. vádlott nevében, vagyis, hogy a két vádlott közül bizonyosan a II. r. vádlott volt az aláíró és a feltöltő, az azonban kétséget kizáróan igen, hogy kettőjük közül valaki.

[171]Jelen ügyben a közbizalom elleni bűncselekmény tettese az engedély tartalmának OSEI rendszerébe feltöltő személy, azaz az engedély ekkénti felhasználója, míg a másik vádlott e cselekmény bűnsegédje. Ezért az ügyészség álláspontja szerint mindkettőjük bűnösségét legalább a bűnsegédi minőségben indokolt megállapítani.

[172]Az ügyészség álláspontja téves.

[173]Az irányadó tényállás e körben a következőket rögzíti:

− 2021. február 14-én a vizsgálat során a II. r. vádlott és egy, az eljárás során be nem azonosított személy volt jelen;

− az I. r. vádlott nem volt jelen;

− a helyszínen nem került átadásra sportorvosi engedély, de azt a játékosok később megkapták;

− nem volt megállapítható, hogy az engedélyeket ki állította ki, és látta el aláírással;

− a sportorvosi igazolások adatai bevitelre kerültek az OSEI rendszerébe, az I. r. vádlottat feltüntetve vizsgáló orvosként.

[174]Nem maradhat azonban figyelmen kívül, hogy a III/1. tényállási pont bevezető része minden azt követően részletezett eseményre (vizsgálatra) vonatkozóan tartalmazza azt a tényt, hogy a vádlottak a közös munka megszervezése során azt a gyakorlatot alakították ki, hogy az I. r. vádlott orvosi pecsétjét, valamint az OSEI rendszeréhez való elektronikus hozzáférését biztosító eszközöket sokszor a II. r. vádlott tartotta magánál, a versenyengedélyt ő pecsételte le az I. r. vádlott helyett, és a szignóját utánozva azzal ellátta, majd a vizsgálat adatait az OSEI elektronikus rendszerébe ő töltötte fel úgy, mintha azt ténylegesen az I. r. vádlott végezte volna el, vagy általa, az ő felügyeletével került volna elvégzésre.

[175]Az irányadó tényállás ezzel összhangban rögzíti azt is, hogy az I. r. vádlott a II. r. vádlott cselekményével tisztában volt, annak elősegítése érdekében bízta rá a pecsétjét és az OSEI nyilvántartásához való hozzáférést biztosító számítástechnikai eszközeit.

[176]Bár az valóban nem állapítható meg minden kétséget kizáróan, hogy a szóban forgó 51 sportorvosi engedélyt az I. r. vádlott helyett a II. r. vádlott írta alá, de ennek a bűncselekmény minősítése szempontjából nincs is jelentősége, mert a hamis magánokirat felhasználása vétségének elkövetési magatartása a felhasználás, a hamis magánokirat készítése önmagában egy nem büntetendő előkészületi magatartás.

[177]Jelentősége tehát a felhasználásnak, jelen esetben az engedélyek tartalmának az OSEI rendszerébe való feltöltésének van, amelyet a tényállásból adódóan – miként a többi esetben is – a II. r. vádlott végzett el.

[178]Ebből pedig az következik, hogy ez az 51 engedély mint hamis magánokirat vonatkozásában a hamis magánokirat felhasználása vétségét – miként a többi esetben – a II. r. vádlott tetteként követte el azzal, hogy az engedélyek tartalmát az OSEI rendszerébe feltöltötte. Az I. r. vádlott pedig e bűncselekményeket – miként a többi esetben – bűnsegédként azzal követte el, hogy a rendszer használatához szükséges azonosítóját a II. r. vádlott rendelkezésére bocsátotta.

[179]Mindezek alapján a Kúria az I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 51 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §), a II. r. vádlottat pedig 51 rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétségében (a III/1. tényállási pont [18] bekezdésében írt cselekmények).

[180]Mivel – a fentiekben részletesen kifejtettek alapján – az I. r. vádlott sportorvosként nem volt hivatalos személy, a terhére rótt közbizalom elleni bűncselekmények nem hivatali vesztegetés elfogadásának, hanem vesztegetés elfogadásának minősülnek.

[181]Ezért a Kúria az I. r. vádlott terhére rótt közbizalom elleni bűncselekményeket 453 rendbeli vesztegetés elfogadása bűntettének [Btk. 291. § (1) bek. 3. ford., (2) bek. *b)* pont, (3) bek. *c)* pont] (III/1. és III/2. tényállási pont), valamint vesztegetés elfogadása bűntettének [Btk. 291. § (1) bek. 1. ford., (2) bek. *b)* pont, (3) bek. *c)* pont] (III/3. tényállási pont), a vizsgálatok elvégzésével, a pénzek átvételével, az adminisztráció intézésével mindehhez segítséget nyújtó II. r. vádlottnak felrótt közbizalom elleni bűncselekményeket pedig 453 rendbeli bűnsegédként elkövetett vesztegetés elfogadása bűntettének [Btk. 291. § (1) bek. 3. ford., (2) bek. *b)* pont, (3) bek. *c)* pont] (III/1. és III/2. tényállási pont) minősítette.

[182]Figyelemmel arra, hogy – szintén a már kifejtettek szerint – a szóban forgó sportorvosi engedélyek magánokiratnak minősülnek, és a hamis magánokirat esetén csak annak felhasználása büntetendő, a vádlottaknak felrótt közbizalom elleni bűncselekmények rendbelisége a felhasználáshoz, és nem a kiállított okiratok számához igazodik.

[183]Ezért a Kúria az I. r. vádlott ítélőtábla által 495 rendbeli bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettének értékelt cselekményeit 255 rendbeli hamis magánokirat felhasználása (Btk. 345. §) (III/1. és III/2. tényállási pont, kivéve a III/1. tényállási pont [18] bekezdésében írt cselekményeket), míg a II. r. vádlott esetében az

ítélőtábla által 495 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettének értékelt cselekményeket 255 rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk. 345. §) (III/1. és III/2. tényállási pont, kivéve a III/1. tényállási pont [18] bekezdésében írt cselekményeket) minősítette.

[184]Mivel az I. r. vádlott saját maga által kiállított, valótlan tartalmú engedélyek szintén nem közokiratok, a vonatkozásukban nem állapítható meg bűncselekmény, mert azok adatait nem rögzítették az OSEI rendszerébe.

[185]Ezért a Kúria az I. r. vádlottat a másodfokú bíróság által megállapított 7 rendbeli közokirat-hamisítás bűntettének [Btk. 343. § (1) bek. *c)* pont] vádja alól (III/3. tényállási pont) felmentette.

[186]Ekként a vádlottak bűnösségének köre, és a nekik felrótt bűncselekmények minősítése az elsőfokú bíróság által megállapítottal egyező.

[187]A Kúria ezt követően azt vizsgálta, hogy a vádlottakkal szemben milyen büntetés kiszabása szükséges.

[188]A törvény meghatározza a büntetés célját és a büntetéskiszabás elveit [Btk. 79. §, 80. § (1) bek.].

[189]A Btk. 79. §-ában írtak szerint a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el. A büntetés kétségtelenül joghátrány, a büntetés kiszabása ekként joghátrány okozása, vagyis az elkövetőre vonatkozó rosszallás megtestesítése. Az elkövetett bűncselekmény viszont nyilvánvalóan szintén rosszat jelent.

[190]Ehhez képest a büntetés lényege – hagyományosan – a rosszra (a bűnre) adott olyan válasz, amiben testet ölt az elkövetőre vonatkozó, a számára rossz, azaz joghátrány (szabadságelvonás, jogkorlátozás stb.) okozása.

[191]Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során mindkét vádlott tekintetében súlyosító körülményként értékelte azt, hogy a terhükre rótt cselekményeket a COVID-19 járvány nagyobb arányú terjedésének megakadályozása érdekében hozott járványügyi rendelkezést semmibe véve követték el, a hamis magánokirat felhasználása körében pedig a fokozott társadalomra veszélyességet, amely abban nyilvánult meg, hogy az orvosi vizsgálat, illetve a vizsgálati eredmények megfelelő ellenőrzése elmaradt. Mindkét vádlott esetében súlyosító körülményként értékelte továbbá a többszörös halmazatot, illetve a korrupciós bűncselekmények elszaporodottságát.

[192]Enyhítő körülményként értékelte az időmúlást, illetve azt, hogy a bűnsegédi elkövetés mindkét vádlott esetében részben megállapítható volt. Az I. r. vádlott tekintetében enyhítő körülményként értékelte a nyugdíjkorhatárhoz közeli életkort, a II. r. vádlottnál pedig azt, hogy idős hozzátartozójáról gondoskodik.

[193]Ehhez képest a másodfokú bíróság az I. r. vádlott javára további enyhítő körülményként vette figyelembe, hogy egy kiskorú gyermek tartásáról gondoskodik, továbbá a megromlott pszichés állapotát és a köz javára ellenszolgáltatás nélkül végzett tevékenységét, valamint azt, hogy őt a bűncselekmény elkövetése következtében a büntetőjogon kívül eső munkaügyi hátrány érte. A II. r. vádlott javára további enyhítő körülményként értékelte a betegségét.

[194]Mindezekkel a Kúria is egyetértett, miként azzal a törvényszék által tett – és az ítélőtábla által sem kifogásolt – megállapítással is, hogy a büntetlen előélet nem értékelhető a vádlottak javára, mert a bűncselekményeket olyan munkakör felhasználásával (orvosként, asszisztensként) követték el, ahol ez alkalmazási feltétel.

[195]A vádlottakkal szembeni jogkövetkezmény meghatározása során nem maradhat a javukra szóló értékelés nélkül a további időmúlás.

[196]A Btk. 80. § (1) bekezdése szerint a büntetést az e törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez.

[197]A büntetés kiszabásának elveire tekintettel a Kúria megállapította, hogy az I. r. vádlottal szemben halmazati büntetésül kiszabott 2 év – 4 év próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztés, 300 napi tétel, napi tételenként 10 000 forint, így összesen 3 000 000 forint pénzbüntetés és a sportorvosi munkakör betöltésével járó 5 év foglalkozástól eltiltás, valamint a II. r. vádlottal szemben szintén halmazati büntetésül kiszabott 2 év – 3 év próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztés, 200 napi tétel, napi tételenként 1000 forint, így összesen 200 000 forint pénzbüntetés és a sportorvosi munkakörhöz kapcsolódó adminisztratív tevékenységtől mint foglalkozástól 5 év eltiltás szükséges, de egyben elégséges a büntetés céljának eléréséhez.

[198]A büntetés súlyosítása az enyhítő körülmények túlsúlya és a további időmúlás miatt egyik vádlott esetében sem indokolt, a büntetés enyhítésére vonatkozó szabályok [Btk. 82. § (1) bek., (2) bek. *b)* pont] alkalmazásával kiszabott büntetés enyhítésére pedig nincs alap.

[199]A szabadságvesztés esetleges végrehajtása esetére megállapított végrehajtási fokozatra, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára, illetve a pénzbüntetés egynapi tételnek megfelelő összegére vonatkozó rendelkezések törvényesek, ez utóbbi meghatározásakor az eljárt bíróságok megfelelően figyelembe vették a vádlottak jövedelmi, vagyoni viszonyait.

[200]A Btk. 102. § (1) bekezdése alapján a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság az ügydöntő határozatban előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet, ha arra érdemes.

[201]A Kúria megállapította, hogy az érdemesség mindkét vádlott esetében fennáll, amelyet a bűncselekmény elkövetése után, az eljárás során tanúsított magatartásuk alapoz meg. Azóta is tovább szolgálnak az egészségügyben, illetve elesett, idős, kiszolgáltatott emberek segítésében vesznek részt, melyet az I. r. vádlott részben díjazás nélkül végez. Erre tekintettel a Kúria mindkét vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.

[202]Az ítélet egyéb rendelkezései törvényesek.

[203]Ekként a Kúria a fellebbviteli főügyészség, illetve az I. r. vádlott védője által bejelentett másodfellebbezéseket elbírálva az ítélőtábla ítéletét a Be. 624. § (2) bekezdése alapján, a másodfokú bíróság ítéletének változtatással nem érintett részét a Be. 623. §-a alapján egyebekben helybenhagyta.

(Kúria Bhar.III.405/2026/15.)

189 I. A bíróság hatáskörét a vád tárgyát képező bűncselekmények büntetési tétele határozza meg, míg a hatáskör szempontjából a Btk. Általános Részében foglalt, az irányadó büntetési tételkeret felső határát emelő rendelkezések közömbösek [Be. 10. § (2) bek., 20. § (1) bek.].
II. A Btk. 85. § (4) bekezdése a büntetési tételkeret kétszeres emelését teszi lehetővé, elsőként a különös, a többszörös és az erőszakos többszörös visszaesőkre, továbbá a bűnszervezetben történő elkövetésre vonatkozó rendelkezések, majd a halmazati büntetéskiszabás szabályai alapján; a visszaesésre és a bűnszervezetre vonatkozó büntetési tételemelő szabályok kumulatív alkalmazására azonban nincs törvényi lehetőség. Amennyiben ugyanazon terhelttel szemben a büntetési tételkeret felső határa az előéletére és a bűnszervezeti elkövetésre figyelemmel is emelkedik, azt kell alapul venni, amelyik a nagyobb mérvű emelést eredményezi [Btk. 85. § (3) és (4) bek., 89. § (1) bek., 91. § (1) bek.].

[1] A járásbíróság ítéletével a II. r. terheltet 5 rendbeli, 2 esetben kísérleti szakban rekedt, társtettesként elkövetett csalás bűntette [Btk. 373. § (1) bek., (2) bek. *b)* pont *bc)* alpont, (4) bek. *b)* és *c)* pont] és társtettesként elkövetett csalás bűntette [Btk. 373. § (1) bek., (2) bek. *b)* pont *bc)* alpont, (4) bek. *c)* pont] miatt mint különös és többszörös visszaesőt és mint bűnszervezeti elkövetőt halmazati büntetésül 9 év, fegyházban végrehajtani rendelt szabadságvesztésre és 9 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a kiszabott szabadságvesztésből nem bocsátható feltételes szabadságra.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések folytán eljárt törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. A II. r. terhelt 2., 3., 4. és 6. tényállási pontban írt cselekményeit a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés *b)* pont *bc)* alpontjára figyelemmel a (4) bekezdés *b)* pontja szerint minősülő, míg az 5. tényállási pontban írt cselekményét a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés *b)* pont *bc)* alpontjára tekintettel a (3) bekezdés *b)* pontja szerint minősülő, társtettesként elkövetett csalás bűntettének minősítette. A különös visszaesésre utalást mellőzte, egyebekben pedig a járásbíróság ítéletét a II. r. terhelt tekintetében helybenhagyta.

[3] A jogerős ügydöntő határozat ellen a II. r. terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a felülvizsgálatra alapul szolgáló törvényi ok megjelölése nélkül.

[4] Indokai szerint a járásbíróság törvényt sértve járt el az ügyében, mert a Be. 16. § (1) bekezdés *a)* és *n)* pontja is a törvényszék eljárását indokolta volna.

[5] Ugyancsak kifogásolta a bűnszervezeti elkövetés felrovását, hivatkozva arra, hogy a bűnszervezet törvényi ismérvei nem állapíthatók meg vele szemben. Ennek megfelelően az elkövetés időszakát rövidnek értékelve eleve kizárta a bűnszervezet létrejöttének lehetőségét. A tagok közötti konfliktusra hivatkozással részletesen vitatta a hierarchikus szerveződés és az összehangolt működés fennállását. Az idős sértettek pénzügyi helyzetét elemezve rögzítette, hogy a várható károsszegek alapján az elkövetés nem irányulhatott öt évet meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények elkövetésére.

[6] Indokai alapján a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére tett indítványt.

[7] A Legfőbb Ügyészség átiratában az indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[8] Úgy ítélte meg, hogy a II. r. terhelt az eljárás lefolytatása során már hatályát vesztett, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 16. § (1) bekezdés *a)* és *n)* pontjában írtak megsértésével való hivatkozással – az indítvány tartalma szerint – a Be. 608. § (1) bekezdés *c)* pontjában írt feltétlen hatályon kívül helyezésre okot adó eljárási szabálysértés, egyúttal a Be. 649. § (2) bekezdés *d)* pontjában foglalt felülvizsgálati ok megvalósulását állította. Rögzítette, hogy a Be. 20. § (1) bekezdés 1. és 13. pontjában írt szabályok a korábbi eljárási törvénnyel azonosan szabályozzák a törvényszék hatáskörét a tizenöt évi szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményeket és a bűnszervezetben részvételt illetően. Rámutatott azonban, hogy a jogerős ítélet nem marasztalta el a II. r. terheltet a Btk. 321. §-ában meghatározott bűnszervezetben részvétel bűntette miatt, ezért ezen az alapon a járásbíróság sem léphette túl a hatáskörét. Utalt arra, hogy a Be. 10. § (2) bekezdésének rendelkezései szerint, ahol a Be. a jogkövetkezményeket a törvényben meghatározott büntetéshez fűzi, ezen a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeret felső határát kell érteni. Ezért – a BH 2020.200. számon közzétett eseti döntésben és a Kúria Bfv.II.695/2024/14. számú határozatának indokolásában írtak szerint – figyelmen kívül kell hagyni a Btk. Általános Részének a büntetési tételkeretet emelő rendelkezéseit. Mivel pedig a II. r. terhelt terhére megállapított legsúlyosabb bűncselekmény, a Btk. 373. § (4) bekezdése szerint minősülő csalás bűntettére rendelt büntetési tétel felső határa öt év, ezért a Be. 608. § (1) bekezdés *c)* pontjában írt abszolút eljárási szabálysértés sem valósulhatott meg.

[9] Ezzel szemben törvényben kizártnak ítélte a kiszabott büntetést a bűnszervezeti elkövetés vitatásán keresztül kifogásoló indítványbeli érveket.

[10] A Btk. 81. §-ában, a 89. § (1) bekezdésében írt törvényi rendelkezések összevetését követően kifejtette, hogy a bűnszervezeti elkövetés megállapítása nem minősítési, hanem büntetéskiszabási kérdés. A BH 2016.234. számon közzétett eseti döntés elvi tartalma szerint éppen ezért a bűnszervezetben elkövetés a Btk. 649. § (1) bekezdés *b)* pontjában írt felülvizsgálati ok alapján tehető vitássá akkor, ha a téves bűnszervezeti megállapítás mint a büntetőjog más szabályának a megsértése törvénysértő büntetés kiszabására vezetett. Ezt az elvi tételt a Be. 649. § (1) bekezdés *c)* pontjában írt felülvizsgálati ok 2025. szeptember 1-jén történt hatályba lépését követően is irányadónak tartotta. Törvénysértő büntetés kiszabására pedig nem került sor, mert az irányadó büntetési tételkeret a II. r. terhelttel szemben a bűnszervezeti elkövetés mellőzése esetén is 1 évtől 11 év 3 hónap szabadságvesztésig terjedt, így a jogerős ítélettel kiszabott 9 év szabadságvesztés a bűnszervezeti elkövetés törvénysértő megállapítása

esetén is a törvényes büntetési tétel keretei közé illeszkedik.

[11] Észrevételezte ugyanakkor, hogy a jogerős ítélet tévesen határozta meg a II. r. terhelttel szemben irányadó büntetési tételkeretet, mert nem létezik olyan tételes jogi szabály, amely a bűnszervezetben elkövetésre figyelemmel a duplájára már megemelt büntetési tételkeretnek a különös vagy többszörös visszaesői minőségre figyelemmel ismételt, immár a felével történő megemelését írná elő. Azaz, ha a különös (többszörös) visszaeső egyúttal bűnszervezetben követi el a bűncselekményt, akkor a kerettágító rendelkezések közül csak a szigorúbb alkalmazható. Ez pedig azt jelenti, hogy a többszörös visszaeső II. r. terhelttel szemben a bűnszervezeti elkövetésre figyelemmel a halmazati büntetési tételkeret helyesen egy évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztésben volt rögzíthető.

[12] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn.

[13] A II. r. terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében fenntartotta az indítványban foglaltakat.

[14] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[15] A bíróság jogerős ügydöntő határozata végleges és mindenkire kötelező döntést tartalmaz a vádról, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségéről, a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról [Be. 456. § (1) bekezdés], ekként a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslatként a jogerő áttörésének kivételes, kizárólag a törvény által meghatározott esetekben igénybe vehető eszköze.

[16] Ennek megfelelően a felülvizsgálat Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[17] Mivel a II. r. terhelt nem jelölte meg, hogy vélekedése szerint a felülvizsgálatra a törvényben meghatározott mely ok ad alapot, a Kúria a beadványt a tartalma szerint vette figyelembe. A beadványok, nyilatkozatok elbírálásának alapvető rendező elve szerint ugyanis azokat soha nem a megnevezésük, hanem mindenkor a tartalmuk szerint kell elbírálni (BH 2003.355.). Tartalma szerint pedig a terhelt egyrészt eljárási szabálysértést kifogásolt, másrészt – a bűnszervezetben elkövetés vitatásán keresztül – a kiszabott büntetést sérelmezte, ezért a Kúria a Be. 649. § (2) bekezdésében, illetve az (1) bekezdés *b)* pont második fordulata *ba)* alpontjában írt törvényi okok figyelembevételével vizsgálta, hogy az indítvány alapot ad-e a felülvizsgálati eljárás lefolytatására.

[18] Eljárási szabálysértés címén kizárólag a Be. 649. § (2) bekezdés *a)–f)* pontjában kimerítően felsorolt, és a bíróság által megvalósított törvénysértések képeznek felülvizsgálati okot. Ez azt jelenti, hogy csak a bíróság eljárásában megvalósult, és csak olyan eljárási szabály megszegésének vizsgálatára kerülhet sor, amely szabály megsértését a büntetőeljárási törvény a felülvizsgálat okaként tételezi.

[19] Valóban felülvizsgálati okot jelent, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg [Be. 649. § (2) bek. *d)* pont]. Ilyen, feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértés, ha a bíróság a hatáskörét túllépte [Be. 608. § (1) bek. *c)* pont].

[20] A terhelt álláspontja szerint az első fokon eljárt járásbíróság – a törvényszék hatáskörébe tartozó ügyet elbírálva – két okból is túllépte a hatáskörét. Egyrészt ugyanis 22 év 6 hónap szabadságvesztésig terjedő büntetési tételkeret alapulvételével szabott ki büntetést vele szemben, noha az eljárási törvény a törvényszék hatáskörébe utalja azokat a bűncselekményeket, amelyekre a törvény tizenöt évig terjedő vagy annál súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását is lehetővé teszi [Be. 20. § (1) bek. 1. pont]. Másrészt pedig ugyancsak a törvényszék hatáskörébe tartozóként határozza meg a bűnszervezetben részvétel bűncselekményét [Be. 20. § (1) bek. 13. pont].

[21] A terhelti okfejtéssel szemben azonban a hatáskörre vonatkozó törvényi szabályozás egyik felrótt okból sem szenvedett sérelmet.

[22] Az egyértelmű törvényi szabályozás szerint ugyanis, ahol a Be. a jogkövetkezményeket a törvényben meghatározott büntetéshez fűzi, azon a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeret felső határát kell érteni [Be. 10. § (2) bek.].

[23] Ez azt jelenti, hogy a bíróság hatáskörének megállapításánál a Btk. Általános Része valamely kerettágító rendelkezésének nincs jelentősége. Erre figyelemmel a halmazati büntetés [Btk. 81. § (3) és (4) bek.] kiszabása – csakúgy, mint a bűnszervezetben elkövetés jogkövetkezményei [Btk. 91. § (1) bek.], vagy a különös, többszörös és erőszakos visszaeső terheltekre vonatkozó szabályok [Btk. 89. § (1) bek., Btk. 90. § (2) bek.] – a bíróság hatáskörének kijelölése szempontjából közömbösek. Azaz, a bíróság hatáskörének megállapítása során kizárólag az vizsgálandó, hogy a halmazatban álló bűncselekmények közül – praktikusan a legsúlyosabb büntetési tétellel fenyegetett – bűncselekmény(ek)re a törvény milyen tartamú büntetés kiszabását rendeli.

[24] A jelen ügyben pedig a jogerős ítéletben a II. r. terhelt terhére megállapított, legsúlyosabb büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmény a Btk. 373. § (4) bekezdése szerint minősülő csalás bűntette volt, amelynek büntetési tételét a törvény egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztésben határozza meg. Következésképpen az ügy elbírálására – a halmazati büntetés, a bűnszervezetben elkövetés és a többszörös visszaesés Btk. Általános Része által meghatározott, a bíróság hatáskörét nem befolyásoló büntetéskiszabási következményeitől függetlenül – a járásbíróság rendelkezett hatáskörrel, így a Be. 20. § (1) bekezdés 1. pontja nem sérült.

[25] Másfelől az első- és másodfokú bíróság ítéletének rendelkező részéből kitűnik, hogy a II. r. terhelt marasztalására a Btk. XXX. Fejezetében taglalt közbiztonság elleni bűncselekmények között szabályozott, valamely bűncselekmény bűnszervezetben elkövetésére irányuló előkészületi magatartásokat büntetni rendelő bűnszervezetben részvétel bűntette (Btk. 321. §) miatt nem került sor. Ehelyett a jogerős ítélet befejezett (és nem pedig előkészített) bűncselekmények miatt állapította meg a II. r. bűnösségét, amely miatt vele mint bűnszervezetben elkövetővel szemben szabott ki

büntetést (Btk. 91. §). A Be. 20. § (1) bekezdés 13. pontja nem jelenti azt, hogy bármely bűncselekmény bűnszervezetben történő elkövetése a törvényszék elsőfokú hatáskörét alapozná meg; e törvényhely – az ott felsorolt további bűncselekmények mellett – kizárólag a Btk. 321. §-ába ütköző bűncselekményre vonatkozik.

[26] Ha pedig a járásbíróság előtt indult büntetőügyben meghozott jogerős ítélet a bűnszervezetben részvétel (Btk. 321. §) bűntettét nem rótta a II. r. terhelt terhére – és ez jelen ügyben fel sem merült –, úgy értelemszerűen a járásbíróság nem bírálhatott el a törvényszék hatáskörébe tartozó bűncselekményt.

[27] A II. r. terhelt a bűnszervezet ismérveit vitatva a bűnszervezetben elkövetés törvénysértő felrovásának állításán keresztül a vele szemben kiszabott büntetés tartamát is kifogásolta. Ezen érvrendszer pedig a Be. 649. § (1) bekezdés *b)* pont második fordulat *ba)* alpontja szerinti felülvizsgálati ok alapján tehető vizsgálat tárgyává.

[28] A Be. 649. § (1) bekezdés *b)* pont *ba)* alpontja szerint felülvizsgálati okot jelent, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt (első fordulat), illetve a Btk. más szabályának megsértésével (második fordulat) szabott ki törvénysértő büntetést.

[29] A bűnszervezeti elkövetés megállapítását sérelmező indítvány alapja ekként a hivatkozott felülvizsgálati ok második fordulata, mert a bűnszervezetben elkövetés az eljárás tárgyát képező bűncselekmény jogi minősítése szempontjából közömbös. Nem része a jogi minősítésnek, hanem olyan, bármilyen szándékos bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolható többes elkövetői forma, amely a Btk. Általános Részében foglalt jogkövetkezményeket – egyebek mellett az e szervezeti forma keretében elkövetett bűncselekmény büntetési tételkeretének az emelkedését – vonja maga után (Bfv.II.1.200/2019. [198]). Éppen ezért a vizsgált indítványbeli érvrendszer nem értékelhető a Be. 649. § (1) bekezdés *c)* pontjában írt felülvizsgálati ok körében sem, amely szintén a cselekmény törvénysértő minősítését teszi – a kiszabott büntetésnek a törvénysértő minősítéssel összefüggésben álló aránytalan jellege mellett – a jogerő áttörésének előfeltételévé.

[30] A második fordulat szerinti felülvizsgálati ok (a Btk. – a cselekmény minősítésén kívül eső – más szabályának megsértése) az olyan büntető anyagi jogi szabály megszegését jelenti, amelynek alkalmazását a büntetés meghatározása körében a törvény az ítélőbíró számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvétése miatt a Be. XCIV. Fejezete nem nyújt jogorvoslati lehetőséget. Ilyen esetben a büntetés nem illeszkedik a törvénybe, azaz ilyen büntetést a törvény nem tesz lehetővé [Bfv.III.1.559/2018. (BH 2020.9.)]. A büntetőjog más szabályának megsértése miatt tehát csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik [Bfv.III.359/2012. (BH 2012.239.)].

[31] A bűnszervezetben elkövetés téves megállapítása ekként akkor támadható felülvizsgálati indítvánnyal, ha e téves bűnszervezeti megállapítás mint a büntetőjog más szabályának megsértése törvénysértő büntetés kiszabására vezetett [Bfv.I.1.800/2015/8. (BH 2016.234.)]. Felülvizsgálati ügyben azonban elsősorban a büntetési tételkeretnek van meghatározó szerepe. Ennek megfelelően a bűnszervezetben történő elkövetés törvénysértő megállapítása nem feltétlenül eredményezi törvénysértő büntetés kiszabását, amennyiben az adott tényálláshoz rendelt törvényi büntetési tételkeret felső határát nem haladja meg. A bűnszervezet megállapítását támadó felülvizsgálati indítvány így egyedül abban az esetben vezethet a jogerős ítélet megváltoztatására, ha a bíróság a bűnszervezet esetleges törvénysértő megállapítása mellett a büntetést az általa alkalmazott büntetőtörvény Általános Részének a büntetési tételkeretet a bűnszervezetben elkövetés folytán emelő rendelkezésének alkalmazásával szabta ki.

[32] Ha azonban a kiszabott büntetés nem haladja meg az adott bűncselekményre a Btk. Különös Része által rendelt büntetési tételkeretet, illetve – esetlegesen – a halmazati büntetéskiszabás szabályaira, továbbá a különös visszaesőkre, többszörös visszaesőkre vagy erőszakos többszörös visszaesőkre vonatkozó rendelkezésekre figyelemmel megemelt büntetési tételkeretet, a felülvizsgálati indítvány a bűnszervezeti elkövetés téves megállapítása ellenére sem vezethet eredményre. A (törvénysértően megállapított) bűnszervezetben elkövetés Btk. Általános Részében meghatározott további következményei – a szabadságvesztés fegyházban rendelt végrehajtási fokozata, illetve a feltételes szabadságra bocsátásból való kizártság – pedig önmagukban eleve nem jelentik törvénysértő büntetés kiszabását.

[33] Jelen esetben a büntetési tétel meghatározása során az alábbi rendelkezések az irányadók:

− – Btk. 85. § (3) bekezdés: ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább kettő határozott ideig tartó szabadságvesztéssel büntetendő, a büntetési tétel felső határa a legmagasabb büntetési tétel felével emelkedik, de nem érheti el az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát;

− – Btk. 85. § (4) bekezdés: ha ennek feltételei az adott bűncselekmény vonatkozásában fennállnak, a bűnhalmazatban lévő bűncselekmény büntetési tételét a különös, a többszörös és az erőszakos többszörös visszaesőkre, továbbá a bűnszervezetben történő elkövetésre vonatkozó rendelkezések alapján, a (2) és (3) bekezdés alkalmazását megelőzően kell megállapítani;

− – Btk. 89. § (1) bekezdés: a különös és a többszörös visszaesővel szemben az újabb bűncselekmény büntetési tételének felső határa szabadságvesztés esetén a felével emelkedik, de nem haladhatja meg a huszonöt évet;

− – Btk. 91. § (1) bekezdés: azzal szemben, aki a szándékos bűncselekményt bűnszervezetben követte el, a bűncselekmény büntetési tételének felső határa a kétszeresére emelkedik, de a huszonöt évet nem haladhatja meg.

[34] A fentebb írtak szerint a II. r. terhelt terhére rótt legsúlyosabb bűncselekmény(ek) büntetési tételének felső határa öt évi szabadságvesztés. A Btk. 85. § (4) bekezdése értelmében a Btk. 89. § (1) bekezdése és a Btk. 91. § (1) bekezdése szerinti emelést a halmazati büntetés kialakítása előtt kell elvégezni; mivel pedig

a Btk. 91. § (1) bekezdése nagyobb emelést ír elő, mint a Btk. 89. § (1) bekezdése, utóbbi figyelmen kívül marad, azonban az előbbi törvényhely alkalmazásával a legsúlyosabb cselekmény büntetési tételének felső határa tíz évre emelkedik. Ennek alapján a Btk. 85. § (3) bekezdése szerinti halmazati büntetés felső határa – helyesen – tizenöt évet el nem érő tartamú szabadságvesztés, szemben a járásbíróság ítéletében írt 22 év 6 hónap tartamú szabadságvesztéssel (elsőfokú ítélet indokolás [166] bekezdés).

[35] A bűnszervezetben elkövetés megállapításának mellőzése esetén ugyanakkor a többszörös visszaeső II. r. terhelttel szemben elsőként – a Btk. 91. § (1) bekezdése helyett – a Btk. 89. § (1) bekezdése szerinti emelést kellene elvégezni, ami 7 év 6 hónapos büntetési tartamot adna ki. Ezt követően a halmazati büntetés felső határa – annak felével való további növeléssel – 11 év 3 hónapi szabadságvesztés lenne, így a jogerős ítéletben kiszabott 9 év szabadságvesztés ez esetben sem haladná meg a törvényi maximumot.

[36] Mindez pedig azt jelenti, hogy a büntető anyagi jog szabályainak – a bűnszervezetben elkövetés törvénysértő megállapításában megnyilvánuló – esetleges megsértése sem eredményezné törvénysértő büntetés kiszabását. Erre tekintettel a felülvizsgálati indítvány a bűnszervezetben elkövetés megállapítását támadó részében törvényben kizárt.

[37] Megjegyzi a Kúria, hogy a bíróság jogerős ítéletében a büntetési tételkeret meghatározása során megvalósított hiba sem eredményezheti a büntetés megváltoztatását, mivel a kiszabott büntetés a fentiek szerint nem törvénysértő, a büntetési tételkeret változása pedig – ahogy arra a Kúria már utalt – a Be. 649. § (1) bekezdés *c)* pontja szerint csak téves minősítés esetén nyitja meg a büntetés felülvizsgálatát.

[38] A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

(Kúria Bfv.II.787/2025/10.)

190 A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés nem valósul meg, ha a bíróság a több vádlott ellen folyamatban lévő eljárásban a tárgyalást a jelenlét jogáról le nem mondott azon a terhelt(ek) távollétében tartja meg, aki(ke)t a tárgyalásnak az a része nem érinti.

A több terhelt részvételével folytatott tárgyalás valamely terheltet nem érintő részének elsősorban az olyan bizonyítás felvétele tekintendő, amely nem az adott terhelttel szemben emelt vád tárgyát képező cselekmény bizonyítására szolgál [Be. 429. § (1) bek., 439. § (1)–(2) bek., 608. § (1) bek. d) pont].

[1] A törvényszék az ítéletében megállapította, hogy a II. r. terhelt tekintetében a perújítás alapos és a II. r. terheltet bűnösnek mondta ki felbujtóként elkövetett emberölés bűntettében [1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 166. § (1) bek.; (2) bek. *a), b), f)* pont]. Ezért őt életfogytig tartó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozta meg, azzal, hogy a II. r. terhelt legkorábban 20 év múlva bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a lefoglalt tárgyakról és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljárt ítélőtábla mint másodfokú bíróság az ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét II. r. terhelt tekintetében megváltoztatta. Megállapította, hogy a II. r. terhelt esetében a főbüntetés megnevezése fegyházbüntetés, továbbá az elsőfokú ítéletet a II. r. terhelt tekintetében akként pontosította, hogy az alapügyben meghozott jogerős ítéletet a II. r. terhelt vonatkozásában perújítással támadott részét helyezi hatályon kívül. A bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés pontosítása után egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a II. r. terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontjára figyelemmel – a Be. 649. § (2) bekezdés *d)* pontjában meghatározott okból.

[4] Indokolása szerint – utalva az elsőfokú ítélettel szemben előterjesztett fellebbezésében is kifejtettekre – a Be. 429. § (1) bekezdésének helyes értelmezése szerint a tárgyaláson azon vádlott részvétele kötelező, aki erről a jogáról nem mondott le, hanem kifejezetten kérte a jelenlétének biztosítását.

[5] Utalt az Alaptörvény XXVIII. cikkében rögzített tisztességes eljárás alapkövetelményére, valamint a Be. 39. § (1) bekezdés *h)* pontjára, mely biztosítja a terhelt számára a jelenlét és a kérdésfeltevés jogát, továbbá kiemelte az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikk – helyesen – *3.d)* pontját, mely szintén minimális terhelti jogként határozza meg a terhelt kérdezéshez, valamint tanúk idézéséhez és kihallgatásához való jogát.

[6] Rámutatott arra, hogy – figyelemmel a 14/2004. (V. 7.) AB határozatra és a BH 1995.147. számú eseti döntésre is – a terhelt személyes, aktív közreműködése szükséges, e hiány ellensúlyozására a védő eljárása nem elegendő, mely egyébként a 2022. november 29. napján tartott tárgyaláson el is maradt. Kiemelte az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/343. számú, a büntetőeljárás során az ártatlanság vélelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről szóló irányelv 8. cikkét, mely szerint a jelenlét nem abszolút jog, de főszabályként a távollét feltételezi a terhelt akaratát.

[7] Álláspontja szerint a jelenlét joga megilleti a terheltet abban az esetben is, ha több, egymástól jól elkülöníthető tényállási pont valamelyikében egyáltalán nem érintett, ugyanis az, hogy a tárgyalás megtartható a nem érintett terhelt távollétében, nem jelenti azt, hogy az adott terhelt a jelenlét lehetőségétől megfosztható. A II. r. terhelt egyértelműen kifejezte, hogy valamennyi tárgyaláson jelen kíván lenni, azonban a törvényszék ezt nem tette lehetővé, mellyel megfosztotta őt attól a jogától, hogy a rá hivatkozó vallomásokra észrevételeket tehessen.

[8] Jelen esetben nem állapítható meg az, hogy a II. r. terhelt távollétében megtartott tárgyalási határnapok őt nem érintették, hiszen egy összefüggő cselekménysorozatról van szó, amelynél a két vádlott büntetőjogilag releváns magatartása egymástól elválaszthatatlan. Meglátása szerint a Kúria Bt.III.1.525/2019/6. számú határozata is azt támasztja alá, hogy a tárgyaláson a két terheltnek együttesen kellett volna jelen lennie.

[9] Kifogásolta, hogy azon a tárgyalási napon megtartott tárgyaláson II. r. terhelt és a védője annak ellenére nem volt jelen, hogy a bíróság 1. számú tanú személyében olyan tanút hallgatott ki, aki az I. r. és II. r. terhelt egymáshoz való viszonyáról nyilatkozott, ami az ügy eldöntése szempontjából meghatározó jelentőségű kérdés.

[10] A jegyzőkönyv szerint a törvényszék a II. r. vádlottat a meg nem jelenés következményeiről nem tájékoztatta, hanem elrendelte, hogy őt a büntetés-végrehajtási intézet ne állítsa elő és intézkedett azon tanúk megjelenésének lemondása érdekében, akiknek a vallomása érintette volna II. r. terhelt cselekvőségét.

[11] Ezzel szemben álláspontja szerint 1. számú tanú tanúvallomása érintette a II. r. terhelt cselekvőségét, a bíróság is célirányosan a II. r. terhelt büntetőjogi felelősségét érintő kérdéseket tett fel neki, továbbá az I. r. terhelt is az ügy érdemére, valamint II. r. terheltre vonatkozó nyilatkozatot tett, amikor a megfenyegetésről beszélt.

[12] Felhívta a figyelmet arra is, hogy az ítélőtábla perújítást elrendelő határozata kifejezetten a II. r. terheltet terhelő bizonyítékként jelölte meg 1. számú tanú nyomozás során tett vallomását, és erre az elsőfokú ítélet is utalt.

[13] Érvelése szerint a Be. 429. § (2) bekezdése alapján a terhelt távollétében a tárgyalásnak az a része tartható meg, amely őt nem érinti, a törvény tehát nem a cselekvőségről, hanem személyről szól. Ez azonban nem azonos a tanúk vallomásával, amelyekről előre nem is lehet megállapítani, hogy érintik-e a terheltet. Kiemelte továbbá azt is, hogy a tárgyaláson nem csak tanúvallomások hangozhatnak el, hanem a terhelttárs olyan észrevételei is, amelyek vonatkozhatnak a távollevő terheltre is. Példaként hozta fel a 16. tárgyalási napon kihallgatott 2. számú és 3. számú tanút, akiknek a válaszai alapján nem zárható ki, hogy a II. r. terhelt azokra észrevételt kívánt volna tenni. Hivatkozott a 18. tárgyalási napon tanúként kihallgatott 4. számú tanú vallomására is, akinek a válaszai a bűncselekmény passzív alanyának környezetére és az I. r. terheltre vonatkoztak, így a II. r. terheltet is közvetlenül érintették. Sérelmezte, hogy a II. r. terhelt a három tanú ismételt kihallgatásakor sem volt jelen, ahogyan a 22. tárgyalási napon megtartott tanúkihallgatásokon sem, míg a 25. tárgyalási napon a jelenléte távmeghallgatás útján biztosított volt, azonban a bíróság a tanúk korábbi vallomásait nem ismertette. Kiemelte 5. számú tanút is, aki a vallomásában a székházlátogatás kapcsán utalt a II. r. terheltre, mely kijelentéseknek a bizonyítási eljárás során lehetett volna jelentőségük, így a II. r. terheltet a reagálás jogától nem lehetett volna jogszerűen megfosztani.

[14] A másodfokú bíróság álláspotja az volt, hogy 1. számú tanú és 5. számú tanú a II. r. terhelt cselekvőségét nem érintették, azonban a tanúk kifejezetten nyilatkoztak II. r. terheltről, személyük kifejezetten rá vonatkozott. Megítélése szerint az ítélőtábla tulajdonképpen elismerte, hogy a II. r. terheltnek jelen kellett volna lennie a megjelölt tárgyalási határnapokon, azonban nem minősítette hatályon kívül helyezést megalapozó eljárási szabálysértésnek.

[15] Megjegyezte továbbá, hogy a Dijkhuizen kontra Hollandia ítéletből (61591/16. számú kérelem) is az következik, hogy a videokonferencia útján történő részvétel esetén legalább a jogorvoslati jogot biztosítani kell a terheltnek. A II. r. terhelt igényelte a személyes, közvetlen jelenlétet, de e körben fellebbezésre nem volt lehetősége.

[16] Mivel álláspontja szerint a Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontjában meghatározott abszolút eljárási szabálysértés megvalósult, arra tett indítványt, hogy a Kúria a Be. 663. § (2) bekezdése alapján a jogerős határozatot helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

[17] A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak.

[18] Kifejtette, hogy ebben az ügyben az eljárás tárgyát az képezi, hogy II. r. terhelt tekintetében az ítélőtábla a végzésével perújítást rendelt el az alapügyben meghozott jogerős ítéletével szemben. Ennek lényege szerint a II. r. terhelt adta az utasítást az 1. számú sértett megölésére is, így az 1. számú és 2. számú sértett sérelmére elkövetett, a jogerősen elbírált cselekmények törvényi egységet képeznek, ugyanis a korábban jogerősen elítélt I. r. terhelt terhére megállapított több sértett megöléséhez kapcsolódó részesi cselekmények a II. r. terhelt tekintetében felbujtóként, több emberen elkövetett emberölés bűntettének minősülnek.

[19] Részeletesen ismertette azon tanúk vallomásának lényegét, akiknek kihallgatására a II. r. terhelt távollétében került sor, majd rámutatott arra, hogy közülük a 15. tárgyalási napon 6. számú és 7. számú tanú, a 17. tárgyalási napon 2. számú tanú, a 20. tárgyalási napon kihallgatott 5. számú és 8. számú tanú, valamint a 26. tárgyalási napon 1. számú tanú vallomásaiban merült fel II. r. terhelt személye. E tanúknak feltett kérdések azonban – 1. számú tanún kívül – mindössze a II. r. terhelt általános ismertségére, illetve a sértettel, valamint I. r. terhelttel való ismeretségére irányultak, amelyekre egyikük sem tudott érdemi információval szolgálni.

[20] Álláspontja szerint a II. r. terhelt távollétében megtartott további határnapokon, így a 13. tárgyalási napon, a 15. tárgyalási napon, a 17. tárgyalási napon, a 21. tárgyalási napon, a 22. tárgyalási napon, valamint a 23. tárgyalási napon és a 24. tárgyalási napon napján felvett bizonyítás a II. r. terheltet nem érintette, a kihallgatott tanúk vallomásaiban a II. r. terhelt nem merült fel.

[21] 1. számú tanú vallomása kapcsán azt hangsúlyozta, hogy az ő kihallgatása csupán I. r. terhelt alanyi oldalának felderítését célozta abban a körben, hogy az eljárás tárgyát képező bűncselekményt követően a megzsaroltatása miatt indított másik büntetőeljárásban a tanúkénti kihallgatása során milyen okból hallgatta el a nyomozó hatóság elől a II. r. terhelttel való kapcsolattartását, illetve azt, hogy a II. r. terhelt a felbujtói magatartás beismerésére presszionálta.

[22] Kiemelte, hogy a Kúria Bfv.II.380/2021/7. számú határozatának [32] bekezdése értelmében nem annak van jelentősége, hogy az adott terhelt személye a távollétében felvett bizonyítás során felmerül-e, hanem annak, hogy ezek az eljárási cselekmények a terhelt terhére rótt cselekmény bizonyítását szolgálják-e.

[23] Jelen esetben az állapítható meg, hogy a tanúkihallgatások nem tekinthetők olyan bizonyításfelvételnek, melyek érintették a II. r. terheltet, a felbujtói magatartását, az I. r. terhelttől kapott megbízását, vagy annak a korábban már jogerősen elítélt terhelt1 felé történő konkretizálását. Erre figyelemmel a törvényszék a II. r. terhelt tekintetében a Be. 429. § (1) bekezdésének megfelelően járt el és nem valósította meg a Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontja szerinti feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést.

[24] Végül kitért arra is, hogy a Kúria Bfv.III.1083/2023/8. számú határozatának [35] bekezdése alapján önmagában a telekommunikációs eszköz használatára vonatkozó szabályok esetleges megsértése nem vezet a terhelt távollétével összefüggő abszolút eljárási szabálysértés megállapításához.

[25] Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal támadott jogerős ítéletet a II. r. terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

[26] A II. r. terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa alaptalan.

[27] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe.

[28] A felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértéseket a Be. 649. § (2) bekezdés *a)–f)* pontjai kimerítően felsorolják. Amennyiben az indítványban sérelmezett eljárási szabálysértés ezek között nem szerepel, felülvizsgálatra nem kerülhet sor.

[29] A II. r. terhelt védője által hivatkozott tisztességes eljárás elve az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében meghatározott alkotmányos alapjog, melynek érvényesülését a Kúria a felülvizsgálati eljárásban – mivel az nem tartozik a Be. 649. §-ában felsoroltak közé – közvetlenül nem vizsgálhatja, így annak esetleges sérelme nem tárgya a felülvizsgálati eljárásnak.

[30] A Be. 649. § (2) bekezdés *d)* pontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a határozatát a 607. § (1) bekezdés *b)* pontjában, vagy a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést valósít meg, ha a bíróság eljárási cselekményét olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[31] A Be. 428. § (1) bekezdése alapján a vádlott jelenléte a tárgyaláson akkor kötelező, ha
a) a tárgyaláson való jelenlét jogáról a 430. § (1) bekezdése szerint nem mondott le,
b) a bíróság kötelezi a tárgyaláson való jelenlétre.

[32] Ugyanakkor a hatályos büntetőeljárási törvény több olyan rendelkezést is tartalmaz, amikor a tárgyalás bizonyos perjogi feltételek fennállása esetén akkor is megtartható a terhelt távollétében, ha a jelenléte egyébként kötelező.

[33] A jelenlét jogáról le nem mondott terhelt tárgyalási távolléte értelemszerűen csak akkor értékelhető feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértésként, ha a távollétében való eljárásra a törvény nem biztosít lehetőséget [Kúria Bfv.II.878/2024/10. [19] bekezdés (BH 2025.228.)].

[34] Amennyiben a bíróság a büntetőeljárási törvény megsértésével járt el a terhelt távollétében, a tárgyalás megismétlésével az érvénytelen bizonyítást orvosolhatja, amely a lefolytatott bizonyítás eredményét törvényessé, az ügydöntő határozat meghozatalakor felhasználhatóvá teszi. Ha tehát a vádlott kötelező jelenléte ellenére a távollétében folyt a bizonyítás, a tárgyalásnak a jelenlétében történő szabályszerű megismétlésével az eljárási hiba kiküszöbölhető, azaz abszolút eljárási szabálysértés megállapításának ebből az okból nincs helye [BH 2020.172.IV., (Hkf.I.1.382/2019/3.)].

[35] A tárgyalási jegyzőkönyvek alapján megállapítható, hogy a II. r. terhelt – aki a tárgyaláson való jelenlét jogáról nem mondott le – az 1. tárgyalási napon, a 2. tárgyalási napon, a 3. tárgyalási napon, a 4. tárgyalási napon, az 5. tárgyalási napon, a 6. tárgyalási napon, a 7. tárgyalási napon, a 8. tárgyalási napon, a 9. tárgyalási napon, a 10. tárgyalási napon, a 11. tárgyalási napon, a 12. tárgyalási napon, a 13. tárgyalási napon, a 14. tárgyalási napon, a 15. tárgyalási napon, a 16. tárgyalási napon, a 17. tárgyalási napon, a 18. tárgyalási napon, a 19. tárgyalási napon, a 20. tárgyalási napon, a 21. tárgyalási napon, a 22. tárgyalási napon, a 23. tárgyalási napon, továbbá a 27. tárgyalási napon megtartott tárgyalási határnapokon nem volt jelen, míg a törvényszék a 24. tárgyalási napon és a 25. tárgyalási napon a tárgyalást részben a II. r. terhelt távollétében tartotta meg.

[36] A több vádlott részvételével zajló eljárásban a Be. 522. § (2) bekezdése szerint a vádlottat rendszerint a még ki nem hallgatott vádlott-társai távollétében kell kihallgatni.

[37] A Be. 439. § (1) bekezdése kimondja, hogy a tárgyalást az egyesbíró, illetve a tanács elnöke vezeti, és e törvény keretei között megállapítja az elvégzendő cselekmények sorrendjét, ennek keretében a terheltek kihallgatásának sorrendjét is meghatározza.

[38] Jelen ügyben a törvényszék a bizonyítási eljárást s I. r. terhelt kihallgatásával kezdte meg, így az 1. tárgyalási nap és a 13. tárgyalási nap között megtartott tárgyalási határnapokon nem sértette meg a II. r. terhelt kötelező jelenlétét előíró rendelkezést, hiszen ezeken kizárólag az I. r. terhelt kihallgatására került sor, melyen a még ki nem hallgatott II. r. terhelt a bíróság döntése alapján nem lehetett jelen,

[39] A több vádlott ellen folyamatban lévő büntetőeljárásban a kötelező jelenlét alóli kivételt jelent a Be. 429. § (1) bekezdése, mely lehetővé teszi a tárgyalás azon részének a vádlott távollétében történő megtartását, amely rész őt nem érinti. Ekkor a meg nem jelent vádlott védőjének a távollétében a tárgyalásnak ez a része akkor is megtartható, ha a büntetőeljárásban védő részvétele kötelező.

[40] A büntetőeljárásban a bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, amelyek a büntető és a büntetőeljárási

jogszabályok alkalmazásában jelentősek [Be. 163. § (1) bek.].

[41] A Kúria következetes gyakorlata szerint a több terhelt részvételével folytatott tárgyalás valamely terheltet nem érintő részének elsősorban az olyan bizonyítás felvétele tekintendő, amely nem az adott terhelttel szemben emelt vád tárgyát képező cselekmény bizonyítására szolgál [Kúria Bfv.II.380/2021/7. [32] bekezdés, Kúria Bfv.II.878/2024/10. [34] bekezdés (BH 2025.228.)].

[42] A tárgyalási jegyzőkönyvekből megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a terheltek kihallgatását követően azért tartott meg egyes tárgyalási határnapokat II. r. terhelt távollétében, mert úgy ítélte meg, hogy a megidézett tanúk a II. r. terhelt cselekvőségét nem érintik (197., 217., 228., 252., 267. és 325. számú tárgyalási jegyzőkönyvek).

[43] A II. r. terhelt tekintetében az eljárás tárgyát képező cselekményt illetően a következők rögzíthetők.

[44] A II. r. terheltet az alapügyben meghozott jogerős ítélettel a bíróság bűnösnek mondta ki a tényállás 3. pontjában leírt, 1. számú sértett sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt felbujtóként elkövetett emberölés bűntettében [korábbi Btk. 166. § (1) bek. és (2) bek. *a)* és *b)* pont]. Ezért őt 13 év fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.

[45] Az ítélőtábla végzésével a fellebbviteli főügyészség által a II. r. terhelt terhére előterjesztett perújítási indítvány alapján a jogerős ítélettel szemben a II. r. terhelt tekintetében perújítást rendelt el.

[46] A perújítási indítvány lényege szerint a 2. számú sértett sérelmére elkövetett emberölési cselekmény kapcsán a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda Nyomozó Főosztály Életvédelmi Osztályán indított büntetőügyben felmerült bizonyítékok alapján arra vonható következtetés, hogy II. r. terhelt a már jogerősen elítélt ugyanazon tettesnek, I. r. terheltnek adott utasítást 1. számú sértetten túl 2. számú sértett megölésére is, utóbbi sértett esetében az I. r. terhelt megbízásából.

[47] Az ítélőtábla végzésében megállapította, hogy a Be. 637. (1) bekezdés *a)* pont *ab)* alpontjában meghatározott perújítási ok fennáll, a perújítási indítványban felajánlott bizonyítékok – értékelésüktől és az azokból levont ténybeli következtetésektől függően – alkalmasak lehetnek II. r. terhelt felbujtói minőségének megállapítására a sértett1 sérelmére elkövetett emberölés vonatkozásában is. Erre tekintettel a II. r. terhelt cselekménye bizonyítottsága esetén a jogerős ügydöntő határozathoz képest súlyosabban, a korábbi Btk. 166. § (l) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés *a), b)* és *f)* pontja szerinti, felbujtóként több emberen elkövetett emberölés bűntettének minősülhet, mely esetben vele szemben lényegesen súlyosabb szabadságvesztés kiszabása lenne indokolt.

[48] Mindezek előre bocsátása után az iratok alapján II. r. terhelt távollétében megtartott további tárgyalási határnapokat illetően a következők állapíthatók meg.

[49] Az elsőfokú bíróság a 16. tárgyalási napra idézte 9. számú, 10. számú tanút, továbbá – ismételten – 11. számú tanút, valamint folytatta 6. számú tanú kihallgatását. A tárgyalási határnapon elhangzott tanúvallomások II. r. vádlottra, a terhére rótt cselekményre nem vonatkoztak, azok kizárólag I. r. terhelt és 2. számú sértett kapcsolatát, egy médiatársaság működését és egy hetilap újságot érintették.

[50] Az elsőfokú bíróság a 18. tárgyalási napon 12. számú és 4. számú tanút hallgatta ki, azonban ők II. r. terhelttel kapcsolatban szintén nem tettek vallomást, kihallgatásuk az I. r. terhelt ellen az egyik járásbíróságon folyamatban volt büntetőeljárásra, valamint a sértett és az I. r. terhelt közötti vitás ügyekre irányult. A törvényszék által visszaidézett tanú11 tanú ezen a határnapon sem tett említést a II. r. terheltről.

[51] A 20. tárgyalási napon ismételten kihallgatott 9. számú, 4. számú és 11. számú tanúk a hetilap újság, a sértett kapcsolatrendszere, a más településen történt büntetőügy, illetve az ügyben érintett könyv kapcsán tettek vallomást, amelyekben a II. r. terhelt személye nem merült fel.

[52] A 22. tárgyalási napon a törvényszék 13. számú, 14. számú, 15. számú, 16. számú tanút hallgatta ki, majd a 23. tárgyalási napon 17. számú, 18. számú, – ismételten – 19. számú, valamint 20. számú, 21. számú és 22. számú tanúk kihallgatására került sor. E tanúk vallomásaiban a II. r. terhelt szintén nem szerepelt.

[53] Megállapítható továbbá az is, hogy a II. r. terhelt távollétében a 24. tárgyalási napon kihallgatott, az I. r. terhelt és a sértett kapcsolatáról, továbbá az APEH eljárásáról nyilatkozó 23. számú tanú, valamint az ezúttal a frekvenciapályázatok kapcsán visszaidézett 19. számú, 4. számú és 2. számú, továbbá 24. számú tanú vallomásában a II. r. terhelt neve fel sem merült. Ugyanez rögzíthető a 25. tárgyalási napon a II. r. terhelt távollétében felvett bizonyítás kapcsán is, ekkor ugyanis 25. számú és 26. számú tanú az I. r. terhelttel szemben az egyik járásbíróságon indított eljárásra vonatkozóan tett vallomást anélkül, hogy a II. r. terhelt személye akár csak felvetődött volna.

[54] Ezen ismertetett tárgyalási határnapok kapcsán tehát II. r. terhelt tekintetében a Be. 429. § (1) bekezdésében foglaltak megsértése fel sem merülhet, mivel valamennyi esetben olyan bizonyításfelvétel zajlott a tárgyaláson, amely semmilyen összefüggésben nem állt a II. r. terhelt tekintetben elrendelt perújítás tárgyát képező cselekménnyel, nyilvánvalóan ennek volt betudható, hogy a II. r. terhelt személye szóba sem került.

[55] A törvényszék 2021. szeptember 28. napjára kitűzött tárgyalási határnapot szintén a II. r. terhelt távollétében tartotta meg. Ekkor 27. számú és 28. számú tanúk kihallgatására került sor, akik a II. r. terheltet a vallomásukban nem említették meg, a II. r. terhelt neve kizárólag a feltett kérdésekben hangzott el, azonban mindkét tanú a vele kapcsolatos ismeretei hiányáról számolt be. Az e határnapra visszaidézett Tanú11 tanú a vallomásában ez alkalommal sem tett a II. r. terhelttel kapcsolatos nyilatkozatot.

[56] A 15. tárgyalási napon a törvényszék 6. számú tanút hallgatta ki, aki a hetilap és a televíziós műsor helyzetéről, a 2. számú sértett és az I. r. terhelt viszonyáról, vitás ügyeikről, politikai kapcsolataikról, valamint a más településen elkövetett büntetőügyről tett részletes vallomást. Ezt követően bírói kérdésekre nyilatkozott akként, hogy II. r. terheltről mindenki tudta, hogy kicsoda, „alvilági figura", a média is foglalkozott vele, ennek

alapján az I. r. terhelt is tudta, hogy milyen ember. A tanú védői és ügyészi kérdésre az 1997-es évben határozta meg azt az időpontot, amikor először hallott a II. r. terheltről, akivel azonban sem ő, sem pedig a 2. számú sértett nem találkozott. Az ugyanezen a határnapon kihallgatott 7. számú tanú a vallomásában a televíziós műsor létrejöttéről, a műsor körüli problémákról, a főszerkesztői pozícióról, valamint a 2. számú sértett és az I. r. terhelt kapcsolatáról tett vallomást. Az eljáró bíró kérdéseire úgy nyilatkozott, hogy a II. r. terheltet nem ismerte, és nem tudott arról sem, hogy az I. r. és a II. r. terhelt között volt-e kapcsolat.

[57] Az elsőfokú bíróság által a 17. tárgyalási napon kihallgatott 2. számú tanú a vallomásában a II. r. terhelttel kapcsolatos bírói kérdésekre azt közölte, hogy 1998-ig a „létezéséről sem" tudott, ahogyan arról sem, hogy bármilyen kapcsolatban állna az I. r. terhelttel. A szintén kihallgatott 3. számú tanú a vallomása szerint 1995–96-ban a bűnügyi újságokból hallott először a II. r. terheltről, vele kapcsolatban másról ő sem számolt be.

[58] A 25. tárgyalási napon a már korábban kihallgatott 4. számú tanú a hetilap kiadói jogaival, egy másik hetilap létrejöttével, a médiatársaság helyzetével, I. r. terhelt és a 2. számú sértett közötti konfliktusokról tett ismét részletes vallomást. A tanú bírói kérdésre mondta el, hogy számára a II. r. terhelt neve sokáig ismeretlen volt, nem járt náluk, vele a 2. számú sértett soha nem került üzleti kapcsolatba, és a sértett magánszemélyektől egyébként nem kért pénzt. Ugyanezen a határnapon tett folytatólagos vallomást tanú7 tanú is, azonban ebben a II. r. terhelt személye nem merült fel.

[59] A 21. tárgyalási napon 19. számú, 4. számú és 11. számú tanú tett ismét vallomást, azonban ezekben a II. r. terhelt egyáltalán nem került szóba. Ezt követően 5. számú tanú az I. r. terhelt és 2. számú sértett közötti konfliktusokkal, a sértett politikai kapcsolataival, az ún. fehér könyvvel kapcsolatban tett vallomást. A tanú II. r. terhelt védőjének kérdésére tért ki arra, hogy a sértett halála után 8. számú tanú járt a székházban két fiatalemberrel, akik egyike olyan volt, mint a II. r. terhelt, akiről úgy tudja, hogy „kinézte magának a székházat". Az ezen a napon kihallgatott további tanúk I. r. terhelt és 2. számú sértett közötti konfliktusokkal, valamint a sértett által összegyűjtött, az I. r. terheltre nézve terhelő dokumentumokkal kapcsolatban tettek vallomást. A II. r. terhelt kizárólag 8. számú tanú vallomásában merült fel, amikor a tanú az eljáró bíró kérdésére elmondta, hogy II. r. terhelt nevét csak újságokból hallotta, nem tudta őt komolyan venni, arról pedig nem tudott, hogy a sértett a II. r. terhelttel milyen viszonyban volt és mennyire ismerte őt.

[60] Végül a törvényszék a II. r. terhelt távollétében tartotta meg a 27. tárgyalási napot is, melyre 1. számú tanút idézte. A jegyzőkönyv szerint az elsőfokú bíróság a tárgyalás megnyitását követően azt rögzítette, hogy II. r. terhelt a meghatalmazott védő megbízását visszavonta, ezért részére nyomban védőt rendelt ki, aki felkészülési idő biztosítását kérte. Erre tekintettel a törvényszék intézkedett azon tanúk megjelenésének lemondásáról, akiknek a vallomása érinti a II. r. terhelt cselekvőségét, valamint arról is, hogy a II. r. terhelt előállítására ne kerüljön sor.

[61] Az 1. számú tanú a nyomozás során a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda Nyomozó Főosztály Életvédelmi Osztályának másik ügyében tett vallomást. 1. számú tanú ekkor azt mondta el, hogy II. r. terhelt az ügyfele volt – melyre vonatkozóan köti az ügyvédi titoktartás –, de az ügy nem kapcsolódott I. r. terhelthez. Ezen túlmenően sem II. r. terheltről, sem a közte és az I. r. terhelt közötti kapcsolatról, sem pedig az esetleges fenyegetés(ek)ről nem tudott érdemben nyilatkozni.

[62] E vallomás tartalma alapján a törvényszék helyesen jutott arra a következtetésre, hogy lehetőség van a tárgyalás ezen részének II. r. terhelt távollétében történő megtartására, hiszen a tanú vallomásában ezidáig nem merült fel olyan tény, mely a II. r. terhelt tekintetében elrendelt perújítás tárgyát képező bűncselekményre vonatkozna.

[63] A tanú a 27. tárgyalási napra kitűzött tárgyaláson megjelent, és vallomást tett az I. r. terhelt cégéhez kapcsolódóan általa ellátott jogi képviseleti tevékenységről, valamint az I. r. terheltet ért fenyegetésekről, zaklatásról. Az eljáró bíró arra vonatkozó kérdéseket is feltett a tanúnak, hogy I. r. terhelt az általa megtett feljelentés alapján indult ügyben a tanúvallomása megtételekor miért nem beszélt II. r. terheltről és arról, hogy – a hanganyagok szerint – a II. r. terhelt megpróbálta rávenni I. r. terheltet arra, hogy ismerje be „az évszázad bűncselekményét". 1. számú tanú úgy nyilatkozott, hogy az „egész fenyegetettség más bűnözői vonalhoz tartozott", arra pedig nem emlékezett, hogy I. r. terhelttel beszélgettek volna a II. r. terheltről, mivel ő a céges ügyeket intézte, az I. r. és II. r. terhelt kapcsolatáról nem is tudott semmit. Vallomása szerint nem volt tudomása arról, hogy a II. r. terhelt be akarta ismertetni I. r. terhelttel a felbujtást, és cáfolta, hogy olyan tartalmú ügyvédi tanácsot adott volna az I. r. terheltnek, miszerint a nyomozóhatóság előtt hallgassa el a II. r. terhelttel fennálló kapcsolatát.

[64] Mindezek alapján rögzíthető, hogy a 14., 15., 16., 17., 21. és 27. tárgyalási napon lefolytatott bizonyítási eljárás során a tanúk vallomásaiban ugyan többször elhangzott a II. r. terhelt neve, azonban a kérdések és a válaszok egyik része általánosságban a II. r. terhelt ismertségére, a róla a médiában megjelent információkra vonatkozott, míg a kérdések másik részéről az állapítható meg, hogy a tanúk a sértett és II. r. terhelt között, illetve az I. r. és II. r. terhelt között fennállt kapcsolatot illetően a cselekmény bizonyítása szempontjából releváns információval nem tudtak szolgálni a tárgyaláson sem. A védő álláspontjával szemben ugyanez a következtetés vonható le 5. számú tanú vallomását illetően is, hiszen az általa a székházlátogatás kapcsán elmondott történet szintén nem volt összefüggésben a II. r. terheltnek a 2. számú sértett sérelmére elkövetett emberöléshez kapcsolódó felbujtói magatartásával, illetve az I. r. terhelttől kapott megbízással. 1. számú tanú vallomása úgyszintén nem a II. r. terhelt tekintetében elrendelt perújítás tárgyát képező cselekmény bizonyítására szolgált, hanem az I. r. terhelt cselekményével, illetve a terheltként tett vallomásaival állt összefüggésben, mégpedig abban a vonatkozásban, hogy az I. r. terhelt az általa zsarolás bűntette miatt indított

büntetőeljárásban milyen okból nem tárta fel a II. r. terhelttel fennállt kapcsolatát.

[65] A jegyzőkönyvből megállapíthatóan I. r. terhelt – miként az további határnapokon – a 27. tárgyalási napon is élt a kérdezési, észrevételezési jogával, illetve a bírói és ügyészi kérdésekre adott válaszaiban maga is kitért arra, hogy miért nem beszélt a II. r. terheltről. E körben akként nyilatkozott, hogy félt ütközni az „alvilág bármelyikével, legyen az „X", „Y" vagy a II. r. terhelt", nem akart konfrontálódni, továbbá elmondta azt is, hogy a II. r. terhelt megfenyegette, hogy ha vele szemben fellép, akkor mit fog mondani.

[66] Ezzel az I. r. terhelt lényegében megismételte a nyomozás során, illetve a tárgyalási szakaszban is több alkalommal megtett azon állítását, amely szerint hallgatásának egyik indoka a II. r. terhelt részéről történt fenyegetés, zsarolás volt (elsőfokú ítélet 132., 134–135., 17–21., 27., 34. oldal). Ezek az állítások tehát az I. r. terhelttől már a 27. tárgyalási napot megelőzően is többször elhangzottak, az iratokból is megismerhetőek voltak, és azok tartalma nem a II. r. terhelt terhére rótt bűncselekmény bizonyítása körében bírt jelentőséggel, hanem annak tisztázásában, hogy mi az oka I. r. terhelt e körben tett vallomásai közötti eltéréseknek.

[67] Kétségtelen, hogy a 27. tárgyalási napon a II. r. terhelt védője sem volt jelen a tárgyaláson.

[68] A Be. 434. §-a szerint, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a tárgyaláson a védő jelenléte kötelező, ha a büntetőeljárásban védő részvétele kötelező.

[69] II. r. terhelt tekintetében a bírósági eljárásban a védő részvétele több okból is kötelező volt [Be. 44. § *a)* és *b)* pont, Be. 427. § (5) bek. *a)* pont], azonban mivel a bizonyítás a II. r. terhelt cselekvőségét nem érintette, a tárgyalás ezen része a II. r. terhelt védőjének távollétében is megtartható volt.

[70] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a törvényszék a tárgyalást valamennyi érintett határnapon a Be. 429. § (1) bekezdésében írtakkal összhangban tartotta meg a II. r. terhelt távollétében, így abszolút eljárási szabálysértést nem követett el.

[71] 4. A II. r. terhelt védője sérelmezte azt is, hogy II. r. terhelt a tárgyaláson nem személyesen, hanem telekommunikációs eszköz útján volt jelen, mellyel szemben a jogorvoslattal nem élhetett.

[72] A Be. 120. § (1) bekezdése szerint az eljárási cselekményen történő jelenlétre e törvény alapján kötelezett vagy jogosult számára a jelenlét telekommunikációs eszköz útján is biztosítható.

[73] A Be. 121. § (1) bekezdése értelmében a bíróság hivatalból vagy az eljárási cselekményen jelenlétre kötelezett vagy jogosult személy által előterjesztett indítványra rendelheti el a telekommunikációs eszköz használatát. A (2) bekezdés szerint a telekommunikációs eszköz használatának elrendelése ellen nincs helye jogorvoslatnak.

[74] A telekommunikációs eszköz használata a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelése tárgyában tartott ülésen, illetve az előkészítő ülésen csak a terhelt hozzájárulása esetén rendelhető el [Be. 122. § (5) bekezdés *a)* és *b)* pont]. Ehhez képest a tárgyaláson a telekommunikációs eszköz alkalmazásáról a bíróság dönt, a terhelti hozzájárulás nem szükséges, ugyanakkor a terhelt személyes megjelenésre irányuló, megfelelő időben előterjesztett indítványa csak akkor utasítható el, ha a személyes jelenlétének biztosítását e törvény kizárja, illetve ha a vádlott vagy más személy védelme csak telekommunikációs eszköz használatával biztosítható [Be. 122. § (6) bek. *a)–b)* pont].

[75] A büntetőeljárásról szóló törvény szövegezése nem hagy kétséget afelől, hogy az eljárási cselekményen a telekommunikációs eszköz használatával való részvétel egyenértékű a fizikai értelemben vett személyes részvétellel, ami a Be. 428. § (1) bekezdésében írt kötelezettséget teljesértékűen kimeríti, annak megfelel (Kúria Bfv.II.354/2021/7. [22] bekezdés, Kúria Bfv.II.46/2024/3. [16] bekezdés).

[76] Jelen ügyben pontosan erről van szó, a II. r. terhelt telekommunikációs eszköz útján való tárgyalási jelenléte egyenértékűnek tekinthető a személyes jelenléttel.

[77] Mindezekre figyelemmel a Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontja szerinti feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés és a Be. 649. § (2) bekezdés *d)* pontja szerinti felülvizsgálati ok nem valósult meg.

[78] A Kúria – miután nem észlelt olyan egyéb eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[79] A felülvizsgálati indítványt a II. r. terhelt kirendelt védője terjesztette elő. A kirendelt védőt tevékenységéért a felülvizsgálati eljárásban díjazás illeti meg akkor is, ha a Kúria az ügyben nyilvános ülést nem tart (BH 2019.217.III.), ezért a Kúria a védő részére a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII. 27.) IM rendelet 7. § (3) bekezdésében meghatározott keretek között, a végzett munkájával arányos – három órai munkavégzésnek megfelelő – díjazást állapított meg.

[80] Az ennek folytán felmerült bűnügyi költség viseléséről a Be. 664. § (1) bekezdésének záró fordulata alapján rendelkezett.

(Kúria Bfv.I.1339/2025/26.]

POLGÁRI KOLLÉGIUM
POLGÁRI SZAKÁG

191 I. A Ptk. 6:161. §-a nem a kereseti kérelem eljárásjogi, hanem az igényérvényesítés anyagi jogi hibájának a bíróság általi kiküszöbölhetőségére szolgál. Alkalmazására csak akkor van lehetősége a bíróságnak, amikor az eljárási szabályoknak megfelelően előterjesztett kereset alapján a hibás teljesítés tényét a lefolytatott bizonyítás alapján megállapítja, de arra a jogkövetkeztetésre jut, hogy a keresettel érvényesített (választott) szavatossági jog anyagi jogi előfeltételei hiányoznak.
II. Amennyiben a felperes keresetében eshetőleges halmazatban több szavatossági jogot is érvényesít, a Ptk. 6:161. §-ának az alkalmazására kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha az érvényesített szavatossági jogok egyikének sem állnak fenn a törvényi feltételei, hiszen csak ekkor merülhet fel a keresethez kötöttség perjogi szabályai [Pp. 2. § (2) bek., 342. §] a Ptk.-ban biztosított áttörésének szükségessége [a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:161. §].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes tulajdonát képezte a perbeli ingatlan, amelyen az 1950-es években, túlnyomórészt vályogtéglából épített 85 nm alapterületű lakóház állt.

[2] Az épület építésének idején az utcáról nézve baloldali teherhordó falnál alapozásként a vályogfalnál szélesebb monolit beton sávalap készült, szigetelés nélkül. A szükségesnél szélesebb sávalapnak a falsíkból kiemelkedő felső éle a csapadékvizet a fal tövébe vezeti, és ezzel rendszeresen áztatja ezt a vályogfalszakaszt. Az épület külső térelhatároló falai alatt, az alaptest csatlakozási vonalában vízszintes talajnedvesség elleni szigetelés nem készült. Az épület hátsó homlokzati fala mögött húzódó „hegyoldal” erre a szakaszra eső csapadékvízének szinte teljes mennyisége felszíni vízelvezetés nélkül éri el ezt a vályogfal szakaszt. Az épület építésekor nem vették figyelembe a telek lejtését. Az építkezés idején elmulasztották a terepszinttől történő 50 cm-es kiemelést az alapozást illetően. A bejárat környezetében és az attól az utca felé eső szakaszon a terepszintből legalább 40–50 cm-es kiemelés nem valósult meg, a bejárattól hátrafelé eső szakaszon a padlóvonal már a terepszint alá került.

[3] Az alperes 1999. év után, pontosan meg nem határozható időszakban a lakóházat felújíttatta: a vályogfal vakolatát cementes vakolattal javították ki, a nyílászárókat fokozott légzárású műanyag ablakokra és bejárati ajtóra cserélték, a nyílászárók elé vízvetőket építettek be, a vályogfalra műanyagbázisú glettanyagot, falfestéket hordtak fel, műanyag padlóburkolót és mázas kerámia burkolólapokat helyeztek le, utóbbit műanyag bázisú ragasztóval. A tetőszerkezetet is javították és a konyha vályogfalazata elé égetett téglából eléfalazást építettek. A felújítás szakszerűtlen volt, amelynek következtében a kapillárisokon keresztül felszívódó nedvesség nem tud elpárologni, az a vályogfalban marad.

[4] Az alperes az ingatlant folyamatosan lakta, majd 2021-ben értékesítésre kínálta. Hirdetésére az I–II. rendű felperesek is jelentkeztek, akik három alkalommal jártak az ingatlanban, kívülről és belülről megtekintették, állapotával kapcsolatban kérdéseket tettek fel. A második megtekintés alkalmával egy építészmérnökkel együtt jártak a helyszínen, aki az ingatlant statikai szempontból rendben lévőnek ítélte.

[5] Az alperes mint eladó és az I–II. rendű felperesek mint vevők 2021. szeptember 23-án adásvételi szerződést kötöttek az ingatlanra, annak vételárát 29 000 000 forintban határozták meg, amelyből 2 900 000 forint foglaló volt.

[7] Az adásvételi szerződés megkötésekor az alperes az I–II. rendű felperesek részére átadta az energetikai tanúsítványt, amely szerint az ingatlan 2021. augusztusban JJ besorolású volt.

[8] Az I–II. rendű felperesek 2021. november 23-án vették birtokba az ingatlant. A birtokbavételt követően a lakóépület konyhájában lévő beépített bútor és az épületben levő további beépített szekrények falazat előli elmozdítását követően észlelték, hogy a bútorok mögötti falazaton levő vakolat leomlott, a falazat vizesedik, és azon több négyzetméter terjedelemben fekete penész látható.

[9] Az I–II. rendű felperesek 2021. november 26-án a hibákat jelezték az alperesnek, aki vitatta a hibás teljesítést.

[10] Az I–II. rendű felperesek felkérésére 2021. november 27-én, majd 2022. január 5-én vályogházakkal foglalkozó szakemberek mérték fel a lakóépületet. Véleményük szerint az lakóépület lakhatásra alkalmatlan, mert falazata nagymértékben vizes, penészes.

[11] Az I–II. rendű felperesek nem költöztek be az ingatlanba, de a téli időszakban gondoskodtak az épület szellőztetéséről, fűtéséről. 2022. március 6-án felszólították az alperest, hogy a lakóépület hibáinak kijavításával járó költségeket fizesse meg. Az alperes 2022. március 28. napján kelt válaszlevelében vitatta a hibás teljesítés tényét és az I–II. rendű felperesek szavatossági igényének jogosságát.

[12] Az I–II. rendű felperesek 2023. január 20-án az alperes hibás teljesítésére hivatkozással elálltak az adásvételi szerződéstől és felszólították az alperest a vételár visszafizetésére és a foglaló kétszeres összegének visszatérítésére.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[13] Az I–II. rendű felperesek módosított keresetükben elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:215. § (1) bekezdése, 6:137. §-a, 6:157. § (1) bekezdése, 6:159. § (1) bekezdése, 6:159. § (2) bekezdés *b)* pontja,

6:213. § (1) bekezdése, 6:212. § (3) bekezdése és 6:185. § (3) bekezdése alapján vételár és foglaló visszafizetése jogcímén 31 900 000 forint és késedelmi kamata megfizetésére kérték kötelezni az alperest, valamint ezen összegek megfizetése esetén kérték az illetékes ingatlanügyi hatóság felhívását a felperesek ingatlanokon fennálló tulajdonjogának törlésére és az alperes 1/1 arányú tulajdonjogának eredeti állapot helyreállítása (elállás) jogcímen való bejegyzésére.

[14] Másodlagos keresetükben a Ptk. 6:215. § (1) bekezdése, 6:137. §-a, 6:157. § (1) bekezdése, 6:159. § (1) bekezdése és (2) bekezdés *b)* pontja alapján árleszállítás jogcímén 25 300 000 forint és késedelmi kamatai megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

[15] Előadták, hogy a lakóépület hibái rejtett hibáknak minősülnek, amelyek a teljesítéskor fennálltak, a hibák kijavítási költsége jelentősen meghaladja az ingatlan vételárát, amely tényre tekintettel az épület gazdaságosan nem javítható, annak teljes elbontása indokolt.

[16] Másodlagos kereseti kérelmüket azzal indokolták, hogy a szakértő véleménye alapján megállapítható az ingatlan értékcsökkenésének mértéke, ekként igazolt az árleszállítás mint kellékszavatossági igény ténybeli alapja.

[17] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú és a másodfokú ítélet

[18] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 60 napon belül fizessen meg az I–II. rendű felperesek mint egyetemleges jogosultak részére 25 300 000 forintot, valamint ezen összeg után 2021. november 24. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította.

[19] Indokolása szerint a felek között létrejött adásvételi szerződés tárgya lakóingatlan volt, az alperes által nyújtott szolgáltatás tehát akkor minősült hibátlannak, ha a lakóház a korának és az ebből következő műszaki állapotnak megfelelő, rendeltetésszerű használatra, azaz lakhatásra alkalmas állapotban van a teljesítéskor.

[20] Az I–II. rendű felperesek által a közjegyzői nem peres eljárásban előzetes bizonyítás során beszerzett és a per során kiegészített aggálytalannak tekintett szakvélemény alapján megállapította, hogy 2021 őszén az építmény életciklusának végén járt, tönkremeneteli fázisban volt. Kifejtette: 2021 őszén az ingatlan hibáinak száma, súlyossága és az épület állagromlása már olyan fokot ütött meg, amely miatt a hibák kijavítása gazdaságosan nem történhetett meg, az állagállapot nem tette lehetővé az érdemi javítási munkák elvégzését. Hozzátette: a rendellenességek egyrészt a lakóház szakszerűtlen megépítésére, másrészt annak alperes általi szakszerűtlen karbantartására vezethetők vissza, ezért a hiba már az alperes teljesítésekor is fennállt. Döntése szerint a feltárt hibák egyenes következménye az ingatlan folyamatos, meg nem állítható állagromlása, ezért nyilvánvalóan más az ingatlan jelenlegi állagállapota annál, mint amikor az I-II. rendű felperesek birtokba léptek, de kifejezetten a birtoklásukhoz köthető, az ingatlan birtoklásával, használatával kapcsolatos magatartásuk miatt előállt hibák nem keletkeztek az ingatlanban. Rámutatott, hogy az I–II. rendű felperesek kellékszavatossági jogának érvényesítése során közömbös az, hogy tudott-e a teljesítéskor a hibákról az alperes. Kiemelte, hogy az I–II. rendű felperesek ugyan tudtak arról, hogy az épület részben vagy egészben vályogból épült, de e tényből, valamint a beszerzett energetikai tanúsítványból nem kellett az utóbb feltárt hibákra következtetniük.

[21] Mindezek alapján megállapította az alperes kellékhibás szolgáltatás miatti fennálló felelősségét, majd a Ptk. 6:159. § (2) bekezdése alapján eljárva rögzítette, hogy a szavatossági jogok *a)* és *b)* pont szerinti módozatai nem alkalmazhatóak. Hangsúlyozta, hogy a Ptk. 6:161. §-a értelmében nincs kötve az I–II. rendű felperesek által megjelölt szavatossági joghoz és kiemelte azt is, hogy a felek az ingatlan-nyilvántartási eljárási szabályok változása miatt tiltakoztak az eredeti állapot helyreállítása ellen. Az I–II. rendű felperesek ezen nyilatkozatát úgy értékelte, hogy a szerződésszegésre hivatkozó elálló nyilatkozatukat maguk sem kérik jogszerűnek tekinteni, hanem az érvényes és hatályos adásvételi szerződés alapján igénylik a szerződésszegés orvoslását, ezért a felek ezen egyező nyilatkozata alapján az I–II. rendű felperesek fenntartott petitum szerinti árleszállítási kellékszavatossági jogát vizsgálta.

[22] Az árleszállítás mértékének meghatározása során arra volt figyelemmel, hogy a telekingatlanon álló lakóépület már a szerződéskötés megkötése idején lakhatásra alkalmatlan volt, azaz az e tény miatt jelentkező értékeltolódást kellett orvosolni. A telekingatlan értékét – megállapítása szerint – a felépítmény állaga nem befolyásolja, de a bontási költségekkel számolni kellett volna. A beszerzett szakértői véleményt, valamint a www.ingatlan.com ingatlanhirdetési portál kínálati hirdetéseit alapul véve a szakvélemény kiegészítését nem találta szükségesnek.

[23] Az alperes fellebbezése folytán eljárt másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[24] Indokolása szerint nem sérült a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 341. § (1) bekezdése. A 2025. május 8-án megtartott tárgyaláson a felek az ingatlan-nyilvántartási szabályok megváltozására tekintettel egybehangzóan tiltakoztak az eredeti állapot helyreállításával járó elállás mint kellékszavatossági jog teljesítése ellen. Megállapította: e nyilatkozat ellenére az I–II. rendű felperesek nem álltak el elsődleges kereseti kérelmüktől, az elsőfokú bíróságot kötötte az I–II. rendű felperesek fenti nyilatkozata, ezért mindkét keresetet el kellett bírálnia, és e kötelezettségének eleget is tett.

[25] Kiemelte: az elsőfokú ítélet indokolásából egyértelmű, hogy az elsőfokú bíróság a fenntartott elsődleges keresetet elbírálva – a Ptk. már hivatkozott 6:161 §-a alapján – kötelezte az alperest árleszállítás teljesítésére, míg ezt meghaladóan elutasította a kereseteket, az elsőfokú bíróság ezért nem sértette meg az ítélet teljességére vonatkozó kötelezettségét.

[26] Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének is eleget tett, így nem sérült a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdése sem, bár arra alappal hivatkozott az alperes, hogy a foglaló visszafizetésére irányuló kérelem elutasítását külön

nem indokolta az elsőfokú bíróság, ez azonban nem adott okot az ítélet hatályon kívül helyezésére. E körben – kiegészítve az elsőfokú bíróság indokolását – kifejtette, hogy az elállás mint kellékszavatossági jog érvényesítése a felek tiltakozása miatt kizárt volt, így a foglaló visszafizetésére irányuló kérelmet el kellett utasítani.

[27] A másodfokú bíróság szerint a Pp. 237. § (1) bekezdésének a megsértése önmagában nem vezethet hatályon kívül helyezéshez, az anyagi pervezetés hibáit vagy hiányát ugyanis a másodfokú bíróságnak a Pp. 384. §-a alapján ki kell küszöbölnie és csak akkor kerülhet sor hatályon kívül helyezésre, ha ezt követően nem lehet az ügy érdemében dönteni.

[28] Kifejtette továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a más eljárásban beszerzett szakvélemény és annak kiegészítései alapján döntött, azokat aggálytalannak tekintette és részletesen indokoltnak minősítette.

[29] Az ítéletet érdemben vizsgálva megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az elsődleges keresetnek adott részben helyt, ellentmondás nem áll fenn a keresetek között, az I–II. rendű felperesek mindkét keresete hibás teljesítésen alapuló kellékszavatossági jog érvényesítésére irányult. Hangsúlyozta, hogy nem kizárt egy perben az elállás és az árleszállítás jogának a gyakorlása és a bíróság a Ptk. 6:161. §-a alapján a választott szavatossági jog helyett más szavatossági jogot is megítélhet. Utalt arra: az elsőfokú bíróság észlelte, hogy az elállási jog gyakorlásának feltételei hiányoznak, ezért kiküszöbölve az alperes által hivatkozott végrehajthatatlanságot is, az árleszállítás jogát ítélte meg. Értékelése szerint az elállási jog gyakorlásának hiányában nem szűnt meg a szerződés, így nincs ellentmondás a felperesek kérelmei között. Az árleszállítás joga megítélése következtében súlytalannak minősítette az alperes arra vonatkozó hivatkozásait is, hogy az I–II. rendű felperesek az elállással kapcsolatos kereseti kérelmük tekintetében nem ajánlották fel az egyidejű visszaadást, mert a tulajdonjog átjegyzését a vételár visszafizetéséhez kötötték, így nem látott alapot az ítélet megváltoztatására és az elsődleges kereset elutasítására.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

[31] A jogerős ítélettel szemben az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte.

[32] Megsértett jogszabályhelyként a Pp. 7. § (1) bekezdés 12. pontját, 215. § (1) bekezdését, 237. §-át, 316. § (1) bekezdés *b)–d)* pontjáig és (3) bekezdését, 341. § (1) bekezdését, 346. § (5) bekezdését, 384. § (1) és (2) bekezdését, valamint a Ptk. 6:161. §-át jelölte meg.

[33] A Pp. 215. § (1) bekezdésének, 7. § (1) bekezdés 12. pontjának, 237. §-ának, valamint 341. §-ának a megsértése körében előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletéből nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság mely és milyen tartalmú kereseteket bírált el. Kifogásolta: az ítéletből nem tűnik ki, hogy az elsőfokú bíróság mit tekintett az I–II. rendű felperesek végleges keresetének, álláspontja szerint ahhoz nem volt elégséges annak a ténye, hogy az I–II. rendű felperesek akként nyilatkoztak, hogy tiltakoznak az ellen, hogy a bíróság az elállás jogkövetkezményeit levonja és teljes visszarendezést alkalmazzon.

[34] Az alperes – elfogadva a másodfokú bíróság azon álláspontját, hogy az elsőfokú bíróság az I-II. rendű felperesek elsődleges kereseti kérelmét bírálta el – rámutatott, hogy az I–II. rendű felperesek a per utolsó tárgyalásáig elsődlegesen az eredeti állapot helyreállítását kérték, petitumukat erre tekintettel fogalmazták meg. Ezen megfogalmazásból – véleménye szerint - az a következtetés vonható le, hogy az I–II. rendű felperesek a per utolsó tárgyalásán már nem kérték az eredeti állapot helyreállítását, amely nyilvánvalóan keresetváltoztatásnak minősülne a Pp. 7. § (1) bekezdés 12. pontja alapján, amelyre pedig kizárólag a Pp. 215. § (1) bekezdése szerinti feltételek fennállása mellett kerülhetett sor. Ilyen nyilatkozatot azonban a tárgyaláson nem tettek, illetve ilyet az elsőfokú bíróság sem kért tőlük. Mindebből kitűnően a végleges keresetük tartalmát a másodfokú bíróság álláspontjával szemben nem tisztázták kétségmentesen.

[35] Állította, hogy a másodfokú határozatban kifejtettekkel szemben ezek a hiányosságok, valamint az elsődleges kereseti kérelem végrehajthatatlanságának orvoslására, kiküszöbölésére önmagában az elsőfokú bíróság azon intézkedése, hogy hivatalból áttért az árleszállítás szavatossági jogára, nem alkalmas.

[38] A jogerős ítélet azon érvelésével szemben, amely szerint az anyagi pervezetési hiba nem vezethet önmagában hatályon kívül helyezéshez, mivel ezen hibát elsődlegesen a másodfokú bíróságnak a Pp. 384. §-a alapján kell kiküszöbölnie, rámutatott, hogy a Pp. 384. § (1) bekezdésének az „önmagában” kitétele szerinte arra utal, hogy az anyagi pervezetési hiba más, a fellebbezésben konkrétan megjelölt okkal együtt megalapozhatja a hatályon kívül helyezést.

[39] A Ptk. 6:161. §-ának a megsértése körében előadta, hogy ezt a rendelkezést kifejezetten annak érdekében kodifikálták, hogy amennyiben van olyan szavatossági jog, amelyiknek az érvényesítési feltételei fennállnak és amely alkalmas adott esetben a hibás teljesítés orvoslására, akkor a bíróság az eredetileg tévesen választott szavatossági jog helyett másikat ítéljen meg és ezzel a jogosult és a kötelezett méltányos érdekeit egyaránt figyelembe véve véglegesen rendezze a kellékszavatossági vitát. Értékelése szerint elállás esetén, ha annak feltétele egyébként fennállna, ez egyrészt értelmezhetetlen, másrészt a fentiek szerint szóba sem jöhet a hivatalból történő áttérés.

[40] Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú ítélet nem rögzítette pontosan, hogy mikor és milyen okból keletkezett, milyen jellegű hibák vonatkozásában látta az I–II. rendű felperesek állításait megalapozottnak.

[41] Az I–II. rendű felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

[49] A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem annyiban alapos, hogy az eljárt bíróságok által alkalmazott anyagi jogszabály téves értelmezése, és az erre tekintettel elkövetett, az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértések miatt a jogerős ítélet az érdemi felülbírálatra alkalmatlan.

[50] A periratok alapján megállapítható, hogy az I–II. rendű felperesek P.104. sorszám alatt benyújtott beadványukban keresetváltoztatást terjesztettek elő, amelyet az elsőfokú bíróság – kérelmükre – engedélyezett. E beadványukban egymással eshetőleges viszonyban álló, szavatossági jogok (elállás, árleszállítás) érvényesítését célzó petitumot terjesztettek elő. Az elsőfokú bíróság a 2025. május 8-án megtartott tárgyaláson észlelte, hogy az I–II. rendű felperesek elsődleges kereseti kérelme nem végrehajtható, így a Pp. 237. § (3) bekezdésére *a)* pontja alapján az ingatlan-nyilvántartásra vonatkozó jogszabályok megváltozására hivatkozva erről tájékoztatta a feleket.

[51] Az I–II. rendű felperesek azonban ezt követően a kereseti kérelmük végrehajthatatlanságát nem küszöbölték ki, hanem az e körben kiadott bírói felhívásra egy inadekvát nyilatkozatot tettek, amelyben lényegében a saját elsődleges keresetük teljesítését ellenezték. A kereset fenntartása mellett e nyilatkozat a per Pp. 1. § (2) bekezdése szerinti rendeltetésével ellentétes és az I–II. rendű felperesek Pp. 169. § (1) bekezdésében rögzített perbeli helyzetével sem egyeztethető össze. Az elsőfokú bíróság azonban e nyilatkozat tartalmát, annak joghatásait további anyagi pervezetéssel nem tisztázta, amellyel megsértette a Pp. 237. § (1) bekezdését. Bár az I–II. rendű felperesek elsődleges keresetének az ítéletben rögzített, a P.104. sorszám alatti keresetváltoztatásban előterjesztett tartalma nem felelt meg a Pp. 170. § (2) bekezdés *a)* pontjában foglaltaknak, annak szankcióját [Pp. 218. § (1) bekezdés] a bíróság nem alkalmazta és az anyagi pervezetést követő, Pp. 7. § (1) bekezdés *12.b)* pontja szerinti újabb keresetváltoztatás elmaradásának jogkövetkezményeit sem vonta le.

[52] Mindez – ahogy arra az alperes helytállóan hivatkozott – ahhoz vezetett, hogy a jogerős ítéletben kifejtettekkel szemben az I–II. rendű felperesek végleges keresetének tartalma nem tisztázott, az elsőfokú ítéletből így az sem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság melyik keresetnek adott részben helyt, különösen tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában az I–II. rendű felperesek árleszállítás iránti igényét „fenntartott petitumnak” nevezi és ekként bírálja el. A másodfokú bíróság ezt nem értékelte, ugyanis a Ptk. 6:161. §-a alapján arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság az I–II. rendű felperesek elsődleges keresetét bírálta el. E jogszabályi rendelkezés alkalmazására azonban az alább kifejtettek szerint nem volt mód, így a másodfokú bíróság tévesen következtetett arra, hogy az elsődleges kereseti kérelem Pp. 170. § (2) bekezdés *a)* pontjába ütköző volta figyelmen kívül hagyható a Ptk. 6:161. §-ának az alkalmazásával és ez alapot adhat arra, hogy az elsőfokú bíróság az I-II. rendű felperesek keresetétől eltérve – hivatalból – térjen át az árleszállítás szavatossági jogára. (Amely egyébként a másodlagos kereseti kérelem volt.)

[53] Ahogy arra a Kúria a Pfv.20.091/2023/12. számú közzétett határozatában már rámutatott, a Ptk. 6:161. §-a abban az esetben alkalmazható, ha a szavatossági perben a jogosult olyan szavatossági jogot választ, amelyről bebizonyosodik, hogy nem teljesíthető, vagy teljesítése a kötelezett számára másik szavatossági jog teljesítésével összehasonlítva aránytalan többletköltséget eredményezne, illetőleg az adott kellékszavatossági jog érvényesítése nem áll összhangban a jóhiszeműség és a tisztesség követelményével. E rendelkezéssel – szemben a jogerős ítéletben kifejtettekkel – a jogalkotó célja nem a kereseti kérelem eljárásjogi, hanem az igényérvényesítés anyagi jogi hibájának a bíróság általi kiküszöbölhetőségének a megteremtése volt. E jogszabályhely tehát arra szolgál, hogy ha van a keresetben megjelölttől eltérő, másik szavatossági jog, amelynek az érvényesítési feltételei fennállnak, és amely alkalmas az adott esetben a hibás teljesítés orvoslására, akkor a bíróság ne utasítsa el a keresetet, hanem az eredetileg tévesen választott szavatossági jog helyett – a Ptk. 6:161. §-a szerinti korlátozással – másikat ítéljen meg.

[54] Mindebből következően e rendelkezés alkalmazására csak akkor van lehetősége a bíróságnak, amikor az eljárási szabályoknak megfelelően előterjesztett kereset alapján a hibás teljesítés tényét a lefolytatott bizonyítás alapján megállapítja, de arra a jogkövetkeztetésre jut, hogy a keresettel érvényesített (választott) szavatossági jog anyagi jogi előfeltételei hiányoznak, ezért ebben az esetben – a jogvita végleges rendezése érdekében – külön erre irányuló kérelem nélkül is meg kell vizsgálnia, és állást kell foglalnia arról, hogy a Ptk. 6:159. § (2) bekezdésében foglalt további kellékszavatossági jogok valamelyike az adott tényállás alapján teljesíthető-e. Ítéletében ez esetben a hiba tényének megállapításán túl tehát részletesen ki kell térnie arra is, hogy a kereset szerinti (választott) szavatossági jog törvényi feltételei az adott tényállás mellett miért nem állnak fenn, az áttérés ezért indokolt és az áttérés indokai körében arra is, hogy az általa alkalmazott szavatossági jog törvényi feltételeit mely bizonyítékok támasztják alá.

[55] A szabályozás logikája alapján abban az esetben, ha az I–II. rendű felperesek keresetében eshetőleges halmazatban több szavatossági jogot is érvényesít, a Ptk. 6:161. §-ának az alkalmazására kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha az érvényesített szavatossági jogok egyikének sem állnak fenn a törvényi feltételei, hiszen csak ekkor merülhet fel a keresethez kötöttség perjogi szabályainak [Pp. 2. § (2) bekezdés, 342. §] a Ptk.-ban biztosított áttörésének a szükségessége.

[56] Itt szükséges hangsúlyozni azt is, hogy az Alkotmánybíróság (7/2013. (III. 1.) AB határozat Indokolás [34] bekezdése mellett annak [31] bekezdése, a 26/2020. (XII. 2.) AB határozat Indokolás [22] bekezdése) és a Kúria következetes gyakorlata (pl. Kúria Pfv.20.288/2022/8., Gfv.30.168/2022/11., Pfv.20.456/2024/4.) alapján a bírói ítéletekkel szemben az a követelmény érvényesül, hogy az ítélet indokolásából annak kell kitűnnie, hogy a bíróság a döntését mire alapította. A döntés alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel kell bemutatni, amelynek terjedelmét és mélységét az adott döntés természete és az ügy

egyedi körülményei határozzák meg, figyelemmel arra is, hogy az indokolás hiánya vagy fogyatékossága a fél világosan és pontosan körülírt kérdését érinti-e. Minimális elvárás, hogy a bíróság a feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon, amellyel kapcsolatban figyelembe kell venni a jogvita természetét, az eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket. A döntés indokolásának nem kell kiterjednie minden egyes részletre, de ki kell térnie az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre. Az ítélet indokolása ugyanis csak akkor megfelelő, ha az ügy releváns tényállása mellett tartalmazza mindannak okszerű, logikus és érthető levezetését, amelyen az ítéleti döntés alapszik (Kúria Kfv.35.284/2013/10., Kfv.35.369/2011/8., Kfv.35.378/2013/7., Pfv.20.634/2020/14., Pfv.20.446/2024/4.).

[57] A bírói ítélet e követelményeknek – egyebek mellett – nem felel meg akkor, ha az indokolása nem tartalmazza valamennyi keresetre kiterjedően a döntés indokait. Az indokolási kötelezettség megszegése olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely nem orvosolható a felülvizsgálati eljárásban és kihat az ügy érdemére, ezért a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését alapozza meg (Kúria Pfv.20.985/2025/5.).

[58] Jelen esetben sem az elsőfokú, sem az azt helybenhagyó jogerős ítélet nem tartalmaz arra vonatkozóan semmilyen indokolást, hogy az I–II. rendű felperesek elsődleges keresete szerinti elállás szavatossági jog választása az adott tényállás, a lakóépület megállapított hibája alapján miért nem volt megfelelő, amely az [55] bekezdésben kifejtettekre és az I–II. rendű felperesek másodlagos keresetének tartalmára figyelemmel azt jelenti, hogy az eljárt bíróságok az I–II. rendű felperesek elsődleges keresetét – ha az fenntartott keresetnek minősül – nem bírálták el, így a jogerős ítélet és az elsőfokú ítélet a Ptk. 6:161. §-án túl valóban sérti az ügy érdemére kihatóan a Pp. 341. és 346. §-át is.

[59] A kereseti kérelem hibája, illetve a fenntartott kereset tisztázatlansága, az elsődleges kereset elbírálatlansága és az indokolás teljes hiánya – tekintettel arra, hogy az előterjesztett eshetőleges tárgyi keresethalmazat esetén a keresetek egymástól nem függetlenek, kielégítést azok közül csak egy nyerhet, azaz a bíróság csak a sorrendben előbb álló kereset alaptalansága esetén bírálhatja el a következő keresetet – kizárta az árleszállítási igényt elbíráló ítélet érdemi felülvizsgálatát, a felülvizsgálati kérelemben előadott egyéb eljárási és anyagi jogi jogszabálysértések vizsgálatát. A Kúria erre tekintettel a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a jogszabálysértő jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a perfelvételi szaktól új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

(Kúria Pfv.V.20.108/2026/5.)

192 I. A közérdekű adat kiadása iránti perek esetében az ellenkérelem előadására rendelkezésre álló határidő betartását az Infotv. 31/A. § (3) bekezdésének mindkét fordulata alapján, az összefüggésekre figyelemmel kell elbírálni. Joghatályos az érdemi ellenkérelem, ha azt legkésőbb a kitűzött perfelvételi tárgyalást megelőzően 3 nappal az alperes előterjeszti, és ellenkérelmét az ellenérdekű félnek igazolható módon megküldi.

II. A közérdekű adatként történő minősítéshez az Infotv. 3. § 5. pontjának teljesülése mellett szükséges az is, hogy az igényelt adat az Infotv. 1. §-a szerinti célnak megfelelő közérdekű adattartalommal bírjon [az információs rendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 1. §, 31/A. § (3) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2025 május 23-án közérdekű adat kiadása iránti kérelmet terjesztett elő az alperesnél. A kérelmet az alperes XY e-mail címére küldte meg. Kérelmében annak az adatnak a kiadását kérte, hogy az alperes „mely dátum óta használja azt az XY e-mail címet, amelyen ezen adatigénylést megkapta”. A kérelem 2025. május 23-án érkezett meg az alpereshez, a kérelemre az alperes nem adott választ. Ezt követően a felperes 2025. június 10-én terjesztett elő keresetet a bíróságnál, közérdekű adat kiadása iránt.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[2] A felperes keresetében arra kérte kötelezni az alperest, hogy 3 napon belül díjmentesen adja ki, hogy „mely dátum óta használja az XY email címet”.

[3] Előadta, hogy az alperes közfeladatot ellátó szerv, a jogszabályok nem tartalmaznak a kért adat kiadását tiltó rendelkezést, a kért adat közérdekű adat, azt az alperes kezeli, nem minősül személyes adatnak, az alperes tevékenységére vonatkozik, és közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett. Álláspontja szerint a kért adat az alperes hatáskörére és illetékességére, szervezeti felépítésére, szakmai tevékenységére vonatkozó adat, ezért azt kiadni köteles.

[4] Keresetének jogalapjaként megjelölte az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdését, 39. cikk (2) bekezdését, valamint az információs rendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 26. §-át, 29. § (1)–(2) bekezdését, továbbá a 31. § (1)–(3) bekezdéseit, valamint az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 5. § (2) bekezdését. A felperes előadta, hogy az alperes, illetve jogelődje közpénzből finanszírozta azon projektet, amelynek célja az XY email cím gyors, legkésőbb 2012. október 31. napjáig történő létrehozása, üzembeadása volt.

[5] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, azzal, hogy a felperes által kért adatszolgáltatás nem irányul közérdekű adatszolgáltatásra, mert az Infotv. 1. §-a szerinti célnak a felperes adatigénylése nem felel meg, az alperes nem valószínűsítette, hogy az általa kért e-mail cím használatának kezdő dátuma közérdeklődésre számot tartó adat lenne.

Az első- és a másodfokú ítélet

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.

[7] Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdését, a 39. cikk (2) bekezdését, az Infotv. 3. § 5., 6. és 9. pontját, 26.

§ (1) bekezdését, 29. § (1) bekezdését, 31. § (1)–(4) bekezdéseit, 31. § (7) bekezdését, a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.331/2025/10. számú ítéletét idézve megállapította, hogy a perbeli esetben a felperes által kért adatnak – egy időpontnak – nincs közérdekű adattartalma, az alperes közfeladata ellátásának szempontjából lényegtelen az, hogy mely dátum óta használja az XY email címet.

[8] A felperes azon hivatkozása kapcsán, hogy „a kiadni kért adat mutatja azt is, hogy a projektet megnyerő cég mennyiben tett eleget vállalásának, kifizette-e a késés miatti kötbért”, arra utalt: a kiadni kért adat (egy dátum) alapján nem állapítható meg az, hogy a projektet megnyerő cég mennyiben tett eleget a vállalásának. Ezt azzal indokolta, hogy tény, hogy az alperes jelenleg is a használja az XY email címet, így az kétségtelen, hogy a projektet megnyerő cég eleget tett a vállalásának. Azt pedig a kiadni kért adat (egy dátum) alapján végképp nem találta megállapíthatónak, hogy a projektet megnyerő cég kifizette-e a késés miatti kötbért.

[9] Mindezek alapján a közügyek átláthatóságához fűződő közérdeket a perbeli adatigény esetében nem látta fennállónak, amely miatt döntése szerint a megismerni kívánt adat nem minősül az Infotv. 3. § 5. pontja szerinti közérdekű adatnak, nem tartozik az Infotv. tárgyi hatálya alá.

[10] Ezen indokok alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes jogszerűen tagadta meg az adatigény teljesítését, ezért a keresetet nem találta alaposnak. A további bizonyítást mellőzte, mivel a peres felek közötti jogvita a fentiek mentén elbírálható volt.

[11] A felperes fellebbezése folytán eljárt másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy 3 napon belül adja ki a felperesnek azt az adatot, hogy mely dátum óta használja az XY e-mail címet.

[13] Álláspontja szerint nem indokolt eljárási okból az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése, mert a felperes által hivatkozott eljárási szabálysértés, azaz az alperes hatálytalan ellenkérelmének elfogadása nem tartozik a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 381. §-a szerinti körbe, mert az eljárási szabálysértés a másodfokú eljárásban orvosolható. A másodfokú bíróság először a Pp. 369. § (1) bekezdése szerint vizsgálta az elsőfokú bíróság eljárásának szabályszerűségét.

[14] Indokolása szerint az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelően tájékoztatta az alperest az írásbeli ellenkérelem benyújtásának határidejéről, a perfelvételi tárgyaláson előadható, az írásbeli ellenkérelemnek megfelelő nyilatkozatról, illetve a perfelvételi tárgyalás elmulasztásának jogkövetkezményeiről, valamint a Pp. 148. § (3) bekezdés *a)* pontjában foglaltakról. Rögzítette, hogy a felhívó végzést és a keresetlevelet az alperes 2025. augusztus 18-án letöltötte, amihez képest az ellenkérelem előterjesztésére az Infotv. 31/A. § (3) bekezdése szerint nyitva álló 3 munkanapos határidő 2025. augusztus 22-én eltelt, így az alperes által 2025. augusztus 26-án előterjesztett írásbeli ellenkérelem ezért elkésett, az a Pp. 149. § (1) bekezdése alapján hatálytalan. Kiemelte: a hatálytalanság az elkésettségnek a jogszabály erejénél fogva beálló jogkövetkezménye, azt nem érinti sem az, hogy az elsőfokú bíróság hatályosnak tekinti, sem az, hogy a felperes az elsőfokú bíróság által megküldött beadványra nyilatkozik.

[15] A másodfokú bíróság jelentőséget tulajdonított annak, hogy az Infotv. 31/A. § (2) bekezdése alapján lehetősége lett volna a 2025. augusztus 29-én tartott perfelvételi tárgyaláson megjelenni, ott az írásbeli ellenkérelemnek megfelelő tartalmú nyilatkozatot szóban előadni, azonban az alperes képviselője a tárgyalást elmulasztotta. Külön rögzítette, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban – szemben a fellebbezési ellenkérelmében hivatkozottakkal – a rendelkezésre álló iratok szerint nem tett arra nyilatkozatot, hogy a tárgyaláson mely ok miatt nem tud megjelenni, és az adott eljárásban az Infotv. 31/C. § (1) bekezdés *a)* pontja szerint igazolásnak egyébként sem lett volna jelentősége.

[16] Megállapította, hogy hatályos írábeli ellenkérelem, illetve írásbeli ellenkérelem hiányában az Infotv. 31/A. § (4) bekezdése alapján a keresetet nem vitatottnak kellett volna tekintenie az elsőfokú bíróságnak, és az alperest a kereset szerint kellett volna marasztalnia. Ezzel ellentétben az elsőfokú bíróság az alperes elkésett írásbeli ellenkérelmét hatályosnak elfogadva hozta meg az ítéletét, amely eljárási szabálysértés orvoslásaként a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és az Infotv. 31/A. § (4) bekezdése alapján marasztalta az alperest a keresettel egyező tartalommal, beleértve a felperes által igényelt 3 napos teljesítési határidőt is. A másodfokú bíróság rögzítette, hogy érdemben nem vizsgálhatta – ellenkérelem hiányában – a kereset érdemi alaposságát.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

[18] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezését és a keresetet elutasító elsőfokú ítélet helybenhagyását.

[21] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[24] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét alaposnak találta.

[25] A Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérő voltát. A (2) bekezdés szerint a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki.

[26] A felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit. Érdemben ugyanis csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja. Mivel a felülvizsgálat tárgya a jogerős ítélet, és nem az elsőfokú bíróság ítélete (Kúria

Pfv.III.21.631/2019/5., Pfv.III.20.088/2020/3.), ezért a felülvizsgálati kérelemben az azt előterjesztő félnek az álláspontja szerint a másodfokú bíróság által a jogerős ítélet meghozatalakor elkövetett jogszabálysértéseket kell megjelölnie [Kúria Pfv.V.20.797/2016/11. (BH 2017.232.)]. Mindezek alapján a Kúria érdemben csak azokat a hivatkozásokat vizsgálta és értékelte, amelyek tartalmazzák a megsértett jogszabályhely pontos megjelölését és a jogszabálysértés megfelelő körülírását is.

[27] A Kúriának a jelen esetben abban a kérdésben kellett döntenie, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban terjesztett-e elő hatályosnak tekinthető ellenkérelmet. Amennyiben ugyanis az alperes ellenkérelme joghatályos, abban az esetben nem tekinthető a felperes keresete nem vitatottnak, hanem azt érdemben kell elbírálni.

[28] Ebben a kérdésben a felperes és a másodfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a keresetlevél, illetve a bírósági felhívás letöltéséhez képest az Infotv.-ben meghatározott speciális ellenkérelem-előterjesztési határidő eredménytelenül telt el. Az alperes álláspontja ezzel szemben az volt, hogy ellenkérelmét a törvényes határidőben terjesztette elő, ezért azt érdemben el kell bírálni.

[29] Az Infotv. 31/A. § (1) bekezdése szerint, ha a keresetlevél perfelvételre alkalmas, a bíróság legkésőbb a keresetlevél előterjesztésétől számított tizenötödik napra kitűzi a perfelvételi tárgyalást, amelyre a feleket idézi. Ha a keresetlevél csak a bíróság intézkedését követően válik tárgyalásra alkalmassá, a tárgyalás kitűzésére előírt határidő kezdő időpontját ettől az időponttól kell számítani. A tárgyalási időköz legalább három munkanap. A (2) bekezdés szerint a bíróság a perfelvételi tárgyalásra történő idézéssel egyidejűleg közli a keresetet az alperessel és felhívja a feleket, hogy az ügyre vonatkozó valamennyi okiratot és egyéb bizonyítási eszközt a tárgyalásra hozzák magukkal, az alperest pedig arra is, hogy a keresetre a tárgyaláson adja elő az írásbeli ellenkérelemnek megfelelő tartalmú nyilatkozatát. A (3) bekezdés szerint az alperes a keresetlevél kézbesítésétől számított három munkanapon belül, de legkésőbb a perfelvételi tárgyalás határnapját megelőző három nappal korábban írásbeli ellenkérelmet nyújthat be. Ezzel egyidejűleg az alperes az írásbeli ellenkérelmet tájékoztatás céljából – ha az számára ismert – a felperes elektronikus levélcímére is megküldi, és a megküldés tényét a bíróság számára valószínűsíti. Az e rendelkezések megsértésével teljesített perbeli cselekmények hatálytalanok. A (4) bekezdés szerint, ha a perfelvételi tárgyalást az alperes elmulasztotta és írásbeli védekezést sem terjesztett elő, a keresetet nem vitatottnak kell tekinteni és a bíróság a perfelvétel lezárását követően ítéletével marasztalja az alperest, kivéve, ha az eljárás megszüntetésének van helye. Ha a jelen lévő alperes korábban írásbeli ellenkérelmet nem terjesztett elő, azt legkésőbb a perfelvételi tárgyaláson szóban köteles előadni.

[30] Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

[31] A jelen esetben a Kúria szerint az Infotv. 31/A. §-ának szabályait beiktató 2022. évi XL. törvény célja a közérdekű adatok kiadására irányuló peres eljárások gyorsítása volt, a megfelelő garanciák biztosítása mellett.

[32] A Kúria álláspontja szerint az Infotv. 31/A. § (3) bekezdését a maga összességében és összefüggéseire tekintettel kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy nem lehet csupán az első fordulatot alkalmazni, amely a keresetlevél kézbesítésétől számított 3 munkanapon belül írja elő az ellenkérelem előterjesztésének kötelezettségét, mert a mondat folytatása szerint legkésőbb a perfelvételi tárgyalás határnapját megelőző 3 nappal korábban lehet írásbeli ellenkérelmet előterjeszteni. Speciális rendelkezés az is, hogy az alperes az írásbeli ellenkérelmet tájékoztatás céljából köteles megküldeni a felperes elektronikus levélcímére, és a megküldés tényét a bíróság számára valószínűsíteni.

[33] A Kúria szerint a jelen esetben a kereset kézbesítésétől számított 3 munkanapos határidőt az alperes elmulasztotta ugyan, de az Infotv. 31/A. § (3) bekezdésének első mondata második fordulatának megfelelő „legkésőbb” fordulatnak megfelelően terjesztette elő ellenkérelmét a perfelvételi tárgyalást megelőzően 3 nappal, és ellenkérelmét a felperes részére is megküldte. Az Infotv. 31/A. § (3) bekezdésének összességében az alperes által előterjesztett ellenkérelem ezáltal megfelelt. Ebből következően jogsértő volt a 31/A. § (4) bekezdésének alkalmazása, mivel az alperes joghatályos ellenkérelmet terjesztett elő, így bár képviselője a tárgyalást elmulasztotta, nem lehetett a keresetet nem vitatottnak tekinteni, és az alperest érdemi vizsgálat nélkül a keresettel egyező tartalommal marasztalni. Ezt az értelmezést támasztja alá az a körülmény is, hogy az adott jogszabályhely alapján az ellenkérelem legkésőbb a perfelvételi tárgyaláson adható elő – ehhez képest a jelen esetben az alperes érdemi ellenkérelmét mind a felperes, mind pedig a bíróság még a perfelvételi tárgyalást megelőzően megkapta.

[34] A Kúria mindezekre tekintettel az alperes ellenkérelmét, az ott előterjesztett jogi érvelést érdemben vizsgálta. Ennek mellőzése a másodfokú bíróság részéről jogszabályt sértett.

[35] Az alperes érdemi ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a kiadni igényelt adatnak nincs közérdekű adattartalma, a kiadni kért adat nem járul hozzá a közügyek átláthatóságához, az adatigénylés nincs összhangban az Infotv. céljával.

[36] Az Infotv. 1. §-a szerint a törvény célja a hatálya alá tartozó tárgykörökben az adatok kezelésére vonatkozó alapvető szabályok meghatározása annak érdekében, hogy a természetes személyek magánszféráját az adatkezelők tiszteletben tartsák, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő jog érvényesítésével megvalósuljon.

[37] Az Infotv. 3. § 5. pontja értelmében közérdekű adat az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb

közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat.

[38] Az Infotv. 26. § (1) bekezdése szerint a közfeladatot ellátó szervnek lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot – az e törvényben meghatározott kivételekkel – erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse. E rendelkezés összhangban áll az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdésével, amely szerint mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

[39] A Kúria szerint a jelen ügyben eljárt elsőfokú bíróság helytállóan utalt vissza a Kúria számos ítéletében kifejtett alapelvre (többek között Kúria Pfv.IV.21.269/2022/5., Pfv.IV.20.203/2023/9., Pfv.IV.20.554/2023/8.), hogy azok az adatok minősülnek az Infotv. 3. § 5. pontja szerinti közérdekű adatnak, amelyek hozzájárulnak az Infotv. 1. §-ában deklarált cél érvényesüléséhez.

[40] A Kúria szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok helyes mérlegelésével állapította meg, hogy a felperes által kiadni kért adatnak, azaz egy időpontnak önmagában nincs közérdekű adattartalma az alperes közfeladata ellátása szempontjából. Lényegtelen kérdés, hogy mely dátum óta használja az XY e-mail címet. Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság azt, hogy a felperes által megjelölt „jelentősége” az adatnak nem áll fenn, mert a kiadni kért dátum alapján az nem állapítható meg, hogy a projektet megnyerő cég eleget tett-e a vállalásának. Az adott email címet az alperes jelenleg is használja. Az pedig a dátum alapján nyilvánvalóan nem állapítható meg önmagában, hogy a projektet megnyerő cég, amely az internetes elérhetőséget biztosította, kifizette-e az esetleges késés miatti kötbért. Helyes mérlegeléssel jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az Infotv. 1. §-ára figyelemmel, a kiadni kért adat ténylegesen nem minősül az Infotv. 3. § 5. pontja szerinti közérdekű adatnak, ezért az alperes a jogszabályoknak és a kialakult ítélkezési gyakorlatnak megfelelően, jogszerűen tagadta meg az adatigénylés teljesítését.

[41] Mindezekre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet ellentétes a felülvizsgálati kérelemben foglalt jogszabályi rendelkezésekkel, a kiadni kért adat nem minősül az Infotv. céljára figyelemmel közérdekű adatnak, ezért a Kúria az ezzel ellentétes jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a felperes keresetét elutasító elsőfokú ítéletet a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

(Kúria Pfv.IV.20.266/2026/6.)

POLGÁRI KOLLÉGIUM
GAZDASÁGI SZAKÁG

193 I. A felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható olyan jogszabálysértés, amelyre a fél korábban nem hivatkozott, és amelyre vonatkozóan a jogerős határozat nem tartalmaz döntést [2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 406. §].
II. A Pp. 373. § (2) bekezdésének alkalmazása esetén az önhiba hiánya nem csak akkor állapítható meg, ha az állított új tényről a fellebbező korábban nem tudott vagy eleve utóbb következett be, de abban az esetben is, amennyiben a fellebbező alappal feltételezhette, hogy annak nincs jelentősége, így arra ezért nem hivatkozott [Pp. 373. § (2) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felek között 2024. február 9-én vállalkozási szerződés jött létre az alperes mint megrendelő és a felperes mint vállalkozó között építészeti, villanyszerelési munkálatok elvégzésére összesen 57 000 013 forint + áfa összegű vállalkozói díj ellenében. A felperes kereseti tényállítása szerint a szerződéses kötelezettségét határidőben, 2024. július 1-jéig teljesítette, azonban az alperes a teljesítésigazolást nem állította ki, a vállalkozói díjat nem fizette meg. A peren kívüli egyeztetések során az alperes 2024 decemberében átutalt a felperes részére 5 000 000 forintot, majd 2025 januárjában és februárjában két teljesítésigazolást állított ki 10 630 000 forint + áfa és 10 630 000 forint + áfa összegről, azonban csak az egyik alapján kiállított számla ellenértékét fizette meg.

[2] A felperes megbízása alapján eljárt Teljesítésigazolási Szakértői Szerv által adott szakvélemény szerint az alperesnek 25 379 422 forint vállalkozói díjtartozása áll fenn a felperes irányában.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[3] A felperes az építmények tervezésével és kivitelezésével kapcsolatos egyes viták rendezésében közreműködő szervezetről, és egyes törvényeknek az építésügyi lánctartozások megakadályozásával, valamint a késedelmes fizetésekkel összefüggő módosításáról szóló 2013. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: TSZSZ tv.) 8/A. §-a, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:238. §-a és 6:42. §-a alapján 25 379 422 forint tőke és ezen összeg után 2024. július 2-tól esedékes késedelmi kamat megfizetése iránt terjesztett elő keresetet.

[4] Az alperes ellenkérelmében alaki védekezésként az eljárás megszüntetését kérte, emellett érdemi ellenkérelmet is előterjesztett. Az előbbi indokául előadta, hogy a törvényszék az alperes felszámolását 2024. május 9-én közzétett végzésével elrendelte, azonban a felperes a felszámolási eljárásában hitelezői igényt nem terjesztett elő, a nyilvántartásba vételi díjat nem fizette meg. A felszámolási eljárás a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 41. §-a szerinti egyezséggel zárult, amelyet a törvényszék a 2024. október 11-én közzétett végzésével jóváhagyott.

Az első- és a másodfokú határozat

[5] Az elsőfokú bíróság végzésével az eljárást a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 240. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján megszüntette.

[6] Indokolása szerint, mivel a felperes az alperessel szemben folyamatban volt felszámolási eljárásba hitelezőként nem jelentkezett be és a követelése nem tartozik a Cstv. 57. § (1) bekezdés *a)–c)* pontjában megjelölt követelések közé, ezért a felszámolási eljárás befejezését követően – utalva a Cstv. 38. § (3) bekezdésére, 35. § (1) bekezdésére, 41. § (1) bekezdésére, 44. § (1) bekezdésére, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:121. § (1)–(3) bekezdéseire – követelését az alperessel szemben bírósági úton nem érvényesítheti.

[7] A felperes fellebbezése folytán eljárt másodfokú bíróság végzésével az elsőfokú végzést helyes indokaira utalással helybenhagyta.

[8] A másodfokú bíróság a fellebbezésben írtakra tekintettel hangsúlyozta, hogy a felperes a követelés esedékességének időpontját a keresetlevélben 2024. július 2-ában jelölte meg. Rámutatott, nincs jelentősége annak, hogy a felszámolási eljárás közzétételének napja és a felperes által a keresetlevélben megjelölt esedékesség időpontja között 53 nap telt el, mivel a Cstv. 37. § (1) bekezdése lehetőséget ad a 40 napon túli igénybejelentésre is. Ezen jogszabályi rendelkezés szerint az adóssal szemben fennálló olyan követeléseket, amelyeket a felszámolás közzétételétől számított 40 napon túl, de 180 napon belül jelentettek be, a felszámoló nyilvántartásba veszi és – az egyezségkötést kivéve – akkor elégíti ki, ha a Cstv. 57. § (1) bekezdésében felsorolt tartozások kiegyenlítése után marad vagyoni fedezet. A másodfokú bíróság a Cstv. 37. § (3) bekezdése alapján kiemelte, hogy a 180 napos határidő elmulasztása jogvesztéssel jár. Ebből következően a felperesnek a 2024. július 2-án lejárttá és esedékessé vált követelését a Cstv. szabályai szerint hitelezői követelésként be kellett volna jelentenie.

[9] A másodfokú bíróság a felperesnek a fellebbezésben tett azon tényállítását, amely szerint a követelés nem 2024. július 2-án járt le, hanem az esedékesség időpontja 2025. január 3., illetve március 15., a másodfokú eljárásban a Pp. 373. § (2) bekezdése alapján olyan meg nem engedett új tényállításnak minősítette, amelynek a vizsgálatára a felülbírálat során nincs lehetőség.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

[10] A jogerős végzés ellen a felperes terjesztett elő a fél alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, illetve az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabálysértésre alapított felülvizsgálat engedélyezésével [Pp. 409. § (1) bekezdés *d)* pont] együtt felülvizsgálati kérelmet. Kérte, hogy a Kúria a jogerős végzést helyezze hatályon kívül és kötelezze az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására. Állította, hogy a jogerős végzés sérti a Pp. 201. § (1) bekezdését, 203. § (1) bekezdését, 373. § (2) bekezdését, valamint a Ptk. 6:121. § (1) bekezdés *c)* pontját.

[11] Állította, az elsőfokú bíróság a Pp. 203. §-a alapján nem biztosított lehetőséget részére arra, hogy a Pp. 201. § (1) bekezdése szerinti válasziratában érdemben tudjon reagálni az alperes ellenkérelmére, amelyben a folyamatban volt felszámolási eljárásra hivatkozva kérte az eljárás megszüntetését. Így a felperesnek – önhibáján kívül – kizárólag a fellebbezés keretében volt lehetősége kifejteni a hivatkozott felszámolási eljárás, valamint a perbeli követelés keletkezésének időpontjával kapcsolatos tényelőadását és jogi érvelését. A másodfokú bíróság ezért tévesen hivatkozott a Pp. 373. § (2) bekezdésére, hiszen a felperes önhibáján kívül nem terjesztette elő korábban ezt a nyilatkozatát.

[12] A felülvizsgálati álláspontja szerint az eljárt bíróságok tévesen, a Ptk. 6:121. §-át megsértve jutottak arra a következtetésre, hogy a perbeli követelés a bírósági úton nem érvényesíthető követelések körébe tartozik. Megismételve a fellebbezésében írtakat hangsúlyozta, hogy az adott követelés a felszámolási eljárás során még nem állt fenn, így arra nem vonatkoznak a Cstv.-nek az eljárás megszüntetése alapjául szolgáló rendelkezései. A felperes a felülvizsgálati kérelmében rámutatott, hogy a felszámolási eljárás 2024. október 11-én egyezséggel zárult, azonban a felperesi követelést megalapozó számlák és teljesítési igazolások csak ezt követően – 2025. január és február hónapban – keletkeztek, így a felperesnek nem is volt lehetősége a hitelezői igényét bejelenteni korábban.

[13] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős végzés hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[14] A Kúria a felülvizsgálatot a Pp. 409. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján engedélyezte, miután a felperes a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében az alapvető eljárási jogának sérelmét, illetve az ügy érdemére kiható eljárási szabályszegést megfelelően valószínűsítette.

[15] A Kúria a jogerős végzést a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az ott megjelölt okból jogszabálysértőnek találta.

[16] A felperes a felülvizsgálati kérelmét elsőként arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 203. § (1) bekezdése alapján nem biztosított lehetőséget részére, miszerint a Pp. 201. § szerinti válasziratában érdemben tudjon reagálni az alperes ellenkérelmére, amelyben a folyamatban volt felszámolási eljárásra hivatkozva kérte az eljárás megszüntetését. A Kúria a felperes hivatkozására tekintettel mindenekelőtt rámutat, hogy az elsőfokú eljárásban elkövetett esetleges eljárási szabálysértések csak közvetett módon, vagyis úgy alapozhatják meg a felülvizsgálati kérelmet, ha azokat a másodfokú eljárásban nem orvosolták, és jogszabálysértő jogerős döntéshez vezettek (Kúria Pfv.20.013/2025/3.). Ehhez azonban szükség lett volna arra, hogy a felperes az elsőfokú bíróság által elkövetett eljárási szabálysértésre az elsőfokú végzéssel szemben előterjesztett fellebbezésében hivatkozzon, vagy a másodfokú bíróság a Pp. 370. § (3) bekezdése alapján mint nem hivatkozott eljárási szabálysértést észlelje, és azt – a következményekre vonatkozó figyelmeztetés mellett – a felek tudomására hozza, majd a felperes kérelmére figyelembe vegye. Tekintettel arra, hogy a felperes erre az eljárási szabálysértésre a fellebbezésében nem hivatkozott, és azt a másodfokú bíróság hivatalból sem észlelte, így az nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát.

[17] A fentiek tükrében az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében helyesen hivatkozott a Kúria következetes gyakorlatára, amely szerint a jogerős határozat csak olyan kérdésben, olyan jogi állásponttal összefüggésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és másodfokú eljárásnak is tárgya volt (Kúria Pfv.20.797/2016/11. – BH 2017.232.). A felülvizsgálati kérelmet nem lehet olyan új körülményre alapítani, amelyre a fél az első- és másodfokú eljárás során nem hivatkozott. A felülvizsgálati kérelemben nem jelölhető meg olyan új jogszabálysértés, amelyre a fél korábban nem hivatkozott, és amelyre vonatkozóan a jogerős határozat nem tartalmazott döntést (Kúria Pfv.20.640/2023/8., Pfv.20.570/2024/8.). Mindezekre figyelemmel a Kúria a felperesnek a Pp. 201. és 203. §-ának megsértésére alapított felülvizsgálati kérelemében előadott hivatkozását érdemben nem vizsgálhatta.

[18] A Kúria az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértésként értékelte ugyanakkor a Pp. 373. § (2) bekezdésének megsértésére alapított felperesi állítást. Eszerint a fellebbezésben új tény állítására akkor kerülhet sor, ha az új tény a fél önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a fellebbező fél tudomására vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb ítéletet eredményezhetett volna. A másodfokú bíróság e rendelkezésre hivatkozva nem vizsgálta a felperesnek a fellebbezésben tett azon tényállítását, amely szerint nem volt lehetősége bejelenteni a hitelezői igényét, figyelemmel arra, hogy igénye, követelése ezen időpontban még nem is állt fenn az alperessel szemben, az nem volt esedékes. A követelés a keresetlevélben foglaltakkal szemben nem 2024. július 2-án járt le, hanem az esedékesség időpontja 2025. január 3., illetve március 15.

[19] A Kúria rögzíti, ahhoz, hogy a másodfokú bíróság érdemben vizsgálja a fellebbezésben előadott új tényállítást, a következő konjunktív feltételek fennállása szükséges: az önhiba hiánya és az, hogy elbírálása esetén a fellebbező félre kedvezőbb döntést eredményezhetett volna. A Kúria mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy a felperes fellebbezésében új tényként nemcsak a követelés esedékessé válásának időpontját jelölte meg a keresetlevélben írtakhoz képest eltérő időpontban, de

részletesen nyilatkozott arra is, hogy a követelés a felszámolási eljárás befejezésének időpontjában (2024. október 11.) még nem létezett, az csak az e-napló lezárása, a teljesítésigazolás és a számla kiállítását követően jött létre. Tény, hogy a keresetlevélben írtakhoz képest ez mind új tényállítás, azonban a felperes helyesen hivatkozott arra, hogy ezek előadására a fellebbezést megelőzően nem volt lehetősége, ugyanis az elsőfokú bíróság az ellenkérelem beérkezését követően válaszirat előterjesztésére nem hívta fel, így önhibáján kívül nem volt lehetősége jogi álláspontja kifejtésére az alperes eljárás megszüntetését célzó alaki védekezését érintően.

[20] A Kúria jogértelmezése szerint az önhiba hiánya nem csak akkor állapítható meg, ha az állított új tényről a fellebbező korábban nem tudott vagy eleve utóbb következett be, de abban az esetben is, amennyiben a fellebbező korábban alappal feltételezhette, hogy annak nincs jelentősége. Márpedig a követelés létrejöttének és esedékessé válásának időpontja akkor vált csak hangsúlyossá a jogvitában, amikor az alperes az ellenkérelmében a felszámolási eljárásra és annak befejeződésére hivatkozva az eljárás megszüntetését kérte. E körülményeket a másodfokú bíróság indokolatlanul hagyta figyelmen kívül, ezért az önhiba hiánya az új tényállításokat érintően bizonyosan megállapítható.

[21] A fentiekben írtak szerint azonban az is szükséges, hogy az új tényállítás – annak érdemi elbírálása esetén – a fellebbező félre kedvezőbb döntést eredményezhet. Ez utóbbi feltétel megvalósulása szempontjából van jelentősége annak, hogy a felperes fellebbezésében nemcsak az esedékessé válás időpontja tekintetében helyezte kereseti kérelmét új ténybeli alapokra, de a követelés létrejötte vonatkozásában is, amelyet a másodfokú bíróság szintén figyelmen kívül hagyott. A jogerős végzés indokolása szerint a Cstv. 37. § (1)–(3) bekezdéséből, valamint 41. § (1) bekezdéséből megállapíthatóan a felperesnek a 2024. július 2-án lejárttá és esedékessé vált követelését a Cstv. szabályai szerint hitelezői igényként be kellett volna jelentenie, az egyezségkötésre tekintettel az eljárás befejezését követően a követelését az adóssal szemben már nem érvényesítheti. A felperes azonban a fellebbezésében azt állította, hogy a felszámolás befejezésének időpontjában sem állt még fenn az alperessel szemben követelése, így a másodfokú bíróság által állított jogvesztés nem következhetett be, ez kizárja az eljárás megszüntetését. Megállapítható ezért, hogy az állított új tény annak alapossága esetén a felperesre kedvezőbb döntést eredményezhet.

[22] A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott fenti eljárási szabálysértés megalapozottságára tekintettel a Kúria a felülvizsgálati kérelemben állított anyagi jogszabálysértés [Ptk. 6:121. § (1) bekezdés *c)* pont] vizsgálatát mellőzte.

[23] A Kúria a fentiekre figyelemmel az ügy érdemére kiható jogszabálysértő jogerős végzést a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A megismételt másodfokú eljárásban érdemben kell vizsgálni a fellebbezésben állított valamennyi új tényt, és ezek ismeretében kell a másodfokú bíróságnak a fellebbezésről határoznia. Azok érdemi elbírálását követően lesz a bíróság abban a helyzetben, hogy megalapozottan állást tudjon foglalni abban a kérdésben, hogy a felperesnek fennáll-e olyan követelése, amelyet bírósági úton érvényesíthet.

(Kúria Gfv.VI.30.049/2026/7.)

194 I. Ha a csőd- és felszámolási nemperes ügyekben a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálására a felülvizsgálat engedélyezése szükséges, a Cstv. 6. § (4a) bekezdésében írt 30 napos határidő a 2026. január 1. napja után előterjesztett felülvizsgálati kérelmeknél is irányadó [1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 6. § (3) és (4a) bek.; 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 412. § (2) bek.].

II. A joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítására alapított engedélyezési kérelem esetén be kell mutatni a meghaladni kívánt egységes gyakorlatot, a kérelem alapjául szolgáló bírói döntések azonosítható megjelölésével [Pp. 409. § (1) bek. a) pont].

III. Nem engedélyezhető a Pp. 409. § (1) bekezdés b) pontja alapján a felülvizsgálat, ha a megjelölt jogkérdésnek nincs az egyedi ügyön túlmutató különleges súlya vagy társadalmi jelentősége [Pp. 411. § (1) bekezdés, 2. § (2) bek.].

A felülvizsgálat engedélyezése szempontjából lényeges tényállás

[1] Az adós felszámolásának kezdő időpontja 2023. december 22., önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselője a Képviselő (a továbbiakban: Képviselő) volt.

[2] A felszámolási eljárásban a Képviselő – saját követeléseként – az alábbi követeléseket jelentette be hitelezői igényként:

– – 166 000 000 forint tagikölcsön-követelést, amelyet a felszámoló a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 57. § (1) bekezdés *f)* pontjába [a továbbiakban: *f)* kategória] sorolt be, valamint ehhez kapcsolódóan 3 533 753 forint késedelmikamat-követelést, amelyet a felszámoló a Cstv. 57. § (1) bekezdés *g)* pontjába [a továbbiakban: *g)* kategória] sorolt be,

– – 22 310 947 forint kölcsönkövetelést, amelyet a felszámoló *f)* kategóriában igazolt vissza, valamint ehhez kapcsolódóan 294 016 forint késedelmikamat-követelést, amelyet a felszámoló *g)* kategóriában igazolt vissza. A bejelentett követelésekhez kapcsolódó nyilvántartásba vételi díjat és vagyonkutatási költségátalányt a felszámoló *f)* kategóriában vette nyilvántartásba.

[3] A Cég1a közte és a Cég2– amelynek vezető tisztségviselője ugyancsak Képviselő volt – között 2021. március 4-én, 950 000 000 forint összegre létrejött kölcsönszerződésből eredően jelentett be hitelezői igényt, amelynek biztosítékát képezte É. Z. készfizető kezessége és az adós tulajdonában álló 2 ingatlanra 990 000 000 forint és járulékai erejéig bejegyzett jelzálogjog.

[4] A Cég1hitelezői igényét a felszámoló 1 120 576 105 forint összegben vette nyilvántartásba, ebből 973 625 425 forintot a Cstv. 49/D. §-a szerint kielégítendő követelésként, 46 710 680 forintot *g)* kategóriás követelésként, a hitelezői igénybejelentéshez kapcsolódó 200 000 forint

nyilvántartásba vételi díjat és 40 000 forint vagyonkutatási költségátalányt *f)* kategóriás követelésként sorolt be.

[5] A Képviselő az ellene mint kezes ellen indított végrehajtási eljárásban a Cég1 teljes követelését megfizette. Majd 2023. szeptember 20-án tájékoztatta a felszámolót, hogy a hitelezői igényként bejelentett saját követelését, valamint a kezesként megfizetett, a Cég1-el megkötött kölcsönszerződés teljesítéséből eredő 973 625 425 forint tőkeösszegű kezesi megtérítési igény követelését az I. rendű hitelező-re engedményezte.

[6] A felszámoló az I. rendű hitelező – jelen kifogással érintett – hitelezői igényét visszaigazolta az alábbiak szerint:

− – a Cstv. 49/D. § szerint kielégítendő követelés 973 625 425 forint,

− – a Cstv. 57. § (1) bekezdés *f)* pontjába sorolt követelés 188 310 947 forint (166 000 000 + 23 310 947) kölcsönkövetelés, valamint 600 000 forint regisztrációs díj és 120 000 forint vagyonkutatási költségátalány.

[7] A Cég1 a 2023. december 8-án kelt, adós felszámolójának címzett levelében közölte, hogy a követelése megtérült, kérte a hitelezői nyilvántartásból törlését, csatolta a zálogjog törlésére vonatkozó nyilatkozatát (törlési engedély). Az I. rendű hitelező a 2023. december 6-án kelt engedményezési szerződéssel megszerzett követelését, így a Cstv. 49/D. §-a szerint besorolt 973 625 425 forint és járulékai követelését is annak biztosítékaival együtt a II. rendű hitelezőre átruházta. A felszámoló a II. rendű hitelezőt jogutódként, azonos besorolással hitelezőként nyilvántartásba vette, az I. rendű hitelezőt pedig a hitelezői nyilvántartásból törölte.

[8] A felszámoló a hévízi ingatlanokat a 2023. december 20-án kelt adásvételi szerződéssel a Cstv. 49/D. § (8) bekezdésének alkalmazásával értékesítette a zálogjogosult II. rendű hitelező részére.

[9] A 2025. február 28. fordulónappal előterjesztett közbenső mérleg szerint a Cstv. 49/D. §-a alapján 1 162 764 forint összegben került sor hitelezői igény kielégítésére. A II. rendű hitelező tulajdonjoga 2023. december 21-én az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került, és ezzel egyidejűleg törlésre került a bejegyzett jelzálogjog.

[10] A felszámoló jelenleg a II. rendű hitelező hitelezői igényét az alábbiak szerint tartja nyilván:

− a Cstv. 49/D. §-a szerint kielégítendő hitelező igény 1 104 975 forint,

− a Cstv. 57. § (1) bekezdés *f)* pontjába sorolt hitelező igény 188 310 947 forint, valamint a bejelentett követelésekhez kapcsolódó 160 000 forint költségátalány és 800 000 forint nyilvántartásba vételi díj,

− a Cstv. 57. § (1) bekezdés *g)* pontjába sorolt hitelezői igény 277 367 482 forint.

[11] Az adós vagyona a közbenső mérleg 2025. február 28. fordulónapján 46 204 934 forint, amelyből pénzeszköz 37 796 200 forint, tárgyi eszköz 3 400 000 forint, készlet 1 500 000 forint, követelés 1 951 000 forint, nyilvántartásba vételi díj 1 557 634 forint. Kiegyenlítetlen felszámolási költség 28 330 098 forint, az *e)* kategóriás hitelezői igények összege 374 925 833 forint, az *f)* kategóriás hitelezői igények összege, regisztrációs díj és költségátalány nélkül 309 904 982 forint. A kifogást előterjesztő hitelező (a továbbiakban: hitelező) hitelezői igénye *e)* kategóriában 335 131 270 forint, *f)* kategóriában 15 626 821 forint, valamint 200 000 forint nyilvántartásba vételi díj és 40 000 forint vagyonkutatási költségátalány.

A hitelező kifogása és az adós ellenkérelme

[12] A hitelező 2024. február 20-án kifogást terjesztett elő, amelyben az eljárással érintett I. rendű hitelező hitelezői igénye nyilvántartásba vételét, besorolását sérelmezte. Kifogásában elsődlegesen a hitelezői igény törlését, másodlagosan és harmadlagosan az átsorolását, valamint azt kérte, hogy a bíróság tiltsa meg a felszámolónak, hogy a Cstv. 49/D. §-a alkalmazásával kifizesse az I. rendű hitelezőnek a Cstv. 49/D. §-a szerint besorolt 973 625 425 forint hitelező igényt. Arra az esetre, ha ez megtörtént, semmisítse meg a kifizetést, állítsa helyre az eredeti állapotot, és kötelezze a felszámolót a módosított hitelezői igény szerinti vagyonfelosztásra. Az elsőfokú bíróság felhívására eljárásba vonta az I. rendű hitelezőt.

[13] A felszámoló a kifogás elutasítását kérte.

Az első- és a másodfokú bíróság határozata

[14] Az elsőfokú bíróság végzésével kötelezte a felszámolót, hogy az eljárásba vont I. rendű hitelező 188 310 947 forint tőkeösszegű, a Képviselő kölcsönkövetelésein alapuló, engedményezéssel megszerzett hitelezői igényét és annak járulékait, valamint az ahhoz tartozó nyilvántartásba vételi díj és vagyonkutatási költségátalány összegét a Cstv. 57. § (1) bekezdés *h)* pont *hb)* alpontja szerint sorolja be, ezt meghaladóan a kifogást elutasította.

[15] A másodfokú bíróság végzésével az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította arra tekintettel, hogy a másodfokú eljárás során vált ismertté az a tény, miszerint az eljárással érintett I. rendű hitelező a követelését már e kifogás benyújtását megelőzően átruházta, így nem a kifogással érintett hitelezőt – a II. rendű hitelezőt – vonták eljárásba.

[16] A megismételt eljárás során – az elsőfokú bíróság anyagi pervezetését követően – a hitelező a kifogásait az alábbiak szerint tartotta fenn:

[17] Elsődlegesen az eljárással érintett II. rendű hitelező valamennyi hitelezői igényének törlését kérte hivatkozással arra, hogy sem az I. rendű hitelező, sem a II. rendű hitelező nem jelentkezett be a felszámolási eljárásba hitelezőként, és a Cég1 követelésével kapcsolatban nem jelentkezett be a Képviselő sem, az engedményezési értesítő nem minősül hitelezői igénybejelentésnek.

[18] Másodlagosan valamennyi követelésnek a Cstv. 57. § (1) bekezdés *h)* pontjába sorolását kérte hivatkozással arra, hogy a II. rendű hitelező, és őt megelőzően az I. rendű hitelező a Képviselőtől szerezte a követelést, a vezető tisztségviselő követelését pedig – a Cég1-től szerzett követelés esetében a Cstv. 49/D. § (4) bekezdésére tekintettel – a Cstv. 57. § (1) bekezdés *h)* pont *hb)* alpontja szerint kellett volna besorolni.

[19] Harmadlagosan a Cstv. 49/D. §-a szerint visszaigazolt követelés *f)* kategóriába történő átsorolását kérte hivatkozással arra, hogy a kezesi

teljesítéssel az eredeti követelés megszűnt, a kezes megtérítési igénye új követelés, melyet – ingatlan-nyilvántartási bejegyzés hiányában – nem biztosít jelzálogjog.

[20] A fenti kifogások mellett – a kifizetés mint felszámolói intézkedés megsemmisítése helyett – az ingatlanértékesítés mint felszámolói intézkedés megsemmisítését is kérte. Álláspontja szerint az eljárással érintett II. rendű hitelező nem volt ténylegesen nyilvántartható hitelező, ezért a Cstv. 49/D. § (8) bekezdése szerinti értékesítés, és az értékesítési bevétel Cstv. 49/D. § szerinti felosztása jogszabálysértő volt.

[21] A felszámoló a kifogás elutasítását kérte. Az eljárással érintett I. rendű hitelező és a II. rendű hitelező a kifogásra érdemi nyilatkozatot nem tett.

[22] Az elsőfokú bíróság végzésével a kifogást elutasította. Megállapította, hogy az ingatlanértékesítés megsemmisítésére irányuló kifogás a tudomásszerzés időpontjához képest elkésett, ezért a kifogást ebben a részében az elkésettség okán, érdemi vizsgálat nélkül utasította el.

[23] A hitelezői igény megsemmisítésére irányuló kérelem tekintetében az volt az álláspontja, hogy az I. rendű hitelezőre, majd a II. rendű hitelezőre engedményezett valamennyi hitelezői igény bejelentése a felszámolás kezdetén megtörtént, ezen követelések szálltak át utóbb kezesi megtérítés, illetve engedményezés útján az új jogosultra. Kiemelte, hogy a Cstv. 57. § (7) bekezdése értelmében az engedményes az engedményező helyébe lépett. Utalt a BH 2013. 22. számú döntésben foglaltakra is, amely szerint a kezes teljesítésével a jogosult követelése a kezesre szállt át a törvény erejénél fogva, azaz jogutódlás történt, nem új követelés keletkezett, hanem a korábban keletkezett követelés tekintetében a jogosult személye változott meg.

[24] A másodlagos kérelem körében kifejtette, hogy külön kell választani a Képviselő által eredetileg bejelentett 188 310 947 forint kölcsönkövetelést, valamint a Képviselő által a kezesi teljesítésre tekintettel megszerzett követelést.

[25] A Képviselő kölcsönkövetelésével kapcsolatban utalt arra, hogy azt a vezető tisztségviselői jogviszonyra tekintettel a Cstv. 57. § (1) bekezdés *h)* pont *hb)* alpontja szerint kellett volna besorolni, kivéve a hitelezőként történő nyilvántartásba vételhez, a hitelezői minőség elismeréséhez szükséges nyilvántartásba vételi díjat és költségátalányt, melyet *f)* kategóriába kellett volna sorolni. Megállapította azonban, hogy a kifogást előterjesztő hitelező saját követelése *e)* kategóriában szerepel, az *f)* kategóriás követelések kiegyenlítésére pedig vagyon hiányában nem kerülhet sor. A kifogással támadott, a Képviselő kölcsönkövetelésén alapuló igény tekintetében ezért a kifogásoló hitelező nem sérelmet szenvedett fél, emiatt a kifogást ebben a részében ez okból kellett elutasítani, figyelemmel a BH 2015.258. számú eseti döntésben foglaltakra is.

[26] A Képviselő kezesi megtérítési igényen alapuló követelés tekintetében utalt arra, hogy a követelés eredeti privilegizált besorolását a kifogásoló hitelező sem vitatta. A Képviselő kezes az eredeti jogosult – Cég1– helyébe lépett, a kielégítési sorrendben elfoglalt helyet pedig az engedményezés nem érintette. Kifejtette, hogy a Cstv. 49/D. § (4) bekezdése a követelés eredeti jogosultja esetében nem volt alkalmazható, az új jogosult pedig az ő helyét vette át változatlan rangsorhelyen. Kiemelte, hogy a jelzálogjogok fennálltak, azok bejegyzése az eredeti jogosult javára megtörtént, az a körülmény, hogy ezen jogoknak a kezes javára történő bejegyzése iránt nem történt intézkedés, nem érinti az új jogosult hitelezői rangsorban elfoglalt, a korábbi jogosult igénybejelentése által megalapozott helyét. Az ingatlant terhelő jelzálogjog átszállásának az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés nem feltétele, az eredeti jogosultat kielégítő kezes a jelzálogjogot a törvény rendelkezése alapján, ingatlan-nyilvántartáson kívül szerzi meg, nem keletkezik új jelzálogjog, hanem a már létező zálogjog száll át az eredeti ranghelyét megtartva a korábbi jogosultat kielégítő kezesre.

[27] A hitelező fellebbezése folytán eljárt másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését az értékesítés megsemmisítésére irányuló kifogást elutasító részében hatályon kívül helyezte, és az értékesítés megsemmisítésére irányuló kifogás tárgyában az eljárást megszüntette. Egyebekben az elsőfokú bíróság végzését azzal a kijavítással hagyta helyben, hogy az elsőfokú végzésben írt eljárási költséget a hitelező a felszámolónak köteles megfizetni.

[28] A másodfokú bíróság a fellebbezésben írtakra figyelemmel elsőként azt emelte ki, hogy az eljárás során megváltoztatott új kérelem tekintetében is vizsgálni kell a kifogás előterjesztésének feltételeire vonatkozó szabályokat, így a határidő megtartását is. Rögzítette, hogy a hitelező az új kifogásában az értékesítést támadta, az értékesítés megsemmisítését kérte. Az értékesítésről azonban az eredeti kifogás előterjesztésekor – a beadvány tartalma és az általa csatolt tulajdoni lapok szerint is – már 2024. február 20-án, az eredeti kifogás előterjesztésekor tudomással bírt. A Cstv. 51. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül azonban az értékesítést nem kifogásolta, ezért a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a 2025. szeptember 11-én e körben előterjesztett kifogás elkésett. A másodfokú bíróság ugyanakkor rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem vonta le a késedelemnek az eljárásjogi jogkövetkezményét. Kifejtette, hogy a felszámoló jogszabálysértő intézkedésével vagy mulasztásával szemben biztosított kifogás benyújtására nyitva álló határidő elmulasztásának jogkövetkezményéről a Cstv. külön nem rendelkezik. A Cstv. 6. § (3) bekezdése folytán ezért a polgári perrendtartásnak a perindítási határidő elmulasztására mint perakadályra vonatkozó szabályát kell a kifogás elkésettsége esetén megfelelően alkalmazni. E szerint elkésettség esetén a kifogást vissza kell utasítani, ha pedig a bíróság a kifogás elkésettségét csak a felszámoló részére történt kézbesítést követően észleli, a kifogás tárgyában indult eljárást az eljárás bármely szakában hivatalból meg kell szüntetni (BH 2025.192.). A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság végzését az értékesítéssel kapcsolatos kifogást elutasító részében hatályon kívül helyezte, és az eljárást az értékesítés megsemmisítésére irányuló kifogás tekintetében a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 379. §-a alapján megszüntette, tekintettel a Pp. 240. § (1)

bekezdés *a)* pontjára és a Pp. 176. § (1) bekezdés *i)* pontjára. Ebben a körben a másodfokú bíróság a Pp. 370. § (2) bekezdése értelmében nem volt kötve a fellebbezés korlátaihoz.

[29] A másodfokú bíróság – az ügy érdemét tekintve – a tényállás kiegészítése mellett is az elsőfokú bírósággal azonos jogi álláspontra helyezkedett. Kiemelte, hogy a II. rendű hitelező *f)* pontba sorolt hitelezői igényének átsorolására irányuló kifogás elutasítását a Pp. 370. § (1) bekezdése értelmében nem bírálhatta felül. Érdemben csak a Képviselő kezesi megtérítési igényéből eredő követelésre vonatkozó részében bírálhatta felül az elsőfokú bíróság végzését, de a fellebbezést ebben a körben is alaptalannak találta. Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által felhozott indokokkal is. A fellebbezésben írtakra figyelemmel részletesen vizsgálta a gazdaság versenyképességének növelése érdekében történő törvénymódosításokról szóló 2023. évi XXXIX. törvény (a továbbiakban: Módosító tv.) 95. § (1) bekezdésével 2023. június 24-én a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:57. § (3) bekezdésébe iktatott szabályt. Hangsúlyozta, hogy harmadik személy általi teljesítés esetén a követelés és annak biztosítékai a teljesítő harmadik személyre szállnak át. Erre azonban csak a harmadik személy teljesítése erejéig és az őt megillető megtérítési igény kielégítéseképpen kerül sor, amire a szabályozás kifejezetten utal is. A követelés-átszállás – mint törvényi engedmény (Ptk. 6:201. §) – kimondásával tehát a szabályozás egyértelművé teszi, hogy a teljesítést nyújtó harmadik személy a teljesítésével érintett követelés eredeti jogosultjának jogutódjává válik (nem az alapul szolgáló kötelem, hanem e kötelemből eredő követelés tekintetében), és ekként a megtérítési igényét kielégítheti rá átszálló követelés biztosítékából.

[30] Tekintve, hogy a Képviselő a Módosító tv. hatálybalépését megelőzően kötött szerződésből eredő követelést a hatálybalépés – 2023. június 24. – után egyenlítette ki, és a Módosító tv. hatálybalépését megelőzően kötött szerződésekből eredő követeléseket a törvény hatálybalépése után kielégítő, illetve teljesítő harmadik személyek esetében is alkalmazni kell, ezért a teljesítésére, annak jogkövetkezményére a módosított Ptk. 6:57. § (3) bekezdését kell alkalmazni. Így a Képviselő a kezesi teljesítéssel érintett követelés eredeti jogosultjának – Cég1– jogutódjává vált, a követelés törvényi engedmény folytán átszállt rá, ahogy ezt a Kúria is kifejtette a Pfv.21.245/2020/9. és Pfv.20.799/2025/4. számú határozataiban.

[31] A jogerős ítélet indokolása szerint, mivel a Képviselő a Cstv. 49/D. §-a szerinti követelés esetében a Cég1jogutódja volt, a már bejelentett, nyilvántartásba vett követelés tekintetében nem terhelte a hitelezői igény bejelentésére vonatkozó kötelezettség, a Cég1 és a Képviselő bejelentése folytán a felszámolónak a hitelező személyében bekövetkezett változást (jogutódlást) kellett átvezetnie, sem a Képviselő, sem az őt követő engedményesek nem minősülnek „új hitelezőnek". Ilyen esetben a már elnyert hitelezői pozícióban történik a jogutódlás, a követelés jogutódjának nem kell eleget tennie a hitelezői minőség eléréséhez szükséges, a Cstv.-ben előírt feltételeknek (BH 2013.22.). Az elsőfokú bíróság végzése a Képviselő kezesi megtérítési igényéből eredő hitelezői igény törlésére irányuló kifogás elutasítása tekintetében ezért nem sérti a Ptk. 6:57. §-át. A Cstv. 57. § (7) bekezdése e körben nem volt releváns, így annak megsértése nem is merülhetett fel.

[32] A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a hitelezői igények átsorolására irányuló másodlagos és harmadlagos kifogás elutasítása nem sérti a Cstv. 49/D. § (4) bekezdését, e jogszabályi rendelkezést az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte. Rámutatott továbbá, hogy alaptalanul hivatkozott a hitelező arra is, miszerint a zálogjog ingatlan-nyilvántartási bejegyzésének hiánya miatt sem minősülne a II. rendű hitelező hitelezői igénye privilegizáltnak. Következik ez abból, hogy a jogosult személyében a változás nem az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel, hanem a jogi tény megvalósulásával következik be, ezért a követeléssel együtt átszállt zálogjog mindenkori jogosultja a jogutódlás ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése nélkül is az átszállt követelés jogosultja.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem

[33] A jogerős végzés ellen a hitelező terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet és felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet. Ez utóbbit a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pont második fordulatára és a *b)* pont mindkét fordulatára alapította. Állította, hogy a jogerős végzés sérti a Pp. 215. §-át, 218. §-át, a Cstv. 49/D. § (4) bekezdését, az 51. § (1) és (3) bekezdését, 57. §-át, a Ptk. 5:88. §-át, az 5:93. §-t, az 5:168. § (1) bekezdését és a 6:193. §-át.

[34] Elsőként arra hivatkozott, hogy felülvizsgálatnak a Pp. 406. § (3) bekezdés *a)* pontja és 407. § *e)* pontja alapján főszabály szerint engedélyezés nélkül van helye, mivel a másodfokú bíróság nem hagyta helyben egészében az elsőfokú bíróság határozatát. Figyelemmel azonban arra, hogy a felülvizsgálati kérelem a másodfokú végzés helybenhagyó része ellen is irányul, ezért a felülvizsgálat engedélyezésére vonatkozó eljárást le kell folytatni. A hitelező az engedélyezés alapjaként előadta, hogy a Ptk. 6:57. §-a szerinti megtérítési igény széles körű jogi viták alapját képezi, amely miatt a joggyakorlat továbbfejlesztését kiemelten szolgálja a jelen felülvizsgálati kérelem engedélyezése is. Emellett a felszámolási eljárás során a zálogjog érvényesítése is egy számos alapvető jelentőségű kúriai döntés alapját képező terület, amely a forgalom biztonságát, és így végső soron az ország társadalmi berendezkedésének alapját képező piacgazdaságot is érintő kérdés. Egyúttal itt érhető tetten többek között az adott jogkérdés társadalmi jelentősége is. Előadta továbbá, hogy a Magyar Állam szerveként egy állami támogatás visszakövetelése érdekében jár el, ennek érdekében pedig a rá irányadó államháztartási szabályok szerint minden törvényesen rendelkezésre álló jogi eszközt igénybe kell vennie. A jogkérdés társadalmi jelentőségét és különleges súlyát ez a körülmény önmagában is megalapozza, hiszen olyan pénz kerülhet ki a költségvetésből végleg, amely – a felülvizsgálati kérelme helyessége esetén – egyértelműen a kifogásoló hitelezőt, vagyis közvetett módon a Magyar Államot illeti. Álláspontja szerinti az engedélyezést megalapozza, hogy nagy összegű,

állami követelésről van szó, illetve, hogy alkotmányos és társadalmi alapelvek érintettsége is fennáll.

A Kúria döntése és jogi indokai

[35] A Kúria előrebocsátja, hogy a felülvizsgálat korlátozására, illetve a felülvizsgálat engedélyezésére vonatkozó szabályokat a Cstv. 6. § (3) bekezdésében foglaltakra, tehát a Pp. funkcionális hatályára (mögöttes jogszabályi jellegére), illetve a „megfelelő alkalmazás” követelményére figyelemmel a csőd-, illetve felszámolási ügyekben is alkalmazni kell.

[36] A Kúria utal továbbá arra, hogy az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 153–161. §-ai módosították a Pp.-nek a felülvizsgálati eljárásra vonatkozó egyes rendelkezéseit. A Módtv. 243. § (4) bekezdése szerint a módosított tartalmú szabályok 2026. január 1-jén léptek hatályba. Átmeneti rendelkezés hiányában, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 15. § (2) bekezdés *b)* pontja alapján a 2025. december 31-én vagy azt megelőzően meghozott jogerős határozatok felülvizsgálatára a módosítás előtti rendelkezések alkalmazandók (Kúria Pfv.I.20.089/2026/4.). Ehhez képest a Pp. új, a Módtv. 153. § (3) bekezdés *c)* pontjával, valamint 155. § (2) és (3) bekezdésével bevezetett rendelkezései, amelyek lehetővé teszik a törvényben egyébként kizárt felülvizsgálat kivételes engedélyezését, csak a 2026. január 1-jén vagy az után meghozott jogerős másodfokú határozatok elleni felülvizsgálati kérelem esetében alkalmazandók (Kúria Pfv.II.20.061/2026/2., Gfv.III.30.043/2026/4.). Mivel a másodfokú bíróság a hitelező által felülvizsgálni kért jogerős határozatát 2026. április 13-án hozta meg, ezért az adott esetben az utóbbiaknak megfelelően, a megváltozott szabályozás alapulvételével kellett dönteni a felülvizsgálat engedélyezéséről.

[37] A Kúria a hitelező kérelmében írtakra figyelemmel elsőként azt vizsgálta, hogy az adott esetben a jogerős végzés felülvizsgálatának engedélyezés nélkül van-e helye. Ezzel kapcsolatban az alábbiakra mutat rá.

[38] A Pp. 407. § *e)* pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak – a 406. § (3) bekezdés *a)* és *b)* pontjában foglalt kivétellel – a másodfokú bíróság ítélete ellen. A Pp. 406. § (3) bekezdés *a)* pontja alapján felülvizsgálatnak van helye az ítélettel szemben, ha a törvényszék hatáskörébe tartozó perben és a személyi állapotot érintő perben az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság megváltoztatta, a *b)* pont szerint pedig akkor, ha azt személyiségi jog érvényesítése iránt indított perben vagy közérdekű adat megismerésére irányuló igénnyel összefüggésben indítható perben kezdeményezik. Ha felülvizsgálatnak a Pp. 407. § *e)* pontja alapján nincs helye, a Kúria a Pp. 409. § (1) bekezdés *a)–d)* pontjai alapján engedélyezheti a felülvizsgálatot, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása, a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége, a másodfokú bíróság erről való döntése hiányában – az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége, illetve a fél alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, illetve az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés miatt indokolt. Ha pedig felülvizsgálatnak a Pp. 407. § *e)* vagy *f)* pontja alapján nincs helye, de az ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér, a Kúria a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján engedélyezi a felülvizsgálatot.

[39] A fenti rendelkezések értelmében a törvényszék hatáskörébe tartozó peres és nemperes ügyekben – a személyiségi jog érvényesítése iránti, vagy közérdekű adat megismerésére irányuló perek kivételével – akkor van helye engedélyezés nélkül felülvizsgálatnak, ha az elsőfokú bíróság határozatát a másodfokú bíróság megváltoztatta.

[40] A jelen esetben a másodfokú bíróság határozata – amint az a jogerős végzés rendelkező részéből egyértelműen megállapítható – megváltoztató rendelkezést nem tartalmaz.

[41] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését az értékesítés megsemmisítésére irányuló kifogást elutasító részében hatályon kívül helyezte, és ebben a tárgyban az eljárást megszüntette. Az elsőfokú végzés [46] bekezdéséből megállapíthatóan az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a kifogás e részében a Cstv. 51. § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel elkésett. A jogerős végzés [48]–[51] bekezdései szerint a másodfokú bíróság minden tekintetben osztotta az elkésettség kapcsán az elsőfokú bíróság jogi álláspontját, azonban rámutatott arra, hogy az elkésettség jogkövetkezményét az elsőfokú bíróság tévesen vonta le, mert a Cstv. 6. § (3) bekezdésén keresztül alkalmazandó Pp. 176. § (1) bekezdés *i)* pontjára, a 240. § (1) bekezdés *a)* pontjára figyelemmel ilyen esetben helyesen az eljárás részbeni megszüntetésének van helye. A Kúria megjegyzi, hogy a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében az elsőfokú határozat megváltoztatására abban az esetben kerülhet sor, ha érdemben nem helyes. A jelen esetben viszont nem erről volt szó, az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság megítélése szerint érdemben helyesen foglalt állást a kifogás részbeni elkésettségét érintően, csupán annak nem a megfelelő eljárásjogi jogkövetkezményét vonta le, vagyis az elsőfokú határozat megváltoztatására még részben sem kerülhetett sor, és ténylegesen nem is került.

[42] A felülvizsgálat tehát a Pp. 407. § *e)* pontja alapján az adott esetben kizárt volt. A kifogást tevő hitelező erre tekintettel indokoltan kérte a felülvizsgálat engedélyezését.

[43] A hitelező a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében felvetette azt is, hogy a Pp. 410. §-a 2026. január 1-jei hatályon kívül helyezésére tekintettel a csőd- és felszámolási nemperes ügyekben változatlanul alkalmazandó-e a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem, illetőleg a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére a Cstv. 6. § (4a) bekezdésében meghatározott 30 napos határidő. Ezzel kapcsolatban a Kúria a következőkre mutat rá.

[44] A Cstv. 6. § (4a) bekezdése alapján a Pp. 410. §-a szerinti felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet a fél a jogerős végzés közlésétől számított 30 napon belül terjesztheti elő. A határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye.

[45] A Cstv. 6. §-ába 2018. január 1-jei hatállyal, tehát a Pp. hatálybalépésével egyidejűleg iktatták be a (4a) bekezdést. A Cstv. szabályozása számos határidő

előírásával a csőd-, illetve a felszámolási eljárások gyors lefolytatását célozza. Ebbe a sorba illeszkedik a Cstv. 6. § (4a) bekezdése is, amelynek célja – amint azt a szabályt a Cstv.-be iktató, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi CXXX. törvény 11–15. §-aihoz fűzött előterjesztői indokolás kifejezetten rögzíti is – az engedélyezésköteles felülvizsgálat esetében a felülvizsgálat engedélyezésére irányuló eljárás lefolytatásának gyorsítása.

[46] A csőd- és felszámolási nemperes ügyekben 2025. december 31-ig meghozott jogerős végzések esetében, ha a felülvizsgálat engedélyezésköteles volt, a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet a Cstv. 6. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 410. § (1) bekezdése, valamint a Cstv. 6. § (4a) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróságnál kellett a jogerős végzés közlésétől számított 30 napon belül előterjeszteni úgy, hogy az engedélyezés iránti kérelmet a Pp. 412. § (2) bekezdéséből kitűnően a felülvizsgálati kérelemhez kellett csatolni. E rendelkezések alapján egységes volt a Kúria gyakorlata abban, hogy amennyiben a fél az engedélyezés iránti kérelmet nem a 30 napos határidőn belül a felülvizsgálati kérelemmel együtt terjesztette elő, akkor a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet visszautasította (Kúria Gfv.III.30.167/2024/2., Gfv.III.30.009/2024/2., Gfv.VI.30.497/2021/2., Gfv.III.30.172/2025/2.). A Cstv. 6. § (4a) bekezdése a Pp. 412. § (2) bekezdésével együtt alkalmazva tehát az engedélyezésköteles felülvizsgálat esetében magát a felülvizsgálati határidőt is megszabta 30 napban.

[47] A Módtv. 153–161. §-ai az említettek szerint 2026. január 1-jei hatállyal módosították a Pp.-nek a felülvizsgálati eljárásra vonatkozó egyes rendelkezéseit. A módosított szabályozás szerint a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet már nem a felülvizsgálati kérelemhez csatolt külön beadványban, hanem a felülvizsgálati kérelem elkülönült részeként kell előterjeszteni [Pp. 412. § (2) bekezdés], az engedélyezés iránti kérelem tartalmára vonatkozó előírások pedig a Pp. 410. §-ából a Pp. 413. § (1) bekezdés *c)* pontjába kerültek át azzal, hogy a Pp. 415. § (1) bekezdés *e)* és *f)* pontja alapján a felülvizsgálati kérelem visszautasítására kerül sor, ha a fél a felülvizsgálat engedélyezését nem kéri, vagy kérelmét hiányosan terjeszti elő.

[48] A Cstv. 6. § (4a) bekezdése 2026. január 1-jét, a Pp. felülvizsgálati szabályainak módosítását követően is változatlanul hatályban maradt, tehát továbbra is 30 napos határidőt ír elő a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem előterjesztésére, ugyanakkor változatlanul utal a Pp. 410. §-ára a kérelemmel kapcsolatban.

[49] Az ismertetett szabályok, tehát a Cstv. 6. § (4a) bekezdése, valamint a Pp. 2026. január 1-jétől hatályos 412. §-a és a 413. § (1) bekezdés *c)* pontja együttes helyes értelme – a Cstv. 6. § (4a) bekezdésének az előzőekben ismertetett szabályozási céljára is figyelemmel – az Alaptörvény 28. cikke alapján az, hogy a csőd- és felszámolási nemperes ügyekben, ha a felülvizsgálat engedélyezésköteles, a Cstv. 6. § (4a) bekezdésében írt 30 napos határidő továbbra is irányadó úgy, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet az említett határidőben a felülvizsgálati kérelembe foglalva, annak elkülönült részeként kell előterjeszteni. A Kúriának a Cstv. 6. § (4a) bekezdésének alkalmazása során kialakult ítélkezési gyakorlata tehát változatlanul iránymutatónak tekinthető azzal, hogy a 30 napos határidő elmulasztása esetén a Kúria a Pp. 415. § (1) bekezdés *c)* pontja alapján a felülvizsgálati kérelem visszautasításáról rendelkezik.

[50] A kifogást tevő hitelező a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet tartalmazó felülvizsgálati kérelmét a Cstv. 6. § (4a) bekezdése szerinti 30 napos határidő leteltét megelőzően, vagyis határidőben terjesztette elő. A Kúria ezért az engedélyezés iránti kérelmet érdemben vizsgálta és bírálta el.

[51] A Kúria rámutat, hogy a felülvizsgálat kivételes engedélyezésének alapvetően csak az egyedi ügyön túlmutató indokok alapján lehet helye, amikor az szükséges, hogy a Kúria a felülvizsgálat jogegységesítő funkcióját érvényre juttassa. Ezt célozzák az engedélyezés egyes, a Pp. 409. § (1)–(3) bekezdéseiben szabályozott esetkörei. Az engedélyezés iránti kérelemben tehát – a felülvizsgálati kérelemben foglaltaktól eltérően – nem önmagában a támadott jogerős határozat jogszabálysértő voltát kell bemutatni, hanem a Pp. 409. § (1)–(3) bekezdéseiben foglaltaknak megfelelően azt, hogy az állított jogszabálysértés kiküszöbölésén túl a jogegység biztosítása érdekében szükséges a Kúria eljárása.

[52] Elvárás továbbá a felülvizsgálat engedélyezésére irányuló kérelemmel szemben – érdemi elbírálásához –, hogy tartalma teljesítse a Pp. 413. § (1) bekezdés *c)* pontjában írtakat. A konkrét esetben ez azt jelenti, hogy jelölje meg – hivatkozásait követve – az engedélyezést megalapozó okokat, amelyek a joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítása, illetőleg a felvetett jogkérdés különleges súlya vagy társadalmi jelentősége érdekében indokolják a felülvizsgálat befogadásának engedélyezését.

[53] A kérelemhez kötöttség perjogi szabályából [Pp. 2. § (2) bekezdés] és a Pp. 411. § (1) bekezdéséből következően a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból engedélyezheti. Erre figyelemmel a felperes által előterjesztett felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet abból a szempontból vizsgálta, hogy az ott előadottakra figyelemmel az ügy érdemére kiható jogszabálysértés, illetőleg az elvi jogkérdés vizsgálata indokolt-e a joggyakorlat továbbfejlesztésének a biztosítása érdekében, illetve a felvetett jogkérdés különleges súlya vagy társadalmi jelentősége miatt.

[54] Jelen ügyben az engedélyezés iránti kérelmekben előadottak alapján a Pp. 409. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjában foglalt követelmények sem teljesültek az alábbiak szerint.

[55] A Pp. 409. § (1) bekezdés *a)* pontjának második fordulata szerint, ha a felülvizsgálatnak a 407. § *e)* pontja alapján nincs helye, a Kúria engedélyezheti a felülvizsgálatot, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítása miatt indokolt. A Pp. 409. § (1) bekezdés *b)* pontja szerint pedig a Kúria akkor engedélyezheti a felülvizsgálatot, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a

felvetett jogkérdés különleges súlya vagy társadalmi jelentősége miatt indokolt.

[56] A Kúria a Pp. 409. § (1) bekezdés *a)* pontjának második fordulata alapján, vagyis a joggyakorlat továbbfejlesztésének szükségességére figyelemmel a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős határozat által felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat már kialakult és egységes, annak követése azonban a körülmények változására tekintettel nem támogatható. Ennek megfelelően a joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítása érdekében az egységes bírói gyakorlatot és az attól való eltérés indokoltságát kell bemutatni és megindokolni. Azt kell tehát bemutatni, hogy a jogerős határozat által felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a már kialakult és egységes bírói gyakorlat követése mely körülmények változására tekintettel nem támogatható (Kúria Pfv.V.20.396/2023/2., Pfv.II.20.782/2022/3., Pfv.II.20.838/2022/3.). A hitelező azonban nem jelölt meg olyan döntéseket, amelyekkel az adott jogkérdésben kialakult gyakorlatot szemléltetné, és arról sem nyilatkozott, hogy mi indokolná ehhez képest az eltérést, annak továbbfejlesztését.

[57] Mindezek értelmében a Pp. 409. § (1) bekezdés *a)* pont második fordulata alapján a felülvizsgálat nem engedélyezhető.

[58] A Kúria a Pp. 409. § (1) bekezdés *b)* pontjára alapított engedélyezés iránti kérelemmel összefüggésben azt is kiemeli, hogy az erre való hivatkozás az engedélyezésnek két eltérő – vagylagos – feltételét jelöli meg, az engedélyezés két eltérő esetét öleli fel, ebből következően az eltérő indokolást igényel.

[59] Amíg a felvetett jogkérdés különleges súlya miatt a jogerős ítélet felülvizsgálatára kizárólag akkor van lehetőség, ha a vizsgált jogkérdés az egyedi ügyön – különleges súlyára tekintettel – túlmutat és ez a Kúria iránymutatását szükségessé teszi, addig a felvetett jogkérdés társadalmi jelentősége miatt akkor indokolt a jogerős ítélet felülvizsgálata, ha a jogkérdés a jogalanyok széles körét közvetlenül vagy közvetett módon érinti. Nagy társadalmi jelentősége lehet egy jogkérdésnek akkor is, ha a jogsértő gyakorlat fenntartása másokat is a jogsértő gyakorlat fenntartására ösztönözhet (Kúria Gfv.VI.30.458/2022/2.). További feltétel, hogy ezekben az esetekben a felülvizsgálat csak akkor engedélyezhető, ha a Kúria az adott jogkérdésben korábban még nem foglalt állást közzétett határozatában (Kúria Pfv.V.20.750/2023/2.).

[60] A hitelező az engedélyezés iránti kérelmében a Pp. 409. § (1) bekezdés *b)* pontjára alapított kérelme indokait nem különítette el, nem adta semmilyen értékelhető indokát annak, hogy a felmerült jogkérdések miért tekinthetők különleges súlyúnak. A Kúria kiemeli, hogy magának a támadott jogerős határozat által felvetett és a felülvizsgálati kérelem tárgyát is képező elvi jogkérdésnek kell az engedélyezéshez különleges súlyúnak vagy társadalmi jelentőségűnek lennie. Ezért önmagában az, hogy a zálogjog egy piacgazdaságban fontos jogintézmény, nem támasztja alá, hogy az ügyben a Kúria iránymutatása szükséges. A kifogást tevő hitelező saját jogállása, követelésének közpénz jellege önmagában szintén nem alapozhatja meg a felülvizsgálat engedélyezését, hiszen abból a felmerült jogkérdéseknek az egyedi ügyön túlmutató volta, illetőleg az előzőekben részletezett értelemben a társadalmi jelentősége nem következik, különös tekintettel arra is, hogy a vizsgálni kívánt kérdések (megtérítési igény, zálogjog érvényesítése, vezető tisztségviselő jogállása) semmilyen kapcsolatban nem állnak a szerződés tárgyával, a visszakövetelt állami támogatással, attól függetlenek.

[61] Mindezekre figyelemmel a Pp. 409. § (1) bekezdés *b)* pont első és második fordulata szerinti engedélyezés feltételeinek egyike sem állt fenn, következésképpen e jogszabályhely alapján nem volt lehetőség a felülvizsgálat engedélyezésére.

[62] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel a felülvizsgálatot a Pp. 411. § (1) és (2) bekezdése alapján megtagadta.

(Kúria Gfv.III.30.142/2026/2.)

POLGÁRI KOLLÉGIUM
MUNKAÜGYI SZAKÁG

195 A Bjt. 173. §-a értelmében a beosztási pótlék mértéke a bírósági szervezeti szinten ellátott ítélkezési tevékenység szerint meghatározott. Magasabb ítélkezési szintre történő kirendelés idejére, kizárólag felsőbb bírósági szinthez tartozó ítélkezési feladatokat teljes körben ellátó bíró jogosult lehet az eredeti beosztása és a magasabb bírói beosztásra irányadó pótlék különbözetére az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt [a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) 26. §, 173. §, 222. §; a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 12. §].

A felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperest a Magyar Köztársaság elnöke határozatával bírává nevezte ki a 2012. január 1-jétől 2014. december 31-ig terjedő határozott, majd 2015. január 1-jétől határozatlan időtartamra. Beosztási helye 2012. január 1. és 2024. december 31. között egy Járásbíróság volt.

[2] Az alperes elnöke a felperest a Járásbíróságról a Törvényszékre rendelte ki 2018. május 10-től kezdődően elsőfokú büntetőügyek intézésére. Második alkalommal 2019. március 11. napjáig, majd azt többször meghosszabbította 2020. január 1-től 2020. december 31-ig, 2021. január 1-jétől 2021. december 31-ig, 2022. január 1-jétől 2022. december 31-ig, 2023. január 1-jétől 2023. december 31-ig, majd 2024. január 1-jétől 2024. december 31-ig. A kirendeléshez és annak évenkénti meghosszabbításaihoz a felperes minden alkalommal hozzájárult.

[3] 2021. december 1. és 2024. december 31. között a felperes ítélkezési tevékenységét a törvényszéken folytatta, azonban beosztási pótlékkülönbözetet nem kapott, illetményét az eredeti járásbírósági beosztására figyelemmel folyósították a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (továbbiakban: Bjt.) 173. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján megállapított mértékű pótlékkal együtt.

[4] A felperes részére az Országos Bírói Tanács szám3 OBT határozattal 2023. július 15-i hatállyal címzetes törvényszéki címet adományozott.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[5] A felperes keresetében a 2021. december 1. és 2024. december 31. közötti időszakra a törvényszéki beosztási pótlék és a járásbírósági beosztási pótlék különbözete címén mindösszesen 3 218 176 forint és annak kamata megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Elsődlegesen bérdiszkriminációra, illetve ezt meghaladóan a Bjt. 35. § (4) bekezdésére, 135. §-ára, 168. §-ára, 163. § (2) bekezdésére és 222. §-ára hivatkozott. Azt adta elő, hogy összességében több mint hat éve folytat folyamatosan törvényszéken ítélkezési tevékenységet kirendeléssel, évente egy-egy éves időtartamra való meghosszabbítással. Annak ellenére, hogy törvényszékre beosztott kollégáival egyenlő értékű munkát végez a beosztási pótlékát nem a törvényszéki bírákra irányadó 40%-ban határozták meg.

[6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélet

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen a felperesnek illetménykülönbözet címén 3 218 176 forintot.

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletében hivatkozott az EUSZ 2. cikkére, az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdésére, a Bjt. 222. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) 12. § (1)–(3) bekezdésében foglaltakra, illetve felhívta az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) 2. §-ában foglalt előírásokat.

[9] Érvelése szerint az alperes alap nélkül kontra legem hivatkozott arra, hogy a Bjt. olyan speciális és kógens illetménymegállapítási rendszert alkalmaz, amely kizárná az Mt. 12. §-ában rögzített, a bíró ítélkezési tevékenységével összefüggő díjazással kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelménye megtartásának szükségességét.

[10] Az elsőfokú bíróság szerint az alperes tévesen hivatkozott a 4/2014. (I. 30.) AB határozatra. Ebben a döntésében ugyanis az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott ítéleteiben kiüresítette a Bjt. 118. § (1) bekezdésében foglalt főszabályt, amikor elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a Bjt. 118. § (2) bekezdése alapján a felfüggesztés tényétől függetlenül az adott időszakra megilleti-e az indítványozót az illetménye. Kizárólag ezzel összefüggésben mondta ki az Alkotmánybíróság, hogy az Mt.-re utalással nem lehet mellőzni a Bjt. ezen speciális rendelkezését, az ezzel ellentétes jogértelmezésével pedig a Kúria a határozataiban korlátozta a bírói függetlenséget. Jelen perrel érintett tényállás azonban nem ilyen.

[11] Az elsőfokú bíróság rögzítette: „egyenlő értékű munkáért egyenlő bér” elvét az egyenlő bánásmód követelményrendszerén belül lehet értelmezni (4/2017. (XI. 28.) KMK vélemény 2. pont).

[12] A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, a Tanács 2000. november 27-i 2000/78/EK irányelvének (továbbiakban: Irányelv) 1. cikke szerint ennek az Irányelvnek a célja a valláson, meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő

bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel.

[13] Az Irányelv a foglalkoztatás során alkalmazandó egyenlő bánásmód elvét rögzítő szabályait a magyar jogalkotó az Mt. és az Ebktv. rendelkezéseiben implementálta, ezért ezen szabályok az Európai Unió Alapjogi Chartája 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jog végrehajtásának minősülnek, a perben tehát részben (az életkorra mint védendő tulajdonságra történt hivatkozás, illetve valószínűsítés vonatkozásában) uniós jogot kellett alkalmazni. Tekintettel arra, hogy az Mt. bérdiszkrimináció tilalmára vonatkozó rendelkezései az uniós jog alkalmazási körébe tartoznak, az Irányelvet hajtják végre, ezért az Alapjogi Charta által biztosított alapvető jogokat tiszteletben kell tartani, az uniós jog alkalmazhatósága magában foglalja az Alapjogi Charta által biztosított alapvető jogok alkalmazhatóságát.

[14] Az Alapjogi Charta 21. cikkének (1) bekezdése pedig kimondja, hogy tilos minden megkülönböztetés, így különösen a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékosság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés.

[15] Az Ebktv. 8. § *o)* és *r)* pontjai szerint közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt életkora, foglalkoztatási jogviszonyának vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne. A felperes jogi érvelése a védendő tulajdonságok közül az életkorával és a kirendelése alatti határozott idejű foglalkoztatásával függött össze, ezért valószínűsítési kötelezettsége [Ebktv. 19. § (1) bekezdés] ezen két tulajdonságára vonatkozott.

[16] Az Ebktv. 8. § *r)* pontja szerinti védendő tulajdonság nem jelenik meg az uniós jogban. A felperesnek – a határozatlan idejű bírói szolgálati viszonyától függetlenül – a kirendelése idejére akként értelmezendő a foglalkoztatási jogviszonya, hogy az határozott időtartamra szólt (egy-egy évre), és ezzel összefüggésben részesült kedvezőtlenebb bánásmódban, mint a törvényszékre határozatlan időre beosztott bíró kollégái.

[17] Az Ebktv. 21. § *f)* pontja rögzíti, hogy az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz. Az egyenlő bánásmód megsértése esetén érvényesülő kimentéses bizonyítás alapján a munkáltatónak kell igazolnia, hogy hiányzik az okozati összefüggés a hátrány és a védett tulajdonság között. A foglalkoztatással összefüggő diszkriminációra történő hivatkozás esetén az Ebktv. 7. § (2) bekezdésének első mondatában foglalt, eltérést biztosító rendelkezésre figyelemmel az Ebktv. 22. §-át kell a kimentés tekintetében alkalmazni.

[18] Az alperes a bérdiszkriminációval összefüggésben – a felperes előadását és az általa valószínűsített tényeket utóbb nem vitatva – az Ebktv. 19. § (2) bekezdés *b)* pontjára hivatkozással a kimentés körében kizárólag arra utalt, hogy a felperes díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét a Bjt. a kógens illetménymegállapítási rendszere miatt nem volt köteles megtartani.

[19] Az elsőfokú bíróság utalt a Bjt. 26. § (1) bekezdésére, 35. § (4) bekezdésére mint az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésének részbeni leképezésére, a Bjt. 173. § (1) és (2) bekezdésére, 31. § (1) és (2) bekezdésére. Kifejtette, hogy a kirendelt bírónak a kirendelés tartama alatt a kirendelés helye szerinti bíróság nevében történő eljárása a rá kiosztott ügyben alappal nem kifogásolható, az a tisztességes eljárás követelményét nem sérti. Mindebből, továbbá a Bjt. 26. § (1) bekezdéséből, 31. § (1) bekezdéséből és 173. § (1) és (2) bekezdéséből nem következik, hogy a felperes kirendelt járásbíróként a magasabb beosztással és ezáltal magasabb felelősséggel járó kizárólagos törvényszéki szinten történő ítélkezésének az idejére ne lenne jogosult a beosztási helye, a járásbírósági szint és a tényleges munkavégzés helye, a törvényszéki szint közötti beosztási pótlékkülönbözetre.

[20] Munkajogi értelemben a Bjt. szerinti kirendelés a bíró beosztásától eltérő ideiglenes és határozott ideig tartó, adott esetben az eredeti ítélkezési tevékenységétől teljesen eltérő munkavégzésre történő kijelölés, a Bjt. fogalmát használva tulajdonképpen átmeneti jellegű beosztás. A felperes vonatkozásában munkáltatói jogkört gyakorló elnök a Bjt. 26. § (1) bekezdése szerint jogosult a törvényszékre történő beosztásra, míg a Bjt. 31. § (1) bekezdése alapján jogosult a járásbíróságról a törvényszékre történő kirendelésre. Ezen két szabály megfelelő és együttes értelmezése alapján pedig alappal vonható le az a következtetés, hogy a munkáltatói jogkört gyakorló törvényszéki elnök a kirendelt járásbírót magával a kirendelés tényével lényegében ideiglenesen beosztja a törvényszékre.

[21] Ebből következően és arra is tekintettel, hogy a Bjt. 32. § (2) bekezdése szerint a kirendelésnél a bíró méltányos érdekét figyelembe kell venni, a Bjt. 173. §-ában rögzített beosztási pótlékok sávos mértékét a kirendelt bíró esetén akként kell értelmezni, hogy a magasabb ítélkezési szintre történő kirendelés idejére a teljes mértékben a felsőbb bírósági szinthez tartozó feladatokat ellátó bíró az eredeti beosztására és a magasabb bírói beosztására irányadó pótlékok különbözetére jogosult a tényleges feladatellátás idejére. Kizárólag ez az értelmezés felel meg az Alaptörvény 28. cikkében megfogalmazott erkölcsös és gazdaságos célnak, valamint a józan ész szempontjának.

[22] Az eredeti ítélkezési tevékenységének megtartása nélkül magasabb bírói feladatok ellátására kirendelt felperes nem vitásan többletfeladatokat látott el az eredeti beosztásától eltérően, amelyért munkajogi értelemben mindenképpen további, a törvényszéki bírókéval azonos mértékű díjazás jár figyelemmel az „egyenlő értékű munkáért egyenlő bér” alapelvére.

[23] Az alperes kimentést tartalmazó érvelése nem fogadható el, a Bjt. ugyanis nem tartalmaz olyan jellegű speciális rendelkezéseket, amelyek kiszorítanák az Mt. 12. §-ában foglalt alapelvi szintű szabályok megfelelő alkalmazását.

Következésképpen alapos az egyenlő bánásmód megsértésére alapított kereset.

[24] Az alperes fellebbezése folytán eljárt másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[25] A másodfokú bíróság utalt a Bjt. 222. § (1) bekezdésére, amely a bírák szolgálati viszonyára az e törvényben nem szabályozott kérdésekben kifejezetten alkalmazni rendeli többek között az Mt. 12. §-át, ami előírja az egyenlő bánásmód követelményének megtartását a munka díjazásával kapcsolatban. Alaptalan ezért az alperes fellebbezésében is megismételt hivatkozása, hogy az Mt. 12. §-ában foglaltakat megelőzik a Bjt. illetményre vonatkozó kógens szabályai, ezért az nem alkalmazható, és emiatt nem vizsgálható az egyenlő bánásmód követelményének megtartása a bíró ítélkezési tevékenységével összefüggő díjazással kapcsolatban.

[26] Az alperes fellebbezésében megismételte téves hivatkozását a 4/2014. (IV. 30.) AB határozatra, amellyel összefüggésben a másodfokú bíróság teljes körben egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtettekkel.

[27] A másodfokú bíróság szerint megalapozottan állapította meg az elsőfokú bíróság az Ebkt. 8. § *r)* pontjával összefüggésben, hogy a felperesnek a határozatlan idejű bírói szolgálati viszonyától függetlenül a kirendelése idejére a foglalkoztatási jogviszonya akként értelmezendő, hogy az határozott időtartamra szólt (egy-egy évre), és ezzel összefüggésben részesült kedvezőtlenebb bánásmódban, mint a törvényszékre határozatlan időre beosztott bírók. A Bjt. 173. § (1) és (2) bekezdéséből nem vonható le olyan következtetés, hogy a törvényszéki szinten történő ítélkezése ideje alatt nem jogosult a járásbíró a magasabb beosztási pótlékra.

[28] A felperes vonatkozásában munkálatói jogkört gyakorló törvényszéki elnök a Bjt. 26. § (1) bekezdése szerint jogosult a törvényszékre történő beosztásra, míg a Bjt. 31. § (1) bekezdése alapján jogosult a járásbíróságról a törvényszékre történő kirendelésre. Ezen két szabály együttes értelmezése alapján kimondható, hogy a munkáltatói jogkört gyakorló törvényszéki elnök a kirendelt járásbírót magával a kirendelés tényével lényegében ideiglenesen beosztja a törvényszékre. Emiatt, és a Bjt. 32. § (2) bekezdésére is figyelemmel a Bjt. 173. §-át a kirendelt bíró esetén úgy kell értelmezni, hogy a magasabb ítélkezési szintre történő kirendelés idejére a kizárólag a felsőbb bírósági szinthez tartozó feladatokat ellátó bíró jogosult az eredeti beosztására és a magasabb bírói beosztásra irányuló pótlékok különbözetére a tényleges feladatellátás idejére, ez felel meg ugyanis a Bjt. 35. § (4) bekezdése szerinti a felelősség súlyának megfelelő javadalmazásnak.

[29] Önmagában abból a körülményből, hogy a Bjt. a kirendeléssel összefüggésben eltérő illetményre (pótlékra) vonatkozó szabályt nem tartalmaz, még nem következik annak kizártsága. A felperest úgy rendelték ki évről-évre, több éven keresztül magasabb bírói feladatok ellátására, hogy nem tartotta meg az eredeti ítélkezési tevékenységét, azaz vitán felül többletfeladatokat látott el az eredeti beosztásához képest. Ezért mindenképpen további díjazás illeti meg, ami az ő esetében a törvényszéki bírókéval azonos beosztási pótlék, figyelemmel az „egyenlő értékű munkáért egyenlő bér” alapelvére.

[30] Az alperes azzal, hogy a járásbírósági és törvényszéki beosztási pótlékkülönbözetet nem fizette meg a felperesnek a kirendelés tartamára, megsértette az egyenlő bánásmód követelményét, amiért megalapozottan kötelezte őt a beosztási pótlékok különbözetének megfizetésére az elsőfokú bíróság. Ezzel az álláspontjával nem egy egyértelmű értelmezési mozgásteret nem engedő jogszabályi előírással ellentétes döntést hozott, azzal nem is egészített ki jogszabályi előírásokat - ahogy a jogalkalmazása során a jogszabályok szövegét nem azok céljával és az Alaptörvénnyel ellentétesen értelmezte - az elsőfokú bíróság, hanem éppen az Alaptörvény 28. cikkében megfogalmazott szempontokat érvényesítette.

Az alperes felülvizsgálati kérelme és a felperes ellenkérelme

[31] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte.

[32] Az alperes álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Bjt. 26. §-át, 31. §-át, 168. §-át és 173. § (2) bekezdését, továbbá az Ebktv. 8. § *r)* pontját és az Mt. 12. § (1)–(3) bekezdéseit.

[33] A másodfokú bíróság álláspontja szerint megalapozottan állapította meg az elsőfokú bíróság az Ebktv. 8. § *r)* pontjával összefüggésben, hogy a felperesnek a határozatlan idejű bírói szolgálati viszonyától függetlenül a kirendelése idejére a foglalkoztatási jogviszonya akként értelmezendő, hogy az határozott időtartamra szólt (egy-egy évre), és ezzel összefüggésben részesült kedvezőtlenebb bánásmódban, mint a törvényszékre határozatlan időre beosztott bíró kollégái. Ezen érvelés azonban sérti a Bjt. 26. § (3) bekezdését, amely szerint a bíró beosztása a határozott idejű első kinevezés, valamint a Bjt. 25. § (2) bekezdésében meghatározott eset kivételével határozatlan időre szól.

[34] A Bjt. beosztásra (26. §), valamint kirendelésre (31. §) vonatkozó rendelkezései nem értelmezhetők akként, hogy a kirendeléssel a foglalkoztatási jogviszony megváltozik, azaz határozott időtartamúvá alakul át. Ezáltal az egyenlő bánásmód megsértésére való utalás minden jogi alapot nélkülöz, mivel a kirendelés idejére a foglalkoztatási jogviszony nem határozott időtartamra szól, így az egyenlő bánásmód megsértése ezen az alapon nem következhet be.

[35] A másodfokú bíróság ítélete szerint munkajogi értelemben a kirendelés „átmeneti jellegű beosztás”, a törvényszék elnöke a kirendelt járásbírósági bírót a kirendelés tényével lényegében ideiglenesen beosztja a törvényszékre. Alperes álláspontja szerint ez az érvelés nem egyeztethető össze a Bjt. 26. § (1) és (2) bekezdésével, ugyanis a beosztás az első kinevezéskor, illetve bírói álláshely betöltésekor merül fel, a beosztásról írásban kell rendelkezni ezen esetekben. A két jogintézmény eltérő jellege miatt a kirendelés nem tekinthető olyan esetnek, amely a Bjt. 26. §-a szerinti beosztást indokolja.

[36] Az egyenlő bánásmód megsértésének megállapítása a határozott idejű jogviszony jellege alapján jogszabálysértő, így a jogerős ítéletnek az Mt. 12. §

(1)–(3) bekezdés alkalmazására, „az egyenlő értékű munkáért egyenlő bér” elvére, valamint az Ebktv. 8. § *r)* pontjának megsértésére történő hivatkozás is alaptalan. Jelen esetben nem lehet szó kirendelés esetén átmeneti jellegű ideiglenes beosztásról, valamint a kirendeléssel nem valósul meg határozott idejű foglalkoztatási jogviszony.

[37] Az alperes érvelése szerint az egyenlő bánásmód követelményének megtartásával összefüggésben nem a felperes által megjelölt védett tulajdonságnak volt jelentősége a felperes illetményének megállapítása során. A felperes nem ezen tulajdonsága alapján nem részesült az általa igényelt összegű illetményben, hanem azért, mert a felperes járásbírósági bíróként törvényszékre kirendelt bíró volt szemben a Törvényszékre beosztott bírókkal, így ő kizárólag járásbírósági pótlékra volt jogosult.

[38] Az alperes szerint a bíróságok a Bjt. 173. § (1) és (2) bekezdését tévesen értelmezték. A közszférában, így a Bjt. alapján a bírák esetében is, az illetmény meghatározására kógens rendelkezések vonatkoznak, azoktól eltérni nem lehet, és ilyen eltérő jogszabályhelyre sem az elsőfokú, sem a jogerős ítélet nem hivatkozott.

[39] A Bjt. 168. §-a, 176. § (1) és (2) bekezdése határozza meg azt, hogy a bíró részére milyen összegű illetmény állapítható meg. Ez a bíró beosztásához igazodik, így a bírót alapilletmény és a beosztása szerinti illetménypótlék illeti meg. Ezen túlmenően a Bjt. 173–175. §-ai rendelkeznek a cím adományozásával járó címpótlékok mértékéről, továbbá a vezetői pótlék szabályait a Bjt. 176–177. §-ai tartalmazzák, valamint a Bjt. rendelkezik az idegennyelvismereti pótlékról, a kiegészítő pótlékról és a képzettségi pótlékról.

[40] A kirendelt bíró beosztása nem változik, így az illetménye az eredeti beosztása szerint alakul kirendelés esetén is, így a jogerős ítéletében kifejtett jogértelmezés sérti a Bjt. 168. §-át és 173. § (2) bekezdés *a)* pontját.

[41] Alperes álláspontja szerint – összhangban az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakkal – a jogalkotó hatáskörébe tartozik a közszférában foglalkoztatottak illetménymegállapítási feltételeinek, az illetmény összetevőinek meghatározása.

[42] Egyéb jogállási törvény is szabályozza a kirendelés intézményét, például a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 99–100. §-ai és a 277. §-a, amely rendelkezések között kifejezetten szerepel, hogy a kirendelés időtartamára a kormánytisztviselő a kinevezésben foglalt illetményre jogosult. A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCIX. törvény 51. §-ában szerepel a kirendelés mint a kinevezéstől eltérő ideiglenes foglalkoztatás egy formája. A törvény 53. § (3) bekezdésében kifejezetten rendelkezik arról, hogy a kirendelés időtartama alatt a kormánytisztviselő a kirendelés időpontjában érvényes illetményére jogosult, de ha a kirendelés helye szerinti államigazgatási szervnél kedvezőbb illetményre jogosult, akkor illetményét ennek megfelelően kell megállapítani. Minderre figyelemmel kirendelés esetén akkor szükséges az illetmény eltérő megállapítása, ha a jogszabály erre vonatkozóan kifejezett rendelkezést tartalmaz.

[43] A Bjt. 173. §-ának nyelvtani értelmezése szerint a beosztási pótlék járásbírósági bírónál egyértelműen 20%, azaz e szakaszban meghatározottak szerint a beosztási pótlék az adott bíró beosztásához igazodik. A felperes a kirendelés folytán is járásbírósági bírónak minősül abban az esetben is, ha a törvényszékre rendelik ki, ettől eltérő mértékű pótlékot a munkáltató nem állapíthat meg jogszabályi felhatalmazás hiányában.

[44] A Bjt. kifejezett rendelkezésének hiányában járásbíróságról törvényszékre történő kirendelés esetén a kirendelés helye szerinti beosztási pótlék megállapítására a munkáltatói jogkör gyakorlójának nincs jogszabályi lehetősége, a Bjt.-ben nem nevesített jogcímen kifizetés nem eszközölhető.

[45] Az alperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott az Alaptörvény 25. cikk (8) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság 33/2012. (VII. 17.) AB határozatában foglaltakra.

[46] Az Alkotmánybíróság a 4/2014. (I. 30.) AB határozatában a Bjt. kiemelkedő szerepét szem előtt tartva rámutatott arra, hogy a Bjt. és az Mt. relációjában az Mt. csupán kisegítő, kiegészítő szabályokat tartalmaz, és annak nem lehet olyan értelmet tulajdonítani, amely alapján a Bjt.-ben megállapított főszabály kiüresedik. Vagyis az Mt.-re utalással nem lehet kiüresíteni a Bjt.-ben foglaltakat, nem lehet olyan döntést hozni, amely mellőzi a Bjt. konkrét rendelkezését.

[47] A Bjt. 222. § (1) bekezdése meghatározza, hogy az Mt. mely szakaszait kell alkalmazni abban az esetben, ha a Bjt. a bírák szolgálati viszonyára valamely kérdést nem szabályoz, ebből pedig nem következik, hogy az Mt. más rendelkezései is alkalmazhatóak lennének a bírói szolgálati jogviszony megítélésére. Az ezzel ellentétes értelmezés teljes mértékben kívül esne a Bjt. és az Mt. Alkotmánybíróság által kijelölt értelmezési tartományán.

[48] A felperes hatályosan előterjesztett felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

[49] A felperes elöljáróban kifejtette, hogy a Pp. 2026. január 1-jétől hatályos, a jelen ügyben alkalmazandó szabályai szerint helybenhagyó jogerős ítélettel szemben reformatórius jogkör nem gyakorolható. A Pp. 424. § (3a) bekezdésében foglalt speciális rendelkezés értelmében a másodfokú, helybenhagyó jogerős ítélettel szemben folyamatban lévő felülvizsgálati eljárás eredményeként csakis hatályon kívül helyező és az első vagy a másodfokú bíróságot új eljárásra utasító végzés születhet. Alperes felülvizsgálati kérelme azonban nem erre, hanem a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalára irányulhat.

[50] A felperes további érvelése szerint a bírák javadalmazására vonatkozó szabályokat a Bjt. saját alapelveivel és az Mt. e körben alkalmazandó rendelkezéseivel összhangban kell értelmezni. A bírák javadalmazásának többek között a bírói függetlenség [Bjt. 35. § (4) bekezdés] követelményeinek és „az egyenlő munkáért egyenlő bér” elvének [Bjt. 222. §-án keresztül alkalmazandó Mt. 12. § (3) bekezdés] egyaránt meg kell felelnie.

[51] A felperes kirendelése mindig egy-egy évre szólt, vagyis a kirendeléssel érintett szolgálati jogviszony

tulajdonképpen határozott időre jött létre. A felperest e határozott idejű kirendelésére tekintettel érte hátrány a vele összehasonlítható helyzetben lévő törvényszékre határozatlan időre beosztott bírókhoz képest.

[52] A Bjt. 173. §-ának kizárólag úgy adható alkotmányos, a bírói függetlenséget oltalmazó értelmezés, ha a Kúria a bérpótlék fizetési kötelezettség szempontjából „törvényszéki bírónak" tekinti azokat a törvényszékre kirendelt bírókat is, akik ítélkezési tevékenységüket de facto a törvényszéken végzik, és törvényszéki kollégáikkal azonos munkát végeznek.

A Kúria döntése és jogi indokai

[53] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[54] A felülvizsgálat a megelőző eljáráshoz kapcsolódó rendkívüli, korlátozottan igénybe vehető perorvoslat, amelynek kizárólag jogszabálysértésre hivatkozásra alapítottan van helye. A felülvizsgálat funkciója a kérelmet előterjesztő fél által állított jogsérelem elbírálása és megalapozottsága esetén annak orvoslása. A Kúria kizárólag azt bírálhatja el, hogy a felülvizsgálati kérelemben előadott okból a megjelölt jogszabályokat megsértette-e jogerős ítélet. Ennek figyelembevételével a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, az abban konkrétan megjelölt jogszabályhelyek tekintetében volt vizsgálható a jogerős ítélet jogszabálysértő volta.

[55] A felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi elemei a megsértettként megjelölt jogszabályhely feltüntetése és a jogszabálysértés megvalósulását alátámasztó jogi érvelés [Pp. 413. § (1) bekezdés *b)* pont]. A megsértett jogszabályhelyet pontosan meg kell jelölni, és az arra vonatkozó jogi érvelésben szöveges formában is megfogalmazni a jogerős ítélet által sérelmezett, és a rendkívüli perorvoslatot megalapozó fogyatékosságát.

[56] A másodfokú bíróság helytállóan rögzítette ítéletében, hogy a fellebbezés tükrében abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy a Bjt.-nek az illetmény összetételére és a beosztási pótlékra vonatkozó szabályai olyan kógens rendelkezések-e, amelyek nem teszik lehetővé az egyenlő bánásmódra és a bérdiszkriminációra történő hivatkozást, ezáltal megelőzik az Mt. vonatkozó rendelkezéseit.

[57] Az alperes felülvizsgálati kérelmében is a bérdiszkrimináció alóli kimentésként a Bjt. 222. § (1) bekezdésének téves értelmezését állította, mert szerinte nem volt köteles az egyenlő bánásmód követelményét megtartani (Mt. 12. §) a Bjt. kógens illetmény-megállapítási rendszere miatt. A másodfokú bíróság helytállóan rögzítette: a hivatkozott jogszabályhely a bírák szolgálati viszonyára a Bjt.-ben nem szabályozott kérdésekben kifejezetten alkalmazni rendeli többek között az Mt. 12. §-át, ami előírja az egyenlő bánásmód követelményének megtartását. A Bjt. nem tartalmaz az egyenlő bánásmód követelményének megtartására vonatkozóan előírást sem a bevezető rendelkezések között, sem máshol, ezért az Mt. 12. § alkalmazása az alperes érvelésével ellentétben nem volt kizárt a bíró szolgálati viszonyára, így munkájának díjázásával kapcsolatban sem. Az Alkotmánybíróság is így értelmezte a Bjt. 222. § (1) bekezdését, és a bírák díjazásával összefüggésben is alkalmazhatónak találta az Mt. 12. §-át a 3535/2021.(XII. 22.) AB határozatában. Ezért az alperes más jogállási törvényekre történő azon hivatkozása, miszerint azok a kirendelés esetére az annak helye szerinti szervnél kedvezőbb illetményre való jogosultságról kifejezetten rendelkeznek, szemben Bjt.-vel, ebből következően a Bjt. kógens illetményrendszere folytán sem alkalmazható a bíró kirendelésekor eltérő illetménymegállapítás, nem alapos.

[58] Az alperes által hivatkozott 33/2012. (VII. 17.) AB határozat [84] bekezdése szerint a Bjt. a bírói szolgálati jogviszony szabályozásában hivatott biztosítani a befolyásmentes ítélkezéshez szükséges státuszbeli szabadságot, a Bjt. 222. § (1) bekezdése pedig biztosítja az Mt. 12. § alkalmazhatóságát, ezért téves alperes álláspontja az Alkotmánybíróság 4/2014. (I. 30.) AB határozata értelmezése körében. Ezen döntés szerint a Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott ítéleteiben kiüresítette a Bjt. 118. § (1) bekezdésébe foglalt főszabályt, amikor elsődlegesen azt vizsgálta, hogy ezen paragrafus (2) bekezdése alapján a felfüggesztés tényétől függetlenül az adott időszakra megilleti-e az indítványozót az illetmény. Kizárólag ezzel összefüggésben mondta ki az Alkotmánybíróság, hogy az Mt.-re utalással nem lehet mellőzni a Bjt. ezen speciális rendelkezését, ellentétes jogértelmezés miatt pedig a Kúria a határozataiban a bírói függetlenséget korlátozta. Jelen perbeli tényállás azonban ettől lényegesen eltérő, mivel a beosztási pótlékra vonatkozó Bjt. 173. §-át kellett a bíró kirendelésének esetére erre vonatkozó kifejezett rendelkezés hiányában értelmezni.

[59] Az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen rögzítette, hogy az alperes a perfelvételi tárgyaláson nem vitatta a felperes megjelölt védendő tulajdonságait, sem azt, hogy azok összefüggenek a bírói szolgálati viszonyával. Azt sem tette vita tárgyává, hogy a felperes a perrel érintett időszakban járásbíróként a törvényszéken végezte ítélkezési tevékenységét, vagyis az oda beosztott bírókkal volt összehasonlítandó helyzetben. Mindezeket az alperes fellebbezési érvelésében nem támadta, így a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyetértve rögzítette annak az Ebktv. 8. § *r)* pontjával kapcsolatos megállapításait ítéletében. A másodfokú eljárásban tehát nem volt vitatott, hogy a felperes valószínűsítette védendő tulajdonságát és azt a tényt is, hogy a bérezés terén hátrány érte a vele összehasonlítható helyzetben lévő törvényszékre határozatlan időre beosztott bírókhoz képest. A felülvizsgálati kérelemben a védendő tulajdonság (határozott idejű foglalkoztatás) hiányával kapcsolatosan kifejtettek ezért már nem voltak jelen felülvizsgálati eljárásban értékelhetőek.

[60] A Kúriának tehát abból kellett kiindulnia, hogy a felperesnek a határozatlan idejű bírói szolgálati viszonyától függetlenül a kirendelése idejére a foglalkoztatási jogviszonya akként értékelhető, hogy az határozott időtartamra szólt, mivel évenként hosszabbították, tehát védett tulajdonsággal rendelkezett (Ebktv. 8. § *r)* pont). Azt, hogy nem ezzel összefüggésben történt a kedvezőtlenebb bánásmód a bérezés terén a törvényszékre határozatlan időre beosztott bírókhoz képest, az alperesnek kellett bizonyítania (Ebktv. 19. § (2) bekezdés *b)* pont, 22. § (1) bekezdés *a)* pont).

[61] A bíró szolgálati jogviszonyára, így bérezése terén a hátrányos megkülönböztetés tilalmának alkalmazására az Alkotmánybíróság 3535/2021. (XII. 22.) AB határozatában foglaltak irányadóak. Ennek [48] bekezdése értelmében a bírónak a jogszabályok normatartalmának értelmezése során a jogszabály konkrét tényállásra vonatkoztatásánál az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének az Alkotmánybíróság által értelmezett [47] bekezdés szerinti tartalma irányadó: vagyis a szabályozás szempontjából egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok között a megkülönböztetésnek nem lehet tárgyilagos mérlegelés szerint észszerűtlen indoka, vagyis nem lehet önkényes.

[62] A Kúriának ezért vizsgálnia kellett azt is, hogy – a bírói függetlenséget deklaráló Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésével összefüggésben – az Alaptörvény XV. cikkből eredő fenti értelmezési követelményeket a jelen ügyben a Bjt. 173. § (1) és (2) bekezdésének, a 31. § (1) bekezdésének alkalmazásakor a bíróságok figyelembe vették-e.

[63] Arra helytálóan hivatkozott az alperes, hogy a Bjt. 26. § (1) bekezdése szerinti beosztás és a Bjt. 31. § (1) bekezdése szerinti kirendelés eltérő jogintézmények. A munkáltatói jogkört gyakorló törvényszéki elnök a Bjt. 31. § (1) bekezdése alapján a járásbíróságról a törvényszékre történő kirendelésre is felhatalmazással rendelkezik. A perbeli esetben a felperes kirendeléssel több éven át látott el kizárólag a törvényszéken ítélkezési tevékenységet. A törvényszéki elnök a felperest mint kirendelt járásbírót magával a kirendelés tényével ideiglenesen beosztotta a törvényszékre, hiszen megváltoztatta a bíró tágabb értelemben vett (Bjt. 26. § (1) bekezdése szerinti) beosztását, azaz az ítélkezése szervezeti szintjét. (A beosztás értelmezéséről a Kúria Mfv.I.10.491/2015/10. sz. ítélete [35] bekezdésében foglalt állást.)

[64] A felülvizsgálati kérelemben írtakkal ellentétben tehát felperes esetében nem pusztán a munkavégzés helye, hanem a beosztása szintje változott egy-egy évre a kirendeléssel. A 173. §-a alapján a beosztási pótlék az ítélkezés szervezeti szintjéhez sávosan igazodik. Az alperes nem vitatta, hogy a felperes bár ugyanazt az ítélkezési tevékenységet látta el a törvényszéken a kirendelések ideje alatt, mint az oda határozatlan időre beosztott törvényszéki bírók (tehát velük egyenértékű munkát végzett), velük ellentétben mégsem fizetett részére 40%-os beosztási pótlékot. Az alperes ennek indokaként nem tudott tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indokot megjelölni, nem tudta bizonyítani, hogy ez a különbségtétel az Mt. 12. §-a szerinti a munka vagy a munkakörülmények természete alapján indokolt, tényleges és meghatározó szakmai feltételre alapított, jogszerű célt követő és azzal arányos megkülönböztetésnek minősült. Ezért a magasabb ítélkezési szintre történő kirendelés idejére, kizárólag a felsőbb bírósági szinthez tartozó ítélkezési feladatokat ellátó bíró a perbeli esetben jogosult volt az eredeti beosztásra és a magasabb bírói beosztásra irányadó pótlék különbözetére a beosztási szintnek megfelelően ténylegesen ellátott feladatokra tekintettel [Bjt. 35. § (4) bekezdés].

[65] A jogerős ítélet megállapítását arról, miszerint az Mt. 12. §-ában foglalt „egyenlő munkáért egyenlő bér” elvét megsértette alperes, amikor a felperesnek a peresített kirendelési időszakban nem fizetett azonos munkáért (törvényszéken ítélkezés) azonos bért (beosztási pótlékot), mint amit a törvényszékre határozatlan időre beosztott bírók kaptak, az alperes tehát a kimentésre vonatkozó érvelésével sikeresen nem tudta támadni.

[66] A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok miatt nem volt jogszabálysértő, ezért azt a Kúria Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, a Pp. 424. § (3a) bekezdésének alkalmazására nem került sor.

(Kúria Mfv.II.10.060/2026/9.)

KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUM

196 Fogyasztóvédelmi eljárásban a díjtájékoztatási kötelezettség teljesítése kapcsán vizsgált fogyasztóvédelmi rendelkezés megtartását a speciális ágazati szabályokkal összhangban kell értelmezni, így amennyiben az adott ágazatra EK rendeleti szabályozás van, annak a konkrét tényállás tekintetében való alkalmazhatóságát és a fogyasztóvédelmi jogszabályi rendelkezéssel való viszonyát is értékelni kell [1997. évi CLV. törvény (Fgytv.) 14. § (3) bek.; 4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM együttes rendelet (R.)].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes mint fogyasztóvédelmi hatóság 2024. október 8. napján fogyasztóvédelmi szempontok alapján ellenőrizte a felperes honlapját, amelyről képernyőképeket készített és képernyővideót rögzített. Az alperes 2025. február 28. napján hivatalból eljárást indított a felperessel szemben.

[2] Az alperes határozatában a felperes terhére 3 000 000 forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki a megállapított jogsértések miatt. A határozat rendelkező részében rögzítette, hogy a felperes azzal, hogy a szerződéskötés feltételeire vonatkozó tájékoztatás körében a fogyasztókat nem, illetve nem megfelelően tájékoztatta a honlapján az adatbeviteli hibáknak a szerződéses nyilatkozat elküldését megelőzően történő azonosításához és kijavításához biztosított eszközökről (adatbeviteli hibák kijavításának technikai lehetőségeiről), továbbá arról, hogy a megkötendő szerződés írásba foglalt szerződésnek minősül-e (szerződés alakisága), a szolgáltató iktatja-e a szerződést, illetve, hogy az iktatott szerződés utóbb hozzáférhető lesz-e, valamint a szerződés lehetséges nyelveiről, megsértette az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Ektv.) 5. § (2) bekezdés *b), c)* és *d)* pontjában foglaltakat. A felperes azzal, hogy a telefonos ügyfélszolgálatain keresztül nem biztosítja a szóbeli panasztétel lehetőségét, megsértette a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 17/A. § (2) bekezdésében foglaltakat. Megállapította továbbá az Fgytv. 14. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés felperes általi megsértését, mivel a foglalás fogyasztó esetén történő törlésével kapcsolatos díjtájékoztatás nem megfelelő. Kötelezte a felperest, hogy az Ektv. 5. § (2) bekezdésének *b), c)* és *d)* pontjában foglaltaknak megfelelően módosítsa az adatbeviteli hibák kijavításának technikai lehetőségei, a szerződés alakisága és iktatás, valamint a szerződés nyelve kapcsán feltárt hiányosságokat; biztosítsa a szóbeli panasztétel lehetőségét az Fgytv. 17/A. § (2) bekezdésének megfelelően; a foglalás fogyasztó általi törlésével kapcsolatos díjról nyújtson egyértelmű tájékoztatást a fogyasztók részére.

[3] A felperes telefonos ügyfélszolgálatot működtet, amelyen keresztül nem biztosítja a szóbeli panasztétel lehetőségét, holott az Fgytv. 17/A. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a fogyasztó részére lehetőséget kell biztosítania arra, hogy szóban is közölje panaszát.

[4] Az Fgytv. 14. § (3) bekezdésének sérelme kapcsán rámutatott, hogy a felperes „-tól -ig” formában adott tájékoztatást a törlési díjról, amely kereskedelmi gyakorlat nem minősül egyértelmű díjtájékoztatásnak, a fogyasztó nem tudja, hogy mikor kell az alsó és mikor kell a felső határ szerinti díjat fizetni, s azzal sincs tisztában az ilyen díjtájékoztatás miatt, hogy mikor kell e két összeg között elhelyezkedő díjat fizetnie.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[6] A felperes keresetében kérte elsődlegesen az alperes határozatának a megsemmisítését, másodlagosan a határozat Fgytv. 17/A. § (2) bekezdése és az Fgytv. 14. § (3) bekezdése sérelmének megállapítására, és az ezekhez kapcsolódó kötelezések alkalmazására vonatkozó részében való megsemmisítését, valamint a bírság összegének meghatározása kapcsán az alperes új eljárásra kötelezését. Hivatkozott a tényállás-feltárási, az indokolási és a bizonyítékismertetési kötelezettség megsértésére. Sérelmezte, hogy a 118 nap alatt lefolytatott eljárással az alperes majdnem túllépte a 60 napos ügyintézési határidő kétszeresét, a 120 naphoz képest elenyésző a két nap különbség, így az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 103. § (4) bekezdése szerinti korlátozás alkalmazásának lett volna helye a jogkövetkezmény alkalmazása során. Állítása szerint nem sértette meg az Fgytv. 17/A. § (2) bekezdésében és az Fgytv. 14. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseket sem. Előadta, hogy az Fgytv. 14. §-át a termékek eladási ára és egységára, továbbá a szolgáltatások díja feltüntetésének részletes szabályairól szóló 4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM együttes rendelet (a továbbiakban: R.) 6. § (1) bekezdés *b)* pontjával együtt kell értékelni.

A jogerős ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság a jogerős ítéletével az alperes határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 89. § (1) bekezdés *b)* pontja, valamint 92. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján. A megelőző eljárás eljárásjogi jogszabálysértéseire vonatkozó kereseti érveket nem értékelte alaposnak.

[9] A panaszkezeléssel összefüggő kereseti hivatkozások vizsgálata alapján megállapította, hogy a közigazgatási határozat tényállása hiányos. Az indokolást is hiányosnak értékelte, ha a telefonos ügyfélszolgálat működtetésére vonatkozó ténymegállapítások szerint ilyen formában a fogyasztók nem tudnak panaszt tenni, a felperes e

gyakorlata milyen jogkövetkeztetés révén vezet az Fgytv. 17/A. § (2) bekezdésének a megsértéséhez.

[10] Rögzítette, hogy az Fgytv. 14. § (3) bekezdése alapján az eladási árat, illetve a szolgáltatás díjat egyértelműen, könnyen azonosíthatóan és tisztán olvashatóan kell feltüntetni. Úgy értékelte, hogy a törlési díjaknak az alperes által elvárt részletezettségű feltüntetése könnyen átláthatatlan adathalmaz honlapon való megjelenítéséhez vezetne, ami a fogyasztók tájékozódását akadályozná. Úgy ítélte meg, hogy a törlési díjak sávos feltüntetése és a ténylegesen alkalmazott díj meghatározása szempontjainak honlapon való közzététele, mivel a sáv nem aránytalanul széles, megfelel az Fgytv. 14. § (3) bekezdésének.

Az alperes felülvizsgálati kérelme, a felperes felülvizsgálati ellenkérelme, a felek írásbeli nyilatkozatai

[12] Az alperes felülvizsgálati kérelmében jogszabálysértésre hivatkozva vitatta a jogerős ítélet jogszerűségét, kérte a Kp. 121. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasítását, valamint felülvizsgálati perköltsége megtérítését. A jogerős ítélet Fgytv. 14. § (3) bekezdésén alapuló megállapításait támadta, hivatkozva a jogerős ítélet indokolásának – [24] és [26] bekezdésben kifejtettek – téves bírósági jogértelmezésére, a [24] bekezdésben az Fgytv. 14. § (3) bekezdésének szűkítő értelmezésére. Az elsőfokú bíróság elegendőnek tekinti a törlési díjak sávos, „-tól -ig" típusú feltüntetését, valamint a díj meghatározásánál figyelembe vett szempontok (útvonal, foglalás időpontja, egyéb körülmények) általános, nem számszerűsített felsorolását akkor is, ha a fogyasztó sem ex ante, sem ex post nem tudja kiszámítani, illetve rekonstruálni, hogy miért éppen a sávon belüli egy konkrét díj (például a sáv alsó vagy felső végéhez képest mintegy 30–35%-kal eltérő összeg) került alkalmazásra. Előadta, hogy a tájékoztatás megjelöl ugyan egy díjtartományt, de nem teszi egyértelművé a tényleges díjat.

[13] Rámutatott, hogy a jogerős ítéletben az elsőfokú bíróság maga is rögzítette, hogy a törlési díjat meghatározó szempontok (útvonal, foglalás időpontja, esetleges egyéb körülmények és ezek kombinációja, amely alapján egy algoritmus határozza meg a konkrét díjat) a fogyasztó számára csak általánosságban ismertek, egyértelmű szabályozás (fix százalékok, lépcsők, meghatározott összegek) nem jelenik meg.

[14] A jogerős ítélet indokolását ellentétesnek tartja a jogszabály céljával. A fogyasztóvédelmi szabályozás célja nem az, hogy a szolgáltató (jelen esetben a felperes) adminisztratív kényelme érdekében minimalizálja a közlendő információkat, hanem az, hogy a fogyasztó az ügyleti döntéseit valódi, használható információk birtokában hozhassa meg. Előadta, hogy éppen a jelenlegi konstrukció eredményez „átláthatatlanságot" a fogyasztó számára, mivel a teljes díj (és annak törléssel kapcsolatos kockázata) csak közelítőleg ismert, a sávon belüli konkrét összeg kijelölésének logikája rejtve marad, a fogyasztó a későbbi panasz- vagy jogvita során sem tudja objektív alapon vitatni a felszámított törlési díj helyességét.

[15] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság bevezeti a jogszabály által nem ismert „aránytalanul széles sáv" fogalmát és az indokolásban nem határoz meg objektív mércét, amely alapján egy sávot aránytalanul szélesnek vagy még elfogadhatónak tekint, nem értékeli, hogy a konkrét ügyben alkalmazott akár 30–35%-os eltérésű sáv elfogadható-e a fogyasztói döntés érdemi befolyásolhatósága, illetve ellenőrizhetősége szempontjából.

[16] Rámutatott, hogy az Fgytv. 14. §-a – benne a (3) bekezdés „egyértelmű, könnyen azonosítható és tisztán olvasható" fordulata – az árak feltüntetésére vonatkozó, a fogyasztók számára kínált termékek árának feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelemről szóló 98/6/EK irányelv (a továbbiakban: PID irányelv) átültetésének eredményeként lépett hatályba, amelynek 4. cikk (1) bekezdése az „eladási ár" és az „egységár" feltüntetésére vonatkozóan fogalmazza meg e követelményeket, s a magyar jogalkotó terjesztette ki a szolgáltatások díjára. Ezzel az Fgytv. 14. § (3) bekezdése olyan átültetett irányelvi rendelkezést deklaráló nemzeti szabály, amelynek értelmezésekor figyelembe kell venni a PID irányelv rendelkezéseit és céljait.

[17] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását.

A Kúria döntése és jogi indokai

[31] Az alperes felülvizsgálati kérelme a – a következők szerint – alaptalan.

[32] A Kúria megállapította, hogy az alperes és az elsőfokú bíróság a törlési díjról való tájékoztatásra vonatkozó követelmények érvényesülését kizárólag az Fgytv. 14. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezésnek való megfelelés szempontjából vizsgálta. E törvényi rendelkezés önmagában nem elegendő a vitatott kérdés eldöntésére, emiatt a jogerős ítélet és az alperes határozata a törlési díjtájékoztatás jogszerűségét értékelő részében érdemi felülvizsgálatra alkalmatlan. Az alperes felülvizsgálati érveivel és a felperes ellenérveivel összefüggésben a Kúria a következőket emeli ki.

[34] Az alperes a felülvizsgálati kérelemben általánosságban véve helyesen hivatkozott az európai uniós jogot átültető nemzeti jogi norma irányelvvel összhangban álló értelmezésének követelményére. Ennek megvalósulását azonban jelen felülvizsgálati eljárásban, a konkrét ügy tényállására tekintettel nem kellett vizsgálni, mivel a felülvizsgálati érvek között nevesített PID irányelv relevanciáját nemcsak a felperes vitatta, hanem későbbi írásbeli nyilatkozatában maga az alperes sem tartotta fenn, a felülvizsgálati eljárás során ugyanis a törlési díj feltüntetésével kapcsolatos jogsértést már az alperes is a nemzeti jog, így az Fgytv. és az R. alapján tartotta megítélendőnek.

[35] A Kúria hangsúlyozza, hogy a konkrét ügy tényállására figyelemmel a törlési díj feltüntetése jogszerűségének értékelése során nem vált indokolttá a termékek árára (PID irányelv) vonatkozó európai uniós jogi normából eredő követelmények érvényesíthetőségének vizsgálata, vagy az abból fakadó értelmezések nemzeti jogi szabály

alkalmazása során való érvényre juttatása. Ugyanakkor a felperes által alkalmazott, vizsgálat alá eső díjazás légifuvarozáshoz, konkrétan légi személyszállításhoz kapcsolódik, így nem mellőzhető annak vizsgálata, hogy van-e arra irányadó ágazati szabály, amely kiterjed a szolgáltatási díjakra, akár konkrétan a törlési díjra is. Ezt a vizsgálatot az alperes és az elsőfokú bíróság nem végezte el, annak eredményéről a határozatban, illetve az ítéletben nem adott számot.

[36] A Kúria – miként arról a feleket a felülvizsgálati tárgyaláson tájékoztatta – utal a Közösségben a légi járatok működtetésére vonatkozó közös szabályokról (átdolgozott változat) szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2008. szeptember 24-i 1008/2008/EK rendeletre (a továbbiakban: EK rendelet), amelynek IV. Fejezete Árképzési előírásokat tartalmaz, ezen belül a légi viteldíjakhoz és légi tarifadíjakhoz kapcsolódóan a 22. cikkében rendelkezik a Szabad árképzésről, a 23. cikkében a Tájékoztatás és megkülönböztetésmentesség szabályait rögzíti, ennek során szabályozza a díjfeltüntetésre vonatkozó követelményeket is. Amellett, hogy ez konkrétan a légi közlekedésre vonatkozó uniós jogi szabályozás, hangsúlyozandó, hogy EK rendeleti szintű norma, ezáltal nem szükséges átültetni, mert közvetlenül alkalmazandó. Ennélfogva az alperes által hivatkozott, a Kfv.VI.37.839/2022/5. számú kúriai határozatban rögzített jogértelmezési módszer alkalmazhatósága nem az alperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott PID irányelv, hanem az adott ágazatra vonatkozó speciális szabályokat tartalmazó uniós jogi norma, az EK rendelet tekintetében lett volna vizsgálandó. Ezt azonban az alperes és az elsőfokú bíróság sem tette meg, holott az Fgytv. 13. § (4) bekezdése mint általános fogyasztóvédelmi szabályokat tartalmazó rendelkezés az adott ágazatra vonatkozó speciális szabályok léte esetén ez utóbbiakra figyelemmel értelmezendő és az értelmezés függvényében válhat alkalmazhatóvá, amennyiben nincs az általános szabályt felülíró speciális ágazati rendelkezés.

[37] Jelen perbeli ügy tényállása alapján és az EK rendelet előírásai értékelésének hiánya folytán az sem dönthető el, hogy helyes-e az elsőfokú bíróság ítéletének a törlési díj vonatkozásában tett megállapítása. Az alperes és az elsőfokú bíróság sem vizsgált meg számos kérdést, amely a felperes által alkalmazott törlési díj jogszerűségének megítélése körében felmerül. Nem képezte vizsgálat tárgyát, hogy a törlési díj a viteldíj részét képezi-e vagy sem; melyik fázisban (a repülőjegy foglalása előtt vagy konkrétan az adott szolgálatás igénybevétele, azaz a törlési folyamat során) kell arról tájékoztatást adni, milyen jogszabályi előírás alapján; ha a dinamikus árazás elfogadható (akár a foglalás, akár a törlés esetén), akkor mennyiben értékelhető jogsértőnek a felperes által alkalmazott törlési díj; ha nem fogadható el a dinamikus árazás, ennek mi az alapja; stb. A törlési díjról való tájékoztatás jogszerű voltának vizsgálata kapcsán fennálló jogvita annyi részletkérdést vet fel, amelyek megválaszolása nélkül nem lehet a jogsértés megállapításának jogszerűségét megítélni, ugyanakkor nem a Kúria az első fórum, akinek ezeket a kérdéseket vizsgálni kell.

[39] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében helytállóan mutatott rá arra, hogy az Fgytv. 14. § (3) bekezdése bizonytalan jogfogalmat tartalmaz, amelyet a jogalkalmazás során kell megtölteni tartalommal. A megfelelő tartalom csak helyes jogértelmezés mellett alakítható ki. A jogértelmezés során azonban nem mellőzhető annak vizsgálata, hogy az EK rendeletnek van-e olyan rendelkezése, amely kihat az Fgytv. 14. § (3) bekezdésében foglalt előírás légi személyszállítás tekintetében feltüntetett díjtételeire, így a konkrét ügyben a törlési díjról való tájékoztatásra történő alkalmazására, különös figyelemmel arra is, hogy az EK rendelet 23. cikkének (1) bekezdése a feltüntetendő végső ár tekintetében az adó, díj, felár és illeték tekintetében a „közzététel idején elkerülhetetlen és előre látható” kritériumot is rögzíti. Emellett a helyes jogértelmezéshez figyelemmel kell lenni az R. releváns rendelkezésére is.

[40] A Kúria az elsőfokú ítélet indokolását akként módosítja, hogy az indokolásból – beleértve a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatást is – mellőzi a törlési díjjal kapcsolatos jogsértés megállapítása mellőzésére vonatkozó részeket, egyúttal a megismételt eljárásra adott iránymutatást azzal egészíti ki, hogy a foglalás fogyasztó által történő törlésére vonatkozó díjtájékoztatás jogszerűségét nem elegendő a kizárólag árfeltüntetési és nem árképzési szabályokat tartalmazó Fgytv. 14. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján értékelni, a jelen ítéletben foglaltak figyelembevételével vizsgálni kell, hogy az EK rendeletnek van-e olyan, speciális ágazati rendelkezése, valamint az R.-nek van-e olyan előírása, amelyet a törlési díjról való felperesi tájékoztatás jogszerűségének értékelése során alkalmazni kell és e vizsgálat eredményéről a közigazgatási döntés indokolásában számot kell adni.

[41] A Kúria a fentiekre figyelemmel a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján – az indokolás módosításával – hatályában fenntartotta.

(Kúria Kfv.I.37.051/2026/13.)

197 A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságot a Kúria hatályon kívül helyező végzésében adott iránymutatása köti. Attól akkor térhet el, ha a kúriai jogértelmezés az Európai Unió Bírósága által adott kötelező jogértelmezéssel ellentétes. Ennek hiányában a kúriai iránymutatástól való eltérés az ügy érdemére kiható eljárásjogi szabálysértésnek minősül és a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését eredményezi [1952. évi III. törvény (Pp.) 206. § (1) bek., 275. § (5) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2011. december hónapban (a továbbiakban: vizsgált időszak) saját telephelye őrzésével kapcsolatban befogadta a Számlakibocsátó vagyonvédelmi szolgáltatásról kibocsátott, 185 550 Ft általános forgalmi adó (áfa) tartalmú számláját, amely alapján levonási jogot gyakorolt. A felperes, illetve a Számlakibocsátó1 szerződést nem kötöttek, iratanyagukból a szolgáltatást ténylegesen teljesítő személy(ek) neve, létszáma, munkarendje nem állapítható meg. A Számlakibocsátó1 nem rendelkezett a teljesítéshez szükséges munkavállalói

állománnyal, iratanyaga nem igazolja, hogy a felperesnek nyújtott szolgáltatást számra mely társaság teljesítette, a neki beszámlázó cégek áfabevallási, illetve befizetési kötelezettségüknek nem tettek eleget.

[2] A felperes ugyanebben a hónapban áfalevonási jogot gyakorolt a Számlakibocsátó 2 984 375 Ft áfát tartalmazó számlája alapján. A Számlakibocsátó2 törvényes képviselője 2015. december 14-én változott, az új ügyvezető a számla kiállítását, a szolgáltatás nyújtását nem ismerte el, a számla kibocsátás amiatt büntetőfeljelentéssel élt, a számla adótartalmát nem vallotta be, illetve nem fizette be a költségvetésbe.

[3] A felperes a vizsgált időszakban levonási jogot gyakorolt továbbá a 2013 évben hivatalból törölt Számlakibocsátó3 által kibocsátott, „szállítás személyzettel" szolgáltatásról kiállított számlák alapján 1 020 000 Ft áfa összegben. A számlákon szereplő szolgáltatás igénybevételéhez felperesi iratanyag nem kapcsolódott. A társaság ügyvezetőjének személye azonos volt a felperes tárgyidőszaki társtulajdonos-ügyvezetőjével, a Számlakibocsátó3 a számla kiállítását röviddel megelőzően végrehajtás alá került (2011. 11. 23.), a tárgyidőszakban kizárólag a felperes részére állított ki számlát, 12 fő bejelentett alkalmazottal és 8 tehergépjárművel rendelkezett.

[4] Az elsőfokú adóhatóság jogelődje a vizsgált időszakra áfa adónemben lefolytatott bevallások utólagos vizsgálatára irányuló pénzösszeg kiutalása előtti ellenőrzés alapján határozatával a három számlakibocsátó számlái tekintetében 2 190 000 Ft összegben megtagadta a felperes adólevonási jogát.

[7] A fellebbezés folytán eljárt alperes határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Határozatát az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 119. § (1) bekezdésére, 120. § *a)* pontjára, 127. § (1) bekezdés *a)* pontjára, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 165. § (1)–(2) bekezdésére, 165. § (1)–(2) bekezdésére, továbbá az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 1. § (5) és (7) bekezdéseire, 2. § (1) bekezdésére alapította.

A kereseti kérelem és ellenkérelem

[11] A felperes keresetében az Art. 1. § (2) és (3) bekezdése, valamint 97. §-a, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 1. § (2) bekezdése, a 2. § (2) és (3) bekezdése, 4. § (1) bekezdése, 5. § (1) bekezdése, 72. § (1) bekezdés *ee)* és *ef)* alpontja, a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.34.512/2015/19. számú ítéletében, valamint a 21/2014. (VII. 15.) AB határozatban foglaltak alapján az alperes határozatának elsőfokú határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezését, az eljárást megszüntetését, másodlagosan az adóhatóságot új eljárásra kötelezését kérte.

[12] Álláspontja szerint az adóhatóság nem tett eleget tényállástisztázási és indokolási kötelezettségének, és a nem bizonyított tényeket a terhére értékelte. Önmagában az, hogy a számlakibocsátók nem rendelkeztek a teljesítéshez tárgyi és személyi feltételekkel, bevallást nem nyújtottak be, iratanyagukat nem bocsátották a revízió rendelkezésére, alapvetően a számlakibocsátóknak felróható, illetve adminisztratív mulasztásnak minősülnek, azokból nem következik, hogy az adólevonás érdemi és formai feltételei nem teljesültek. Ezzel szemben a megrendelt szolgáltatás és munkavégzés megtörtént, és rendelkezésére állnak a nevére szóló számlák.

[13] Az adóbírság mértékét is jogszabálysértőnek tartotta, és ügyféljogai sérelmét is állította.

[14] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság korábbi határozata és a Kúria döntése

[15] Az elsőfokú bíróság a jogerős ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedő hatállyal megváltoztatta akként, hogy a felperes terhére 2011. decemberi időszakra megállapított adókülönbözet összegéből 2 190 000 forint adókülönbözetet, valamint az arra tekintettel kiszabott 1 080 000 forint adóbírságot törölte.

[16] Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljárt Kúria a 2022. július 7-én meghozott Kfv.V.35.275/2022/3. számú végzésével hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, mert megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete - több okból - érdemi felülvizsgálatra nem volt alkalmas.

[17] A Kúria rámutatott egyrészt, hogy az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 221. § (1) bekezdésének megsértésével elmulasztotta megállapítani az ügy eldöntéséhez szükséges tényállást, nem a rendelkezésre álló bizonyítékok, illetve az azok alapján megállapítandó tények, hanem az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) több esetben eltérő tényállású, így szükségképpen eltérő jogi minősítésű döntései idézésével hozta meg ítéletét. Másrészt kifejtette a Kúria, hogy a tényállás rögzítésének elmulasztása vezethetett arra, hogy az elsőfokú bíróság nem ismerte fel, hogy az adóhatóság a felperes adólevonási jogát a Számlakibocsátó1 tekintetében az általa való teljesítés hiánya, míg a másik két társaság tekintetében a gazdasági esemény megtörténtének hiánya miatt tagadta meg. A Kúria rámutatott, hogy a nemzeti és uniós bírói gyakorlatot összefoglaló 5/2016. (IX. 26.) KMK véleményben rögzített elvek alapján a gazdasági esemény hiánya esetén nem vizsgálandó az adózótól elvárható intézkedések megtétele, viszont abban az esetben, ha nem a számlakibocsátó teljesít, az adólevonási jog csak abban az esetben tagadható meg, amennyiben a felperes bizonyítottan nem tette meg a tőle elvárható intézkedéseket annak érdekében, hogy adókijátszásban ne vegyen részt. A két különböző tényállás esetén a megállapítandó tények köre és a bizonyítás iránya eltérő. A Kúria harmadrészt kiemelte, hogy a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján a bíróság az egyes számlakibocsátók által feltüntetett ügyletekkel kapcsolatos bizonyítékokat egyenként és összességében is köteles értékelni, ez alapján az ügy eldöntéséhez szükséges tényeket megállapítani, és az ügyet a Kúria KMK véleményben összefoglalt és meghozatala óta is követett joggyakorlatának megfelelően lefolytatni.

A felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet

[18] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban az eljárás felfüggesztése mellett az Európai Unió Bírósága előtt 2024. július 17-én előzetes döntéshozatalt kezdeményezett, amely 2025. május 2. napján C-501/24. szám alatt végzést hozott.

[19] Az elsőfokú bíróság az EUB döntését követően meghozott jogerős ítéletével az alperes határozatát a „3624385959 számú" elsőfokú határozatra kiterjedő hatállyal hatályon kívül helyezte, az elsőfokú adóhatóságot új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezte.

[20] Indokolása szerint a Kúria a megismételt eljárásra meghatározta az alkalmazandó jogszabályok alapján relevánsnak tartott bizonyítandó körülményeket és tényeket. Mivel azonban kétsége volt a tekintetben, hogy a EUB döntéseiben megjelenő joggyakorlattal összhangban vannak-e a Kúria által meghatározott vizsgálandó tények, valamint a bizonyítás módja és terjedelme, továbbá a bizonyítási teher, ezért kezdeményezte az EUB előzetes döntéshozatali eljárását. Rögzítette, hogy bár az EUB a feltett kérdések nagy részét elfogadhatatlannak minősítette, az utolsó kérdésre adott válaszában kifejtette, hogy *„Az a körülmény, hogy a nemzeti bíróság felülvizsgálat után visszautalt eljárás keretében határoz, és a nemzeti jog értelmében követnie kell a visszautaló határozatban foglalt iránymutatásokat, nem kérdőjelezi meg e bíróság azon kötelezettségét, hogy figyelmen kívül hagyja a felsőbb szintű nemzeti bíróság megállapításait, amennyiben azok ellentétesek a Bíróság egyértelmű ítélkezési gyakorlatával. Az ettől eltérő megoldás ugyanis összeegyeztethetetlen lenne az uniós jog elsőbbségének elvével."*

[21] Az elsőfokú bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy a megismételt eljárásban eljáró bíróságnak kötelessége volt az EUB egyértelmű ítélkezési gyakorlatára tekintettel a Kúria új eljárásra adott kötelezésében meghatározott körülményeknek az uniós joggal való megfelelőségét vizsgálni, és azokat az uniós joggal ellentétesnek ítélte, mert megállapítása szerint *„az EUB döntésének alkalmazható voltának az eltérő tényállásra hivatkozással való kizárása az uniós jogba ütköző volt, már csak azon ok miatt is, mert a tényállások olyan mértékű egyezősége, mint amit a Kúria az EUB döntéseinek a más ügyekben való alkalmazhatóságához elvár, nem életszerű, mivel az ügyek tényállásának, vagy a döntés tárgyát képező jogkérdéseknek ilyen fokú egyezősége esetén perek sem indulnának, hiszen a jogviták a precedens jog figyelembevételével a bíróság közbejötte nélkül is eldönthetőek lennének. A bíróság arra is rámutat, hogy a per során vizsgálandó kérdések tekintetében számos EUB döntés született, melyeket a Kúria annak ellenére hagyott indokolás nélkül figyelmen kívül a végzésében, hogy az EUB a jelen ügyben hozott döntésében e magyar vonatkozású ügyeket is felhívta (…)."*

[22] Az ügy érdemét illetően kifejtette, hogy a felperes a nála folytatott ellenőrzés során becsatolta a vizsgálat tárgyát képező számlákat, továbbá a revízió rendelkezésére bocsátotta a tárgyidőszaki iratanyagát, ezzel az adólevonási jog gyakorlásának tárgyi feltételét teljesítette. A számlák tartalmi hiteltelenségét az adóhatóságnak kell bizonyítania. A közigazgatási iratok alapján mindhárom számlakibocsátó esetében azt állapította meg, hogy az adóhatóság az ellenőrzése során a felperesi társaságnál az iratok beszerzésén túlmenően bizonyítást nem folytatott le, határozatát kizárólag a számlakibocsátóknál folytatott kapcsolódó vizsgálatok iratanyagára és az annak során beszerzett két nyilatkozatra alapította, ezen túlmenően pedig a rendelkezésére álló nyilvántartások adatait használta fel. Az adóhatóság e bizonyítékok alapján utasította el a felperes levonási jogát, a mellett, hogy azt nem vitatta, hogy a számlák tárgyát képező szolgáltatásokat a felperes saját részére rendelte meg, azok ellenértéke átutalással, illetőleg készpénzzel ki lett egyenlítve, a felperes pedig az ügyletek révén őt terhelő adót befizette.

[24] Álláspontja szerint az adóhatóság a felperes adólevonáshoz való jogát az EUB C-80/11. és C-142/11. (Mahagében/Dávid), C-610/19. (Vikingo) és a C-289/22. (A.T.S.) ügyben hozott döntéseiben foglaltakra is tekintettel jogszabálysértően vitatta el. Mivel az alperes a kellő körültekintés körében ugyanazon körülményekre hivatkozott, mint amelyekre a számlák fiktív voltát alapozta (tárgyi és személyi feltételek hiányára, a számlakibocsátó nevében eljáró személyek jogviszonyának tisztázatlanságára, a foglalkoztatásuk bejelentésének hiánya, a Számlakibocsátó1 eladását követő kapcsolatos személyi összefonódás), és mivel az adott számla szerinti teljesítés a felek közötti folyamatos gazdasági tevékenység körébe illeszkedett, a felperesnek az általában elvárható körültekintés mellett nem volt oka kételkedni a Számlakibocsátó1 teljesítő képességét illetően.

[25] Az elsőfokú bíróság a Számlakibocsátó2 tekintetében azt állapította meg, hogy az adóhatóság megalapozatlanul tagadta meg a számlája alapján a felperes adólevonási jogát, ugyanis a vita tárgyát képező számla 2011. december 15-i kibocsátásakor a cég vasbetonalap lemez leszállítását és bedolgozását tagadó új ügyvezetője a tisztségét az alperes állításával szemben nem 2011. december 15. napjától, hanem 2012. március 5-től töltötte be, ezért az adóhatóságnak nem őt, hanem a korábbi ügyvezetőt kellett volna nyilatkoztatnia, aki a számlát is aláírta. Az ellenérték megfizetése is megtörtént, az ügylet jellege írásbeli szerződést és teljesítésigazolást nem feltételezett, az új ügyvezető nyilatkozata szerint a teljesítés tárgyi és személyi feltételei fennálltak, így a felperes adólevonási jogának megtagadása meglapozatlan volt.

[26] Az elsőfokú bíróság a Számlakibocsátó3 számlája tekintetében azt állapította meg, hogy az adóhatóság a cég sorsára, az iratok ellenőrzéskori hiányára, a számlakibocsátó3 és a felperes közötti személyi összefonódására, valamint a cég 2012. III. és IV. negyedévben elkövetett adózási kötelezettségével összefüggő mulasztásaira hivatkozott az áfalevonás elutasításának indokaként, azt azonban a határozatában nem fejtette ki, hogy e körülmények a számla fiktív voltát alapozzák-e meg, vagy a felperes kellő körültekintésének hiányát, mivel e körülmények rögzítésén túl az alperesi határozat egyéb megállapítást nem tartalmazott. A polgári jog nem tiltja olyan ügyletek létrejöttét, melyeket megkötő társaságok ügyvezetői azonosak, mivel a

cégek ettől függetlenül egymástól elkülönülő jogi személyek. Az alperes ekként a jog által nem tiltott körülményt, továbbá a gazdasági eseményeket követő mulasztásokat rótta a felperes terhére úgy, hogy arra hivatkozással az áfalevonást jogsértő módon utasította vissza.

[27] Mindezek alapján döntött az adóhatósági határozatok hatályon kívül helyezéséről és az elsőfokú adóhatóság új eljárásra történő kötelezéséről, amely keretében a határozati tényállás hiányosságainak kiküszöbölésére kötelezte az adóhatóságot.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[28] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, emellett elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[29] Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését, 221. § (1) bekezdését, 339/A. §-át, 275. § (5) bekezdését, az Áfa tv. 119. § (1) bekezdését, 120. § *a)* pontját, 127. § (1) bekezdés *a)* pontját, az Sztv. 15. § (3) bekezdését, 165. § (1)–(2) bekezdését, 166. § (1)–(2) bekezdését, továbbá az Art. 97. § (4) bekezdését.

[30] Felülvizsgálati kérelmében ismertette határozata ténybeli és jogi alapjait, majd kifejtette, hogy a jogerős ítélet az ügy érdemi elbírálására kihatóan jogszabálysértő, mert az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a Kúria új eljárásra adott iránymutatásának és közzétett gyakorlatának figyelmen kívül hagyásával, a bizonyítékok részben iratellenes, továbbá kirívóan okszerűtlen és súlyosan hiányos értékeléséből téves, megalapozatlan és ezáltal súlyosan jogszabálysértő következtetéseket vont le.

[31] Előadta, hogy a Kúria végzésében kifejtett jogértelmezés és iránymutatás a Pp. 275. § (5) bekezdése alapján főszabály szerint köti az elsőfokú bíróságot [Kfv.II.37.920/2014/5, Kfv.37.606/2022/12., BH 2014.11.519, Kfv.38348/2019/11., KGD 2017.12., Kpkf.40836/2021/4., Kfv.37606/2022/12.]. A bírósági szervezet alkotmányos hierarchiájából következik, hogy az elsőfokú bíróság nem bírálhatja felül a Kúria jogértelmezésének helytállóságát és a kúriai jogértelmezés szakmai felülbírálatát nem végezheti el. Ilyen jellegű kontroll gyakorlása az alsóbb fokú bíróság számára sem az Alaptörvény 25. cikkéből, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. (a továbbiakban: Bszi.) és a Pp. szabályaiból sem vezethető le.

[32] A megismételt eljárásban hozott döntés abban a körben bírálható felül, hogy megfelel-e a Kúria korábbi végzésében foglaltaknak [Kfv.38.348/2019/11., Kfv.37.031/2021/5., Kfv.37.102/2025/9., Kfv.35.094/2023/5.]. Az alsóbb fokú bíróság indokolt esetben eltérhet a korábbi kúriai iránymutatástól, ha a megismételt eljárásban olyan új, releváns tény vagy bizonyíték merül fel, amely a korábbi kúriai megállapításokat ténylegesen megdönti, illetve ha időközben az irányadó jogszabályi környezet változik, ideértve az Alkotmánybíróság, az EUB, illetve jogegységi határozat által adott új, a korábbi kúriai jogértelmezéssel közvetlen kollízióban álló normatív értelmezés esetét.

[35] Hivatkozott arra, hogy a vitatott számlákat azért tekinti tartalmilag hiteltelennek, mert az azokon szereplő gazdasági esemény nem a számlán feltüntetett felek között jött létre, illetve egyáltalán nem valósult meg. A Kúria is az elsőfokú bíróság terhére rótta végzése [35] pontjában, hogy a tényállás rögzítésének a hiánya vezetett oda, hogy a bíróság nem ismerte fel, hogy az adóhatóság az Számlakibocsátó1 tekintetében az általa való teljesítés hiánya, míg a másik két társaság tekintetében a gazdasági esemény megtörténtének hiánya miatt tagadta meg a felperes adólevonási jogát. A Kúria döntésében mindössze azt rögzítette, hogy a bíróság az EUB döntéseit a kereset elbírálásánál úgy vette kiindulópontként figyelembe, hogy tényállást ténylegesen nem állapított meg, vagyis el sem jutott oda, hogy felismerje, az alperes az egyes számlakibocsátók vonatkozásában milyen okból tagadta meg a felperes áfalevonási jogát. Mindez pedig oda vezetett, hogy a bíróság olyan EUB döntésekre is hivatkozott ítéletében, amelyek több esetben eltérő tényállású, így szükségképpen eltérő jogi minősítésű ügyekben születtek. Az EUB ítélkezési gyakorlatában ugyanis két jól elkülöníthető kategória létezik az áfa-levonási jog megtagadásáról szóló ügyekben. Ezek a kategóriák eltérő jogkövetkezményeket és eltérő bizonyítási követelményeket jelentenek attól függően, hogy a perbeli ügyleteket teljesítették vagy azok nem létező, fiktív ügyletek. Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban tehát a Kúria fenti megállapításainak téves és logikátlan értelmezésével, és az EUB esetjoga között fennálló különbség felismerésének a hiánya okán a Pp. 275. § (5) bekezdésének megsértésével jutott arra a következtetésre, hogy a Kúria iránymutatását figyelmen kívül hagyhatja az EUB C-501/24. számú végzésére hivatkozva.

A Kúria döntése és jogi indokai

[44] A felülvizsgálati kérelem alapos.

[46] Az elsőfokú bíróság a felülvizsgálat tárgyát képező ítéletét a Kúria által elrendelt megismételt eljárásban hozta, amely keretében a Pp. 275. § (5) bekezdése alapján köteles volt követni a Kúria új eljárásra vonatkozó iránymutatását.

[47] A Kúria elsősorban azért rendelt el új eljárást, mert az elsőfokú bíróság a bírósági eljárás alapvető szabályainak megsértésével [Pp. 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés] elmulasztotta az ügy eldöntéséhez szükséges tényállást megállapítani, és ezzel összefüggésben állóként vélelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem ismerte fel, hogy az adóhatóság a Számlakibocsátó1 tekintetében az általa való teljesítés hiánya, míg a másik két társaság tekintetében a gazdasági esemény megtörténtének hiánya miatt tagadta meg a felperes adólevonási jogát. Ez pedig azt eredményezte, hogy döntését nem az ügyben megállapítható tények, és az azokból eredő vizsgálati szempontok, hanem az EUB igazoltan nem azonos jogkérdések tárgyában hozott döntései alapján bírálta el.

[48] Ennek megfelelően a Kúria jelen felülvizsgálati eljárásban vizsgálni volt köteles, hogy az elsőfokú bíróság az új eljárásra vonatkozó, kötelező iránymutatásait betartva hozta-e meg döntését.

[49] A Kúria megállapította, hogy a korábbi végzésében foglaltak ellenére a jogerős ítélet továbbra sem

tartalmazza a bíróság által megállapított és a kereset elbírálásához szükséges tényeket, az ítélet tényállási része továbbra is az első- és másodfokú adóhatósági határozat ismertetésére szorítkozik annak ellenére, hogy a Kúria a korábbi végzésében is rámutatott, hogy a közigazgatási szerv határozatának ismertetése nem helyettesíti a bíróság által megállapítandó, a kereset elbírálásához szükséges tények rögzítését.

[50] A Kúria korábbi végzésében a tényállás megállapításának elmulasztását jelölte meg annak lehetséges okaként, hogy az elsőfokú bíróság tévesen foglalt állást az ügy érdemét illetően. Tekintettel arra, hogy a per már abban a szakaszában is mintegy öt éve folyt, az eljárás hatékony lefolytatása érdekében a Kúria nem csupán az ügy érdemére kiható eljárási hibát illetően foglalt állást, hanem a tényállás megfelelő megállapítása érdekében a bírói gyakorlat által kidolgozott, az áfalevonási joggal kapcsolatos perekben vizsgálandó és bizonyítandó tényeket is megjelölte, utalva az ezeket összefoglaló KMK vélemény egyes pontjaira.

[51] Az elsőfokú bíróság kifejezetten ezen kúriai iránymutatástól való eltérés érdekében 6 kérdéssel fordult az EUB-hoz.

[52] A Kúria Kfv.V.35.178/2025/11. számú közzétett határozata [56]–[57] bekezdéseiben – a Pp. 275. § (5) bekezdésével azonos tartalmú, a felsőbb bíróság iránymutatása alsóbb fokú bíróságra vonatkozó kötelező jellegről rendelkező, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 110. § (3) bekezdésének értelmezése kapcsán már rámutatott, hogy a kúriai iránymutatás kötőereje nem pusztán törvényi, hanem alkotmányos alapokon nyugszik. Kifejtette, hogy *„(e) kötöttség nem abszolút, a gyakorlat kivételként elfogadja, ha a megismételt eljárásban olyan új, releváns tény vagy bizonyíték merül fel, amely a korábbi kúriai megállapításokat ténylegesen megdönti, illetve, ha időközben az irányadó jogszabályi környezet változik, ideértve az Alkotmánybíróság, az EUB, illetve jogegységi határozat által adott új, a korábbi kúriai jogértelmezéssel közvetlen kollízióban álló normatív értelmezés esetét. Ilyen esetekben az alsóbb fokú bíróság – éppen az Alaptörvény rendelkezései és az uniós jogból fakadó elsőbbségi elv érvényesítése érdekében – köteles döntését a megváltozott jogi környezethez igazítani és indokolt esetben eltérhet a korábbi kúriai iránymutatástól.”*

[53] Ennek megfelelően a Kúria áttekintette, hogy az elsőfokú bíróság megalapozottan hivatkozott-e az EUB – az általa, jelen ügyben kezdeményezett eljárásban hozott - C-501/24. számú végzésében foglaltakra, mint az eltérés jogalapjára.

[54] Az elsőfokú bíróság első és harmadik kérdését az EUB együttesen vizsgálta, és a C-501/24. számú végzése rendelkező részének 1. pontjában azokra azt a választ adta, hogy *„a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha az adóhatóság, amennyiben azt állapítja meg, hogy valamely gazdasági ügylet nem történt meg, az ezen ügyletet terhelő héa levonását arra irányuló vizsgálat nélkül tagadja meg, hogy a számla címzettje tudta-e vagy tudnia kellett volna-e, hogy ezen ügylet héacsalás részét képezi”.* Ez a jogértelmezés megegyezik a Kúria korábbi végzésének [36] és [38] bekezdésében foglalt bekezdéseiben foglalt iránymutatással.

[55] Az elsőfokú bíróság második kérdését, amely arra irányult, hogy az EUB döntsön arról, hogy a jelen ügyben felmerült körülmények igazolhatják-e a héalevonási jog felperessel szemben való megtagadását, az EUB végzése rendelkező részének 2. pontjában – hatáskörének hiányára utalással – nyilvánvalóan elfogadhatatlannak ítélte, emlékeztetve arra, hogy az EUMSZ 267. cikk keretében eljárva nem minősítheti az alapügy tényállását, mivel az ilyen minősítés kizárólag a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik.

[56] Az elsőfokú bíróság által feltett negyedik kérdést, mely szerint a végső fokon eljáró nemzeti bíróság köteles-e előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordulni a bírósághoz, az EUB végzése rendelkező részének 3. pontjában nyilvánvalóan elfogadhatatlannak minősítette, utalva arra, hogy annak megválaszolása a pernek az előterjesztő bíróság általi eldöntéséhez nem szükséges, lévén az indítványozó bíróság nem végső fokon jár el.

[57] Az elsőfokú bíróság ötödik kérdését, amely arra irányult, hogy figyelmen kívül hagyhatja-e a megismételt eljárásban a visszautaló határozatban foglalt iránymutatásokat, ha azokat az uniós joggal ellentétesnek ítéli, anélkül, hogy köteles lenne előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjeszteni az EUB elé. A kérdésre adandó választ az EUB levezethetőnek ítélte a korábbi joggyakorlatából. Végzése rendelkező részének 4) pontjában rögzítette, hogy *„az uniós jog elsőbbségének elvét és az EUMSZ 267. cikket úgy kell értelmezni, hogy az a nemzeti bíróság, amely a felülvizsgálatot követő visszautaláson alapuló eljárásban jár el, amelyben a nemzeti jog szerint arra köteles, hogy kövesse a visszautaló határozatban foglalt iránymutatásokat, mindazonáltal köteles figyelmen kívül hagyni ezeket az iránymutatásokat, ha azokat a Bíróság egyértelmű ítélkezési gyakorlatára tekintettel ellentétesnek ítéli az uniós joggal, anélkül hogy ezt megelőzően előzetes döntéshozatal céljából kérdést kellene a Bíróság elé terjesztenie”.* A megállapítás, és az ahhoz kapcsolódó indokolás [végzés 39–45. pontjai] semmiféle utalást nem tartalmaz a konkrét ügyre, illetve a Kúria végzésének tartalmára. A végzés az uniós jog elsőbbségének általános elvét rögzíti.

[58] Végül az elsőfokú bíróság által feltett hatodik kérdést, mely szerint a negyedik és ötödik kérdésre adott válasz minden jogvitában érvényesül-e, függetlenül annak tárgyától, az EUB végzése rendelkező részének 3. pontjában nyilvánvalóan elfogadhatatlannak minősítette. Emlékeztetett arra, hogy az előzetes döntéshozatalra utalás indoka nem tanácsadói vélemények megfogalmazása általános vagy hipotetikus kérdésekről, hanem egy jogvita tényleges megoldásának szükségessége.

[59] A Kúria az előzetes döntéshozatali eljárásban hozott EUB végzés részletes elemzése alapján tehát megállapította, hogy a korábbi végzésében foglalt új eljárásra történő utasítása jogi indokait illetően az EUB uniós jogi problémát nem állapított meg, sőt a KMK 1. pontja szerinti esetkörben a Kúria iránymutatásának helyességét erősítő döntést hozott, így az elsőfokú bíróságra kötelező iránymutatásától való eltérés nem volt indokolt. Az azzal történő kifejezett szembehelyezkedés a Pp. 275. § (5)

bekezdésének az ügy érdemére kiható megsértését jelenti, amely jogkövetkezménye a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítása.

[60] A tényállás megállapításának hiánya, valamint a kúriai iránymutatástól való indokolatlan eltérés miatt a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[61] Az ügy érdemére kiható eljárásjogi jogszabálysértések folytán az alperes felülvizsgálati kérelmének az ügy érdemét illető indokai vizsgálatát a Kúria mellőzte, különös figyelemmel arra, hogy tényállás megállapításának hiányában a bizonyítékok értékelésének jogszerűsége a felülvizsgálati eljárásban nem bírálható el.

[63] A Kúria az eljárás jelentős elhúzódása (a per 2017-ben indult), valamint az elsőfokú bíróság eljárt tanácsának a kúriai iránymutatással való indokolatlan szembehelyezkedése miatt a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 252. § (4) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy a megismételt eljárást az elsőfokú bíróság másik tanácsa folytassa le.

[64] Az elsőfokú bíróság az új eljárás során a Kúria jelen és korábbi végzésében foglalt jogértelmezés és iránymutatás szerint köteles eljárni.

(Kúria Kfv.V.35.093/2026/3.)

198 Az Air. 91. § (1) bekezdés a) pontja alapján az adóhatóság a transzferár nyilvántartási kötelezettség teljesítését jogkövetési vizsgálat keretében 2025. január 1. napját megelőzően is vizsgálhatta [2017. évi CL. törvény (Art.) 9. §; 1996. évi LXXXI. törvény (Tao tv.) 18. § (5) bek., 30. § (8) bekezdés, 2017. évi CLI. törvény (Air.) 91. § (1) bek.; 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 15. § (1)–(2) bek.; 2017. évi i. törvény (Kp.) 85. § (1)–(2) bek., 121. § (1) bek. a) pont].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az elsőfokú adóhatóság 2022. évre egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló jogkövetési vizsgálatot végzett a felperes által képviselt csoportos társasági adóalanynál (TAO csoport). A csoport tagjai a P. Kft és felperes, akik a vizsgált időszakban gyógyszerek, gyógyászati termékek nagykereskedelmével foglalkoztak. A vizsgálat elsődlegesen a kapcsolt vállalkozásaival 2022-ben folytatott ügyleteinek a társasági adóbevallásban teljesítendő adatszolgáltatás (ATP adatlap), a transzferár-dokumentációkban foglalt információkkal való összhang, valamint az adatszolgáltatás és transzferár dokumentációs kötelezettség szabályszerű teljesítésére terjedt ki.

[2] A vizsgálat eredményeként az elsőfokú adóhatóság határozatával felperest a transzferár nyilvántartási kötelezettség megsértése miatt 200 000 Ft mulasztási bírság megfizetésére kötelezte, továbbá a határozat átvételétől számított 15 napos határidővel a határozat VI. fejezete alapján az ATP-adatszolgáltatás javítására hívta fel.

[3] Megállapította, hogy a felperes ATP adatszolgáltatása hibás, így az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 221. § (1) bekezdése alapján hívta fel az adókötelezettség jogszerű teljesítésére. Az Art. 230. § (1) bekezdése alapján a szokásos piaci ár meghatározásával, valamint az ellenőrzött külföldi társaságokkal folytatott jogügyletekkel összefüggő nyilvántartási, illetve a nyilvántartással összefüggő iratmegőrzési kötelezettség megsértése miatt mulasztási bírságot szabott ki, értékelve az Art. 237. § (1) és (3) bekezdéseinek megfelelően a felperes javára és terhére megállapítható körülményeket.

[4] A felperes fellebbezése folytán eljárt alperes határozatával az elsőfokú határozatot helybehagyta.

A felperes keresete, alperes védirata

[5] A felperes módosított, végső formában fenntartott keresetében az alperes határozatának az elsőfokú határozatra is kiterjedő megsemmisítését kérte a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp. 38. § (1) bekezdés *a)* pontja és 92. § (1) bekezdése alapján.

[6] Álláspontja szerint az adóhatóság olyan típusú jogkövetési vizsgálatot folytatott le, melyre eljárási jogszabályok nem adnak lehetőséget, a hatáskör hiánya miatt a határozat semmis, mivel a jogalkotó 2025. január 1-ei hatállyal bővítette a jogkövetési vizsgálat körében ellenőrizhető területeket tartalmazó zárt felsorolást. Ekkor került az egyes adótörvények módosításáról szóló 2024. évi LV. törvénnyel (a továbbiakban: Mód.tv.) a jogszabályba az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) 91. § (1) bekezdés *e)* pontja. Ennek megfelelően a jogkövetési vizsgálat szempontrendszere a transzferárakra vonatkozó esetkörrel bővült, megvalósulhatott ezzel a szokásos piaci árral kapcsolatos nyilvántartásvezetési, iratmegőrzési kötelezettség ellenőrzése, a dokumentáció megvizsgálása. Nyilvánvalóan nem lett volna szükség a bővítésre, ha a transzferár-nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségek ellenőrzése korábban a jogkövetési vizsgálatba tartozott volna. Utalt a Mód.tv.-hez fűzött miniszteri indokolásra.

[7] A jogszabályváltozásból következően pedig az elsőfokú adóhatóság számára az Air.-nak a vizsgálat lefolytatásakor hatályban lévő rendelkezései nem tették lehetővé, hogy jogkövetési vizsgálat keretében ellenőrizze a szokásos piaci ár meghatározásával összefüggő nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettség teljesítését. Az adóhatóságnak erre csak 2025. január 1-jét követően induló ellenőrzésekben lett volna hatásköre. Az eljárást súlyosan jogszabályellenesen folytatta le, a másodfokú határozat a hatáskör hiánya miatt semmis.

[8] Az alperes védiratában a határozatában foglalt indokok fenntartása mellett a kereset elutasítását kérte.

A jogerős ítélet

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes határozatát - az elsőfokú határozatra is kiterjedően - megsemmisítette.

[12] Döntését az Air. ellenőrzés fajtáit szabályozó 89. §-ára, a jogkövetési vizsgálat keretében végezhető ellenőrzés irányultságát és alapját meghatározó 91. §

(1) bekezdésére, a 139/H. §-ára, az átmeneti rendelkezésekre, az Adóig.vhr. 2025. április 18-tól hatályos 91/A. §-ára, Art. 9. § *a)–i)* pontjaiban foglalt egyes adókötelezettségekre alapította.

[13] Indokolása szerint az alperesnek az NGM rendelet és a szokásos piaci ár meghatározásával összefüggő nyilvántartási kötelezettségről szóló 22/2009. (X. 16.) PM rendelet (a továbbiakban: PM rendelet) szerinti szabályozásra hivatkozása nem megalapozott, mivel azok az Air. 91. § (1) bekezdés *a)* pontjában rögzített és feltételként szabott törvénynek nem minősülnek, így ezen jogszabályi hivatkozások alkalmazását, betartásukat 2025. január 1. előtt nem kellett az adóhatóságnak ellenőriznie. Az Air. 91. § (1) bekezdés *e)* pontja 2025. január 1-jétől rendelkezik akként, az adóhatóság a jogkövetési vizsgálat keretében az adóbevallási időszak lezárása előtt ellenőrizheti, hogy az adózó eleget tett-e a szokásos piaci ár meghatározásával összefüggő nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségének, illetve e nyilvántartással összefüggő iratmegőrzési kötelezettségének.

[14] A Mód.tv. 147. §-a akként fogalmaz, hogy az Air. 91. § (1) bekezdése az *e)* ponttal egészül ki, a „kiegészül" szóló logikai és nyelvtani értelmezés alapján azt jelenti, hogy egy eddig nem létező tárgykör további rendelkezéssel bővül.

A felülvizsgálati kérelem, ellenérelem

[17] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára utasítás kérte.

[18] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet a Kp. 78. § (2) bekezdésébe, 85. § (1)–(2) bekezdéseibe, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdésébe, 346. § (4)–(5) bekezdéseibe, az Air. 89. § (1) bekezdés *b)* pontjába és a 91. § (1) bekezdés *a)* pontjába ütközően az ügy érdemére kihatóan jogszabálysértő. Az elsőfokú bíróság a jogkövetési vizsgálat lefolytathatóságára téves jogkövetkeztetéseket vont le, a rendelkezésre álló releváns bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül és hiányosan értékelte, továbbá indokolás nélkül túlzóan magas perköltséget állapított meg a felperes javára.

[19] A jogkövetési vizsgálat tárgya és terjedelme jogkérdésben az elsőfokú ítélet ellentétes az adóigazgatási eljárást szabályozó törvényi előírásokkal. Az adóhatósági megállapítások jogszerűségét az ellenőrzés, illetve a határozathozatal időpontjában hatályos jogszabályok alapján kell megítélni, egy később hatályba lépő rendelkezés visszamenőleges hatályú értelmezésére nincs lehetőség. Jelen ügyben a 2025. január 1. előtt hatályos Air. 91. § (1) bekezdése az irányadó. Utalt a Mód.tv. 91. §-ához fűzött előterjesztői indokolásra, az Air. 91. § (1) bekezdés *a), f)* és *g)* pontjaira.

[20] Kifejtette, a jogerős ítélet [32] bekezdésében foglaltakkal szemben az elsőfokú adóhatóság által lefolytatott jogkövetési vizsgálat arra vonatkozott, hogy a felperes eleget tett-e a törvényekben – különös tekintettel a társasági adóról szóló 1996. évi LXXXI. törvényben (a továbbiakban: Tao tv.) – előírt egyes adókötelezettségeknek. Utalt a Tao tv. 18. § (5) bekezdésére, 30. § (8) bekezdésére, a szokásos piaci ár meghatározásával összefüggésben az adózók nyilvántartási, adatszolgáltatási kötelezettségére, ennek részletszabályait előíró NGM rendelet preambulumára, az Alaptörvény 28. cikkére.

[21] Az elsőfokú bíróság álláspontja alapvetően téves, súlyosan sérti az Alaptörvény T. cikkét, valamint annak végrehajtására vonatkozó, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvényben (a továbbiakban: Jat.) foglaltakat. Utalt a Jat. 5. § (1) és (4) bekezdéseire.

[30] A felperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság értékelte az Air. 2024. december 31-ig hatályos szabályozását a későbbi módosítás figyelembevétele nélkül, kimondva, hogy csak törvényekben előírt adókötelezettséget vizsgálhat az adóhatóság a jogkövetési vizsgálat keretein belül. Ezt az alperes a Tao tv.-re hivatkozással igyekezett cáfolni. Nem vitatta, hogy a Tao tv. tartalmaz transzferár kötelezettségeket és felhatalmazást a részletszabályok megalkotására, azonban az alperes állításával szemben a Tao tv. alapján tartalmi vizsgálatot nem végezhetett volna.

A Kúria döntése és jogi indokai

[32] A felülvizsgálati kérelem alapos.

[35] Főszabály szerint a közigazgatási perben a felülvizsgálat a közigazgatási cselekmény megvalósításakori jogszabályok alapján történik, vagyis a közigazgatási határozat meghozatalát követően bekövetkező jogszabályváltozás a perben nem releváns. Következik ez a Jat. 15. § (1) bekezdéséből, mely szerint a jogszabályi rendelkezést – ha a jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálybelépését követően *a)* keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint *b)* megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni. A (2) bekezdés alapján a jogszabályi rendelkezést – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálya alatt *a)* keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint *b)* megkezdett eljárási cselekményekre a jogszabályi rendelkezés hatályvesztését követően is alkalmazni kell.

[36] A szabályozási átmenetet a Kúria több eseti döntésében vizsgálta (Kfv.37.401/2012/13., Kfv.37.344/2019/9.) kimondva, hogy a Jat. 15. §-ának alkalmazása során különbséget kell tenni anyagi jogi és eljárási jogi jogszabályok módosítása között. Eszerint, ha a módosító jogszabály nem rendelkezik a folyamatban lévő ügyeket illetően, az anyagi viszonyokra a korábbi jogi szabályozást, az eljárási viszonyokra a megkezdett eljárási cselekmény befejezéséig a régit, a következőkre már az új szabályozást kell alkalmazni.

[37] A Kúria áttekintette a felperes keresetében előadottakat, a 4. pontban a [10]–[18] bekezdésekben arra hivatkozott, hogy az adóhatóság olyan típusú jogkövetési vizsgálatot folytatott, amelyre az eljárási szabályok nem adtak lehetőséget, a hatáskör hiánya miatt a határozat semmis. A [10] bekezdésben meghatározta, hogy a hatóság milyen vizsgálatot végzett, a [11] bekezdésben egy szaklapból idézve általánosságban kijelentette, hogy a jogkövetési vizsgálat intézményének mi az irányultsága. A [12] bekezdésben rögzítette az Air. jogkövetési vizsgálatot szabályozó törvényhelyét, a [13] bekezdésben idézte az elsőfokú határozatból, hogy a

vele szemben folyamatban volt jogkövetési vizsgálat mire terjedt ki. A [14] és [15] bekezdésekben az Air. 91. §-ának 2025. évi módosítását ismertette. A [16] bekezdésben kijelentette, a jogszabályváltozásból az következik, hogy az Air. jelen jogkövetési vizsgálat lefolytatásakor hatályban lévő rendelkezései nem tették lehetővé az elsőfokú adóhatóság számára a vizsgálatot. A [17] bekezdésben jelezte, hogy a jogalkotó egy hosszabb határidőt is megszabott arra az esetre, ha a szokásos piaci árral kapcsolatos kötelezettségeket vizsgálná az adóhatóság. A [18] bekezdésben összefoglalta álláspontját, mely szerint az adóhatóság a szokásos piaci ár nyilvántartással és adatszolgáltatással kapcsolatos kötelezettségeket úgy vizsgálta jogkövetési eljárás keretein belül, hogy erre csak a 2025. január 1-jét követően induló ellenőrzések keretében lett volna hatásköre. A kereset nem tartalmazza, hogy a 2024. évben hatályos, a hatóság által alkalmazott jogszabályok alapján miért nem volt a vizsgálat elvégezhető, azt melyik törvényhely tiltotta.

[38] A perbeli közigazgatási cselekmény az elsőfokú adóhatóság egyedi döntése, melyet az alperes helybenhagyott. Az alperes határozatát 2024. december 16-án hozta meg, az elsőfokú határozat kelte: 2024. október 18., a megbízólevél elektronikus hitelesítésének időpontja: 2024. július 25. A megbízólevél szerint az adóhatóság a felperesnél 2022. évre vonatkozóan egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló jogkövetési vizsgálatot folytatott, mely eljárást 2024. évben végezte, eljárására tehát az Air. és az Art. 2024. évben hatályos rendelkezései az irányadóak.

[39] Az Air. 91. § (1) bekezdés *e)* pontját törvénybe beiktató Mód.tv. hatályba léptető rendelkezése, a 217. § (5) bekezdés visszaható hatályról nem rendelkezik, így 2024-ben az adóhatóság jogkövetési vizsgálatot az *e)* pont alkalmazásával nem végezhetett, azt nem alkalmazhatta, mivel nem volt hatályban. Az adóhatóság részéről nem alkalmazott, hatályban nem lévő törvényhely megalkotásának indokai nem képezik, nem képezhetik jelen per tárgyát.

[40] A 2024. évben adóhatóság az egyéb adókötelezettségek teljesítésére irányuló, ellenőrzéssel lezárt időszakot nem keletkeztető jogkövetési vizsgálatot az Air. 91. § (1) bekezdésében foglaltak szerint valósíthatta meg. Ennek megfelelően a jogkövetési vizsgálatban *a)* ellenőrizheti, hogy az adózó eleget tett-e a törvényekben előírt adókötelezettségeinek, azokat határidőben, illetve az adó megállapítására, bevallására és megfizetésére alkalmas módon teljesítette-e; *b)* adatokat gyűjthet a nyilvántartásában és az adózó nyilvántartásában, bevallásában szereplő adatok, tények, körülmények valóságtartalmának, illetve ezek hitelességének megállapítása érdekében; *c)* vizsgálhatja a gazdasági események valódiságát; *d)* adatokat gyűjthet az ellenőrzési tevékenysége támogatása érdekében, így különösen becslési adatbázis létrehozásához, karbantartásához.

[41] A perben vizsgált ügyben a jogkövetési vizsgálat a felperes által képviselt TAO csoport kapcsolt vállalkozásaival 2022. évben folytatott ügyleteinek a társasági adó-bevallásban teljesítendő ATP adatszolgáltatással, a transzferár dokumentációkban foglalt információkkal való összhang ellenőrzésére, valamint az adatszolgáltatás és transzferár-dokumentációs kötelezettség szabályszerű teljesítésére terjedt ki.

[42] Az adózó lehetséges adókötelezettsége az Art. 9. §-a szerint kiterjed: az adó megállapítása, megfizetése érdekében *a)* bejelentésre, nyilatkozattételre, *b)* adómegállapításra, *c)* adatbejelentésre, bevallásra, *d)* adófizetésre, *e)* bizonylat kiállítására és megőrzésére, *f)* nyilvántartás vezetésére (könyvvezetésre), *g)* adatszolgáltatásra, *h)* adólevonásra, adóbeszedésre, *i)* pénzforgalmi számlanyitásra és adóköteles tevékenységével összefüggő kifizetéseinek e számlán való teljesítésére.

[43] A Tao tv. a társasági adózás szabályait tartalmazza. Magában foglalva a kapcsolt vállalkozásokra, a szokásos piaci árra, az adatszolgáltatásra, az információszolgáltatási kötelezettségre vonatkozó számos rendelkezést [Tao tv. 18. §].

[44] A Tao tv. 2022. augusztus 26. napjától és a jogkövetési vizsgálat idején is hatályos Magyarország 2023. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2022. évi XXIV. törvény (a továbbiakban: Mktv.) 27. § (1) bekezdésével módosított 18. § (5) bekezdése szerint, az adóév utolsó napján kisvállalkozásnak nem minősülő gazdasági társaság, egyesülés, európai részvénytársaság, szövetkezet, európai szövetkezet és külföldi vállalkozó (kivéve a közhasznú non-profit gazdasági társaságot, és azt az adózót, amelyben az állam rendelkezik közvetlenül vagy közvetve többségi befolyással), a bevallás benyújtásáig köteles az e törvény felhatalmazása alapján kiadott miniszteri rendelet előírásai szerint rögzíteni a szokásos piaci árat, az annak meghatározásánál általa alkalmazott módszert, valamint az azt alátámasztó tényeket és körülményeket, továbbá az éves társasági adóbevallásában az e törvény felhatalmazása alapján kiadott miniszteri rendeletben meghatározottak szerint a szokásos piaci ár meghatározásával összefüggésben adatot szolgáltat az állami adó- és vámhatóságnak. A törvényi indokolás alapján a transzferárazással összefüggésben egy új kötelezettség kerül bevezetésre, a transzferár nyilvántartási kötelezettség hatálya alá tartozó adózó a társasági adóbevallásában a szokásos piaci ár meghatározásával összefüggésben adatszolgáltatásra is köteles lesz. Az adatszolgáltatás pontos tartalmát a transzferár rendelet határozza meg.

[45] Az Mktv. által beiktatott Tao tv. 29/A. § (104) bekezdése és az ehhez fűzött jogi indokolás szerint a transzferárazással összefüggő adatszolgáltatási kötelezettség első alkalommal a 2022. december 31-ét követően benyújtott bevallásban keletkezik. A Tao tv. 30. § (8) bekezdését módosító Mktv. 30. § alapján felhatalmazást kap az adópolitikáért felelős miniszter, hogy rendeletben szabályozza a szokásos piaci ár meghatározásával összefüggő nyilvántartási- és adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének részletes szabályait. A törvényi indokolás rögzíti, hogy a transzferárazással összefüggő adatszolgáltatási kötelezettség bevezetésének megfelelően kiegészül a transzferár rendeletről szóló felhatalmazó rendelkezés.

[46] A jogalkotó a transzferár nyilvántartásra vonatkozó szabályokat törvényi szinten a Tao tv.-be beépítve vezette be, felhatalmazást adva a részletszabályok

rendeleti szintű kidolgozására, melyet az NGM rendelet tartalmaz.

[47] Az Air. 91. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján az adóhatóság jogkövetési vizsgálat keretében azt vizsgálhatja, hogy az adózó eleget tett-e a törvényben előírt egyes adókötelezettségeinek. Az elsőfokú bíróság ítéleti megállapításával szemben elsődlegesen a Tao tv. rögzíti a transzferár nyilvántartásvezetési kötelezettséget, tehát törvényben megállapítottak a kötelezettségek, melynek vizsgálatára az adóhatóságnak 2025. január 1. napját megelőzően is volt szintén törvényben (Air.) biztosított lehetősége. Az Air. 2025. január 1-től hatályos 91. § (1) bekezdés *e)* pontjának beiktatása nem azt jelenti, hogy az adóhatóságnak ezen időpontot megelőzően egyáltalán nem lehetett a transzferár nyilvántartásra ellenőrzést végeznie, hanem azt, hogy a beiktatott jogi szabályozás részletesebb, továbbá az Air. 94. § (1b) bekezdése alapján hosszabb időkeretet biztosít a jogkövetési vizsgálat lefolytatásához.

[48] A Kúria megállapította, az adóhatóság csak és kizárólag olyan adózói kötelezettségek vizsgálatát végezte a felperesnél, amely vizsgálatra volt törvényi felhatalmazása és amely kötelezettségek teljesítésére a felperes törvény alapján köteles volt. Az elsőfokú bíróság helyesen tárta fel a jogvita szempontjából irányadó tényállást, azonban az alperesi határozat jogszerűségét illetően téves jogértelmezéséből fakadóan helytelen jogi következtetésre jutott.

[49] Mindezek folytán a Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján hatályon kívül helyezte, és figyelemmel arra, hogy a döntéshez szükséges tények megállapíthatóak voltak, a kereset elutasításával a jogszabályoknak megfelelő határozatot hozott.

(Kúria Kfv.VI.35.003/2026/8.)

199 A bíróságok hivatalból kötelesek az Alaptörvény rendelkezéseinek alkalmazására. Nem jelenti a kereset korlátainak túllépését, ha a bíróság a jogértelmezését a fél által nem hivatkozott alaptörvényi értelmezésre alapítja, azonban a feleket a jogvita lényegéről ebben az esetben is tájékoztatni köteles és lehetőséget kell biztosítania a nyilatkozataik megtételére [2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 37/C. § (1) bek., 75/D. §; 2017. évi I. törvény (Kp.) 71. § (2) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes mint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 37/C. § (1) bekezdése alapján a Központi Információs Közadatnyilvántartás felületén (a továbbiakban: felület) közzétételre kötelezett költségvetési szerv 2024. április 5. és április 12. között hat olyan szerződést (a továbbiakban: szerződések) kötött, amelyek tekintetében közzétételre kötelezett volt. A felperes a szerződésekkel kapcsolatos adatszolgáltatást 2024. május 17-én teljesítette.

[2] Az alperes a felperessel szemben 2024. május 8-án hivatalból átláthatósági eljárást indított és a 2024. július 2-án kelt NAIH-6984-5/2024. számú határozatában megállapította, hogy a felperes megsértette az Infotv. 37/C. § (1) bekezdését, a 75/D. §-át és a Központi Információs Közadat-nyilvántartás részletszabályairól szóló 499/2022. (XII. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 5. § (2)–(3) bekezdéseit azzal, hogy határidőben nem teljesítette az adatszolgáltatási és közzétételi kötelezettségét, ugyanakkor az utólagos adatszolgáltatásával megszüntette a jogsértő állapotot. Kifejtette, hogy az Infotv. 37/C. § (1) bekezdése szerinti adatszolgáltatási kötelezettséget a 37. § (4a) bekezdésére figyelemmel nem érinti a 37. § (1) bekezdésében előírt általános közzétételi kötelezettség, a felületen az Infotv. 37/C. §-a szerint teljesítendő adatszolgáltatás határidejének számítása is eltér az általános közzétételi kötelezettség határidőszámításától.

[3] Az alperes határozata szerint a felületen megvalósuló adatszolgáltatás esetében az egyes szerződések adatai közzétételének nem a döntés meghozatalát – azaz a szerződés megkötését – követő hatvanadik napig kell teljesülnie (a saját honlapon megvalósuló általános közzétételtől eltérően), hanem kéthavi rendszerességgel. „Így előfordulhat, hogy a Felületen a szerződés keltétől számított két hónapon belül esedékes a következő (kéthavi rendszerességgel teljesítendő) adatszolgáltatás, ezért a szerződés keltétől számított hatvan napnál rövidebb lesz az adatszolgáltatásra rendelkezésre álló idő.” [Indokolás (36) bekezdés] Rögzítette, hogy a közpénzfelhasználás átláthatóságát szolgáló jogalkotói célt az adatszolgáltatások kiszámítható, előrelátható, objektív határidőben – így minden év február 28-án, április 28 -án, június 28-án, augusztus 28-án, október 28-án és december 28-án – történő teljesítése szolgálja. A felületen közzétételre kötelezett felperes adatszolgáltatási és közzétételi kötelezettsége a szerződések Infotv. 37/C. § (3) bekezdés *b)* pontjában meghatározott adatai tekintetében 2024. április 28-án már fennállt, de a felperes az adatszolgáltatását csak ezt követően teljesítette.

[4] Az alperes a határozatát annak (47) bekezdése szerint közzéteszi, azonban a határozat közzétételére nem került sor.

A felperes keresete kérelem és az alperes védekezése

[5] A határozattal szemben a felperes keresetet terjesztett elő, amelyben elsődlegesen annak megsemmisítését és a határozat nyilvánosságra hozatalának egy munkanapon belüli megszüntetését, másodlagosan a határozat indokolása (47) bekezdésének megsemmisítését és a nyilvánosságra hozott határozat nyilvánosságra hozatalának egy napon belüli megszüntetésre kötelezését kérte. Előadta, hogy az Infotv. szerinti „folyamatosan” és „kéthavi rendszerességgel” előírt közzétételt elsődlegesen akként kell értelmezni, hogy az érintett, közzéteendő adatokat azok keletkezésétől számítva kéthavonta kell közzétenni, mert a „folyamatosan” határozószó kifejezetten erre utal. Ezen értelmezés elfogadása is azt jelenti, hogy a 2024. május 17-én végrehajtott közzététel az összes érintett szerződés esetén határidőben történt, ezért a határozat sérti az Infotv. 37/C. § (1) bekezdését és a 75/D. §-át.

[6] A kereset szerint a hatályos szabályozás a normavilágosság követelményének sem felel meg, a felperes jogkövető szándékát alátámasztó gyakoribb

közzétételi gyakorlat, a rövid időszakra megállapított jogszabálysértés értékelése elmaradt, emiatt pedig sérült az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 2. § (2) bekezdése, 62. § (4) bekezdése és a 81. § (1) bekezdése. A kötelező közzététel határidejének meghatározását az alperes olyan jogértelmezéssel vezette le, amit a jogalkotónak kellett volna kodifikálni. Véleménye szerint akkor sem állapítható meg a terhére jogsértés, amennyiben az alperes határidőszámítása helyes, mert ebben az esetben a felperes mulasztása nem lenne súlyosnak minősíthető.

[7] Az alperes védiratában a határozatában foglaltak fenntartása mellett a kereset elutasítását kérte.

A jogerős ítélet

[8] Az eljárt bíróság a jogerős ítéletével az alperes határozatát megsemmisítette. Rögzítette, hogy a peres eljárást felfüggesztette és az Alkotmánybíróságnál annak megállapítását indítványozta, hogy az Infotv. 2022. november 29. és 2024. december 31. között hatályos 37/C. § (1) bekezdés „kéthavi rendszerességgel” fordulata ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, kérte továbbá az adott rendelkezés megsemmisítését és a perbeli alkalmazhatóságának kizárását.

[9] Az Alkotmánybíróság a 3313/2025. (X. 22.) AB határozatával (a továbbiakban: AB határozat) a bírói kezdeményezést elutasította. Hivatkozott arra, hogy az Infotv. 37/C. §-át a jogi versenyképesség érdekében egyes törvények deregulációs célú módosításáról szóló 2024. évi LXXXV. törvény 2025. január 1. napjával módosította, részben kibővítve a közzétételre kötelezettek körét, részben pedig egyértelművé téve, hogy a közzétételre kötelezettek a kéthavi rendszerességgel megtett adatszolgáltatások alkalmával a soron következő adatszolgáltatás határnapját megelőző 30. napig keletkezett adatokat teszik közzé. Rámutatott, hogy sem az Infotv., sem annak módosításai, sem pedig az egyes jogszabályok indokolásai nem tartalmaztak a „kéthavi rendszerességgel” történő közzétételi kötelezettség időpontjának meghatározására vonatkozó kifejezett számítási módot.

[10] Az AB határozat szerint az Infotv. támadott rendelkezésének „kéthavi rendszerességgel” fordulata kellően világos, egyértelmű, a norma címzettjei és az eljáró bíróságok számára is értelmezhető, annak tartalma így jogalkalmazói értelmezéssel meghatározható, azzal, hogy mind a felperes, mind az alperes jogértelmezése az Alaptörvény 28. cikk szerinti értelmezési tartomány alkotmányos keretein belül helyezkedik el, és egyik lehetséges jogértelmezés sem tekinthető „nyilvánvalóan contra legem” értelmezésnek.

[11] Az Alkotmánybíróság a határozatában kitért arra, hogy az eljárása során az igazságügyi miniszter is tájékoztatta az üggyel kapcsolatos álláspontjáról (a továbbiakban: IM beadvány) és ennek megfelelően kiemelte, hogy az Infotv. 75/D. §-a szerinti „folyamatosan”, kifejezés a megszakítás nélküli időállapotra utal, amelyhez képest a norma további pontosítás érdekében egyszeri alkalomként határozza meg, hogy az „első alkalommal legkésőbb 2023. február 28-ig” szükséges a közzétételről gondoskodni (miközben az egyébként a közzétételi kötelezettség számítása szempontjából a jogszabály 2022. november 29. napján történő hatálybalépése az irányadó). Az IM beadvány szerint ugyanakkor a jogalkotó nem határozta meg dátumszerűen a közzétételi kötelezettséget, és azt is külön hangsúlyozta, hogy az Infotv. nem korlátozza a gyakoribb közzétételt.

[12] A törvényszék az ítéletében kifejtette, hogy az alperes a határozatát nem tette közzé, így a kereset a közzététel megszüntetése tekintetében alaptalan volt. Az Infotv. rendelkezéseinek értelmezése során az AB határozatban foglaltakból kiindulva rögzítette, hogy sem a felperes, sem az alperes jogértelmezése nem tekinthető „nyilvánvalóan contra legem jogértelmezésnek”, azok az „Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezési tartomány alkotmányos keretein belül” helyezkednek el.

[13] A jogerős ítélet szerint az alperes a határozatot hivatalból indított eljárásban hozta, az eljárásának a célja pedig a közérdek védelme, jelen esetben az, hogy az Infotv. 37/C. §-a szerinti cél, vagyis a közpénzek felhasználásának átláthatósága teljesüljön. Az átláthatósági eljárásban az alperes szankciós jogkövetkezményt alkalmazhat. Szankció ugyanakkor jogszerűen nem szabható ki akkor, ha az ügyfél felelőssége a releváns jogszabályi rendelkezések alapján egyértelműen nem, vagy nem egyértelműen állapítható meg. A törvényszék az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésére és az Ákr. 2. § (2) bekezdésére utalva kiemelte, hogy a *nullum crimen sine lege*, a törvényesség jogelve, amelynek a hatósági jogalkalmazásban is megfelelően érvényre kell jutnia. Eszerint nem lehet szankcióval fenyegetett jogsértésnek minősíteni az olyan magatartást, amelyhez hátrányos jogkövetkezményt (szankciót) a jogalkotó nem rendelt. Amennyiben a hatóság az ügyfél magatartását olyan anyagi jog alapján minősíti jogsértőnek, mely jog többféleképpen értelmezhető – az AB határozat terminológiája mentén – nem „nyilvánvalóan contra legem” módon, és az ilyen értelmezések egyike szankcionálható jogsértés megállapításához vezet, míg a másik nem, akkor az Alaptörvény 28. cikkét – a jogalkotói célt és az Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezés követelményét – figyelembe véve az ügyfél számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. Ugyanis, ha az ügyfél értelmezése alkotmánykonform és a magatartása jogkövető, úgy kizárt, hogy ugyanez a magatartás az értelmezéssel érintett anyagi jogot megsértse.

[14] Az eljárt bíróság kiemelte, hogy a jogalkotó nem határozott meg dátumszerű közzétételi kötelezettséget, annak hiányában nem elfogadható az az alperesi értelmezés, amely a közzétételre nyitva álló időablakokat dátumszerűen – minden páros hónap 28. napjához kötve – határozza meg. Az alperes értelmezésével szemben a határozatban megjelenő, dátumokhoz kapcsolódó kétféle, a határozat (37) és (38) bekezdéseiben szereplő jogértelmezés önmagában is azt láttatja, hogy a határozat meghozatalakor az alperes számára sem volt teljesen egyértelmű a jogi norma tartalma. E kétféle értelmezés a jogi norma címzettjeitől más-más magatartást vár el, ami különböző jogi minősítésekhez vezethet. Az a tény, hogy a határozat indokolásában az alperes maga is kétféle jogszabályértelmezést közölt, önmagában is

megalapozatlanná teszi a határozatot, hiszen nem megállapítható, hogy az alperes melyik értelmezést és miért tekintette helytállónak a másikhoz képest.

[15] A felperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy a közzétételi határidő a páratlan hónapok végén jár le, az AB határozat alapján ugyanis a közzétételre kötelezett szerveknél az Infotv. 37/C. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettség – figyelembe véve az Infotv. 75/D. §-át is – szerződésenként egyedileg megállapítandó kéthavi időintervallumokat jelent. E kéthavi intervallum így mindaddig megtartott, amíg a közzétételt megalapozó szerződés releváns adatai a szerződés megkötésétől számított két hónapon belül teljesített adatszolgáltatásban és közzétételben megjelenik. Ez nem azonos az Infotv. 37. § (1) bekezdése szerinti általános közzététellel, mivel az Infotv. 1. mellékletében ilyen jellegű határidő nem szerepel.

[16] Az eljárt bíróság összességében megállapította, hogy a perbeli jogvita ténybeli alapját képező szerződésekhez kapcsolódó közzétételi kötelezettségét a felperes a szerződések megkötésétől számított két hónapon belül nem vitatottan közzétette, ezért az Infotv. 37/C. § (1) bekezdését és 75/D. §-át, továbbá a Korm. rendelet 5. § (2)–(3) bekezdéseit nem sértette meg.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

[17] A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet elsődlegesen annak hatályon kívül helyezése és az eljárt bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett a felperes keresetének elutasítása iránt. Álláspontja szerint a jogerős ítélet az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésére kiható módon sérti a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2. § (2)–(4) és (6) bekezdését, a Kp. 84. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (5) bekezdését, és 85. § (1) bekezdését, valamint a Kp. 71. § (2) bekezdés *b)* és *d)* pontját.

[18] Az alperes szerint az elsőfokú bírósági eljárásnak nem volt tárgya az a kérdés, hogy az alperes által lefolytatott átláthatósági hatósági eljárás az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése alapján „büntető jellegű" közigazgatási eljárásnak minősüle, mivel a felperes a keresetében erre, az ebből esetleg következő további alapelvekre, szabályokra, normákra nem hivatkozott. Az Ákr. 2. § (2) bekezdését csak a „szakszerű eljárás" követelménye tekintetében hivatkozta, hogy állítólagosan nem nyert értékelést az eset összes releváns körülménye. A törvényszék így a jogvita eldöntését lényegében egy olyan hivatkozásra alapozta, amiről az alperes kizárólag a szóbeli ítéleti indokolásból szerzett tudomást, erre vonatkozóan nyilatkozatot tenni nem tudott, jogi álláspontját kifejteni nem tudta. Hangsúlyozta továbbá, hogy az átláthatósági eljárásban a jogszabály alkalmazásától kezdve nemhogy a törvényben meghatározott összegű maximális bírságot nem szabott ki még soha, hanem az eljárás struktúrája miatt egyáltalán bírság alkalmazására sem került, illetve kerülhetett sor. Emellett az eljárástípus az eddigi tapasztalatok alapján nem represszióra, hanem a vizsgált szervezetek együttműködésére, megfelelésre való törekvésre és a reparációra épült, ezért vitatta annak büntető jellegét.

[19] Az eljárt bíróság az indokolási kötelezettségének sem tett megfelelően eleget, nem végezte el az Alkotmánybíróság által kijelölt jogértelmezési feladatot és nem vette figyelembe, hogy a bíróságok ítélkezésének alapját minden esetben a jogszabályok szövege képezi, az Alaptörvény 28. cikkére figyelemmel a jogszabály preambuluma, illetőleg indokolása csak a jogszabályszöveg értelmezéséhez nyújt segítséget. Utalt arra, hogy az igazságügyminiszter „egyértelműen, a jogszabály indokolásában foglaltaknál nagyobb részletességgel kifejtette álláspontját arra vonatkozóan, hogy a jogalkotó milyen szempontokat mérlegelt a „kéthavi rendszerességgel" fordulat megalkotása során".

[20] Az alperes szerint a jogszabály értelmezése során kiemelten kell figyelembe venni az Európai Bizottsággal való megegyezés érdekében az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény módosításáról szóló 2022. évi XL. törvény (a továbbiakban: Módtv.), valamint az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóságról és a kondicionalitási eljárás eredményes lezárása érdekében, az Európai Bizottság kérésére elfogadott egyes törvények módosításáról szóló 2022. évi XLIV. törvény (a továbbiakban: Módtv.2.) rendelkezéseit, preambulumát és részletes indokolását, amire a per során kifejezetten hivatkozott.

[21] A határozatban elfogadott jogértelmezés még akkor sem tekinthető jogellenesnek, ha az AB határozat e jogalkotóra való utalását az Alkotmánybíróság által elfogadott jogértelmezésnek kellene tekinteni, hiszen az alperes sem kért számon dátumszerű, meghatározott határnapon teljesíthető kötelezettséget, ahogyan ennek megfelelően a gyakoribb közzétételt sem korlátozta. A jogszabályhoz és a módosításhoz csatolt jogalkotói indokolások szerinti „valamennyi szerv általi egységes rendben" történő közzétételhez szükséges egy egységes határidő, amelynek nem felel meg a jogerős ítélet által elfogadott „szerződéskötés időpontja" szerinti, „egyedileg megállapítandónak" minősített kéthavi időintervallum, amely fogalmilag nem lehet „valamennyi szerv általi egységes rend". A jogerős ítéletben kifejtett jogszabályértelmezés annak az Infotv. 37/C. § (2) bekezdésébe és a 75/D. §-ba ütköző volta miatt sérti az információszabadsághoz fűződő jogot. Nem szolgálja a Módtv. és a Módtv2. preambulumában és részletes indokolásában megjelenő jogalkotói célokat: az uniós költségvetési források felhasználásnak hatékonyabb ellenőrzését és a nyilvánosság erősítését, mert a felületre eleve több, mint egy hónapos késéssel kerülhetnének feltöltésre az ellenőrzés tárgyát képező szerződések és ezáltal nem valósítja meg a közérdekű információk mielőbbi elérhetősége célját, figyelemmel arra is, hogy ahogyan arra az AB határozat [30] bekezdése is rámutat, az információ gyorsan romlandó jószág.

[22] Az alperes szerint tehát a közzétételi kötelezettségnek a szerződés keltéhez képest számított „kéthavi intervallum" nem azonos az Infotv. 37/C. § (1) bekezdése szerinti kéthavi

rendszerességgel, amely egy időszakonként, kéthavonta visszatérő rendszeres és strukturált kötelezettséget jelent a jogalkotó által is hangsúlyozott egységes rendben.

[23] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a per során tett nyilatkozatai fenntartása mellett a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, vitatva, hogy a jogerős ítélet olyan érvrendszer mentén született volna, amire a felperes nem hivatkozott. Kifejtette, hogy az alperes a per során végig tisztában volt azzal, hogy a jogvita lényege az Infotv. 37/C. § (1) bekezdésének értelmezése volt. A felperes keresetlevében a másodlagos kérelem körében kifejezetten hivatkozott a normavilágosság követelményének sérelmére, és arra, hogy a jogszabály több lehetséges értelmezést hordoz, valamint állította az Ákr. 2. § (2) bekezdése szerinti szakszerű eljárás követelményének megsértését is. Kifejezetten utalt arra, hogy az ügyben feltárt körülmények közül több releváns körülménynek megfelelő feltárása és értékelése az alperes határozatában elmaradt, ami által sérült az átláthatósági hatósági eljárásra az Ákr. 7. §-a alapján alkalmazandó 62. § (4) bekezdése, 81. § (1) bekezdése; ezen keresztül pedig az alperes határozata sértette az Ákr. 2. § (2) bekezdése szerinti szakszerű eljárás követelményét.

[24] Hangsúlyozta, hogy az alperes értelmezése az ellenőrző hatóság számára kedvező, minden kötelezett ellenőrzésére nézve egységes jogalkalmazást eredményez, ugyanakkor a jogalkotó nem ekként szabályozott, kellő egzaktsággal nem mondta ki ehhez kapcsolódóan azt a periodikus ismétlődést, mint amit az alperes – a norma szövegével ellentétes – jogértelmezéssel vezetett le.

[25] A felperes szerint amikor az elsőfokú bíróság az ítélet [16] bekezdésében a *nullum crimen sine lege* elvet és a szankciós jelleget hívta fel, azzal csupán a keresetlevélben megjelölt jogszabálysértés értelmezését végezte el alkotmányos keretek között, az Alaptörvény 28. cikke alapján, ezáltal nem terjeszkedett túl a kereseten, hanem a felperes által a norma homályosságával összefüggésben állított jogszabálysértéseket helyezte alkotmányos kontextusba.

[26] A norma célja a közzététel folyamatossága volt. A felperes a 2024 áprilisában kötött szerződéseket május 17-én tette közzé, ami mind nyelvtani, mind rendszertani értelmezés szerint megfelel a „kéthavi rendszeresség” és a „folyamatosság” követelményének, hiszen a két hónapnál gyakrabban történő közzététel értelemszerűen magában foglalja a legalább két havonta történő közzétételt is, sőt, annál szigorúbb, gyorsabb közzétételt, átláthatóságot jelent. A felperes rámutatott továbbá, hogy a jogerős ítélet jogszerű következtetést tartalmazott, megfelelt az AB határozatban foglaltaknak is.

A Kúria döntése és jogi indokai

[28] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos.

[29] A Kp. 120. § (5) bekezdése, valamint a 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 108. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.

[30] Az Infotv. jelen perben irányadó 37/C. § (1) bekezdése szerint „a közpénzek felhasználásának átláthatósága érdekében az államháztartásról szóló törvény szerinti költségvetési szervek – a nemzetbiztonsági szolgálatok kivételével – (a továbbiakban: a felületen közzétételre kötelezettek) a (2) bekezdésben meghatározott adatokat a Kormány rendeletében kijelölt szerv által üzemeltetett és a 33. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek megfelelően bárki számára hozzáférhető – a gépi olvashatóságot, a csoportos letöltést, az adatok csoportosítását, kereshetőségét, kivonatolását és összehasonlíthatóságát is lehetővé tevő – Központi Információs Közadat-nyilvántartás felületén (a továbbiakban: felület) kéthavi rendszerességgel, a közzétételt követő legalább tíz évig elérhető módon, a (3) bekezdés szerinti bontásban közzéteszik.” A 75/D. § kimondja, hogy „a felület üzemeltetője legkésőbb 2022. december 31-ig a felületet létrehozza, valamint közzéteszi a felületen történő közzétételhez szükséges adatlapot. A felületen közzétételre kötelezettek a 37/C. § (2) bekezdése szerinti adatokat a felületen folyamatosan, de első alkalommal legkésőbb 2023. február 28-ig teszik közzé.”

[31] A Kúria rögzíti, hogy az alperes határozatának meghozatalát követően az Infotv. idézett rendelkezései megváltoztak, azonban azokat jelen eljárásban a Kp. 85. § (2) bekezdése alapján nem lehetett alkalmazni, így a megváltozott jogszabályi környezet elemzését mellőzte.

[32] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perben releváns tényeket teljeskörűen feltárta, azokból jogszerű következtetésre jutott, amellyel a felülvizsgálati bíróság is nagyobb részben egyetértett, azokat megismételni nem tartotta szükségesnek, a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel a következőket emeli ki.

[33] Az Infotv. hivatkozott rendelkezései a „kéthavi rendszerességgel”, illetve a „folyamatosan” kifejezéseket használják, amelyekből egyértelműen beazonosítható közzétételi időpont nem állapítható meg. Az AB határozat [22] bekezdése ezzel kapcsolatban értékelte, hogy nem vetheti fel az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő normavilágosság elvének sérelmét önmagában az az eset, ha egy jogszabályi rendelkezés alkalmazása az egyszerű automatizmuson túlmutató jogértelmezést igényel az eljáró bíróságok, illetőleg hatóságok részéről, különösen akkor […], ha egy adott norma több lehetséges értelmezése egyaránt összhangban áll az Alaptörvénnyel. Ilyen esetekben nem az Alkotmánybíróság, hanem az egyedi ügyben eljáró bíró feladata az Alaptörvénnyel összhangban álló, lehetséges értelmezési eredmények közötti választás, melyet az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata olyan jogértelmezési kérdésnek tekint, melyet még alkotmányjogi panaszeljárásokban sem bírálhat felül mindaddig, amíg a választott jogértelmezés az értelmezési tartomány alkotmányos keretein belül marad; eléri ugyanakkor az alaptörvény-ellenesség szintjét, ha a szabályban rejlő belső ellentmondás a jogalkalmazás során szükséges értelmezéssel nem kiküszöbölhető. Megállapította

ugyanakkor, hogy az Infotv. vizsgált – jelen perben is alkalmazandó – rendelkezései esetében a normavilágosság sérelme nem állt fenn. Ebből következően az adott rendelkezések jogszerű értelmének megadása bírói jogértelmezés alá tartozik.

[34] Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét, elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összehangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására, vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

[35] A Kúria a Kfv.IV.35.496/2018/12. számú közzétett határozatának [39] bekezdésében kiemelte, hogy „az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése értelmében az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek, a 28. cikk pedig a bíróságok számára előírja, hogy a jogalkalmazás során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni. A Kúria megítélése szerint ezek az alaptörvényi kötelezések a közigazgatási perben eljáró bírót – figyelembe véve a közigazgatási per azon sajátosságát is, hogy a bíróság az objektív jogrend védelme érdekében is eljár – arra kötelezik, hogy a nyilvánvaló alaptörvényi összefüggéseket vegye figyelembe akkor is, ha alaptörvényi hivatkozást a beadványok nem tartalmaznak. A jogrendszer Alaptörvénnyel összhangban való fenntartása a jogalkalmazói jogszabály-értelmezés révén a bíróságok feladata, ez pedig feltételezi, hogy a jogalkalmazás során az Alaptörvényben foglalt jogok és alkotmányos értékek érvényesülnek. Ahogy a tagállami közigazgatási bíróságok az Európai Unió jogát kötelesek figyelembe venni ítélkezésük során, függetlenül attól, hogy arra a felek hivatkoztak-e (lásd pl. EuB C-240/98–C-244/98. sz. Océano Grupo Editorial és Salvat Editores egyesített ügyekben hozott ítélet, C-473/00. sz. Cofidis ügyben hozott ítélet), úgy – a Kúria megítélése szerint – a nemzeti jogot egységbe fogó alaptörvényi összefüggések sem maradhatnak háttérben.” Az Alaptörvény 28. cikke tehát a bírói jogértelmezésre vonatkozóan állapít meg szabályt, annak nem hivatkozásában, hanem módszerében kell jelen lennie a bírói jogértelmezésben (Kfv.IV.35.523/2014/5.).

[36] A kifejtettekből következően az eljáró bíróságoknak a jogértelmezési tevékenységük során az alaptörvényi rendelkezéseket a felek kérelmeitől és hivatkozásaitól függetlenül is alkalmazniuk kell, mindez nem jelentheti a kereseten való túlterjeszkedés sérelmét.

[37] A Kp. 71. § (2) bekezdés *b)* és *d)* pontjai értelmében a tárgyalás vezetése során az eljáró bírói tanács elnöke felhívja a figyelmet a tényelőadások tisztázatlanságára, azok értelmezésére, kiegészítésére, és az ellentmondások feloldására, és a jogvita ténybeli és jogi vonatkozásait a felekkel megtárgyalja.

[38] A Kúria megállapította, hogy az ügy ténybeli kérdései nem vitatottak és nem ellentmondásosak, ezért a Kp. 71. § (2) bekezdés *b)* pontjának a sérelme a perben nem merülhetett fel. Ugyanakkor az eljárt bíróságnak a Kp. 71. § (2) bekezdés *d)* pontjára figyelemmel a feleket a jogértelmezés során felmerülő, a kereseten túlmutató vonatkozásokról tájékoztatnia szükséges, és azzal kapcsolatban a felek nyilatkozattételi lehetőségét biztosítania kell.

[39] Az elsőfokú bíróság 2025. január 14-én és 2026. január 13-án tárgyalást tartott, ahol a felek részletes nyilatkozatokat tettek az AB határozatban foglaltakkal kapcsolatban és a felperesi jogi képviselő kifejezetten hivatkozott a jogértelmezés alaptörvényi összefüggéseire, azon belül is az Alaptörvény 28. cikk alkalmazásának kötelezettségére. A jogvita jogi vonatkozásai (az Infotv. alkalmazandó rendelkezései értelmezésére vonatkozó igény és ennek során az alaptörvényi összefüggések vizsgálatának szükségessége) a felek előtt ismert volt, azzal kapcsolatban a nyilatkozataikat meg tudták tenni, ezért önmagában az, hogy a felek az anyagi pervezetés keretében a jogvita jogi vonatkozásai tekintetében tájékoztatást nem kaptak, jelen per érdemére nem hatott ki.

[40] A Kúria az ügy érdemét tekintve megállapította, hogy a jogerős ítélet helytálló jogi következtetést tartalmazott. A már kifejtettek szerint az Infotv. perben alkalmazandó rendelkezéseinek alkotmányos szempontból megfeleltethető az az értelmezés is, amely alapján a felperes a 2024. április 5. és április 12. között kötött szerződések tekintetében az adatszolgáltatás 2024. május 17-i teljesítése nem késett el.

[41] Az Alaptörvény 28. cikkére figyelemmel rögzíteni szükséges, hogy az Infotv. alapján a felperes közzétételi kötelezettsége az általa megkötött – közzétételi kötelezettség alá eső – szerződésekkel kapcsolatos átláthatóság, a közpénzek felhasználásának nyilvánossága céljából állt fenn. A jogszabályi szövegben található „kéthavi rendszerességgel” és „folyamatosan” kifejezések azonban egymással ellentétes következtetésre adnak lehetőséget. Amíg ugyanis a közzététel időpontja tekintetében a „folyamatosan” kifejezésből nem konkrét időponthoz köthető, hanem állandóan fennálló kötelezettség, addig a „kéthavi rendszerességgel” fordulatból kéthavonta rendszeresen – akár ugyanazon szám szerinti naptári napon – felmerülő kötelezettség származna. A közzététel határidejét tekintve pedig a „folyamatosan” kifejezés határidőt nem tartalmaz, a „kéthavi rendszerességgel” megfogalmazás pedig arra utal, hogy az újonnan keletkezett adatok közzétételének kéthavonta meg kell történnie.

[42] Szem előtt kell tartani azonban, hogy az Alaptörvény 28. cikke értelmében a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. Az alperes jogértelmezése szerint „a jogalkotó szándéka arra irányult, hogy az egyes adatszolgáltatások közötti kéthónapos időtartamban keletkezett szerződések adatai kerüljenek közzétételre” [alperesi határozat (37) bekezdés] .Megállapította továbbá, hogy a felperes „szerződések keletkezésétől számított 60 napon belül” történő közzétételre vonatkozó érvelése téves volt. A Kúria megítélése szerint ennek elfogadása azt jelentené, hogy ha a kéthavonkénti közzétételi kötelezettségét a fél április 28-án teljesíti, úgy június 28-án köteles lenne közzétenni az április 29. napjától

június 28. napjáig megkötött összes szerződésének adatait. Mindez az egyes szerződések megkötésének napjától függően 60–60 napos közzétételi határidőt eredményezne, ami a közzétételi határidő végén kötött szerződések esetében nyilvánvalóan nem lehetne a józan észnek megfelelő határidő. Ilyen rövid határidő továbbá sem az Infotv. rendelkezéseiből, sem annak céljából, sem az Alaptörvény rendelkezéseiből nem vezethető le, ezért az alperes jogértelmezése nem tekinthető jogszerűnek, ami önmagában is megalapozza a határozatának megsemmisítését.

[43] Az Infotv. perben alkalmazandó rendelkezéseinek összevetéséből és az Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezéséből így az a helyes értelmezés vezethető le, hogy a közzétételi kötelezettséget folyamatosan kell teljesíteni és a közzétételnek az adatok keletkezésétől számított két hónapon belül meg kell történnie. Ennél szigorúbb követelményt az Infotv. alkalmazandó rendelkezései nem tartalmaznak. A fentiekből következően a felperes a 2024. április 5. és április 12. között kötött szerződések tekintetében az adatszolgáltatás 2024. május 17-i teljesítésével nem késett el.

[44] A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra figyelemmel a Kúria rögzíti, hogy az Infotv. kérdéses szabályozásának értelmezése nem az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésén alapult, így a jogerős ítélet ezzel kapcsolatos érvelése szükségtelen volt, azt a Kúria mellőzi.

[45] A kifejtettek szerint a felülvizsgálati kérelem megalapozatlan volt, ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdését alkalmazva hatályában fenntartotta.

(Kúria Kfv.IV.37.213/2026/5.)

200 A konkrét jogszabályban foglalt rendelkezések megsértéséhez kapcsolódó jogkövetkezményekről való döntésre hatáskörrel rendelkező hatóságnak a jogszabályi követelmények ellenőrzésére, azaz hatósági ellenőrzés végzésére is van hatásköre [2016. évi CL. törvény (Ákr.) 7. §, 9. §, 123. § (1) bek. a) pont, 98. §, 99. §, 104. § (1) bek. a) pont].

A felülvizsgálati kérelem alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes Rendőrkapitánysága 2024. április 23. napján 11 óra 05 perckor a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 20. § (1) bekezdés *h)* pontja alapján közúti ellenőrzést folytatott le, melynek során – a Zrt. ellenőrei által végzett össztömeg-mérés alapján – megállapította, hogy az alperes járműve 74,2%-os túlsúllyal vett részt a közúti forgalomban. Az ellenőrzést követő feljelentés alapján az elsőfokú hatóság felhívására a felperes nem ismerte el a jogsértést. Vitatta a helyszíni ellenőrzés során kiállított mérlegjegy bizonyítékként felhasználhatóságát. Az elsőfokú hatóság a 2024. augusztus 14. napján kelt határozatában a perben nem álló járművezetőt, valamint a felperest a Kkt. 20. § (1) bekezdés *h)* pontjába ütköző jogsértés elkövetése miatt 325 000–325 000 forint közigazgatási bírság megfizetésére kötelezte. Hatáskörét a Kkt. 20. § (2) bekezdésére, az egyes közúti közlekedési szabályokra vonatkozó rendelkezések megsértésével kapcsolatos bírságolással összefüggő hatósági feladatokról, a bírságok kivetésének részletes szabályairól és a bírságok felhasználásának rendjéről szóló 42/2011. (VIII. 11.) NFM rendelet (a továbbiakban: NFM rendelet) 2. § *bb)* alpontjára, valamint a rendőrség szerveiről és a rendőrség szerveinek feladata és hatásköréről szóló 329/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 12. §-ára alapította.

[2] A felperes fellebbezésében sérelmezte az ügyintézési határidő túllépést, és – korábbi nyilatkozatával egyezően – arra is hivatkozott, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) szerint a jogszerűtlenül szerzett bizonyítékok nem használhatók fel.

[3] Az alperes a 2024. november 21. napján kelt határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Hatáskörét – az elsőfokú határozatban felsoroltakon túl – a Korm. rendelet 11. § (3) bekezdés *l)* pontjára alapította.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[4] A felperes keresetében az alperes határozatának – az elsőfokú határozatra is kiterjedő – megsemmisítését kérte.

[5] Sérelmezte, hogy elsőfokú hatóságnak, valamint az alperessel együttműködő közúti ellenőröknek nem volt hatásköre a közúti ellenőrzés lefolytatására.

[6] Az alperes védiratában – a határozatában foglaltak fenntartásával – a kereset elutasítását kérte.

A jogerős ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az alperes határozatát – az elsőfokú határozatra is kiterjedően – megsemmisítette.

[9] A jogerős ítélet szerint a Korm. rendelet külön szabályozza a rendőrség egyes szerveinek, így a rendőr-főkapitányságok és a rendőrkapitányságok feladat- és hatáskörét. A Korm. rendelet 11. § (3) bekezdésében részletezi a rendőr-főkapitányság közigazgatási hatáskörébe tartozó feladatokat, ennek keretében – egyebek mellett – ellátja az *i)* pont *ia)* alpontja szerinti közúti közlekedési bírság kiszabásával kapcsolatos hatósági feladatokat, ha a közúti közlekedési bírságolási eljárás megindítására okot adó szabályszegést a rendőr-főkapitányság az ellenőrzése során állapítja meg a közúti személy- és áruszállításra vonatkozó szabályok megszegése miatt. Ugyanezen bekezdés *l)* pontja alapján pedig másodfokú hatáskörében elbírálja a Kkt. 9. § (5) bekezdése alapján a helyi szerv által hozott elsőfokú döntéssel szemben benyújtott fellebbezéseket, továbbá ezekben az ügyekben az Ákr. szerinti felügyeleti szervként is eljár. A Korm. rendelet 12. § (3) bekezdés *b)* pontja szerint a rendőrkapitányság közigazgatási hatáskörében ellátja a közúti közlekedési bírság kiszabásával kapcsolatos hatósági feladatokat.

[10] Az elsőfokú bíróság a Korm. rendelet 12. §-a, a Kkt. 20. § (2) bekezdése, (11) bekezdése, az (1) bekezdés *h)* pontja, NFM rendelet 1. és 2. §-a alapján megállapította, hogy míg a rendőr-főkapitányságok hatásköre a közúti közlekedés rendjével kapcsolatos hatósági feladatok összességére terjed ki, addig a rendőrkapitányságoké a közúti közlekedési bírság kiszabásával kapcsolatos hatósági feladatokra. Ebből

arra következtetett, hogy az elsőfokú hatóságnak a bírság kiszabására irányuló hatósági eljárás lefolytatására volt hatásköre, viszont a helyszíni ellenőrzésre már nem volt hatásköre. A helyszíni ellenőrzés lefolytatására az elsőfokú bíróság szerint külön jogszabályi felhatalmazás lett volna szükséges, és ilyen hatásköri szabályt az eljárt hatóságok sem a megelőző eljárásban, sem pedig a perben nem jelöltek meg, holott döntésük alapja a helyszíni ellenőrzés során végzett mérésről kiállított okirat volt.

[11] A jogerős ítélet felhívta a Kúria Kfv.37.380/2021/5. számú ítéletét is annak alátámasztására, hogy a hatósági ellenőrzés és a hivatalbóli eljárás elkülönül egymástól, és ezért a hatóságnak mindkét eljárás tekintetében rendelkeznie kell hatáskörrel, ebből pedig arra következtetett, hogy az elsőfokú hatóság a helyszíni ellenőrzés lefolytatására nem rendelkezett hatáskörrel. Az elsőfokú bíróság megállapította ugyanakkor, hogy ugyan az alperesnek a Kkt. 20. § (11) bekezdés *aa)* és *ba)* pontjai alapján van hatásköre arra, hogy Budapest közigazgatási területén a megengedett legnagyobb össztömeget, tengelyterhelést és méretet meghaladó járművek közúti közlekedésével kapcsolatban helyszíni ellenőrzést folytasson le, azonban e hatáskörét nem ruházhatja át egy másik szervre. Alaptalannak találta azt is, hogy az elsőfokú hatóság hatáskörét a Budapest Főváros Közgyűlése 34/2008. (VII. 15.) számú Önkormányzati Rendeletének 8. § (4) bekezdése megalapozná, mert az a Fővárosi Önkormányzat kezelésében lévő közutakra vonatkozik, és azok tekintetében rendelkezik a Zrt. és nem az elsőfokú hatóság ellenőrzési jogosultságáról. Ezért az alperes a másodfokú határozatában jogsértő módon hivatkozott arra, hogy a hatósági ellenőrzési hatáskör birtokosa a rendőrség volt és a Zrt. a mérést az együttműködési szerződés alapján végezte.

[12] A jogerős ítélet szerint az Ákr. 123. § (1) bekezdése értelmében a semmisséget az alperesnek is hivatalból kellett volna vizsgálnia, és annak jogkövetkezményeit levonnia. Ennek elmaradása miatt az elsőfokú bíróság „a másodfokú határozat semmis voltát is” megállapította. Erre figyelemmel az Ákr. 62. § (2) bekezdése alapján azt is megállapította, hogy a helyszíni ellenőrzés során a bizonyítékokat jogellenesen szerezték be, azok ezért a hatósági eljárásban nem voltak felhasználhatók.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

[13] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[14] Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a sérti a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (2) bekezdését, a 82. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (1) bekezdése és (5) bekezdése szerinti jogi indokolás vonatkozásában támasztott követelményeket.

[15] Kifejtette, hogy a Kkt. 20. §-ában meghatározott vétkességi alapú közlekedési szabályszegések esetén az eljárás lefolytatásához és szankció alkalmazásához az ellenőrzésre jogosult hivatalos személy észlelése ad jogalapot. A Kkt. 20. § (11) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja szerint a megengedett legnagyobb össztömeg ellenőrzésére (önállóan) a rendőrség jogosult, a törvényi hatásköri szabály nem differenciált a különböző rendőri szervek között. Hivatkozott a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. § (1) bekezdéséből fakadó általános intézkedési kötelezettségre, továbbá a 44. § (1) bekezdés *b)* pontjára, amely egy általános (közlekedésrendészeti) ellenőrzési jogosultságot telepít a rendőrre, és nem szűkíti a rendőrség egyes szervezeti egységeire.

[16] Abból, hogy a Kkt. általános jelleggel „rendőrség” kifejezést használja az ellenőrzési jogosultság meghatározásakor arra következtetett, hogy az ellenőrzési jogosultság nem kizárólag a területi szerveket illeti meg, hanem a rendőrség szervezetrendszerének egészére kiterjed. Az intézkedési kötelezettség pedig önmagában kizárja az ellenőrzési hatáskört szűkítő értelmezést, ezért nem indokolt további, az ellenőrzésre jogosultak körét szűkítő vagy részletező szabályozás megléte. Arra is hivatkozott, hogy a Kkt. törvényi felhatalmazásként kellően egyértelmű és teljes körű, az ellenőrzésre jogosultak körét Korm. rendelet nem szűkítheti. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az ellenőrzési jogosultságot úgy szűkítené, amely a jogszabály szövegéből nem következik.

[17] Kitért arra is, hogy a Korm. rendelet 11. § (3) bekezdés *i)* pont *ia)* alpontja szerint a közúti személy- és áruszállításra vonatkozó szabályok megszegése esetén a közúti közlekedési bírság kiszabásával kapcsolatos hatósági feladatokat a rendőr-főkapitányság látja el, ha a szabályszegés elkövetését a rendőr-főkapitányság állapítja meg az ellenőrzése során. Ez álláspontja szerint azt jelenti, hogy ha rendőr-főkapitányság végzi az ellenőrzést, akkor az elsőfokú eljárást is a területi szerv folytatja le. E körben rámutatott arra, hogy ez egy speciális hatásköri rendelkezés, mert főszabály szerint az eljárás lefolytatására az elkövetés helye szerint illetékes rendőrkapitányság lenne jogosult. A rendelkezés nem kizárólagosan a területi szervet jelöli meg az ellenőrzésre, csak azt határozza meg, hogy ha ellenőrzést folytat, akkor az eljárás lefolytatása is a hatáskörébe tartozik, de nem zárja ki a helyi szerv ellenőrzési jogkörét.

[18] Álláspontja alátámasztásaként olyan anonimizált ítéleteteket csatolt, amelyekben a szabályszegést a helyi szerv állományába tartozó rendőr észlelte.

[19] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében – annak ténybeli és jogi megalapozottságára hivatkozva – a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[20] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az ellenőrzésre és a hatósági mérésre az elsőfokú hatóság, illetve a mérést végző szerv nem rendelkezett hatáskörrel.

[21] Azzal vitatta az alperes hatáskörre vonatkozó előadását, hogy a Kkt. rendelkezése nem értékelhető úgy, hogy az a rendőrség valamennyi szervezeti egysége számára általános hatáskört telepítene valamennyi közúti ellenőrzéshez kapcsolódó intézkedés elrendelésére és lefolytatására. A rendőrségen belüli hatáskör-megosztás szabályait az Rtv. és a Korm. rendelet határozzák meg. Kifejtette, hogy a Kkt. 20. § (11) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja nem csak a rendőrség, hanem a közlekedési hatóság

és a vámhatóság ellenőrzési jogosultságát is megállapítja. E hatóságok esetében ágazati jogszabályok rendezik az adott szervezeten belüli hatásköri és illetékességi szabályokat. Mivel az alperes a helyszíni ellenőrzés során rögzített adatok és az ott végzett mérés alapján hozta meg döntését, azonban nem rendelkezett a helyszíni ellenőrzés és össztömegmérés elvégzésére vonatkozó hatáskörrel, ezért az elsőfokú bíróság okszerűen semmisítette meg a határozatot.

[22] Vitatta a felperes Rtv. 13. § (1) bekezdésére és 44. § (1) bekezdésére alapított érvelését is, mert álláspontja szerint az intézkedési kötelezettséget megalapozó egyik ok sem állt fenn, továbbá a közlekedésrendészeti ellenőrzés kapcsán rámutatott, hogy az az eljáró rendőr ellenőrzési jogosultságát határozza meg. A minden rendőrre kiterjedő általános felhatalmazás koncepciója kiüresítené a hatáskör-átruházás törvényi korlátait és utat nyitna a szubjektív, a szakszerűséget nélkülöző jogalkalmazás előtt, ami összeegyeztethetetlen a jogállami működéssel. E körben felhívta az Ákr. 2. § (1) bekezdését.

[23] Azt is kifejtette, hogy az együttműködési megállapodás IV. pontjában nem az alperest, mint általános rendőri szervet, hanem annak Közlekedésrendészeti Főosztály Forgalomfelügyeleti és Biztosítási Osztályát rögzítették állandó résztvevőként. Ez bizonyítja a felek azon szándékát, hogy az ellenőrzési jogosultságot kizárólag e meghatározott egységre korlátozzák.

A Kúria döntése és jogi indokai

[24] A felülvizsgálati kérelem alapos.

[25] A Kúria a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 108. § (1) bekezdése szerint a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálat felül.

[26] A Kp. 120. § (5) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.

[27] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja alapján befogadta, mert a felperes a csatolt anonimizált jogerős ítéletekkel alátámasztotta, hogy abban a jogkérdésben, hogy az alperes helyi szervének van-e hatásköre hatósági ellenőrzés lefolytatására, nem egységes az elsőfokú bíróságok joggyakorlata.

[28] Az elsőfokú bíróság helyesen azonosította az Ákr. alkalmazandó rendelkezéseit, azok együttes értelmezéséből azonban helytelen következtetésekre vont le. Így helytállóan állapította meg, hogy az Ákr. nem határozza meg a hatóságokat, annak 9. §-ának első mondata szerint ugyanis hatóság „az a szerv, szervezet vagy személy, amelyet (akit) törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati hatósági ügyben önkormányzati rendelet hatósági hatáskör gyakorlására jogosít fel vagy jogszabály hatósági hatáskör gyakorlására jelöl ki”. Közérthetőbben fogalmazva: hatóság az, aki hatáskört kapott. Az Ákr. törvényjavaslat előterjesztői indokolása szerint mindenféle hatósági kijelölést az ágazati anyagi jogi szabályoknak kell tartalmaznia a törvényben meghatározott jogszabályi szinten, és a törvény nem tartalmaz anyagi jogi (pl. hatáskör-telepítő) szabályokat.

[29] Azt is helytállóan állapította meg, hogy az Ákr. tárgyi hatályát megállapító 7. § (1) bekezdése alapján a hatósági ellenőrzés nem hatósági ügy. E rendelkezést az előterjesztő a törvényjavaslathoz fűzött indokolásában azzal támasztotta alá, hogy „a jogirodalomban eddig vitatott volt a hatósági ellenőrzés hatósági ügyhöz való viszonya. A törvény értelmében a hatósági ellenőrzés nem hatósági ügy, azonban alkalmazni kell rá a törvény szabályait. Ezzel biztosítható, hogy eljárásjogi aktusok szintjén világosan elkülöníthető legyen a hatósági ellenőrzéstől az annak eredményéhez képest hivatalból indított hatósági ügy”. Az előterjesztői indokolás arra is kitért, hogy „a hatósági ellenőrzés önálló közigazgatási tevékenységfajta. A hatósági ellenőrzés sajátos konstrukció, ugyanis a hatósági ellenőrzés és az ellenőrzés eredményeként megállapított jogsértés tárgyában a jogkövetkezmény-alkalmazás nem egy egységes eljárásban történik. A hatósági ellenőrzés elkülönült – részleges, nem teljes – hatósági cselekménysor, melyet jogsértés megállapítása esetén egy másik, mégpedig hatósági vagy más eljárás követ, jogsértés hiányában pedig ennek megállapításával lezárul. Igaz ez akkor is, ha az való életben ez külső szemlélő számára nem feltétlenül jelenik meg, hiszen lehetőség van jogsértés esetén, így a hatósági tevékenység e két szakasza nem feltétlenül különül el időben. A szabályozás logikai tisztasága azonban megköveteli e dogmatikai elkülönítés megjelenítését”.

[30] Indokolt a hatósági ellenőrzés a hatósági ügy közötti összefüggésekkel kapcsolatban a következőkre rámutatni.

[31] Elsőként arra, hogy – amint arra a jogerős ítélet is rámutatott – a hatósági ellenőrzés is eljárás, az ugyanakkor az Ákr. rendszerében nem minősül hatósági ügynek.

[32] Másodikként arra, hogy a hatósági ellenőrzés a hatóság feladatának megfelelő ellátása szempontjából meghatározó jelentőségű, amint azt az előterjesztői indokolás is kiemeli „a hatósági ellenőrzés eszközével történő tényfeltárás, vizsgálat jelentősen csökkentheti a hatósági eljárások számát, másfelől feltárhat hatósági intézkedéseket szükségessé tevő tényeket. A hatósági döntések végrehajtásának ellenőrzése mellett ugyanis egyre fontosabb az a funkció, amely annak megállapítását célozza, hogy szükséges-e hatósági eljárást, eljárásokat indítani. A hatóság feladata a jogalanyok jogkövető magatartásának ellenőrzése is. […] A hatósági ellenőrzésnek ez a módja fölöslegessé teheti tényleges, teljes eljárások tömeges megindítását is. Az ellenőrzés eredménye alapján a hatóság koncentrálhat azokra az egyedi esetekre, amelyekben intézkedést igénylő jogsértést állapított meg. Ez jelentős költséghatékonyságot eredményez, valamint alapvetően érinti az eljárásrend rugalmasságát, ügyfélorientáltságát”. A hatósági ellenőrzések a legtöbb hatóság tevékenységének jelentős részét teszik ki, a hivatalbóli eljárásokat leggyakrabban azok eredményéhez képest indítják meg.

[33] Harmadszor arra, hogy a hivatalbóli eljárás és az azt megelőző ellenőrzés – eljárásjogi és anyagi jogi szempontból is – elkülönülnek, a hatóság az eljárást akkor indítja meg, amikor az eljárás megindítására okot adó körülmény jut a tudomására (lásd Ákr. 101. § (1) bekezdés *a)* pontja és 104. § (1) bekezdés *a)* pontja), vagy a 105. §. (5) bekezdése szerint, ha a hatósági ellenőrzés jogsértést tárt fel, és a döntés feltételei egyébként fennállnak, a hatóság az ügyben érdemben dönt, és azt a jelenlévő ügyféllel nyomban közli. Az ellenőrzés és a hivatalbóli eljárás anyagi jogi és eljárásjogi szempontból ebben az esetben is elkülönül. A Kúria a 2/2013. számú KJE határozatában utalt arra, hogy a közigazgatás részt vesz a jogérvényesítésben, ennek egyik eszköze az ellenőrzés. A hatósági ellenőrzés a jogérvényesítés érdekében végzett speciális ellenőrzési tevékenység, melyet a közigazgatás közhatalom birtokában, a közigazgatási szervezeti rendszertől elkülönült külső jogalanyok irányába, a hatóságok az anyagi jogi normák érvényesítése érdekében végeznek.

[34] Negyedszer az Ákr. 99. §-ából fakad az a követelmény, hogy hatósági ellenőrzésre bármely hatóság csak hatáskörében jogosult, azonban a hatóság a hatáskörébe tartozó ügyben külön felhatalmazó jogszabályi rendelkezés hiányában is folytathat hatósági ellenőrzést, ugyanis a hatósági jogkör, a hatáskör és a feladatkör – éppen a hatósági ellenőrzés tárgya („a jogszabályban foglalt rendelkezések betartását, valamint a végrehajtható döntésben foglaltak teljesítését") miatt – nem válik el a hatósági ellenőrzéstől. A konkrét jogszabályban foglalt rendelkezések megsértéséhez kapcsolódó jogkövetkezményekről való döntésre hatáskörrel rendelkező hatóságnak a jogszabályi követelmények ellenőrzésére is jogosultsága van. Még ha a hatósági ügyben folytatott eljárástól elkülönült tevékenység is a hatósági ellenőrzés, az az ellenőrzés tárgyán, mint érvényesítendő jogszabályi rendelkezéseken keresztül szorosan kapcsolódik az ügyben való eljárásra fennálló hatáskörhöz. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a hatósági ellenőrzésre vonatkozó hatáskör nem szükségképpen alapozza meg az ellenőrzés eredményéhez képest az eljárás megindítására és lefolytatására vonatkozó hatáskört. Ha az ágazati anyagi jogi jogszabály a hatósági hatáskör telepítésekor külön rendelkezik az ellenőrzési jogkörről, csak akkor jelent valódi hatáskörtelepítést, ha olyan tárgykörre terjed ki, amelyben az eljárás lefolytatására az adott hatóságnak nincs hatásköre. A Kúria Kfv.37.779/2014/10. és Kfv.37.809/2014/5. számú határozataiban azért állapította meg a semmisséget, mert az alperes olyan jogszabály alapján végezte az ellenőrzést, és olyan jogszabályra alapította határozatát, melynek alkalmazása nem az ő hatáskörébe tartozott.

[35] Ötödször pedig arra, hogy az Ákr. hivatkozott 99. §-a nem egyszerűen a hatósági ellenőrzés tárgyáról rendelkezik, hanem az Ákr. 15. §-ában meghatározott eljárási kötelezettséggel lényegében megegyező tartalommal az adott tárgykörben a hatóság kötelezettségévé teszi a jogszabályban foglaltak ellenőrzését.

[36] A jogerős ítélet – a Korm. rendelet 12. §-a, Kkt. 20. § (1) bekezdés *h)* pontja, (2) és (11) bekezdése, a 42/2011. (VIII. 11.) NFM rendelet 1. és 2. §-a alapján – arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú hatóságként eljárt rendőrkapitányság hatásköre a bírság kiszabására irányuló hatósági eljárás lefolytatására nem vitathatóan fennállt. E megállapításból azonban – szemben a jogerős ítélet megállapításával – az következik, hogy az elsőfokú hatóságnak a hatósági ellenőrzés lefolytatására is van hatásköre. Ezzel ellentétes értelmezés ugyanis nem csak az Ákr. 99. §-ából következő, hatáskörébe tartozó jogszabályok betartására vonatkozó ellenőrzési kötelezettséget üresítené ki, hanem megnehezítené a közigazgatási szabályszegésekkel szembeni fellépést, végső soron pedig az önkéntes jogkövetésen alapuló jogérvényesülés gátja is lenne. Az elsőfokú hatóság hatósági ellenőrzésre vonatkozó hatásköre éppen a bírság kiszabására irányuló hatósági eljárás lefolytatására fennálló hatásköréből, nem pedig az alperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott, a rendőr Rtv.-ben meghatározott intézkedési kötelezettségéből következik.

[37] Mindezek alapján tehát az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg, hogy az elsőfokú hatóságnak nem volt hatásköre a hatósági ellenőrzés lefolytatására, ezért a jogerős ítélet jogsértően állapította meg, hogy a határozat sérti az Ákr. 123. § (1) bekezdés *a)* pontját.

[38] Az Ákr. 9. §-a értelmében hatáskört kizárólag törvényben, kormányrendeletben vagy önkormányzati hatósági ügyben önkormányzati rendeletben lehet a hatóságra telepíteni. Ebből következően az RFK és a Zrt. között létrejött együttműködési megállapodás hatáskört bizonyosan nem telepíthet semmilyen szervre, annak az elsőfokú hatóság vagy az alperes hatásköre fennállta vagy hiánya megítélése során sem lehet jelentősége, abból ezért téves következtetést vont le az elsőfokú bíróság.

[39] Arra is indokolt rámutatni, hogy a tehergépjármű közúti ellenőrzéséről készült jegyzőkönyvet az elsőfokú hatóság állította ki, abból nem, csak a mérlegjegyből lehet arra következtetni, hogy abban a Zrt. is közreműködött. Abból következően, hogy az Ákr. 98. §-a szerint az Ákr. hatósági eljárásra vonatkozó rendelkezéseit a hatósági ellenőrzésre az erről szóló fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni az is következik, hogy a hatósági eljárási kódex bizonyítási szabályait is alkalmazni kell. Az Ákr. 62. § (2) bekezdése szerint a hatósági eljárásban minden olyan bizonyíték felhasználható, amely a tényállás tisztázására alkalmas. Nem használható fel bizonyítékként a hatóság által, jogszabálysértéssel megszerzett bizonyíték. Ugyanezen § (4) bekezdése szerint pedig a hatóság szabadon választja meg a bizonyítás módját, és a rendelkezésre álló bizonyítékokat szabad meggyőződése szerint értékeli. E rendelkezésekből következően az elsőfokú hatóság – akár az RFK és a Zrt. között létrejött együttműködési megállapodás alapján, akár saját mérőeszközzel, más hatóság, piaci szolgáltató, vagy szakértő közreműködésével – maga választja meg, hogy miként győződik meg arról, hogy a közúti ellenőrzés alá vont tehergépjárműnek mennyi a tömege. Ez nem hatásköri kérdés, hanem a szabad bizonyítás elvének a gyakorlati érvényesülése. Ettől különbözik az, hogy a bizonyíték felhasználható-e a hatósági eljárásban.

[40] A fentiekre tekintettel a Kúria a Kp. 121. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján a jogerős ítéletet hatályon

kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

[41] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a keresetet arra figyelemmel kell elbírálnia, hogy az elsőfokú hatóság rendelkezett a hatósági ellenőrzés lefolytatására hatáskörrel.

(Kúria Kfv.VI.37.270/2026/6.)

201 A közigazgatási perben a hatóság részéről meghozott határozat jogszerűségének vizsgálata – főszabály szerint – a közigazgatási cselekmény megvalósításakor hatályos jogszabályok alapján történik [Alaptörvény 25. cikk (1) és (3) bek.; 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 15. § (1)–(2) bek.; 2017. évi I. törvény (Kp.) 85. § (1)–(2) bek., 115. § (1) bek., 121. § (1) bek. a) pont; 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 346. § (5) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes 2025. június 5-én vizsgálat alá vonta a felperes honlapján elérhető 2025. június 5. és június 11. közötti (23. hét) akciós újságot és a felperes weboldalát. A vizsgálat tárgya az ár feltüntetési szabályok ellenőrzése volt. Több (12 db) akciós termékkel kapcsolatban jogsértés gyanúja merült fel, ezért a tényállás teljes körű tisztázása érdekében 2025. június 5-én a felperessel szemben eljárás indult. Az alperes az ellenőrzés eredményeként megállapította, hogy a vizsgált termékeknél a felperes kizárólag csak a csökkentett „akciós” árhoz kapcsolódó egységárakról tájékoztatta a fogyasztókat, a korábbi, az árcsökkentést megelőzően alkalmazott egységárakról nem.

[2] Az alperes 2025. június 30. napján kelt határozatával a felperest 20 000 000 Ft fogyasztóvédelmi bírság megfizetésére és arra kötelezte, hogy a tömegre vagy térfogatra értékesített termékek esetében az árcsökkentés ideje alatt tegyen eleget az egységárra vonatkozó jogszabályi előírásoknak és tüntesse fel azok korábbi árcsökkentést megelőző egységárát is. Döntését a termékek eladási ára és egységára, továbbá a szolgáltatások díja feltüntetésének részletes szabályairól szóló 4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM együttes rendelet (a továbbiakban: Ár rendelet) 2/A. § (1) bekezdésére, a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgy.tv.) 45/A. §-ára, 47. §-ára, 47/C. §-ára, 48. §-ára, a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Szankció tv.) 2. §-ára, 9. § (2) bekezdésére, 10. § (1) bekezdésére alapította. Utalt a Kúria Kfv.37.411/2024/6., Kfv.37.069/2025/5. számú határozataira.

[3] A bírság összegének meghatározásánál vizsgálta a jogsértés jellegét, súlyát és időtartamát, a jogsértéssel érintett fogyasztók számát, érdeksérelmét, a jogsértő magatartás kiterjedtségét. Különös súllyal értékelte a hatósági eljárás megindítását megelőző 3 éven belül a felperessel szemben kiszabott szankciókat, vizsgálta a felperes gazdasági súlyát.

[4] Megállapította, a Fgy.tv. 47/C. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja és a 48. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján a felperes esetében irányadó bírságösszeg 3 000 000 Ft, azonban ennél jóval magasabb összegű bírság kiszabását tartotta indokoltnak, figyelemmel a súlyosító körülményekre, az enyhítő körülmények hiányára, a fogyasztók megfelelő tájékoztatáshoz való érdekének a fogyasztóvédelmi törvényben foglalt védelmére.

A kereset és az alperes védirata

[5] A felperes keresetében elsődlegesen az alperes határozatnak a megsemmisítését, másodlagosan a megsemmisítés mellett a hatóság új eljárás lefolytatására kötelezését kérte. Vitatta a határozat jogalapját és a bírság összegét. Az Ár rendelet alkalmazásával összefüggésben hivatkozott a fogyasztó számára kínált termékek árának feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelemről szóló az Európai Parlament és a Tanács 98/6/EK irányelvet (a továbbiakban: PID irányelv) 2020. január 7-ei hatállyal módosító a 93/13/EGK tanácsi irányelvnek, valamint a 98/6/EK, a 2005/29/EK és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az uniós fogyasztóvédelmi szabályok hatékonyabb végrehajtása és korszerűsítése tekintetében történő módosításáról szóló az Európai Parlament és a Tanács 2019/2161. irányelvre (Omnibusz Irányelv), a PID irányelv 6a. cikkére, mely célját tekintve az Európai Unió tagállamai számára kötelező, attól eltérni kifejezett rendelkezés esetén lehetséges. A PID irányelv 6a. cikkének értelmezéséről és alkalmazásáról szóló közlemény (PID iránymutatás) alapján kiemelte, csak akkor merülhet fel a korábbi egységár feltüntetésének a szükségessége, ha ömlesztett termékekről van szó, melyek esetében formailag csak a korábbi egységár hasonlítható össze az akciós egységárral. Az alperes által hivatkozott Kfv.37.411/2024/6. számú kúriai határozatban levezetett érvelés az iránymutatásnak nem felel meg.

[6] Ismertette, hogy más európai uniós tagállamok (Németország, Ausztria) miként ültették át az PID irányelv szerinti akciós ár feltüntetési rendelkezéseket. Sérelmezte, hogy alperes a döntés meghozatala előtt nem hivatkozott a Kúria határozataira, azok ismerete tőle nem volt elvárható.

[7] Összegző véleménye szerint a PID irányelv 6a. cikk (1) bekezdésében és az Ár rendelet 2/A. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően – amennyiben nem ömlesztetten értékesített termékről van szó – a jogszabály a korábbi egységár feltüntetésére vonatkozó kötelezettséget nem tartalmaz, csupán az eladási árhoz kapcsolódó korábbi ár feltüntetését teszi kötelezővé. Az ettől eltérő jogértelmezés és az előzetes tájékoztatás hiányában történt bírság kiszabás a jogállamiság alapelvét, a jogbiztonság követelményének teljesülését veszélyezteti.

[8] A keresetlevél IV.2. pontjában a kiszabott fogyasztóvédelmi bírság aránytalan, jelentősen eltúlzott mértékére, a tisztességes eljáráshoz való joga és a jóhiszemű eljárás követelményének megsértésére hivatkozott. Álláspontja szerint az alperes nem indokolta megfelelően döntését, megsértette az Fgy.tv. 45. § (1) bekezdését. A Szankció tv 2. § (3) bekezdése, a 6. § (1) bekezdése alapján legfeljebb figyelmeztetés szankció lett volna vele szemben alkalmazható, mivel olyan új, 2022. májusától hatályos, a jogszabály eddigi alkalmazásától eltérő jogértelmezés alapján történt a határozathozatal, mely széles körben nem ismert.

[9] Az alperes védiratában a határozatában foglalt indokok fenntartásával a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a jogbiztonságra és a tájékoztatás hiányára vonatkozó felperesi hivatkozás nem megalapozott. Az Ár rendelet 2022. május 28. óta hatályos, a határozati jogértelmezés sem új, a felperestől, mint jelentős piaci szereplőtől elvárható a vonatkozó jogszabályok és a bírói gyakorlat követése. Határozata megfelel az arányosság követelményének.

A jogerős ítélet

[10] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az alperes határozatát megsemmisítette.

[11] Indokolása szerint a felperes keresetleveléhez csatolt bizonyítékok arra utalnak, hogy a piaci szereplők jelentős része - a felpereshez hasonlóan - árcsökkentés esetén kizárólag a korábbi eladási árat tüntette fel és az eljáró fogyasztóvédelmi hatóságok sem minden esetben az alperes jogértelmezését követték.

[12] A kúriai joggyakorlat áttekintését követően (Kfv.37.069/2025/5., Kfv.37.566/2025/8.) megállapította, az Ár rendelet 2/A. § (1) bekezdésének a per folyamatban léte alatt módosított rendelkezését erre irányuló hatályba léptető rendelkezés hiányában nem alkalmazhatta, azonban a korábban hatályos szöveg értelmezéséhez figyelembe vette.

[13] Rögzítette, hogy az Ár rendelet 2022. május 28-tól 2025. december 31-ig hatályos szövege teljes mértékben megegyezett a PID irányelv 6a. cikk (1) bekezdésével, majd 2026. január 1. napjától akként módosult, hogy kizárólag a korábbi eladási árat kell feltüntetni. Függetlenül attól, hogy ennek a módosult rendelkezésnek visszaható hatálya nincs, azonban a PID irányelv nem változott, így azt kell vélelmezni, hogy az Ár rendelet hatályos szövege felel meg az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 288. cikkéből következően a PID irányelv céljának. A korábbi szöveg a módosítással csak pontosításra, egyértelműsítésre került.

[14] Megjegyezte, hogy a 2026. január 1. napjától hatályos magyar szabályozás megegyezik a felperes által bemutatott német szabályozással, ami szintén arra utal, hogy az Ár rendelet hatályos szövege tartalmazza az irányelv helyes értelmezését. Amennyiben a PID irányelv 6a. cikk (1) bekezdésének a Kúria korábbi ítéleteiben megfogalmazott értelmezését fogadná el (a korábbi egységár kötelező feltüntetését), abból az következne, hogy a hatályos magyar (és német) szabályozás nincs összhangban az uniós joggal. Az ekként levezetett jogértelmezés alapján eltért a Kúria hivatkozott ítéleteitől és arra a következtetésre jutott, hogy a PID irányelv 6a. cikk (1) bekezdéséből, illetve az Ár rendelet 2025. december 31. napjáig hatályos 2/A. § (1) bekezdéséből nem következik, hogy az árcsökkentés bejelentése esetén a korábbi egységárat is meg kell jelölni, az alperes ennek elmulasztását jogsértően rótta a felperes terhére.

[15] A felperes érvelésének elfogadása miatt az alperes határozatát jogszabálysértés okán megsemmisítette, a bírság összegét nem vitatta.

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

[16] Az alperes felülvizsgálati kérelmében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a kereset elutasítását; másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára utasítását kérte.

[17] Álláspontja szerint a jogerős ítélet jogszabálysértő, mert az Ár rendelet 2/A. § (1) bekezdésének jogértelmezéséről közzétett kúriai határozatoktól (Kfv.37.411/2024/6., Kfv.37.069/2025/5.) nyíltan és kifejezetten eltért, azonos jogkérdésben ellenkező jogkövetkeztetésre jutott. Hangsúlyozta, a Kúria közzétett határozatához igazodás nem opcionális szempont, hanem a jogegység intézményes biztosításának egyik legfontosabb eszköze. Utalt a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 6. §-ára.

[18] Az elsőfokú ítélet sértve a jogbiztonságot a 2026. január 1. napjától hatályos módosítás alapján vezeti le, hogy az Ár rendelet 2/A. § (1) bekezdése csak a korábbi eladási ár feltüntetését írja elő és a korábbi szabályozás is ekként értelmezendő. A 2026. január 1. napjától hatályos szöveg valóban úgy rendelkezik, hogy árcsökkentés bejelentése esetén főszabályként a vállalkozás által az értékesítési helyen korábban alkalmazott eladási árat kell megjelölni, ezzel szemben a perbeli időszakban hatályos szöveg még általánosan a „korábbi (…) alkalmazott ár" fordulatot használta. A két normaszöveg nem azonos, a módosítás szövegszerűen szűkítő jellegű, a korábbi általános „ár" terminológiát a hatályos szabályban kifejezetten „eladási ár"-ra cserélte. Nem pusztán technikai pontosításról, hanem a szabályozási tárgy tudatos újra definiálásáról van szó.

[19] Az elsőfokú bíróság valójában nem a perbeli időszakban hatályos norma saját szövegéből, rendszeréből és a Kúria kialakult joggyakorlatából indult ki, hanem a jogszabály később hatályos időállapotából következtetett vissza a korábbi norma jelentésére. A „pontosítás" narratíváját a termékek eladási ára és egységára, továbbá a szolgáltatások díja feltüntetésének részletes szabályairól szóló 4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM együttes rendelet módosításáról megalkotott 63/2005. (XII. 30.) NGM rendelet (a továbbiakban: Mód. rendelet) saját preambuluma cáfolja. A Mód. rendelet (1) preambulumbekezdése szerint: „E rendelet célja a jogalkalmazási tapasztalatok alapján a vállalkozások adminisztratív terheinek a csökkentése.". A jogalkotó nem azt mondta ki, hogy a módosítás célja a korábbi szabály „értelmének helyreállítása", „pontosítása" vagy az eredeti jogalkotói akarat deklarálása. Az elsőfokú bíróság a módosítást ennek ellenére „pontosításként" minősítette, azonban e minősítéshez nem kapcsolt olyan normatív vagy dogmatikai érvet, amely alkalmas lenne a Kúria korábbi ítéleteiben foglalt értelmezés felülírására. Hangsúlyozta, a 2026. január 1-jétől hatályos szabályozás a perbeli magatartás megítélésekor sem időben, sem közvetlen alkalmazhatósága folytán nem lehet irányadó, a jogerős ítélet sérti az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakat.

[20] Téves az elsőfokú ítélet kiinduló pontja is, amely az EUMSZ 288. cikkéből vonja le azt a következtetést, hogy a PID irányelv tartalmát a tagállami implementáció aktuálisan hatályos szövege alapján kell meghatározni. Az EUMSZ 288. cikke éppen

ellenkezőleg arról rendelkezik, hogy a PID irányelv a tagállamokra az elérendő eredmény tekintetében kötelező, miközben a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra bízza. Ebből az következik, hogy a tagállami jognak kell a PID irányelv által kijelölt eredménnyel összhangban állnia, és nem a PID irányelv értelmét kell a későbbi vagy éppen hatályos tagállami normaszöveghez igazítani. Az elsőfokú bíróság következtetése azért is téves, mert abból, hogy a módosított Ár rendelet megfelelhet a PID irányelv minimum követelményeinek, semmiképpen nem következik, hogy a korábbi szöveg ne hordozhatott volna az irányelv által megengedett, szigorúbb fogyasztóvédelmi tartalmat.

[21] Hivatkozott továbbá arra, hogy az elsőfokú bíróság irreleváns szempontokat emelt be az anyagi jogértelmezésbe, a piaci többségi gyakorlat nem jogforrás, az egyes hatóságok eltérő gyakorlata nem befolyásolja a konkrét határozat jogszerűségét, a különböző hatóságok által kiadott, jogszabályváltozáshoz kapcsolódó tájékoztatók nem változtatják meg a jogszabály tartalmát és nem írják felül a Kúria ítélkezési gyakorlatát.

[22] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a per alapjául szolgáló tényállást helyesen állapította meg, jogalkalmazása is megfelelő.

[23] A kérdéses jogszabályi rendelkezés átültetésekor annak szövegezésében, tartalmában, rendszertani elhelyezésében, indokolásában és egyéb módon sem került rögzítésre a jogalkotó részéről, hogy bármilyen módon el kíván térni a PID irányelvtől és annak értelmezésétől. Amennyiben ennek ellenére mégis elfogadnánk, hogy a jogalkotó a jelenleg hatályoshoz képest szigorúbb értelmezést kívánt követni, akkor az azt jelenté - a Kúria által is megállapított módon -, hogy a PID irányelvvel egyező tartalommal került átültetésre és az uniós norma helyes értelmezése a szigorúbb. Mindez oda vezetne, hogy a jelenleg hatályos szabályozás a minimum harmonizációs szabályt enyhíti, ezáltal Magyarország kötelezettségszegést követ el. Feltételezve, hogy a jogalkotó nem kívánt ilyen jellegű jogalkotással élni, megállapítható, hogy az alperes érvelése téves.

A Kúria döntése és jogi indokai

[24] A felülvizsgálati kérelem alapos.

[25] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés vizsgálata – a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés *b)* pont – okán fogadta be.

[26] Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése deklarálja a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységét, rögzítve, hogy a legfőbb bírósági szerv a Kúria. A (3) cikk szerint a Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.

[27] A Kp. 115. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslati eljárás célja, hogy az egységes joggyakorlat kialakítása és biztosítása érdekében olyan jogszabálysértő ítélettel, keresetlevelet visszautasító és az eljárást megszüntető jogerős végzéssel szemben nyújtson jogorvoslatot, melyek a Kúria közzétett határozatától, ítélkezési gyakorlatától jogkérdésben eltérnek.

[28] A Kúria a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálja felül. A Kp. 120. § (5) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.

[29] A közigazgatási perekre vonatkozó eljárási kódex: a Kp. 2. § (1)–(2) bekezdései szerint a bíróság feladata, hogy eljárásával a közigazgatási tevékenységgel megvalósított jogsértéssel szemben - erre irányuló megalapozott kérelem esetén - hatékony jogvédelmet biztosítson, mely jogvédelem keretében tisztességes, koncentrált és költségtakarékos eljárásban bírálja el a jogvitát. Az ítéletben a Kp. 86. § (1) bekezdése alapján a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemről döntést kell hozni. A kereset megszabja az érdemi döntés korlátját, mivel a Kp. 85. § (1)–(2) bekezdéseiben foglaltak szerint a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján vizsgálja. Ehhez kapcsolódóan közigazgatási perben a hatóság részéről meghozott határozat jogszerűségének értékelése a közigazgatási cselekmény megvalósításakori jogszabályok alapján történik. Következik ez a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 15. § (1) bekezdéséből, mely szerint a jogszabályi rendelkezést – ha a jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálybelépését követően *a)* keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint *b)* megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni. A (2) bekezdés alapján a jogszabályi rendelkezést – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálya alatt *a)* keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint *b)* megkezdett eljárási cselekményekre a jogszabályi rendelkezés hatályvesztését követően is alkalmazni kell.

[30] A szabályozási átmenetet a Kúria több eseti döntésében (Kfv.37.401/2012/13., Kfv.37.344/2019/9.) vizsgálta, kimondva, hogy a Jat. 15. §-ának alkalmazása során különbséget kell tenni anyagi és eljárási jogi jogszabályok módosítása között. Eszerint, ha a módosító jogszabály nem rendelkezik a folyamatban lévő ügyekre vonatkozóan, az anyagi viszonyokra a korábbi jogi szabályozást, az eljárási viszonyokra a megkezdett eljárási cselekmény befejezéséig a régit, a következőkre már az új szabályozást kell alkalmazni.

[31] A Kúria áttekintette az Ár rendelet változásait. Az Ár rendelet 2/A. §-át a termékek eladási ára és egységára, továbbá a szolgáltatások díja feltüntetésének részletes szabályairól szóló 4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM együttes rendelet módosításáról megalkotott 48/2020. (XII. 11.) ITM rendelet 1. §-a iktatta be. A 2/A. § (1) bekezdése szerint az árcsökkentés bejelentése esetében meg kell jelölni a korábbi, a vállalkozás által az árcsökkentést megelőzően, meghatározott ideig alkalmazott árat.

Az Ár rendelet idézett rendelkezése 2022. május 28-tól 2025. december 31. napjáig nem változott.

[32] A Mód. rendelet 1. §-a módosította az Ár rendelet 2/A. § (1) bekezdését, mely értelmében az árcsökkentés bejelentése esetén – az (1a) bekezdésben foglaltak kivételével – meg kell jelölni a korábbi, a vállalkozás által az értékesítési helyen az árcsökkentést megelőzően, meghatározott ideig alkalmazott eladási árat. Kiegészítette továbbá e §-t az (1a) bekezdéssel, amely azt rögzíti, hogy a 2. § (2) bekezdése szerinti esetben korábbi árként az egységárat kell megjelölni. A 3. §-ban a hatálybalépés időpontja: 2026. január 1. napjában meghatározott.

[33] [33] Nem vitatott, hogy a 2025. június 25-én indult eljárásban az alperes 2025. június 30-án kelt határozata a bírósági felülvizsgálati eljárás tárgya, így az eljárásra az Ár rendelet 2025. december 31. napjáig hatályos 2/A. § rendelkezése az irányadó.

[34] A Mód. rendelet visszaható hatályról nem rendelkezik, ennek hiányában az Ár rendelet módosított 2/A. §-a e perben nem alkalmazható, ahogy ezt az elsőfokú ítélet [13] bekezdése is helytállóan tartalmazza.

[35] Téves azonban az elsőfokú bíróság azon ítéleti megállapítása, hogy az Ár rendelet 2025. december 31. napjáig hatályos 2/A. §-át a 2026. január 1. napjától hatályos szöveg alapján értelmezi, mivel hatályban nem lévő, ezért az alperes részéről nem alkalmazott jogszabály nem képezi, nem képezheti a per tárgyát, figyelemmel a Kúria által már kimunkált követendő jogértelmezésre is.

[36] Az elsőfokú bíróság részéről ismert, hogy a Kúria Kfv.37.069/2025/5. és Kfv.37.411/2026/6. számú eseti határozataival az árcsökkentés alkalmazásakor az egységár feltüntetésének szabályairól már döntött, jogértelmezésével a Kúria jelen ügyben ítélkező tanácsa egyetért, attól eltérni nem kíván.

[37] A közzétett határozatokban foglalt, és jelen ügyben is követendő jogértelmezésből az következik, hogy az Ár rendelet 2/A. § (1) bekezdésében szereplő ár kifejezés gyűjtőfogalom, amely az eladási és az egységár fogalmát is magában foglalja. Az egységár feltüntetésének szabályai az árcsökkentés alkalmazásakor nem változnak és amennyiben az akciós termék nem tartozik a kivétel szabály szerinti termékkörbe, akkor az egységárat az akció előtt és alatt is fel kell tüntetni.

[38] A Kúria Kfv.37.129/2023/9. számú határozatának [61] bekezdésében szereplő elvi tartalom szerint az alsóbb fokú bíróságok kötelesek követni az adott jogkérdésben kialakult kúriai joggyakorlatot. Az abban foglaltaktól csak akkor térhetnek el, ha az eltérésnek alapos, részletes indokát adják.

[39] A Kp. 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 346. § (5) bekezdése szerint a jogi indokolás tartalmazza az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. A jogi indokolás tartalmazza azokat az okokat is, amelyek miatt a bíróság jogkérdésben eltért a Kúriának a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától, vagy az arra irányuló indítványt elutasította.

[40] Az elsőfokú bíróság a jogerős ítéletét a hivatkozott kúriai határozatok közzétételét követően hozta meg, következésképpen az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdéséből fakadóan követnie kellett volna a Kfv.37.069/2025/5. és a Kfv.37.411/2026/6. számú – ugyanazon jogkérdésben – elfogadott kúriai jogértelmezést.

[41] Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet eltérő jogértelmezést tartalmazott a Kúria hivatkozott határozataitól.

[42] A jogerős ítélet az eltérés indokát tévesen, a perben még nem alkalmazható jogszabályi rendelkezésből vezette le, amelyre a [29] bekezdésben kifejtettek alapján nincs lehetőség. A közigazgatási határozat meghozatala után bekövetkező jogszabályváltozásra az alperes nem lehetett figyelemmel, hatályba nem lépett és visszaható hatály nélküli jogszabályt nem alkalmazhatott, így az a perben nem releváns.

[43] A Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet a Kúria Kfv.37.069/2025/5. és a Kfv.37.411/2026/6. számú eseti döntéseitől indokolatlanul eltért abban a jogkérdésben, hogy az árcsökkentés bejelentése esetén a korábbi egységárat is meg kell jelölni.

[44] Mindezek folytán a Kúria – mivel az elsőfokú bíróság a közzétett kúriai döntésektől alapos indokolás nélkül, jogsértően eltért – a Kp. 121. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az eljárt bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

[45] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a Kúria precedensértékű határozataiban (Kfv.37.411/2026/6. és Kfv.37.069/2025/5.) elfogadott jogértelmezést követve, azokon alapulóan kell döntést hoznia az alperes határozatának jogszerűségéről, a felperes keresetéről, abban megjelölt valamennyi eljárási és anyagi jogi jogsérelemről, érdemben vizsgálva a bírság összegével kapcsolatos kereseti kérelemrészt is.

(Kúria Kfv.VI.37.349/2026/5.)

202 A szolgálati panasszal támadott munkáltatói intézkedés (állományparancs) és a szolgálati panasz alapján meghozott panaszhatározat együttesen alkotják azt a közigazgatási cselekményt, amelyet a hivatásos állomány tagja a bíróság előtt vitathat; ilyen esetben keresettel a panaszhatározat támadható [2015. évi XLII. törvény (Hszt.) 267. §, (1) és (3)–(4) bek., 270. § (1) bek.; 2017. évi I. törvény (Kp.) 4–5. §].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes helyszínelő beosztásban teljesített szolgálatot az alperes Rendőrkapitányságán (a továbbiakban: rendőrkapitányság). Az alperes vezetője a felperest a 2022. június 27. napján kelt állományparanccsal (a továbbiakban: Beosztási okirat1) – beleegyezésére hivatkozással – a Rendőr-főkapitányság szolgálati helyre, baleseti helyszínelő beosztásba helyezte, ennek alapján a felperes 2022. július 1. napjától e helyen teljesít szolgálatot.

[2] A Beosztási okirat1 állományparanccsal szemben a felperes szolgálati panasszal élt (1. szolgálati panasz), amelyet az Országos Rendőr-főkapitányság

(a továbbiakban: ORFK) vezetője határozatával (a továbbiakban: Panaszhatározat1) bírált el akként, hogy a Beosztási okirat1 állományparancsot hatályon kívül helyezte, és az alperes vezetőjét új állományparancs kiadására, valamint a személyzeti intézkedést alátámasztó szolgálati érdek megfelelő közlésével lefolytatott személyzeti megbeszélés végrehajtására kötelezte.

[3] Az alperes a 2022. november 29-én lefolytatott személyzeti megbeszélésen tájékoztatta a felperest – többek között – az őt érintő szolgálati érdekről, majd a 2022. december 5-én kelt állományparancsban (a továbbiakban: Beosztási okirat2) a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 52. § (2) bekezdés *a)* pont *ab)* alpontja szerinti szolgálati érdekből történt áthelyezésre hivatkozott.

[4] A felperes a Beosztási okirat2 állományparanccsal szemben 2022. december 15-én szolgálati panaszt nyújtott be (2. szolgálati panasz), amelynek alapján az ORFK vezetője a határozatában (a továbbiakban: Panaszhatározat2) a téves jogszabályi hivatkozás tekintetében helyt adott a szolgálati panasznak, és utasította az alperes vezetőjét, hogy a Beosztási okirat2 állományparancsot a Hszt. 52. § (2) bekezdés *b)* pontjára történő hivatkozás szerepeltetésével módosítsa, valamint intézkedjen a kerületi rendőrkapitányság vezetője által elmulasztott állományparancs kiadása iránt; egyebekben a szolgálati panaszt elutasította.

[5] A rendőrkapitányság vezetője a 2023. február 23-án kelt állományparancsával (a továbbiakban: Áthelyező parancs) a felperest a Hszt. 52. § (2) bekezdés *b)* pontja, 57. § (1) és (2) bekezdései, valamint az ORFK által jóváhagyott állománytáblázat módosítása alapján a kerületi rendőrkapitányság szolgálati helyről a Rendőr-főkapitányság szolgálati helyre helyezte át, és rögzítette, hogy a felperes szolgálati viszonyába történő kinevezéséről az új szolgálati helyének az állományilletékes parancsnoka intézkedik. Az „Egyéb közölnivalók” között az is szerepelt, hogy a felperes a rendőrkapitányság állományában 2022. június 30-ig teljesített szolgálatot.

[6] Az alperes a 2023. március 1-jén kelt állományparancsában (a továbbiakban: Beosztási okirat3) módosította a Beosztási okirat2 állományparancsot, és abban jogszabályi hivatkozásként a Hszt. 52. § (2) bekezdés *b)* pontját, 57. § (1)–(2) bekezdéseit, valamint a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről szóló 31/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 31/2015. BM rendelet) 31. §-át jelölte meg.

[7] A felperes az Áthelyező paranccsal, valamint a Beosztási okirat3 állományparanccsal szemben – egy okiratba foglaltan – szolgálati panaszt terjesztett elő (3. szolgálati panasz), amelyben kifogásolta az állományparancsok időbeliségét, az állományilletékes parancsnokok mellőzését, valamint az áthelyezés feltételeinek hiányát.

[8] Az alperes vezetője a 2023. november 6-án kelt határozatával (a továbbiakban: Panaszhatározat3) az Áthelyező parancs elleni szolgálati panaszt elutasította. Az ORFK vezetője határozatával (a továbbiakban: Panaszhatározat4) a Beosztási okirat3 állományparanccsal szembeni szolgálati panaszt is elutasította.

[9] A felperes a Panaszhatározat2, Panaszhatározat3 és Panaszhatározat4 határozatokkal szemben is keresettel élt. A Panaszhatározat3-mal szemben benyújtott keresetlevéllel indult a jelen peres eljárás, a Panaszhatározat2 és a Panaszhatározat4 kapcsán beadott keresetlevelek alapján indult közszolgálati peres eljárás – egyesítés után – volt folyamatban, amely eljárást az elsőfokú bíróság a jelen per jogerős befejezéséig felfüggesztette.

A kereset és a védirat

[10] A felperes a keresetlevelében a Panaszhatározat3 „megváltoztatását” kérte akként, hogy azt a bíróság helyezze hatályon kívül. Utóbb a keresetét – a bíróság anyagi pervezetésére tekintettel, amely szerint amennyiben az áthelyezést sérelmezi, abban az esetben az Áthelyező parancsot, amennyiben a szolgálati panasz elutasítását, úgy a Panaszhatározat3-t kell támadnia – módosította és elsődlegesen az Áthelyező parancs megsemmisítését kérte, tekintettel arra, hogy abban a keletkezéséhez képest visszamenőlegesen történt rendelkezés az áthelyezéséről. A parancs semmissége miatt a jogviszonyát felmentéssel kérte megszüntetni a Hszt. 86. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján; másodlagos kereseti kérelemként fenntartotta a Panaszhatározat3 ellen benyújtott kereseti kérelmét. Az első tárgyaláson a felperes a bíróság ismételt anyagi pervezetését figyelembe véve – amelyben arról adott tájékoztatást, hogy a Panaszhatározat3 elleni kereseti kérelem fenntartása esetén szükséges ezen kereseti kérelem elkülönítése, mivel ha a Panaszhatározat3 nem jogszerű, úgy marad egy elbírálatlan szolgálati panasza, és amíg a Panaszhatározat3 jogszerűségéről dönt a bíróság, addig az Áthelyező parancs jogszerűsége tekintetében az eljárás felfüggesztése válhat szükségessé, ezért a panaszt elutasító határozat jogszerűségének megítélése megelőzi az áthelyezés jogszerűségének vizsgálatát – úgy nyilatkozott, hogy a Hszt. 86. § (1) bekezdés *b)* pontjára alapított, valamint a Panaszhatározat3 ellen előterjesztett kereseti kérelmét sem tartja fenn, a továbbiakban csak az Áthelyező parancs jogszerűségét vitatja, és annak a megsemmisítését kéri. Álláspontja szerint a szolgálatteljesítés helyének megváltozása, valamint az új szolgálatteljesítési hely tömegközlekedéssel történő elérésének ideje alapján a szolgálati érdekből történő áthelyezéséhez a hozzájárulására lett volna szükség.

[11] Az alperes a védiratában a kereset kérelem értelmezhetetlensége miatt a keresetlevél visszautasítását, ennek hiányában a kereset elutasítását kérte. A felperes kereseti kérelmének módosítását követően hivatkozott arra is, hogy az Áthelyező parancs közvetlenül a bíróság előtt nem támadható, arra csak a Panaszhatározat3 ellen benyújtott kereset folytán terjedhetett volna ki a kereseti kérelem. Az Áthelyező parancs visszamenőlegesen nem módosította a felperes korábbi jogi státuszát, szolgálatteljesítési helyét, nem tette utóbb terhesebbé a felperes jogi helyzetét, mivel csak egy fennálló tényállapotot rögzített.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélete

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletével az Áthelyező parancsot megsemmisítette. Az elsőfokú bíróság döntése a Hszt. 2. § 3–4., 11., 23–25., 27–28. és 31. pontjai, valamint a Hszt. 51. § (1) bekezdése, 52. § (1)–(2) bekezdései, 57. § (1)–(4) bekezdései, 267. § (1) és (4) bekezdései, 270. § (1) bekezdése és a 31/2015. BM rendelet 30–31. §-ai, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény végrehajtásáról szóló 154/2015. (VI. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 154/2015. Korm. rendelet) 3. § 1–2. pontjai, 4–5. §-ai, 10–13. §-ai és 1–2. mellékletei, a Rendőrség szerveiről és a Rendőrség szerveinek feladat- és hatásköréről szóló 329/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 329/2007. Korm. rendelet) 11. § (2) bekezdés *e)* pont *ea)* alpontja rendelkezésén, valamint a Rendőrség szervei illetékességi területének megállapításáról szóló 67/2007. (XII. 28.) IRM rendelet (a továbbiakban: 67/2007. IRM rendelet) 1. mellékletén alapult.

[13] Az elsőfokú bíróság mindenekelőtt megállapította, hogy nem állt fenn olyan ok, amely miatt a keresetlevelet vissza kellett volna utasítani. A felperes a keresetlevelében a Panaszhatározat3 megváltoztatását annak hatályon kívül helyezésével kérte, azonban keresete ténylegesen az Áthelyező parancs ellen irányult, így az elsőfokú bíróság pergazdaságossági szempontból azt tartotta célszerűnek, ha anyagi pervezetés keretében egyezteti és „pontosíttatja" a felperessel a keresetét. A felperes ennek megfelelően eljárva utóbb már csak az Áthelyező parancsot támadta, és annak megsemmisítését kérte. Ennek nem volt jogszabályi akadálya, tekintettel arra, hogy a szolgálati panasz elbírálására irányuló eljárás – amint arra a Kúria „A megelőző eljárás fogalmáról a közszolgálati jogviszonyokban" című 1/2022. (VI. 8.) KK véleményében (a továbbiakban: KK vélemény) is rámutatott – a más közigazgatási eljárás fogalma alá tartozik, ami tágabb, mint a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 4. § (7) bekezdés 4. pontja szerinti megelőző eljárás. A panaszeljárás a Hszt. 267. § (1) bekezdése szerinti belső jogorvoslat, egy perelőfeltétel, ami nem zárta el a felperest attól, hogy annak lefolytatása után vitassa az alapul szolgáló munkáltatói intézkedést. A Panaszhatározat3 elleni kereseti kérelem fenntartása csak azt eredményezte volna, hogy elsőként a panaszt elutasító határozat jogszerűségét kellett volna vizsgálni, és annak esetleges jogellenesége esetén e határozat megsemmisítése mellett az alperest új eljárásra kellett volna kötelezni a felperes szolgálati panaszának jogszerű elbírálása érdekében, és csak ezt követően lehetett volna vizsgálni az Áthelyező parancs jogszerűségét. Sem a Hszt., sem egyéb jogszabály rendelkezése nem zárja ki azonban azt, hogy a bíróság – a perelőfeltételt képező panaszeljárás lefolytatása után és erre irányuló kereset esetén – érdemben vizsgálja a sérelmezett munkáltatói intézkedést, és a vonatkozó anyagi jogszabályok szerint ítélje meg az Áthelyező parancs jogszerűségét.

[14] Az elsőfokú bíróság az Áthelyező parancsot vizsgálva megállapította, hogy a felperes áthelyezése az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott rendvédelmi szerv más szervezeti egységéhez történt. A felperes szolgálatteljesítési helye megváltozott, az kibővült Budapest teljes területére, így az áthelyezés nem felelt meg a Hszt. 57. § (2) bekezdés *a)* pontjában foglaltaknak, ahhoz a felperes hozzájárulására lett volna szükség. Az áthelyezés nem felelt meg a Hszt. 57. § (2) bekezdés *b)* pontjában foglalt kógens szabályoknak sem, mivel a felperes új szolgálatteljesítési helyének eléréséhez szükséges idő a felperes tartózkodási helyétől – tömegközlekedés igénybevételével – meghaladta az irányonkénti másfél órát. Mivel nem a felperes beleegyezésével került sor az áthelyezésére, a szolgálati érdeket alátámasztó indokokat személyzeti megbeszélés keretében, jegyzőkönyv felvétele mellett közölni kellett a felperessel, amelyre azonban csak a tényleges áthelyezést követően, 2022. november 29-én került sor, a Hszt. 3. §-ában szabályozott együttműködési kötelezettség sérelmével. Az Áthelyező parancs meghozatalára is csak a felperes tényleges áthelyezésének megtörténte után került sor.

[15] Az alperes által az ügy érdemében, míg a felperes által a perköltség összege tekintetében benyújtott fellebbezések folytán eljárt másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek keretei között eljárva azt vette figyelembe, hogy a felperes kizárólag a perköltség összegének megállapítását kifogásolta, és úgy értékelte, hogy az alperes eljárási jogszabálysértést – jogszabályhely megjelölésével – nem állított, csupán az ítélet jogalapjára vonatkozó anyagi jogi álláspont vizsgálatát kérte.

[16] Az alperes fellebbezése kapcsán a másodfokú bíróság kiemelte, hogy mivel az Áthelyező parancs a felperes hivatásos szolgálati viszonyának alakítására irányuló, írásbeliséghez kötött, az áthelyezésre vonatkozó olyan jognyilatkozat, amely a felperes jogát vagy jogos érdekét közvetlenül érinti [Hszt. 6. § (3) bekezdés *b)* pont], a kereset Kp. 88. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti elutasítása fel sem merülhetett.

[17] A másodfokú bíróság alaptalannak találta az alperes azon hivatkozását is, hogy az Áthelyező parancs a közigazgatási perben közvetlenül nem támadható. A Hszt. 267. § (1) bekezdése, 268. § (1) bekezdése és 270. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján a szolgálati panaszeljárás – mint kötelező perelhárító eljárás – célja a szolgálati panasszal kifogásolt munkáltatói intézkedés – jelen esetben az Áthelyező parancs – vizsgálata. A szolgálati panaszeljárás a KK vélemény 6. pontja szerint perelőfeltételnek minősül, ugyanakkor a szolgálati panasz elbírálásának elmaradása a perbeli igényérvényesítést nem akadályozza (Kpkf.VII.40.317/2020/3., Mfv.II.10.166/2019/3.). A felperes a keresetlevelében az Áthelyező parancs jogszabálysértő voltát állította, és kereseti kérelmét a Kp. 131. § (4) bekezdése alapján megváltoztathatta, pontosíthatta. A Hszt. 267. § (1) bekezdése szerinti belső jogorvoslat, perelőfeltétel nem zárta el a felperest attól, hogy a panaszeljárás alapjául szolgáló munkáltatói intézkedés jogszerűségét vitassa, így a Hszt. 267. § (1) bekezdése, (3)–(4) bekezdései,

valamint 270. § (1) bekezdés *a)* pontja megsértése nem állapítható meg.

[18] A másodfokú bíróság egyetértett azzal, hogy a felperes esetében az áthelyezés a szolgálatteljesítési helyének megváltoztatásával járt együtt. A 67/2007. IRM rendelet 1. melléklet 5. pontja értelmében az alperes Budapest teljes közigazgatási területén, míg az 5.4.1. alpontja szerint a kerületi rendőrkapitányság Budapest … kerületében rendelkezik illetékességgel. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes áthelyezése nem felelt meg a Hszt. 57. § (2) bekezdés *a)* pontjában foglaltaknak, az áthelyezéséhez a felperes hozzájárulására lett volna szükség, így a Hszt. 2. § 31. pontjának és 57. § (2) bekezdés *a)* pontjának sérelme nem áll fenn. Az elsőfokú bíróság jogszerűen állapította meg azt is, hogy Hszt. 57. § (2) bekezdés *b)* pontjában foglalt feltétel sem áll fenn, mivel az a körülmény, hogy a felperes saját elhatározásából személygépkocsival jár dolgozni, egyrészt nem jelenti azt, hogy az áthelyezéséhez hallgatólagosan hozzájárult, másrészt nem mentesíti az alperest a Hszt. 57. § (2) bekezdés *b)* pontjában foglalt feltételek vizsgálata alól. Az Áthelyező parancs időbelisége kapcsán is helytálló volt az elsőfokú bíróság döntése. Az áthelyezést követően lefolytatott személyzeti megbeszélés a hivatásos állomány tagjának a Hszt.-ben biztosított jogai csorbításával, jogorvoslati jogának kiüresítésével jár együtt. A hivatásos állomány tagjával a beosztása módosításáról szóló állományparancsot az áthelyezését megelőzően kell közölni.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[19] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte azzal, hogy igényt tartott a felülvizsgálati eljárásban felmerült 15 000 forintban meghatározott jogtanácsosi munkadíjra is.

[21] Az alperes álláspontja szerint a jogerős ítélet – az ügy érdemére kihatóan – sérti a Hszt. 57. § (1) bekezdését, (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontjait, 267. §-át és 270. §-át, valamint a 31/2015. BM rendelet 30. és 31. §-át, továbbá a Kp. 89. § (1) bekezdésének *a)* pontját. Az alperes hangsúlyozta, hogy jelen esetben a 2022. június 27-én kelt Beosztási okirat1, majd a 2022. december 5-én kelt Beosztási okirat2 állományparancsok rendelkeztek a felperes áthelyezéséről. Ennek alapja a 329/2007. Korm. rendelet 2021. május 21-én történt módosítása volt, amelynek értelmében az alperes Budapest egész területén köteles volt biztosítani a balesethelyszínelési tevékenységet. Ez tette szükségessé az alperes állománytáblázatának módosítását is, amely a szolgálati érdekből történő áthelyezést megalapozta. A jogszabályváltozás által megkívánt állománytábla módosítást, valamint annak indokait a felperessel részletesen közölték a 2022. november 29-én történt személyzeti megbeszélésen.

[22] Az alperes álláspontja szerint az Áthelyező parancs, amellyel szemben szolgálati panaszt nyújtott be a felperes, nem támadható közvetlenül a bíróság előtt. A Hszt. 267. § (1), (3) és (4) bekezdéseit idézve kiemelte, hogy a sérelmes intézkedést a kerületi rendőrkapitány hozta, aki a szolgálati panasszal nem értett egyet, ezért elöljárója, azaz Budapest rendőr-főkapitánya részére terjesztette azt fel, aki határozatával (Panaszhatározat3) a szolgálati panaszt elutasította. A Hszt. 270. § (1) bekezdés *a)* pontja értelmében, amennyiben a szolgálati panaszt elutasítják, a hivatásos állomány tagja jogosult bírósághoz fordulni. A fenti eljárási rend egyértelmű a tekintetben, hogy a sérelmes munkáltatói intézkedés közvetlen jogorvoslati lehetősége a szolgálati panasz. A felperes szolgálati panaszát Budapest rendőr-főkapitánya a Hszt. szabályainak megfelelően elutasította, ezért bírósági eljárás ezt követően volt kezdeményezhető. Ebből pedig az következik, hogy közvetlenül a bíróság előtt nem támadható az az áthelyező parancs, amellyel szemben szolgálati panaszt nyújtott be a felperes. Ezért nem lehet figyelmen kívül hagyni a szolgálati panaszra tekintettel született, Budapest rendőr-főkapitánya által meghozott Panaszhatározat3-at. Az Áthelyező parancs csakis akként támadható bíróság előtt, hogy a felperes a Panaszhatározat3-at támadja, az Áthelyező parancsra is kiterjedően. Az alperes nem értett egyet a Hszt. 2. § 31. pontját, 57. § (1) bekezdését, valamint (2) bekezdés *a)* és *b)* pontját, és ezeken keresztül az Áthelyező parancs jogszerűségét érintő megállapításokkal sem.

[23] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását és a felülvizsgálati kérelem „elutasítását”, valamint az alperes felülvizsgálati eljárási költségben marasztalását kérte, amelynek összegét a csatolt megbízási szerződés alapján 100 000 forintban határozta meg.

[24] A tényállás körében – egyebek mellett – előadta, hogy jogi képviselője útján a Panaszhatározat3 és az Áthelyező parancs ellen is keresetet terjesztett elő. A 2023. március 17-én kelt keresetlevelében kérte az országos rendőr-főkapitány által hozott Panaszhatározat2 megváltoztatását úgy, hogy azt a bíróság helyezze hatályon kívül jogszabálysértésre hivatkozással. E keresetlevél alapján az elsőfokú bíróság előtt peres eljárás indult, amelyet a bíróság felfüggesztett az Áthelyező parancs, valamint az alperes 2023. március 1-jén kelt Beosztási okirat3 ellen előterjesztett 3. szolgálati panasz elbírálásáig; a felfüggesztést követően az eljárás folytatódott. A 2024. január 4-én kelt keresetlevelében kérte a Panaszhatározat4 akként történő megváltoztatását, hogy a bíróság azt jogszabálysértésre tekintettel helyezze hatályon kívül. Az elsőfokú bíróság azt a keresetet egyesítette a folyamatban lévő perhez, mely peres eljárást felfüggesztett a jelen per jogerős befejezéséig, mivel úgy ítélte meg, hogy az Áthelyező parancs és az az ellen előterjesztett szolgálati panaszt elutasító határozat jogszerűsége előkérdése a beosztásba helyező, a felperes szolgálati viszonyát módosító parancsok, valamint az azok ellen előterjesztett szolgálati panaszokat elutasító határozatok jogszerűségének.

[25] A felperes szerint a jogerős ítéletnek helytálló az a kiindulópontja, amely a Hszt. 2. §-ában rögzített fogalmakat veszi alapul. A másodfokú bíróság a Hszt. 2. § 3., 4., 11., 23–28. és 31. pontjai, 51. § (1) bekezdése, 52. § (1)–(2) bekezdései és 57. §-a, valamint a Hszt. 267. § (1) és (4) bekezdései, 270. § (1) bekezdés *a)* pontja, a 31/2015. BM rendelet 30. §-a, a 154/2015. Korm. rendelet 3., 4., 10., 11. és 12., valamint 13. §-a, továbbá a 329/2007. Korm. rendelet

11. § (2) bekezdés *e)* pont *ea)* alpontja alapján jogszerű döntést hozott. A felperes az Áthelyező parancs közigazgatási perben történő támadhatóságával, valamint a Kp. 88. § (1) bekezdés *b)* pontja kapcsán előadott ítéleti okfejtéssel egyetértve kérte a Kúria döntését. Hangsúlyozta, hogy az alperes összességében nóvumot nem hozott fel, így – különös tekintettel arra, hogy az eljárt bíróságok a tényállást és az alkalmazandó jogszabályokat azonos módon értelmezték – indokolatlannak tartotta az ügy Kúria előtt történő ismételt vizsgálatát.

A Kúria döntése és jogi indokai

[26] A felülvizsgálati kérelem – az alábbiak szerint – megalapozott.

[27] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *ad)* alpontja alapján azért fogadta be, mert – az alperes által előadottaknak megfelelően – szükségesnek mutatkozott annak vizsgálata, hogy a Hszt. 267. § (1), (3) és (4) bekezdései és a Hszt. 270. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján irányadó eljárási rend sérült-e, és az ügy érdemére kiható eljárási szabályszegésnek minősült-e az Áthelyező parancs – mint sérelmes munkáltatói intézkedés – bíróság általi közvetlen elbírálása.

[28] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése szerint – a bizonyítás és vizsgálat hivatalbóli elrendelésének körén kívül – a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálhatja felül. Ez alapján elsőként az alperes által állított eljárási szabályszegéseket [Hszt. 267. § (1), (3) és (4) bekezdései, Hszt. 270. § (1) bekezdés *a)* pontja] alapul véve azt vizsgálta, hogy volt-e eljárásjogi akadálya az Áthelyező parancs megtámadásának anélkül, hogy a felperes a Panaszhatározat3-at támadta volna.

[29] A Hszt. „109. Szolgálati panasz” cím alatti 267. § (1) bekezdése szerint a hivatásos állomány tagja, továbbá meghatalmazás alapján nevében az érdekképviseleti szerv, vagy a jogi képviselő elévülési időn belül – a törvény kizáró rendelkezése hiányában – szolgálati panasszal élhet, ha a szolgálati viszonyára vonatkozó munkáltatói intézkedést vagy annak elmulasztását sérelmesnek tartja; a (3) bekezdés a panasz előterjesztésére nyitva álló határidőket szabályozza. A Hszt. 267. § (4) bekezdése szerint a panaszt a sérelmezett intézkedést hozó vagy mulasztó elöljárónál lehet benyújtani, aki azt harminc napon belül megvizsgálja, és ha annak nem ad helyt, az ügyre vonatkozó iratokkal együtt köteles haladéktalanul felterjeszteni az elöljáró parancsnokhoz. Az elöljáró parancsnok azt harminc napon belül bírálja el, és döntését a panaszt benyújtóval közli. E határidő egy ízben harminc nappal meghosszabbítható. A Hszt. 268. § (1) bekezdése szerint az elöljáró parancsnok a döntésében *a)* a szolgálati panaszt elutasítja, *b)* a szolgálati panasznak részben vagy egészben helyt ad, vagy *c)* a döntést hozó vagy mulasztó elöljárót új eljárásra utasítja.

[30] A hivatásos állomány tagja, valamint a rendvédelmi szerv szolgálati viszonnyal kapcsolatos igényei, követelései bírósági úton való érvényesítéséről a Hszt. XX. fejezet „110. A bíróság előtti jogvita” cím alatt rendelkezik. A Hszt. 270. § (1) bekezdés *a)* pontja szerint az állomány tagja „a szolgálati viszonyból származó jogvita esetén keresettel fordulhat a bírósághoz, ha – a *d)* pontban meghatározott kivétellel – a szolgálati panaszát, az elsőfokú határozat elleni panaszát vagy fellebbezését elutasították.

[31] A fenti szabályozásból kitűnően – amint arra a Kúria a Kfv.III.45.036/2026/7. számú végzésének [34]–[35] bekezdéseiben már rámutatott –, a hivatásos állomány tagja a szolgálati viszonyból származó, szolgálati panasszal érvényesíthető igény felmerülése esetén akkor fordulhat a bírósághoz, ha az előterjesztett szolgálati panaszát elutasították. A szolgálati panaszt – a Hszt. 267. § (4) bekezdéséből és 268. § (1) bekezdéséből következően – mindenekelőtt az elöljáró bírálja el (harminc napon belül), ha annak nem ad helyt, a panaszt az elöljáró parancsnokhoz kell felterjeszteni (haladéktalanul) elbírálásra, aki a panaszt elutasító, részben vagy egészben helyt adó, vagy az elöljárót új eljárásra utasító döntést köteles hozni (harminc vagy hatvan napon belül). A szolgálati panasz elbírálása tehát a Hszt. szabályozásában azokban az esetekben, ha a panaszt a kifogásolt intézkedést hozó vagy mulasztó elöljáró (a továbbiakban: elöljáró) nem, vagy csak részben tartja teljesíthetőnek, egy „automatikus”, belső jogorvoslat eredményeként – az elöljáró hivatalbóli, a fél rendelkezésétől független felterjesztési és az elöljáró parancsnok döntési kötelezettsége folytán – lényegében egy kétfokú eljárásban történik; a munkáltató végleges, bíróság előtt támadható döntését egy a rendvédelmi szervezeti hierarchiában magasabb szinten álló személynek, az elöljáró parancsnoknak kell meghoznia.

[32] Mindebből az következik, hogy a fenti körbe tartozó jogvitákban a bíróság akkor járhat el, ha a hivatásos állomány tagja a munkáltató intézkedését – vagy annak elmulasztását – szolgálati panasszal támadta, és az elöljáró parancsnok abban döntött. A Kúria a Kfv.III.45.036/2026/7. számú végzésének [37] és [49] bekezdéseiben kiemelte, hogy a közvetlen bírósághoz fordulás lehetőségét a törvényhozó a Hszt.-ben a rendvédelmi szerv számára tette lehetővé, és azt is csak abban az esetben, ha a törvény a rendvédelmi szerven belüli eljárásról nem rendelkezik [Hszt. 270. § (2) bekezdés]; ilyen megoldást (közvetlen keresetindítási lehetőség) azonban az elöljáró szolgálati panasz eljárásban hozott intézkedése, döntése ellen, vagy annak elmaradása miatt nem alkalmazott. A Kp. szabályozásából nem következik, a Hszt. szabályozásával pedig kifejezetten ellentétes, hogy a közszolgálati per tárgyát a munkáltató szolgálati panasszal támadható intézkedése, mulasztása ellen benyújtott szolgálati panasz elöljáró általi elbírálásának eredménye – „nem ad helyt” – képezné, szemben a Hszt. 268. § (1) bekezdés *a)–c)* pontjaiban szabályozott, formális, tartalmilag pontosan körülírt döntéssel, amelyet az elöljáró parancsnok a panasznak való „helyt nem adás” esetén, a felülbírálat terjedelmének korlátozása nélküli kötelező belső jogorvoslat eredményeként hoz, és amelynek meghozatala a bírói út igénybevételének feltételét képezi. Az elöljáró parancsnoknak döntési jogosultsága és kötelezettsége a Hszt. 268. § (1) bekezdése alapján

ugyanazon kérdés(ek)ben van, mint az elöljárónak, a hivatásos állomány tagja által sérelmezett munkáltatói intézkedés vagy mulasztás jogszerűségéről, az érvényesíteni kívánt igény megalapozottságáról korlátozás nélkül dönt.

[33] A Kúria a fenti határozatában rámutatott arra is, hogy a Hszt. igényérvényesítést szabályozó, „A szolgálati panasz és a szolgálati jogvita” cím alatti kógens rendelkezéseitől (Hszt. 267–271. §-ok) nem lehet eltérni. A Hszt. 267–268. §-ai által szabályozott döntéshozatali mechanizmus sajátossága, hogy a keresettel támadható munkáltatói (elöljáró parancsnoki) döntést egy több „mozzanatból”, résztevékenységből álló eljárásban, a szervezeti hierarchiában elkülönülő szerveknél szolgálatot teljesítő személyek eljárási cselekményeinek eredményeként hozzák meg.

[34] A Hszt. 267. § (1) bekezdése szerinti szolgálati panasszal sérelmezett munkáltatói intézkedés, vagy annak elmulasztása a Hszt. 267. § (4) bekezdése értelmében az elöljáró által még módosítható, de ha a szolgálati panasznak az elöljáró nem ad helyt, az elöljáró parancsnok jogosult dönteni a Hszt. 268. § (1) bekezdés *a)–c)* pontjai szerint. Amennyiben az elöljáró parancsnok döntését követően is fennmarad a szolgálati panasszal kifogásolt sérelem, a hivatásos állomány tagja a Hszt. 270. § (1) bekezdésének megfelelően kezdeményezhet jogvitát a bíróság előtt. A Hszt. 270. § (1) bekezdése ugyan nem határozza meg azt, hogy a hivatásos állomány tagjának mely munkáltatói intézkedést kell támadnia, azonban az *a)–d)* pontok megfogalmazásából, valamint a Hszt. szolgálati panasz elbírálására irányadó rendjéből (Hszt. 267–268. §) az következik, hogy a szolgálati panasszal támadott munkáltatói intézkedés, annak az elöljáró által a szolgálati panasz ismeretében végrehajtott esetleges módosítása, majd az elöljáró parancsnok által kialakított döntés együttesen határozza meg a szolgálati jogviszonyból származó bírósági jogvita kereteit, ennélfogva a szolgálati panasszal támadott munkáltatói intézkedés önmagában nem támadható, az csak az elöljáró parancsnok által hozott panaszhatározat megtámadása útján vitatható a bíróság előtt. Az tehát, hogy a bíróság a közigazgatási perben a munkáltató mely döntését vizsgálhatja felül, nem attól függ, hogy a felperes az állományparancsot, vagy a szolgálati panaszt elutasító panaszhatározatot sérelmezi-e, mivel e két intézkedés a Hszt. által meghatározott speciális eljárási rendben a bíróság előtt megtámadható munkáltatói döntés kiinduló- és végpontjának tekintendő.

[35] A hivatásos állomány tagja által kezdeményezhető bíróság előtti jogvita szabályait – a fentieknek megfelelően – alapvetően az anyagi jogi jogszabály, azaz a Hszt. kógens rendelkezései fektetik le, a bíróság előtti igényérvényesítés során a Kp. rendelkezéseit e szabályozással együtt kell értelmezni és alkalmazni. A Hszt. 270. § (1) bekezdés *a)* pontja szerinti „bíróság előtti jogvita” a Kp. 5. § (4) bekezdése szerinti közszolgálati jogvitát jelenti. A Kúria e körben ismét utal a Kfv.III.45.036/2026/7. számú végzése [48] és [50] bekezdéseiben foglaltakra, melyben rámutatott arra is, hogy a Kp. 5. § (4) bekezdésében a törvényhozó a Kp. 4. § (7) bekezdés 3. pontja értelmező rendelkezése által meghatározott jogviszonyból származó jogok és kötelezettségek tárgyában keletkezett jogvitákat rendelte a közigazgatási perben elbírálni akként, hogy a Kp. közigazgatási szervre [4. § (7) bekezdés 1. *a)–e)* pontok] vonatkozó szabályait a munkáltató szervre, a közigazgatási cselekményre [Kp. 4. § (1), (3) bekezdés] vonatkozó szabályokat a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos döntésre és intézkedésre rendelte alkalmazni. E szabályozásból – a fenti ügyben felülvizsgálat jogerős ítélet érvelésével szemben – nem vezethető le az, hogy a közszolgálati jogvitában a jogviszony tartalmát „közvetlenül” alakító döntésekként, intézkedésekként az elöljáró döntései és intézkedései kerülhetnek közigazgatási bírói kontroll alá, és az a következtetés sem helytálló, hogy az ún. belső jogorvoslat eredményeként hozott döntés (vagyis az elöljáró parancsnok döntése) funkcióját tekintve „csupán” perelőfeltételnek tekinthető, nem közigazgatási cselekménynek, mert „önmagában” nem alakítja a jogalany jogi helyzetét és nem végleges. A közigazgatási cselekményre vonatkozó szabályoknak a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos döntésre és intézkedésre való alkalmazása – helyes értelmezés szerint – azt jelenti, hogy a bíróság a közigazgatási perben bírálja el a munkáltatónak a közszolgálati jogviszonyban álló jogalanyokra vonatkozó, a jogi helyzetük megváltoztatására irányuló vagy azt eredményező, a Kp. 4. § (3) bekezdése szerinti cselekményének és a cselekmény elmulasztásának jogszerűségét is.

[36] A Kúria kiemeli, hogy a fenti értelmezésből kiindulva kell vizsgálni a közszolgálati jogvitát kezdeményező keresetlevél tartalmi megfelelőségét is. A Kp. 37. § (1) bekezdés *d)* pontja a keresetlevél kötelező tartalmi elemeként határozza meg – egyebek mellett – a vitatott közigazgatási tevékenység megjelölését; és a kereseti kérelmek fajtáinak meghatározása során is központi szerepe van a keresetlevélben vitatott közigazgatási tevékenységnek, mivel a Kp. a kereseti kérelmeket a közigazgatási cselekmény [Kp. 38. § (1) bekezdés *a)–c)* pontjai], illetve a jogviszonyból eredő kötelezettség teljesítése, közigazgatási szerződéses jogviszonnyal vagy közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos kár illetve sérelem fennállása [Kp. 38. § (1) bekezdés *d)–e)* pontjai], valamint a közigazgatási tevékenységgel előidézett jogsértés tényének megállapítása [Kp. 38. § (1) bekezdés *f)* pontja] szerint különbözteti meg. A vitatott közigazgatási tevékenységnek van jelentősége a Kp. 39. § (1) bekezdésében meghatározott keresetindítási határidő, a Kp. 43. §-ában szabályozott keresetváltoztatás szempontjából is, és ettől függ a Kp. 46. §-ában részletezett keresetlevél visszautasításának több esetköre is [Kp. 46. § (1) bekezdés *d)–g)* pontok].

[37] A perbeli esetben a felperes azért kezdeményezhetett peres eljárást, mert a kerületi rendőrkapitány (elöljáró) által meghozott Áthelyező paranccsal szemben előterjesztett szolgálati panaszát az alperes vezetője (a szolgálati elöljáró) a Panaszhatározat3 határozatával elutasította. A felperes a bíróság előtti jogvita során a Hszt. 267–268. §-ai, valamint a Hszt. 270. § (1) bekezdés *a)* pontja értelmében – a Kúria fentebb adott levezetése alapján – a szolgálati panasszal támadott Áthelyezési parancsot önmagában nem, csak az alperes vezetője által

meghozott Panaszhatározat3 határozaton keresztül támadhatta. Az a közigazgatási tevékenység (jelen esetben közigazgatási cselekmény), amelyet a felperes a keresetlevelében vitathatott, nem azonosítható a szolgálati panasszal sérelmezett munkáltatói intézkedéssel – amely jelen esetben az Áthelyező parancs –, mivel az a munkáltatónak a Hszt. 267–268. §-ai szerint lefolytatandó eljárása előtt meghozott közigazgatási „résztevékenysége", amellyel szemben bírósági jogvita közvetlenül nem kezdeményezhető, azt kizárja a Hszt. szolgálati panaszra és szolgálati jogvitára vonatkozó igényérvényesítési rendszere, amely ezzel a munkáltatói intézkedéssel szemben a szolgálati panasz előterjesztésének lehetőségét nyitja meg. Az Áthelyező parancs tehát a bíróság előtt önmagában nem volt támadható: a vitatott állományparancs és a szolgálati panasz alapján meghozott belső jogorvoslati döntések – ez jellemzően a panaszhatározat – együttesen alkotják azt a közigazgatási cselekményt, amelyet a bíróság előtt vitatni lehet. Bíróság előtt jogvita – szolgálati panasz benyújtása esetében – a panaszhatározat ellen kezdeményezhető; amennyiben a panaszhatározattal szemben a hivatásos állomány tagja bírósági jogvitát kezdeményez, azzal értelemszerűen vitatja a szolgálati panaszban sérelmezett munkáltatói intézkedést is.

[38] A fentiek alapján az alperes megalapozottan hivatkozott felülvizsgálati kérelmében arra, hogy nem támadható közvetlenül bíróság előtt az Áthelyező parancs. A felperes keresetlevelében helytállóan támadta a Panaszhatározat3-at, és az elsőfokú bíróság téves – a Hszt. 267–268. §-aival, valamint a 270. § (1) bekezdés *a)* pontjával ellentétes – anyagi pervezetése alapján változtatta meg a keresetét akként, hogy a Panaszhatározat3 határozattal szemben – egyébként helyesen és határidőben – előterjesztett kereseti kérelmétől elállt, e nyilatkozatát követően azonban sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem intézkedett az eljárás Kp. 81. § (1) bekezdés *c)* pontja szerinti megszüntetéséről.

[39] A másodfokú bíróság a Hszt. 267-268. §-ában, valamint a 270. § (1) bekezdés *a)* pontjában rögzített szabályozással ellentétesen tekintette a szolgálati panaszeljárást „mindössze" perelőfeltételnek, ezáltal tévesen, és a Hszt. 267. § (1), (3) és (4) bekezdéseibe, valamint a 270. § (1) bekezdés *a)* pontjába ütközően értékelte jogszerűnek azt az eljárást, amelyben a felperes a szolgálati panasszal sérelmezett Áthelyező határozatot támadta közvetlenül a bíróság előtt. Az e jogszabálysértésekre alapított fellebbezés körében a másodfokú bíróság a KK vélemény 6. pontjára hivatkozással tévesen foglalt állást a szolgálati panaszeljárás perelőfeltételként történő értékelhetőségéről is, mivel a KK vélemény a megelőző eljárás Kp. 4. § (7) bekezdés 4. pontjában rögzített fogalma szerint értékelte a munkáltató eljárását, nem a keresettel vitatható közigazgatási tevékenység szempontjából, és a Kp. 48. § (1) bekezdés *e)* pontjában említett „más közigazgatási eljárás" – mint amilyen a szolgálati panaszeljárás is – perelhárító jellegét a megelőző eljárás fogalmához viszonyítva hangsúlyozta. Ebből azonban nem következik, hogy a szolgálati panaszeljárás eredményeként meghozott panaszhatározat „pusztán" perelőfeltétel, a szolgálati panasszal sérelmezett munkáltatói intézkedés pedig a bíróság előtti önállóan, a meghozott panaszhatározattól függetlenül támadható lenne, mivel az a Hszt. 267. § (1) bekezdésének kógens rendelkezése alapján nem keresettel, hanem szolgálati panasszal támadható. A jelen perbeli esetre nem lehet irányadó a másodfokú bíróság által említett azon két közzétett határozat sem, amelyekben a Kúria a szolgálati panasz elbírálásának elmaradása kapcsán követendő eljárásról foglalt állást, jelen perben a felperes szolgálati panaszát ugyanis az alperes vezetője a Hszt. 268. § (1) bekezdésének megfelelően elbírálta.

[40] A fentiek alapján a jogerős ítélet az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő, mivel az eljárt bíróságok olyan munkáltatói intézkedésről döntöttek, amely közvetlenül nem, csak a panaszhatározat útján volt keresettel támadható a bíróság előtt.

[41] Mindezekre tekintettel a Kúria a Hszt. 267–268. §-ai, valamint a 270. § (1) bekezdés *a)* pontja téves értelmezéséből adódó lényeges eljárási szabályszegésre figyelemmel a jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően – a Kp. 121. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján – hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

[42] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak az anyagi pervezetés körében a Hszt. 267-268. §-ai, valamint 270. § (1) bekezdés *a)* pontja fentieknek megfelelő értelmezésével kell tájékoztatást adnia, a felperes pedig ennek ismeretében dönthet arról, hogy a Panaszhatározat3 határozat kapcsán tett, elállást tartalmazó nyilatkozatát fenntartja-e, vagy azt visszavonja. Utóbbi esetben a bíróságnak arra figyelemmel kell a felperes keresetéről döntenie, hogy a szolgálati panasszal támadott munkáltatói intézkedés (Áthelyező parancs) és a szolgálati panasz alapján meghozott panaszhatározat (Panaszhatározat3) együttesen alkotják azt a közigazgatási cselekményt, amelyet a hivatásos állomány tagja a bíróság előtt vitathat; keresettel pedig a panaszhatározat támadható. Amennyiben a felperes a Panaszhatározat3 kapcsán tett elálló nyilatkozatát továbbra is fenntartja, úgy az elsőfokú bíróságnak az eljárást a Kp. 81. § (1) bekezdés *a)* és *c)* pontja alapján meg kell szüntetnie, tekintettel arra, hogy az Áthelyező paranccsal szemben előterjesztett keresetlevelet a Kp. 48. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján vissza kellett volna utasítani, mivel a felperes olyan közigazgatási tevékenység jogszerűségét vitatja, amelynek vizsgálatát törvény kizárja, illetve mert a felperes a bíróság előtt támadható közigazgatási tevékenységgel – azaz a Panaszhatározat3-mal – szemben előterjesztett keresetétől elállt.

(Kúria Kfv.III.45.042/2026/6.)

203 A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvízről szóló helyi önkormányzati rendelet személyi hatálya nem szűkíthető le csupán a vezetékes ivóvízellátással rendelkező ingatlantulajdonosokra a Vgtv. 4. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározottakhoz képest [1995. évi LVII. törvény (Vgtv.) 4. § (2) bek.; 2017. évi I. törvény (Kp.) 146. § (3) bek.].

Az indítvány alapjául szolgáló tényállás

[1] A Heves Vármegyei Kormányhivatal (a továbbiakban: indítványozó) törvényességi felügyeleti jogkörében eljárva vizsgálta Markaz Községi Önkormányzat Képviselő-testületének (a továbbiakban: önkormányzat) a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtéséről szóló 7/2015. (III. 13.) önkormányzati rendeletét (a továbbiakban: Ör.).

[2] Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 132. § (1) bekezdés *a)* pontjában biztosított hatáskörében eljárva az indítványozó 2026. február 5. napján HE/TFO/00341-1/2026. iktatószámon törvényességi felhívást bocsátott ki az önkormányzat részére. Ebben az indítványozó kezdeményezte az Ör. 1. § (1) bekezdésének felülvizsgálatát.

[3] A képviselő-testület a 2026. március 19. napján tartott ülésén megvitatta a törvényességi felhívásban foglaltakat és a 16/2026. (III. 19.) számú határozatában rögzítette, hogy azzal nem értenek egyet, így azt nem fogadták el. Az önkormányzat jegyzője a határozatot és a képviselő-testület részletes álláspontját megküldte az indítványozónak.

[4] Tekintettel arra, hogy a képviselő-testület nem tett intézkedést a feltárt jogszabálysértés megszüntetése érdekében, így a törvényességi felhívás eredménytelen maradt.

Az indítvány és az érintett önkormányzat állásfoglalása

[5] Az indítványozó a 2026. április 14. napján kelt indítványában az Mötv. 136. § (2) bekezdése és a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 12. § (3) bekezdés *b)* pontja alapján kezdeményezte a Kúria Önkormányzati Tanácsa előtt az Ör. 1. § (1) bekezdése más jogszabályba ütközésének vizsgálatát, kifejtve, hogy az Ör. 1. § (1) bekezdése a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (továbbiakban: Vgtv.) 4. § (2) bekezdés *d)* pontjába ütközik, mivel az nem minden szennyvízbekötés nélküli ingatlant érint, hanem csak azokat, amelyek vezetékes ivóvízellátással rendelkeznek.

[6] Az indítványozó szerint a Vgtv. 4. § (2) bekezdés *d)* pontja értelmében a települési önkormányzat köteles gondoskodni a településen található szennyvízbekötés nélküli ingatlanok esetében a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésének szervezéséről és ellenőrzéséről. Ezzel ellentétben az Ör. 1. § (1) bekezdése a szabályozás személyi hatályát a vezetékes ivóvízellátással rendelkező ingatlantulajdonosokra szűkíti le akképpen, hogy „a rendelet személyi hatálya kiterjed Markaz Község közigazgatási területén minden olyan közcsatornára rá nem kötött, vezetékes ivóvízellátással rendelkező ingatlan tulajdonosra, akinek az ingatlanán nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz keletkezik”.

[7] Az indítványozó szerint ennek gyakorlati jelentősége, sajátossága abban áll, hogy az önkormányzat közigazgatási területének egy tóparti üdülőterületi részén nincs kiépítve a vezetékes ivóvízellátás. Márpedig a Vgtv. 4. § (2) bekezdés *d)* pontja nem tesz különbséget bel- és külterületi településrészek, üdülőterületi és nem üdülőterületi (központi) településrészek között, és a vezetékes ivóvízellátás meglététől függően sem. Továbbá nem tesz különbséget az ingatlanok ingatlan-nyilvántartás szerinti művelési ága, illetve az állandó vagy ideiglenes használat szerint sem. Az indítvány kiemelte, hogy a szippantott szennyvízre vonatkozó rezsicsökkentési szabályok sem tesznek különbséget a vízellátás módja alapján.

[8] Az indítvány szerint a Vgtv. 1. számú mellékletének 37. pontja határozza meg a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz fogalmát, amelybe beletartozik minden olyan háztartási szennyvíz, amelyet a keletkezés helyén gyűjtenek össze (például zárt tárolóban), függetlenül attól, hogy az vízvezetéken, saját kútból vagy közkifolyóról érkezik.

[9] Az önkormányzat a törvényességi felhívás elutasításáról szóló tájékoztatásában hivatkozott a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendeletet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § 15. pontjára, amely meghatározza a háztartási szennyvíz fogalmát, s annak egyik fogalmi eleme a „rendszeres emberi tartózkodás” melynek nem felel az üdülő rendeltetésű épület. Erre tekintettel és válaszul az indítványozó az indítványában az alábbiakat emelte ki.

[10] Azon rendszeres emberi tartózkodás céljára szolgáló ingatlanok esetében, ahol nem került kiépítésre a vezetékes ivóvízellátás, nem feltétlenül jelenti azt, hogy ott szennyvíz nem képződhetne. Álláspontja szerint a rendszeres tartózkodás nem feltétlenül csak lakóövezetben valósulhat meg és nem feltétlenül csak – egész éven át tartó – folyamatos tartózkodást jelent. A rendszeres hétvégenkénti ott tartózkodás, vagy például a nyári hónapokban történő folyamatos ott tartózkodás is rendszeres tartózkodásnak minősül. Kiemelte, hogy figyelemmel kell lenni arra is, hogy az érintett markazi tóparti településrészen nyilvántartott ingatlanok közül állandó lakóhelyül szolgál 34 db ingatlan, tartózkodási helyül szolgál 21 db ingatlan, és ott ténylegesen háztartási szennyvíz keletkezik. Az önkormányzat szennyvízbegyűjtésre vonatkozó feladat-ellátási kötelezettsége a vezetékes ivóvízellátással nem rendelkező ingatlanokra is kiterjed.

[11] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a Kp. 140. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 42. § (1) bekezdése alapján az érintett önkormányzatot felhívta az indítványra vonatkozó nyilatkozata megtételére.

[12] Az önkormányzat a 2026. május 7. napján kelt védiratában az indítvány elutasítását kérte az alábbi indokok alapján.

[13] Véleménye szerint az Ör. nem sérti a Vgtv., rendelkezéseit, mivel a háztartási szennyvíz fogalmát a hatályos jogszabályokkal összhangban, azok rendszerében értelmezi. Kiemelte, hogy a háztartási szennyvíz fogalma nem összetévesztendő a nem közművel összegyűjtött szennyvíz fogalmával, miközben álláspontja szerint az indítványozó a két eltérő fogalmat szándékosan nem kívánja elkülöníteni. Az indítvány tévesen azonosítja a ténylegesen keletkező szennyvizet a jogi értelemben vett háztartási szennyvízzel. A Korm. rendelet 1. § 15. pontja alapján háztartási szennyvíz a rendszeres emberi tartózkodás céljára szolgáló területről származó szennyvíz. E meghatározásból

következően a jogszabály nem pusztán a szennyvíz tényleges keletkezését, hanem annak jogi minősítését határozza meg. A céljára szolgáló terület kitétel normatív kategória, amely a terület rendeltetésére utal, nem pedig a tényleges használatára.

[14] A Vgtv. által előírt kötelezettséget a végrehajtási jogszabály konkretizálja. A speciális fogalmi meghatározást tartalmazó Korm. rendelet alapján a kötelezettség nem minden ténylegesen keletkező szennyvízre, hanem a jogi értelemben vett „háztartási szennyvízre" terjed ki. Ebből következően az önkormányzat jogszerűen határozta meg a rendelet személyi illetőleg területi hatályát. Az önkormányzat kiemelte a „háztartási" kategóriát, amelyet a jogszabály külön kategóriába sorol fogalommeghatározása során, ezáltal eltér a „szennyvíz" megjelöléstől.

[15] A védiratában az önkormányzat hangsúlyozta, hogy az érintett tóparti terület a helyi építési szabályzat alapján nem minősül lakóövezetnek. Ezen a területen nincs vezetékes ivóvíz kiépítve, azon lakóház nem létesíthető, a terület rendeltetése üdülési célú, az ott tartózkodás jellegéből fakadóan nem tekinthető rendszeres emberi tartózkodásra szolgáló területnek. A településrendezési szabályok alapján az üdülőterület többnapos tartózkodásra szolgál, nem pedig életvitelszerű lakhatásra. Továbbá kiemelte, hogy a vezetékes ivóvízzel el nem látott terület lefedi a Markaz Község Építési Szabályzata és Szabályozási Terve jóváhagyásáról szóló 2/2006. (11. 23.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: HÉSZ) által meghatározott üdülőövezeti területet. Ebből következően az ilyen területen keletkező szennyvíz álláspontja szerint nem minősül a Korm. rendelet 1. § 15. pontja szerinti háztartási szennyvíznek.

[16] Az önkormányzat arra is hivatkozott, hogy az indítványozó érvelése a tényleges használatból indul ki, azonban a tényleges emberi tartózkodás nem írja felül a terület jogi rendeltetését, nem változtatják meg a terület övezeti besorolását. Az önkormányzat szerint az ellenkező értelmezés a településrendezési jog és a közszolgáltatási kötelezettségek közötti rendszer felborulásához vezetne.

[17] A védirat az Ör. szabályozásához kapcsolódóan kifejtette, hogy az megfelel az arányosság és a helyi sajátosság követelményének is. Az önkormányzat a szabályozás során figyelembe vette különösen a településszerkezeti adottságokat, az eltérő területhasználatot, a közszolgáltatás megszervezhetőségét, így a differenciált szabályozás ésszerű, objektív szempontokon alapul és megfelel az arányosság követelményének.

[18] Kiemelte, hogy a településrendezési és építési követelmények alapszabályzatáról szóló 280/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: TÉKA) 25. § (1) bekezdése különbséget tesz lakó övezet és üdülő övezet között. A lakóövezet rendszeres emberi tartózkodásra, míg az üdülő övezet nem rendszeres emberi tartózkodásra szolgál. Ezen nem változtat az a tény, hogy vannak olyan személyek, akik mégis úgy döntenek, hogy vállalva a kényelmetlenséget, olyan területen laknak, amely nem alkalmas rendszeres emberi tartózkodásra. Álláspontja szerint nem véletlenül van egyértelműen a vezetékes ivóvíz kiépítésnek hiányára alapítva az alkalmatlansága a területnek a rendszeres emberi tartózkodásra. Amely terület pedig nem rendszeres emberi tartózkodás céljára szolgál, az ott keletkezett szennyvíz nem minősül háztartási szennyvíznek.

[19] A védirat hivatkozott továbbá arra is, hogy bár az Mötv. 10. § (2) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat elláthat önként vállalt feladatot is, a településrészen a vezetékes ivóvíz- illetve szennyvízhálózat kiépítésére az önkormányzatnak nincs anyagi lehetősége.

A Kúria döntésének jogi indokai

[20] Az indítvány az alábbiak szerint megalapozott.

[21] A Kúria Önkormányzati Tanácsának az indítvány alapján abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az önkormányzat az Ör. 1. § (1) bekezdésében a szabályozás személyi hatályát a Vgtv.-nek megfelelően határozta-e meg.

[22] Az Ör. vitatott 1. § (1) bekezdése szerint: „A rendelet személyi hatálya kiterjed Markaz Község közigazgatási területén minden olyan közcsatornára rá nem kötött, vezetékes ivóvízellátással rendelkező ingatlan tulajdonosra, akinek az ingatlanán nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz keletkezik."

[23] A Vgtv. 4. § (2) bekezdés *d)* pontja úgy rendelkezik, hogy „a települési önkormányzat – a vízgazdálkodási tevékenységek, mint közfeladatok (közszolgáltatások) körében – köteles gondoskodni: a településen található szennyvízbekötés nélküli ingatlanok esetében a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésének szervezéséről és ellenőrzéséről."

[24] A Vgtv. 44/C § (2) bekezdése alapján: „A települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben állapítja meg:
a) a közszolgáltatás tartalmát, a közszolgáltatással ellátott terület határait;
b) annak a működési területnek a határait, amelyen belül egy közszolgáltató a közszolgáltatást rendszeresen ellátni köteles és az ártalmatlanítás céljából történő átadási helyet;
c) a közszolgáltatás ellátásának rendjét, módját és időtartamát, a közszolgáltató és az ingatlantulajdonos ezzel összefüggő jogait és kötelezettségeit, valamint a közszolgáltatásra vonatkozó szerződés egyes tartalmi elemeit;
d) a közszolgáltatás igénybevételére vonatkozó kötelezettséget, a közszolgáltatás igénybevételének módját és feltételeit;
e) az ingatlantulajdonost terhelő díjfizetési kötelezettséget, az alkalmazható díj legmagasabb mértékét, megfizetésének rendjét, az esetleges kedvezmények és a szolgáltatás ingyenességének eseteit;
f) az üdülőingatlanokra, az időlegesen használt és a nem használt ingatlanokra vonatkozó sajátos szabályokat;
g) a közszolgáltatással összefüggő személyes adatok (a természetes személyazonosító adatok, valamint a lakcím) kezelésére vonatkozó rendelkezéseket."

[25] A Kúria Önkormányzati Tanácsa kiemeli, hogy a Köm.5.014/2014/3. számú határozata óta követett gyakorlata szerint a Vgtv.-ben kapott felhatalmazás alapján az önkormányzatok kötelesek rendeletet alkotni a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésének szabályairól, amennyiben az adott településen találhatók szennyvízbekötéssel

nem rendelkező ingatlanok. A Vgtv. önkormányzati rendeleti szabályozást előíró 44/C. § (2) bekezdése taxatív módon megadja az önkormányzatok számára a jogalkotási kötelezettség tárgykörét. Ezek alapján a települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben állapítja meg a 44/C. § (2) bekezdés *f)* pontja alapján például az üdülőingatlanokra, az időlegesen használt és a nem használt ingatlanokra vonatkozó sajátos szabályokat is.

[26] A Vgtv. szabályozása szerint tehát az önkormányzat köteles a rendeletében a nem rendszeresen (időlegesen) használt ingatlanokra vonatkozóan is a sajátos szabályokat megalkotni. Nem fogadható el ezért az önkormányzat azon álláspontja, hogy a rendelet szabályozása körében azt kellene vizsgálni, hogy a háztartási szennyvíz fogalmában szereplő rendszeresség miképpen értelmezhető a településen elhelyezkedő üdülőövezet vonatkozásában. A jogalkotó a Vgtv. 4. § (1) bekezdése alapján egyértelműen valamennyi, a településen található szennyvízbekötés nélküli ingatlanra vonatkozóan rendelkezik az önkormányzat kötelező feladatáról, melynek kötelező jogalkotási tartalmát a 44/C. § (2) bekezdése adja meg.

[27] A szabályozás logikája – és a Vgtv. 4. § (2) bekezdés *d)* pontjában meghatározott kötelezettség tartalma – szempontjából fontos kiemelni a Vgtv. 1. számú mellékletének 37. pontját is, mely a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz fogalmát adja meg. Eszerint az „olyan háztartási szennyvíz, amelyet a keletkezés helyéről vagy átmeneti tárolóból – közcsatornára való bekötés vagy a helyben történő tisztítás és befogadóba vezetés lehetőségének hiányában – gépjárművel szállítanak el ártalmatlanítás céljából".

[28] Jól látható tehát, hogy e fogalommeghatározás alapján sem szűkíthető le a kötelezettség a vezetékes ivóvízellátással rendelkező ingatlantulajdonosokra. A Vgtv. 4. § (2) bekezdés *d)* pontja egyértelműen a szabályozás személyi hatályát a szennyvízbekötés nélküli ingatlanok tulajdonosára vonatkoztatja. E személyi körnek a vezetékes ivóvízellátással rendelkező ingatlantulajdonosokra való szűkítése ugyanis a törvényalkotó céljával ellentétes eredményre vezet, mivel az egyúttal azt is eredményezhetné, hogy ha egy lakott területen található ingatlan tulajdonosa nem veszi igénybe a vezetékes ivóvízhálózatot (vezetékes ivóvízellátással nem rendelkezik, mert például fúrt kútból vételezi a vizet) úgy az Ör. 1. § (1) bekezdésének értelmében ezen ingatlanok tekintetében sem terheli az önkormányzatot a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésének kötelezettsége, miközben háztartási szennyvíz keletkezhet az adott ingatlanon, amelyet tárolni, kezelni szükséges.

[29] Következik mindez az Alaptörvény 28. cikke szerint figyelembe veendő jogalkotói célból és az Alaptörvénnyel – különösen annak P) cikkével – összhangban történő értelmezéséből is, figyelemmel arra, hogy a szennyvíz összegyűjtése és megfelelő kezelése közhigiéniai érdek.

[30] A Kúria Önkormányzati Tanácsa rámutat, hogy a szabályozás nem csak az önkormányzatokra, hanem az ingatlan tulajdonosára vonatkozóan is meghatároz kötelezettséget, így például a keletkező nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz gyűjtését, valamint a közszolgáltatónak való átadását. A Vgtv. 44/B. §-a szerint ugyanis: „az ingatlan tulajdonosa, vagyonkezelője vagy egyéb jogcímen használója (e fejezet alkalmazásában, a továbbiakban együtt: ingatlantulajdonos) köteles az ingatlanán keletkező, közüzemi csatornahálózatba vagy a helyben való, engedélyezett módon történő tisztítás után befogadóba nem vezetett háztartási szennyvizet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló kormányrendeletben meghatározott módon gyűjteni, továbbá az annak begyűjtésére feljogosított közszolgáltatónak átadni."

[31] A fentiekre figyelemmel a Kúria Önkormányzati Tanácsa arra a következtetésre jutott, hogy a Vgtv. hivatkozott szabályai alapján nem zárhatók ki a kötelező jogalkotási tárgykörben elfogadott rendelet szabályozásából azon ingatlantulajdonosok, akik vezetékes ivóvízellátással nem rendelkeznek. Sőt, maga a törvényalkotó is szabályozta azt a helyzetet, amikor a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz keletkezésének rendszeressége eltér az általános szabályoktól. Így nevesíti a Vgtv. 44/C. § (2) bekezdés *f)* pontja azt, hogy az önkormányzat az üdülőingatlanokra, az időlegesen használt és a nem használt ingatlanokra vonatkozó sajátos szabályokat is tartalmaznia kell a rendeletnek, mely egyúttal arra is lehetőséget ad, hogy mindez a helyi sajátosságoknak megfelelően történjen. A gyakorlatban ilyen önkormányzati szabályozásnak minősül például az, amely ezen ingatlanok vonatkozásában évi legalább egyszeri közszolgáltatás igénybevételét írja elő, figyelemmel arra, hogy a keletkezett háztartási szennyvíz mennyisége és keletkezésének időpontja eltér az általános helyzettől.

[32] Mindezekből következően a Kúria Önkormányzati Tanácsa szerint a Vgtv. és a Korm. rendelet alapján az olyan háztartási szennyvíz tekintetében, amely a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíznek minősül, a Vgtv. 4. § (2) bekezdés *d)* pontja szerint fennáll az önkormányzatnak a begyűjtés szervezésével és ellenőrzésével kapcsolatos kötelezettsége. Az önkormányzat által felvetett fogalmi értelmezésnek csak e körben (kötelezettségek ellenőrzése) lehet jelentősége, a rendeleti szabályozás személyi hatályában azonban nem. Erre tekintettel az önkormányzat által hivatkozott TÉKA, HÉSZ és a Korm. rendelet további háztartási szennyvízzel, valamint a lakóövezettel és üdülő övezettel kapcsolatos fogalom meghatározásának nincs jelentősége, annak részletes értelmezését az Önkormányzat Tanács nem látta indokoltnak.

[33] Végezetül a Kúria Önkormányzati Tanácsa utal arra, hogy az önkormányzatok szűkös pénzügyi kapacitása nem lehet elfogadható hivatkozási alap a Vgtv. 4. § (1) bekezdésében rögzített kötelező feladat korlátozásához.

[34] A kifejtettek alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az Ör. 1. § (1) bekezdésének vizsgálni kért szövegrésze ellentétes a Vgtv. 4. § (1) bekezdésével és 44/C. § (2) bekezdésével, mivel azzal ellentétes módon a vezetékes ivóvízellátással rendelkező ingatlan tulajdonosra szűkítette le az Ör. személyi hatályát. Mivel Ör. 1. § (1) bekezdésének a

„vezetékes ivóvízellátással rendelkező” fordulata más jogszabályba ütközik, ezért azt – a Kp. 146. § (3) bekezdésében meghatározott hatállyal – a Kúria megsemmisítette. A megsemmisített önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése a bíróság határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti, és e naptól nem alkalmazható.

[35] A Kúria Önkormányzati Tanácsa az Ör. 1. § (1) bekezdésének részleges megsemmisítésére figyelemmel, a jogbiztonság érdekében meghatározta annak hatályban maradó szövegét. Az Ör. 1. § (1) bekezdése az alábbiak szerint marad hatályban: „A rendelet személyi hatálya kiterjed Markaz Község közigazgatási területén minden olyan közcsatornára rá nem kötött ingatlan tulajdonosra, akinek az ingatlanán nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz keletkezik.”

(Kúria Köf.I.5.010/2026/4.)

EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA HATÁROZATAI

I.

C-196/24 - Aucrinde ügyben 2026. július 16-án hozott ítélet

A tagállamok bíróságai között a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő együttműködésről (bizonyításfelvétel) szóló, 2020. november 25-i (EU) 2020/1783 európai parlamenti és tanácsi rendelet 12. cikkének (2) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartájának 1. és 7. cikkével összefüggésben a következőképpen kell értelmezni:
az nem teszi lehetővé a megkeresett bíróság számára, hogy megtagadja egy, a leszármazással kapcsolatos jogvitában eljáró, megkereső bíróság által küldött, a feltételezett szülő testének exhumálását követő genetikai mintavétellel megvalósítandó bizonyításfelvétel iránti kérelem végrehajtását azon az alapon, hogy a megkeresett bíróság tagállamának valamely anyagi jogi szabálya tiltja az ilyen bizonyíték beszerzését.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tagállamok bíróságai között a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő együttműködésről (bizonyításfelvétel) szóló, 2020. november 25-i (EU) 2020/1783 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2020. L 405., 1. o.; helyesbítések: HL L 2023/90050; HL L 2024/90158) 12. cikke (2) bekezdésének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 1. és 7. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelem előterjesztésére az egyfelől xx, másfelől a Franciaországban eltemetett aa elismert gyermekei, vagyis ww, yy, zz és vv között Olaszországban felmerült jogvita keretében került sor, melynek tárgya a leszármazás megállapítása céljából egy olasz bíróság által elrendelt, aa testének post mortem genetikai szakvélemény elkészítése céljából történő exhumálására irányuló bizonyításfelvétel Franciaországban történő végrehajtása.

Az alapeljárás

18 Az alapeljárás felperese, xx keresetet indított a Tribunale di Genova (genovai bíróság, Olaszország) előtt annak megállapítása iránt, hogy ő a Franciaországban eltemetett aa vér szerinti fia, annak érdekében, hogy engedélyezzék számára az apa vezetéknevének használatát, kötelezzék az illetékes anyakönyvvezetőt, hogy az ítélet jogerőre emelkedésekor hajtsa végre a meghozandó ítéletet, és a feltételezett apa testének exhumálását követően készítsenek a vér szerinti leszármazást megállapító szakértői véleményt.

19 Az alapeljárás alperesei, aa elismert gyermekei kifogásolták a hematológiai szakvéleményhez szükséges vizsgálatokat, amelyek lehetővé teszik annak meghatározását, hogy az alapeljárás felperese mutat-e genetikai egyezést az ő genetikai jellemzőikkel. Az alapeljárás alperesei azt kérték, hogy apjuk holttestén ott végezzenek genetikai vizsgálatot, ahol az nyugszik. A Tribunale di Genova (genovai bíróság) hematológiai szakvéleményt kért, és szakértőt rendelt ki annak érdekében, hogy végezzen genetikai összehasonlítást az alapeljárás felperese és a feltételezett apa maradványai között annak exhumálását követően.

20 2022. november 18-án a Tribunale di Genova (genovai bíróság) a 2020/1783 rendelet alapján bizonyításfelvétel, a jelen esetben a feltételezett apa testének exhumálása, valamint dezoxiribonukleinsav (DNS) mintának az érintett hematológiai szakvélemény elkészítése céljából történő begyűjtése iránti kérelemmel fordult a kérdést előterjesztő bírósághoz, a tribunal judiciaire de Chambéry-hez (chambéry-i elsőfokú bíróság, Franciaország).

21 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy az olasz bíróság által előterjesztett kérelem a 2020/1783 rendelet hatálya alá tartozik, és elfogadható. E kérelem ugyanis egy tagállami bíróságtól származik, és azt egy másik tagállam bíróságának, a jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság illetékességi területén kell végrehajtani. Ez utóbbi bíróságtól kért bizonyítékokat polgári ügyben folytatott bírósági eljárásban kívánják felhasználni.

22 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy nem pusztán az olasz bíróság által elrendelt bizonyításfelvételt végrehajtó hatóság, hanem bírósági határozatot kell hoznia annak megvizsgálása érdekében, hogy a 2020/1783 rendeletben előírt feltételek teljesülnek-e. Márpedig e vizsgálat nem tekinthető egyszerű formalitásnak e rendelet 12. cikkének (2) bekezdésére tekintettel, amely előírja a megkeresett bíróság számára, hogy „a nemzeti joga szerint teljesítse a kérelmet”.

23 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a 2020/1783 rendelet 16. cikke szerinti egyik ok sem zárja ki az említett kérelem teljesítését. A valamely test DNS mintavétel céljából történő exhumálása iránti kérelem ugyanis bizonyításfelvétel iránti kérelemnek minősül. Az ilyen kérelem teljesítése a francia igazságszolgáltatás hatáskörébe tartozik, mivel a francia jog elismeri a leszármazás megállapítására irányuló keresetindításhoz való jogot. Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint nem kell kérelmet előterjesztenie arra vonatkozóan, hogy a Tribunale di Genova (genovai bíróság) egészítse ki a bizonyításfelvétel iránti kérelmet, ahogyan arra e rendelet 10. cikkének (1) bekezdése lehetőséget biztosít számára.

24 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy ha a Tribunale di Genova (genovai bíróság) azt kívánta volna, hogy kérelmét a 2020/1783 rendelet 12. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „különös eljárásnak” megfelelően teljesítsék Franciaországban, e bíróságnak ki kellett volna töltenie az e rendelet I.

mellékletében szereplő A. formanyomtatvány 12. pontját, amit a jelen ügyben nem tett meg. Az ilyen különös eljárásnak a megkeresett tagállam jogával való összeegyeztethetőségének kérdése tehát nem merül fel.

25 A kérdést előterjesztő bíróságnak ugyanakkor kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a 2020/1783 rendelet 12. cikkének (2) bekezdése lehetővé teszi-e a megkeresett bíróság számára, hogy megtagadja e rendelet alkalmazását, és ne adjon helyt egy bizonyításfelvétel iránti kérelemnek azzal az indokkal, hogy e kérelem „formája” ellentétesnek tűnik számára a tagállama jogának alapelveivel. E bíróság szerint ugyanis a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről szóló, 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 174., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 10. o.) – amelyet 2022. július 1-jétől hatályon kívül helyezett és felváltott a 2020/1783 rendelet – alkalmazására vonatkozó, az Európai Bizottság szolgálatai által kidolgozott gyakorlati útmutatóból kitűnik, hogy valamely „forma” akkor tekinthető összeegyeztethetetlennek e tagállam jogával, ha ellentétes annak alapvető jogi elveivel. A jelen ügyben ez a helyzet áll fenn, mivel a francia jog, azaz a francia polgári törvénykönyv 16-11. cikke tiltja a holttest származás megállapítása céljából történő exhumálását, kivéve ha az érintett személy életében kifejezetten hozzájárult ahhoz.

26 Míg a 2020/1783 rendelet 16. cikke kimerítően felsorolja a bizonyításfelvétel iránti kérelem elutasításának eseteit, a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy e rendelet 12. cikkének (2) bekezdése, amely előírja, hogy a megkeresett bíróság „a nemzeti joga szerint teljesíti a kérelmet”, lehetővé teszi-e az ilyen kérelem teljesítésének más okból történő elutasítását.

27 Abban az esetben, ha a 2020/1783 rendelet 12. cikkének (2) bekezdését a megkeresett tagállam jogának figyelembevétele nélkül kell alkalmazni, a kérdést előterjesztő bíróság arra is választ keres, hogy e rendelet rendelkezéseinek végrehajtása keretében hogyan kell értelmezni a Charta 1. és 7. cikkét.

28 Közelebbről, a kérdést előterjesztő bíróság annak meghatározására kéri a Bíróságot, hogy a származás megismeréséhez és elismeréséhez való jog, amelyet álláspontja szerint a Charta 7. cikke biztosít, elsőbbséget élvez vagy élvezhet-e az elhunyt személy ahhoz való jogával szemben, hogy halálát követően nem vethetik alá genetikai vizsgálatnak anélkül, hogy ahhoz még életében kifejezetten hozzájárult volna, amely jog e bíróság álláspontja szerint az emberi méltóság tiszteletben tartásának a Charta 1. cikkében foglalt elvéből következik.

29 A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja továbbá, hogy a Tribunale di Genova (genovai bíróság) által elrendelt bizonyításfelvétel iránti kérelem ellentétes a francia polgári törvénykönyv 16-11. cikkével, amely felsorolja azokat az eseteket, amelyekben megengedett valamely személy genetikai profil alapján történő azonosítása. Márpedig e nemzeti rendelkezés maga is ellentétes lehet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 8. cikkével. Az a kérdés is felmerül tehát, hogy e 16-11. cikk összeegyeztethető-e a Chartával, különösen annak 1. cikkével, amely biztosítja az emberi méltóság tiszteletben tartását, és ebből következően az elhunytaknak járó tiszteletet, valamint annak 7. cikkével, amely az EJEE 8. cikkének megfelelőjeként mindenki számára elismeri a magánélet tiszteletben tartásához való jogot.

30 E körülmények között a tribunal judiciaire de Chambéry (chambéry-i elsőfokú bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„(1) Lehetővé teszi-e a tagállamok bíróságai között a [2020/1783] rendelet 12. cikke, hogy a nemzeti bíróság megtagadja a szóban forgó rendelet alkalmazását és a megkereső állam kérelmének teljesítését azon az alapon, hogy a kérelem formája ellentétes a megkeresett állam nemzeti jogának alapvető elveivel, és különösen a [francia polgári törvénykönyv] 16-11. cikkével?

(2) Ha a tagállamok bíróságai között a [2020/1783] rendelet 12. cikkét a nemzeti jogtól függetlenül alkalmazni kell, hogyan kell értelmezni [a Charta] 1. cikkét (a méltósághoz való jog) és 7. cikkét (a magánélet tiszteletben tartásához való jog), valamint a közöttük lévő kapcsolatot annak megállapítása során, hogy a rendelet ilyen alkalmazása sérti-e [a Chartát]?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

31 Együttesen vizsgálandó kérdéseivel az előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2020/1783 rendelet 12. cikkének (2) bekezdését a Charta 1. és 7. cikkével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy az lehetővé teszi a megkeresett bíróság számára, hogy megtagadja egy, a leszármazással kapcsolatos jogvitában eljáró, megkereső bíróság által küldött, a feltételezett szülő testének exhumálását követő genetikai mintavétellel megvalósítandó bizonyításfelvétel iránti kérelem végrehajtását azon az alapon, hogy a megkeresett bíróság tagállamának valamely anyagi jogi szabálya tiltja az ilyen bizonyíték beszerzését.

32 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy alkalmazhat-e olyan nemzeti anyagi jogi szabályt, nevezetesen a francia polgári törvénykönyv 16-11. cikkét, amely tiltja a holttest post mortem genetikai vizsgálat céljából történő exhumálását, kivéve ha az érintett személy ahhoz még életében kifejezetten hozzájárult, annak érdekében, hogy elutasítson egy olasz bíróság által a 2020/1783 rendelet 1. cikke (1) bekezdésének *a)* pontja és 12. cikke alapján továbbított bizonyításfelvétel iránti kérelmet.

33 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a 2020/1783 rendelet 1. és 12. cikke lényegében megfelel az 1206/2001 rendelet 1. és 10. cikkének, amely rendeletet a 2020/1783 rendelet hatályon kívül helyezett és felváltott. Ennélfogva a Bíróság által a hatályon kívül helyezett rendelet rendelkezéseire vonatkozóan adott értelmezés továbbra is releváns a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem vizsgálata szempontjából.

34 Először is, ami a 2020/1783 rendelet hatályát illeti, emlékeztetni kell arra, hogy e rendelet főszabály szerint csak abban az esetben alkalmazandó, ha a tagállam bírósága úgy dönt, hogy a bizonyításfelvételt az említett rendelet szerinti módok valamelyike szerint folytatja le, amely esetben ez a bíróság köteles az e módokra vonatkozó eljárásokat követni (lásd ebben az

értelemben: 2013. február 21-iProRail ítélet, C-332/11, EU:C:2013:87, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 A 2020/1783 rendelet 1. cikke (1) bekezdése a) és *b)* pontjának megfelelően ugyanis e rendeletet polgári vagy kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni, amelyekben egy tagállam bírósága az adott tagállam jogával összhangban egy másik tagállam illetékes bíróságát kéri bizonyításfelvételre; vagy azt kéri, hogy egy másik tagállamban saját maga közvetlenül folytathasson le bizonyításfelvételt.

36 Ebből következik, hogy a 2020/1783 rendeletnek az 1. cikkének (1) bekezdésében meghatározott és e rendelet rendszere által szintén megerősített tárgyi hatálya a bizonyításfelvétel két módjára korlátozódik, azaz egyrészt valamely másik tagállam megkereső bíróságának kérelme alapján e rendelet 12–18. cikkének megfelelően a megkeresett bíróság előtti bizonyításfelvételre, másrészt egy másik tagállam megkereső bírósága által végzett közvetlen bizonyításfelvételre, amelynek részletes szabályait ugyanezen rendelet 19. cikke határozza meg.

37 A jelen ügyben nem vitatott, hogy a kérdést előterjesztő bírósághoz a Tribunale di Genova (genovai bíróság) mint megkereső bíróság által a 2020/1783 rendelet I. mellékletében szereplő, az e rendelet 1. cikke (1) bekezdésének *a)* pontjában említett közvetett bizonyításfelvételre vonatkozó A. formanyomtatványon továbbított bizonyításfelvétel iránti kérelemmel fordultak. Az ilyen kérelmet a megkereső bíróság az említett rendelet 3. cikke (1) bekezdésének megfelelően „közvetlenül küldi meg [a megkeresett bíróságnak] bizonyításfelvétel céljából”.

38 Ebből következik, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló, a megkeresett bíróság általi közvetett bizonyításfelvételnek az ugyanezen rendelet 12–18. cikkében előírt részletes szabályoknak megfelelően kell történnie.

39 Ebben az összefüggésben az e két bíróság közötti, e rendelkezések végrehajtása keretében fennálló hatáskörmegosztás a 2020/1783 rendelet előírásai értelmében a jogvitára alkalmazandó anyagi jogi szempontok és a bizonyításfelvételre vonatkozó eljárási szabályok közötti egyértelmű különbségtételen alapul.

40 E tekintetben magából a 2020/1783 rendelet 1. cikke (1) bekezdésének szövegéből kitűnik, hogy valamely tagállam polgári vagy kereskedelmi jogvitában eljáró bírósága által egy másik tagállamban összegyűjtendő bizonyíték megszerzésére irányuló bizonyításfelvételre a megkereső bíróság tagállamának joga az irányadó. Ugyanis kizárólag ez a bíróság – amely e jogvita teljes tényállását ismeri – képes az alkalmazandó anyagi jogra tekintettel értékelni a szükséges bizonyítékokat.

41 Amennyiben a keresett bizonyíték egy másik tagállam bíróságának illetékességi területén található, és a polgári vagy kereskedelmi jogvitában eljáró bíróság a 2020/1783 rendelet alapján úgy határoz, hogy az e rendeletben előírt közvetett bizonyításfelvétel útján kéri a másik tagállam hatáskörrel rendelkező bíróságától a bizonyításfelvételt, az e bizonyíték begyűjtésére vonatkozó eljárási szabályokra az utóbbi bíróság tagállamának joga az irányadó.

42 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 2020/1783 rendelet olyan igazságügyi együttműködési mechanizmust hoz létre, amely a határokon átnyúló vonatkozású bírósági eljárásokban történő bizonyításfelvételnek szigorúan az eljárási szempontjaira korlátozódik. E rendelet célja tehát nem a bizonyítási jog tagállamok közötti harmonizálása, hanem – ahogyan az a (3) és (4) preambulumbekezdéséből kitűnik – a bírósági eljárások hatékonyságának és gyorsaságának javítása azáltal, hogy egyszerűsíti és észszerűsíti az ezen államok bíróságai közötti, a polgári és kereskedelmi ügyekben a határokon átnyúló eljárásokban történő bizonyításfelvételre vonatkozó együttműködési mechanizmusokat. Ez biztosítja a belső piac megfelelő működését, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló, a tagállamok közötti magas szintű bizalomra épülő térség létrehozását.

43 Ebből következik, hogy a 2020/1783 rendeletből eredő rendszernek megfelelően kizárólag a határokon átnyúló vonatkozású polgári vagy kereskedelmi jogvitában eljáró megkereső bíróság jogosult dönteni az általa relevánsnak tartott bizonyítási eszközről, és e célból elrendeli azt a bizonyításfelvételt, amelynek végrehajtását egy másik tagállamban a megkeresett bíróságtól kéri. Így ellentétben azzal, amit a francia kormány a Bíróság előtt állított, sem a kérdést előterjesztő bíróság, sem a Bíróság nem határozhatja meg újra az ilyen bizonyításfelvételnek a megkereső bíróság által a bizonyításfelvétel iránti kérelmében meghatározott tárgyát.

44 A megkereső bíróság által választott bizonyítási eszközzel kapcsolatos kétség vagy hiányzó információ esetén ugyanis a 2020/1783 rendelet csak azt a lehetőséget ismeri el a 10. cikke értelmében a megkeresett bíróság számára, hogy erről haladéktalanul tájékoztassa a megkereső bíróságot, kérve tőle a hiányzó adatok pótlását, azokat a lehető legpontosabban megjelölve. Márpedig a jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság mint megkeresett bíróság semmilyen kérelmet nem intézett a megkereső bírósághoz annak érdekében, hogy az egészítse ki az alapügyben szereplő bizonyításfelvétel iránti kérelmét.

45 Másodszor, a 2020/1783 rendelet 12. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a megkeresett bíróság a kérelmet haladéktalanul, de legkésőbb a kérelem átvételét követő 90 napon belül teljesíti. E rendelet 12. cikkének (2) bekezdése értelmében a megkeresett bíróság a nemzeti joga szerint teljesíti a kérelmet.

46 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem szövegkörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az a részét képezi (2010. május 4-i TNT Express Nederland ítélet, C-533/08, EU:C:2010:243, 44. pont; 2022. október 28–i Generalstaatsanwaltschaft München (Kiadatás és ne bis in idem) ítélet, C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, 67. pont; 2026. március 26-iPumpyanskiy és társai kontra Tanács ítélet, C-696/23 P, C-704/23 P, C-711/23 P, C-35/24 P és C-111/24 P, EU:C:2026:245, 99. pont).

47 Ami a 2020/1783 rendelet 12. cikkének szövegét illeti, egyrészt e 12. cikk (1) bekezdéséből, amely többek között a „haladéktalanul” kifejezést használja, és amelyet ugyanezen rendelet (15) preambulumbekezdésével összefüggésben kell értelmezni, kitűnik, hogy az uniós jogalkotó a megkeresett bíróságot a tőle kért bizonyításfelvétel gyors végrehajtására kívánta kötelezni.

48 Másrészt a 2020/1783 rendelet 12. cikkének (2) bekezdése kimondja azt az elvet, amely szerint a

bizonyításfelvétel iránti kérelmet a megkeresett bíróság „a nemzeti joga szerint” hajtja végre, anélkül hogy pontosítaná a „nemzeti jogra” való ezen utalás terjedelmét.

49 Mindazonáltal e rendelkezés szövegkörnyezetéből kitűnik, hogy az abban szereplő „nemzeti jogra” való hivatkozást úgy kell értelmezni, hogy az a megkeresett bíróság tagállamának joga által meghatározott eljárási szabályokra vonatkozik. Az említett rendelet 12. cikkének (3) bekezdése ugyanis kivételt vezet be ezen elv alól, előírva, hogy az ez utóbbi rendelkezésben előírt feltételek tiszteletben tartása mellett a megkereső bíróság kérheti a megkeresett bíróságtól, hogy a bizonyításfelvétel iránti kérelmet a megkereső bíróság tagállamának joga szerinti „különleges eljárás” keretében teljesítse.

50 E tekintetben, ahogyan azt a főtanácsnok az indítványának 58. pontjában hangsúlyozta, a 2020/1783 rendelet 12. cikkének (2) bekezdésében a „nemzeti jog” kifejezésre való hivatkozás a bizonyításfelvételre vonatkozó eljárási jellegű szabályozásra vonatkozik. E rendelet 12. cikkének (3) bekezdése pedig arra irányul, hogy kivételesen lehetővé tegye az alkalmazandó eljárás megváltoztatását azáltal, hogy a megkeresett bíróság tagállamának eljárásjogát helyettesíti a megkereső bíróság tagállamának eljárásjogával, jóllehet a bizonyításfelvételre irányuló eljárás továbbra is a megkeresett bíróság hatáskörébe tartozik.

51 A fenti megfontolások a 2020/1783 rendelet 12. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése mellett szólnak, amely szerint e rendelkezés csak a bizonyításfelvétel eljárási szabályaira alkalmazandó, így csak e részletes szabályokat határozza meg főszabály szerint a megkeresett tagállam joga.

52 Ezt az értelmezést a 2020/1783 rendelet által követett célok is megerősítik, amely rendelet – ahogyan az a jelen ítélet 42. pontjában már megállapítást nyert – arra irányul, hogy javítsa a bírósági eljárások hatékonyságát és gyorsaságát azáltal, hogy egyszerűsíti és észszerűsíti a tagállamok bíróságai közötti, a polgári és kereskedelmi ügyekben a határokon átnyúló eljárásokban történő bizonyításfelvételre vonatkozó együttműködési mechanizmusokat. E rendelet célja így a belső piac megfelelő működésének biztosítása, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló, a tagállamok közötti magas szintű bizalomra épülő térség létrehozása.

53 E célra tekintettel a 2020/1783 rendelet olyan rendszert vezetett be, amely kötelező a tagállamokra nézve az e területen esetlegesen felmerülő akadályok elhárítása érdekében. Így e rendeletet nem lehet úgy értelmezni, hogy az korlátozza a más tagállamban történő bizonyításfelvétel lehetőségeit. Éppen ellenkezőleg, a rendelet e lehetőségeket kívánja megerősíteni, előmozdítva a bíróságok közötti együttműködést ezen a területen (lásd ebben az értelemben: 2011. február 17-i Weryński ítélet, C-283/09, EU:C:2011:85, 62. pont; 2012. szeptember 6-i Lippens és társai ítélet, C-170/11, EU:C:2012:540, 29. pont; 2013. február 21-i ProRail ítélet, C-332/11, EU:C:2013:87, 43. és 44. pont).

54 Ebből a szempontból a 2020/1783 rendelet 16. cikke, amely az e rendelet 12. cikke (2) bekezdésének értelmezése szempontjából releváns összefüggésbe illeszkedik, kimerítően felsorolja a bizonyításfelvétel közvetett végrehajtása megtagadásának okait. E kimerítő jelleg egyébként kifejezetten kitűnik a 2020/1783 rendelet (16) preambulumbekezdéséből, amely kimondja, hogy „e rendelet eredményességének biztosítása érdekében azon körülményeket, amelyek esetében megtagadható a bizonyításfelvétel iránti kérelem teljesítése, szigorúan kivételes esetekre kell korlátozni” (lásd ebben az értelemben: 2011. február 17-i Weryński ítélet, C-283/09, EU:C:2011:85, 53. pont).

55 Egyébiránt ebből az következik, hogy mivel a bizonyításfelvétel közvetett végrehajtása megtagadásának ilyen okait kivételnek kell tekinteni, azokat szigorúan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2015. július 16-i Diageo Brands ítélet, C-681/13, EU:C:2015:471, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

56 Ez annál is inkább így van, mivel a 2020/1783 rendelet által a határokon átnyúló bírósági eljárásokban a bizonyításfelvétel területén létrehozott igazságügyi együttműködési mechanizmus célja – ahogyan az e rendelet (3) preambulumbekezdéséből kitűnik – a bizonyításfelvétel megkönnyítése, miközben hozzájárul a késedelmek, valamint az egyének és vállalkozások költségeinek csökkentéséhez is. Ennélfogva e mechanizmus erősíti a hatékony bírói jogvédelemhez való jogot.

57 E körülmények között a 2020/1783 rendelet 12. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése, amely kiegészítené e rendelet 16. cikkét a bizonyításfelvétel iránti kérelem végrehajtásának egy abban elő nem írt megtagadási okával, megkérdőjelezné az említett rendelet által a polgári és kereskedelmi ügyekben a tagállami bíróságok közötti bizonyításfelvétel tekintetében bevezetett igazságügyi együttműködési rendszer hatékonyságát, amely rendszer egyik alapvető eleme az ilyen bizonyításfelvétel iránti kérelem végrehajtásának alapvető kötelezettsége.

58 Ebből következik, hogy annak a megkeresett bíróságnak, amelyhez a megkereső bíróság a 2020/1783 rendelet 1. cikke (1) bekezdésének *a)* pontja és 12. cikke alapján bizonyításfelvétel iránti kérelmet nyújtott be, a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel terén való hatékony együttműködés biztosítása érdekében a megkeresett tagállam eljárási jogának megfelelően végre kell hajtania a kért bizonyításfelvételt. E tekintetben a megkeresett bíróságnak az ilyen bizonyításfelvétel megtagadására vonatkozó hatásköre kizárólag az e rendelet 16. cikkében foglalt megtagadási okokra korlátozódik, anélkül hogy többek között a megkeresett bíróság tagállamának anyagi jogán alapuló indokok – ideértve a megkeresett bíróság állama jogának alapvető elveire alapított indokokat is – igazolhatnák a 2020/1783 rendelet 12. cikke értelmében vett bizonyításfelvétel megtagadását.

59 Ebből következik, hogy a megkereső bíróság feladata, hogy a tagállamának anyagi joga alapján értékelje azokat a feltételeket, amelyek mellett a más tagállamban található bizonyíték megszerzése érdekében bizonyításfelvétel végezhető. A jelen ügyben e feltételeket tehát nem a kérdést előterjesztő bíróságnak kell értékelnie a francia polgári törvénykönyv 16-11. cikke alapján, hanem a megkereső bíróságnak az olasz anyagi jogra tekintettel.

60 E tekintetben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy ez utóbbi jog elismeri valamely személy azon jogát, hogy megismerje a származását, és a leszármazás megállapítására irányuló bírósági eljárás keretében lehetővé teszi, hogy a feltételezett szülő testének exhumálását követően post mortem genetikai vizsgálatot végezzenek.

61 Harmadszor, mivel a 2020/1783 rendelet alkalmazása a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jog végrehajtásának minősül, az e rendelet alapján együttműködést megvalósító nemzeti bíróságoknak be kell tartaniuk a Chartában biztosított alapvető jogokból fakadó követelményeket.

62 A 2020/1783 rendelet ugyanis az igazságügyi együttműködés eszközeként a polgári és kereskedelmi ügyekben konkretizálja a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvét, amelynek alapvető jelentősége van az uniós jogban, mivel lehetővé teszi egy belső határok nélküli térség létrehozását és fenntartását. Márpedig ez az elv, különösen a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében mindegyik államtól megköveteli, hogy – kivételes körülményektől eltekintve – úgy tekintse, hogy az összes többi tagállam tiszteletben tartja az uniós jogot, és különösen az uniós jog által elismert alapvető jogokat (2014. december 18-i 2/13 [Az Uniónak az EJEE-hez történő csatlakozása] vélemény, EU:C:2014:2454, 191. pont).

63 Így a tagállamok az uniós jog végrehajtásakor az uniós jog alapján kötelesek lehetnek arra, hogy feltételezzék, a többi tagállam tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és így nemcsak az nem lehetséges, hogy valamely másik tagállamtól az alapvető jogok uniós jog által biztosított védelmi szintjénél magasabb nemzeti védelmi szintet követeljenek meg, hanem – a kivételes esetektől eltekintve – azt sem vizsgálhatják meg, hogy ezen másik tagállam a konkrét esetben ténylegesen tiszteletben tartotta-e az Unió által biztosított alapvető jogokat (2014. december 18-i 2/13 [Az Uniónak az EJEE-hez történő csatlakozása] vélemény, EU:C:2014:2454, 192. pont).

64 Ahogyan az a jelen ítélet 43. pontjából kitűnik, a 2020/1783 rendelet értelmében a megkereső bíróság feladata, hogy tagállamának jogával összhangban meghatározza az előtte folyamatban lévő bírósági eljárásban alkalmazandó bizonyításfelvételt. Következésképpen szintén kizárólag e megkereső bíróság feladata annak megvizsgálása, hogy az ilyen intézkedés elrendeléséről szóló határozata megfelel-e az Unió által biztosított alapvető jogoknak.

65 A jelen esetben az alapügynek a jelen ítélet 19. pontjában összefoglalt körülményeire tekintettel úgy tűnik, hogy a szóban forgó bizonyításfelvételt, vagyis a feltételezett apa testének exhumálását és a szóban forgó genetikai szakvélemény elkészítése céljából DNS-minta begyűjtését csak azt követően rendelték el, hogy az utóbbi elismert gyermekei megtagadták, hogy alávessék magukat egy olyan hematológiai szakvéleményhez szükséges vizsgálatoknak, amely lehetővé teszi annak meghatározását, hogy az alapeljárás felperese mutat-e genetikai egyezést az ő genetikai jellemzőikkel, és azt követően, hogy kérelmezték, hogy apjuk holttestén ott végezzenek genetikai vizsgálatot, ahol az nyugszik.

66 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Chartának a magán- és családi élet, az otthon és a kapcsolattartás tiszteletben tartásához való, mindenkit megillető jogra vonatkozó 7. cikke legalább ugyanazokat a garanciákat tartalmazza, mint az EJEE 8. cikke, amelyeket a Charta 52. cikkének (3) bekezdése értelmében a védelem minimális szintjeként figyelembe kell venni (lásd ebben az értelemben: 2024. október 4-i Mirin ítélet, C-4/23, EU:C:2024:845, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

67 Az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE 8. cikkével kapcsolatos ítélkezési gyakorlata szerint a személyazonossághoz való jog a magánélet fogalma szerves részének tekintendő, amely magában foglalja az egyén származásának megismeréséhez és elismeréséhez való jogát is. Ezen ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a származásukat bizonyítani kívánó személyek ahhoz fűződő érdeke, hogy megszerezzék azokat az információkat, amelyek nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy a személyes identitásuk fontos aspektusára vonatkozó igazságot feltárják, az EJEE által védett létfontosságú érdeknek minősül, még akkor is, ha ezt az érdeket össze kell egyeztetni harmadik személyeknek az elhunyt testének sérthetetlenségéhez fűződő jogával, az elhunytak tiszteletben tartásához való joggal, valamint a jogbiztonság védelméhez fűződő közérdekkel (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2006. július 13., Jäggi kontra Svájc, CE:ECHR:2006:0713JUD005875700, 38. és 39. §).

68 Ennek keretében az Emberi Jogok Európai Bírósága már megállapította, hogy a feltételezett szülő érdekeinek védelme önmagában nem elegendő érv ahhoz, hogy megfosszák a leszármazását bizonyítani kívánó személyt az EJEE 8. cikke szerinti jogaitól. E bíróság többek között úgy ítélte meg, hogy az érintett ügy sajátos körülményeire tekintettel a post mortem genetikai szakvéleménynek a feltételezett biológiai szülő kifejezett és előzetes hozzájárulásának hiányára alapított megtagadása a felperesnek a származása megismeréséhez való joga indokolatlan megsértésének minősül (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2011. június 16., Pascaud kontra Franciaország ítélet, CE:ECHR:2011:0616JUD001953508, 64., 65. és 68. §).

69 Márpedig, ami a kérdést előterjesztő bíróságnak az emberi méltósághoz való, a Charta 1. cikkében előírt jog tiszteletben tartására vonatkozó kérdéseit illeti, a Bíróság rendelkezésére álló iratokból semmi nem enged arra következtetni, hogy az alapügyben a versengő érdekek mérlegelése során a Tribunale di Genova (genovai bíróság) nem vette megfelelően figyelembe ezt a jogot.

70 Ezenkívül elegendő megállapítani, hogy a jelen ügyben semmilyen körülmény nem teszi lehetővé annak feltételezését, hogy a Bíróságnak a jelen ítélet 62. és 63. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlata értelmében vett kivételes esetről van szó, amelyben a megkeresett bíróság megalapozottan kérdőjelezheti meg azt a tényt, hogy az alapügyben szereplő bizonyításfelvétel megfelel az Unió által biztosított alapvető jogoknak.

71 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 2020/1783 rendelet 12. cikkének (2) bekezdését a Charta 1. és 7. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az nem teszi lehetővé a megkeresett bíróság számára, hogy megtagadja egy, a leszármazással kapcsolatos jogvitában eljáró, megkereső bíróság által küldött, a feltételezett szülő testének exhumálását követő genetikai mintavétellel megvalósítandó bizonyításfelvétel iránti kérelem végrehajtását azon az alapon, hogy a megkeresett bíróság tagállamának valamely anyagi jogi szabálya tiltja az ilyen bizonyíték beszerzését.

II.

C-224/24 - Società Eredi Raimondo Bufarini - II ügyben 2026. július 9-én hozott ítélet

A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyének kezeléséről, valamint a 96/82/EK tanácsi irányelv módosításáról és későbbi hatályon kívül helyezéséről szóló, 2012. július 4-i 2012/18/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének 12. pontját a következőképpen kell értelmezni:
azzal nem ellentétes az illetékes közigazgatási hatóság által kiállított hulladékgazdálkodási engedélyben esetlegesen alkalmazott olyan gyakorlat, amely szerint az e rendelkezés értelmében vett „veszélyes anyagok” üzemben való jelenlétének értékelése és annak bizonyítása, hogy mennyiségeik soha nem érik el a 2012/18 irányelv I. melléklete 1. vagy 2. részében meghatározott mennyiségeket, nem alapulhat kizárólag az ezen üzem üzemeltetője által bevezetett, az üzemben ténylegesen jelen lévő ilyen anyagok folyamatos nyomon követését biztosító irányítási rendszeren.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyének kezeléséről, valamint a 96/82/EK tanácsi irányelv módosításáról és későbbi hatályon kívül helyezéséről szóló, 2012. július 4-i 2012/18/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2012. L 197., 1. o.) 3. cikke 12. pontjának és 7. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet egyfelől a Società Eredi Raimondo Bufarini Srl – Servizi Ambientali, egy olasz jog szerinti társaság, másfelől a Ministero dell’Interno (belügyminisztérium, Olaszország), és a Ministero della Transizione Ecologica (az ökológiai átállásért felelős minisztérium), a Comitato tecnico regionale delle Marche (Marche regionális műszaki bizottsága, Olaszország; a továbbiakban: műszaki bizottság) és a Coordinamento per l’uniforme applicazione sul territorio nazionale di cui all’art. 11 del D. Lgs 105/2015 (a 105/2015. sz. törvényerejű rendelet 11. cikkében előírt, az ország egész területén történő egységes alkalmazást biztosító koordinációs szolgálat) között a műszaki bizottság által hozott azon határozat tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelyben felszólították e társaságot a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyének kezelésére vonatkozó dokumentumok benyújtására.

Az alapeljárás

24 Az alapeljárás felperese egy folyékony, veszélyes és nem veszélyes hulladékok kezelésére szolgáló üzemet üzemeltet Falconara Marittimában (Olaszország) az Ancône megye (Olaszország) által 2012. szeptember 5-én kiadott integrált környezetvédelmi engedély alapján, amely lehetővé teszi számára, hogy legfeljebb 800 tonna veszélyes hulladékot tároljon, és naponta legfeljebb 200 tonna veszélyes hulladékot kezeljen.

25 2020. február 18-án a műszaki bizottságon belül létrehozott, a 2012/18 irányelv értelmében vett illetékes hatóságként eljáró munkacsoport arra a következtetésre jutott, hogy az alapeljárás felperesének üzeme nem zárható ki a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzésére vonatkozó olasz szabályozás, és különösen a 105/2015. sz. törvényerejű rendelet hatálya alól.

26 Következésképpen a műszaki bizottság 2020. május 28-i határozatával felszólította az alapeljárás felperesét, hogy nyújtsa be az e törvényerejű rendelet 13. cikkében előírt bejelentést, valamint a szintén az említett törvényerejű rendeletben meghatározott biztonsági jelentést.

27 Egy új ellenőrzési eljárást követően a műszaki bizottság 2020. november 24-i határozatával megismételte e felszólítást, és jelezte, hogy ennek hiányában az alapeljárás felperesének fizikailag korlátoznia kell az üzemében található tartályok egy részének használatát oly módon, hogy az ne lépje túl a 105/2015. sz. törvényerejű rendeletben előírt határértékeket.

28 Az alapeljárás felperese megtámadta ez utóbbi határozatot a Tribunale amministrativo regionale per le Marche (Marche tartományi közigazgatási bíróság, Olaszország) előtt, amely 2021. június 23-i ítéletével elutasította a keresetét.

29 Az alapeljárás felperese fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a Consiglio di Statóhoz (államtanács, Olaszország), amely a kérdést előterjesztő bíróság, azt állítva, hogy az érintett olasz szabályozás ellentétes a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzésére vonatkozó uniós joggal, és ennélfogva azt kérve e bíróságtól, hogy előzetes döntéshozatal céljából a 2012/18 irányelv 3. cikke 12. pontjának értelmezésére vonatkozó kérdést terjesszen a Bíróság elé.

30 2022. január 25-i határozatával a kérdést előterjesztő bíróság úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és az alapeljárás keretében előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszt a Bíróság elé. E kérelemmel a kérdést előterjesztő bíróság három kérdést terjesztett a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra, amelyek közül az első kettő az EUMSZ 267. cikk értelmezésére vonatkozott, egyrészt a végső fokon eljáró nemzeti bíróság azon jogát illetően, hogy eltekinthet attól, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesszen a Bíróság elé, ha úgy ítéli meg, hogy az érintett uniós jogi rendelkezés értelmezése nem enged teret semmilyen észszerű kétségnek, másrészt pedig az olyan nemzeti szabályozás EUMSZ 267. cikkel való összeegyeztethetőségét illetően, amely lehetővé teszi az ilyen nemzeti bíróság polgári jogi és fegyelmi felelősségének megállapítását, amennyiben e bíróság elutasítja az előtte folyamatban lévő eljárásban részt vevő egyik fél által előterjesztett, arra irányuló kérelmet, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel forduljanak a Bírósághoz. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés, amelyet arra az esetre tettek fel, ha a Bíróság az első két kérdésre igenlő választ adna, arra vonatkozott, hogy összeegyeztethető-e a 2012/18 irányelv 3. cikkének 12. pontjával a hulladékkezelő üzemben jelen lévő veszélyes anyagok mennyiségének meghatározására irányuló gyakorlat.

31 A 2022. december 15-iSocietà Eredi Raimondo Bufarini végzésben (C-144/22, EU:C:2022:1013) a Bíróság az első kérdésre lényegében azt a választ adta, hogy az EUMSZ 267. cikket úgy kell értelmezni, hogy az a nemzeti bíróság, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, eltekinthet attól, hogy az uniós jog értelmezésére vonatkozó kérdést terjesszen a Bíróság elé, és e kérdésről a saját

felelősségére határozhat, amennyiben az uniós jog helyes értelmezése olyan nyilvánvaló, hogy az minden észszerű kétséget kizár. Az ilyen helyzet fennállását az uniós jog sajátos jellemzőinek, az értelmezésével kapcsolatos különös nehézségeknek és az Unión belüli eltérő ítélkezési gyakorlat veszélyének függvényében kell megítélni.

32 E tekintetben a Bizottság kifejtette, hogy az ilyen nemzeti bíróságnak nem kell részletesen bizonyítania, hogy a tagállamok végső fokon eljáró többi bírósága és a Bíróság ugyanazon értelmezést fogadná el, azonban az említett szempontokat figyelembe vevő vizsgálat végén meg kell győződnie arról, hogy az érintett uniós jogi rendelkezések értelmezése ugyanolyan nyilvánvaló lenne e többi bíróság és a Bíróság számára is.

33 A Bíróság ezenkívül e végzésben úgy ítélte meg, hogy a jelen ítélet 30. pontjában említett második kérdés elfogadhatatlan, mivel semmilyen kapcsolatban nem áll az alapeljárás tárgyával, és az előterjesztett első kérdésre adott válaszra tekintettel a harmadik kérdésre nem szükséges válaszolni.

34 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel a kérdést előterjesztő bíróság ugyanezen alapeljárás keretében úgy határozott, hogy ismét a 2012/18 irányelv értelmezésére vonatkozó kérdéseket terjeszt a Bíróság elé. Úgy véli ugyanis, hogy észszerű kétség áll fenn ezen irányelv rendelkezéseinek értelmezését illetően.

35 Az alapeljárás felperese e tekintetben úgy érvel a kérdést előterjesztő bíróság előtt, hogy a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzésére vonatkozó uniós jog alapján a hulladékkezelő üzem üzemeltetője számára lehetővé kell tenni annak bizonyítását, hogy az ilyen anyagoknak a létesítményében való jelenléte soha nem éri el a 2012/18 irányelv értelmében vett alacsony küszöbértéket, egy olyan irányítási rendszer segítségével, amely lehetővé teszi az ezen üzemben jelen lévő anyagok folyamatos nyomon követését. Így az az olasz szabályozás, amely nem tesz ilyen megoldást lehetővé, ellentétes ezzel az irányelvvel.

36 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a 2012/18 irányelv 3. cikkének 12. pontjában szereplő „veszélyes anyagok jelenléte” fogalmának értelmezése meghatározó az előtte folyamatban lévő jogvita megoldása szempontjából, különösen az ilyen jelenlétnek az alapeljárás felperese által hivatkozott rendszer segítségével történő értékelésének lehetőségét illetően.

37 Egyébiránt e bíróság úgy véli, hogy a 2012/18 irányelv 7. cikkének értelmezése annak értékelése szempontjából is releváns, hogy az illetékes olasz hatóság köteles-e engedélyezni az alapeljárás felperese számára a veszélyes anyagok jelenlétének az olasz szabályozásban előírtaktól eltérő módon történő azonosítását lehetővé tevő információk közlését, következésképpen pedig azt, hogy az alapügyben szóban forgó felszólítás jogszerű-e, vagy sem. E bíróság szerint e 7. cikk a tagállamokra bízza azon legmegfelelőbb módszer megválasztását, amellyel az üzemeltetőnek bejelentést kell tennie ezen információkról. Ezen irányelv azzal, hogy általános jelleggel megköveteli a „rendszer hatékonyságának” biztosítását, nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy az említett információk bejelentésének egyetlen adott módját válasszák. Mindemellett az említett 7. cikkben használt „bejelentés” fogalma azt sugallja, hogy az említett irányelv nem ír elő konkrét részletszabályt e közlést illetően. Ezenkívül annak meghatározása érdekében, hogy a tagállamok előírhatnak-e egységes bejelentési módot, egyensúlyba kell hozni egyrészt a szabad verseny és a letelepedés szabadságának elvét, másrészt pedig a környezet védelme és a biztonság szükségességét.

38 E körülmények között a Consiglio di Stato (államtanács) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) Ellentétes-e a »veszélyes anyagok jelenlétének« a [2012/18 irányelv] 3. cikkének 12. pontjában szereplő meghatározásával a valamely hulladékkezelő üzemben jelen lévő veszélyes hulladékok mennyiségének előírását az üzemelő által bevezetett (és adott esetben a [2008/98 irányelv] 23. cikke szerinti vagy a [2010/75 irányelv] 4. cikke szerinti engedélyből átültetett) üzemeltetési eljárásra utaló olyan gyakorlat, amely a hulladékoknak a [2012/18 irányelv] 3. cikkének 11. pontja értelmében vett keverékekként való minősítésével az üzemben jelen lévő veszélyes anyagok mennyiségének folyamatos nyomon követését irányozza elő, és biztosítja, hogy e veszélyes anyagok mennyisége ne lépje túl a [2012/18 irányelv] I. mellékletének 2. oszlopában szereplő alsó küszöbértéket, illetve az annak 3. oszlopában szereplő felső küszöbértéket?

2) Ellentétes-e a [2012/18 irányelv] verseny és a letelepedés szabadsága elvei szerint értelmezett 7. cikkével – amely előírja, hogy az üzemeltető köteles »az illetékes hatóságnak bejelentést« tenni az irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében felsorolt információkról – a [105/2015. sz. törvényerejű rendelet] 13. cikkének 1., 2. és 5. bekezdésében foglaltakhoz hasonló olyan rendelkezés, amelynek értelmében az információk közlése kizárólag »a hatályos szabályozásnak megfelelően öntanúsítás formájában aláírt« (2. bekezdés), »az üzemeltető által az 1. bekezdésben meghatározott címzettek részére elektronikus formában, az 5. cikk 3. bekezdése szerinti súlyos balesetek okozására alkalmas üzemek jegyzéke révén a rendelkezésre bocsátott elektronikus kézbesítési szolgáltatások és eszközök igénybevételével továbbított« vagy »kizárólag digitális aláírással ellátott, tanúsított elektronikus levél útján [továbbított]« (5. bekezdés), »az 5. mellékletben szereplő formanyomtatványnak megfelelően elkészített bejelentés« (1. bekezdés) útján történhet, ezáltal kizárja a kommunikációnak »az üzemeltető által bevezetett« olyan módszerét, amely az üzemben jelen lévő veszélyes anyagok mennyiségének folyamatos nyomon követését irányozza elő, és biztosítja, hogy e veszélyes anyagok mennyisége ne lépje túl a [2012/18 irányelv] I. mellékletének 2. oszlopában szereplő alsó küszöbértéket, illetőleg az annak 3. oszlopában szereplő felső küszöbértéket?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

39 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2012/18 irányelv 3. cikkének 12. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az illetékes közigazgatási hatóság által

kiállított hulladékgazdálkodási engedélyben esetlegesen alkalmazott olyan gyakorlat, amely szerint az e rendelkezés értelmében vett „veszélyes anyagok” üzemben való jelenlétének értékelése és annak bizonyítása, hogy mennyiségeik soha nem érik el az ezen irányelv I. melléklete 1. vagy 2. részében meghatározott mennyiségeket, nem alapulhat kizárólag az ezen üzem üzemeltetője által bevezetett, az üzemben ténylegesen jelen lévő ilyen anyagok folyamatos nyomon követését biztosító irányítási rendszeren.

40 E tekintetben a 2012/18 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az irányelvet az annak 3. cikkében meghatározott üzemekre kell alkalmazni. Amint az e 3. cikk 1–3. és 10. pontjának együttes olvasatából kitűnik, az „üzem” fogalma az üzemeltető irányítása alatt lévő terület egészét jelöli, ahol egy vagy több létesítményben az említett irányelv I. mellékletének 1. részének vagy 2. részének hatálya alá tartozó veszélyes anyagok találhatók az ezen I. mellékletben meghatározott mennyiségekkel megegyező vagy azt meghaladó mennyiségben.

41 Ebből következik, hogy a valamely üzemben jelen lévő veszélyes anyagok mennyisége határozza meg, hogy az a 2012/18 irányelv hatálya alá tartozik-e. Így ezen irányelv nem alkalmazható azokra a vállalkozásokra, amelyeknél a veszélyes anyagok az irányelv I. melléklete 1. vagy 2. részének 2. oszlopában meghatározottnál kisebb mennyiségben vannak jelen. Ezen mennyiségek alapján az üzemek „alacsony küszöbértékű” vagy „felső küszöbértékű” üzemek az említett irányelv 3. cikkének 2. pontja, illetve ugyanezen 3. cikk 3. pontja értelmében. E minősítés határozza meg ugyanezen irányelv alapján az érintett tagállamot és az üzemeltetőt terhelő kötelezettségek terjedelmét.

42 A 2012/18 irányelv 3. cikkének 12. pontja, amelynek értelmezését a kérdést előterjesztő bíróság kéri, a „veszélyes anyagok jelenléte” fogalmát úgy határozza meg, mint az ilyen anyagok tényleges vagy várható jelenléte az üzemben, valamint azoknak a veszélyes anyagoknak a jelenléte, amelyekről észszerűen feltételezhető, hogy akkor keletkezhetnek, amikor a folyamatok az üzemen belül bármely létesítményben kikerülnek az ellenőrzés alól, amennyiben e veszélyes anyagok mennyisége eléri vagy meghaladja az I. melléklet 1. vagy 2. részében meghatározott „küszöbértékeket”.

43 E rendelkezés tehát három olyan esetet ír elő, amelyben úgy kell tekinteni, hogy a veszélyes anyagok „jelen vannak” egy üzemben, nevezetesen amikor az ilyen anyagok bizonyos mennyiségeinek tényleges jelenlétét megállapítják, amikor e jelenlét várható, illetve amikor a folyamatok ellenőrzés alóli kikerülése esetén észszerűen feltételezhető.

44 Márpedig, mivel a 2012/18 irányelv nem határozza meg a „tényleges jelenlét”, a „várható jelenlét” és „azoknak a veszélyes anyagoknak a jelenléte, amelyekről észszerűen feltételezhető, hogy akkor keletkezhetnek, amikor a folyamatok […] kikerülnek az ellenőrzés alól” kifejezéseket, és az irányelv nem utal a tagállamok jogára ezek meghatározása tekintetében, az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében azon kifejezések értelmét és terjedelmét, amelyekre az uniós jog semmilyen meghatározást nem ad, és nem utal a tagállamok jogára, az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentésük szerint kell meghatározni, figyelembe véve azon szövegkörnyezetet, amelyben a kifejezéseket használják, és azon szabályozás célkitűzéseit, amelynek e kifejezések részét képezik (lásd ebben az értelemben: 2011. október 18-i Brüstle ítélet, C-34/10, EU:C:2011:669, 25. és 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2026. február 12-i Stichting Koskea ítélet, C-490/24, EU:C:2026:89, 24. pont).

45 E tekintetben meg kell állapítani először is e kifejezések szokásos jelentését illetően, hogy a veszélyes anyag „tényleges jelenléte” magában foglalja annak tényleges vagy bizonyított létezését, másodszor, hogy az ilyen anyag „várható jelenléte” úgy értelmezhető, mint amely olyan anyagot jelöl, amelynek beszerzését vagy előállítását tervezik, harmadszor pedig, hogy az olyan veszélyes anyag jelenléte, amelynek keletkezése a folyamatok ellenőrzés alóli kikerülése esetén „észszerűen feltételezhető”, olyan esemény bekövetkezését jelenti, amely az adott körülmények között észszerűen elképzelhető.

46 Következésképpen a 2012/18 irányelv 3. cikkének 12. pontja mind a valamely üzemben bizonyos mennyiségben ténylegesen jelen lévő veszélyes anyagokra, mind azon veszélyes anyagokra vonatkozik, amelyek jelenléte ezen üzemben bizonyos körülmények között várható vagy észszerűen feltételezhető. Így az ilyen anyagok valamely üzemben egy adott időpontban való tényleges hiánya önmagában nem elegendő ahhoz, hogy ezen üzemet a 2012/18 irányelv 2. és 3. cikke értelmében ki lehessen zárni ezen irányelv hatálya alól, mivel figyelembe kell venni azok várható vagy észszerűen feltételezhető jelenlétét is.

47 Ezt követően meg kell állapítani, hogy a 2012/18 irányelv 3. cikke 12. pontjának e szó szerinti értelmezését megerősíti az a szövegkörnyezet, amelybe e rendelkezés illeszkedik.

48 Közelebbről, az említett rendelkezés a valamely üzemben jelen lévő veszélyes anyagok mennyiségének meghatározása érdekében a 2012/18 irányelv I. mellékletében meghatározott „küszöbértékekre” hivatkozik. Márpedig az ezen I. mellékletre vonatkozó 3. megjegyzés szerint az ezen irányelv egyes cikkeinek alkalmazásában figyelembe veendő mennyiségek azok a maximális mennyiségek, amelyek egy adott időpontban az adott üzemben ténylegesen vagy valószínűsíthetően jelen vannak. Az említett I. mellékletre vonatkozó 5. megjegyzés a veszélyes anyagok adott csoportjába való besorolásukat illetően megemlíti azokat az anyagokat is, amelyek valamely üzemben ténylegesen vagy valószínűsíthetően jelen vannak.

49 Egyébiránt, amint az a 2012/18 irányelv (12) preambulumbekezdéséből kitűnik, az üzemeltetőket általános kötelezettség terheli arra vonatkozóan, hogy minden szükséges intézkedést megtegyenek a súlyos balesetek megelőzése, következményeik mérséklése és helyreállítása érdekében, figyelembe véve azokat a veszélyes anyagokat is, amelyek az üzemben bekövetkező súlyos balesetek során keletkezhetnek. Ezen irányelv e (12) preambulumbekezdéssel összefüggésben értelmezett 5. cikke (1) bekezdésének, valamint 7. és 8. cikkének megfelelően az üzemeltetőknek e célból be kell jelenteniük az illetékes hatóságnak azon információkat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az illetékes hatóság azonosítani tudja a ténylegesen vagy valószínűsíthetően jelen lévő veszélyes anyagokat, beleértve azok csoportját, mennyiségét és fizikai formáját, előzetesen tájékoztatniuk kell e hatóságot az említett rendelkezésekben említett információkban bekövetkező jelentős változásokról,

valamint meg kell fogalmazniuk és adott esetben meg kell küldeniük e hatóságnak a súlyos balesetek megelőzésére kidolgozott tervüket meghatározó dokumentumot.

50 Ezenkívül a 2012/18 irányelv (15) és (16) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 10. és 12. cikke szerint annak bizonyítása érdekében, hogy a súlyos balesetek megelőzése terén megtették a szükséges intézkedéseket, a „felső küszöbértékű üzemeknek” biztonsági jelentéseket és védelmi terveket kell készíteniük, amelyek többek között az ilyen balesetek lehetséges forgatókönyveinek, kockázatai elemzésének és a megelőző intézkedéseknek a részleteit tartalmazzák.

51 A jelen ítélet 49. és 50. pontjában említett rendelkezésekből az is kitűnik, hogy bizonyos esetekben, különösen, ha új üzemekről van szó, az e rendelkezésekben említett dokumentumokat az ilyen üzemek építésének megkezdése vagy azok üzembe állítása előtt el kell készíteni, és adott esetben meg kell küldeni az illetékes hatóságnak. Ezenfelül e hatóság előzetesen megvizsgálja a biztonsági jelentést, és adott esetben az ilyen vizsgálatot követően megtilthatja az érintett üzem üzembe helyezését vagy további üzemeltetését.

52 Ezenfelül a 2012/18 irányelv 11. cikke előírja, hogy többek között a veszélyes üzemeket, létesítményeket vagy anyagokat érintő olyan módosítások esetén, amelyeknek jelentős következménye lehet a súlyos balesetek veszélyeit illetően, vagy amelyek azt eredményezhetik, hogy egy „alsó küszöbértékű üzem”„felső küszöbértékű üzemmé” válik, vagy fordítva, az üzemeltetőnek felül kell vizsgálnia, és, ahol szükséges, naprakésszé kell tennie a bejelentést, a MAPP-ot, a biztonsági irányítási rendszert és a biztonsági jelentést, és még a módosítás végrehajtása előtt tájékoztatnia kell az illetékes hatóságot a szükséges részletekről.

53 A jelen ítélet 49–52. pontjában említett kötelezettségek tartalmából kitűnik, hogy azok megelőző jellegűek. Így e kötelezettségek tiszteletben tartása – a 2012/18 irányelv érintett rendelkezései hatékony érvényesülésének megőrzése és az ezen irányelv által követett célok megvalósításának biztosítása érdekében – megköveteli, hogy az említett kötelezettségeket kellő időben teljesítsék ahhoz, hogy biztosítsák a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek kockázatának előzetes értékelését.

54 Az ilyen megelőző jelleg tehát kizárja a 2012/18 irányelv 3. cikke 12. pontjának olyan értelmezését, amely szerint önmagában azon tény, miszerint egy üzemben egy adott időpontban ténylegesen hiányoznak a veszélyes anyagok érintett mennyiségei, mentesíti ezen üzem üzemeltetőjét a fent említett kötelezettségek alól. Az ezen irányelv által létrehozott, a súlyos balesetek ellenőrzésére szolgáló mechanizmust ugyanis úgy alakították ki, hogy a valamely létesítményben ténylegesen vagy valószínűsíthetően jelen lévő anyagok mennyiségének ingadozásait – amint az a jelen ítélet 48. pontjából kitűnik – az említett anyagok maximális mennyiségének vonatkozásában vegyék figyelembe.

55 Végül a 2012/18 irányelv 3. cikke 12. pontjának ilyen szó szerinti és rendszertani értelmezése lehetővé teszi ezen irányelv célkitűzései megvalósítását is, amely irányelv a (2)–(4) és (6) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 1. cikkének megfelelően arra irányul, hogy az egész Unióban következetes és hatékony módon megerősítse a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek megelőzésére, valamint e balesetek emberi egészségre és a környezetre gyakorolt következményeinek korlátozására vonatkozó védelem szintjét, ami biztonsági és kockázatcsökkentő intézkedések bevezetését és alkalmazását feltételezi. Ezenkívül e (2) preambulumbekezdés megemlíti a „megfelelő óvintézkedések” szükségességét.

56 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a 2012/18 irányelvet az EUMSZ 192. cikk (1) bekezdése alapján fogadták el, amely arra vonatkozik, hogy az Uniónak a környezetvédelem területén milyen lépéseket kell tennie az EUMSZ 191. cikkben említett célkitűzések elérése érdekében. Ezen utóbbi cikk (1) bekezdésének első és második franciabekezdése úgy rendelkezik, hogy az Unió környezetpolitikája hozzájárul a környezet minőségének megőrzésére, védelmére és javítására, valamint az emberi egészség védelmére irányuló célkitűzések eléréséhez. Az említett EUMSZ 191. cikk (2) bekezdése szerint az Unió környezetpolitikájának célja a magas szintű védelem, és ez többek között az elővigyázatosság és a megelőzés elvén alapul. E rendelkezésekből következik, hogy a környezet minőségének védelme és javítása, valamint az emberi egészség védelme e politikának – amelyhez a 2012/18 irányelv is tartozik – két szorosan összefüggő alkotóeleme. Az irányelv által megállapított szabályok tehát az Uniót a környezet és az emberi egészség védelmére vonatkozóan terhelő, többek között az EUMSZ 191. cikk (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeket konkretizálják (lásd analógia útján: 2024. június 25-i Ilva és társai ítélet, C-626/22, EU:C:2024:542, 67., 68. és 70. pont).

57 A Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében az elővigyázatosság elve helyes alkalmazásának előfeltételét képezi elsősorban az érintett veszélyes anyagok környezetre gyakorolt lehetséges negatív hatásainak azonosítása, másodsorban pedig egy, a rendelkezésre álló legmegbízhatóbb tudományos adatokon és a nemzetközi kutatások legújabb eredményein alapuló átfogó környezeti kockázatfelmérés. Amennyiben lehetetlennek bizonyul bizonyossággal meghatározni az állítólagos kockázat meglétét vagy terjedelmét az elvégzett vizsgálatok eredményének elégtelen, nem meggyőző vagy pontatlan jellege miatt, de a környezetet ténylegesen fenyegető károsodás valószínűsége fennáll abban az esetben, ha a kockázat bekövetkezik, akkor az elővigyázatosság elve igazolja korlátozó intézkedések elfogadását, feltéve hogy azok nem hátrányosan megkülönböztető jellegűek és hogy azok objektívek (lásd ebben az értelemben: 2019. március 28-i Verlezza és társai ítélet, C-487/17–C-489/17, EU:C:2019:270, 57. és 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

58 Ekképpen, figyelembe véve a magas szintű védelem biztosításának szükségességét és az elővigyázatosság elvének tiszteletben tartását, a 2012/18 irányelv 3. cikkének 12. pontjában szereplő „veszélyes anyagok jelenléte” fogalmát nem lehet szűken értelmezni (lásd analógia útján: 2020. október 14-i Sappi Austria Produktion és Wasserverband Region Gratkorn-Gratwein ítélet, C-629/19, EU:C:2020:824, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

59 A fentiek fényében meg kell állapítani, hogy még ha az üzemben egy adott időpontban ténylegesen jelen lévő veszélyes anyagok folyamatos nyomonkövetési rendszere szolgáltathat is helytálló

valószínűsítő körülményeket az ilyen anyagok ezen üzemben való „tényleges jelenlétét” illetően, e rendszer önmagában nem teszi lehetővé a „veszélyes anyagok” említett üzemben való, a 2012/18 irányelv 3. cikkének 12. pontja értelmében vett jelenlétének meghatározását.

60 Egyébiránt azon körülményeket illetően, amelyek a veszélyes anyagok üzemben való „várható jelenlétére” vagy az ilyen anyagok e 3. cikk 12. pontja értelmében a folyamatok ellenőrzés alóli kikerülése esetén „észszerűen feltételezhető” jelenlétére utalnak, emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a jelen ítélet 45., 46., 53. és 54. pontjából kitűnik – e fogalmak az e üzemben esetlegesen jelen lévő veszélyes anyagokra vonatkoznak, vagyis azokra, amelyek jelenléte előre látható vagy észszerűen elképzelhető, és e jelenlétet előzetesen ezen anyagok maximális mennyiségének figyelembevételével kell értékelni.

61 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy tekintettel arra, hogy e maximális mennyiségeket észszerű módon előre kell jelezni, a jelen ítélet előző pontjában említett körülmények között szerepel az érintett üzem veszélyes anyagok tárolására vagy kezelésére vonatkozó, az üzemeltető működési engedélyében megadott maximális kapacitása. Az ilyen engedély ugyanis, amelyet adott esetben más releváns tényezőkkel együtt értékelnek, főszabály szerint lehetővé teszi az ezen üzemben ténylegesen vagy valószínűsíthetően jelen lévő veszélyes anyagok maximális mennyiségének objektív értékelését.

62 E megállapítás különösen érvényes a 2008/98 irányelv 23. cikkében, illetve a 2010/75 irányelv 4. cikkében meghatározott engedélyekre, amelyekre mind a kérdést előterjesztő bíróság, mind pedig az alapeljárás felperese hivatkozik, egyébiránt megjegyezve, hogy ezen irányelveket a 2012/18 irányelvhez hasonlóan az Unió környezetpolitikájának végrehajtása érdekében fogadták el. E tekintetben először is e 23. cikk (1) bekezdése a) pontjának szövegéből magából kitűnik, hogy a hulladékgazdálkodásra vonatkozó engedélyekben meg kell határozni legalább a kezelhető hulladék típusait és mennyiségeit.

63 Másodszor, a 2010/75 irányelv I. mellékletének 5. részével összefüggésben értelmezett 4. és 12. cikkének megfelelően az ezen irányelv hatálya alá tartozó létesítmények, amelyek magukban foglalják a hulladékgazdálkodást végző létesítményeket is, engedély nélkül nem üzemeltethetők. Márpedig az ilyen engedély megadása magában foglalja többek között az érintett létesítményben felhasznált vagy termelt nyers- és segédanyagok, valamint egyéb anyagok meghatározását. A Bíróság kimondta, hogy az ilyen létesítmény üzemeltetési engedélyének kiadására vagy újraértékelésére irányuló eljárások szerves része a létesítmény tevékenysége hatásainak előzetes értékelése mind a környezetre, mind pedig az emberi egészségre gyakorolt hatások tekintetében (lásd ebben az értelemben: 2024. június 25-i Ilva és társai ítélet, C-626/22, EU:C:2024:542, 105. pont).

64 Következésképpen a 2012/18 irányelvet végrehajtó nemzeti szabályozásnak az érintett létesítményre való alkalmazhatóságára, és különösen a „veszélyes anyagok” ezen létesítményben való jelenlétének értékelésére vonatkozó jogvitában eljáró nemzeti bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy az ezen irányelv I. mellékletének hatálya alá tartozó veszélyes anyagok ténylegesen az e mellékletben említettekkel azonos vagy annál nagyobb mennyiségben vannak-e jelen, illetve hogy az ilyen jelenlét várható vagy észszerűen feltételezhető-e. E vizsgálatot az adott ügy összes körülményének figyelembevételével kell elvégezni, ügyelve az említett irányelv által kitűzött cél tiszteletben tartására és az irányelv hatékonyságának biztosítására.

65 Ezenkívül bizonyos körülmények helytálló valószínűsítő körülmények lehetnek a „veszélyes anyagok” említett irányelv 3. cikkének 12. pontja szerinti „jelenlétét” illetően (lásd analógia útján: 2020. október 14-i Sappi Austria Produktion és Wasserverband Region Gratkorn-Gratwein ítélet, C-629/19, EU:C:2020:824, 45. pont). E körülmények között szerepelnek azon anyagok maximális mennyiségei, amelyeket valamely üzem a működési engedély alapján tárolhat vagy kezelhet, különösen akkor, ha ezen engedélyt a jelen ítélet 62. és 63. pontjában említett uniós jogi rendelkezéseket végrehajtó szabályozás alapján adták ki.

66 A fenti megállapításokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2012/18 irányelv 3. cikkének 12. pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az illetékes közigazgatási hatóság által kiállított hulladékgazdálkodási engedélyben esetlegesen alkalmazott olyan gyakorlat, amely szerint az e rendelkezés értelmében vett „veszélyes anyagok” üzemben való jelenlétének értékelése és annak bizonyítása, hogy mennyiségeik soha nem érik el az ezen irányelv I. melléklete 1. vagy 2. részében meghatározott mennyiségeket, nem alapulhat kizárólag az ezen üzem üzemeltetője által bevezetett, az üzemben ténylegesen jelen lévő ilyen anyagok folyamatos nyomon követését biztosító irányítási rendszeren.

A második kérdésről

67 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2012/18 irányelv 7. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely megköveteli, hogy a 7. cikk értelmében vett információknak az illetékes hatóság részére történő bejelentését kizárólag az e szabályozás által meghatározott formanyomtatvány útján és az e szabályozásban előírt részletes szabályok szerint tegyék meg, ami kizárja az ilyen bejelentés üzem üzemeltetője által bevezetett, az üzemben jelen lévő veszélyes anyagok mennyiségének folyamatos nyomon követését ellátó irányítási rendszeren keresztül történő megtételének lehetőségét.

68 Az alapeljárás felperese arra hivatkozik, hogy e kérdés nyilvánvalóan elfogadhatatlan, mivel nem áll kapcsolatban az alapeljárással.

69 Emlékeztetni kell arra e tekintetben, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó döntésért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatal szükségességét a határozatának meghozatala szempontjából, mind pedig az általa a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját, amelyet vélelmezni kell. Ennélfogva, amikor az előterjesztett kérdés az uniós jog valamely szabályának értelmezésére vagy érvényességére vonatkozik, a Bíróság főszabály szerint köteles a kérelmet elbírálni, kivéve ha a kért értelmezés nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az említett kérdésre hasznos

választ adhasson (2000. július 13-i Idéal tourisme ítélet, C-36/99, EU:C:2000:405, 20. pont; 2025. március 20-i Arce ítélet, C-365/23, EU:C:2025:192, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

70 A jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kétségtelenül kitűnik, hogy az alapeljárásban alkalmazandó 105/2015. sz. törvényerejű rendelet átültette az olasz jogba a 2012/18 irányelv 7. cikkét, amely annak szükségességére vonatkozik, hogy a tagállamok megköveteljék az üzemeltetőtől, hogy bejelentést tegyen az illetékes hatóságnak, amely tartalmazza többek között az érintett üzemre és az azon belül található veszélyes anyagokra vonatkozó információkat.

71 Ugyanakkor, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, az alapeljárás felperese vitatja az illetékes hatóságként eljáró műszaki bizottság határozatának jogszerűségét, azt állítva, hogy az általa üzemeltetett folyékonyhulladék-kezelő létesítmény nem tartozik e törvényerejű rendelet hatálya alá. E határozat jogellenessége szerinte abból ered, hogy e hatóság tévesen értelmezte a „veszélyes anyagok jelenléte” – 2012/18 irányelv 3. cikkének 12. pontját az olasz jogba átültető nemzeti rendelkezés által meghatározott – fogalmát. E felperes szerint ugyanis az említett hatóság tévesen állapította meg, hogy az általa bevezetetthez hasonló irányítási rendszer önmagában nem teszi lehetővé annak bizonyítását, hogy az adott üzemben nincsenek jelen ilyen anyagok.

72 Így a Bíróság rendelkezésére álló iratanyag egyetlen eleméből sem tűnik ki, hogy az alapeljárás a 2012/18 irányelv 7. cikkét átültető nemzeti rendelkezések által előírt információk bejelentésének szabályaira, és különösen arra vonatkozna, hogy e rendelkezések az ilyen bejelentés egységes módját írják elő. Amint ugyanis mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, mind pedig az alapeljárás felperesének írásbeli észrevételeiből kitűnik, a felperes az általa bevezetett irányítási rendszerre nem az említett rendelkezésekben felsorolt információk bejelentésének módjaként, hanem üzemében a veszélyes anyagok 105/2015. sz. törvényerejű rendelet alkalmazásához szükséges mennyiségben való hiányának bizonyítására szolgáló eszközként hivatkozik. Márpedig e 7. cikk nem szabályozza a veszélyes anyagok valamely üzemben való jelenlétére vonatkozó bizonyítási eszközöket, hanem az ezen irányelv értelmében vett „alacsony küszöbértékű üzemek” üzemeltetőit terhelő azon kötelezettség konkretizálására irányul, hogy ezeket az információkat az illetékes hatóság rendelkezésére bocsássák.

73 Ezenfelül a kérdést előterjesztő bíróság megemlíti, hogy annak meghatározása érdekében, hogy a tagállamok a 2012/18 irányelv 7. cikke alapján előírhatnak-e egységes bejelentési módot, mérlegelni kell egyrészt a szabad verseny és a letelepedés szabadságának elvét, másrészt pedig a környezet és a biztonság védelmének szükségességét. Mindazonáltal egyáltalán nem fejti ki, hogy az ilyen mérlegelés mennyiben lenne releváns az előtte folyamatban lévő jogvita megoldása szempontjából.

74 74 Ebből következik, hogy a második kérdésre való válaszadás nyilvánvalóan egy hipotetikus kérdésre vonatkozó tanácsadó jellegű vélemény adásának minősülne, tévesen értelmezve az EUMSZ 267. cikk által létrehozott bírósági együttműködés keretében a Bíróságra bízott feladatot (lásd ebben az értelemben: 2022. február 22-i Stichting Rookpreventie Jeugd és társai ítélet, C-160/20, EU:C:2022:101, 84. pont).

75 Következésképpen a második kérdés elfogadhatatlan.

III.

C-474/24 - NADA Austria és társai ügyben 2026. július 14-én hozott ítélet

1) A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját az EUMSZ 16. cikk (2) bekezdésének első mondatával összefüggésben
a következőképpen kell értelmezni:
az uniós jog, és így e rendelet hatálya alá tartozik az abból álló személyesadat-kezelés, hogy a nemzeti doppingellenes szabályok alapján közzéteszik az e szabályok megsértése miatt szankcionált sportolók nevét, az általuk gyakorolt sportágat, az említett szabályok megsértésének tényét, a sportolókkal szemben kiszabott szankciót, valamint a szankció kezdő és záró időpontját.

2) A 2016/679 rendelet 9. cikkét
a következőképpen kell értelmezni:
az az információ, amely szerint egy adott személy meghatározott doppingvétséget követett el, és e doppingvétség miatt eltiltották a nemzeti és nemzetközi versenyeken való részvételtől, főszabály szerint nem tartozik az „egészségügyi adatok” e 9. cikk értelmében vett fogalmába. Ezzel szemben más a helyzet, ha az ilyen információban megemlítik a doppingvétséggel érintett tiltott szer vagy módszer nevét, illetve kategóriáját, és ez más elemekkel kombinálva – akár csak közvetve, az összekapcsolásukra vagy következtetés levonására irányuló logikai művelet révén – információt hordoz az érintett múltbeli, jelenlegi vagy jövőbeli testi vagy pszichikai egészségi állapotáról.

3) A 2016/679 rendelet 5. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontját, valamint 6. cikke (3) bekezdésének második albekezdését
a következőképpen kell értelmezni:
azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a nemzeti doppingellenes szervezeteket arra kötelezi, hogy az interneten tegyenek közzé bizonyos, a doppingellenes szabályok megsértése miatt – az amatőr sportolók, a különös védelmet igénylő személyek és a „visszaélést bejelentő személyek” kivételével – szankcionált sportolókra vonatkozó személyes adatokat, például az érintett sportolók nevét, a velük szemben kiszabott eltiltás időtartamát és indokolását, feltéve hogy e szabályozás lehetővé teszi az adatkezelők számára, hogy az ilyen közzétételt megelőzően e kivételeken kívül is egyedileg mérlegeljék a fennálló érdekeket annak biztosítása érdekében, hogy e közzétételre a rendeletnek megfelelően kerüljön sor.

4) A 2016/679 rendelet 10. cikkét
a következőképpen kell értelmezni:

az nem alkalmazandó a nemzeti doppingellenes szabályozásban előírt doppingvétségekre, valamint az ilyen doppingvétségekért kiszabott szankciókra vonatkozó személyes adatok kezelésére, amennyiben – függetlenül attól, hogy ezeket a jogsértéseket a belső jog hogyan minősíti – a doppingvétségek és az ezek miatt kiszabott szankciók csak egy meghatározott személyi csoportot, a sportolókat érintik, és a fegyelmi szankciókhoz hasonlóan a céljuk annak biztosítása, hogy e csoport tagjai betartsák a rájuk vonatkozó magatartási szabályokat.

5) A 2016/679 rendelet 77. cikkét a következőképpen kell értelmezni: a doppingellenes szabályok megsértésére vonatkozó személyes adatok interneten való közzétételének megakadályozására irányuló, e cikk alapján benyújtott panasz elfogadható, ha az illetékes felügyeleti hatósághoz történő benyújtásának időpontjában konkrét valószínűsítő körülmények állnak fenn arra vonatkozóan, hogy ez a közzététel hamarosan bekövetkezik, illetve a közeljövőben meg fog történni.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 16. cikke (2) bekezdése első mondatának, valamint a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) (HL 2016. L 119., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 314., 72. o.; HL 2018. L 127., 2. o.; HL 2021. L 74., 35. o.; a továbbiakban: GDPR) 5. cikke (1) bekezdése *a)* és *c)* pontjának, 6. cikke (3) bekezdése második albekezdésének, továbbá 9., 10., 17. és 77. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet az AR, YT, DI és RN sportolók, valamint a Nationale Anti-Doping Agentur Austria GmbH (NADA Austria) és az Österreichische Anti-Doping Rechtskommission (ÖADR) (osztrák doppingellenes jogi bizottság [ÖADR]) között az osztrák doppingellenes szabályozás e sportolók általi megsértésére vonatkozó információk interneten való közzététele tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Az alapeljárás

33 Négy sportolóval, AR-rel, YT-vel, DI-vel és RN-nel szemben az ÖADR az általa lefolytatott doppingellenes eljárások lezárásaként, illetve az USK az ÖADR határozatainak felülvizsgálata keretében határozott idejű, illetve élethosszig tartó versenytilalmat rendelt el.

34 Az osztrák doppingellenes jogszabályok értelmében az ÖADR vagy az USK által elrendelt felfüggesztéseket a NADA egy lista formájában közzéteszi a weboldalán. Ez a lista tartalmazza az érintett sportoló családi- és utónevét, az általuk gyakorolt sportágat, a doppingellenes szabályok elkövetett megsértését, a kiszabott szankciót, valamint a szankció kezdő és záró időpontját. Az ÖADR ezeket az adatokat saját weboldalán a „Sajtóközlemények” rovatban is közzéteszi.

35 2021 októberében az alapeljárás felperesei azt kérték az ÖADR-től és a NADA-tól, hogy távolítsák el a nevük és az érintett sportok megjelölését ezekről a weboldalakról.

36 Mivel az ÖADR és a NADA nem adott helyt az alapeljárás felperesei által benyújtott kérelmeknek, a felperesek a GDPR 77. cikkének (1) bekezdése alapján panaszt nyújtottak be az Österreichische Datenschutzbehördéhez (osztrák adatvédelmi hatóság), amelyben a GDPR 17. cikkében előírt törléshez való jog megsértésének megállapítását és az ÖADR és a NADA arra való kötelezését kérték, hogy törölje az információkat az említett weboldalakról. Azzal érveltek, hogy a GDPR 9. cikke értelmében a személyes adatok különleges kategóriájáról, valamint a GDPR 10. cikke értelmében a büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatokra és bűncselekményekre vonatkozó személyes adatok kezeléséről van szó. Az osztrák jogban előírt differenciálatlan közzétételi rendszer összeegyeztethetetlen a GDPR 6. cikkének (3) bekezdésével, és sem nem szükséges, sem nem arányos.

37 2021. november 26-i határozatával az osztrák adatvédelmi hatóság AR, DI és RN panaszát mint megalapozatlant elutasította. E hatóság többek között úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó adatok közzététele szükséges a doppingellenes szabályozásban előírt jogi kötelezettség teljesítéséhez, és hogy ennélfogva a GDPR 17. cikke (3) bekezdésének *b)* pontja alapján kizárt a törléshez való jog. YT panaszát pedig e hatóság azzal az indokkal utasította el, hogy nem fűződik jogi érdeke az eljáráshoz, mivel adatait még nem tették közzé.

38 Az alapeljárás felperesei a GDPR 78. cikkének (1) bekezdése alapján keresetet indítottak e határozattal szemben a kérdést előterjesztő bíróság, a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Ausztria) előtt. A keresetben lényegében megismételték azokat az érveket, amelyeket a közigazgatási eljárás során terjesztettek elő. Ezenkívül YT arra hivatkozott, hogy az ÖADR határozatában négyéves felfüggesztést rendelt el vele szemben, és így az adatainak közzétételére bármikor sor kerülhet. A NADA többek között arra hivatkozott, hogy az érintett személyes adatoknak a weboldalán való közzététele jogszerű volt, mivel az a rá vonatkozó „jogi kötelezettség teljesítéséhez” és a GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének *c)* és *e)* pontja értelmében vett „közérdekű feladat végrehajtásához” szükséges. Következésképpen e rendelet 17. cikke (3) bekezdése *b)* pontjának megfelelően nem köteles ezeket az adatokat törölni a weboldaláról.

39 A kérdést előterjesztő bíróság felfüggesztette az alapeljárást, mivel az USK előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújtott be a 2024. május 7-i NADA és társai ítélet (C-115/22, EU:C:2024:384) alapjául szolgáló ügyben. Miután e kérelmet elfogadhatatlannak nyilvánították, a nemzeti eljárás folytatódott e bíróság előtt.

40 A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) e körülmények között úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) Az EUMSZ 16. cikk (2) bekezdésének első mondata értelmében az uniós jog hatálya alá tartozik-e a személyek adatainak olyan kezelése, amelynek révén a nevüket, az általuk űzött sportnak megfelelő sportágat, a doppingellenes szabályok elkövetett megsértését, a

szankciót, valamint a szankció kezdetét és végét egy táblázatban szereplő bejegyzés formájában közzéteszik a [NADA] weboldalának nyilvánosan hozzáférhető https://www.nada.at/de/recht/suspendierungen-sperren részén, valamint az [ÖADR] nyilvánosan hozzáférhető sajtóközleményeiben a https://www.oeadr.at címen, aminek folytán a [GDPR] alkalmazandó az ilyen személyesadat-kezelésre?

Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

2) A GDPR 9. cikke értelmében vett »egészségügyi adatról« van-e szó azon információ esetében, amely szerint egy meghatározott személy egy meghatározott doppingvétséget követett el, és e doppingvétség miatt eltiltották a (nemzeti és nemzetközi) versenyeken való részvételtől?

3) A GDPR-ral – tekintettel különösen a 6. cikke (3) bekezdésének második albekezdésére – ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja az [ÖADR] vagy az [USK] határozatával érintett személy nevének, az eltiltás időtartamának és okainak közzétételét, anélkül, hogy az érintett személy egészségügyi adataira következtetni lehetne? E tekintetben szerepet játszik-e az, hogy ezen információk nyilvánosságra hozatala a nemzeti szabályozás szerint csak akkor mellőzhető, ha az érintett esetében amatőr sportolóról, kiskorú személyről vagy olyan személyről van szó, aki információk vagy más támpontok közlése révén lényegesen hozzájárult esetleges doppingvétségek feltárásához?

4) Megköveteli-e a GDPR – tekintettel különösen az 5. cikke (1) bekezdésének *a)* és *c)* pontjában szereplő alapelvekre – a közzététel előtt minden esetben az egyrészt az érintettnek a közzététel által érintett személyiségi érdekei és másrészt a nyilvánosságnak a valamely sportoló által elkövetett doppingvétségről való tájékoztatáshoz fűződő érdeke közötti mérlegelést?

5) A GDPR 10. cikke értelmében vett, büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatokra és bűncselekményekre vonatkozó személyes adatok kezeléséről van-e szó azon információ esetében, amely szerint egy meghatározott személy egy meghatározott doppingvétséget követett el, és e doppingvétség miatt eltiltották a (nemzeti és nemzetközi) versenyeken való részvételtől?

Az ötödik kérdésre adott igenlő válasz esetén:

6) Bírósági felülvizsgálat alá kell-e tartozniuk egy olyan hatóság tevékenységeinek, illetve határozatainak, amely a GDPR 10. cikkének megfelelően a büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatokra és a bűncselekményekre, illetve a kapcsolódó biztonsági intézkedésekre vonatkozó személyes adatok kezelésének felügyeletét látja el?

7) Elfogadható-e, illetve utólag elfogadhatóvá válik-e a GDPR 77. cikke szerinti, az e rendelet 17. cikkének állítólagos megsértésére vonatkozó panasz, amennyiben a panasz felügyeleti hatósághoz történő benyújtásának és a felügyeleti hatóság határozatának időpontjában még nem állt fenn az érintett személyes adatainak kezelése, az adatkezelés azonban a jogorvoslat tárgyában eljáró bíróság előtti eljárás során bekövetkezett, ha már a panasz benyújtásakor konkrét jelek utalnak arra, hogy haladéktalanul bekövetkezik a személyes adatok adatkezelő általi kezelése, illetve arra a közeljövőben sor fog kerülni?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

41 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a GDPR 2. cikke (2) bekezdésének *a)* pontját az EUMSZ 16. cikk (2) bekezdésének első mondatával összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy az uniós jog, és így e rendelet hatálya alá tartozik az abból álló személyesadat-kezelés, hogy a nemzeti doppingellenes szabályok alapján közzéteszik az e szabályok megsértése miatt szankcionált sportolók nevét, az általuk gyakorolt sportágat, az említett szabályok megsértésének tényét, a sportolókkal szemben kiszabott szankciót, valamint a szankció kezdő és záró időpontját.

42 Nem vitatott, hogy a nemzeti doppingellenes szabályok megsértése miatt szankcionált személyekre vonatkozó ezen információk, mivel azonosított természetes személyekre vonatkoznak, a GDPR 4. cikkének 1. pontja értelmében vett „személyes adatoknak” minősülnek, és hogy az ilyen jogsértések megállapításával és szankcionálásával megbízott NADA és ÖADR weboldalán való közzétételük az e rendelet 4. cikkének 2. pontja értelmében vett „adatkezelésnek” minősül.

43 Az ilyen közzététel a GDPR tárgyi hatályának a 2. cikkének (1) bekezdésében foglalt igen tág meghatározása alá tartozik (2021. június 22-i Latvijas Republikas Saeima [Büntetőpontok] ítélet, C-439/19, EU:C:2021:504, 61. pont).

44 A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor arra keresi a választ, hogy amennyiben az alapügyben szereplő személyesadat-kezelés a doppingellenes küzdelem keretébe illeszkedik, ki van-e zárva e rendelet hatálya alól az e 2. cikk (2) bekezdésének *a)* pontjában előírt kivétel, amely pontosítja, hogy e rendelet nem alkalmazandó a személyes adatok kezelésére, ha azt „az uniós jog hatályán kívül eső tevékenységek során” végzik.

45 Ez a kivétel az EUMSZ 16. cikk (2) bekezdése első mondatának végrehajtását jelenti, amely a GDPR jogalapja, és amely felhatalmazza a Parlamentet és a Tanácsot, hogy ne csak a természetes személyeknek a többek között „az uniós jog alkalmazási körébe tartozó tevékenységeik során a személyes adataiknak a tagállamok által végzett” kezelése tekintetében történő védelmére vonatkozó szabályokat állapítsanak meg, hanem az ilyen adatok szabad áramlására vonatkozó szabályokat is.

46 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a GDPR 2. cikkének (2) bekezdésének *a)* pontjában foglalt alkalmazhatósága alóli ezen kivételt – a 2. cikkének (2) bekezdésében előírt többi kivételhez hasonlóan – megszorítóan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2021. június 22-i Latvijas Republikas Saeima [Büntetőpontok] ítélet, C-439/19, EU:C:2021:504, 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2024. január 16-i Österreichische Datenschutzbehörde ítélet, C-33/22, EU:C:2024:46, 37. pont).

47 Ezzel összefüggésben a Bíróságnak már alkalma nyílt arra, hogy megállapítsa, hogy e rendelet 2. cikke (2) bekezdése *a)* pontjának – azt a (16) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezve – az egyedüli célja az, hogy kizárja a rendelet hatálya alól a személyes adatok olyan kezelését, amelyet az állami

hatóságok a nemzetbiztonság megóvására irányuló vagy ugyanezen kategóriába tartozónak tekinthető tevékenység keretében végeznek (2021. június 22-i Latvijas Republikas Saeima [Büntetőpontok] ítélet, C-439/19, EU:C:2021:504, 66. pont; 2024. január 16-i Österreichische Datenschutzbehörde ítélet, C-33/22, EU:C:2024:46, 37. pont).

48 Márpedig a jelen ítélet 41. pontjában említett személyes adatoknak a NADA és az ÖADR által a doppingellenes tevékenységük keretében a weboldalukon végzett közzététele nem minősül olyan adatkezelésnek, amely a GDPR 2. cikke (2) bekezdése *a)* pontjának hatálya alá tartozna.

49 Így meg kell állapítani ahogyan ezt a főtanácsnok is tette indítványának 45. pontjában –, hogy a GDPR hatálya alóli, a GDPR 2. cikke (2) bekezdésének *a)* pontjában előírt kivétel nem alkalmazható a személyes adatok olyan kezelésére, mint amelyről az alapügyben szó van.

50 Egyébiránt, amint azt a főtanácsnok indítványának 46–59. pontjában kifejtette, e megállapítást nem kérdőjelezhetik meg a NADA arra alapított érvei, hogy egyrészt a doppingellenes politika az uniós jog által előírt hatáskörmegosztás értelmében – az EUMSZ 165. cikk által a sport területén biztosított támogató hatáskör ellenére – a tagállamok hatáskörébe tartozik, másrészt pedig hogy a sporttevékenység nem gazdasági jellegű tevékenység.

51 Így tehát az a körülmény, hogy a személyes adatok kezelése a tagállamok hatáskörébe tartozó tevékenység során történik, nem zárja ki ezt az adatkezelést a GDPR 2. cikk (2) bekezdésének *a)* pontja alapján a GDPR hatálya alól, mivel ez a tevékenység nem tartozik sem a nemzetbiztonság megóvására irányuló, sem az ugyanezen kategóriába tartozónak tekinthető tevékenység körébe (lásd ebben az értelemben: 2025. április 30-i Inspektorat kam Visshia sadeben savet ítélet, C-313/23, C-316/23 és C-332/23, EU:C:2025:303, 104. pont).

52 Hasonlóképpen, a sporttevékenység állítólagos nem gazdasági jellege egyáltalán nem teszi lehetővé, hogy e tevékenységet a nemzetbiztonság védelmével azonos kategóriába sorolják, így azt sem, hogy az alapügyben szóban forgó tevékenység az e rendelkezésben előírt kivétel hatálya alá tartozzon, és így azt kivonja a GDPR hatálya alól.

53 Ezt a következtetést egyébként megerősíti a GDPR (112) preambulumbekezdése, amely kifejezetten utal arra a lehetőségre, hogy az e rendelet V. fejezetében foglalt rendelkezések alapján „különösen a fontos közérdekből szükséges adattovábbításokra kell alkalmazni, például […] nemzetközi adatcsere érdekében, […] a doppingszerek sportban való használatának visszaszorítása és/vagy megszüntetése céljából”.

54 A fenti megfontolásokra tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a GDPR 2. cikke (2) bekezdésének *a)* pontját az EUMSZ 16. cikk (2) bekezdésének első mondatával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az uniós jog, és így e rendelet hatálya alá tartozik az abból álló személyesadat-kezelés, hogy a nemzeti doppingellenes szabályok alapján közzéteszik az e szabályok megsértése miatt szankcionált sportolók nevét, az általuk gyakorolt sportágat, az említett szabályok megsértésének tényét, a sportolókkal szemben kiszabott szankciót, valamint a szankció kezdő és záró időpontját.

A második kérdésről

55 Az előterjesztő bíróság második kérdése lényegében arra irányul, hogy a GDPR 9. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az az információ, amely szerint egy adott személy meghatározott doppingvétséget követett el, és e doppingvétség miatt eltiltották a nemzeti és nemzetközi versenyeken való részvételtől, az „egészségügyi adatok” e 9. cikk értelmében vett fogalmába tartozik.

56 A GDPR 9. cikke, amely – amint azt a címe is jelzi – a személyes adatok „különleges kategóriáinak” kezelésére vonatkozik, főszabály szerint tiltja az ilyen adatkezelést. Amint azt ugyanis ugyanezen rendelet (51) preambulumbekezdése kifejezetten kimondja, az alapvető jogok és szabadságok szempontjából a jellegüknél fogva különösen érzékeny személyes adatok egyedi védelmet igényelnek, mivel a kezelésük körülményei jelentős kockázatot hordozhatnak az alapvető jogokra és szabadságokra nézve.

57 A személyes adatoknak a GDPR 9. cikkének (1) bekezdésében felsorolt ilyen különleges kategóriái között szerepelnek az „egészségügyi adatok”. E rendelet (35) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 4. cikke 15. pontjának megfelelően ezek körébe tartozik minden olyan személyes adat, amely információt hordoz valamely természetes személy múltbeli, jelenlegi vagy jövőbeli testi vagy pszichikai egészségi állapotáról, az e személy számára nyújtott egészségügyi szolgáltatásokra vonatkozó adatokat is ideértve (2024. október 4-i Lindenapotheke ítélet, C-21/23, EU:C:2024:846, 76. pont).

58 E tekintetben a Bíróság korábban már kimondta, hogy a GDPR céljára tekintettel, amely arra irányul, hogy biztosítsa a természetes személyek alapvető jogai és szabadságai, különösen a magánélet tiszteletben tartásához való joguk védelmének magas szintjét a személyes adataik kezelése tekintetében, az „egészségügyi adatok” e rendelet 9. cikkének (1) bekezdésében említett fogalmát tágan kell értelmezni (2024. október 4-i Lindenapotheke ítélet, C-21/23, EU:C:2024:846, 81. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

59 Konkrétabban, e rendelkezéseket nem lehet úgy értelmezni, hogy az olyan személyesadat-kezelés, amely közvetett módon valamely természetes személyre vonatkozó különleges információkat fedhet fel, nem tartozik az említett rendelkezésekben előírt megerősített védelmi rendszer hatálya alá, kivéve ha veszélyezteti e rendszer hatékony érvényesülését, valamint a természetes személyek alapvető jogainak és szabadságainak általa biztosítani kívánt védelmét (2024. október 4-i Lindenapotheke ítélet, C-21/23, EU:C:2024:846, 82. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

60 Következésképpen ahhoz, hogy a személyes adatokat a GDPR 9. cikkének (1) bekezdése szerinti „egészségügyi adatoknak” lehessen minősíteni, elegendő, ha azok az összekapcsolásukra vagy következtetés levonására irányuló logikai művelettel az érintett egészségi állapotára vonatkozó információkat fedhetnek fel (2024. október 4-i Lindenapotheke ítélet, C-21/23, EU:C:2024:846, 83. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

61 61 A jelen ügyben az ADBG 5. §-ának (6) bekezdése, 21. §-ának (3) bekezdése és 23. §-ának (14) bekezdése előírja az ÖADR vagy az USK által elrendelt

tilalmaknak és felfüggesztéseknek, valamint ezek megszüntetésének az érintett személyek nevének, az eltiltás időtartamának és okainak megjelölésével történő nyilvánosságra hozatalát, „anélkül hogy az érintett személyek […] egészségügyi adataira következtetni lehetne”.

62 Mindemellett az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy az ÖADR a weboldalán közzétett sajtóközleményekben az esetlegesen érintett tiltott szer nevét is megadja.

63 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az ilyen adatok a GDPR 9. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „egészségügyi adatoknak” tekinthetők-e, különösen abban az esetben, ha a doppingellenes szabályozás megsértésének közzétételekor megemlítik annak a szernek a nevét is, amelyet az érintett személy teljesítményének javítása céljából birtokolt vagy fogyasztott.

64 A jelen ítélet 57–60. pontjában ismertetett ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti doppingellenes szabályok megsértése miatt szankcionált személyekre vonatkozó adatok akkor minősíthetők „egészségügyi adatoknak”, ha – akár csak közvetve, az összekapcsolásukra vagy következtetés levonására irányuló logikai művelet révén – információt hordoznak egy természetes személy múltbeli, jelenlegi vagy jövőbeli testi vagy pszichikai egészségi állapotáról.

65 Márpedig ez csak akkor már állhat fenn, ha a szóban forgó tiltott szer vagy módszer neve vagy kategóriája szerepel az érintett közzétételben. Ilyen említés hiányában ugyanis a közzététel egyetlen eleme sem teszi főszabály szerint lehetővé a nemzeti doppingellenes szabályok megsértésének megállapítása és az érintett személy egészségi állapotára vonatkozó információk közötti kapcsolat megállapítását.

66 Ezenkívül a sportoló szervezetében jelen lévő tiltott szer nevének említése – amint az az ÖADR gyakorlatából következik – önmagában nem tekinthető elegendőnek ahhoz, hogy a sportoló egészségi állapotáról, akár a jövőre vonatkozóan is, információt szolgáltasson.

67 Ezzel szemben nem zárható ki, hogy a szóban forgó tiltott szer vagy módszer nevének vagy kategóriájának említése más elemekkel kombinálva – legalábbis közvetve, az összekapcsolásukra vagy következtetés levonására irányuló logikai művelet révén – az érintett személy egészségi állapotáról, akár a jövőre vonatkozóan is, információt szolgáltat.

68 Ez a helyzet többek között akkor, ha e személy egy adott egészségi állapot miatt tiltott szert szed vagy tiltott módszert használ, de az ADBG 12. §-ában előírt eljárás alapján nem kért engedélyt terápiás célú használatra.

69 A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy az alapügyben szóban forgó közzétételeket jellemző összes körülmény, különösen az ÖADR által végzett, a szóban forgó tiltott szer nevét megemlítő közzétételek figyelembevételével megvizsgálja, hogy a közzétett információk a GDPR (35) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 4. cikkének 15. pontja és 9. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „egészségügyi adatoknak” minősülnek-e.

70 Amennyiben ennek megvizsgálását követően az előterjesztő bíróság arra a következtetésre jutna, hogy a szóban forgó adatok valóban „egészségügyi adatoknak” minősülnek a GDPR 9. cikkének (1) bekezdése értelmében, a közzétételük főszabály szerint tilos lenne, figyelemmel azonban a 9. cikk (2) bekezdésében előírt, megszorítóan értelmezendő kivételekre (lásd ebben az értelemben: 2023. július 4-i Meta Platforms és társai [Közösségi hálózat általános felhasználási feltételei] ítélet, C-252/21, EU:C:2023:537, 68. és 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

71 Így, még ha feltételezzük is, hogy az alapügyben szereplő információk a GDPR 9. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „egészségügyi adatoknak” minősülnek, e megállapítás – amint az többek között a GDPR (51) preambulumbekezdéséből is kitűnik – nem képezi akadályát annak, hogy az információk adatkezelés tárgyát képezhessék, ha a GDPR 9. cikk (2) bekezdésében foglalt feltételek valamelyike teljesül.

72 Az alapeljárás felperesei által a GDPR 9. cikke (2) bekezdése *a)* pontjának megfelelően adott kifejezett hozzájárulás hiányában az ilyen adatoknak az ÖADR weboldalán történő közzététele többek között a GDPR 9. cikk (2) bekezdésének *g)* pontja alapján megengedhető, feltéve hogy jelentős közérdek miatt szükséges, uniós jog vagy osztrák jog alapján, amely arányos az elérni kívánt céllal, tiszteletben tartja a személyes adatok védelméhez való jog lényeges tartalmát, és az érintett alapvető jogainak és érdekeinek biztosítására megfelelő és konkrét intézkedéseket ír elő, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

73 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a GDPR 9. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az az információ, amely szerint egy adott személy meghatározott doppingvétséget követett el, és e doppingvétség miatt eltiltották a nemzeti és nemzetközi versenyeken való részvételtől, főszabály szerint nem tartozik az „egészségügyi adatok” e 9. cikk értelmében vett fogalmába. Ezzel szemben más a helyzet, ha az ilyen információban megemlítik a doppingvétséggel érintett tiltott szer vagy módszer nevét, illetve kategóriáját, és ez más elemekkel kombinálva – akár csak közvetve, az összekapcsolásukra vagy következtetés levonására irányuló logikai művelet révén – információt hordoz az érintett múltbeli, jelenlegi vagy jövőbeli testi vagy pszichikai egészségi állapotáról.

A harmadik és a negyedik kérdésről

74 Az előterjesztő bíróság együttesen vizsgálandó harmadik és negyedik kérdése lényegében arra irányul, hogy a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének *a)* és *c)* pontját, valamint 6. cikke (3) bekezdésének második albekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a nemzeti doppingellenes szervezeteket arra kötelezi, hogy tegyenek közzé bizonyos, a doppingellenes szabályok megsértése miatt – az amatőr sportolók, a különös védelmet igénylő személyek és a „visszaélést bejelentő személyek” kivételével – szankcionált sportolókra vonatkozó személyes adatokat, például az érintett sportolók nevét, a velük szemben kiszabott eltiltás időtartamát és indokolását.

75 Ebben az összefüggésben azt kérdezi, hogy ez a rendelet megköveteli-e, hogy az adatok közzététele előtt az adatkezelő eseti alapon mérlegelje a fennálló érdekeket annak érdekében, hogy az egyedi körülmények figyelembevételével ellenőrizze a közzététel arányosságát, vagy e tekintetben elegendő, ha a nemzeti jogalkotó elvont módon határozza meg azokat a helyzeteket, amelyekben a közzétételt mellőzni lehet,

illetve kell. Ez utóbbi esetben a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az ADBG által az amatőr sportolókra, a különös védelmet igénylő személyekre vagy a „visszaélést bejelentő személyekre” vonatkozó helyzetekre előírt kivételek biztosítják-e az e nemzeti szabályozás által előírt közzétételek arányosságát.

76 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a személyes adatok bármely kezelésének egyrészt meg kell felelnie a GDPR 5. cikkében kifejtett, adatkezelésre vonatkozó elveknek, másrészt pedig teljesítenie kell az adatkezelés jogszerűségére vonatkozóan az említett rendelet 6. cikkének (1) bekezdésében felsorolt elvek valamelyikét (2021. június 22-i Latvijas Republikas Saeima [Büntetőpontok] ítélet, C-439/19, EU:C:2021:504, 96. pont).

77 A személyes adatok kezelésére vonatkozó elveket illetően a kérdést előterjesztő bíróság kifejezetten a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének *a)* pontjában említett elvre hivatkozik, amely szerint a személyes adatok kezelését jogszerűen és tisztességesen, valamint az érintett számára átlátható módon kell végezni, valamint a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének *c)* pontjában szereplő „adattakarékosság” elvére, amely szerint a személyes adatoknak az adatkezelés céljai szempontjából megfelelőnek és relevánsnak kell lenniük, és a szükségesre kell korlátozódniuk, amely az arányosság elvét fejezi ki (2021. június 22-i Latvijas Republikas Saeima [Büntetőpontok] ítélet, C-439/19, EU:C:2021:504, 98. pont).

78 Ami az adatkezelés jogszerűségére vonatkozó elveket illeti, a GDPR 6. cikkének (1) bekezdése tartalmazza azon esetek kimerítő és korlátozó jellegű felsorolását, amelyekben a személyes adatok kezelése jogszerűnek minősíthető. Így ahhoz, hogy az adatkezelést ilyennek lehessen minősíteni, annak a GDPR 6. cikkének (1) bekezdésében előírt esetek valamelyikébe kell tartoznia (2021. június 22-i Latvijas Republikas Saeima [Büntetőpontok] ítélet, C-439/19, EU:C:2021:504, 99. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

79 E tekintetben, amint azt a főtanácsnok az indítványának 139. pontjában hangsúlyozta, az alapügyben szóban forgó személyes adatok kezelése, vagyis a doppingellenes szabályok megsértése miatt szankcionált sportolók nevének, a velük szemben kiszabott eltiltás időtartamának és indokolásának a NADA és az ÖADR által az interneten történő közzététele az ADBG 5. §-a (6) bekezdésének 4. pontjából és 21. §-ának (3) bekezdéséből következik. Ennélfogva meg kell állapítani, hogy ez az adatkezelés a GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének *c)* pontjában említett eset hatálya alá tartozhat, amelynek értelmében az adatkezelés akkor és annyiban jogszerű, ha és amennyiben az „az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítéséhez szükséges”.

80 80 Ezenkívül ezt az adatkezelést a dopping elleni küzdelem céljából, tehát közérdekű feladat végrehajtása keretében végzik, amely egyébként összhangban áll az Unió fellépésének az EUMSZ 165. cikk (2) bekezdésének utolsó franciabekezdése alapján elérni kívánt céljaival, nevezetesen különösen a sportversenyek tisztaságának előmozdításával, valamint a sportolók fizikai és szellemi épségének védelmével. Következésképpen a GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének *e)* pontjában foglalt első eset hatálya alá is tartozhat, amely szerint az adatkezelés akkor és annyiban jogszerű, ha és amennyiben az adatkezelés „közérdekű feladat végrehajtásához szükséges”.

81 A GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének *c)* és *e)* pontjában meghatározott jogszerűségi esetek körébe tartozó adatkezeléseket illetően a GDPR 6. cikkének (3) bekezdése többek között előírja, hogy az adatkezelés alapjául szolgáló uniós vagy tagállami jognak közérdekű célt kell szolgálnia, és arányosnak kell lennie az elérni kívánt jogszerű céllal. A Bíróság rámutatott, hogy az e rendelkezésben előírt követelmények az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 52. cikkének (1) bekezdéséből eredő követelmények kifejeződései, így azokat többek között ez utóbbi rendelkezés fényében kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2022. augusztus 1-jei Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ítélet, C-184/20, EU:C:2022:601, 69. pont).

82 E tekintetben emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez fűződő, a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogok nem korlátlan jogosultságokat jelentenek, hanem azokat a társadalomban betöltött szerepük alapján kell megítélni, és más alapvető jogokkal szemben kell mérlegelni. E jogok tehát korlátozhatók, feltéve, hogy – a Charta 52. cikkének (1) bekezdésével összhangban – e korlátozásokat törvény írja elő, és e korlátozások tiszteletben tartják e jogok és szabadságok lényeges tartalmát, valamint az arányosság elvét. Ezen utóbbi elv értelmében a korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja. E korlátozásoknak a feltétlenül szükséges mérték határain belül kell maradniuk, és a beavatkozást tartalmazó szabályozásnak egyértelmű és pontos szabályokat kell tartalmaznia a szóban forgó intézkedés hatályát és alkalmazását illetően (2022. augusztus 1-jei Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ítélet, C-184/20, EU:C:2022:601, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

83 E tényezők összességére tekintettel kell megvizsgálni, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló nemzeti jogszabály megfelel-e a GDPR-nak.

84 Közelebbről először is azt kell megvizsgálni, hogy a doppingellenes szabályok megsértése miatt szankcionált sportolók nevének, a velük szemben kiszabott eltiltás időtartamának és indokolásának a NADA és az ÖADR által az ADBG 5. §-a (6) bekezdésének 4. pontjában és 21. §-ának (3) bekezdésében foglaltak alapján az interneten történő közzététele közérdekű célra irányul-e, másodszor azt, hogy ez a közzététel alkalmas-e a kitűzött közérdekű cél megvalósítására, harmadszor, hogy a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogokba való, az ilyen közzétételből eredő beavatkozás a feltétlenül szükséges mértékre korlátozódik-e abban az értelemben, hogy e cél észszerűen nem érhető el más, az érintett személyek alapvető jogait kevésbé sértő eszközökkel, negyedszer pedig azt, hogy e beavatkozás nem aránytalan-e a fent említett célhoz képest, ami különösen e cél jelentőségének és az említett beavatkozás súlyosságának egymással szembeni mérlegelését feltételezi (lásd ebben az értelemben: 2022. november 22-i Luxembourg Business Registers ítélet, C-37/20 és C-601/20, EU:C:2022:912, 66. pont).

85 Először is meg kell állapítani, hogy közérdekű célt szolgál az a doppingellenes szabályozás, amelynek

célja a sportversenyek tisztességes, becsületes és objektív lebonyolításának megőrzése, a sportolók közötti esélyegyenlőség biztosítása, egészségük védelme, valamint a sport középpontjában álló etikai értékek tiszteletben tartása (lásd ebben az értelemben: 2006. július 18-i Meca-Medina és Majcen kontra Bizottság ítélet, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 43–45. pont). Egyébiránt, amint az a jelen ítélet 80. pontjában megállapításra került, ez az Unió fellépésének az EUMSZ 165. cikk (2) bekezdésének utolsó franciabekezdésében szereplő céljai közé tartozik.

86 Másodszor, e közérdekű cél követése a doppingellenes szabályok megsértése esetén kiszabott szankciók elfogadásán túl a személyes adatok nyilvánosság számára történő, az alapügyben szóban forgóhoz hasonló hozzáférhetővé tételével is biztosítható. Egyrészt ugyanis az ilyen hozzáférhetővé tétel alkalmas arra, hogy visszatartsa a sportolókat attól, hogy megsértsék e szabályokat, és így megakadályozhatja a doppingszerek sportban való használatát azáltal, hogy a nagyközönség elé tárja az elkövetett doppingvétségeket és tájékoztatja az érintett sportoló potenciális szponzorait. Másrészt az ilyen hozzáférhetővé tétellel megakadályozható az említett szabályok megkerülése, és ily módon biztosítható a kiszabott szankciók hatékonysága azáltal, hogy hogy a versenyszervezőket és az érintett sportoló potenciális munkáltatóit tájékoztatva megakadályozza, hogy a sportoló olyan versenyeken vegyen részt, amelyekről ki kell zárni.

87 Következésképpen a doppingellenes szabályok megsértésére vonatkozó adatok közzététele alkalmas arra, hogy elősegítse a kitűzött közérdekű cél megvalósítását azáltal, hogy hozzájárul az elrettentéshez, a megelőzéshez és a kiszabott szankciók hatékonyságához.

88 Harmadszor, ami a szóban forgó közzétételi kötelezettség szükségességét illeti, meg kell állapítani, hogy az a kiszabott szankciók megerősítését szolgálja, amelyek szükségesek a doppingtilalom végrehajtásának biztosításához (lásd ebben az értelemben: 2006. július 18-i Meca-Medina és Majcen kontra Bizottság ítélet, C-519/04 P, EU:C:2006:492, 44. pont).

89 Amint azt a GDPR (39) preambulumbekezdése hangsúlyozza, a szükségességgel kapcsolatos e követelmény nem teljesül, ha a közérdekű cél egyéb olyan eszközzel is észszerűen és hasonló hatékonysággal elérhető, amely nem sérti az érintett alapvető jogait, különösen a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való, a Charta 7. és 8. cikkében biztosított jogokat, azzal, hogy az ilyen adatok védelmére vonatkozó elvtől való eltérésnek és ezen elv korlátozásának a feltétlenül szükséges mértékre kell korlátozódnia (2021. június 22-i Latvijas Republikas Saeima [Büntetőpontok] ítélet, C-439/19, EU:C:2021:504, 110. pont).

90 Márpedig nem tűnik úgy, hogy az érintett személyek magánéletének tiszteletben tartásához és személyes adatainak védelméhez való jogát kevésbé sértő intézkedések – mint például a megállapított doppingvétségek és a kiszabott szankciók anonimizált közzététele vagy az e szankciók végrehajtásáért felelős személyekre, mint például a versenyszervezőkre és a sportegyesületekre korlátozódó közzététel – ugyanolyan hatékonyan lennének alkalmasak a jelen ítélet 85. pontjában említett cél elérésére, mint az alapügyben szóban forgó információknak a NADA és az ÖADR weboldalán történő, név szerinti közzététele.

91 Egyrészt ugyanis a doppingellenes szabályok megsértése miatt kiszabott szankció annál jobban megvalósítja az elrettentésre és a megelőzésre irányuló célt, minél nagyobb nyilvánosságot kap, mivel a többi sportolót visszatartja a doppingszerek használatától, és magát a szankcionált sportolót is az ismételt használattól.

92 Másrészt a doppingszerek sportban való használatának sajátosságaira tekintettel, a doppingellenes szabályok kijátszásának megakadályozása és a kiszabott szankciók hatékonyságának biztosítása érdekében szükséges, hogy a szankciókat közzétegyék, és az érintett sportoló személyazonosságát felfedjék a nyilvánosság előtt, és nemcsak a szankciók végrehajtásáért felelős személyek, így például a versenyszervezők és a sportegyesületek előtt. Kétségtelen, hogy az érintett sportolóval szemben elrendelt sportversenyektől való eltiltás végrehajtásához szükséges az is, hogy a versenyszervezők erről tudomást szerezzenek. A hivatásos sportolókat illetően azonban úgy tűnik, hogy az, hogy az érintett szankciót nem csak egy szűk személyi kör számára teszik közzé, nem haladja meg az ahhoz szükséges mértéket, hogy tájékoztassák azokat a személyeket, akiket, illetve akinek az érdekeit a szankció közvetetten érinti, így például a szankcionált sportoló jelenlegi vagy potenciális munkáltatóit és szponzorait.

93 Negyedszer emlékeztetni kell arra, hogy a szóban forgó közérdekű célt nem lehet továbbá annak figyelembevétele nélkül megvalósítani, hogy azt össze kell egyeztetni az intézkedéssel érintett alapvető jogokkal, kiegyensúlyozottan mérlegelve az egyik oldalon a közérdekű célt, a másik oldalon pedig a szóban forgó jogokat. Következésképpen az alapügyben szóban forgó adatkezelés arányosságának értékeléséhez fel kell mérni a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való alapvető jogokba való, ezen adatkezeléssel járó beavatkozás súlyosságát, és meg kell vizsgálni, hogy az említett beavatkozás által elérni kívánt közérdekű cél jelentősége arányban áll-e annak súlyosságával (lásd ebben az értelemben: 2022. augusztus 1-jei Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ítélet, C-184/20, EU:C:2022:601, 98. pont).

94 E beavatkozás súlyosságának értékelése érdekében figyelembe kell venni többek között a szóban forgó személyes adatok jellegét, közelebbről: azok esetlegesen különleges voltát, valamint a szóban forgó adatok kezelésének jellegét és konkrét szabályait, nevezetesen azon személyek számát, akik hozzáférhetnek ezekhez az adatokhoz, illetve e hozzáférés részletes szabályait (2022. augusztus 1-jei Vyriausioji tarnybinės etikos komisija ítélet, C-184/20, EU:C:2022:601, 99. pont).

95 Ha a kérdést előterjesztő bíróság azt állapítaná meg, hogy az alapügyben szóban forgó, az ÖADR által közzétett információk tartalmazzák a tiltott szer vagy módszer nevét, illetve kategóriáját, és a jelen ítélet 73. pontjában említett körülményeknek megfelelően „egészségügyi adatoknak” minősülnek, nemcsak ezt kellene figyelembe vennie az GDPR 5. cikke (1) bekezdésének *c)* pontjából és 6. cikkének (3) bekezdéséből eredő arányossági követelmények tiszteletben tartásának értékelése keretében, hanem – amint az a jelen ítélet 70–72. pontjában megállapítást nyert –azt is meg kell vizsgálnia, hogy ezen adatok közzététele megfelel-e a többek között az e rendelet 9. cikke (2) bekezdésének *g)* pontjában előírt feltételeknek.

96 Ami többek között a NADA által végzett szóban forgó adatkezelést illeti, amikor a weboldalán közzéteszi az érintett sportoló személyazonosságát anélkül, hogy megemlítené az esetlegesen érintett szert, meg kell állapítani, hogy az ilyen közzététel mindazonáltal súlyos beavatkozást jelent a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való alapvető jogokba, mivel a társadalom általi helytelenítéshez és az érintett személy megbélyegzéséhez vezethet. Ezenkívül e közzététel velejárója, hogy az érintett információk így potenciálisan korlátlan számú személy számára szabadon hozzáférhetővé válnak. Egyébiránt a közzétételt követően ezek az információk más weboldalakon is megjelenhetnek, és így az eredeti közzététel helyéről való eltávolítás után is hozzáférhetők maradhatnak. Az ilyen körülmények súlyosbíthatják az érintett személyek szóban forgó alapvető jogaira gyakorolt következményeket.

97 E beavatkozás súlyosságát ezért az érintett közzététel által elérni kívánt célok fontosságához képest kell mérlegelni.

98 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a harmadik és a negyedik kérdés az ADBG által az amatőr sportolókra, a különös védelmet igénylő személyekre és a „visszaélést bejelentő személyekre” vonatkozóan előírt kivételek hatálya alá nem tartozó hivatásos sportolókra irányul. E közzététel e törvény szerint nem jár az adott körülmények figyelembevételével történő egyedi mérlegeléssel.

99 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy a GDPR megköveteli-e, hogy az adatok közzététele előtt az adatkezelő eseti alapon mérlegelje a fennálló érdekeket annak érdekében, hogy az egyedi körülmények figyelembevételével ellenőrizze a közzététel arányosságát, vagy e tekintetben elegendő, ha a nemzeti jogalkotó elvont módon határozza meg azokat a helyzeteket, amelyekben a közzétételt mellőzni lehet, illetve kell.

100 Amint az az ADBG 21. és 23. §-ából kitűnik, az osztrák jogalkotó az egyes esetek körülményeitől függetlenül, a közzététel elemeire hivatkozva és bizonyos kivételeket fenntartva előre meghatározott helyzeteket irányzott elő. Ily módon meghatározta a közzététel kereteit, és elvontan mérlegelte egyrészt azon sportolók érdekeit, akiknek a személyes adatait nyilvánosságra hozzák, másrészt a doppingellenes küzdelemhez kapcsolódó érdekeket.

101 Mindazonáltal, tekintettel az érintett személyek magánéletének tiszteletben tartásához és személyes adatainak védelméhez való alapvető jogokba történő beavatkozás súlyosságára, amely – amint az a jelen ítélet 96. pontjában megállapításra került – a doppingvétség esetén alkalmazandó szankciók online közzétételéből ered, nem zárható ki, hogy ezen előre meghatározott helyzeteken kívül olyan sajátos körülmények állnak fenn, amelyekre tekintettel a szóban forgó adatok közzététele összeegyeztethetetlennek bizonyul a fennálló különböző érdekek közötti kiegyensúlyozott mérlegelés követelményével, amely lehetővé teszi többek között azt, hogy a szóban forgó közzététellel járó beavatkozás súlyossága kapcsolatban álljon az elérni kívánt célok fontosságával.

102 Következésképpen a doppingszerek sportban való használata elleni küzdelem során, bár a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének *a)* és *c)* pontja, valamint 6. cikke (3) bekezdésének második albekezdése nem követeli meg, hogy minden esetben egyedi mérlegelést végezzenek, e rendelkezésekből mindazonáltal az következik, hogy amennyiben a nemzeti szabályozás által előre meghatározott helyzetek alapján önmagában véve nem biztosítható az arányosság elvének tiszteletben tartása minden egyes egyedi esetben, az adatkezelőknek megfelelően figyelembe kell venniük az adott ügyet jellemző körülményeket, és a szóban forgó adatok interneten való közzététele előtt e körülmények alapján egyedi mérlegelést kell végezniük.

103 E mérlegelés során figyelembe kell venni a doppingellenes szabályok megsértésének súlyosságát és az érintett személy minőségét, valamint különösen azt a kérdést, hogy az adott személy neves, a saját területén, sőt esetleg azon túl is, országos vagy nemzetközi szinten közismert sportoló-e. Különleges felelősség hárul ugyanis a kiemelkedő és bizonyos ismertséggel rendelkező sportolókra.

104 A közzététel időtartamát illetően ezenkívül meg kell állapítani, hogy minél hosszabb ideig tart a közzététel, annál nagyobb hatással van az érintett érdekeire és magánéletére, és annál magasabb szintűek a közzététel jogszerűségére vonatkozó követelmények (lásd ebben az értelemben: 2023. december 7-i SCHUFA Holding [A fennálló tartozás elengedése] ítélet, C-26/22 és C-64/22, EU:C:2023:958, 95. pont). Ez a helyzet különösen akkor, ha potenciálisan korlátlan számú címzett számára hozzáférhető közzétételről van szó.

105 Az alapügyben szóban forgó információknak a NADA és az ÖADR weboldalán, a kiszabott szankciók időtartamát meghaladó ideig történő, név szerinti közzététele a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogokba való ilyen közzététellel járó beavatkozás súlyosságára tekintettel nem arányos az elérni kívánt cél fontosságával.

106 Közelebbről, az alapügyben szóban forgó információknak a NADA és az ÖADR weboldalán, a kiszabott szankciók időtartamán belüli, név szerinti közzétételét illetően meg kell állapítani, hogy a szankciókat hosszú, sőt nagyon hosszú időtartamra, vagy akár élethossziglan is kiszabhatják. Márpedig, ha az érintett sportoló a szankciók időtartama alatt betölti azt az életkort, amikor már nem tudja a szóban forgó sporttevékenységet gyakorolni, akkor az ezen életkornál nyilvánvalóan tovább tartó közzététel főszabály szerint szintén aránytalannak mutatkozik. Az adatkezelő feladata tehát, hogy az ügy összes körülményének függvényében meggyőződjön arról, hogy az érintett közzététellel járó, a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogokba való beavatkozás milyen viszonyban áll az elérni kívánt cél fontosságával.

107 A fentiekre tekintettel a harmadik és a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a GDPR 5. cikke (1) bekezdésének *a)* és *c)* pontját, valamint 6. cikke (3) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a nemzeti doppingellenes szervezeteket arra kötelezi, hogy az interneten tegyenek közzé bizonyos, a doppingellenes szabályok megsértése miatt – az amatőr sportolók, a különös védelmet igénylő személyek és a „visszaélést bejelentő személyek” kivételével – szankcionált sportolókra vonatkozó személyes adatokat, például az érintett sportolók nevét, a velük szemben kiszabott eltiltás időtartamát és indokolását, feltéve hogy e szabályozás lehetővé teszi az adatkezelők számára, hogy az ilyen közzétételt megelőzően e kivételeken kívül is egyedileg mérlegeljék

a fennálló érdekeket annak biztosítása érdekében, hogy a közzétételre a rendeletnek megfelelően kerüljön sor.

Az ötödik kérdésről

108 Az előterjesztő bíróság ötödik kérdése lényegében arra irányul, hogy a GDPR 10. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az alkalmazandó a nemzeti doppingellenes szabályozásban előírt doppingvétségekre, valamint az ilyen doppingvétségekért kiszabott szankciókra vonatkozó személyes adatok kezelésére.

109 E bíróság e tekintetben pontosítja, hogy az alapeljárásban kiszabott szankciók között szerepel a címektől és pénzjutalmaktól való megfosztás, valamint több évre szóló felfüggesztés vagy élethosszig tartó eltiltás minden nemzeti és nemzetközi versenytől. Továbbá rámutat arra, hogy a sportszervezetek az ADBG 24. §-ának (4) bekezdése szerint nem alkalmazhatnak olyan személyeket, akikre a doppingellenes jogszabályok alapján eltiltás vonatkozik.

110 Az említett bíróság ezen kérdése tehát arra vonatkozik, hogy a nemzeti doppingellenes szabályozásban előírt doppingvétségekre és az azok miatt kiszabott szankciókra vonatkozó személyes adatok a GDPR 10. cikke értelmében vett, „büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatokra és a bűncselekményekre, illetve a kapcsolódó biztonsági intézkedésekre vonatkozó" személyes adatoknak minősülnek-e.

111 A GDPR 10. cikke értelmében ez utóbbi adatkategória kezelésére kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha az közhatalmi szerv felügyelete alatt történik, hacsak az adatkezelést az érintett jogai és szabadságai tekintetében megfelelő garanciákat nyújtó uniós vagy tagállami jog lehetővé nem teszi.

112 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az említett 10. cikk célja, hogy fokozott védelmet biztosítson az olyan adatkezeléssel szemben, amely a szóban forgó adatok különösen érzékeny jellege folytán különösen súlyos beavatkozást jelenthet a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való, a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogokba (2021. június 22-i Latvijas Republikas Saeima [Büntetőpontok] ítélet, C-439/19, EU:C:2021:504, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

113 Annak meghatározása érdekében, hogy az ilyen hozzáférés a GDPR 10. cikke értelmében vett „bűncselekményekre" vonatkozó személyes adatok kezelésének minősül-e, először is meg kell jegyezni, hogy e fogalom kizárólag a bűncselekményekre utal, és hogy az e cikkben előírt fokozott védelem kizárólag a büntetőjog területére korlátozódik, amint az többek között a GDPR keletkezésének körülményeiből következik, amelyből kitűnik, hogy az uniós jogalkotó szándékosan hagyta ki az említett 10. cikkből a „közigazgatási" jelzőt (2021. június 22-i Latvijas Republikas Saeima [Büntetőpontok] ítélet, C-439/19, EU:C:2021:504, 77. és 78. pont).

114 Másodszor, a „bűncselekmény" fogalmát, amely döntő fontosságú a GDPR 10. cikkének az alapügyben szereplőhöz hasonló személyes adatokra való alkalmazhatóságának meghatározásához, az Unió egész területén önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve az e rendelkezés által követett célt, valamint azon összefüggést, amelybe e rendelkezés illeszkedik, anélkül hogy e tekintetben meghatározó lenne az érintett jogsértések érintett tagállam általi minősítése, mivel e minősítés tagállamonként eltérő lehet (lásd ebben az értelemben: 2021. június 22-i Latvijas Republikas Saeima [Büntetőpontok] ítélet, C-439/19, EU:C:2021:504, 85. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

115 Harmadszor meg kell állapítani, hogy doppingvétségek és az ezek miatt kiszabott szankciók csak egy meghatározott személyi csoportot, a sportolókat érintik, és a fegyelmi szankciókhoz hasonlóan a céljuk annak biztosítása, hogy e csoport tagjai betartsák a rájuk vonatkozó magatartási szabályokat.

116 E tekintetben az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint az a tény, hogy egy konkrét jogsértést szankcionáló szabály valamennyi polgárnak szól, a szankció büntetőjogi jellege mellett szól (lásd ebben az értelemben: EJEB, 1984. február 21., Öztürk kontra Németország ítélet [CE:ECHR:1984:0221JUD000854479, 53. §]). Ezzel szemben amikor olyan fegyelmi eljárásról van szó, amelyet szakmai testületek előtt folytatnak le, és amelynek keretében a szakma gyakorlásának joga forog kockán, a Bíróság már megállapította, hogy a szóban forgó jogok „polgári jogi" jellege nem kétséges (EJEB, 2018. október 2., Mutu és Pechstein kontra Svájc ítélet, CE:ECHR:2018:1002JUD004057510, 58. §).

117 Márpedig a 2021. június 22-i Latvijas Republikas Saeima (Büntetőpontok) ítélet (C-439/19, EU:C:2021:504) alapjául szolgáló ügytől eltérően, amelyben a közúti közlekedési szabálysértésekért járó büntetőpontok kiosztása egy általános hatályú jogszabályon alapult, az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás különös szabályok hatálya alá tartozó személycsoportra alkalmazandó.

118 Ezenkívül az e szabályozásban előírt doppingvétségek és -szankciók célja nemcsak a társadalom védelme és az érintett megbüntetése, hanem többek között a sportverseny tisztességességének és az érintett sportág jóhírnevének a megőrzése is.

119 Ebből következik, hogy az olyan doppingvétségek, mint amelyekről az alapügyben szó van, nem tartoznak a GDPR 10. cikkében említett „bűncselekmények" fogalma alá.

120 A fenti megfontolások összességére tekintettel az ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a GDPR 10. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó a nemzeti doppingellenes szabályozásban előírt doppingvétségekre, valamint az ilyen doppingvétségekért kiszabott szankciókra vonatkozó személyes adatok kezelésére, amennyiben – függetlenül attól, hogy ezeket a jogsértéseket a belső jog hogyan minősíti – a doppingvétségek és az ezek miatt kiszabott szankciók csak egy meghatározott személyi csoportot, a sportolókat érintik, és a fegyelmi szankciókhoz hasonlóan a céljuk annak biztosítása, hogy e csoport tagjai betartsák a rájuk vonatkozó magatartási szabályokat.

A hatodik kérdésről

121 Az ötödik kérdésre adandó igenlő válasz esetén az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a GDPR10. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatokra és a bűncselekményekre vonatkozó személyes adatok kezelésének felügyeletéért felelős

hatóság határozatai bírósági felülvizsgálat tárgyát képezik.

122 Az ötödik kérdésre adott nemleges válaszra tekintettel a hatodik kérdésre nem szükséges válaszolni.

A hetedik kérdésről

123 Az előterjesztő bíróság hetedik kérdése lényegében arra irányul, hogy a felügyeleti hatósághoz a GDPR 77. cikke alapján benyújtott, a GDPR 17. cikkében előírt törléshez való jog állítólagos megsértésével kapcsolatos panasz elfogadható-e abban az esetben, ha az érintett személyes adatainak kezelésére még nem került sor sem a panasznak a felügyeleti hatósághoz történő benyújtásakor, sem a felügyeleti hatóságnak a panaszról való határozathozatalakor, de már konkrét valószínűsítő körülmények utalnak arra, hogy az adatkezelő személyes adatainak kezelése hamarosan bekövetkezik, illetve a közeljövőben meg fog történni. Nemleges válasz esetén a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a panasz utólagosan elfogadható-e, ha az adatkezelés a bírósági eljárás során, később történik meg.

124 Az első alkérdést illetően emlékeztetni kell arra, hogy a GDPR 77. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy minden érintett jogosult arra, hogy panaszt tegyen egy felügyeleti hatóságnál, „ha az érintett megítélése szerint a rá vonatkozó személyes adatok kezelése megsérti [az említett] rendeletet”. A GDPR 77. cikkének (2) bekezdése meghatározza azokat az információkat, amelyeket a felügyeleti hatóságnak az ilyen panasz benyújtójának meg kell adnia.

125 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezése szempontjából nemcsak annak szövegét, hanem szövegkörnyezetét és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az a részét képezi (1983. november 17-i Merck ítélet, 292/82, EU:C:1983:335, 12. pont; 2025. január 9-i Österreichische Datenschutzbehörde (Túlzó kérelmek) ítélet (C-416/23, EU:C:2025:3, 24. pont).

126 Először is, a GDPR 77. cikkének szövege nem ír elő határidőt az e rendelet állítólagos megsértését képező személyes adatkezeléssel kapcsolatos panasz benyújtására, és nem veszi figyelembe azt az esetet sem, amikor az érintett személyesadat-kezelés még nem történt meg. Amint arra a főtanácsnok az indítványának 186. pontjában rámutatott, ez a cikk a „megsérti” igét használja, ami azt jelenti, hogy az adatkezelésnek már meg kellett történnie, de a jövőbeni kezelés lehetősége sem kizárt.

127 Másodszor, a kontextus elemeként utalni kell a felügyeleti hatóságok feladat- és hatásköreire. Ezenkívül az általános adatvédelmi rendelet 57. cikke (1) bekezdésének *f)* pontja értelmében minden felügyeleti hatóság a saját területén köteles kezelni azokat a panaszokat, amelyeket bármely személy e rendelet 77. cikke (1) bekezdésének megfelelően jogosult benyújtani, amennyiben úgy ítéli meg, hogy a rá vonatkozó személyes adatok kezelése sérti az említett rendeletet, továbbá a szükséges mértékben köteles kivizsgálni e panaszok tárgyát. A felügyeleti hatóságnak az ilyen panaszt kellő gondossággal kell kezelnie (lásd ebben az értelemben: 2023. december 7-i SCHUFA Holding [A fennálló tartozás elengedése] ítélet, C-26/22 és C-64/22, EU:C:2023:958, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

128 Ezen túlmenően a GDPR 58. cikkének (1) bekezdése jelentős vizsgálati hatáskörrel ruházza fel az egyes felügyeleti hatóságokat a benyújtott panaszok kezelése céljából. Ha az ilyen hatóság a vizsgálata során e rendelet rendelkezéseinek megsértését állapítja meg, köteles megfelelően reagálni a megállapított hiányosság orvoslására. Ebből a célból a GDPR 58. cikkének (2) bekezdése felsorolja a felügyeleti hatóság által hozható különböző korrekciós intézkedéseket, és e tekintetben a hatóság mérlegelési mozgástérrel rendelkezik a megfelelő és szükséges eszközök megválasztását illetően (lásd ebben az értelemben: 2023. december 7-i SCHUFA Holding [A fennálló tartozás elengedése] ítélet, C-26/22 és C-64/22, EU:C:2023:958, 57. és 68. pont).

129 129 E korrekciós intézkedések közül a felügyeleti hatóság a GDPR 58. cikke (2) bekezdésének *a)* pontja alapján figyelmeztetheti az adatkezelőt, hogy egyes tervezett adatkezelési tevékenységei valószínűsíthetően sértik a GDPR rendelkezéseit. A felügyeleti hatóságnak tehát vannak preventív hatáskörei.

130 Ennélfogva a panaszeljárást olyan mechanizmusként alakították ki, amely alkalmas az érintett személyek jogainak és érdekeinek hatékony védelmére (2023. december 7-i SCHUFA Holding [A fennálló tartozás elengedése] ítélet, C-26/22 és C-64/22, EU:C:2023:958, 58. pont).

131 Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/680 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2016. L 119., 89. o.; helyesbítések: HL 2018. L 127., 7. o.; HL 2021. L 74., 39. o.) 3. cikkének 2. pontját illetően a Bíróság kimondta, hogy bármely, adatkezelésre irányuló kísérlet már adatkezelésnek minősülhet (lásd ebben az értelemben: 2024. október 4-i Bezirkshauptmannschaft Landeck [Mobiltelefonon tárolt személyes adatokhoz való hozzáférésre tett kísérlet] ítélet, C-548/21, EU:C:2024:830, 69–77. pont).

132 Ezekből az következik, hogy a GDPR-ral összefüggésben nem kizárt, hogy a felügyeleti hatóságok a panaszkezelés keretében proaktív módon avatkozzanak be.

133 Harmadszor, ezt az értelmezést a GDPR által követett célkitűzések is megerősítik. Ugyanis különösen e rendelet (10) preambulumbekezdéséből az következik, hogy a rendelet a természetes személyek magas szintű védelmét kívánja biztosítani a személyes adatok Unión belüli kezelése tekintetében. Ugyanezen rendelet (11) preambulumbekezdése továbbá azt is kimondja, hogy az ilyen adatoknak az Unió teljes területén történő hatékony védelméhez az érintettek jogainak megerősítése szükséges.

134 Márpedig a felügyeleti hatóságokra a GDPR 57. cikke (1) bekezdésének *f)* pontja szerint háruló panaszkezelési kötelezettségnek az e rendelet 77. cikke (1) bekezdésének olyan értelmezésével történő korlátozása, hogy az kizárja a panasz felügyeleti hatóságnál történő benyújtásának bármely lehetőségét, amikor az adatkezelő adatkezelésre készül, ellentétes lenne az említett rendelet által követett célokkal, különösen azzal a célkitűzéssel, hogy a természetes

személyek magas szintű védelmét biztosítsa a személyes adatok Unión belüli kezelése tekintetében.

135 Következésképpen a GDPR 77. cikke alapján benyújtott panasz elfogadhatónak tekinthető annak ellenére, hogy az e panasz tárgyát képező személyesadat-kezelésre még nem került sor abban az időpontban, amikor az érintett az említett panaszt benyújtotta a felügyeleti hatósághoz, feltéve azonban, hogy az adatkezelés nem pusztán hipotetikus jellegű.

136 Az alapügyben a kérdést előterjesztő bírósághoz olyan határozattal szemben nyújtottak be keresetet, amelyben a szóban forgó adatok törlése iránti panaszt az eljáráshoz fűződő érdek hiánya miatt azzal az indokkal utasították el, hogy ezen adatokat még nem tették közzé. Az alapeljárás érintett felperese, YT e tekintetben arra hivatkozott, hogy az ÖADR határozatában négyéves felfüggesztést rendelt el vele szemben, és így az említett adatok közzétételére bármikor sor kerülhet.

137 Márpedig a személyes adatok törlésére irányuló panasz főszabály szerint azt feltételezi, hogy ezeket az adatokat kezelték. Az adatkezelő ugyanis nem tud eleget tenni az ilyen panasznak, és nem tudja törölni az adatokat, ha azok még nem kerültek nyilvánosságra.

138 Mindazonáltal – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat függvényében – úgy tűnik, hogy az YT által a GDPR 77. cikke alapján benyújtott panasz valójában a személyes adatok közzétételének megakadályozására, nem pedig azok törlésére irányult. Így ez a panasz elfogadható volt, mivel az illetékes felügyeleti hatósághoz való benyújtásának időpontjában már konkrét valószínűsítő körülmények álltak fenn arra vonatkozóan, hogy ezen adatok kezelése hamarosan bekövetkezik, illetve a közeljövőben meg fog történni. Ez a következtetés annál is inkább indokolt, mivel ez az adatkezelés, vagyis a doppingellenes szabályok megsértése miatt szankcionált YT nevének és a vele szemben kiszabott eltiltás időtartamának az interneten való közzététele – amint az a jelen ítélet 96. pontjában megállapításra került – az érintett magánéletének tiszteletben tartásához és személyes adatainak védelméhez fűződő alapvető jogokba való súlyos beavatkozást jelent.

139 A fenti megfontolások összességére tekintettel a hetedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a GDPR 77. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a doppingellenes szabályok megsértésére vonatkozó személyes adatok interneten való közzétételének megakadályozására irányuló, e cikk alapján benyújtott panasz elfogadható, ha az illetékes felügyeleti hatósághoz történő benyújtásának időpontjában konkrét valószínűsítő körülmények állnak fenn arra vonatkozóan, hogy ez a közzététel hamarosan bekövetkezik, illetve a közeljövőben meg fog történni.

IV.

C-523/24 - Sociedad Civil Catalana ügyben 2026. július 16-án hozott ítélet

1) Az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdését
a következőképpen kell értelmezni:
e rendelkezéssel – amiatt, hogy valamely tagállam nemzeti területe egy részének függetlensége az e tagállam által a bruttó nemzeti jövedelme alapján hozzájárulásként befizetett uniós saját források csökkenéséhez vezethetne – nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely amnesztiában részesíti a nem az uniós költségvetésből származó és nem oda irányuló pénzeszközökkel kapcsolatos, e függetlenség elérésére irányuló politikai tevékenységekkel összefüggésben végrehajtott, számviteli felelősséget keletkeztető cselekményeket.

2) Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését
a következőképpen kell értelmezni:
azzal nem ellentétesek egy nemzeti amnesztiatörvény azon eljárási rendelkezései, amelyek kizárólag az e törvény pontosan körülhatárolt alkalmazási körében arra kötelezik a nemzeti bíróságokat, hogy – az esetlegesen az EUMSZ 325. cikk alkalmazását maga után vonó – felelősség megszűnéséről szóló határozatot legfeljebb két hónapon belül, a védekezési jogalapok és a mentő bizonyítékok értékelése, valamint az eljárásban részt vevő összes fél meghallgatása nélkül hozzák meg, az ilyen rendelkezések ugyanis nem okozhatnak olyan rendszerszintű jelleget mutató problémákat, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken veszélyeztethetik a nemzeti igazságszolgáltatási rendszer megfelelő működését.

3) Az EUMSZ 267. cikket és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23. cikkének első bekezdését
a következőképpen kell értelmezni:
azokkal ellentétesek egy nemzeti amnesztiatörvény rendelkezései, amennyiben arra kötelezik a nemzeti bíróságokat, hogy legfeljebb két hónapon belül hozzák meg a számviteli felelősség megszüntetéséről szóló határozatot és szüntessék meg az eljárás korábbi szakaszában elrendelt biztosítási intézkedéseket, még akkor is, ha az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában eljáró Bíróság még nem hozta meg határozatát.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem először is az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-i 2988/95/EK, Euratom tanácsi rendeletnek (HL 1995. L 312., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 1. kötet, 340. o.), másodszor az EUMSZ 267. és EUMSZ 325. cikknek, valamint az EUSZ 2. cikknek, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének, harmadszor az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23. cikke első bekezdésének, negyedszer az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 20., 21. és 47. cikkének, ötödször a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvének, valamint hatodszor az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt egyezmény (kihirdette: az 1993. évi XXXI. törvény; a továbbiakban: EJEE) 6. cikkének az értelmezésére irányul.

2 E kérelmet a Sociedad Civil Catalana, Associación Cívica y Cultural (SCC) és a Ministerio Fiscal (ügyészség, Spanyolország) által a Generalitat de Cataluña (Katalónia kormánya, Spanyolország; a továbbiakban: Generalitat) irányító szerveinek 35 korábbi tagja (RAS, AAT, IGA, ARMG, ANMG, NMF, ARM, LBC és társai, JTN, JNB, TPR, OJV és társai, MAB, JMSI, LPG, CPO, CPC, ACO, AMC, ACJ és FGS) ellen kezdeményezett, a 2011–2017 között a Katalónia függetlenségét támogató mozgalommal összefüggésben kezelt közpénzek ez utóbbi személyek általi kezelése tárgyában az igazolatlan hiánynak a

központi kezelésével megbízott személyek felelőssége alapján történő visszatérítettése iránt folyamatban lévő eljárásban (a továbbiakban: igazolatlan hiány visszatérítettése iránti eljárás) terjesztették elő.

Az alapeljárás

26 2022. február 17-én az SCC, 2022. április 13-án pedig az ügyészség keresetet nyújtott be a Tribunal de Cuentashoz (számvevőszék), amely a kérdést előterjesztő bíróság, igazolatlan hiány visszatérítettése iránti eljárás keretében a Generalitat közvagyonát ért kár fennállásának, valamint annak megállapítása iránt, hogy e kár bekövetkeztében fennáll az alapeljárás alpereseinek közvetlen számviteli felelőssége. Az SCC és az ügyészség e tekintetben azt kéri, hogy a bíróság kötelezze az alapeljárás alpereseit arra, hogy térítsék vissza a Generalitat államkincstára részére a keresetleveleikben megjelölt, az utóbbinak okozott kár bekövetkeztében való részvételük alapján meghatározott konkrét összegeket.

27 Az SCC és az ügyészség e kárt 5 309 807,02 euróban, illetve 3 429 342,43 euróban állapította meg.

28 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az SCC és az ügyészség szerint e kár két kategóriába sorolható kiadásokból eredt, nevezetesen egyrészt a Katalónia függetlenségére vonatkozó, 2017. október 1-jei jogellenes népszavazás következtében felmerült kiadásokból, másrészt pedig a Generalitat 2011 és 2017 közötti „külső tevékenységének” előmozdítása érdekében felmerült kiadásokból, vagyis a Katalónia függetlenségének ezen időszak alatti nemzetközi szinten történő előmozdításával kapcsolatban felmerült kiadásokból.

29 Konkrétan, a népszavazás megtartása céljából felmerült kiadások lényegében a következő tételeket foglalják magukban: először is, az önkéntesek népszavazás szervezésében való részvételének irányítását lehetővé tevő szoftverek és informatikai alkalmazások beszerzésének költségei; másodszor, hirdetési kiadások; harmadszor, a külföldön lakóhellyel rendelkező választópolgárok névjegyzéke összeállításának költségei; negyedszer, plakátelhelyezéssel kapcsolatos kiadások; ötödször, a népszavazás megtartásához szükséges anyagok (szavazólapok, szavazatszámlálás, a választási tisztviselők összehívása) beszerzésének költségei; hatodszor, nyilvános helyiségeknek a népszavazás céljára történő igénybevételéből eredő kiadások; hetedszer, a Generalitat imázsára vonatkozó külföldi kampányokhoz kapcsolódó kiadások; nyolcadszor, az Európai Parlament tagjainak arra vonatkozó meghívásával kapcsolatos költségek, hogy a népszavazást megelőző napokban látogassanak el Katalóniába; és kilencedszer, a szakértők és nemzetközi megfigyelők alkalmazásával kapcsolatos költségek.

30 Ami a Generalitat 2011 és 2017 közötti „külső tevékenységének” előmozdítása érdekében felmerült kiadásokat illeti, azok lényegében a következő tételeket foglalják magukban: először is a Secretaría d’Acció Exterior i Unió Europea (a Generalitat külső tevékenységéért felelős és európai uniós titkársága, Spanyolország) részéről az azon nemzetközi szerződésekre vonatkozó tanulmányok megrendelése érdekében felmerült kiadások, amelyeknek a Spanyol Királyság a részese; másodszor, a Generalitat különböző külföldi küldöttségei részéről felmerült költségek; harmadszor pedig a Consejo de Diplomacia Pública de Cataluña (katalán diplomáciai tanács, Spanyolország) részéről a függetlenségi folyamat népszerűsítése érdekében felmerült kiadások.

31 Az igazolatlan hiány visszatérítettése iránti eljárás vizsgálati szakaszában ideiglenes intézkedéseket hoztak, amelyek a jogellenes népszavazás megtartásával kapcsolatban felmerült költségekért való felelősség címén 4 146 274,97 euró összegű biztosíték megfizetéséből, valamint a Generalitat „külső tevékenységének” előmozdítása érdekében felmerült kiadásokkal kapcsolatos tényekért való felelősség címén 5 422 411,10 euró összegű bankgarancia nyújtásából álltak.

32 A 2024. május 29-i eljárási végzésével a kérdést előterjesztő bíróság lezárta az ügy megvitatásának szakaszát, és megnyitotta a határozathozatali szakaszt.

33 2024. június 11-én hatályba lépett az LOA, amelynek 3. cikke előírja, hogy az e rendelkezés alapján kihirdetett amnesztia az e címben meghatározott feltételek szerint a büntetőjogi, szabálysértési vagy számviteli felelősség megszűnését eredményezi.

34 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy még meg kell vizsgálnia, hogy az alapügyben szóban forgó tényállás tekintetében teljesülnek-e az LOA-ban előírt feltételek. E bíróságnak azonban kétségei vannak e törvény uniós joggal való összeegyeztethetőségét illetően.

35 Először is megjegyzi, hogy az „Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekménynek minősülő cselekményeknek” az LOA 2. cikkének *e)* pontjával történő kizárása az LOA hatálya alól azt jelenti, hogy az amnesztia hatálya alá tartozhatnak azok a cselekmények, amelyek ugyan nem bűncselekmények, de érintik az Unió pénzügyi érdekeit, így például a számviteli felelősséget keletkeztető, a többek között az LOA 1. cikke 2. bekezdésével együttesen értelmezett 1. cikke 1. bekezdésének *a)–c)* pontjában szabályozott cselekmények. Márpedig az ilyen amnesztia összeegyeztethetetlen lehet az „Unió pénzügyi érdekei védelme” fogalmának a Bíróság által elfogadott tág értelmezésével.

36 A kérdést előterjesztő bíróság hozzáteszi, hogy az LOA 1. cikke 1. bekezdése *a)–c)* pontjának többek között ezen 1. cikk 2. bekezdésével és e törvény 2. cikkének *e)* pontjával együttesen értelmezett rendelkezései sérthetik az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében foglalt lojális együttműködés elvét is, mivel a felelősség megszűnéséhez, és így a Generalitat közvagyonának jogellenes kezeléséből eredő számviteli felelősség alóli mentességhez vezethetnek. Mivel az uniós jog egyik fő célja a büntetlenség megakadályozása a csalás és a korrupció területén, e bíróságnak nehézséget okoz e célkitűzés hatékonyságának az LOA szóban forgó rendelkezéseivel való összeegyeztetése.

37 Másodszor, az LOA 10. cikke soron kívüli és sürgősségi eljárást ír elő, amelyben a határozathozatalra előírt határidő két hónap, a határozat ellen pedig kizárólag nem devolutív hatályú jogorvoslattal lehet élni. Márpedig az említett bíróság szerint az ilyen rendelkezés sértheti a Charta 47. cikkét, mivel e határidő nem feltétlenül teszi lehetővé a bizonyításfelvételt, amely annak vizsgálatához szükséges, hogy az LOA-ban előírt feltételek teljesülnek-e.

38 Harmadszor, az LOA 13. cikke 3. bekezdésének utolsó fordulata a számviteli felelősség megszűnésére vonatkozó végleges határozatot kizárólag attól a

feltételtől teszi függővé, hogy a sérelmet szenvedett közintézmények nem emelnek kifogást, de nem ír elő mechanizmust arra az esetre, ha az igazolatlan hiány visszatéríttetése iránti eljárást megindító felek tiltakoznak. Márpedig ugyanezen bíróság arra keresi a választ, hogy e szabály összeegyeztethető-e a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység elleni hatékony és visszatartó erejű fellépés elvével.

39 Negyedszer, az LOA 1. cikke 1. bekezdése *a)–c)* pontjának – az 1. cikke 2–4. bekezdésének és 2. cikke *e)* pontjának rendelkezéseivel együttesen értelmezett – rendelkezései e törvény hatályának határozatlan jellege miatt sérthetik a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvét.

40 Ötödször, a jogbiztonság elvének e megsértése a Charta 20. és 21. cikkében, valamint az EUSZ 2. cikkben foglalt egyenlőség és hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének megsértéséhez vezethet.

41 Hatodszor, a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az LOA 8. cikkének 3. bekezdése, amely az Unió pénzügyi érdekeinek védelme érdekében a nemzeti jogban előírt biztosítási intézkedések kötelező megszüntetését írja elő, összeegyeztethető-e a tisztességes eljáráshoz való joggal és a hatékony bírói jogvédelem elvével.

42 Hetedszer, e törvény 13. cikkének 3. bekezdése, amely az eljárásban részt vevő összes fél meghallgatása nélkül rendeli el az elsőfokú eljárás során a számviteli felelősség alóli felmentést, korlátozhatja a felek tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint az igazságszolgáltatási feladatának a kérdést előterjesztő bíróság általi gyakorlását.

43 Nyolcadszor, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az LOA 8. cikke 3. bekezdésének, 10. cikkének és 13. cikke 3. bekezdésének az e törvény preambulumával együttesen értelmezett rendelkezései nem sértik-e az EUMSZ 267. cikk és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23. cikkének első bekezdése szerinti előzetes döntéshozatal iránti kérelem hatékonyságát.

44 E körülmények között a Tribunal de Cuentas (számvevőszék) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) Úgy kell-e értelmezni [a 2988/95 rendeletet] és az EUMSZ 325. cikket (a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység elleni hathatós és elrettentő küzdelem elve), valamint az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését (a lojális együttműködés elve), hogy azokkal nem egyeztethető össze a számviteli felelősségnek az [LOA] következő rendelkezéseiben meghatározott megszűnése: az 1. cikk 1. bekezdésének *a)–c)* pontja, valamint ugyanezen jogszabályi rendelkezés 2–4. bekezdése, valamint a 2. cikk *e)* pontja); figyelembe véve, hogy a [az igazolatlan hiány visszatéríttetése iránti eljárás] tárgyát képező állítólagos számviteli felelősség »az EU pénzügyi érdekeinek sérelmét« jelenti: i. mind abban az esetben, ha az Európai Unió Bírósága »megszorító értelmezést« ad az »EU pénzügyi érdekeinek védelme« fogalomnak (amely csak az uniós közpénzekkel végzett jogellenes gazdálkodási tevékenységeket foglalja magában), továbbá ii. mind e fogalom »tág értelmezésének« esetében (amely magában foglalja a valamely tagállam közpénzével végzett azon jogellenes gazdálkodási tevékenységeket is, amelyek ugyanakkor tényleges vagy potenciális kárt okoznak az Unió költségvetésében)?

2) Abban az esetben, ha a Bíróság az »EU pénzügyi érdekeinek védelme« fogalmat »megszorítóan értelmezi«, úgy kell-e értelmezni az EUSZ 2. cikket és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a [Charta] 47. cikkét, hogy azokkal nem egyeztethető össze az [LOA] 10. cikke, tekintettel arra, hogy az e rendelkezésben a határozat meghozatalára előírt két hónapos jogvesztő határidő ellentétes a minden személyt megillető azon joggal, hogy az eljárás megfelelő garanciákkal bírjon, és azt »észszerű időn belül« lefolytassák, mivel ez a bíróságra gyakorolt »külső nyomást« jelent, abban az esetben, ha [az igazolatlan hiány visszatéríttetése iránti eljárásban] az [LOA] alkalmazásáról való döntéshozatalt megelőzően a felperesek írásbeli beadványaiban említett kiadások fedezeteként felhasznált közpénzek származásának (nemzeti költségvetés vagy uniós költségvetés) vagy rendeltetési helyének (Katalónia függetlenségének előmozdítása Spanyolországon kívül a 2011 és 2017 közötti időszakban) igazolására vonatkozóan valamilyen végső bizonyításfelvételt kell elrendelni?

3) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 325. cikket és a [2988/95] rendeletet a [Charta] 47. cikkével és az [EJEE] 6. cikkével összefüggésben, hogy azokkal nem egyeztethető össze az [LOA] 13. cikke 3. bekezdésének vége, tekintettel arra, hogy e rendelkezés nem tartalmaz semmiféle rendelkezést (eljárás, cselekmény stb.) arra az esetre, ha a számviteli felelősség megállapítása iránti keresetet benyújtó felek ([az igazolatlan hiány visszatéríttetése iránti eljárásban] az SCC és az ügyészség) az elsőfokú eljárásban kifogással élnének a számviteli felelősség alóli felmentéssel szemben, hanem csak azt követeli meg, hogy a károsult közjogi személyek (a számviteli felelősség megállapítására irányuló jelen eljárásban [a Generalitat], amely nem is jelent meg a számviteli felelősség megállapítása iránti kereset benyújtása érdekében, és amely szervet így az eljárásból kizártnak tekintették) ne ellenezzék azt?

4) Úgy kell-e értelmezni, hogy a jogbiztonságnak és a bizalomvédelemnek az EUMSZ 325. cikkel és a [2988/95] rendelettel összefüggésben értelmezett elvével nem egyeztethető össze az [LOA] 1. cikke 1. bekezdésének *a)–c)* pontja az ugyanezen rendelkezés 2–4. bekezdésében foglaltakkal összefüggésben értelmezve, tekintettel arra, hogy az LOA tárgyi, személyi és időbeli hatályának meghatározása nem egyértelmű és pontos, ami azt eredményezheti, hogy [az igazolatlan hiány visszatéríttetése iránti eljárásban] e számvevőszéki bíró az Unió pénzügyi érdekeit sértő olyan cselekményekből eredő számviteli felelősség megszűnését állapítja meg, amelyek valójában nem tartoztak az [LOA] hatálya alá?

5) Úgy kell-e értelmezni a [Charta] 20. és 21. cikkét, hogy azokkal nem egyeztethető össze az LOA 1. cikke 1. bekezdésének *a)–c)* pontja az ugyanezen rendelkezés 2[–]4. bekezdésében foglaltakkal, valamint az [LOA] preambulumával összefüggésben értelmezve, mivel annak következtében, hogy a fentiek szerint az [LOA] hatályának meghatározása nem egyértelmű és pontos, ami a számviteli felelősség indokolatlan megszűnéséhez vezethet, ez a körülmény hátrányosan megkülönböztető vagy egyenlőtlen helyzeteket is eredményez azon személyek tekintetében, akiket más

olyan, célzott visszatérítési eljárásokban ítéltek el számviteli felelősségük miatt, amelyek ugyanazon a területen (Katalónia autonóm közösség) és az [LOA] időbeli hatálya alá tartozó időszakban bekövetkezett eseményekhez kapcsolódnak?

6) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 2. cikket és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a [Charta] 47. cikkét, hogy azokkal nem egyeztethetők össze az [LOA] 8. cikke 3. bekezdésének rendelkezései, amelyek a biztosítási intézkedések egyoldalú és kötelező megszüntetéséről rendelkeznek, anélkül, hogy az eljáró bíróságnak mérlegelési mozgásteret hagynának, ellentétben azzal, ami a többi célzott visszatérítési eljárásban történik, amelyekben az [LFTCU] alapján [a 2000. január 7-i Ley 1/2000, de Enjuiciamiento Civil (a polgári perrendtartásról szóló 1/2000. sz. törvény, a BOE 2000. január 8-i 7. száma, 575. o.)] biztosítási intézkedésekre vonatkozó általános szabályait alkalmazzák?

7) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 2. cikket és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, a [Charta] 47. cikkét és az [EJEE] 6. cikkét, hogy azokkal nem egyeztethetők össze az [LOA] 13. cikke 3. bekezdésének rendelkezései (a számviteli felelősség alóli felmentés az elsőfokú eljárásban), mivel e rendelkezés nem írja elő a közjogi szereplő előzetes meghallgatását (még akkor sem, ha e fél ex lege perbeli jogképességgel rendelkezik a számviteli felelősség megállapítására irányuló eljárásban), és nem hagyja a bíróságra az olyan ügyek elbírálását sem, amelyekben az alperes arra hivatkozott, hogy nem vett részt a neki felrótt cselekményekben, tekintettel arra, hogy [az igazolatlan hiány visszatéríttetése iránti eljárásban] egy közjogi szereplő pertársként jelent meg, és néhány alperes úgy nyilatkozott, hogy nem vett részt a cselekményekben?

8) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 2. cikket és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a [Charta] 47. cikkét, különösen az EUMSZ 267. cikkel és a[z Európai Unió Bírósága] alapokmánya […] 23. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésének felfüggesztő hatályával és a Bíróság végleges határozatának hatékonyságával nem egyeztethető össze az [LOA] 8. cikkének 3. bekezdése, 10. cikke és 13. cikkének 3. bekezdése az [LOA] preambulumának (lásd: V. szakasz, 10. és 11. bekezdés) rendelkezéseivel összefüggésben értelmezve, amelyek az [LOA] abszolút érvényesülését írják elő, megfosztva az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adott választ a hatékony érvényesüléstől, valamint megsértve az uniós jog elsőbbségének és közvetlen hatályának elvét?"

A Bíróság hatásköréről

45 Írásbeli észrevételeiben az ügyészség, valamint RAS, JTN, ANMG, AAT, NMF, IGA, ARM és ARMG lényegében azzal érvelt, hogy az amnesztiát nem szabályozza az uniós jog, így a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések elbírálására.

46 E tekintetben meg kell állapítani, hogy még ha a közkegyelem elfogadása és visszavonása a tagállamok hatáskörébe tartozik is (lásd ebben az értelemben: 2021. december 16-i AB és társai [Közkegyelem visszavonása] ítélet, C-203/20, EU:C:2021:1016, 40. pont), a tagállamok e hatáskörük gyakorlása során kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogból eredő kötelezettségeiket (lásd ebben az értelemben: 2023. július 24-i Lin ítélet, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 82. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2025. február 25-i Sąd Rejonowy w Białymstoku és Adoreikė ítélet, C-146/23 és C-374/23, EU:C:2025:109, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

47 Amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, az előterjesztett kérdések a tagállamok számára kötelezettségeket előíró uniós jogi rendelkezéseknek, nevezetesen egyrészt az EUMSZ 267. és EUMSZ 325. cikknek, valamint az EUSZ 2. cikknek, az EUSZ 4. cikke (3) bekezdésének és az EUSZ 19. cikke (1) bekezdése második albekezdésének, másrészt pedig a 2988/95 rendeletnek az értelmezésére vonatkoznak, és arra irányulnak, hogy az előterjesztő bíróság értékelni tudja az LOA-nak az uniós jog e rendelkezéseivel való összeegyeztethetőségét.

48 Így – az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatósága vizsgálatának sérelme nélkül – a Bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem keretében főszabály szerint hatáskörrel rendelkezik az említett rendelkezések értelmezésére.

49 Ami konkrétan az EUSZ 19. cikket illeti, az alapeljárás alperesei és a spanyol kormány azonban azt állítja, hogy a 19. cikkre vonatkozó kérdések nem az uniós jog hatálya alá tartozó helyzetre vonatkoznak.

50 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUSZ 19. cikk, amely az EUSZ 2. cikkben kimondott jogállamiság értékét konkretizálja (2018. február 27-i Associação Sindical dos Juízes Portugueses ítélet, C-64/16, EU:C:2018:117, 32. pont; 2023. június 5-i Bizottság kontra Lengyelország [A bírák függetlensége és magánélete] ítélet, C-204/21, EU:C:2023:442, 69. pont), az (1) bekezdésének második bekezdésében úgy rendelkezik, hogy a tagállamok megteremtik azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a jogalanyok hatékony bírói jogvédelemhez való jogának a biztosításához szükségesek.. A tagállamok tehát kötelesek olyan jogorvoslati és eljárási rendszert kialakítani, amely lehetővé teszi a hatékony bírósági felülvizsgálatot az említett területeken (2018. február 27-i Associação Sindical dos Juízes Portugueses ítélet, C-64/16, EU:C:2018:117, 34. pont; 2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 32. pont; 2024. július 11-i Hann-Invest és társai ítélet, C-554/21, C-622/21 és C-727/21, EU:C:2024:59, 34. pont).

51 Hozzá kell tenni, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése „az uniós jog által szabályozott területekre" vonatkozik, attól a helyzettől függetlenül, amelyben ezt a jogot a tagállamok végrehajtják (2018. február 27-i Associação Sindical dos Juízes Portugueses ítélet, C-64/16, EU:C:2018:117, 29. pont; 2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 33. pont; 2024. július 11-i Hann-Invest és társai ítélet, C-554/21, C-622/21 és C-727/21, EU:C:2024:59, 35. pont).

52 E rendelkezés tehát alkalmazási körét tekintve minden olyan nemzeti bíróra vagy bíróságra alkalmazandó, amely az uniós jog értelmezésére vagy alkalmazására vonatkozó, és így e rendelkezés értelmében az uniós jog által szabályozott területeket érintő kérdésekben döntést hozhat (2025. február 25-i

Sąd Rejonowy w Białymstoku és Adoreikė ítélet, C-146/23 és C-374/23, EU:C:2025:109, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

53 A jelen ügyben egyrészt, amint az a jelen ítélet 35. pontjából kitűnik, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az LOA rendelkezései alapján azok a cselekmények, amelyek ugyan nem bűncselekmények, de érintik az Unió pénzügyi érdekeit, amnesztiában részesíthetők. Ezen előfeltevéssel kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság kérdése arra irányul, hogy az ilyen értelmezés összeegyeztethető-e az Unió pénzügyi érdekei védelme fogalmának a Bíróság ítélkezési gyakorlatában elfogadott tág értelmezésével.

54 Másrészt az LOA 1. cikke szerinti amnesztia esetleges alkalmazása érdekében a kérdést előterjesztő bíróságnak e törvény 2. cikke *e)* pontjának megfelelően meg kell vizsgálnia, hogy a szóban forgó cselekményeket az EUMSZ 325. cikk értelmében vett, az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekményeknek kell-e minősíteni.

55 Ebből következik, hogy a Tribunal de Cuentas (számvevőszék) az LOA által meghatározott eljárási keretben ténylegesen dönthet az EUMSZ 325. cikk értelmezésére vagy alkalmazására vonatkozó kérdésekről, ami azt jelenti, hogy ezen eljárási keretnek összhangban kell lennie az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével.

56 Meg kell tehát állapítani, hogy a jelen ítélet 47. pontjában említett rendelkezések értelmezése az EUMSZ 267. cikk alapján a Bíróság hatáskörébe tartozik.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

57 Az alapeljárás alperesei azzal az indokkal vitatták az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egészének elfogadhatóságát, hogy a Tribunal de Cuentas (számvevőszék) nem minősül az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „bíróságnak”, mivel nem igazságszolgáltatási feladatokat lát el, és nem független vagy pártatlan.

58 E tekintetben a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kiderül, hogy annak megítéléséhez, hogy valamely előzetes döntéshozatalt kezdeményező szerv az EUMSZ 267. cikk szerinti bíróság jellemzőivel rendelkezik-e – ami kizárólag az uniós jog alapján eldöntendő kérdés –, a Bíróság számos tényezőt vesz figyelembe, amelyek közé tartozik az, hogy a szerv törvény alapján jött-e létre, állandó jelleggel működik-e, hatásköre kötelező jellegű-e, az eljárása kontradiktórius jellegű-e, jogszabályokat alkalmaz-e, valamint független-e (lásd: 1966. június 30-i Vaassen-Göbbels ítélet, 61/65, EU:C:1966:39, 395. o.; 2020. január 21-i Banco de Santander ítélet, C-274/14, EU:C:2020:17, 51. pont; 2024. május 7-i NADA és társai ítélet, C-115/22, EU:C:2024:384, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

59 Ahhoz, hogy a nemzeti bíróság jogosult legyen a Bírósághoz fordulni, az is szükséges továbbá, hogy eljárás legyen előtte folyamatban, és igazságszolgáltatási jellegű határozat meghozatalára irányuló eljárás keretében kelljen határozatot hoznia (1986. március 5-i Greis Unterweger végzés, 318/85, EU:C:1986:106, 4. pont; 2018. április 25-i Secretaria Regional de Saúde dos Açores végzés, C-102/17, EU:C:2018:294, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2022. május 3-i CityRail ítélet, C-453/20, EU:C:2022:341, 42. pont).

60 A jelen ügyben az alapeljárás alperesei egyrészt arra hivatkoznak, hogy a Tribunal de Cuentas (számvevőszék) nem tartozik a bírói hatalomhoz, és tagjai lényegében a gazdasági és pénzügyi tevékenység számviteli ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat, nem pedig igazságszolgáltatási feladatokat látnak el.

61 E tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az a tény, hogy a kérdést előterjesztő szerv ilyen számviteli-ellenőrzési feladatokat lát el, nem képezi akadályát annak, hogy az EUMSZ 267. cikk értelmében vett bíróságnak minősüljön, amennyiben az előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapjául szolgáló összefüggésben igazságszolgáltatási feladatot lát el (lásd ebben az értelemben: 2023. július 13-i Achilleion ítélet, C-313/22, EU:C:2023:574, 36. pont).

62 Annak megállapítása érdekében, hogy a törvény által különféle feladatokkal felruházott valamely nemzeti szerv az EUMSZ 267. cikk értelmében „bíróságnak” minősül-e, azoknak az igazságszolgáltatási vagy közigazgatási feladatoknak a sajátos jellegét kell megvizsgálni, amelyeket az abban a konkrét normatív összefüggésben gyakorol, amelyben szükségesnek tartotta, hogy a Bírósághoz forduljon annak ellenőrzése érdekében, hogy van-e eljárás az ilyen szerv előtt folyamatban, és hogy igazságszolgáltatási jellegű határozat meghozatalára irányuló eljárás keretében való határozathozatal érdekében fordultak-e hozzá (2017. február 16-i Margarit Panicello ítélet, C-503/15, EU:C:2017:126, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

63 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból és a spanyol kormány írásbeli észrevételeiből kitűnik, hogy a Tribunal de Cuentas (számvevőszék) a LOTCU 15. cikkének megfelelően az igazolatlan hiány visszatéríttetése iránti eljárás keretében igazságszolgáltatási feladatokat lát el.

64 Másrészt az alapeljárás alperesei kétségbe vonják azt, hogy a Tribunal de Cuentas (számvevőszék) megfelel-e a függetlenség és pártatlanság követelményének.

65 Először is arra hivatkoznak, hogy a számvevők spanyol parlament általi kinevezési rendszere nem biztosítja kellőképpen a függetlenséget és a pártatlanságot. Ezenkívül az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztő számvevő az LOA-t ellenző politikai párt támogatója. E számvevő a pártatlanság hiányát tanúsította az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolásában, és azáltal, hogy úgy alakította az alapeljárást, hogy megvárja az LOA elfogadását, és azt – az e politikai párt által a Tribunal Constitucionalhoz (alkotmánybíróság, Spanyolország) benyújtott alkotmányjogi panasszal párhuzamosan – a jelen előzetes döntéshozatali eljárás keretében megkérdőjelezhesse. E számvevő egyébként nem rendelkezik az elmozdíthatatlanságra vonatkozóan garanciával abban a tanácsban, amelyhez beosztották, és a bírói kollégium tagjaként sem. Végül az alapeljárás alperesei előadják, hogy a Tribunal de Cuentas (számvevőszék) függetlenségét veszélyezteti az a tény, hogy az igazolatlan hiány visszatéríttetése iránti eljárásban a vizsgálókat azon tartomány közalkalmazottai közül nevezik ki, ahol a szóban forgó cselekmények megvalósultak, vagy a Tribunal de Cuentas (számvevőszék) köztisztviselői közül.

66 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a bíróságok függetlenségére vonatkozó ezen követelmény – amely a bírói hivatás velejárója – a

hatékony bírói jogvédelemhez való jog és a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényegéből következik, és e jogok a jogalanyokat az uniós jog alapján megillető valamennyi jog védelmére, valamint a tagállamoknak az EUSZ 2. cikkben felsorolt közös értékeinek – köztük a jogállamiság értékének – a megőrzésére vonatkozó garanciákként döntő jelentőségűek (2024. július 11-i Hann-Invest és társai ítélet, C-554/21, C-622/21 és C-727/21, EU:C:2024:594, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

67 A függetlenség e követelménye két szempontot foglal magában. Az első – külső – szempont azt követeli meg, hogy az érintett fórum teljesen autonóm módon gyakorolja feladatkörét anélkül, hogy bármilyen hierarchikus kapcsolatban lenne, vagy bárkinek alá lenne rendelve, és anélkül, hogy bárhonnan utasításokat kapna, így védett az olyan külső beavatkozással vagy nyomással szemben, amely veszélyeztetheti tagjai határozathozatalának függetlenségét, és határozataikat befolyásolhatja (2024. július 11-i Hann-Invest és társai ítélet, C-554/21, C-622/21 és C-727/21, EU:C:2024:594, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

68 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az érintett fórum tagjainak elmozdíthatatlansága a bírói függetlenség szerves részét képező biztosítéknak minősül, amennyiben az az ítélethozatal feladatával megbízott személyek védelmére szolgál (2024. május 7-i NADA és társai ítélet, C-115/22, EU:C:2024:384, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

69 Így az elmozdíthatatlanság elve, amelynek döntő jelentőségét hangsúlyozni kell, többek között megköveteli azt, hogy a bírák hivatalban maradhassanak mindaddig, amíg nem érik el a kötelező nyugdíjkorhatárt, vagy a megbízatásuk lejártáig, ha az határozott időre szól. Ezen, nem abszolút jellegű elv alól kizárólag akkor lehet kivételt tenni, ha azt jogszerű és kényszerítő indokok igazolják, tiszteletben tartva az arányosság elvét. Így általánosan elfogadott, hogy a bírák megfelelő eljárások tiszteletben tartása mellett visszahívhatók, ha nem képesek feladataik folytatására alkalmatlanság vagy súlyos kötelezettségszegés miatt (2024. május 7-i NADA és társai ítélet, C-115/22, EU:C:2024:384, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

70 A bíróság tagjainak elmozdíthatatlansága megköveteli, hogy az érintett szerv tagjainak elmozdítását külön szabályozás határozza meg, olyan garanciákat nyújtó, kifejezett jogszabályi rendelkezések útján, amelyek meghaladják a közigazgatási jog és a munkajog visszaélésszerű visszahívás esetén alkalmazandó általános szabályai szerinti garanciákat (2024. május 7-i NADA és társai ítélet, C-115/22, EU:C:2024:384, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

71 A „függetlenség” fogalmának második – belső – szempontja a „pártatlanság” fogalmát öleli fel, és egyenlő távolságtartást jelent a jogvitában részt vevő felektől, illetve e felek azon érdekeitől, amelyek a jogvita tárgyát képezik. E szempont megköveteli az objektivitást, valamint azt, hogy a jogvita megoldása során a jogszabály szigorú alkalmazásán kívül semmilyen más érdek ne érvényesüljön (2024. július 11-i Hann-Invest és társai ítélet, C-554/21, C-622/21 és C-727/21, EU:C:2024:594, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

72 Az alapeljárás alperesei által megfogalmazott érvekre tekintettel mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy önmagában az a tény, hogy a törvényhozó hatalom részt vesz a bírák kinevezési eljárásában, nem hozhat létre köztük függőségi viszonyt, és nem is kelthet kétségeket pártatlanságukat illetően, ha kinevezésüket követően az érdekeltek semmilyen nyomás alá nem kerülnek és feladataik ellátása során nem kapnak utasításokat (lásd ebben az értelemben: 2020. július 9-i Land Hessen ítélet, C-272/19, EU:C:2020:535, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

73 A Tribunal de Cuentas (számvevőszék) tekintetében az alkotmány 136. cikkének 3. bekezdése többek között úgy rendelkezik, hogy e bíróság tagjai ugyanolyan függetlenséget élveznek és ugyanúgy elmozdíthatatlanok, mint a bírák. A LOTCU 30. és 36. cikke meghatározza a függetlenség és az elmozdíthatatlanság számvevőkre alkalmazandó garanciáit. Így az első úgy rendelkezik, hogy e számvevőszék számvevői függetlenek és elmozdíthatatlanok, míg a második előírja, hogy a számvevőszék elnöke és számvevői csak hivatali idejük lejárta, a spanyol parlament által elfogadott lemondás, felmentési ok fennállása, összeférhetetlenség vagy a kötelezettségeik súlyos megszegése miatt menthetők fel hivatalukból.

74 Az LFTCU 24. cikkéből továbbá kitűnik, hogy a Tribunal de Cuentas (számvevőszék) tagjai a tisztségüktől elválaszthatatlan pártatlanság és a méltóság elvének megfelelően látják el feladataikat, és nem vonhatók büntetőeljárás alá a feladataik ellátása során kifejtett véleményük miatt.

75 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat pontosítja továbbá, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztő számvevő hivatali idejének teljes kilenc éve alatt függetlenül és elmozdíthatatlanul gyakorolta igazságszolgáltatási feladatát, anélkül hogy harmadik személyekkel bármilyen hierarchikus kapcsolatban vagy alárendeltségi viszonyban lett volna, tehát mindenfajta külső beavatkozástól vagy nyomástól mentesen.

76 Meg kell tehát állapítani, hogy a Tribunal de Cuentas (számvevőszék) tagjait megillető, a jelen ítélet 73–75. pontjában felidézett függetlenségi és pártatlansági garanciákra tekintettel a törvényhozó hatalomnak a kinevezésükbe történő, az alapeljárás alperesei által kifogásolt beavatkozása nem hozza e tagokat a törvényhozó hatalomtól függő helyzetbe, és nem vet fel kétségeket sem pártatlanságukkal kapcsolatban (lásd analógia útján: 2021. április 20-i Repubblika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 54–56. pont).

77 A Tribunal de Cuentas (számvevőszék) bírósági minőségét nem kérdőjelezik meg az alapeljárás alperesei által többek között a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztő számvevő pártatlanságával kapcsolatban előadott kétségek sem.

78 Azok az állítások ugyanis, amelyek szerint a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztő számvevőnek személyes előítéletei vannak az LOA-val szemben, többek között az e törvényt ellenző politikai párthoz való állítólagos közelsége miatt, homályos jellegűek, és ezenkívül egyáltalán nem megalapozottak.

79 Végül, ami azon körülményt illeti, hogy az igazolatlan hiány visszatéríttetése iránti eljárásokban a vizsgálatot lefolytató vizsgálókat azon tartomány közalkalmazottai közül nevezik ki, ahol a szóban forgó cselekmények megvalósultak, vagy a Tribunal de Cuentas (számvevőszék) köztisztviselői közül, meg kell állapítani, hogy e körülmény nem kérdőjelezi meg a

Tribunal de Cuentas (számvevőszék) függetlenségét és tagjainak autonómiáját, mivel e vizsgálók nem vesznek részt a szoros értelemben vett igazságszolgáltatási tevékenységben, azaz a határozathozatalban. Márpedig a jelen ügyben nem ez a helyzet.

80 Amint ugyanis az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a vizsgálati szakasz akkor fejeződik be, amikor a vizsgáló jegyzőkönyvben rögzített, ideiglenes elszámolást készít, amely egyetlen esetben sem köti a Tribunal de Cuentas (számvevőszék) bírói kollégiumának tanácsát, sem az állítólagos kár számszerűsítése, sem pedig a felelős személyek meghatározása tekintetében, így az igazolatlan hiány visszatérítettése iránti eljárás bírósági szakasza csak az e célból kereshetőségi joggal rendelkező felek által benyújtott kérelem alapján indítható meg.

81 A fenti megfontolásokra tekintettel a jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a Tribunal de Cuentas (számvevőszék) az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „bíróság” jellemzőivel rendelkezik. Ebből következően a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

Az elfogadhatóságról

82 Az ügyészség, az alapeljárás alperesei és a spanyol kormány azzal az indokkal vitatják az első kérdés elfogadhatóságát, hogy az semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával és tárgyával, mivel a Katalónia függetlenségét támogató mozgalom finanszírozása nem befolyásolja az uniós költségvetés bevételeit. Következésképpen az uniós jognak a kérdést előterjesztő bíróság által kért értelmezése nem szükséges e jogvita eldöntéséhez.

83 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikkben említett eljárás keretében kizárólag az alapügyben eljáró és határozathozatalra hivatott nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik annak megítélése, hogy – tekintettel az egyes ügyek különleges jellemzőire – ítélete meghozatalához szükségesnek tartja-e az előzetes döntéshozatalt, és a Bíróságnak feltett kérdései relevánsak-e. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni. Ezért az uniós jogra vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak abban az esetben utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha nyilvánvaló, hogy az uniós jog értelmezése, amelyet a nemzeti bíróság kért, nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve ha a szóban forgó probléma hipotetikus jellegű, vagy a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a feltett kérdésekre hasznos választ adjon (2000. július 13-i Idéal tourisme ítélet, C-36/99, EU:C:2000:405, 20. pont; 2025. december 2-i Stichting Right to Consumer Justice és Stichting App Stores Claims ítélet, C-34/24, EU:C:2025:936, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

84 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtt igazolatlan hiány visszatérítettése iránti eljárás van folyamatban, amelynek keretében azt állítják, hogy az alapeljárás alperesei által a Katalán függetlenségi mozgalommal összefüggésben felmerült bizonyos kiadásokra vonatkozó kötelezettségvállalás kárt okozott a Generalitat közvagyonának.

85 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság többek között arra keresi a választ, hogy még az uniós költségvetésre gyakorolt konkrét pénzügyi hatás hiányában is meg kell-e állapítani az Unió pénzügyi érdekeinek az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdése értelmében vett sérelmét a közvagyonnal végzett jogellenes gazdálkodási cselekmények esetében, amelyek veszélyeztették vagy potenciálisan sértették az uniós költségvetést, mivel Katalónia függetlensége esetén érinthették volna a részben a tagállamok hozzájárulásaiból finanszírozott uniós költségvetés bevételeit.

86 Márpedig elegendő megállapítani, hogy annak értékelése, hogy mi minősül az Unió pénzügyi érdekei sérelmének, az előterjesztett kérdés érdeméhez, nem pedig annak elfogadhatóságához tartozik (lásd ebben az értelemben: 2024. január 18-i Lietuvos notarų rūmai és társai ítélet, C-128/21, EU:C:2024:49, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

87 Következésképpen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

88 Az első kérdés nemcsak az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdésének, hanem az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének és a 2988/95 rendeletnek az értelmezésére is irányul. Meg kell azonban egyrészt állapítani, hogy az EUMSZ 325. cikk az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében foglalt lojális együttműködés általános elvének különös kifejeződését képezi (lásd ebben az értelemben: 2022. március 8-i Bizottság kontra Egyesült Királyság [Az alulértékeléssel elkövetett csalás elleni küzdelem] ítélet, C-213/19, EU:C:2022:167, 261. pont).

89 Másrészt a 2988/95 rendelet a jelen ügyben nem alkalmazható, mivel az 1. cikke (2) bekezdésének megfelelően az e rendeletben foglalt intézkedések és szankciók kizárólag „gazdasági szereplő” cselekményéből vagy mulasztásából eredő szabálytalanságokra alkalmazandók. Márpedig az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem tartalmaz semmit azzal kapcsolatban, hogy az alapeljárás alperesei a Generalitat irányító szerveinek tagjaiként gazdasági szereplőként jártak volna el a velük szemben indított, igazolatlan hiány visszatérítettése iránti eljárás tárgyát képező cselekmények során.

90 Ebből következik, hogy a jelen ügyben kizárólag az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdését kell értelmezni.

91 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy e rendelkezéssel – amiatt, hogy valamely tagállam nemzeti területe egy részének függetlensége az e tagállam által a bruttó nemzeti jövedelme (a továbbiakban: GNI) alapján hozzájárulásként befizetett uniós saját források csökkenéséhez vezethetne –ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely amnesztiában részesíti a nem az uniós költségvetésből származó és nem oda irányuló pénzeszközökkel kapcsolatos, e függetlenség elérésére irányuló politikai tevékenységekkel összefüggésben végrehajtott, számviteli felelősséget keletkeztető cselekményeket.

92 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy bár az LOA 2. cikkének *e)* pontja kifejezetten kizárja annak hatálya alól „az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekménynek minősülő cselekményeket”, a nemzeti jogalkotó – azáltal, hogy e kizárást kizárólag a bűncselekményekre korlátozta – hallgatólagosan úgy ítélte meg, hogy az e törvény 1. cikke 1. bekezdésének az ugyanezen cikk 2–4. bekezdésével együttesen értelmezett *a)–c)* pontjában szabályozott, a számviteli felelősséget keletkeztető olyan cselekmények, amelyek nem bűncselekmények, az amnesztia hatálya alá tartozhatnak még akkor is, ha azok sérthetik e pénzügyi érdekeket.

93 A jelen ügyben tehát azt kell értékelni, hogy a felelősség LOA-ban foglalt megszűnése sértheti-e az Unió pénzügyi érdekeit.

94 Meg kell állapítani, hogy az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy elrettentő hatású és hathatós intézkedésekkel küzdjenek az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás és minden egyéb jogellenes tevékenység ellen (2021. december 21-i Euro Box Promotion és társai ítélet, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 és C-840/19, EU:C:2021:1034, 181. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

95 Ami az Unió „pénzügyi érdekeinek” az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdése értelmében vett fogalmát illeti, az nemcsak az uniós költségvetés rendelkezésére bocsátott bevételeket foglalja magában, hanem az e költségvetés által fedezett kiadásokat is (lásd ebben az értelemben: 2021. december 21-i Euro Box Promotion és társai ítélet, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 és C-840/19, EU:C:2021:1034, 183. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

96 E tekintetben a Bíróság már kimondta, hogy még a konkrét pénzügyi kihatással nem járó szabálytalanságok is komolyan érinthetik az Unió pénzügyi érdekeit, így az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdése nemcsak azokra a cselekményekre vonatkozhat, amelyek az Unió saját forrásainak ténylegesen veszteséget okoznak, hanem az ilyen cselekmények elkövetésére irányuló kísérletekre is (lásd ebben az értelemben: 2021. december 21-i Euro Box Promotion és társai ítélet, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 és C-840/19, EU:C:2021:1034, 187. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). E rendelkezés tehát azokra a cselekményekre is vonatkozik, amelyek uniós költségvetésre gyakorolt hatása nem zárható ki, amennyiben e cselekmények az e költségvetésből származó vagy oda irányuló pénzeszközökre vonatkoznak.

97 Ezzel szemben az uniós költségvetésre gyakorolt esetleges hatás nem következhet a kizárólag a nemzeti költségvetésnek azzal okozott kárból, hogy az érintett tagállamnak az uniós költségvetéshez való hozzájárulása érintett lehet (lásd ebben az értelemben: 2024. január 9-i Unitatea Administrativ Teritorială Judeţul Braşov végzés, C-131/23, EU:C:2024:42, 50. pont).

98 Közelebbről, az Unió pénzügyi érdekeinek érintettsége nem állapítható meg pusztán a GNI azon csökkenése miatt, amely potenciálisan eredhet a nemzeti terület egy részének elszakadásából.

99 Ugyanis, még ha feltételezzük is, hogy valamely tagállam GNI-jének a területe egy részének elszakadása miatti csökkenése az uniós költségvetéshez való nemzeti hozzájárulás csökkenését vonhatja maga után, ez annak a velejárója, hogy a szóban forgó terület már nem tartozik a Szerződések hatálya alá, és már nem járul hozzá pénzügyileg azok végrehajtásához, és nem részesül az azokban előírt támogatási intézkedések előnyeiből sem. Következésképpen az ilyen csökkenés önmagában nem tekinthető úgy, mint amely az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdése értelmében sérti az Unió pénzügyi érdekeit.

100 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezéssel – amiatt, hogy valamely tagállam nemzeti területe egy részének függetlensége az e tagállam által GNI-alapú hozzájárulásként befizetett uniós saját források csökkenéséhez vezethetne – nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely amnesztiában részesíti a nem az uniós költségvetésből származó és nem oda irányuló pénzeszközökkel kapcsolatos, e függetlenség elérésére irányuló politikai tevékenységekkel összefüggésben végrehajtott, számviteli felelősséget keletkeztető cselekményeket.

A második és a harmadik kérdésről

Az elfogadhatóságról

101 Amint arra a jelen ítélet 83. pontja lényegében már emlékeztetett, magából az EUMSZ 267. cikk szövegéből következik, hogy a kért előzetes döntésnek „szükségesnek” kell lennie a kérdést előterjesztő bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügyet érintő „ítélet[ének] meghozatalához” (2025. március 6-i D. K. [Ügyek bírótól való elvétele] ítélet, C-647/21 és C-648/21, EU:C:2025:143, 48. pont; 2024. július 11-i Hann-Invest és társai ítélet, C-554/21, C-622/21 és C-727/21, EU:C:2024:594, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

102 Az alapjogvitának és az értelmezni kért uniós jogi rendelkezéseknek tehát kapcsolódniuk kell egymáshoz, hogy az értelmezés a kérdést előterjesztő bíróság által meghozandó határozat szempontjából objektíve szükséges legyen (2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

103 A jelen ügyben – amint az a jelen ítélet 55. pontjában megállapításra került – a kérdést előterjesztő bíróságnak, amikor a számviteli felelősségnek az LOA alapján történő megszűnéséről határoz, az e törvényben meghatározott eljárási szabályok alkalmazásával az EUMSZ 325. cikk értelmezése tárgyában kell állást foglalnia, ami megköveteli, hogy ezen eljárási szabályok összhangban legyenek az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével.

104 E bíróság szerint az uniós költségvetés sérelme esetlegesen további bizonyításfelvétel útján is megállapítható lenne, amelynek elrendelését azonban az LOA-nak a második és a hetedik kérdésben említett rendelkezései kizárják.

105 E tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján elfogadhatók az előzetes döntéshozatalra előterjesztett azon kérdések, amelyek arra irányulnak, hogy az előterjesztő bíróság olyan eljárási jellegű nehézségeket okozó előzetes kérdésekről döntsön, amelyek potenciálisan akadályozzák az alapügy további vizsgálatát (lásd ebben az értelemben: 2025. március 6-i D. K. [Ügyek bírótól való elvétele] ítélet, C-647/21 és C-648/21, EU:C:2025:143, 53. pont; 2025. augusztus

1-jei Daka és társai ítélet, C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 és C-493/23, EU:C:2025:592, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

106 Kizárólag a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy az előtte folyamatban lévő ügy valamennyi körülményére tekintettel értékelje a tervezett bizonyításfelvétel szükségességét. Az EUMSZ 267. cikkben említett eljárás keretében ugyanis, amely a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak világos szétválasztásán alapul, az alapügy tényállásának megállapítása és értékelése, valamint a nemzeti jog értelmezése és alkalmazása kizárólag a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik (2021. december 21-i Euro Box Promotion és társai ítélet, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 és C-840/19, EU:C:2021:1034, 134. pont; 2023. január 31-i Puig Gordi és társai ítélet, C-158/21, EU:C:2023:57, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

107 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság a második kérdést illetően kifejti, hogy az amnesztiának a szóban forgó cselekményekre történő alkalmazása tekintetében az LOA-ban előírt legfeljebb két hónapos határidő megakadályozza őt abban, hogy elvégezze az Unió pénzügyi érdekei EUMSZ 325. cikk értelmében vett megsértésének megállapításához szükséges bizonyításfelvételt. Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének értelmezésére vonatkozóan ezzel kapcsolatban előterjesztett kérdés tehát kifejezetten az előterjesztő bíróság igazságszolgáltatási hatáskörének gyakorlására vonatkozik (lásd ebben az értelemben: 2024. november 14-i S. [Az ítélkező testület módosítása] ítélet, C-197/23, EU:C:2024:956, 42. pont).

108 A hetedik kérdést illetően az előterjesztő bíróság pontosítja, hogy azon kérdés eldöntése érdekében, hogy az alapeljárás alperesei elkövették-e azokat a cselekményeket, amelyekért a számviteli felelősségüket megállapították, az LOA 13. cikkének 3. bekezdése nem írja elő, hogy a felelősség e rendelkezés szerinti megszűnéséről szóló határozat meghozatala előtt meg kell hallgatni a közérdekű keresetet indító feleket, és arra kötelezi e bíróságot, hogy e határozatot a védekezési jogalapok és a mentő bizonyítékok értékelése nélkül hozza meg.

109 Mivel ezek a kérdések, amelyek arra vonatkoznak, hogy az igazolatlan hiány visszatéríttetése iránti eljárás inter partes jellegét érintően az LOA-val bevezetett korlátozások összeegyeztethetők-e az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével, abban az időpontban merülnek fel, amikor a kérdést előterjesztő bíróság az alapügy lezárása előtt eleget tesz azon kötelezettségének, hogy az EUMSZ 325. cikknek megfelelően kizárja az Unió pénzügyi érdekeinek bármiféle sérelmét, e kérdések az előterjesztő bíróság által ebben az ügyben meghozandó határozat szempontjából objektíve szükségesek.

110 E körülmények között az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének értelmezésére vonatkozó ezen kérdések szükségesnek mutatkoznak ahhoz, hogy az előterjesztő bíróság az alapjogvita tárgyában határozni tudjon.

111 Ebből következik, hogy a második és a hetedik kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

112 E kérdésekkel, amelyeket együtt kell vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével ellentétesek-e egy amnesztiatörvény olyan eljárási rendelkezései, amelyek arra kötelezik a nemzeti bíróságokat, hogy – az esetlegesen az EUMSZ 325. cikk alkalmazását maga után vonó – felelősség megszűnéséről szóló határozatot két hónapon belül, a védekezési jogalapok és a mentő bizonyítékok értékelése, valamint az eljárásban részt vevő összes fél meghallgatása nélkül hozzák meg.

113 Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében minden tagállamnak biztosítania kell, hogy azon fórumok, amelyek az uniós jog szerinti fogalma értelmében vett „bíróságként” az e jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó kérdésekben döntést hozhatnak, és amelyek így az uniós jog által szabályozott területeken a tagállam jogorvoslati rendszerébe tartoznak, teljesítik a hatékony bírói jogvédelem követelményeit (2024. július 11-i Hann-Invest és társai ítélet, C-554/21, C-622/21 és C-727/21, EU:C:2024:594, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Mivel az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése egyrészt világosan és pontosan van megfogalmazva, másrészt pedig semmilyen feltételhez nem kötött, az közvetlen hatállyal rendelkezik (2021. május 18-i Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ítélet, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 és C-397/19, EU:C:2021:393, 250. pont; 2022. február 22-i RS [Alkotmánybírósági ítéletek hatása] ítélet, C-430/21, EU:C:2022:99, 58. pont; 2025. augusztus 1-jei yal Football Club Seraing ítélet, C-600/23, EU:C:2025:617, 119. pont).

114 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az LOA 10. cikkének második bekezdése és 13. cikkének 3. bekezdése összeegyeztethetetlen az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével, mivel e rendelkezések megakadályozzák abban, hogy igazságszolgáltatási hatásköreit gyakorolja annak érdekében, hogy további bizonyításfelvétel útján kizárja először is azt, hogy a megállapított szabálytalanságokkal érintett pénzeszközök – legalábbis közvetve – az uniós költségvetésből származnak, vagy oda irányulnak, másodszor azt, hogy értékelhesse a védekezési jogalapokat és mentő bizonyítékokat, harmadszor pedig azt, hogy az eljárás lezárása előtt meghallgassák az abban részt vevő összes felet.

115 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Charta 47. cikkétől eltérően, amelyet a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jognak a Charta alkalmazási körében történő bármely megsértése sérthet, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdése megsértése megállapításának olyan rendszerszintű problémák fennállása a feltétele, amelyek veszélyeztethetik a nemzeti igazságszolgáltatási rendszer megfelelő működését, és ezáltal veszélybe sodorják a szóban forgó tagállam azon képességét, hogy az uniós jog által szabályozott területeken megfelelő jogorvoslati lehetőségeket biztosítson a jogalanyok számára.

116 Annak értékeléséhez, hogy az LOA-nak az alapügyben szóban forgó eljárási rendelkezéseiből eredhetnek-e ilyen rendszerszintű problémák, figyelembe kell venni a nemzeti amnesztiatörvény

jellegét, valamint a tagállamoknak az ilyen törvény elfogadására és alkalmazására vonatkozó hatáskörét.

117 E hatáskörre tekintettel ugyanis, amelyet a jelen ítélet 46. pontja idéz fel, a tagállamok főszabály szerint szabadon határozhatják meg a közérdekből elfogadott amnesztia végrehajtásának többek között az eljárási feltételeit.

118 E feltételek már a jellegüknél fogva is eltérnek az általános szabályoktól, mivel az amnesztia célja általában az eljárások megakadályozása vagy leállítása, és ha már sor került a büntetőjogi felelősséget megállapító ítélet meghozatalára, a végrehajtás megszüntetése (lásd ebben az értelemben: 2021. április 29-i X [Európai elfogatóparancs – Ne bis in idem] ítélet, C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, 93. pont).

119 Ebben az összefüggésben pontosan az amnesztia elvét tükrözi a nemzeti bíróságok azon kötelezettsége, hogy a felelősség megszüntetéséről szóló határozatot a védekezési jogalapok és a mentő bizonyítékok értékelése nélkül hozzák meg. Amennyiben megállapítást nyer, hogy a szóban forgó magatartások az amnesztia hatálya alá tartoznak, az eljáró bíróságnak az ügyet a felelősség megszűnéséről szóló határozattal kell lezárnia, anélkül hogy előzetesen értékelné e jogalapokat és bizonyítékokat. Ugyanez vonatkozik azon kötelezettségre is, hogy az ügyet legfeljebb két hónapon belül, szankciók alkalmazása nélkül le kell zárni.

120 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 129. pontjában lényegében rámutatott, a nemzeti jogalkotó jogosult arra kötelezni a nemzeti bíróságokat, hogy az amnesztiatörvényben előírt feltételeknek megfelelően szüntessék meg az előttük folyamatban lévő eljárásokat.

121 Az amnesztiatörvény konkrét végrehajtási módjainak meghatározása ugyanis a tagállamok saját hatáskörébe körébe tartozó politikai döntéseket igényel, mivel a szóban forgó különböző érdekek több szempontú mérlegelését igényli.

122 A jelen ügyben a Tribunal Constitucional (alkotmánybíróság) a 2025. június 26-i 137/2025. sz. ítéletében (a BOE 2025. július 31-i 183. száma, 103781. o. [ES:TC:2025:137]) lényegében megállapította, hogy az LOA alapján elfogadott amnesztia célja a Katalónia függetlensége iránti mozgalom által okozott intézményi és politikai feszültségek csökkentése és a megbékélési folyamat megkönnyítése.

123 Tekintettel mind az LOA-hoz hasonló, a jelen ítélet 118. és 119. pontjában ismertetett jellemzőkkel rendelkező amnesztiatörvény jellegére, mind pedig a katalán függetlenségi folyamatot övező politikai konfliktus megoldására korlátozódó céljára és hatályára, kizárt, hogy az LOA 10. cikkének második bekezdésében, illetve 13. cikkének 3. bekezdésében foglalt eljárási szabályok olyan mértékű problémákat okoznának, amelyek rendszerszintű jellegűek lennének.

124 Így e rendelkezések semmi esetre sem veszélyeztethetik a nemzeti igazságszolgáltatási rendszer megfelelő működését azáltal, hogy veszélybe sodorják az érintett tagállam azon képességét, hogy az uniós jog által szabályozott területeken megfelelő jogorvoslati lehetőségeket biztosítson a jogalanyok számára.

125 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második és a hetedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével nem ellentétesek egy nemzeti amnesztiatörvény azon eljárási rendelkezései, amelyek kizárólag az e törvény pontosan körülhatárolt alkalmazási körében arra kötelezik a nemzeti bíróságokat, hogy – az esetlegesen az EUMSZ 325. cikk alkalmazását maga után vonó – felelősség megszűnéséről szóló határozatot legfeljebb két hónapon belül, a védekezési jogalapok és a mentő bizonyítékok értékelése, valamint az eljárásban részt vevő összes fél meghallgatása nélkül hozzák meg, az ilyen rendelkezések ugyanis nem okozhatnak olyan rendszerszintű jelleget mutató problémákat, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken veszélyeztethetik a nemzeti igazságszolgáltatási rendszer megfelelő működését.

A hatodik és a nyolcadik kérdésről

Az elfogadhatóságról

126 Írásbeli észrevételeiben a spanyol kormány arra hivatkozik, hogy a hatodik kérdés az uniós joggal fennálló kapcsolat hiánya, a nyolcadik kérdés pedig a hipotetikus jellege miatt elfogadhatatlan.

127 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy ellentétes-e az uniós joggal az őt a nemzeti jog alapján terhelő azon kötelezettség, hogy két hónapon belül hozzon a számviteli felelősség megszüntetéséről szóló határozatot, és szüntesse meg az elrendelt biztosítási intézkedéseket, jóllehet az előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján eljáró Bíróság még nem hozott határozatot. Mivel e kérdés az említett bíróság által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem hatékonyságának biztosítására irányul, a Bíróság általi vizsgálata az e bíróság által meghozandó határozathoz objektíve szükséges.

128 Egyébiránt a spanyol kormány állításával szemben az a körülmény, hogy a kérdést előterjesztő bíróság benyújthatta előzetes döntéshozatal iránti kérelmét, és felfüggeszthette az érdemi eljárást, nem teszi a nyolcadik kérdést hipotetikussá. E kérdés ugyanis nem az előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtásának esetleges akadályaira vonatkozik, hanem lényegében arra, hogy az LOA rendelkezései sértik-e az előzetes döntéshozatali eljárás hatékony érvényesülését azt követően, hogy ezen eljárás kezdeményezték.

129 Ebből következik, hogy a hatodik és a nyolcadik kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

130 Hatodik és nyolcadik kérdésével, amelyeket együttesen kell vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 267. cikket és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23. cikkének első bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétesek egy nemzeti amnesztiatörvény azon rendelkezései, amelyek arra kötelezik a nemzeti bíróságokat, hogy legfeljebb két hónapon belül hozzák meg a számviteli felelősség megszüntetéséről szóló határozatot, és szüntessék meg a biztosítási intézkedéseket, még akkor is, ha az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában eljáró Bíróság még nem hozta meg határozatát.

131 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikk a bíróságok közötti párbeszédet hoz létre a Bíróság és a tagállami bíróságok között, amelynek célja az uniós jog értelmezése egységességének biztosítása, lehetővé téve ezáltal az uniós jog koherenciájának, teljes érvényesülésének és autonómiájának, valamint végső soron a Szerződésekkel

létrehozott jog sajátos jellegének biztosítását (2025. december 18-i Bizottság kontra Lengyelország [A Bíróság ítélkezési gyakorlatának ultra vires felülvizsgálata – Az uniós jog elsőbbsége] ítélet, C-448/23, EU:C:2025:975, 111. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Így az ezen eljárás keretében hozott ítélet az előtte folyamatban lévő jogvita elbírálásánál a nemzeti bíróságra nézve kötelező az uniós jog értelmezését illetően (2022. február 22-i RS [Alkotmánybírósági ítéletek hatása] ítélet, C-430/21, EU:C:2022:99, 73. és 74. pont; 2024. június 6-i AVVA és társai [Európai nyomozási határozat hiányában videokonferencia útján tartott tárgyalás] ítélet, C-255/23 és C-285/23, EU:C:2024:462, 36. pont; 2026. február 12-i Petlichev ítélet, C-56/25, EU:C:2026:87, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

132 Az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke továbbá előírja, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ügyekben a nemzeti bíróság határozata, amellyel az a Bírósághoz fordul, felfüggeszti a nemzeti szintű eljárást.

133 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az EUMSZ 267. cikkel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely azzal a következménnyel jár, hogy a nemzeti bíróságnak anélkül kell határozatot hoznia, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszthetne a Bíróság elé, vagy az arra adandó választ megvárhatná (lásd ebben az értelemben: 2019. február 12-i RH végzés, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, 48. pont).

134 Márpedig egy nemzeti amnesztiatörvényben előírt azon kötelezettség, hogy legfeljebb két hónapon belül meg kell hozni a felelősség megszűntetéséről szóló határozatot, és előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtása esetén nincs lehetőség e határidő felfüggesztésére, azzal a következménnyel járna, hogy megfosztaná a kérdést előterjesztő bíróságot attól a lehetőségtől, hogy megvárja a Bíróság ilyen kérelemre adott válaszát, és ezáltal megfosztaná ezen eljárást a hatékonyságától is.

135 Ami az LOA 8. cikkének 3. bekezdésében foglalt, a korábban elrendelt biztosítási intézkedések kötelező megszüntetését illeti, a kérdést előterjesztő bíróság szerint e rendelkezésnek és e törvény preambulumának együttes értelmezéséből az következik, hogy a biztosítási intézkedéseket még akkor is meg kell szüntetni, ha a nemzeti eljárást előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtása miatt felfüggesztik.

136 Kétségtelen, hogy a spanyol kormány írásbeli észrevételeiben rámutatott arra, hogy az ideiglenes intézkedéseknek az LOA 8. cikkének 3. bekezdése alapján történő azonnali megszüntetésére csak abban az esetben kerülhet sor, ha a bíróság úgy ítéli meg, hogy a szóban forgó tényállás e törvény hatálya alá tartozik, így az az amnesztia automatikus jellegének következménye.

137 Mindemellett az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amelyben a nemzeti bíróságnak egy nemzeti amnesztiatörvény uniós joggal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban vannak kétségei, e törvény alkalmazhatóságának megállapítása nem jelenti azt, hogy e bíróság köteles legyen az amnesztiát anélkül megadni, hogy megvárná a Bíróságnak az általa előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adott válaszát. Mivel a Bíróság által az előzetes döntéshozatal iránti kérelemre adott válaszig az eljárást az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke alapján felfüggesztik, az ideiglenes intézkedések megszüntetésére vonatkozó kötelezettség az eljárás e szakaszában sértené az EUMSZ 267. cikkből eredő kötelezettségeket.

138 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jog teljes körű érvényesülése megköveteli, hogy az e jog által szabályozott jogvitában eljáró bíróság ideiglenes intézkedéseket rendelhessen el a meghozandó bírósági határozat teljes érvényesülésének biztosítása érdekében. Ha ugyanis az a nemzeti bíróság, amely az eljárást felfüggeszti addig, amíg a Bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdését meg nem válaszolja, nem rendelhetne el ideiglenes intézkedést a Bíróság válaszát követően meghozandó határozatának kihirdetéséig, gyengülne az EUMSZ 267. cikk által létrehozott rendszer tényleges érvényesülése (2021. október 6-i W. Ż. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés], C-487/19, EU:C:2021:798, 142. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

139 Ebből következik, hogy a nemzeti bíróságnak, amennyiben szükségesnek ítéli, lehetősége kell legyen arra, hogy meghozza vagy adott esetben fenntartsa a biztosítási intézkedéseket azon határozat kihirdetéséig, amelyet az előzetes döntéshozatal iránti kérelmére a Bíróság által adott választ követően hoz majd.

140 Írásbeli észrevételeiben a spanyol kormány azt állította, hogy az LOA 8. cikkének 3. bekezdését, 10. cikkét és 13. cikkének 3. bekezdését az EUMSZ 267. cikkel összhangban úgy kell értelmezni, hogy előzetes döntéshozatalra utalás esetén az eljárás felfüggeszthető, és ezen biztosítási intézkedések mindaddig fenntarthatók, amíg a felfüggesztés és ezen intézkedések a Bíróság által adandó válasz hatékonyságának biztosításához szükségesek.

141 Abban az esetben, ha az ilyen értelmezés kizárt, emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikk szerinti eljárás lefolytatását akadályozó nemzeti jogi rendelkezést figyelmen kívül kell hagyni, anélkül hogy az érintett bíróságnak kérnie kellene vagy meg kellene várnia e nemzeti rendelkezés jogalkotói vagy bármely más alkotmányos úton történő előzetes megsemmisítését (2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 141. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

142 A fenti megfontolásokra tekintettel a hatodik és a nyolcadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 267. cikket és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23. cikkének első bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétesek egy nemzeti amnesztiatörvény rendelkezései, amennyiben azok arra kötelezik a nemzeti bíróságokat, hogy legfeljebb két hónapon belül hozzák meg a számviteli felelősség megszüntetéséről szóló határozatot és szüntessék meg az eljárás korábbi szakaszában elrendelt biztosítási intézkedéseket, még akkor is, ha az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában eljáró Bíróság még nem hozta meg határozatát.

A harmadik, a negyedik és az ötödik kérdésről

143 Harmadik és negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság az EUMSZ 325. cikknek és a 2988/95 rendeletnek egyrészt a Charta 47. cikkével és az EJEE 6. cikkel, másrészt a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvével együttes értelmezését kéri. Az első, a második és a hetedik kérdésre adott válaszból

azonban az következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak sem az EUMSZ 325. cikket, sem pedig e rendeletet nem kell alkalmaznia az alapügyben szóban forgó helyzetre, így a harmadik és a negyedik kérdésre adandó válasz nem szükséges ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság határozatot hozhasson, következésképpen pedig e kérdések elfogadhatatlanok.

144 A Chartának az ötödik kérdésben említett 20. és 21. cikkét illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatalra utalás keretében a Bíróság kizárólag a számára biztosított hatáskörök korlátain belül értelmezheti az uniós jogot (2024. július 11-i Hann-Invest és társai ítélet, C-554/21, C-622/21 és C-727/21, EU:C:2024:594, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

145 A tagállamok eljárását illetően a Charta alkalmazási körét a Charta 51. cikkének (1) bekezdése határozza meg, amelynek értelmében a Charta rendelkezéseinek a tagállamok csak annyiban címzettjei, amennyiben az Unió jogát hajtják végre, és ez a rendelkezés megerősíti a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatát, amely szerint az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi helyzetre alkalmazni kell, az ilyen helyzeteken kívül azonban nem (2024. július 11-i Hann-Invest és társai ítélet, C-554/21, C-622/21 és C-727/21, EU:C:2024:594, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

146 A jelen ügyben, amint az az első kérdésre adott válaszból kitűnik, az alapeljárás nem uniós jogi rendelkezés végrehajtására vonatkozik, így a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a Charta 20. és 21. cikkének a kérdést előterjesztő bíróság által kért értelmezéséről határozzon.

147 E körülmények között a harmadik, negyedik és ötödik kérdésre nem szükséges válaszolni.

V.

C-768/24 - Hortis ügyben 2026. július 9-én hozott ítélet

1) A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 1980. június 19-én Rómában aláírásra megnyitott egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének utolsó tagmondatát
a következőképpen kell értelmezni:
a munkaszerződésre irányadó jog felek általi megválasztása esetén a nemzeti bíróságnak ezt a jogot kell alkalmaznia, és mellőznie kell azon jog szélesebb körű védelmet nyújtó, kötelező rendelkezéseit, amely jog alkalmazását a munkavállaló kéri, és amely jogot a jogválasztás hiányában e 6. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontja alapján alkalmazni kellene, ha a körülmények összességéből az tűnik ki, hogy e munkaszerződés a felek által az említett szerződésre irányadó jogként megválasztott jog szerinti országgal szorosabb kapcsolatot mutat.

2) A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 1980. június 19-én Rómában aláírásra megnyitott egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének utolsó tagmondatát
a következőképpen kell értelmezni:
annak meghatározása során, hogy a munkaszerződés az e 6. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontja szerintitől eltérő országgal mutat-e szorosabb kapcsolatot, a nemzeti bíróságnak átfogó értékelés keretében figyelembe kell vennie az érintett munkaviszonyt jellemző valamennyi objektív körülményt, azokat is, amelyek e szerződés teljesítése során az említett szerződésre alkalmazandó jog felek általi megválasztásából erednek. Ezen átfogó értékelés keretében e bíróság feladata e körülmények megfelelő súlyozása.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 1980. június 19-én Rómában aláírásra megnyitott egyezmény (HL 1980. L 266., 1. o.; magyar nyelvi változat: HL 2005. C 169., 10. o.; a továbbiakban: Római Egyezmény) 6. cikke (2) bekezdésének az értelmezésére irányul.

2 E kérelmet a Hortis GRC SA svájci jog szerinti, Svájcban székhellyel rendelkező részvénytársaság és JA, annak egyik munkavállalója, valamint a France Travail Île-de-France, korábban Pôle emploi Île-de-France (állami foglalkoztatási szolgálat, Franciaország) között az e társaság és JA közötti munkaszerződés megszüntetése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Az alapeljárás

11 A vállalkozások számára informatikai szolgáltatásokat nyújtó Hortis 2007. szeptember 1-jétől igazgatóként alkalmazta a Franciaországban lakóhellyel rendelkező JA-t.

12 A Hortis és JA közötti, a svájci jog hatálya alá tartozó munkaszerződés teljesítése során JA Franciaországban rendelkezett lakóhellyel, és ott folytatta szakmai tevékenységét. Egy 2012. január 25-i levéllel JA-t a svájci jog által meghatározott, a felmondásra vonatkozó alakszerűségek betartásával elbocsátották, amely jog sem a munkaszerződés megszüntetését megelőző meghallgatást, sem az elbocsátást tartalmazó levél indokolására vonatkozó kötelezettséget nem ír elő.

13 JA vitatta a lefolytatott eljárást és ezen elbocsátás megalapozottságát a conseil de prud'hommes de Paris (párizsi munkaügyi bíróság, Franciaország) előtt, amely miután megállapította a joghatóságát, a 2016. június 7-i ítéletével elutasította a kérelmeit.

14 A JA fellebbezése alapján eljáró cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország) 2020. január 29-i ítéletével többek között megállapította, hogy a jogvitára a Római Egyezmény 6. cikke alapján kizárólag a francia jog alkalmazandó, és kimondta, hogy az elbocsátás valós és komoly ok nélkül történt, továbbá arra kötelezte a Hortist, hogy fizessen kártérítést JA-nak.

15 A cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) arra alapítva állapította meg, hogy az alapügyben a munkaszerződés megszüntetésére a francia jog az alkalmazandó, hogy szerződéssel nem lehet eltérni e jog azon rendelkezéseitől, amelyek az elbocsátást megelőző meghallgatást és az elbocsátást tartalmazó levél indokolására vonatkozó kötelezettséget szabályozzák, amennyiben a munkavégzés helye lényegében Franciaország volt. Mivel a svájci jog ugyanis nem írja elő sem az elbocsátást megelőző meghallgatást, sem az elbocsátást tartalmazó levél írásbeli indokolását, JA számára biztosítani kell a francia jog azon kötelező rendelkezéseiből eredő védelmet,

amelyek kedvezőbbek az elbocsátás tekintetében, figyelembe véve az általuk biztosított eljárási garanciákat.

16 A Hortis felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) 2020. január 29-i ítéletével szemben a Cour de cassation (semmítőszék, Franciaország) előtt, amely a kérdést előterjesztő bíróság. Ennek keretében azt állítja, hogy a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) tévesen tartózkodott annak vizsgálatától, hogy nem a svájci jogot kell-e alkalmazni, amiatt, hogy az alapügyben szóban forgó munkaszerződés szorosabb kapcsolatot mutat Svájccal, többek között azért, mert JA svájci frankban (CHF) előnyös díjazást kapott egy svájci bankszámlára, JA a svájci társadalombiztosítási pénztárakban rendelkezik tagsággal, a Svájcban dolgozó munkavállalókra alkalmazandó előnyös adózási rendszer hatálya alá tartozik, valamint azért, mert JA svájci e-mail-címmel és mobiltelefonszámmal rendelkezik.

17 E tekintetben a Hortis a Cour de cassation (semmítőszék) azon ítélkezési gyakorlatára hivatkozik, amely szerint amikor a felek megjelölték a munkaszerződésre alkalmazandó jogot, és amikor az ügy érdemében eljáró bíróságok e jog mellőzéséről döntenek, egyrészt azt kell megállapítaniuk, hogy az általuk alkalmazandónak ítélt jog a munkaszerződés teljesítésének helye szerinti jog, másrészt pedig azt, hogy a munkaszerződés nem áll szorosabb kapcsolatban más országgal, mint a szokásos munkavégzés helye szerinti ország.

18 E felülvizsgálat keretében JA pedig azt állítja, hogy az a tény, hogy az érintett munkavállaló rendszerint ugyanabban az országban végzi a munkáját, olyan különösen jelentős, e szerződést ezen országhoz kötő kapcsolóelem, amelyet csak akkor lehet figyelmen kívül hagyni, ha egy másik ország vonatkozásában jóval jelentősebb kapcsolóelemek állnak fenn. JA szerint a Cour de cassation (semmítőszék) Hortis által hivatkozott ítélkezési gyakorlatát úgy kell értelmezni, hogy az ügy érdemében eljáró bíróságok azt is kötelesek megvizsgálni, hogy a munkaszerződés nem áll-e szorosabb kapcsolatban egy másik országgal, mint Franciaország, ha a munkavállaló rendszerint több országban is dolgozik.

19 A kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak a francia jog kötelező rendelkezéseinek alkalmazását illetően, amelyek nagyobb védelmet biztosítanak, mint a svájci jog rendelkezései, figyelemmel az előtte folyamatban lévő jogvita azon körülményeire, amelyek szerint egyrészt a Hortis és JA kifejezetten a svájci jogot választotta az alapügyben szóban forgó munkaszerződés szabályozására, másrészt JA rendszerint Franciaországban végezte munkáját. E tekintetben azt kívánja megtudni, hogy a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének utolsó tagmondata alapján meg kell-e vizsgálnia, hogy e szerződés szorosabb kapcsolatot mutat-e Svájccal, figyelembe véve az említett szerződés teljesítése során az e szerződésre alkalmazandó jog felek általi megválasztásából eredő kapcsolatokat is. Igenlő esetben azt kívánja megtudni, hogy figyelmen kívül kell-e hagynia a francia jog rendelkezéseit.

20 E körülmények között a Cour de cassation (semmítőszék) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) Úgy kell-e értelmezni a [Római Egyezmény] 6. cikkének záró szövegrészét, hogy a munkaszerződésre irányadó jog felek általi megválasztása esetén a nemzeti bíróságnak e rendelkezés utolsó tagmondata alapján mellőznie kell azon jognak az autonómia alapján választott jog rendelkezéseinél szélesebb körű védelmet nyújtó kötelező rendelkezéseit, amely jog alkalmazását a munkavállaló kéri, és amelyet jogválasztás hiányában e cikk (2) bekezdése alapján alkalmazni kellene, ha a körülmények összességéből az tűnik ki, hogy az említett szerződés a felek által a munkaszerződésre irányadó jogként megválasztott jog szerinti országgal szorosabb kapcsolatban áll?

2) Igenlő válasz esetén a nemzeti bíróságnak figyelembe kell-e vennie azt a szorosabb kapcsolatot, amely a munkaszerződés teljesítése során a felek jogválasztásából eredően fennáll, vagy e kapcsolatot figyelmen kívül kell hagynia annak meghatározása során, hogy a Római Egyezmény 6. cikkének (2) bekezdése alapján valamely másik ország jogának a munkavállaló által hivatkozott kötelező rendelkezései alkalmazandók-e?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

21 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének utolsó tagmondatát úgy kell-e értelmezni, hogy a munkaszerződésre irányadó jog felek általi megválasztása esetén a nemzeti bíróságnak ezt a jogot kell alkalmaznia, és mellőznie kell azon jog szélesebb körű védelmet nyújtó, kötelező rendelkezéseit, amely jog alkalmazását a munkavállaló kéri, noha ez utóbbi jogot a jogválasztás hiányában e 6. cikk (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontja alapján alkalmazni kellene, ha a körülmények összességéből az tűnik ki, hogy e munkaszerződés a felek által az említett szerződésre irányadó jogként megválasztott jog szerinti országgal szorosabb kapcsolatot mutat.

22 Emlékeztetni kell arra, hogy a Római Egyezmény 3. cikkében foglalt általános szabálynak megfelelően egy szerződésre a felek által választott jog az irányadó.

23 Ezen Egyezmény 6. cikke ugyanakkor az egyéni munkaszerződésekre vonatkozó olyan különös kollíziós szabályokat ír elő, amelyek eltérnek ezen általános szabálytól egyrészt e 6. cikk (1) bekezdésében, korlátozva az alkalmazandó jog felek általi választásának szabadságát, másrészt pedig az említett 6. cikk (2) bekezdésében, rögzítve az alkalmazandó jog meghatározásának kritériumait a jogválasztás hiányának esetére (2025. december 11-i Locatrans ítélet, C-485/24, EU:C:2025:955, 34. pont).

24 Így a Római Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdése szerint munkaszerződés esetében a feleknek ezen Egyezmény 3. cikke szerinti jogválasztása nem eredményezheti azt, hogy a munkavállalót megfosztják az azon jog kötelező szabályai által biztosított védelemtől, amely jogválasztás hiányában e 6. cikk (2) bekezdése alapján alkalmazandó lenne (2025. december 11-i Locatrans ítélet, C-485/24, EU:C:2025:955, 35. pont).

25 E (2) bekezdés a munkaszerződés tekintetében rögzíti azokat a kapcsolóelveket, amelyek alapján a felek jogválasztása hiányában a lex contractust meg kell határozni. Mindazonáltal a Római Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésében az e 6. cikk (2) bekezdésére való utalásból következik, hogy az utóbbi bekezdésben említett szempontok akkor is relevánsak, ha a felek a szerződésre alkalmazandó jogot megválasztották. Ugyanis, még ebben az esetben is, e szempontok teszik lehetővé – annak érdekében, hogy az említett 6. cikk (1) bekezdésének megfelelően biztosítsák a munkavállaló számára az e szempontok alapján alkalmazandó jog kötelező rendelkezései által nyújtott védelmet – annak meghatározását, hogy melyik ez a jog. E szempontok alkalmazása tehát a szerződő felek által választott jogtól eltérő jog alkalmazásához vezethet (2025. december 11-i Locatrans ítélet, C-485/24, EU:C:2025:955, 36. pont).

26 Konkrétabban, a munkaszerződésnek a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének *a)* pontjában és 6. cikke (2) bekezdésének *b)* pontjában előírt két kapcsolóelve közül az első az azon ország szerinti kapcsolóelv, ahol a munkavállaló „rendszerint a munkáját végzi”, másodlagosan pedig ilyen hely hiányában azon telephely szerinti országhoz kötő kapcsolóelv, „ahol a munkavállalót alkalmazták” (2011. december 15-i Voogsgeerd ítélet, C-384/10, EU:C:2011:842, 26. pont).

27 Ezenkívül a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének utolsó tagmondata értelmében, amennyiben a körülmények összessége arra utal, hogy a munkaszerződés egy másik országgal szorosabb kapcsolatot mutat, mint amelyet e két kapcsolóelv alapján azonosítottak, a nemzeti bíróság feladata e kapcsolóelvektől eltérni és e másik ország jogát alkalmazni (lásd ebben az értelemben: 2013. szeptember 12-i Schlecker ítélet, C-64/12, EU:C:2013:551, 36. pont).

28 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából ugyanis kitűnik, hogy a nemzeti bíróság a munkaviszony más körülményeit is figyelembe veheti akkor, ha a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontjában előírt két kapcsolóelv közül az egyikre vagy a másikra vonatkozó körülmény alapján arra lehet következtetni, hogy a szerződés e két kapcsolóelv alkalmazásából következő államtól eltérő állammal mutat szorosabb kapcsolatot (lásd ebben az értelemben: 2013. szeptember 12-i Schlecker ítélet, C-64/12, EU:C:2013:551, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

29 Ez az értelmezés összeegyeztethető a munkaszerződésekre vonatkozó kollíziós szabályokkal kapcsolatos, a „Róma I” rendelettel bevezetett új rendelkezés szövegével, amely azonban időbeli hatálya folytán nem alkalmazható az alapügyben. E rendelet 8. cikkének (4) bekezdése szerint ugyanis, ha a körülmények összességéből az következik, hogy a szerződés az e 8. cikk (2) vagy (3) bekezdésében meghatározott országtól eltérő országgal áll szorosabb kapcsolatban, e másik ország joga lesz alkalmazandó (2013. szeptember 12-i Schlecker ítélet, C-64/12, EU:C:2013:551, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

30 Meg kell állapítani, hogy bár a „Róma I” rendelet 8. cikke (2)–(4) bekezdésének tartalma kevéssé tér el a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének tartalmától, annak szerkezete az uniós jogalkotó azon szándékát tükrözi, hogy külön bekezdések alkalmazásával tisztázza a nemzeti bíróság által a felek jogválasztásának hiányában alkalmazandó jog meghatározása érdekében követendő érvelés különböző szakaszait.

31 A jelen ügyben az első kérdés konkrétabban arra vonatkozik, hogy a nemzeti bíróságnak alkalmaznia kell-e olyan ország jogának a rendelkezéseit, amellyel az érintett munkaszerződés szorosabb kapcsolatot mutat, olyan körülmények között, amikor e jogot a felek az e szerződésre alkalmazandó jogként is választották.

32 E tekintetben egyrészt meg kell jegyezni, hogy a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének utolsó tagmondatában szereplő „másik ország” kifejezést az e 6. cikk (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontjában előírt két kapcsolóelv egyike alapján meghatározott „országra” való hivatkozással kell értelmezni. Így e rendelkezések szövege nem teszi lehetővé annak kizárását, hogy e „másik ország” az, amelynek jogát a felek ezen egyezmény 3. cikkének megfelelően választották.

33 Másrészt a 2025. december 11-i Locatrans ítélet (C-485/24, EU:C:2025:955) 63. pontjában a Bíróság megállapította, hogy „így a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdése utolsó tagmondatának megfelelően a körülmények összességéből az következik-e, hogy az alapügyben szereplő munkaszerződés szorosabban kapcsolódik Franciaországhoz, mint Luxemburghoz, amelynek jogát a felek az e szerződésre alkalmazandó jogként választották”. Ebből következik, hogy a Bíróság kifejezetten elismerte, hogy e rendelkezés arra kötelezheti a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy a felek által az érintett munkaszerződésre alkalmazandó jogként választott jogot alkalmazza, amennyiben ez utóbbi szorosabb kapcsolatot mutat azzal az országgal, amelynek jogát ily módon választották.

34 Egyébiránt a Bíróság azt is pontosította, hogy mivel a Római Egyezmény 6. cikkének célja az, hogy megfelelő védelmet biztosítson a munkavállalónak, e 6. cikknek biztosítania kell, hogy a munkaszerződésre azon ország joga kerüljön alkalmazásra, amellyel e szerződés a legszorosabb kapcsolatot mutatja. Márpedig ezen értelmezésnek nem kell szükségszerűen a munkavállaló számára minden esetben a legkedvezőbb jog alkalmazásához vezetnie (2013. szeptember 12-i Schlecker ítélet, C-64/12, EU:C:2013:551, 34. pont). Másként fogalmazva, azon ország jogának alkalmazása, amellyel a szerződés szorosabb kapcsolatot mutat, lehetővé teszi a munkavállaló megfelelő védelmének biztosítását, anélkül hogy ez a jog szükségszerűen a legkedvezőbb lenne számára.

35 Így a jelen ügyben abban az esetben, ha a körülmények összességéből az tűnik ki, hogy az alapügyben szóban forgó munkaszerződés szorosabb kapcsolatot mutat Svájccal, amelynek a jogát a felek az e szerződésre alkalmazandó jogként választották meg, mint Franciaországgal, ahol JA az említett szerződés teljesítéseként rendszerint a munkáját végezte, a kérdést előterjesztő bíróságnak a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének utolsó tagmondata alapján mellőznie kell a francia jog kötelező erejű, a svájci jognál nagyobb védelmet biztosító rendelkezéseit.

36 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének utolsó tagmondatát úgy kell értelmezni, hogy a munkaszerződésre irányadó jog felek általi megválasztása esetén a nemzeti bíróságnak ezt a jogot kell alkalmaznia, és mellőznie kell azon jog szélesebb

körű védelmet nyújtó, kötelező rendelkezéseit, amely jog alkalmazását a munkavállaló kéri, és amely jogot a jogválasztás hiányában e 6. cikk (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontja alapján alkalmazni kellene, ha a körülmények összességéből az tűnik ki, hogy e munkaszerződés a felek által az említett szerződésre irányadó jogként megválasztott jog szerinti országgal szorosabb kapcsolatot mutat.

A második kérdésről

37 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének utolsó tagmondatát úgy kell-e értelmezni, hogy annak meghatározása során, hogy a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontja szerintitől eltérő ország jogának kötelező rendelkezései alkalmazandók-e, a nemzeti bíróságnak figyelembe kell vennie azt a szorosabb kapcsolatot, amely a munkaszerződés teljesítése során az e szerződésre alkalmazandó jog felek általi megválasztásából eredően fennáll, vagy e kapcsolatot figyelmen kívül kell hagynia.

38 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a munkaszerződésnek az érintett munkavállaló szokásos munkavégzési helye szerinti országtól vagy a munkavállaló alkalmazása szerinti telephely székhelye szerinti országtól eltérő országgal fennálló kapcsolatainak értékelése során a nemzeti bíróságnak figyelembe kell vennie a munkaviszonyt jellemző körülmények összességét. E tekintetben értékelnie kell ezen körülmények közül azt vagy azokat, amelyek véleménye szerint a legjelentősebbek. E bíróság nem juthat ugyanakkor automatikusan arra a következtetésre, hogy a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének *a)* vagy *b)* pontjában megjelölt szabályt mellőzni kell önmagában amiatt, hogy az egyéb – a tényleges munkavégzés helyén vagy a munkavállaló alkalmazása szerinti telephely szerinti országon kívüli – releváns körülmények számuknál fogva valamely másik országot jelölnek ki (lásd ebben az értelemben: 2013. szeptember 12-i Schlecker ítélet, C-64/12, EU:C:2013:551, 40. pont).

39 Ezenkívül a Bíróság már megállapította, hogy a jelentős kapcsolóelemek közül figyelemmel kell lenni különösen arra az országra, ahol az érintett munkavállaló a tevékenységéből származó jövedelmek utáni adó- és járulékfizetési kötelezettségét teljesíti, valamint arra az országra, ahol a munkavállaló a szociális biztonsági, valamint a különböző nyugdíjbiztosítási, egészségbiztosítási és rokkantsági biztosítási rendszereknek a tagja. A nemzeti bíróságnak egyébiránt szintén figyelembe kell vennie az ügy körülményeinek összességét, különösen a munkabér és az egyéb foglalkoztatási feltételek meghatározásához kapcsolódó paramétereket (2013. szeptember 12-i Schlecker ítélet, C-64/12, EU:C:2013:551, 41. pont).

40 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság különösen arra keresi a választ, hogy a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének utolsó tagmondata értelmében a munkaszerződéssel szorosabb kapcsolatot mutató ország azonosítása érdekében figyelembe veendő körülményeknek magukban kell-e foglalniuk azokat is, amelyek a munkaszerződés teljesítése során az e szerződésre alkalmazandó jog felek általi megválasztásából erednek.

41 E kérdés megválaszolása érdekében mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy e rendelkezésből kitűnik, hogy annak értékeléséhez, hogy valamely munkaszerződés szorosabb kapcsolatot mutat-e egy másik országgal, a „körülmények összességét” figyelembe kell venni. Az említett rendelkezés szövege tehát nem teszi lehetővé azon körülmények kizárását ezen értékelésből, amelyek a munkaszerződés teljesítése során abból a jogból erednek, amelyet a felek e szerződésre alkalmazandó jognak választottak.

42 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy mivel a Római Egyezmény egészének célja, hogy a munkaszerződés felei közötti kapcsolatok stabilitásába vetett bizalom megerősítésével növelje a jogbiztonságot, ami azt feltételezi, hogy az alkalmazandó jog meghatározásának rendszere egyértelmű, és e jog valamilyen fokú bizonyossággal előre látható, ezen Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének utolsó tagmondatában előírt kapcsolóelv alkalmazásának a jogbiztonság és az előreláthatóság e követelményének megfelelően objektív körülményeken kell alapulnia (lásd ebben az értelemben: 2025. december 11-i Locatrans ítélet, C-485/24, EU:C:2025:955, 61. és 62. pont).

43 Így a munkaszerződésre alkalmazandó jognak az e szerződés felei általi megválasztása önmagában nem minősülhet olyan kritériumnak, amelyet figyelembe lehetne venni annak meghatározásakor, hogy e szerződés szorosabb kapcsolatot mutat-e egy olyan országgal, amely eltér attól az országtól, ahol az érintett munkavállaló rendszerint a munkáját végzi, vagy ahol azon telephely székhelye van, ahol alkalmazták.

44 Végül, ami konkrétabban a Római Egyezmény 6. cikkének célját illeti, az abban áll, hogy megfelelő védelmet biztosítson a munkavállalónak, akit a munkaviszonyban gazdasági-társadalmi szempontból hagyományosan a gyengébb félnek kell tekinteni, a munkaviszonyra jellemző alárendeltségi viszonyt figyelembe véve (lásd ebben az értelemben: 2011. március 15-i Koelzsch ítélet, C-29/10, EU:C:2011:151, 40. pont). E 6. cikk célja tehát a munkavállalót érintő azon kockázat megelőzése, hogy a munkáltató olyan ország jogának alkalmazását írja elő vele szemben, amely nem áll semmilyen objektív kapcsolatban a felek között fennálló valós szerződéses jogviszonnyal.

45 Márpedig annak biztosítása érdekében, hogy e jogviszonyt olyan ország joga szabályozza, amely a legjobban tükrözi a munkaszerződésben részes felek szerződéses jogviszonyának valóságát, figyelembe kell venni az ilyen jogviszonyt jellemző valamennyi objektív körülményt, beleértve azokat is, amelyek az e szerződésre alkalmazandó jognak az e szerződésben részes felek általi megválasztásából erednek.

46 Ezzel szemben az ilyen átfogó értékelés keretében az érintett munkaviszony egyes körülményeinek tulajdonított súly eltérő lehet. Így a nemzeti bíróság feladata, hogy a jelentőségük és relevanciájuk szerint súlyozza az elé terjesztett valamennyi körülményt, és a számuktól függetlenül értékelje a legjelentősebbnek bizonyuló körülményeket. E tekintetben annak megakadályozása érdekében, hogy a munkáltató eszközként használja a munkaszerződés kapcsolóelveit, a nemzeti bíróságnak többek között azt kell megvizsgálnia, hogy az említett körülmények közös megállapodásból erednek-e, vagy a munkáltató a munkavállalóval szemben előírta-e azokat.

47 A jelen ügyben így a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdése utolsó tagmondatának megfelelően a körülmények összességéből az

következik-e, hogy az alapügyben szereplő munkaszerződés Franciaországgal mutat szorosabb kapcsolatot vagy pedig az, hogy Svájccal. E vizsgálat keretében e bíróságnak figyelembe kell vennie az érintett munkaviszonyt jellemző valamennyi objektív körülményt, és azokat súlyoznia kell azon ország meghatározása érdekében, amelynek a joga a legjobban tükrözi e jogviszony valóságát.

48 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a Római Egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének utolsó tagmondatát úgy kell értelmezni, hogy annak meghatározása során, hogy a munkaszerződés az e 6. cikk (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontja szerintitől eltérő országgal mutat-e szorosabb kapcsolatot, a nemzeti bíróságnak átfogó értékelés keretében figyelembe kell vennie az érintett munkaviszonyt jellemző valamennyi objektív körülményt, azokat is, amelyek e szerződés teljesítése során az említett szerződésre alkalmazandó jog felek általi megválasztásából erednek. Ezen átfogó értékelés keretében e bíróság feladata e körülmények megfelelő súlyozása.

FÓRUM

Varga Zs. András*

A jogértelmezés határai[1]

Tisztelt Polgármester úr!
Kedves Előadótársak!
Igen Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Jó volt ez az előadói sorrendcsere, mert ha jól figyeltem, minden előadó érintette a Kúriát, de nem fogom arra használni az utolsó felszólalást, hogy bármire válaszoljak, mert ugye nincs lehetőségük viszont-válaszolni, úgyhogy nem lenne ez nagyon udvarias. Viszont nagyon örülök, hogy itt lehetek. És habár mostanában mindenféle feladatai támadnak az embernek, ki nem hagytam volna. Polgármester úrnak mondtam, hogy el fogom árulni, hogy miért: azért mert pontosan 25 éve álltam itt először, akkor azon az oldalon a legvégén, és akkor ezen az oldalon a legszélén pedig Solt Pál elnök úr volt. Még arra is emlékszem, hogy miről beszéltem: az úgynevezett *Lex Pokol*ról, a sajtóügyekben a sajtóközleménnyel érintett válaszadási jogáról, amely válaszadási joggal akkor nem értettek egyet végül, tehát az a törvény nem valósult meg. Mára viszont természetessé vált, a napi joggyakorlat is azt mutatja, hogy ha valakiről rosszat akarunk írni, akkor fel kell ajánlani a lehetőséget előzetesen, hogy válaszoljon rá. Mára ez természetes jog lett, úgyhogy a Kaposvári Jogi Beszélgetések igen-igen érdekes volt mindig, és hát olvasom nyilván a napi sajtót, mostanában figyelmesebben, mint máskor, úgyhogy olvastam a vagy tegnap vagy ma megjelenteket is a Jogi Beszélgetésről. Engedelmükkel nem protokolláris előadásra készültem, de egyik se volt az egyébként, tehát azt hiszem, hogy ez a Jogi Beszélgetések, pont a kötetlensége miatt, tehát abból adódóan, hogy nem egy előre meghatározott tárgykörben kell különféle metszetekben bemutatni a meglátásainkat, ez mindig pezsgő.
Nos, én ezt gondoltam, hogy felpezsgetem most is ezzel *A jogértelmezés határai* előadással. Nyilván 30 percben nem lehet mindent elmondani, úgyhogy kicsit vázlatos lesz, de muszáj onnan kiindulni, hogy a jelenlegi, jelenleg is alkalmazott jogfelfogásunk alapjai 19. századiak. Régimódi. Ez akkor is igaz, hogyha nyilván az anyagi jogi és különösen a polgári anyagi jogi jogintézmények ennél sokkal régebbiek, a római jogban gyökereznek, de az, ahogy alkotjuk is, már nem mi főként, de ahogy alakítjuk, ahogy értelmezzük és alkalmazzuk a jogot, az a gondolkodásmód lerövidítem, hogy ne vesszek el a gondolatban: a jogdogmatikánk a 19. századi jogpozitivizmuson alapul. Ennek az egyik jelensége az, hogy a korábbi dogmatikai esetről esetre, lépésről lépésre fejlesztett jog helyét átvette a normatív, a jogalkotó által kötött formában megalkotott jogszabályok divatja, és azóta is ebben élünk.

Miért alakult ez így? Azért, mert a 19. század általános világképe pozitivista volt. A világ megismerhető, a világ objektív, a jog is egy jelenség, a jog is objektív, ezért a jól megírt jog jól megismerhető. Következésképpen megalkotható a tökéletes törvény, és a tökéletes törvény alkalmazásával, elnézést kérek Benkő Imolától, hogy mégis visszautalok, a materiális igazság kideríthető. Tehát ez az egész világképünk, és ezen alapul, hogy mást ne mondjak a bizonyítási rendszer. Tavalyelőtt megígértem, hogy egyszer a bizonyítási rendszerre vonatkozó nézeteimet is elmondom itt, de nem most, talán majd egyszer. Mindenesetre maradjunk annál, hogy megalkotható a tökéletes törvény, és a tökéletes törvény világos a jogalany számára, világos a jogalkalmazó számára, hasonló esetekben nyilván hasonlóan érvényesül, no ezen alapul mindaz, amit mi gondolunk. Következésképpen ezt a jogot nem vagy csak nagyon-nagyon korlátok között, kivételes esetekben kell értelmezni. És tanítjuk ma is, bár leginkább csak a büntetőjogban ezt a nagyon-nagyon szűkre szabott értelmezési eszközrendszert: *interpretatio grammatica, logica, systematica, historica*, azaz nyelvtani vagy textuális, logikai, rendszertani és történeti értelmezés.
Csak halkan mondom, amikor nekem a jogot tanították, akkor még azt is mondták, hogy na ezt a rendszertani meg történeti értelmezést csak legvégső esetben lehet alkalmazni. Emlékszem, hogy mikor merült fel történeti értelmezés komolyan. Pálinkás György legfelsőbb bírósági tanácselnök úr ügye volt egy népirtás-értelmezés, amikor valamelyik hídon valakit megvertek a bőrszíne miatt, és ugye akkor logikusan megálltunk, 19. század óta örökölt módon a nyelvtani logikai értelmezésnél, hogy bőrszíne miatt verték meg, tehát népirtás bűntette miatt kell felelősségre vonni. Elfutott a Kúriáig a dolog, és ő mondta, hogy álljunk meg egy pillanatra! Persze nem az a kérdés, hogy bűncselekmény-e, nem az a kérdés, hogy súlyos személy elleni bűncselekmény-e, de biztos, hogy azért, mert egy embert megvernek, ezért mindjárt ezt a végtelenül súlyos népirtás bűntettét kell alkalmazni?! És előkereste, a dokumentumait a nemzetközi szerződésnek, a genocídiumegyezménynek, és kiderítette, hogy tényleg nem! Tehát a nemzetközi jogi alap nem egy emberről szólt, hanem akkor merül fel, amikor egy népcsoportot tényleg meg akarok semmisíteni, vagy azt a népcsoportot tényleg szisztematikusan hátrányos helyzetbe akarom hozni. Ezért lett aztán az a vége, hogy persze súlyos ítéletet hozott a Legfelső Bíróság, na de, ami miatt ez most érdekes, hogy itt jelent meg a történeti értelmezés. Újságcikk hegyek, Magyar Jog, Jogtudományi Közlöny, abban az időben hegyek keletkeztek ebből, hogy a bíróságnak tényleg szabad-e elmenni idáig és ilyen történeti szempontokat figyelembe vennie?
Ennyire 19. századi kötöttségű a jogértelmezési gondolkodásunk, és ehhez kapcsolódnak nyilván az úgynevezett toposzok, tehát az, ahogy alkalmazzuk a

* A szerző tanszékvezető egyetemi tanár, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar, Közigazgatási Jogi Tanszék, a Kúria elnöke

[1] Elhangzott 2026. május 8-án a *XXXII. Jogi Beszélgetések* című konferencián Kaposváron.

jogértelmezést. *Per analogiam*, tehát az analógia aztán a későbbi törvény korábbi törvény, ugye az *a priori– a posteriori* értelmezés, a generális–speciális, de ezek sehol nincsenek leírva mind a mai napig. Az újabb törvény miért üti a régit? Jó, ezt megoldottuk a hatállyal, na de az általános–különösnél sehova nincs leírva, és nem is működik. Elvileg ugyanis a különös rendelkezés felülírja az általános rendelkezést, kivéve az igen tisztelt Alkotmánybíróság által védett Alaptörvényt, amely a legáltalánosabb, és mégis üti a különös törvényt. Tehát nincsenek leírva, de ezek között a keretek között működtünk, és mindez miért volt jó sokáig? Mert ez azon alapult, hogy legalább a szavaknak az értelme világos. Most nem akarok elmenni tényleg, ide nem illő irányba, de hát azért nézzük azt meg, hogy ma bármelyik szó – szó, nem mondat, nem rendelkezés, bármelyik szó – értelme világos-e. Nem tudom kihagyni: ha felteszem a kérdést a mai világban, hogy tessenek mondani, férfi vagyok-e vagy nő, ugye a válasz nem egyértelmű, elkezdünk beszélgetni arról, hogy attól függ, hogy minek vallom magam. Tehát a materiális igazság ugye elkezdett önmagában attól bizonytalanná válni, hogy a szavaink nem egyértelműek.

Na, most mi van ma akkor ezek után? Hát ugye vannak törvények, világos, normatív korszak, azóta is tart, vannak alapelvek. Az a kérdés viszont, hogy ezeket a törvényeket és alapelveket ma automatikusan alkalmazzuk, állandó világos mérceként alkalmazzuk vagy nem. Nekem az a tapasztalatom, és a 25 évet ezért is említettem az elején, hogy immár 30 éves tapasztalatom, hogy nem, tehát ha mögé nézünk annak, amit csinálunk bármelyik hivatásrendi területen, akkor azt látjuk, hogy alapvetően nem a szabály értelmét keressük először, hanem a szabály alóli kivételeket keressük. Tetszik, nem tetszik, nyilván perben így működik, mert ugye az egyik fél azt akarja megmondani, hogy a másik fél állítása, aki törvénnyel támasztotta alá az állítását, az miért nem alkalmazandó. De ez most már nemcsak a peres felek esetén, tehát a kontradikció tiszta világában igaz, hanem a jogalkalmazó, nevezzük nevén, a döntéshozó világára is kiterjedt. Ha nem tetszik a törvény, akkor próbálom megtalálni azt, hogy miért nem kell alkalmazni vagy miért nem úgy kell alkalmazni, ahogy első ránézésre kellene. Csak pár példát mondok, megpróbálok nem elmerülni nagyon bennük. Ugye mindenki számára világos, hogy szerződéskötést követően mi az alapvető szabály? Nem is a 19. századi, hanem a római jogi *pacta sunt servanda*, szerződéses ígéretet be kell tartani, röviden teljesíteni kell. Ezt szoktuk alkalmazni, emiatt szokott vita támadni. Vajon ez az érv vagy elv vagy szabály dönti-e el a jogvitát vagy az ellenkező oldal érvében megjelenő kivétel, a *clausula rebus sic stantibus*? Mindenki szabadon végiggondolhatja a tapasztalatait, azt is, amit mondani szokott, azt is, amit perveszteségként elvisel adott esetben, azt is, amit döntéshozóként mond. Bizony az érdeklődésünk fókuszában sokkal inkább az utóbbi, a megváltozott körülményekre hivatkozás, a kivételre hivatkozás, a szabály nem alkalmazhatóságára való hivatkozás a sokkal gyakoribb.

Mondok másik példát, ha már ezt a materiális igazságot említettem, persze, mind a mai napig ezen a logikán alapul a világon nem mindenhol, de nálunk igen, a kontinensen általában, Magyarországon, Közép-Európában, különösen a büntető eljárás, hogy ki kellene deríteni a materiális igazságot. Igen, és akkor kérdezem tisztelettel, hogy na és hogy derítjük ki a materiális igazságot, amikor a bizonyítás egyik megkerülhetetlen szabálya, hogy a törvénysértően beszerzett bizonyíték nem használható? Hát a törvénysértően beszerzett bizonyíték attól elvezethetne a materiális igazsághoz, persze a processzuális szemléletünk miatt helyesen azt mondjuk, hogy a törvénysértően beszerzett bizonyíték nem használható, csak innentől kezdődően ne mondjuk, hogy a materiális igazságot derítjük ki. Nem bírom megállni, hogy ne mondjak példát, mert láttam ilyen ügyet, igaz, hogy a felmentő ítéletet követő kártérítési perben. Egyetlen nagyon komoly bizonyíték volt, a lehallgatott telefonbeszélgetés, a terhelt bevallotta részletesen, hogy mit csinált, megbeszélték, csak éppen egy aláírás hiányzott az engedélyről, ezért a bíró természetesen kizárta a bizonyítékok közül, más bizonyíték pedig nem lévén fel kellett menteni azt a vádlottat, akiről mindenki tudta a teremben, a védője, értelemszerűen az ügyész és a bíró, hogy elkövette. Semmi gond nincs, tehát félre ne értsék, nem azt vitatom, hogy törvénysértően beszerzett bizonyíték használható-e! Persze, hogy nem! Csak éppen a materiális igazságra törekvés ettől kezdődően egy olyan tétel, amit mondunk, de nem hiszünk és nem is tudjuk megvalósítani.

Mondom a harmadik példát. Kötelezőek a törvények? Hát ember nincs, aki azt mondaná, hogy nem, tehát minek van? És a gyakorlatban? Hát itt hallottunk javaslatokat, hogy ha a bíró úgy gondolja, hogy nem kell alkalmazni, akkor az Alkotmánybíróságon milyen módszerrel lehet eredményesen megtámadni, vagyis a kivételszabály válik érdekessé. Az Alkotmánybíróságon kívül itt van az európai jogellenesség úgyszintén. Nagyon gyakori, Magyarország élen jár ebben, és mondhatom azt is, amikor nem fordulunk sehová, hanem úgy, ahogy ezt nekünk előírja, többek között az Alkotmánybíróság, felismerjük az ügy alapjogi érintettségét és magunk kezdjük el megmondani, bíróként, magunk kezdjük el megmondani, hogy ugyan a törvény így szól, de ezt miért nem lehet úgy értelmezni, ahogy amikor elkezdtük olvasni, értelmeztük volna. Az alapjogi megközelítés miatt finomítunk. Hát ehhez nagyon értünk, mert a szavakból élünk, árnyaltan értelmezzük, esetről esetre, specialitás–generalitással játszunk.

Mondom a negyedik példát, hogy legyen valami aktuális is, ez hát ugye egy olyan kérdés. Mi az, hogy jogállam, mit kell vele csinálni? Alapvetően mindenki el tudja mondani, és nagyjából minden visszavezethető lesz a híres hat elemű Bingham-definícióra, hogy visszaható hatály tilalma, és így tovább. Kötelező? Kötelező. Miért beszélünk róla ennyit általában, és mikor beszélünk róla? Hát akkor, amikor meg akarjuk magyarázni, hogy miért nem alkalmazhatóak a jogállami szabályok. Mert egy bizonyos aktuális helyzet megköveteli, hogy most akkor mégse alkalmazzuk. Ezt nem folytatom tovább, mert nagyon aktuálissá válna. Tehát összességében mit látunk ma? Azt, hogy a törvény, az alkotmány a jogállamiság próbája, az alapvetően micsoda? Hát az, hogy ezeket a szabályokat, a törvényt, az alkotmányt, a jogállamiság elveit alkalmazzuk-e akkor, amikor nem esik jól? És valójában erről szól ez az egész jog. Ahhoz nem kellett nagyon jogszabály, hogy megegyezünk abban, hogy felépítem valakinek a házát, és azt tisztességgel felépítem határidőre. Ehhez nem kellett jog. Ehhez még elég volt a szokás, a társadalom összetartó ereje. Mire kellett jogot alkotni? Olyan helyzetekre, amikor vita támad. Szoktam mondani, hogy ha valódi vita vagy veszekedés van, ahhoz kellett a jog, hogy ezt megszelídítsük, hogy a veszekedést jogvitává szelídítsük és professzionális

környezetben megoldjuk. Vagyis az egész jognak az értelme az, hogy akkor érvényesüljön, amikor vita van. Ha nincs vita, akkor maximum tanárként van miről tanítani.
Vannak ilyen bűncselekmények, ugye hála a Jóistennek háborús bűncselekményeket itt nem szoktunk alkalmazni, de megtanítjuk őket, hogy hát van ilyen is. Tehát a jog az arra kell, az egésznek akkor van értelme, hogyha érvényesül akkor, amikor feszültség van, amikor nem magától értetődő, hogy ezt alkalmazzuk, és ez nyilván igaz, az Alaptörvényre, általában az alkotmányra, az alkotmányos szabályokra és nyilván vonatkozik, ha már ennyit beszélünk róla, a jogállamra is. Nem akkor érvényesül szépen, meg nem az a kulcs, ha a jogállam mögött mindenki egyetért mindenben, megyünk szépen dolgunkra. Akkor nyilván érvényesül, hát akkor persze, hogy nagyon.
Szóval mi a közös mindezekben a példákban, amiket mondtam? Hát az, ami a címe az egész előadásnak, tehát az, hogy vannak szabályok, a 19. századi pozitivista világnézeten alapuló merev, érvényesülni vélelmezett és tételezett szabályok, de bizony mi ezeket értelmezéssel szűkítjük, tágítjuk, adott esetben éppen mellőzzük is.
A párhuzamos jogrendek miatt és az Európai Unió jogrendje az, itt tényleg előáll, hogy szó szerint mellőzünk egy törvényt. Megint hadd tegyek egy zárójelet, mert ezzel kapcsolatban éppen elég hosszú, még személyes gyakorlatom is van, mert számtalan ilyen ügyet láttam és kellett elintézni. Itt az infláció letörés miatt az ársapka. Ha nem volt elegendő mennyiségű csirkefarhát a boltban meg a raktárban, akkor nagyon kemény bírságok keletkeztek, a kormányhivatalok bírságoltak nagyon. Értelemszerűen az ügy eljutott Luxemburgba, az Európai Unió Bírósága pedig azt mondta, hogy ez versenykorlátozó. Nyilván, mi mást mondott volna, persze, hogy versenykorlátozó. És akkor visszaérkezett Magyarországra, és jellemzően hatályon kívül kellett helyezni, vagy ha volt rá mód, meg kellett változtatni a bírságoló döntést, a bírságot vissza kellett adni. Eddig jó, csak felmerült az a probléma, hogy kamatot is kellene fizetni. És hopp, ettől kezdve a közigazgatás jogi ügyből lett kiterjedt polgári jogi ügy, hogy milyen logika alapján fizetjük a kamatot? Mert a közigazgatási szabályoknál azt látjuk, hogy ha kamatfizetést akar a jogalap nélküli bírsághoz fűzni a jogalkotó, akkor erről rendelkezik. Van ilyen, versenyügyek, még egy másik eset, adóügyek. Tehát adóügyekben, versenyügyekben nemcsak a bírságot vagy bármilyen pénzügyi vagy pénzben kifejezhető szankciót kell visszacsinálni *in integrum restitutió*val, hanem kamatot is kell fizetni. Hát ugye, ebből az egyik értelmezés szerint adja magát, hogy akkor általában nem kell. Na, de jövünk mi, értelmezgetjük, hogy jó, hát akkor vegyük elő, tegyük be a közigazgatás mögé a polgári jogot, és mondjuk azt, hogy a polgári jognak ez a tartozatlan követelés esetén alkalmazandó kamatfizetési szabálya ez egy olyan általános jogelv, hogy ugyan a Ptk.-ban van írva, de a csirkefarhát bírságokra is alkalmazható. Ez a másik értelmezés.
És ugye mivel találkoztunk, miért mondtam el a példát? Hát azzal találkoztunk, mert rendben van, de ha polgári jogot odahozom, akkor jogellenességre van szükség. Mondhatom-e azt, hogy egy kormányrendelet alapján kiszabott bírság az Európai Unió értelmezése és annak törvényszékek, ítélőtáblák, illetve a Kúria általi követése folytán jogellenes? Csak halkan jelzem, a kormányrendelet, amely szerint bírságolni kell mind a mai napig hatályban van, azt elfelejtették hatályon kívül helyezni. Tehát egy hatályban lévő jogszabály – jó, nem törvény, kormányrendelet, ebbe ne merüljünk el – egy hatályban lévő jogszabály alapján kiszabott bírság értelmezés eredményeként nem kiszabandó. De ebből következően mondhatom-e azt, hogy jogellenes a helyzet, jogellenes volt a kiszabása, és mondhatom-e azt, hogy akkor egy újabb értelmezési módszerrel behozom a polgári jognak a kamatfizetési kötelezettségét? Na ez hosszúra nyúlt, nyakatekerődött egy kicsit, szokásom szerint, a példa, de azért az látszik, hogy jogértelmezéssel oda toljuk, húzzuk és vonjuk a jogszabály alkalmazandó következményét, amely eredetileg a régi jó nyelvtani logikai értelmezés szerint biztosan nincs benne. Aztán mégis ezt fogjuk követni.
Ez így lehet, hogy baj. És az, hogy baj, arról – ezt mindenkinek ajánlom, elnézést kérek, hogy reklámozok egy könyvet – Blutman [László] professzor az elmúlt hónapokban jelentetett meg egy könyvet a bírói jogértelmezésről[2]. Nem nagyon vastag, de hihetetlen apró betűkkel van írva. Tehát nagyon-nagyon-nagyon alapos munka, és ráadásul, bár Blutman professzor főként nemzetközi joggal, európai joggal foglalkozik, belevágta a fejszéjét ebbe és szépen kifaragta. Az Alkotmánybíróság és a Kúria esetjogát nagyon-nagyon nagy alapossággal feldolgozta.
Tehát ezt ajánlom mindenkinek, mert Blutman professzor következtetése megadja a választ arra, hogy én miért erről beszélek. Hát azért, mert azt mondja, hogy a jogértelmezésünk elvei, a jogértelmezésünk módszerei világosak. Önök is mondhatják, hogy amiről eddig beszéltem, azt már megtanulták ezelőtt évtizedekkel. Tehát világosak, stabilak, a 19. század óta ezt mondjuk, és még vitathatatlanok is. Hát melyikünk vitatja ezeket az elveket? Csakhogy, és ezt nagyon finoman fogalmazza meg Blutman professzor, arra nincs szabály, hogy egy konkrét ügyben melyik értelmezési módszert alkalmazzuk. Nem meri kimondani erősen, de az utolsó fejezetekből az süt át, utal arra, hogy bizony jogalkalmazóként a jogértelmezés módszereit, hát most nagyon eufemisztikusan mondom: teleologikusan választjuk meg. Magyarul aszerint választjuk meg, vagy abból az előfeltevésből választjuk meg, hogy a kiválasztott jogértelmezési módszer meghatározza, hogy milyen eredményre jutok, és végső soron eldönti az ügyet.
És bizony az Alkotmánybíróság és a Kúria esetjogát vizsgálva azt mondja, hogy nagyon-nagyon látszik, hogy ha egy másik módszert választott volna, a jogszabály az azonos jogszabály értelmezésére valamelyik bíróság, akkor nem biztos, hogy ugyanerre az eredményre jutott volna. Tehát a jogértelmezésünk hihetetlen módon veszélyes fegyverré vált. Amikor kiválasztjuk a módszert, nyilván, azért nem teljesen önkényesen, persze a felek közreműködésével tesszük. Nyilván ez nem úgy történik, hogy lapozgatja a bíró a Blutman-könyvet, éppen melyik oldalról találjon valamit. Tehát nyilván a

[2] BLUTMAN László: *Értelmezés a jogban. A jog a nyelv fogságában*, Gondolat Kiadó, Budapest, 2025.

felek befolyásolnak, értelemszerűen a feleké a játék, de mindenesetre azt mutatja, hogy ez nagyon nagy veszély, mert, kedves Kollégák, ez a jognak a lényegét érinti.
A jognak azt a lényegét, amelyről beszéltem, hogy ha jogszabály alkalmazása ilyen mértékben függ a jogértelmezéstől, akkor a jog maga bizonytalan lesz. Hogy mondjam? Inkább úgy fogalmazom meg, hogy *ad absurdum*, tetszőleges döntés hozható egy ügyben, aszerint, hogy az értelmezéssel mit csinálunk. Szóval ez azt jelenti, hogy tulajdonképpen a törvény, az írott jog, a normatív jog elveszíti a létjogosultságát. Az többet nem arra való, hogy elolvassuk, megtanítjuk az embereknek, vagy legalábbis vélelmezzük, hogy ismerik, aszerint járnak el, és ha aszerint járnak el, akkor biztosak lehetnek abban, hogy vita esetén nagyjából milyen irányba megy a dolog. Jó, hát kivéve, hogyha valami csúnya eljárási bakit nem vét valaki. Na, de ha az értelmezéssel többé kevésbé szabadon befolyásoljuk az eredményt, akkor ez hova fog vezetni? Megint nem merem kimondani... Szóval mindnyájan gyakoroljuk ezt a jogot, megpróbálom becsomagolni: azért ez azt jelenti, hogy a jogalkalmazó a konkrét ügyben átveszi a törvényhozó helyét. Tehát a jogalkalmazás eredményeként születik meg, ha nem is a szabály formálisan, de a szabálynak az a tényleges értelme, amelynek alapján eldől az ügy. Ez pedig eléggé sok mindent összezavar.
És mi ennek az oka, hogy jutottunk el ide? Hát azért jutottunk ide, mert megváltozott a világképünk, megváltozott a világnézetünk. Beszélünk itt jogpozitivizmusról meg pozitív jogról, de csak azért, mert nekünk ez a kalapácsunk, esztergánk, szikénk, ecsetünk, vagy éppen attól függ, hogy művészeti vagy más területet akarunk-e. Mi ezzel dolgozunk, a pozitív joggal, a megírt törvénnyel. A 19. század óta örökölt jogfelfogással. De a lelkünk mélyén nem vagyunk már pozitivisták, nem pozitív a világnézetünk, nem részletezem nagyon, mert nincs már rá időm, de hát maradjunk abban, hogy nem hiszünk az objektív igazságban. Most itt nem a materiális igazságról beszélek. Arról, hogy létezik objektív igazság bármiben. Ma igazság narratívákról, igazság szempontokról beszélünk. Hát a perben persze, de a per az egy mesterséges vetülete az elméletileg valóságban megtörtént eseménynek.
Szóval arra a következtetésre kell jutni, hogy ha itt van ez a két pillér: egy pozitivista alapú jogfelfogás az eszköztárunk, de a világképünk nem az. Ki kell találni valamit, ami ezt a kettőt mégis összetartja. Tudják, kicsit úgy, mint a régi kastélyokban, amelyeknek elkezd kifelé dőlni a fala, ugye Olaszország tele van ilyenekkel. Nagy vasrudakkal és kívülről vaslemezekkel összehúzzák a falat. Mégse hagyjuk ledőlni, mert nem tudunk jobbat. Tehát nyilván mondhatom én, hogy régimódi, de nem tudunk jobbat. Senki nem tudja ezt a fajta jogfelfogást egy posztmodern, nem igazságalapú jogfelfogással lecserélni. Beszélni beszélnek hetet-havat, főként hogy ha nem kell alkalmazni, de jogalkalmazóként mindnyájan tudjuk, hát nem lehet. Mert akkor tényleg először el kéne mennünk kapálni, és megvárni, míg pár száz év alatt valaki kitalál valami egyebet, de mi azt nem érjük meg. Tehát ki kell találni valami olyan módszert, amely ilyen vonóvasként ezt az egészet összetartja.
Sokféle dolog található ki, ugye itt Magyarországon is megpróbáltuk. Nem mi találtuk ki, csak átvettük egy másik jogrendszerből, mert kiderült, hogy adaptálható. Ez a híres korlátozott precedensrendszer, az a jogegységi rendszer, amelyet itt többen emlegettek az előadótársak közül. Teljesen biztos, hogy *a)* nem tökéletes, sehol nem az; ott sem az, ahol megszületett: az angolszász világban. És *b)* biztos, hogy nem csodaszer, tehát teljesen biztos, hogy nem fog minden helyzetet megoldani. De többé-kevésbé egy dolgot képes elérni, és ez is volt a célja: az, hogy a kiszámíthatóságot, a jogalkalmazás kiszámíthatóságát növelje. Hogy azért mégis, amikor valaki arra szánja magát, hogy perbe bocsátkozik, pert indít, akkor azért ne 50–50% legyen az esélye, hogy majd lesz valami. Hanem legyen mondjuk legalább 60–40 vagy 70–30 volna az igazi, annál többet úgyse lehet, mert azért a jövőben nem látunk. És ez nyilván a kedves Ügyvéd Kollégák számára is azért fontos, mert ennek alapján tudják eldönteni, hogy inkább perlés felé vagy inkább megegyezés felé próbálnak meg elindulni. Mert van, amikor az egyik működik van, amikor a másik. Az 50–50%-nál csak annyi mondható, meglátjuk, hogy mi történik.
Na ez volt a jogegységi változás mögött álló logika. Most, amikor szépen lassan hétéves lesz a rendszer, az mondható el róla, hogy működni látszik. Persze mivel nem tökéletes, vannak benne hibák. De azért látszik működni, mert két feltételnek eleget tesz. Az egyik, hogy bírói eszköz, tehát nem valamiféle igazgatási, hatalmi vagy bármilyen egyéb módszerrel próbálja a jogot kiszámíthatóbbá tenni, mert azt nem lehet. Azt már végigpróbáltuk. Tehát bírói módszer. Kettő: a felek érdeke működteti. Ezt mindig el szoktam mondani, hogy ez a rendszer azért működik, mert mindig van pervesztes fél, és a pervesztes fél számára ez is mindig egy lehetőség, nem csak az alkotmányjogi panasz. Azt mondhatja, hogy bocsánat, azért eddig mást tetszettek követni, most akkor miért ez van? Tehát mindaddig, amíg van pervesztes fél, márpedig az mindig lesz a perekben, addig van érdek amögött, hogy próbáljuk meg azt elérni, hogy az értelmezés ha 100%-osan nem is, de valamennyire legyen kiszámítható.

Én abban bízom, hogy ahogy az évek telnek, egyre kiszámíthatóbb lesz.

Most pedig köszönöm szépen a figyelmüket!

KÚRIAI DÖNTÉSEK
Bírósági Határozatok
A Kúria lapja

A szerkesztőbizottság elnöke:
Dr. Ábrahám Márta, a Werbőczy István Országbírói Kutatóintézet igazgatója

Főszerkesztő:
Dr. Balogh Zsolt, kúriai tanácselnök

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Csák Zsolt, elnökhelyettes
Dr. Kalas Tibor, elnökhelyettes
Dr. Gyarmathy Judit, elnökhelyettes
Dr. Somogyi Gábor, kollégiumvezető-helyettes
Dr. Dzsula Marianna, kollégiumvezető-helyettes
Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna, kúriai tanácselnök
Dr. Molnár Ferencné, kúriai tanácselnök
Dr. Stark Marianna, kúriai tanácselnök
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, kúriai tanácselnök
Dr. Kiss Árpád Lajos, kúriai bíró.

Jogi szaknyelvi lektor:
Dr. habil. Beliznai Kinga tanszékvezető egyetemi docens

A kiadó, szerkesztőség címe:
Kúria
1055 Budapest, Markó utca 16.
Kiadja:
Kúria – Werbőczy István Országbírói Kutatóintézet

A kiadásért felel: a Kúria Werbőczy István Országbírói Kutatóintézetének igazgatója

Megjelenik havonként.

ISSN 2786-3964 (Online)